

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

เล่มที่ ๑๔

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

เล่มที่ ๑๔

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๑๔

ISBN :

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม ๒๕๖๙

จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย : สำนักงานศาลปกครอง

อาคารศาลปกครอง เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๑๔๑ ๐๕๗๘

โทรสาร : ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๔๕

<http://www.admincourt.go.th>

พิมพ์ที่ :

คำนำ

หนังสือแนวนโยบายของศาลปกครองจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่แนวคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจสำหรับตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง และบุคคลทั่วไป อันเป็นการดำเนินการตามพันธกิจของศาลปกครองในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายปกครองจากแนวนโยบายของศาลปกครองให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งขณะนี้ได้จัดทำและเผยแพร่ไปแล้วถึงเล่มที่ ๑๓ ปรากฏว่าได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย บัดนี้ คณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวนโยบายของศาลปกครองได้ดำเนินการจัดทำหนังสือแนวนโยบายของศาลปกครองฉบับนี้ขึ้น เป็นเล่มที่ ๑๔ ซึ่งจะมีการเผยแพร่ในวาระครบรอบ ๒๕ ปี ของการเปิดทำการศาลปกครอง ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๔ โดยในการจัดทำได้รวบรวมและคัดเลือกคำพิพากษาลงจนคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา ระหว่างเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ และยังคงไว้ซึ่งเค้าโครงเดิมของเล่มที่ ๑๓ เป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ประกอบกัน

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือแนวนโยบายของศาลปกครอง เล่มที่ ๑๔ นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนประชาชนทั่วไป และขอขอบคุณคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวนโยบายของศาลปกครอง คณะอนุกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวนโยบายของศาลปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

(นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

หมายเหตุคณะผู้จัดทำ

หนังสือแนวนำคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๑๔ เป็นการรวบรวมและคัดเลือก คำพิพากษาตลอดจนคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ในส่วนที่ยังไม่ได้ นำเสนอในเล่มที่ ๑๓ จนถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ทั้งนี้ ในการเรียบเรียงเนื้อหา ยังคงเค้าโครง การนำเสนอตามเล่มที่ ๑๓ เป็นหลัก โดยได้เพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาคำวินิจฉัยที่มีประเด็นใหม่ ในหัวข้อตามเค้าโครงเดิม ส่วนหัวข้อตามเค้าโครงเดิมที่ไม่มีคำวินิจฉัยในประเด็นใหม่จะระบุไว้ว่า “ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม” อย่างไรก็ตาม สำหรับคำวินิจฉัยที่น่าสนใจบางเรื่องซึ่งเป็นกรณีที่ไม่สามารถ จัดอยู่ในกลุ่มหัวข้อตามเค้าโครงเดิมได้ คณะผู้จัดทำได้เพิ่มเติมหัวข้อเฉพาะกรณีดังกล่าวขึ้นใหม่ จากเค้าโครงเดิม เพื่อความสะดวกในการศึกษาควบคู่กันกับเล่มที่ ๑ ถึงเล่มที่ ๑๓

ภาค ๑ ภาคทั่วไป

บทที่ ๑	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๓๗
	๑. โครงสร้างของศาลปกครอง	๓๗
	๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๓๘
	๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง	๓๘
บทที่ ๒	“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	๓๙
	๑. หน่วยงานทางปกครอง	๓๙
	๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง	๓๙
	๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม	๓๙
	๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น	๓๙
	๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา	๓๙
	๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ	๔๐
	๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือให้ดำเนินการทางปกครอง	๔๑
	๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง	๔๒
	๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔๒
	๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔๒
	๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง	๔๒
	๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการ หรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล	๔๔
	๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔๔
บทที่ ๓	อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๔๗
	๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๔๗
	๑.๑ การใช้อำนาจในการออกกฎ	๔๗
	๑.๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก “กฎ”	๔๗
	๑.๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะของการออก “กฎ”	๔๙

๑.๒ การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง	๔๙
๑.๒.๑ คำสั่งทางปกครอง	๔๙
๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”	๔๙
๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”	๕๐
๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ”	๕๐
๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”	๕๐
๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ”	๕๑
๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำวินิจฉัยอุทธรณ์”	๕๑
๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”	๕๑
๘) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การรับจดทะเบียน”	๕๑
๙) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะอื่น ๆ	๕๑
๑.๒.๒ คำสั่งทางปกครองทั่วไป	๕๑
๑.๒.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด	๕๒
๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”	๕๒
๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง	๕๒
๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง	๕๔
๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน	๕๔
๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของเอกชน	๕๔
๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ	๕๔
๖) การใช้สิทธิตามสัญญา	๕๔
๗) กรณีอื่น ๆ	๕๕
๑.๓ การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด	๕๗
๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๕๘
๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๕๘
๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๖๒

๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่	๖๒
๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๖๒
๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ	๖๓
๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง	๖๓
๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๖๓
๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่า เป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด	๖๕
๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๖๕
๑.๖ สัญญาทางปกครอง	๖๗
๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง	๖๗
๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๖๗
๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง เนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔	๖๘
๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง เนื่องจากเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเกี่ยวกับ การจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็น ต่อการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล	๗๐
๔) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง มากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา	๗๐
๕) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าสัญญาที่พิพาท เป็นสัญญาทางปกครอง แต่ไม่ได้ระบุว่า เป็นสัญญาทางปกครองประเภทใด	๗๑
๖) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ	๗๑
๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๗๑
๑) สัญญาค้ำประกันของสัญญาทางปกครอง	๗๑
๒) การรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง	๗๑
๓) สัญญารับดูแลรักษาทรัพย์สินจำนำตามสัญญาจำนำ เพื่อประกันหนี้เงินกู้ยืม	๗๑

๔) สัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘	๗๑
๕) สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง	๗๑
๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง	๗๑
๑) สัญญาจ้างแรงงาน	๗๑
๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร	๗๑
๓) สัญญากู้ยืม	๗๒
๔) สัญญาซื้อขาย	๗๒
๕) สัญญาเช่า	๗๔
๖) สัญญารับขนคนโดยสาร	๗๔
๗) สัญญารับจ้างเหมาให้บริการงานรักษาความปลอดภัย	๗๔
๘) สัญญาเช่าซื้อ	๗๔
๙) สัญญาอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง	๗๔
๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดชอบของรัฐ	๗๗
๑) กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๗๗
๒) กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ	๗๗
๓) กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น	๗๗
๑.๘ การกระทำในกรณีอื่น ๆ	๗๘
๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด	๗๘
๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง	๗๘
๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๗๙
๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๗๙
๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร	๗๙
๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ	๗๙
๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ	๘๐
๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว	๘๐

๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน	๘๐
๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร	๘๒
๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ	๘๒
๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย	๘๒
๒.๑.๔ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑	๘๒
๒.๑.๕ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	๘๓
๒.๑.๖ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔	๘๓
๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เป็นการกระทำทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๘๓
๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล	๘๓
๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๘๓
๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา	๘๓
๓) งานทางนโยบาย	๘๓
๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร	๘๔
๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ	๘๔
๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา	๘๕
๒.๒.๔ การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์	๘๕
๑) การดำเนินกิจการทางศาสนา	๘๕
๒) การปกครองสงฆ์	๘๕
๒.๒.๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๘๕
๑) การออกหมายเรียก	๘๕
๒) การจับกุม	๘๕
๓) การปรับ	๘๕
๔) การปล่อยชั่วคราว	๘๕
๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น	๘๕

๖) การขออายัดตัวผู้ต้องหา	๘๖
๗) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน	๘๖
๘) การแจ้งความร้องทุกข์และการดำเนินคดีอาญา	๘๖
๙) การส่งผู้ร้ายข้ามแดน	๘๖
๑๐) อื่น ๆ	๘๖
๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง	๘๙
๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป	๘๙
๑) การรักษาพยาบาล	๘๙
๒) การขับรถ	๘๙
๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อผลิตไฟฟ้า	๘๙
๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ	๘๙
๕) การดูแลรักษาต้นไม้	๘๙
๖) การแจ้งความร้องทุกข์	๘๙
๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน	๘๙
๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ	๘๙
๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร	๙๐
๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์	๙๐
๑๑) การเสนอความเห็น	๙๐
๑๒) การประชาสัมพันธ์	๙๐
๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	๙๐
๒.๒.๙ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ	๙๐
๒.๒.๑๐ กรณีอื่น ๆ	๙๐
๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครอง	
กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา	
หรือมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน	๙๑
๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาเกี่ยวพันกัน	๙๑
๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน	๙๑
๓.๒.๑ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ	
ของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง	๙๑
๓.๒.๒ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ	
ของศาลปกครองสูงสุด	๙๒

บทที่ ๔ เจื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง	๙๓
๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง	๙๓
๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๙๓
๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๙๓
๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ หรือการมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๙๓
(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกกฎ	๙๓
(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกคำสั่ง	๙๕
(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำอื่น	๑๐๐
(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการละเลยต่อหน้าที่	๑๐๒
(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๑๐๔
(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ กระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๐๔
(๗) ผู้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๑๑๑
(๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ กระทำที่เป็นความรับผิดชอบอื่น	๑๑๔
(๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ กระทำในกรณีอื่น ๆ	๑๑๖
๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้	๑๑๖
(๑) หน่วยงานทางปกครอง	๑๑๖
(๒) ประชาชนผู้ถูกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ	๑๑๘
(๓) คณะบุคคล	๑๒๐
(๔) ชุมชน	๑๒๓
(๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๒๓
๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี	๑๒๖

๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ	๑๒๖
๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล	๑๒๖
๑) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว	๑๒๖
๒) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว	๑๒๖
๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าการกำหนดค่าบังคับตามคำขอไม่เป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป	๑๒๗
๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล	๑๒๘
๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดค่าบังคับได้	๑๒๘
๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้	๑๒๙
๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง	๑๓๒
๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี	๑๓๒
๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี	๑๓๒
๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด	๑๓๒
๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว	๑๓๓
๓.๑.๓ กรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายไว้โดยเฉพาะ	๑๓๓
๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี	๑๓๓
๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์	๑๓๓
๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา	๑๓๓
๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด	๑๓๓
๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี	๑๓๓
๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี	๑๓๔
๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย	๑๓๔

๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ	๑๓๙
๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป	๑๓๙
๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ	๑๓๙
๓.๓.๕ กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดให้ฟ้องคดี โดยไม่ต้องยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์	๑๓๙
๓.๓.๖ กรณีฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๑๓๙
๓.๓.๗ กรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	๑๓๙
๓.๓.๘ กรณีฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจาก การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	๑๓๙
๔. ระยะเวลาการฟ้องคดี	๑๔๑
๔.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ	๑๔๑
๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ	๑๔๑
๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง	๑๔๓
๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป	๑๕๓
๔.๑.๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน	๑๕๔
๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น	๑๕๔
๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ล่าช้าเกินสมควร	๑๕๕
๔.๒.๑ กรณีที่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๕๕
๔.๒.๒ กรณีที่ไม่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๕๗
๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดอย่างอื่น	๑๖๐
๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๑๖๐
๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น	๑๖๘
๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๑๗๐
๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง	๑๗๐
๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน	๑๗๑
๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา	๑๗๑

๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน	๑๗๒
๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน	๑๗๒
๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาฝากเก็บ แปรรูป และจัดจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร	๑๗๓
๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ ข้อตกลงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ	๑๗๔
๔.๔.๘ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาหลักประกันของ	๑๗๔
๔.๔.๙ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขาย	๑๗๔
๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการหนึ่งอย่างใด	๑๗๔
๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้อง การใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง	๑๗๔
๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดี เกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ	๑๗๔
๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป	๑๗๕
๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐	๑๗๕
๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วย การวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๗๕
๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้อง คดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง	๑๗๗
๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้	๑๗๗
๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพความรับผิด	๑๗๘
๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครอง ประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล	๑๗๘
๔.๙.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ	๑๗๘
๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล	๑๘๐
๔.๑๐ ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือมีเหตุจำเป็นอื่น	๑๘๑
๔.๑๐.๑ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม	๑๘๑
๔.๑๐.๒ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น	๑๘๔
๔.๑๐.๓ การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้อง เมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตาม ข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ	๑๘๕

๕. ค่าธรรมเนียมศาล	๑๘๖
๕.๑ การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกัน ยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว	๑๘๖
๕.๒ การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาล ไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)	๑๘๖
๕.๓ การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่)	๑๘๖
๕.๔ การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)	๑๘๖
๕.๕ การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)	๑๘๗
๖. ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ	๑๙๐
๖.๑ ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖)	๑๙๐
๖.๒ ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖)	๑๙๓
๖.๓ ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)	๑๙๕
บทที่ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครอง	๑๙๗
๑. บททั่วไป	๑๙๗
๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)	๑๙๗
๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่ง ทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี	๑๙๗
๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป	๑๙๗
๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณี ไม่เสียค่าใช้จ่าย	๑๙๘
๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม	๑๙๘
๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครอง แทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๙๙
๑.๑.๖ การขังน้ำหนักระบุประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล	๑๙๙
๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๑๙๙
๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี	๑๙๙
๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ	๑๙๙
๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย	๑๙๙
๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน	๑๙๙
๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)	๑๙๙
๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)	๑๙๙
๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง	๑๙๙
๑.๓.๒ กรณีที่คู่กรณีมีคำขอ	๑๙๙

๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)	๑๙๙
๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร	๒๐๐
๑.๕.๑ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕)	๒๐๐
๑.๕.๒ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือบุคคลอื่นนำไปส่ง (ข้อ ๑๖)	๒๐๐
๑.๖ การขอตรวจดูเอกสารทั้งหมดหรือบางฉบับในสำนวนคดี หรือขอคัดสำเนาหรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้อง (ข้อ ๑๘)	๒๐๐
๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น	๒๐๐
๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑)	๒๐๐
๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง	๒๐๐
๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓)	๒๐๐
๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)	๒๐๐
๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้	๒๐๐
๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้	๒๐๐
๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง	๒๐๑
๒.๒.๓ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองสูงสุด	๒๐๑
๒.๒.๔ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองชั้นต้นอื่น	๒๐๑
๒.๒.๕ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา แล้วข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจ หรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น	๒๐๑
๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง	๒๐๑
๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม	๒๐๑
๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม	๒๐๑
๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓-ข้อ ๔๖)	๒๐๒
๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘)	๒๐๒
๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙)	๒๐๓
๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐-ข้อ ๕๙)	๒๐๓
๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง)	๒๐๓
๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔-ข้อ ๖๘)	๒๐๓
๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา	๒๐๓
๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙-ข้อ ๗๔)	๒๐๓
๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ	๒๐๓
๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ	๒๐๔

๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕-ข้อ ๗๗)	๒๐๔
๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ	๒๐๔
๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว	๒๐๔
๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖)	๒๐๔
๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง)	๒๐๔
๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่น ๆ	๒๐๔
๒.๗ การร้องขอ การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง	๒๐๕
๒.๗.๑ การร้องขอ (ข้อ ๗๘)	๒๐๕
๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง	๒๐๕
๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องขอ	๒๐๖
๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ	๒๐๙
๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องขอ	๒๐๙
๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง)	๒๐๙
๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๘๐)	๒๑๐
๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๑)	๒๑๐
๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒)	๒๑๐
๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี	๒๑๐
๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓-ข้อ ๘๗)	๒๑๐
๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	๒๑๐
๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ข้อ ๙๒)	๒๑๐
๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย (ข้อ ๙๕)	๒๑๒
๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)	๒๑๒
๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)	๒๑๒
๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)	๒๑๓
๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๒๑๓
๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้	๒๑๓
๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๒๑๔

๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓)	๒๑๖
๒.๑๓ การบังคับคดี	๒๑๗
๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด	๒๒๑
๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด	๒๒๑
๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๒๒๑
๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๒๒๑
๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา	๒๒๑
๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๒๒๑
๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์	๒๒๑
๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ	๒๒๑
๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๒๒๑
๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๒๒๕
๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์	๒๒๕
๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๒๒๕
๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์	๒๒๖
๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ	๒๒๗
๓.๒.๖ การย้อนสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๒๒๘
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่	๒๒๘
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่	๒๓๕
๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)	๒๓๖
๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๒๓๗
๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๒๓๗
๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๒๓๘
๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๒๓๙
๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)	๒๓๙
๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)	๒๓๙

๓.๓.๔	แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์	๒๓๙
	๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ	๒๓๙
	๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๒๔๐
	๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๒๔๐
๓.๓.๕	การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๒๔๐
	๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๒๔๐
	๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ	๒๔๑
๓.๓.๖	การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๒๔๒
	๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่ง ของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๒๔๒
	๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๒๔๒
๓.๓.๗	การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น มาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)	๒๔๒

ภาค ๒

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑	การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาใช้วินิจฉัยในคดีปกครอง	๒๔๓
	๑. หลักความเสมอภาค (การห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)	๒๔๓
	๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	๒๕๐
	๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล	๒๕๐
	๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	๒๕๓
	๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย	๒๕๖
	๖. หลักความได้สัดส่วน	๒๕๖
บทที่ ๒	คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒๕๙
	๑. การออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ	๒๕๙
	๒. การออกคำสั่งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ	๒๖๒
	๓. การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม	๒๖๓
	๓.๑ การควบคุมมลพิษ	๒๖๓
	๓.๑.๑ มลพิษทางอากาศและเสียง	๒๖๓
	๓.๑.๒ มลพิษทางน้ำ	๒๖๘
	๓.๑.๓ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย	๒๗๗
	๓.๒ การออกมาตรการทางกฎหมายในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม	๒๗๗
	๓.๓ การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)	๒๘๐
	๔. กรณีความรับผิดของรัฐอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หรือปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือเป็นกรณีความรับผิดอย่างอื่น	๒๘๐
	๕. กรณีอื่น ๆ	๒๘๐
บทที่ ๓	คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	๒๘๑
	๑. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา	๒๘๑
	๒. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการ	๒๘๑
	๓. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก	๒๘๑
	๔. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา	๒๘๓
	๕. การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น	๒๘๓
	๖. กรณีอื่น ๆ	๒๘๓

บทที่ ๔	คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง	๒๘๕
๑.	การควบคุมอาคาร	๒๘๕
๑.๑	ข้อพิพาทเกี่ยวกับการฟ้องเพิกถอนกฎ	๒๘๕
๑.๑.๑	ข้อบัญญัติท้องถิ่น	๒๘๕
๑.๑.๒	เทศบัญญัติ	๒๘๕
๑.๒	ข้อพิพาทเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	๒๘๕
๑.๒.๑	กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบรับแจ้งตามคำขอ	๒๘๕
๑.๒.๒	กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตโดยมิชอบ	๒๘๕
๑.๓	ข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการ กับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	๒๙๐
๑.๓.๑	กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคาร โดยรुकล้าที่สาธารณะ	๒๙๐
๑.๓.๒	กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคาร โดยเว้นระยะ หรือระดับระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ โดยฝ่าฝืนกฎหมาย	๒๙๐
๑.๓.๓	กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคาร ในบริเวณ ที่มีการกำหนดห้ามตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมอาคารหรือกฎหมายอื่น	๒๙๖
๑.๓.๔	กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างฯ อาคาร โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคารกรณีอื่น ๆ	๒๙๖
๑.๔	ข้อพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ผู้ฝ่าฝืน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารดำเนินการ	๒๙๖
๑.๔.๑	กรณีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายที่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้	๒๙๖
๑.๔.๒	กรณีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้หรือเจ้าของอาคาร มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น	๓๑๒

	๑.๕ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งจับกุม และกักขังบุคคลซึ่งฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคาร	๓๑๔
	๒. การผังเมือง	๓๑๔
บทที่ ๕	คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม	๓๑๕
	๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	๓๑๕
	๒. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	๓๑๕
	๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม	๓๑๗
	๔. กรณีเกี่ยวกับกิจการวิทยุคมนาคม	๓๑๙
บทที่ ๖	คดีปกครองเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ	๓๒๑
	๑. กรรมการบริหาร/กรรมการสรรหาผู้บริหารระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ	๓๒๑
	๒. การเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจ	๓๒๑
	๓. การยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ	๓๒๑
	๔. กรณีอื่น ๆ	๓๒๑
บทที่ ๗	คดีปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร	๓๒๓
	๑. การลงทุน	๓๒๓
	๒. การเงิน การคลัง และการธนาคาร	๓๒๓
บทที่ ๘	คดีปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์	๓๒๕
	๑. การพาณิชย์	๓๒๕
	๒. การประกันภัย	๓๒๗
	๓. การอุตสาหกรรม	๓๒๗
	๔. การเกษตร	๓๒๙
	๕. สหกรณ์	๓๓๐
บทที่ ๙	คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุข	๓๓๙
	๑. การจัดให้มีสิ่งสาธารณสุข	๓๓๙
	๒. การบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณสุข	๓๔๔
	๓. การให้บริการสิ่งสาธารณสุข	๓๖๑

บทที่ ๑๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ	๓๖๓
๑. อาหารและยา	๓๖๓
๒. การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๓๖๓
๒.๑ การผ่อนผันให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๓๖๓
๒.๒ การดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต	๓๖๓
๓. ระบบบริการสุขภาพ	๓๖๓
๓.๑ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	๓๖๓
๓.๒ เงินช่วยเหลือตามกฎหมายเกี่ยวกับระบบบริการสุขภาพ	๓๖๓
๓.๓ การประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม	๓๖๘
๓.๔ กรณีอื่น ๆ	๓๖๘
๔. เหตุรำคาญ	๓๖๘
๔.๑ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการโรงงาน	๓๖๘
๔.๒ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการเกี่ยวกับรถยนต์ เครื่องจักร และเครื่องกล	๓๖๘
๔.๓ เหตุรำคาญจากการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์	๓๖๘
๔.๔ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการฆ่าสัตว์	๓๖๙
๔.๕ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๓๖๙
๔.๖ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการตลาด	๓๖๙
๔.๗ เหตุรำคาญจากสุขลักษณะของอาคาร	๓๖๙
๔.๘ เหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน	๓๖๙
๔.๙ เหตุรำคาญจากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	๓๗๓
บทที่ ๑๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการ	๓๗๕
๑. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานบริการ	๓๗๕
๒. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน	๓๘๑
๓. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงแรม	๓๘๑
๔. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่า	๓๘๑
๕. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์	๓๘๑
๖. การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน	๓๘๑
๗. การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ	๓๘๑
๘. การออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล	๓๘๑
๙. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด	๓๘๒
๑๐. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์	๓๘๗
๑๑. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๓๘๗
๑๒. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการดูดทราย	๓๙๓

๑๓. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการในที่สาธารณะ	๓๙๓
๑๔. การออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว	๓๙๓
๑๕. การออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัย	๓๙๓
๑๖. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงรับจำนำ	๓๙๓
๑๗. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการบรรจุก๊าซ	๓๙๓
๑๘. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขายสุรา	๓๙๓
บทที่ ๑๒ คติปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง	๓๙๕
๑. การคมนาคมและการขนส่งทางบก	๓๙๕
๑.๑ การจดทะเบียนยานพาหนะ	๓๙๕
๑.๒ การประกอบการขนส่ง	๓๙๗
๑.๓ การกำหนดเส้นทางเดินรถ	๓๙๗
๑.๔ การดูแลรักษาทาง	๔๐๑
๑.๕ การดูแลรักษายานพาหนะหรืออุปกรณ์ในการจัดทำ บริการสาธารณะด้านคมนาคมและขนส่งทางบก	๔๐๑
๑.๖ โครงการที่เป็นบริการสาธารณะด้านคมนาคมและขนส่งทางบก	๔๐๑
๒. การคมนาคมและการขนส่งทางน้ำ	๔๐๑
๒.๑ การก่อสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ	๔๐๑
๒.๒ การส่งเสริมการพาณิชย์นาวี	๔๐๙
๒.๓ กรณีอื่น ๆ	๔๐๙
๓. การคมนาคมและการขนส่งทางอากาศ	๔๐๙
บทที่ ๑๓ คติปกครองเกี่ยวกับที่ดิน	๔๑๑
๑. การดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๔๑๑
๒. การจัดที่ดินเพื่อประชาชน	๔๑๑
๓. การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน	๔๑๑
๔. การรังวัดที่ดิน	๔๒๙
๕. การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	๔๒๙
๖. กรณีอื่น ๆ	๔๒๙
๖.๑ การจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ	๔๒๙
๖.๒ การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๔๒๙
๖.๓ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๔๒๙
๖.๔ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๔๒๙
๖.๕ การบริหารจัดการที่ราชพัสดุ	๔๓๑

บทที่ ๑๔	คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด	๔๓๓
	๑. การจัดสรรที่ดิน	๔๓๓
	๑.๑ การใช้อำนาจของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน	๔๓๓
	๑.๒ การขออนุญาตจัดสรรที่ดิน	๔๓๖
	๑.๓ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาต	๔๓๖
	๑.๔ การบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ	๔๓๗
	๑.๕ นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร	๔๔๐
	๒. อาคารชุด	๔๔๒
	๒.๑ การจดทะเบียนอาคารชุด	๔๔๒
	๒.๒ หนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด	๔๔๔
	๒.๓ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด	๔๔๔
	๒.๔ นิติบุคคลอาคารชุด	๔๔๕
บทที่ ๑๕	คดีปกครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๔๔๗
	๑. การจัดการเลือกตั้ง	๔๔๗
	๑.๑ การจัดให้มีหรือไม่จัดให้มีการเลือกตั้ง	๔๔๗
	๑.๒ การแบ่งเขตการเลือกตั้ง	๔๔๗
	๑.๓ การวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	๔๔๗
	๒. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	๔๔๗
	๒.๑ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น	๔๔๗
	๒.๒ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น	๔๔๗
	๓. กรณีอื่น ๆ	๔๔๙
บทที่ ๑๖	คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน	๔๕๓
	๑. งานทะเบียนราษฎร	๔๕๓
	๒. งานทะเบียนคนต่างด้าว	๔๕๖
	๓. งานทะเบียนอาวุธปืน	๔๖๓
	๔. งานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท	๔๖๓
	๕. งานทะเบียนการพนัน	๔๖๓
	๖. งานทะเบียนสมาคม	๔๖๓
บทที่ ๑๗	คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๔๖๕
	๑. การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงาน	
	ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำต่อบุคคลภายนอก	๔๖๕
	๑.๑ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๔๖๕
	๑.๒ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ คำสั่งทางปกครอง	
	หรือคำสั่งอื่น	๔๖๙

- ๑.๓ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ๔๖๙
- ๑.๔ กรณียื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑
แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๔๗๖
๒. การใช้สิทธิไต่เบี่ยของหน่วยงานของรัฐกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด
ต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ ๔๗๗
 - ๒.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๗๗
 - ๒.๒ กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๗๗
 - ๒.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๗๗
 - ๒.๔ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
จากการกระทำละเมิด ๔๗๗
 - ๒.๕ อายุความการใช้สิทธิไต่เบี่ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๔๘๐
๓. การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานของรัฐ
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ๔๘๒
 - ๓.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๘๒
 - ๓.๒ กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๔๘๒
 - ๓.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๔๘๔
 - ๓.๔ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
จากการกระทำละเมิด ๔๘๔
 - ๓.๕ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน
จากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๕๑๒
 - ๓.๖ กรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อให้เจ้าหน้าที่
หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๕๑๘
๔. การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่ง
เรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๕๒๐

บทที่ ๑๘ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น ๕๒๓

๑. การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ๕๒๓
 - ๑.๑ การกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน ๕๒๓
 - ๑.๒ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนการเวนคืน ๕๒๓
 - ๑.๓ เงินค่าทดแทนการเวนคืน ๕๒๔
 - ๑.๓.๑ ค่าทดแทนที่ดิน ๕๒๔
 - ๑.๓.๒ ค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง ๕๓๙
 - ๑.๓.๓ ค่าทดแทนต้นไม้ ๕๓๙
 - ๑.๓.๔ ค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันมีราคาลดลง ๕๓๙
 - ๑.๓.๕ ค่าทดแทนความเสียหายอันเนื่องจากการที่ต้องออกจาก
อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ๕๓๙

๑.๔ การขอให้เวนคืนสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือจากการเวนคืน	๕๓๙
๑.๕ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน	๕๔๑
๑.๖ การกำหนดให้การเวนคืนเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน	๕๔๑
๑.๗ การขอคืนที่ดินที่ถูกเวนคืน	๕๔๑
๑.๘ ดอกเบี้ยเงินค่าทดแทนการเวนคืน	๕๔๓
๑.๙ ค่าทดแทนความเสียหายจากการถูกเวนคืน	๕๔๓
๒. การรอนสิทธิ	๕๔๓
๒.๑ การรอนสิทธิเกี่ยวกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	๕๔๓
๒.๒ การรอนสิทธิเกี่ยวกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย	๕๔๗
๓. ความรับผิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี	๕๔๙
๔. ความรับผิดของรัฐกรณีมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ	๕๕๖
๕. ความรับผิดของรัฐกรณีอื่น ๆ	๕๕๘
บทที่ ๑๙ คติปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ	๕๖๕
๑. การจัดทำประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง	๕๖๕
๒. การเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง	๕๖๕
๓. การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง	๕๖๕
๔. การยกเลิกการจัดซื้อหรือจัดจ้าง	๕๖๘
๕. การจัดทำสัญญา	๕๗๒
๖. หลักประกันของ	๕๗๔
๗. การสั่งให้เป็นผู้ทำงาน	๕๗๔
๘. กรณีอื่น ๆ	๕๗๕
บทที่ ๒๐ คติปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๕๗๗
๑. สัญญาทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ)	๕๗๗
๑.๑ สัญญาสัมปทาน	๕๗๗
๑.๒ สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ	๕๗๗
๑.๓ สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค	๕๘๐
๑.๔ สัญญาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ	๕๘๘
๒. สัญญาทางปกครองโดยสภาพ	๕๘๘
๒.๑ สัญญาทางปกครองตามมติของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔	๕๘๘
๒.๒ สัญญาทางปกครองตามแนวคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	๖๐๐

บทที่ ๒๑	คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการ	๖๐๑
	๑. การแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ	๖๐๑
	๒. การร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการ	๖๐๔
	๓. การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ	๖๐๔
	๔. การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ	๖๐๔
บทที่ ๒๒	คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ	๖๐๙
	๑. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ	๖๐๙
	๑.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง	๖๐๙
	๑.๒ ผู้ตรวจการแผ่นดิน	๖๐๙
	๑.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	๖๐๙
	๑.๔ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	๖๐๙
	๒. องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ	๖๑๐
	๒.๑ องค์กรอัยการ	๖๑๐
	๒.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๖๑๐
	๒.๓ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๖๑๐
บทที่ ๒๓	คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๖๑๑
	๑. การสอบสวน	๖๑๑
	๒. การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในคดีอาญา	๖๑๑
	๓. กรณีอื่น ๆ	๖๑๑
บทที่ ๒๔	คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษและการราชทัณฑ์	๖๑๕
	๑. การพระราชทานอภัยโทษ	๖๑๕
	๒. การราชทัณฑ์	๖๑๕
บทที่ ๒๕	คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ	๖๑๙
	๑. องค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย	๖๑๙
	๑.๑ สภานายความ	๖๑๙
	๑.๒ เนติบัณฑิตยสภา	๖๒๓
	๒. องค์กรวิชาชีพด้านการประกอบโรคศิลปะ	๖๒๖
	๒.๑ แพทยสภา	๖๒๖
	๒.๒ ทันตแพทยสภา	๖๒๘
	๒.๓ สภาการแพทย์แผนไทย	๖๒๙
	๒.๔ สภาการพยาบาล	๖๓๑
	๒.๕ สภาเภสัชกรรม	๖๓๑

๒.๖	สภาเทคนิคการแพทย์	๖๓๑
๒.๗	สภากายภาพบำบัด	๖๓๑
๓.	องค์การวิชาชีพด้านวิศวกรรม	๖๓๒
๔.	องค์การวิชาชีพด้านการบัญชี	๖๓๒
๕.	องค์การวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม	๖๓๒
๖.	องค์การวิชาชีพด้านประณีตศิลปกรรม	๖๓๔
๗.	องค์การวิชาชีพด้านอื่น ๆ	๖๓๔
๗.๑	สัตวแพทยสภา	๖๓๔
๗.๒	คณะกรรมการธุรกิจนำเข้าและมัลติเทคโนโลยี	๖๓๖
๗.๓	คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน	๖๓๖
๗.๔	ครูสภา	๖๓๖
บทที่ ๒๖	คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา สังคม และวัฒนธรรม	๖๓๗
๑.	การศึกษา	๖๓๗
๑.๑	การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการการศึกษา	๖๓๗
๑.๒	การขอรับทุนการศึกษา	๖๓๗
๑.๓	การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา	๖๓๗
๑.๔	การสอบและประเมินผล	๖๓๘
๑.๕	การสำเร็จการศึกษา	๖๔๐
๑.๖	การพัฒนสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา	๖๔๐
๑.๗	การดำเนินกิจการการศึกษา	๖๔๐
๒.	การศาสนา	๖๔๗
๓.	สังคม และวัฒนธรรม	๖๔๗
บทที่ ๒๗	คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ	๖๕๑
๑.	การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	๖๕๑
๑.๑	ข้อมูลข่าวสารของราชการ	๖๕๑
๑.๒	ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล	๖๕๖
๒.	การขอเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล	๖๖๐
บทที่ ๒๘	คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม	๖๖๑
๑.	ภาษีอากร	๖๖๑
๒.	ค่าธรรมเนียม	๖๖๕
๓.	การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร	๖๖๘

บทที่ ๒๙ คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม	๖๗๑
๑. การจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน	๖๗๑
๒. การทำงานของคนต่างด้าว	๖๗๑
๓. สวัสดิการสังคม	๖๗๑
บทที่ ๓๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน	๖๗๕
๑. ราชการส่วนกลาง	๖๗๕
๒. ราชการส่วนภูมิภาค	๖๗๕
๒.๑ จังหวัด	๖๗๕
๒.๒ อำเภอ	๖๗๕
๒.๓ หมู่บ้านและตำบล	๖๗๕
๓. ราชการส่วนท้องถิ่น	๖๘๖
๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๖๘๖
๓.๒ องค์การบริหารส่วนตำบล	๖๘๘
๓.๓ เทศบาล	๖๙๕
๓.๔ กรุงเทพมหานคร	๗๐๘
๓.๕ เมืองพัทยา	๗๐๘
บทที่ ๓๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๗๐๙
๑. การสรรหาและคัดเลือก	๗๐๙
๒. การบรรจุและแต่งตั้ง	๗๑๒
๓. การย้าย การโอน และการส่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่	๗๑๔
๔. การบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ	๗๑๑
๕. การเลื่อนขั้นเงินเดือน/การเลื่อนเงินเดือน	๗๑๓
๖. การเลื่อนระดับของข้าราชการ	๗๑๖
๗. การบริหารงานบุคคลอื่น ๆ	๗๑๘
บทที่ ๓๒ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ	๗๓๓
๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน	๗๓๓
๒. คำสั่งลงโทษทางวินัย	๗๓๖
๒.๑ กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง	๗๓๖
๒.๑.๑ คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์	๗๓๖
๒.๑.๒ คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน	๗๔๑
๒.๑.๓ คำสั่งลงโทษลดเงินเดือน	๗๔๓
๒.๑.๔ คำสั่งลงโทษอื่น ๆ	๗๔๓

๒.๒ กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง	๗๔๓
๒.๒.๑ คำสั่งลงโทษปลดออก	๗๔๓
๒.๒.๒ คำสั่งลงโทษไล่ออก	๗๖๓
๓. คำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน	๗๘๒
๔. คำสั่งให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน	๗๘๒
๕. คำสั่งอื่น ๆ อันสืบเนื่องมาจากการดำเนินการทางวินัย	๗๘๒
บทที่ ๓๓ คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๗๘๓
๑. ค่าเช่าบ้านข้าราชการ	๗๘๓
๒. ค่ารักษาพยาบาล	๗๙๐
๓. บำเหน็จบำนาญ	๗๙๑
๔. การเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร	๗๙๗
๕. สิทธิประโยชน์และสวัสดิการอื่น ๆ	๗๙๗
บทที่ ๓๔ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยการคลังและการงบประมาณ	๘๑๑
ภาคผนวก	
ดัชนีคำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด	
รายชื่อคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	
รายชื่อคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	
รายชื่อคณะผู้จัดทำ	
QR Code หนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๑-๑๓	

ภาค ๑

ภาคทั่วไป

บทที่ ๑

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง^๑

๑. โครงสร้างของศาลปกครอง

แต่เดิมศาลปกครองในภูมิภาคเปิดทำการแล้วจำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ ศาลปกครองเชียงใหม่ ศาลปกครองสงขลา ศาลปกครองนครราชสีมา ศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองพิษณุโลก ศาลปกครองระยอง ศาลปกครองนครศรีธรรมราช ศาลปกครองอุดรธานี ศาลปกครองอุบลราชธานี ศาลปกครองเพชรบุรี และศาลปกครองนครสวรรค์ ต่อมา ศาลปกครองในภูมิภาคได้เปิดทำการเพิ่มเติมขึ้นอีก ๓ แห่ง คือ ศาลปกครองสุพรรณบุรี ศาลปกครองภูเก็ต และศาลปกครองยะลา

จากกรณีข้างต้น ทำให้ในปัจจุบันศาลปกครองในภูมิภาคมีจำนวน ๑๔ แห่ง โดยมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ดังนี้

(๑) ศาลปกครองเชียงใหม่ มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

(๒) ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

(๓) ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

(๔) ศาลปกครองขอนแก่น มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดมุกดาหาร

(๕) ศาลปกครองพิษณุโลก มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดอุตรดิตถ์

(๖) ศาลปกครองระยอง มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

(๗) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดชุมพร

(๘) ศาลปกครองอุดรธานี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนครพนม จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดสกลนคร

^๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

(๙) ศาลปกครองอุบลราชธานี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอำนาจเจริญ

(๑๐) ศาลปกครองเพชรบุรี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม

(๑๑) ศาลปกครองนครสวรรค์ มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดชัยนาท จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุทัยธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดลพบุรี

(๑๒) ศาลปกครองสุพรรณบุรี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง

(๑๓) ศาลปกครองภูเก็ต มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง

(๑๔) ศาลปกครองยะลา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

สำหรับแผนกคดีที่จัดตั้งขึ้นในศาลปกครองสูงสุดและในศาลปกครองชั้นต้นตามประกาศ ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง นั้น ยังคงมี จำนวน ๕ แผนกเช่นเดิม ได้แก่

(๑) แผนกคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาและดำเนินการทั้งปวงในคดีปกครอง เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(๒) แผนกคดีบริหารงานบุคคล เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาและดำเนินการทั้งปวง ในคดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

(๓) แผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาและ ดำเนินการทั้งปวงในคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ

(๔) แผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาและ ดำเนินการทั้งปวงในคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นภายในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

(๕) แผนกคดีบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาและดำเนินการทั้งปวง ในคดีบริหารราชการแผ่นดินภายในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๒

“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

๑. หน่วยงานทางปกครอง

๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง

๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม

เมื่อกองอาสารักษาดินแดนเป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย และมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีหน้าที่ให้ประชาชนพลเมืองทุกคนช่วยเหลือ และได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้มีความรู้ในการที่จะป้องกันตนเองและประเทศชาติเตรียมไว้แต่เวลาปกติ กองอาสารักษาดินแดนจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนเป็นหน่วยงานในสังกัดของกองอาสารักษาดินแดน ดังนั้น กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดนจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองด้วยเช่นกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๙/๒๕๖๘)

เมื่อมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ อันถือเป็นการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาและการทำวิจัย โดยเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงถือเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๐/๒๕๖๘)

๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนั้น องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓๘/๒๕๖๗)

องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นนิติบุคคลประเภทรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘ มีภารกิจในการดำเนินการส่งเสริม และแสดงกิจกรรมหรือผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ประชาชน ดำเนินการรวบรวมวัตถุ จำแนกประเภทวัตถุ จัดทำบันทึกหลักฐาน และสงวนรักษาผลงาน สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิจัย และความก้าวหน้าทางวิชาการ ดำเนินการส่งเสริมการวิจัย การให้บริการด้านวิชาการและนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน จัดนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นศูนย์รวมทางด้านข้อมูลและวิชาการเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและเทคโนโลยี และให้บริการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนตามความเหมาะสม ร่วมมือกับองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และดำเนินกิจกรรมและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ดังนั้น องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕/๒๕๖๘)

๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ ดังนั้น สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙๔/๒๕๖๗)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ในกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๗/๒๕๖๘)

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) เป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ เพื่อประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางด้านชีววิทยาศาสตร์ และประสานความร่วมมือด้านชีววิทยาศาสตร์ ตลอดจนให้บริการทางวิชาการ เผยแพร่ความรู้ และพัฒนาบุคลากรด้านชีววิทยาศาสตร์ ดังนั้น ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๒ และเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐและหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๙/๒๕๖๘ และที่ ๕๐๗/๒๕๖๘ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

โดยที่คดีนี้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๓/๒๕๖๘)

เมื่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓/๑ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๖/๒๕๖๘)

เมื่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทำการสอน ทำการวิจัย ผลิตรครูวิชาชีพ ให้บริการทางวิชาการ ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญาเป็นหลัก ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๗/๒๕๖๘)

เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองประเภทหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๓/๒๕๖๘)

๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง

เมื่อสหกรณ์บางกะปิ จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการรวมกลุ่มกันของคณะบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกด้วยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยอาศัยเงินทุนหมุนเวียนที่เรียกเก็บจากสมาชิกของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด การดำเนินกิจการของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสมาชิกอันมีลักษณะเป็นกิจการภายในของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด ตามข้อบังคับที่สมาชิกได้ประชุมร่วมกันกำหนดไว้ตามมาตรา ๓๓ ประกอบกับมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการแทนและเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด โดยเฉพาะ ซึ่งไม่ได้มีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองแต่อย่างใด ดังนั้น สหกรณ์บางกะปิ จำกัด จึงมิใช่หน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๒/๒๕๖๘)

เมื่อสหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม โดยมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด จึงมิได้เป็นหน่วยงานทางปกครองหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๓/๒๕๖๘)

๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

๑) ข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) พนักงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓) ลูกจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คณะบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) ผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

เมื่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีฐานะเป็นกรม จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง โดยมีอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและนาย ป. เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง ดังนั้น อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและนาย ป. จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒/๒๕๖๘)

เมื่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓/๑ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมีคณะกรรมการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้น คณะกรรมการและผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๖/๒๕๖๘)

เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ โดยมีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการกิจการและการดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทยให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานและลูกจ้างตามมาตรา ๒๘/๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๓/๒๕๖๘)

๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล

แม้ว่าที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยความตกลงร่วมกันระหว่างอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสานงานกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกในลักษณะส่งเสริมความร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษา โดยมีได้เกิดขึ้นจากผลของกฎหมายและมีได้มีบทกฎหมายมอบให้ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองก็ตาม แต่เมื่อที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อประชุมและมีมติอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน โดยอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นำมติดังกล่าวไปปฏิบัติในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของตนไม่ว่าจะเป็นการออกระเบียบ ประกาศ หรือการกระทำอื่นใด ซึ่งเป็นการรับมติไปใช้ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยซึ่งมีอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มกันเพื่อมีมติหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในทางปกครองหรือในการดำเนินบริการสาธารณะ จึงมีลักษณะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๖/๒๕๖๘)

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล ดังนั้นคณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๓/๒๕๖๘)

๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อสหกรณ์บางกะปิ จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการรวมกลุ่มกันของคณะบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกด้วยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยอาศัยเงินทุนหมุนเวียนที่เรียกเก็บจากสมาชิกของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด การดำเนินกิจการของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสมาชิกอันมีลักษณะเป็นกิจการภายในของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด ตามข้อบังคับที่สมาชิกได้ประชุมร่วมกันกำหนดไว้ตามนัยมาตรา ๓๓ ประกอบกับมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้มีอำนาจดำเนินกิจการแทนและเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด โดยเฉพาะ ซึ่งไม่ได้มีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองแต่อย่างใด ดังนั้น สหกรณ์บางกะปิ จำกัด จึงมิใช่หน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อศาลได้วินิจฉัยแล้วว่า สหกรณ์บางกะปิ จำกัด มิใช่หน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และข้อพิพาทตามคำฟ้องนี้

ไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประธานกรรมการสหกรณ์บางกะปิ จำกัด และเจ้าหน้าที่สหกรณ์บางกะปิ จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในกิจการของสหกรณ์บางกะปิ จำกัด จึงไม่ได้กระทำการอันจะถือว่าเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ประธานกรรมการสหกรณ์บางกะปิ จำกัด และเจ้าหน้าที่สหกรณ์บางกะปิ จำกัด จึงมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๒/๒๕๖๘)

เมื่อสหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม โดยมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด จึงมิได้เป็นหน่วยงานทางปกครองหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๓/๒๕๖๘)

บทที่ ๓

อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑.๑ การใช้อำนาจในการออกกฎ

๑.๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก “กฎ”

๑) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

(๑) กฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

(๑) ระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ประกาศ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเป็นผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่อธิบดีกรมการขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะประธานคณะกรรมการประจำกรุงเทพมหานครอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยคณะกรรมการประจำจังหวัดและเงื่อนไขการขอจดทะเบียนรถจักรยานยนต์สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบกับมติของคณะกรรมการประจำกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ออกประกาศคณะกรรมการประจำกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์การออกหนังสือรับรองการใช้รถจักรยานยนต์สาธารณะสำหรับการให้บริการผ่านแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ และอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ (๒) ข้อ ๖ และข้อ ๗ ของกฎกระทรวงกำหนดเครื่องแต่งกาย เครื่องหมาย ประวัติคนขับรถ บัตรประจำตัวคนขับรถ และการแสดงบัตรประจำตัวคนขับรถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการธุรกิจ รถยนต์บริการทัศนาจร และรถจักรยานยนต์สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๕ ออกประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดแบบเสื้อกั๊กหรือเสื้อคลุม เครื่องหมาย และการทำประวัติคนขับรถ

จักรยานยนต์สาธารณะสำหรับการให้บริการผ่านแอปพลิเคชัน พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้บริการแอปพลิเคชัน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งเพิกถอนประกาศพิพาททั้งสองฉบับนั้น โดยที่ประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นบทบัญญัติ ที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ อันมีลักษณะเป็นกฎหมายตามบทนิยามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คำฟ้องในข้อหานี้ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๒/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

เมื่อประกาศคณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้างที่มีสิทธิเป็นผู้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐ ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง (๗) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับกับผู้ประกอบการงานก่อสร้างทุกราย และเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใด เป็นการเฉพาะ จึงมีสถานะเป็นกฎหมายตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดี อ้างว่าการออกประกาศดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการในการออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๖๘)

(๓) กรณีอื่น ๆ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจาก การที่เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งนายทะเบียน ที่ ๔๖/๒๕๖๔ เรื่อง การใช้เอกสารประกอบการจ่ายผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ ประกันภัย COVID-19 สำหรับบริษัทประกันวินาศภัย ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยกำหนดว่า ให้บริษัทใช้เอกสารการตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งสามารถยืนยันตัวตน ของผู้ที่ได้รับการตรวจหาเชื้อได้ จากห้องปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยวิธี RT-PCR แทนใบรายงานหรือรับรองแพทย์ สำหรับการจ่ายผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย COVID-19 กรณีผู้เอาประกันภัยเจ็บป่วยหรือตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นจำนวนเงินที่กำหนดไว้ (แบบเจอ-จ่าย-จบ) ทำให้บริษัท วิริยะประกันภัย จำกัด (มหาชน) ที่ผู้ฟ้องคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ได้เข้าทำสัญญาประกันภัยไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่เจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีใช้วิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนาแบบ Rapid Antigen Test (ATK) จึงไม่เข้าเงื่อนไขความคุ้มครองตามกรมธรรม์ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นและเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งพิพาทนั้น คำสั่งนายทะเบียนที่พิพาทมีลักษณะเป็นกฎหมายตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น กรณีพิพาทในคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๑/๒๕๖๗)

๑.๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช้ลักษณะของการออก “กฎ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง

๑.๒.๑ คำสั่งทางปกครอง

๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ตรวจสอบการกระทำของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับพวก ที่ดำเนินการหักเงินในบัญชีธนาคารกรุงไทยของสามผู้ฟ้องคดีซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมบัตร ATM โดยทุจริต แต่ต่อมาผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพิจิตร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้รับมอบหมายได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับเรื่องกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่รับเรื่องกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณานั้น เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ได้รับมอบหมายและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่รับเรื่องกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีในอันที่จะติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๕๔/๒๕๖๗)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตองปิด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งแจ้งระงับการจ่ายเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งระงับการจ่ายเงินเดือนดังกล่าวนั้น เมื่อการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแจ้งระงับการจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดีดังกล่าว สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นเวลาติดต่อกันในคราวเดียวเป็นระยะเวลา ๑๒๗ วัน โดยไม่ได้แจ้งสาเหตุต่อผู้บังคับบัญชา และไม่ได้ยื่นเสนอใบลาหรือขออนุญาตให้ถูกต้องตามแบบแผนที่ราชการกำหนด อีกทั้งยังไม่ได้กลับมาปฏิบัติราชการจนกระทั่งยื่นฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๕๙ (๒) และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการจ่ายเงินเดือนให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้และมีอำนาจในการสั่งระงับการจ่ายเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งระงับการจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลที่มีผลกระทบต่อสภาพภาพของสิทธิในการรับเงินเดือนของข้าราชการ อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖/๒๕๖๘)

๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่สรรพสามิตพื้นที่ลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมสรรพสามิต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีต่อใบอนุญาตผลิตสุรา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ต่อใบอนุญาตผลิตสุรดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น หนังสือกรมสรรพสามิตที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีต่อใบอนุญาตผลิตสุราข้างต้น มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการระงับซึ่งสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๙/๒๕๖๓)

๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำวินิจฉัยอุทธรณ์”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การรับจดทะเบียน”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ คำสั่งทางปกครองทั่วไป

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่คณะกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ประกาศรับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลฯ ให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ โดยเห็นว่า ข้อ ๘ (๘.๑) ในส่วนที่กำหนดข้อความว่า “ใช้บัญชีได้ในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น” เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนของข้อ ๘ (๘.๑) เฉพาะข้อความดังกล่าว นั้น โดยที่ประกาศฉบับพิพาทผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโดยอาศัยอำนาจตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกและการคัดเลือกพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขเกี่ยวกับการรับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร กำหนดระยะเวลาในการรับสมัครตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗ โดยมีได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับกับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ แต่ก็ประสงค์ให้ใช้กับการรับสมัครสรรหาในครั้งนี้ครั้งเดียว ประกาศฉบับพิพาทจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖๕/๒๕๖๗)

๑.๒.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”

๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง

(๑) การพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา สังคม และวัฒนธรรม

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ประธานกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง (นาง จ.) ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรณีมีผู้ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีนำผลงานวิจัยของบุคคลอื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือแจ้งดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ฯว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากร พ.ศ. ๒๕๖๓ อีกทั้ง กรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีความเชี่ยวชาญและไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของหน่วยงานในการสอบสวน นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว เป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ฯ ที่แต่งตั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นประธานกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการดำเนินการในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ผู้ร้องเรียนหรือไม่ การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินการภายในของฝ่ายปกครองเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการที่ผู้มีอำนาจจะวินิจฉัยหรือมีคำสั่งต่อไป การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในชั้นนี้ยังถือไม่ได้ว่ามีผลกระทบต่อนสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง ด้วยเหตุนี้ การสืบหาข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการพิจารณาก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น อีกทั้งการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุหรือมีผลกระทบต่อนสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี อันจะมีผลเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ผู้ฟ้องคดีจะนำมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๘๘/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า มติของคณะกรรมการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ (คณะที่ ๒) ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีปรับปรุงผลงานในส่วนที่เป็นสาระสำคัญไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อพิจารณาคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีฟ้องเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองใด แต่เป็นการขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการประเมินผลงานหรืออาจมีการปรับปรุงแก้ไขเพียงเล็กน้อย โดยมีผลตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีส่งผลงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในครั้งแรก แต่โดยที่การพิจารณาผลงานของผู้ฟ้องคดีที่ส่งประเมินเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษดังกล่าวมีลักษณะเป็นการพิจารณาทางปกครอง กล่าวคือ เป็นการเตรียมการหรือการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งการพิจารณาทางปกครองดังกล่าวตามกฎหมายยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๖๐/๒๕๖๗)

(๒) การตอบข้อหรือภายในหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การให้ความเห็นหรือคำแนะนำ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) แนวปฏิบัติของหน่วยงานทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา สังคม และวัฒนธรรม

คู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (บัญชีเปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาฯ) ซึ่งมีที่มาจากที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ใช้อำนาจบริหารวางแผนทางในการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันในการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามความมุ่งหมายและหลักการของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเหมาะสม

ตามยุคสมัยของการเรียนรู้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๒ คู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (บัญชีเปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาฯ) ซึ่งมีผลใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้ต้องปฏิบัติตามคู่มือดังกล่าว จึงเป็นเพียงแนวทางเพื่อวางกรอบการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้ดำเนินการตามกรอบคู่มือและที่แก้ไขข้างต้น โดยไม่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ หรือมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลหรือมีผลกระทบต่อสถานะของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลเป็นการทั่วไปแต่เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้น คู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (บัญชีเปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาฯ) และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แจ้งเวียนการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือดังกล่าว จึงไม่มีลักษณะเป็นกฎหรือคำสั่งทางปกครองทั่วไปแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีหนังสือแจ้งเวียนการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคู่มือการจัดการศึกษาดังกล่าวให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขตทราบ และปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๘/๒๕๖๓)

๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) การใช้สิทธิตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) กรณีอื่น ๆ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของนายกเมืองพัทยา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕ และข้อ ๖ แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีและนายอำเภอ บางละมุงมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เฉพาะเพียงการร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีกับผู้เข้าไปยึดถือครอบครอง ก่อสร้าง หรือทำให้เสื่อมสภาพที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองหรือใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าความว่า ที่ตั้งของศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (เจ้าพ่อเกศงาม) ตั้งอยู่บนที่สาธารณประโยชน์ จึงไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าใช้ที่สาธารณประโยชน์ และให้ทำการรื้อถอนศาลดังกล่าวออกจากพื้นที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้รับหนังสือนี้ จึงเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าทราบว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ และแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากที่สาธารณประโยชน์ พร้อมกับให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากเขตที่สาธารณประโยชน์ หากไม่รื้อถอน ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการตามกฎหมายเท่านั้น โดยไม่มีลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาหรือความประสงค์ที่จะให้หนังสือดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบ ต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงไม่มีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่สาธารณประโยชน์ และมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ จึงมิใช่คำวินิจฉัยอุทธรณ์และมีคำสั่งทางปกครองที่กระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเช่นกัน ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗๖/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การที่นายอำเภอทุ่งใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีตำบลทุ่งสัง สืบเนื่องมาจากการที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องในคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องเป็นจำเลยตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติชี้มูล เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่

ในการกำกับดูแลให้ผู้ฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามผลของมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หนังสือแจ้งผลทางกฎหมายของทบปญญติดังกล่าว มิใช่คำสั่ง ทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ในอันที่ จะมีสิทธิฟ้องเพื่อขอให้เพิกถอนหนังสือดังกล่าวต่อศาลปกครองได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๙๙๖/๒๕๖๗ ที่ ๙๙๗/๒๕๖๗ ที่ ๑๐๑๔/๒๕๖๗ และที่ ๑๑๖๘/๒๕๖๗ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติเห็นชอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุดำเนินกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย้อนหลัง ได้แก่ การขยายเขตไฟฟ้าแรงต่ำ การปรับปรุงถนนดินลงหินคลุก และการยื่นคำขอรังวัดตรวจสอบ ทางสาธารณะ ซึ่งเป็นการดำเนินกิจการที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ และต่อมาสภาองค์การ บริหารส่วนตำบลไผ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติเห็นชอบการขออนุมัติดำเนินกิจการนอกเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลย้อนหลังดังกล่าว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นกิจการที่ไม่จำเป็นและไม่เกี่ยวเนื่องกับอำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ จึงไม่อาจให้ความเห็นชอบในภายหลังได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น โดยที่มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบให้องค์การ บริหารส่วนตำบลธาตุดำเนินกิจการนอกเขตและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลธาตุดำเนินกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ย้อนหลัง เป็นเพียงการพิจารณา ดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของตนตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ อันเป็นการขอความเห็นชอบทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่าง บุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อนิติสัมพันธ์หรือหน้าที่ ของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันจะมีผลบังคับทางกฎหมายต่อผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑๓/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีผู้ฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตากฟ้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่ง เรียกให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัล ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คืนเงินผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เมื่อในการออกคำสั่งดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ใช้อำนาจตามกฎหมายใดในการออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินประโยชน์ตอบแทนอื่น เป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ได้รับไปแล้ว การเรียกให้ผู้ฟ้องคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คืนเงินในกรณีนี้จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ทั่วไป ไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อให้คืนเงินที่รับไปฐานลาภมิควรได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่มีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๘/๒๕๖๗ ที่ ๗๕๑/๒๕๖๗ ที่ ๗๕๒/๒๕๖๗ ที่ ๗๗๐/๒๕๖๗ ที่ ๘๐๕/๒๕๖๗ และที่ ๘๑๐/๒๕๖๗ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๑.๓ การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บริโภคที่ได้รับประโยชน์และความคุ้มครองจากเครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศยุติโครงการและยกเลิกเครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภคตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่อง ยุติการดำเนินโครงการและยกเลิกเครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Guarantee) ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกประกาศฉบับพิพาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดียังคงนโยบายใช้เครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค โดยต่ออายุทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ออกให้โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาเมื่อครบอายุต่อไปด้วยนั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับที่มา ขั้นตอน และวิธีการในการออกประกาศที่พิพาท เห็นได้ว่า หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกข้อบังคับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Guarantee) พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการมอบเครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภคแก่ผู้ประกอบการธุรกิจของรูปพรรณ รวม ๓ ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายได้มีการมอบเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ มีกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕ หลังจากนั้นเมื่อการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายสิ้นสุดลงตามกำหนด คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ จึงได้มีมติเห็นชอบให้ยุติการดำเนินโครงการมอบเครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Guarantee) และยกเลิกการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมถึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งประกาศการยกเลิกโครงการให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่เคยได้รับมอบเครื่องหมายและประชาชนทั่วไปทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีประกาศฉบับพิพาท ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อบังคับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยการใช้

เครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Guarantee) พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเช่นกัน และแม้ว่าประกาศที่พิพาทจะมีใช้คำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือเป็นกฎตามนัยมาตราดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่ถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิจารณาเนื้อหาของประกาศฉบับพิพาทโดยตลอดแล้วเห็นว่าเป็นการยกเลิกข้อบังคับสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองตราสัญลักษณ์การคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Guarantee) พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับเมื่อพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้เพิกถอนประกาศที่พิพาทดังกล่าว เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ คำฟ้องในคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๗/๒๕๖๘)

๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

กรณีฟ้องว่า เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ละเลยไม่พิจารณาข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่เปิดเผยรายงานข้อมูลในกรณีที่มีปัญหาการตีความหรือโต้แย้งและยังไม่ได้ช้อยุติเกี่ยวกับกรรมธรรม์ และรายงานข้อมูลเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรรมธรรม์ประกันภัย COVID-19 ของบริษัท ว. ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาข้อร้องเรียนและแจ้งผลให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยเร็ว รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เปิดเผยรายงานข้อมูลในกรณีที่มีปัญหาการตีความหรือโต้แย้งและยังไม่ได้ช้อยุติเกี่ยวกับกรรมธรรม์ และรายงานข้อมูลเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับกรรมธรรม์ประกันภัย COVID-19 ของบริษัท ว. แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๑/๒๕๖๓)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขปศุสัตว์

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใช้บริการน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค สาขาอุดรธานี และได้ชำระค่าน้ำประปาโดยใช้ใบแจ้งค่าน้ำกับตู้ชำระเงินและโดยวิธีการโอนจ่าย จากธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมาโดยตลอด แต่ต่อมาการประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าน้ำประปา ณ สำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค สาขาอุดรธานี ซึ่งมีระยะทางห่างจากบ้านพักอาศัยของตน ไป-กลับ ประมาณ ๓๐ กิโลเมตร และต้องชำระเงิน ในวันและเวลาราชการเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีจึงส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) ถึงผู้จัดการการประปา ส่วนภูมิภาคฯ เพื่อขอให้สามารถชำระเงินโดยวิธีการโอนจ่ายได้หลายช่องทางและขอให้แก้ไข เหตุท่อน้ำประปารั่วซึม แต่ได้รับการแก้ไขซ่อมแซมเพียงบางส่วน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดช่องทางการชำระเงินได้หลายช่องทาง ให้ชดเชยค่าเสียหาย จากการต้องเดินทางไปชำระค่าน้ำประปา และให้ซ่อมแซมท่อน้ำประปา นั้น กรณีเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และการกระทำละเมิดอันเกิดจาก การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๑๑๗๘/๒๕๖๗)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่การไฟฟ้า นครหลวง เขตราชบุรีบูรณะ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิเสธไม่ดำเนินการต่อไฟฟ้าเข้าไปในอาคาร ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าอยู่ในอาคารหรือนำอาคารออกให้ผู้อื่นเช่าได้ ผู้ฟ้องคดี เห็นว่าผู้ที่ค้างชำระค่าไฟฟ้า คือ ผู้เช่าอาคารของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้การไฟฟ้านครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นรัฐวิสาหกิจและมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ การไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ มีวัตถุประสงค์ในการจัดให้ได้มาและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า และดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นสำนักงานสาขาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีตามฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๓/๒๕๖๘)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรณีฟ้องว่า ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหมายเลข ๒ นั้น มีการนับคะแนนผิดพลาดใน ๓ หน่วยเลือกตั้ง ต่อมา มีการนับคะแนนใหม่เพียงหน่วยเลือกตั้งเดียว ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้คะแนนเพิ่มอีก ๑ คะแนน ทำให้ผู้ฟ้องคดีและผู้สมัครหมายเลข ๑ มีคะแนนเท่ากัน จึงมีการจับสลาก ผลปรากฏว่าผู้สมัครหมายเลข ๑ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาและทบทวนคำร้องคัดค้านการนับคะแนนของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีอาญากับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกับพวกต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๔ และได้มีการเปิดหีบนับคะแนนใน ๒ หน่วยเลือกตั้ง ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้คะแนนเพิ่มอีก ๑ คะแนน ทำให้คะแนนรวมของผู้ฟ้องคดีมากกว่าผู้สมัครหมายเลข ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมิได้ดำเนินการให้ผู้สมัครหมายเลข ๑ พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอ้างว่าไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศหรือคำสั่งที่รับรองแต่งตั้งให้ผู้สมัครหมายเลข ๑ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามนำหีบเลือกตั้งมานับคะแนนใหม่ คดีพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าว จึงมีใช้คดีพิพาทเกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๑๙๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีใช้คดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรในการเปิดหีบเลือกตั้งเพื่อนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนว่ามีการนับคะแนนผิดพลาด รวมทั้งละเลยไม่ประกาศผลการเลือกตั้งใหม่เมื่อผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เปลี่ยนแปลงผู้ได้รับการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๐๒/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา สังคม และวัฒนธรรม

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในฐานะเป็น

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ผู้กำกับดูแลการอุดมศึกษาและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น โดยที่เรื่องการศึกษาของชาติเป็นหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลการนำนโยบายไปปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการศึกษ โดยไม่อาจปล่อยปละละเลยให้มีการดำเนินไปโดยปราศจากการกำกับดูแลจากรัฐ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาผ่านระบบ TCAS จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๘/๒๕๖๘)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดภูเก็ต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลละเลยต่อหน้าที่ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดี ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีรั่วไหลไปในเว็บไซต์ของต่างประเทศ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกล่าวอ้างว่า ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง ดังนี้ (๑) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามหยุดเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ และดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีที่รั่วไหลออกไปในทันที รวมทั้งสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ งดเว้นการเข้าถึง การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีในทันที (๒) ให้แจ้งเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยทันที พร้อมกับแนวทางการเยียวยาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ (๓) ให้แสดงและนำส่งเอกสารแสดงมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม และข้อมูลการเข้าถึง การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดี โดยให้นำส่งบันทึกการรายการของกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีต่อศาลและผู้ฟ้องคดีในทันที กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑/๒๕๖๘)

๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

กรณีฟ้องว่า การที่เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกคำสั่งนายทะเบียน ที่ ๔๖/๒๕๖๔ เรื่อง การใช้เอกสารประกอบการจ่ายผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย COVID-19 สำหรับบริษัทประกันวินาศภัย ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ เป็นเหตุให้บริษัทผู้รับประกันภัยนำมาใช้ปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทน ตามกรมธรรม์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น คำฟ้องในข้อหานี้ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๑/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นาย จ. ซึ่งเป็นน้องชายของผู้ฟ้องคดีได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ถูกต้องจนเป็นเหตุให้เสียชีวิต ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนใบอนุญาตทางการแพทย์ นั้น แม้กระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และโรงพยาบาล ชัยนาทนเรนทร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จะเป็นหน่วยงานทางปกครอง รวมทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และนางสาว น. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่โดยที่มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่แพทย์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการรักษาพยาบาลนาย จ. โดยไม่ถูกต้อง ซึ่งการรักษาพยาบาลผู้ป่วยของแพทย์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทั่วไป ความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้จึงไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใด คดีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๙๔ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๙/๒๕๖๗)

๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้ปลุกมะพร้าว น้ำหอมบริเวณที่สาธารณะลำรางหนองวังบ้าน ซึ่งเป็นลำรางต้นเขินติดสวนของผู้ฟ้องคดี ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินตาบอด ไม่อาจอาศัยที่สาธารณะดังกล่าวเป็นทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะได้ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และนายอำเภอบ้านแพ้ว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอดำเนินการตาม มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งหากบุคคลใดจะใช้ที่ดินดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ปล่อยปละละเลยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ปลุกมะพร้าว น้ำหอมบริเวณที่สาธารณะลำรางหนองวังบ้านและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรมการปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองรับผิดชอบผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่สำหรับการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ นั้น เป็นการกระทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เอง ไม่ใช่การใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่ใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นนายทหารชั้นประทวน สังกัด กองทัพอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารกรณีเรียกรับผลประโยชน์ จากการฝากบุคคลภายนอกเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ผู้บังคับบัญชาจึงอาศัยอำนาจ ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและดำเนินการทางวินัย ต่อมา ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยผู้บัญชาการทหารอากาศจะมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและถอดจากยศทหารฐานหนีราชการทหารในเวลาประจำการ ผู้ถูกฟ้องคดีให้งดจ่ายเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๖ หลังจากนั้น ผู้บังคับการกองบิน ๑ ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฯ และข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการตัด งด และจ่ายเงินรายเดือน พ.ศ. ๒๕๐๔ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยข้าราชการทหาร กรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดทางวินัยฐานหนีราชการในเวลาประจำการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีงดจ่ายเงินรายเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในช่วงเวลาข้างต้น โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้บัญชาการทหารอากาศได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการตามข้อ ๕ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมุ่งประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินรายเดือนคืนแก่ผู้ฟ้องคดีตามวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีงดจ่ายเงินรายเดือน มิใช่โต้แย้งเกี่ยวกับคำสั่งปลดออกจากราชการโดยตรง ซึ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหารตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฯ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คดีนี้จึงมีประเด็นโต้แย้งในคดีว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้บัญชาการทหารอากาศงดจ่ายเงินรายเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามกรณีพิพาท เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการตัด งด และจ่ายเงินรายเดือนฯ และพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙/๒๕๖๘ และที่ ๕๐/๒๕๖๘ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยอธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะผู้ว่าจ้างก่อสร้างงานแก้ไขและป้องกันน้ำท่วมทางหลวง ละเลยไม่ควบคุมดูแลการทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้รับจ้าง ซึ่งมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด โดยไม่ตรวจสอบพื้นที่ที่มีการขยายถนน ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างขนาด ๑.๕ เมตร บริเวณถนนที่ขยายกับคอสะพานข้ามคลอง และไม่ได้กำกับดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ติดตั้งป้ายสัญญาณ ป้ายเตือน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

สัญญาณไฟหรืออุปกรณ์ใด ๆ หรือจัดให้มีสิ่งกีดขวาง หรือเครื่องหมายห้ามผ่านเพื่อแจ้งเตือนให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่สัญจรไปมาบริเวณดังกล่าวได้เห็นหรือรู้ได้ว่าบริเวณนั้นมีการก่อสร้าง ปรับปรุงถนน และไม่สามารถใช้เป็นทางผ่านได้ เป็นเหตุให้บุตรชายของผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้ขับขี่รถจักรยานยนต์มาบริเวณที่เกิดเหตุโดยมีผู้นั่งซ้อนท้ายมาด้วย ตกจากถนนที่เป็นช่องว่างดังกล่าวกระแทกกับท่อประปาเสียชีวิตทั้งคู่ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกชดเชยหรือแทนกันชำระเงินค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๒/๒๕๖๘)

๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อทำเหมืองแร่ลิเทียม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้อำนวยการโรงไฟฟ้าภาคใต้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มอบหมายให้ผู้ควบคุมรักษาบริเวณเหมืองโรงไฟฟ้าฝ่ายผลิต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) สั่งการให้ใช้รถแทรกเตอร์และรถแบคโฮทำลายหรือถอนประตูทางเข้า รั้วลวดหนาม และต้นปาล์มน้ำมันที่ปลูกสร้างบนที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่นอกแนวเขตที่ดินดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย และห้ามผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่และบริวารเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานทางปกครอง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยฯ ก็ได้มีบทบัญญัติใดที่ให้อำนาจแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ที่จะทำการรื้อถอนทรัพย์สินของเอกชนได้ เว้นแต่เป็นการรื้อถอนโรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างขึ้นหรือทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟัน ตัดต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้หรือพืชผลในเขตเดินสายไฟฟ้าตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่จึงมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงาน

ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๓๒/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า เดิมบิดาของผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ระกา เป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในการปลูกสร้างสวนป่า เป็นระยะเวลา ๑๕ ปี และได้ยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป มีกำหนดเวลา ๑๕ ปี แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจนหนังสืออนุญาตสิ้นอายุ โดยได้ติดตามทวงถามผลการพิจารณาเรื่อยมาจนถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เข้าใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ระกา เพื่อจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย กำแพงเพชร ในที่ดินที่ทับซ้อนกับที่ดินที่บิดาของผู้ฟ้องคดีเคยได้รับอนุญาตอยู่เดิม และผู้ฟ้องคดีตรวจสอบพบว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าไปตัดฟันต้นสักทองที่บิดาของผู้ฟ้องคดีปลูกไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้ (๑) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการตัดต้นสักทองออกจากพื้นที่ที่บิดาของผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาต (๒) เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ และ (๓) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามสิทธิของบิดาของผู้ฟ้องคดีที่ระบุในหนังสืออนุญาต สำหรับคำฟ้องขอให้ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าตัดฟันทำลายต้นสักทองที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ที่บิดาของผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาต นั้น แม้นต้นสักทองที่บิดาของผู้ฟ้องคดีปลูกลงในที่ดินที่ได้รับอนุญาตจะเป็นกรรมสิทธิ์ของบิดาของผู้ฟ้องคดี และตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาทก็ตาม แต่เมื่อปรากฏว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดตัดฟันต้นสักทองออกจากพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ก่อสร้างโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย กำแพงเพชร ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ เป็นการใช้อำนาจทางกายภาพเพื่อให้ต้นสักทองที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตพ้นไปจากพื้นที่ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด จึงถือไม่ได้ว่าคำฟ้องข้อหานี้เข้าลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔/๒๕๖๘)

๑.๖ สัญญาทางปกครอง

๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง

๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๑) สัญญาสัมปทาน

(๑.๑) สัญญาสัมปทานดำเนินงานสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง

เมื่อสัญญาสัมปทานดำเนินงานสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง ที่ ไอซีดี ลาดกระบัง สถานี A ระหว่างผู้ฟ้องคดีและการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการในลักษณะของการให้สัมปทานแก่ผู้ร่วมลงทุนเพื่อเป็นผู้ประกอบการ สถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง ที่ ไอซีดี ลาดกระบัง ในสถานีต่าง ๆ เพื่อให้บริการรับส่งสินค้า ในรูปแบบตู้สินค้า ทั้งในรูปแบบนำสินค้ามาบรรจุ หรือนำสินค้าบางส่วนออกจากตู้สินค้า และในรูปแบบ การบรรจุสินค้าเต็มตู้สินค้า เพื่อขนส่งและดำเนินการทางพิธีการทางศุลกากรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำตู้สินค้าไปท่าเรือ หรือรับจากท่าเรือเข้ามาจัดเก็บเพื่อดำเนินการทางพิธีการทางศุลกากร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ อันเป็นสัญญา ทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๗/๒๕๖๘)

(๒) สัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

(๓.๑) สัญญาจ้างปรับปรุงทัศนียภาพบนทางเท้า

สัญญาที่กรุงเทพมหานคร (ผู้ฟ้องคดี) จ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำงาน โครงการปรับปรุงทัศนียภาพบนทางเท้าถนนสายหลัก (ถนนราชดำริ ถนนพระรามที่ ๑ และถนนเพลินจิต) เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง เป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อสัญญาดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรับปรุงทัศนียภาพบนทางเท้าถนนสายหลัก (ถนนราชดำริ ถนนพระรามที่ ๑ และถนนเพลินจิต) อันเป็นการกิจในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ ของผู้ฟ้องคดี สัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๗-๔๘/๒๕๖๘)

(๓.๒) สัญญาจ้างก่อสร้างโรงเรียนของรัฐ

สัญญาที่เทศบาลเมืองอรัญญิก (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นราชการ ส่วนท้องถิ่นอันเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ว่าจ้างให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อสร้างโรงเรียนอนุบาลเมืองอรัญญิก (แห่งที่ ๒) ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็นเครื่องมือโดยตรงในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษา อันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ (๙) มีลักษณะเป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค จึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๐/๒๕๖๘)

(๓.๓) สัญญาจ้างก่อสร้างตลาดน้ำ

กรณีผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างทำงานโครงการก่อสร้างตลาดน้ำ บางกล้า อำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา กับจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้ว่าราชการจังหวัด สงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) นั้น เมื่อสัญญาจ้างดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงาน ทางปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนและชุมชนด้านเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บรรลุผล จึงถือเป็น สัญญาทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๓๙/๒๕๖๘)

(๔) สัญญาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากมีลักษณะ เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔

(๑) กรณีเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาที่ให้เอกชน เข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง

(๑.๑) สัญญาซื้อขายข้าวสารเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและ/ หรือส่งออกต่างประเทศ

องค์การคลังสินค้า (ผู้ฟ้องคดี) เป็นรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้น ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การคลังสินค้า พ.ศ. ๒๔๙๘ มีอำนาจหน้าที่ในการทำกิจการทั้งปวง เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค รวมทั้งธุรกิจบริการที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้า อุปโภคบริโภค รวมถึงกระทำการอื่นใดเพื่อส่งเสริมการผลิตตลอดจนกิจการค้าสินค้าเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภคของคนไทย ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นหน่วยงาน ทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สัญญาซื้อขายข้าวสาร เพื่อจำหน่ายภายในประเทศและ/หรือส่งออกต่างประเทศระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี

จึงมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และสัญญาดังกล่าวเป็นการจำหน่ายข้าวสารตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยรัฐบาลกำหนดให้กรมการค้าต่างประเทศเป็นหน่วยงานออกหนังสือเชิญชวนให้ผู้สนใจเสนอราคา และกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการทำสัญญาซื้อขายข้าวสารกับผู้เสนอราคาที่ได้รับการคัดเลือก สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้เอกชนเข้าร่วมการจัดทำบริการสาธารณะ อันเป็นสัญญาทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๘๓/๒๕๖๘)

(๑.๒) สัญญาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์พร้อมติดตั้งตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐ

เมื่อพิจารณานิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งรับโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาจัดซื้อวัสดุโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐจำนวน ๕ ฉบับ ระหว่างบริษัท ก. ผู้โอนสิทธิเรียกร้อง กับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแล้ว เห็นได้ว่าสัญญาจัดซื้อวัสดุทั้ง ๕ ฉบับดังกล่าว มีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทำการสอน ทำการวิจัย ผลิตรี뷰 วิชาชีพ ให้บริการทางวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญาเป็นหลักตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่สัญญาทั้ง ๕ ฉบับดังกล่าว ระหว่างบริษัท ก. กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สืบเนื่องมาจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐ โดยสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ ส่งผลให้โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ๕ แห่งได้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง ๕ แห่งดังกล่าว ทำสัญญาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นที่ปรึกษา ปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และได้ทำหนังสือสัญญาดำเนินการโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐกับศูนย์วิจัยและบริการด้านพลังงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยมีหัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการด้านพลังงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เป็นผู้ลงนามแทนสัญญาของหน่วยงานของรัฐทั้ง ๕ แห่ง ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นที่ปรึกษา รับผิดชอบเรื่องแบบงาน วิศวกรรม การจัดหาวัสดุ การติดตั้ง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นสัญญาที่มุ่งหมายให้เกิดประสิทธิภาพการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐตามนโยบายด้านพลังงาน

ซึ่งเป็นหน้าที่หลักโดยตรงของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน มีลักษณะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานในหน่วยงานของรัฐอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ การที่บริษัท ก. เข้าทำสัญญากับผู้ผูกฟองคิตที่ ๑ และผู้ผูกฟองคิตที่ ๒ โดยมีผู้ผูกฟองคิตที่ ๓ เป็นผู้แทนลงนามในสัญญาทั้ง ๕ สัญญา ก็เนื่องมาจากโครงการของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และบริษัท ก. ได้ทราบเหตุสืบเนื่องดังกล่าวอยู่แล้ว โดยสัญญาได้ระบุชัดเจนว่า ค่าจ้างตามสัญญามาจากงบประมาณภาครัฐ ปี ๒๕๖๐ ของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งจะเป็นผู้อนุมัติค่าจ้างงานให้ เมื่อบริษัท ก. ผู้โอนสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้การค่าให้แก่ผู้ผูกฟองคิตทั้งสองได้รายงานความก้าวหน้าของโครงการแล้ว หากใช้เป็นอำนาจการตัดสินใจของผู้ผูกฟองคิตทั้งสามซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านเทคนิคไม่ ทั้งเนื้อหาของสัญญามีใช้การซื้อขายหลอดไฟฟ้าแอลอีดีและ/หรือเครื่องปรับอากาศเท่านั้น แต่ขอบเขตงานของบริษัท ก. ที่ต้องจัดหาวัสดุ งานวิศวกรรม การติดตั้งทดสอบระบบ รายงานความก้าวหน้าของโครงการให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนการรับประกันผลงาน ๓ ปี หลังจากส่งมอบผลงานเสร็จสมบูรณ์ ดังนั้น สัญญาจัดซื้อวัสดุทั้ง ๕ ฉบับดังกล่าว ระหว่างบริษัท ก. และผู้ผูกฟองคิตที่ ๑ จึงมีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และมีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้บริการแก่บริษัท ก. เข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นสัญญาทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ผูกฟองคิตทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากบริษัท ก. ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๗/๒๕๖๘)

(๒) กรณีเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญหรือจำเป็นต่อการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองมากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าสัญญาที่พิพาทเป็นสัญญาทางปกครอง แต่ไม่ได้ระบุว่า เป็นสัญญาทางปกครองประเภทใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑) สัญญาค้ำประกันของสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) สัญญาประกันการรักษาทรัพย์จํานำตามสัญญาจํานำ เพื่อประกันหนี้เงินกู้ยืม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) สัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง

๑) สัญญาจ้างแรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) สัญญาคุ้ม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) สัญญาซื้อขาย

(๔.๑) สัญญาซื้อครุภัณฑ์สำนักงาน

แม้องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ผู้ฟ้องคดี) จะเป็นนิติบุคคล ประเภทรัฐวิสาหกิจ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๘ มีภารกิจในการดำเนินการส่งเสริมและแสดงกิจกรรมหรือผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ประชาชน ดำเนินการรวบรวมวัตถุ จำแนกประเภทวัตถุ จัดทำบันทึกหลักฐานและสวณรักษาสถิตของสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิจัย และความก้าวหน้าทางวิชาการ ดำเนินการส่งเสริมการวิจัย การให้บริการด้านวิชาการ และนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน จัดนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นศูนย์รวมทางด้านข้อมูลและวิชาการเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและเทคโนโลยี และให้บริการที่เกี่ยวข้องแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนตามความเหมาะสม ร่วมมือกับองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และดำเนินกิจกรรมและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และการที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาซื้อครุภัณฑ์สำนักงานจากผู้ถูกฟ้องคดี จำนวน ๒ รายการ เพื่อเก็บรักษาตัวอย่างนกและเก็บรักษาตัวอย่างหอยซึ่งเป็นวัตถุตัวอย่างทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งอ้างอิงทางธรรมชาติวิทยา อันทำให้สัญญาซื้อขายดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่สัญญาฉบับนี้เป็นเพียงสัญญาจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น มิใช่เครื่องมือหรืออุปกรณ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะหรือการดำเนินการทางปกครองตามอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง อันจะถือได้ว่าเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ ประกอบกับสัญญาซื้อขายดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐแต่อย่างใด อีกทั้ง สัญญาฉบับนี้มีสาระสำคัญเพียงว่าให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบสิ่งของที่ซื้อขายให้ถูกต้องครบถ้วน อันเป็นการผูกนิติสัมพันธ์บนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกันของคู่สัญญา สัญญาซื้อขายที่พิพาทจึงไม่ใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕/๒๕๖๘)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(๔.๒) สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์การแพทย์

แม้สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์การแพทย์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ผู้ถูกฟ้องคดี) จะมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่เมื่อสัญญาซื้อขายดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐเพื่อให้หน่วยงานทางปกครองคู่สัญญาใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองในการบริการสาธารณะให้บรรลุผล แต่สัญญาซื้อขายดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์หลักคือ การกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีจัดหา ส่งมอบ และโอนกรรมสิทธิ์ในครุภัณฑ์การแพทย์ จำนวน ๗ รายการให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชำระราคาของครุภัณฑ์การแพทย์ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการตอบแทน ดังนั้น สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์การแพทย์ที่พิพาทจึงไม่เป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๗/๒๕๖๘)

(๔.๓) สัญญาซื้อขายระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์แบบเคลื่อนที่

แม้สัญญาซื้อขายระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์แบบเคลื่อนที่จำนวน ๒ รายการ คือ แบบรถเข็นและแบบลากจูง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพงษ์ (ผู้ฟ้องคดี) กับผู้ถูกฟ้องคดี จะเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่เมื่อสัญญาซื้อขายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพียงให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบพัสดุดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อใช้ในการดำเนินการกิจการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี โดยไม่มีลักษณะเป็นการให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ หรือมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งไม่ปรากฏว่ามีข้อกำหนดในสัญญาที่มีลักษณะพิเศษอันแสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐที่เหนือกว่าคู่สัญญาฝ่ายเอกชน อันจะเข้าลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง สัญญาดังกล่าวจึงไม่ใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๘/๒๕๖๘)

(๔.๔) สัญญาซื้อขายเหล็กเส้นสำหรับงานระบบระบายน้ำ

กรณีผู้ฟ้องคดีกับกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้อำนวยการโครงการชลประทานนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายเหล็กเส้นเสริมคอนกรีตเหล็กเส้นกลมผิวเรียบและผิวข้ออ้อยขนาดต่าง ๆ สำหรับงานระบบระบายน้ำลำห้วยยาง พร้อมอาคารประกอบ แม้สัญญาดังกล่าวจะมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง แต่เมื่อสัญญาพิพาทเป็นเพียงสัญญาที่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้ฟ้องคดีในอันที่จะต้องปฏิบัติการชำระหนี้โดยส่งมอบเหล็กเส้นเสริมคอนกรีตเหล็กเส้นกลมผิวเรียบและผิวข้ออ้อยขนาดต่าง ๆ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ขายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ถูกต้องตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญา และผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะได้รับชำระราคาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการตอบแทน

โดยไม่มีข้อสัญญาใดกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องจัดทำระบบระบายน้ำลำห้วยยาง พร้อมอาคารประกอบด้วย แต่อย่างใด สัญญาดังกล่าวจึงไม่ได้มีลักษณะเป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง อีกทั้ง สัญญาพิพาทก็ไม่ได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน หรือสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือมีลักษณะเป็นสัญญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตกลงให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ หากแต่มีลักษณะเป็นสัญญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มุ่งผูกพันตนกับผู้ฟ้องคดีด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคอันเป็นสัญญาทางแพ่ง ดังนั้น สัญญาซื้อขายที่พิพาทในคดีนี้จึงไม่ใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙/๒๕๖๘)

๕) สัญญาเช่า

การที่กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำสัญญาให้สิทธิผู้ฟ้องคดีนำสินค้ามาจำหน่ายในบริเวณตลาดนัดจตุจักร มีกำหนดระยะเวลา ๒ ปี เป็นการดำเนินการหารายได้ในทางพาณิชย์กรรมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น ดังนั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่สัญญากับผู้ฟ้องคดีจะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือมีลักษณะอื่นใดที่จะถือได้ว่าเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สัญญาข้างต้นจึงมิใช่สัญญาทางปกครอง แต่เป็นสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๐/๒๕๖๘ และที่ ๓๒๒/๒๕๖๘ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๖) สัญญารับขนคนโดยสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) สัญญารับจ้างเหมาให้บริการงานรักษาความปลอดภัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘) สัญญาเช่าซื้อ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙) สัญญาอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง

(๙.๑) สัญญาจ้างก่อสร้างโรงจอดรถหลังคาโครงเหล็ก

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังนกแอ่น (ผู้ฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีให้ก่อสร้างโรงจอดรถหลังคาโครงเหล็ก สำหรับใช้จอดรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง

แบบเบ็ดเสร็จประสงค์ตัวรถชนิด ๑๐ ล้อ ที่อยู่ระหว่างดำเนินการจัดซื้อ และสำหรับเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการใช้งานและเก็บรักษา ไม่ใช่สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือจัดให้มีเครื่องมือสำคัญเพื่อใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง สัญญาดังกล่าวจึงไม่ใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๓/๒๕๖๗)

(๙.๒) บันทึกการเจรจาไกล่เกลี่ยและข้อตกลงแนบท้ายสัญญาจำหน่ายอาหาร น้ำ ขนม เครื่องดื่ม และร้านถ่ายเอกสารภายในโรงเรียน

กรณีผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาการจำหน่ายอาหาร น้ำ ขนม เครื่องดื่ม และร้านถ่ายเอกสารกับโรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์พิทยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยตกลงให้บริการจำหน่ายอาหาร น้ำ ขนม เครื่องดื่ม และให้บริการถ่ายเอกสารภายในโรงเรียนแต่เพียงรายเดียว แต่ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ทำบันทึกการเจรจาไกล่เกลี่ยและข้อตกลงแนบท้ายสัญญาจำหน่ายอาหาร น้ำ ขนม เครื่องดื่ม และร้านถ่ายเอกสารดังกล่าว เพื่อยุติความเสียหายของผู้ฟ้องคดี เมื่อบันทึกการเจรจาไกล่เกลี่ยฯ ชำรงต้น เป็นการตกลงกันเกี่ยวกับสิทธิจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในโรงเรียน อันมีลักษณะเป็นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ดังเช่นผู้ประกอบการธุรกิจทั่วไป มิได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือมีลักษณะเป็นสัญญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตกลงให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะด้านการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยตรง บันทึกการเจรจาไกล่เกลี่ยฯ ดังกล่าว จึงไม่ใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๙/๒๕๖๗)

(๙.๓) ข้อตกลงว่าจ้างให้ผลิตสื่อสำหรับใช้ในงานส่งเสริมการท่องเที่ยว

กรณีผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชำระเงินค่าจ้างผลิตสื่อสำหรับใช้ในกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงท่าเรือดอนกงวิสัยชุมชนตำบลอุ่มจาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีค้างชำระบางส่วนพร้อมดอกเบี้ย นั้น แม้ข้อตกลงระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีจะมีลักษณะเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนรัฐก็ตาม แต่เมื่อข้อตกลงดังกล่าวเป็นเพียงการจ้างผลิตสื่ออันมีลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของในทางแพ่งทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐในฐานะผู้ว่าจ้างและผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ในฐานะผู้รับจ้างเข้าผูกพันตนด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค โดยมีได้มีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะบรรลุผล และมีได้มีการตกลงให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเอกชนเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง นอกจากนี้ สัญญาดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางแพ่ง ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘/๒๕๖๘)

(๙.๔) สัญญาก่อสร้างอาคารยกกรรมสิทธิ์ให้ และสัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง

สัญญาก่อสร้างอาคารยกกรรมสิทธิ์ให้เทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งมีข้อตกลงให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนก่อสร้างอาคารบนที่ดินของเทศบาลนครเชียงใหม่ และจะยกอาคารให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยใช้ทุนทรัพย์ของเอกชนคู่สัญญาแต่ฝ่ายเดียว และคู่สัญญาฝ่ายเอกชนจะได้สิทธิการเช่าที่ดินและอาคารรวมกันเป็นเวลา ๑๕ ปี แม้จะมีคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่เมื่อสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่มีลักษณะเป็นสัญญาต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา ซึ่งวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเป็นเรื่องประโยชน์ในทางทรัพย์สินระหว่างคู่สัญญา และเป็นสัญญาที่ก่อนนิติสัมพันธ์เชิงพาณิชย์และนิติสัมพันธ์ในฐานะเอกชนด้วยกันอย่างเท่าเทียม ไม่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงไม่ใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับข้อตกลงที่ให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนต้องปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณรอบ ๆ อาคารและบริเวณใกล้เคียงให้มีสภาพสวยงาม มีภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมที่ดี สามารถให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวนั่งเล่น เดินเล่น เป็นสถานที่พักผ่อน ดูเรือล่องแม่น้ำปิง นั้น ถือเป็นข้อพึงปฏิบัติตามปกติของเจ้าของอาคารหรือผู้เช่า ข้อกำหนดดังกล่าวไม่อาจทำให้สัญญาก่อสร้างอาคารยกกรรมสิทธิ์ให้เทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นสัญญาทางแพ่งเปลี่ยนลักษณะไปเป็นสัญญาทางปกครองได้

ส่วนการที่คู่สัญญาฝ่ายเอกชนได้โอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าที่ดินและอาคารให้แก่ผู้ฟ้องคดี สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องเป็นสัญญาที่เกี่ยวข้องกับสัญญาก่อสร้างอาคารยกกรรมสิทธิ์ให้เทศบาลนครเชียงใหม่ จึงถือเป็นสัญญาทางแพ่งเช่นเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๕/๒๕๖๘)

(๙.๕) สัญญาจ้างก่อสร้างงานติดตั้งระบบรดน้ำตามแนวถนน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นสถานศึกษาและวิจัย โดยเป็นนิติบุคคลมีฐานะเป็นกรมในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ อันถือเป็นการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาและการทำวิจัย แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ก่อสร้างงานติดตั้งระบบรดน้ำตามแนวถนน (จากแยกอาคารพละ-อาคารชุดพักอาศัยบุคลากร) ซึ่งมีเนื้องานส่วนใหญ่เป็นงานติดตั้งระบบรดน้ำตามแนวถนน มิได้เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาและการทำวิจัยอันเป็นภารกิจหลักของผู้ถูกฟ้องคดี และหากไม่มีสัญญาดังกล่าวก็มิได้ทำให้การจัดทำบริการสาธารณะไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด ประกอบกับสัญญาดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน หรือสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมิใช่สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรงหรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐเหนือคู่สัญญาหรือเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาเป็นการจัดหาเครื่องมือสำคัญเพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครองซึ่งเป็นบริการสาธารณะบรรลุผล สัญญาข้างดังกล่าวจึงมิใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๐/๒๕๖๘)

๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดของรัฐ

๑) กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งยกโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยเงินเดือนระหว่างที่ถูกปลดออกให้เบิกจ่ายให้ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น หลังจากนั้น เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินเดือนในระหว่างที่ออกจากราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ยังไม่ได้จ่ายเงินประจำตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง เงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน และเงินค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่งให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าว พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงตามกฎหมาย ก.ร. ว่าด้วยการให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญได้รับเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๔ เงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนตามระเบียบ ก.ร. ว่าด้วยค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๔ และเงินค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวกำหนดไว้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวข้างต้นให้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญในสังกัด ทั้งนี้

ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่กำหนดในกฎหมายแต่ละเรื่องไป ข้อพิพาทในคดีนี้ จึงมีลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๒๒/๒๕๖๘)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่อธิบดีกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ แจกการส่งจ่ายบำนาญปกติของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้นับระยะเวลาทวิคูณในช่วงที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการที่โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยวิทยาคม ตำบลด่านมะขามเตี้ย อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ถึงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๘ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นช่วงที่มีการประกาศกฎอัยการศึก ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว โดยให้คำนวณนับเวลาราชการทวิคูณให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในช่วงระหว่างวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ถึงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๘ เป็นระยะเวลา ๔ ปี ๔ เดือน ๑๖ วัน พร้อมทั้งคืนสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับตามกฎหมาย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีคำนวณนับเวลาราชการเป็นทวิคูณและสั่งจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละเดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป เมื่อพิจารณาคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ความประสงค์ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ คือ ประสงค์ที่จะฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคำนวณบำนาญใหม่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยนำเวลาราชการทวิคูณมารวมกับเวลาราชการปกติเพื่อใช้ในการคำนวณบำนาญด้วย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๐/๒๕๖๘ และที่ ๑๓๔/๒๕๖๘ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๑.๘ การกระทำในกรณีอื่น ๆ

๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง

กรณีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ผู้ร้อง) ได้ทำสัญญาจ้างผู้คัดค้านให้ก่อสร้างอาคารศูนย์บริการสุขภาพแบบครบวงจรแห่งภาคเหนือและอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง พร้อมระบบสาธารณูปโภค แต่ผู้คัดค้านไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาได้ ทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหายและมีสิทธิเรียกค่าปรับ ผู้ร้องจึงยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานยุติธรรม แต่ผู้คัดค้านกลับเพิกเฉยและมีได้ทำการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายตนต่ออย่างไร ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการแทนฝ่ายผู้คัดค้าน เมื่อคดีนี้ผู้ร้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งจัดตั้งขึ้น

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ร้องจึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และสัญญาพิพาทจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งอาคารที่เป็นถาวรวัตถุสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาระบบบริการสุขภาพแบบครบวงจรให้แก่ประชาชนในภาคเหนือและอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง โดยประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใช้บริการได้โดยตรง อีกทั้งเป็นไปเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ร้องบรรลุผล สัญญาจ้างที่พิพาทจึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสัญญานี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น การยื่นคำร้องขอให้ศาลตั้งอนุญาโตตุลาการซึ่งเป็นคดีมีมูลฐานเกี่ยวเนื่องกับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างข้างต้น จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

นอกจากนี้ โดยที่บทบัญญัติอันเกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลเป็นกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน คู่สัญญาจึงไม่อาจกำหนดข้อตกลงในสัญญาให้ขัดแย้งกับกฎหมายดังกล่าวได้ ดังนั้น ข้อตกลงตามข้อ ๒๐.๓ ของสัญญาจ้างพิพาทที่กำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิร้องขอต่อศาลจังหวัดเชียงราย เพื่อแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการในกรณีที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ดำเนินการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายตน จึงไม่มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๓/๒๕๖๘)

๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์

๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

กรณีฟ้องว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ปลัดกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้อำนวยการเขตทวีวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และหัวหน้าฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตทวีวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ดำเนินการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นกรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนครอบครัว กรณีจึงเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ เกี่ยวกับการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมและการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม อันเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับคดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือการกระทำใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับครอบครัว จึงเป็นคดีครอบครัวตามนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒/๒๕๖๘)

๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน

โดยที่การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ และเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยมีผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นผู้บริหารกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดและมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทุกตำแหน่ง รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อนขั้นหรือลดขั้นเงินเดือนพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม แม้กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นลูกจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปัจจุบันเกษียณอายุราชการแล้วได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสาม และยกเลิกคำสั่งให้ออกจากงานไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการพิจารณา เป็นให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่เนื่องจากมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นการลงโทษตามมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าคำสั่งข้างต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำสั่งดังกล่าว และให้จ่ายเงินส่วนต่างที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามพึงมีสิทธิได้รับเงินบำนาญกรณีไม่ถูกลดชั้นเงินเดือนและชดใช้ค่าเสียหายจากการไม่ได้เลื่อนชั้นเงินเดือน จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่โดยที่มาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้รัฐวิสาหกิจทั้งหลายต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ เว้นแต่รัฐวิสาหกิจนั้นได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับการยกเว้นแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” “นายจ้าง” “สภาพการจ้าง” และ “ข้อพิพาทแรงงาน” ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในคดีนี้แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีนิติสัมพันธ์ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ฯ อีกทั้งข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจตามข้อ ๑๑ (๓) และข้อ ๖ ทวิ ของข้อบังคับการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓.๕ระเบียบวินัยและการลงโทษพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ปรับปรุงใหม่) ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๗ ประกอบกับข้อ ๙.๑ ของข้อบังคับการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓.๑ ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอนพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๙ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๔๙/๒๕๖๗)

แม้การยางแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ อันเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจได้ตกลงรับผู้ฟ้องคดีทั้งสองเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และให้หมายความรวมถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนรัฐวิสาหกิจด้วย ส่วนผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตกลงทำงานให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพื่อรับค่าจ้าง นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นไปตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งแม้คดีนี้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า คณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยประธานกรรมการการยางแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จะมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากการเป็นพนักงาน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ออกจากการเป็นพนักงาน ตามมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่เมื่อการดำเนินการได้สวนและขัดแย้งกับความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันมีมูลเหตุมาจากข้อพิพาทระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้างอันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน อันเป็นสภาพการจ้างตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ฯ คดีนี้จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒๘/๒๕๖๗)

๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร

กรณีฟ้องโต้แย้งการประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของเทศบาลนครหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ โต้แย้งผลการพิจารณาคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโต้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เป็นคดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒/๒๕๖๘)

๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๔ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๑.๕ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๖ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เป็นการกระทำทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และรองนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งของประชาชนในประเทศ รวมทั้งการปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นเรื่องในทางนโยบายของรัฐบาลและเป็นการกระทำในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันเป็นการกระทำในทางการเมือง จึงมิใช่เรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๖/๒๕๖๘)

๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) งานทางนโยบาย

กรณีฟ้องว่า กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และปลัดกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับสิทธิในโครงการดิจิทัลวอลเล็ต ๑๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งบุคคลออกเป็นสองกลุ่มตามอายุและฐานะทางเศรษฐกิจ อันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดแหล่งที่มาของเงินโดยวิธีการกู้ยืมหรือใช้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อันขัดต่อกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้ากระทำการด้วยการดำเนินมาตรการทางการคลังตามโครงการดิจิทัลวอลเล็ตหรือให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าดำเนินมาตรการทางการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจอื่น

ที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ นั้น เมื่อการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแหล่งที่มาของเงินที่จะใช้ในการดำเนินการตามโครงการดิจิทัลวอลเล็ต ๑๐,๐๐๐ บาท อันเป็นกระบวนการเตรียมการที่ต่อเนื่องจากการที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา และอยู่ในขั้นตอนก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติเห็นชอบให้ดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป ซึ่งเป็นการดำเนินการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และเป็นการกระทำทางรัฐบาลที่จะต้องรับผิดชอบทางการเมืองต่อฝ่ายนิติบัญญัติในการกระทำดังกล่าว ตามมาตรา ๑๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การกระทำดังกล่าวจึงมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาลตามโครงการดิจิทัลวอลเล็ต ๑๐,๐๐๐ บาท ที่แยกออกได้จากการดำเนินการในส่วนของนโยบายตามโครงการดังกล่าว อันเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง ข้อพิพาทคดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจทางปกครองออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด หรือดำเนินกิจการทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๔/๒๕๖๘)

๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือร้องเรียนขอให้คณะกรรมการกิจการศาลองค์กรอิสระ องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุน สภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกฟ้องคดี) พิจารณากรณีผู้พิพากษา พนักงานอัยการ และพนักงานสอบสวนกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดี และกรณีคณะกรรมการของวุฒิสภากระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาศาลฎีกา และผู้ช่วยอธิบดีอัยการ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีสรุปความได้ว่า เรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่จะรับไว้พิจารณาตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไม่รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการแจ้งผลการพิจารณาตามหนังสือข้างต้น นั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการแต่งตั้งจากสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๑๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรฯ ให้กระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร แล้วรายงานให้สภาผู้แทนราษฎรทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้ถูกฟ้องคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการของสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มิใช่การกระทำทางปกครองอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓/๒๕๖๘)

๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๔ การดำเนินการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์

๑) การดำเนินการทางศาสนา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การปกครองสงฆ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑) การออกหมายเรียก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การจับกุม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การปรับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การปล่อยชั่วคราว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น

การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรื่อง ส่วนการไต่สวนเบื้องต้น กรณีผู้ฟ้องคดีกับพวก แต่งตั้งให้บุคคลที่มีความสัมพันธ์พิเศษ เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจโดยมิชอบ การกระทำของผู้ฟ้องคดี

มีมูลความผิดทางอาญา แล้วส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันถือเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙๖/๒๕๖๗)

๖) การขออายัดตัวผู้ต้องหา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘) การแจ้งความร้องทุกข์และการดำเนินคดีอาญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙) การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๐) อื่น ๆ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่มุ่งควบคุมคุณภาพอาหาร โดยคำนึงถึงความปลอดภัย คุ่มค่า สมประโยชน์และเป็นธรรมให้กับผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร และใช้เป็นเกณฑ์หลักให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าอาหารนำไปปฏิบัติ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหาร การกำหนดคุณภาพและมาตรฐานของอาหาร รวมตลอดถึงกำหนดให้อาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ซึ่งจะต้องมีฉลาก ข้อความในฉลาก เงื่อนไขและวิธีการแสดงฉลาก ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการโฆษณาในฉลากตามมาตรา ๖ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหารฯ ซึ่งผู้ฝ่าฝืนก็มีความผิด และต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาทตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว นอกจากนี้ยังกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ที่กระทำความผิดได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษในทางอาญา และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว คดีอาญาเป็นอันเลิกกันตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๗ ดังนั้น การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การรับแจ้งความ การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา จนกระทั่งถึงการเปรียบเทียบปรับและชำระค่าปรับ จึงเป็นการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา อันเป็นขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่อยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม และไม่ว่าเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยามอบหมายจะดำเนินการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นการใช้อำนาจดำเนินการหรือไม่ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลปกครองแต่อย่างใด

เมื่อคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามที่ผู้ฟ้องคดีได้มีการแจ้งความนำจับ ส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินสินบนนำจับ จึงเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๖๘/๒๕๖๗)

เมื่อการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรของผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะพนักงานสอบสวน กรณีไม่ส่งสำนวนคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ขอให้ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ กับตุลาการศาลปกครองกลางและตุลาการศาลปกครองสูงสุด รวมถึงผู้รักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ไปยังสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด มิใช่การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดอาญามาลงโทษ อันเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๖๙/๒๕๖๗)

เมื่อหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีที่เป็นมูลเหตุของการนำคดีมาฟ้องต่อศาล มาจากการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เร่งรัดหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อพนักงานสอบสวน ให้ดำเนินคดีกับพนักงานอัยการในข้อหา เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ทำการฟ้องหย่าและเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้ดำเนินคดีกับบุคคลผู้ถูกกล่าวหาในข้อหาบุกรุก โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาลงโทษผู้ถูกฟ้องคดี ตามกฎหมาย ซึ่งในที่นี้ คือ ตามประมวลกฎหมายอาญา กรณีจึงเป็นการกระทำในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา ไม่ใช่การใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ในอันที่จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘๑/๒๕๖๓)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้ง การครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ต่อจากมารดา ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ ของหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ รอ.๒ (พนมไพร) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ (ขอนแก่น) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) ออกตรวจปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ จึงได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดทำ ประกาศปิดไว้ในบริเวณที่ดินพิพาท เพื่อแจ้งเตือนให้บุคคลทั่วไปทราบว่าที่ดินพิพาทเป็นพื้นที่ป่าไม้ และอยู่ระหว่างดำเนินคดีตามกฎหมาย ห้ามมิให้ผู้ใดเข้ายึดถือครอบครองหรือทำประโยชน์ในพื้นที่ ดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้รื้อถอนป้ายประกาศข้างต้นและขอให้ชดเชยค่าเสียหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ข้อเท็จจริงอยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญา ซึ่งการตรวจยึดที่ดิน และการติดป้ายประกาศดังกล่าวได้ดำเนินการตามระเบียบ ขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หากผู้ฟ้องคดีมีข้อสงสัยให้ประสานไปยังเจ้าพนักงานตำรวจด้วยตนเอง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองทั้งหมดหรือบางส่วน ของทุกหน่วยงานทางปกครอง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนด ความผิดและโทษในทางอาญาเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อันเป็นการดำเนินการ ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำประกาศที่มีข้อความดังกล่าวข้างต้นไปติดไว้ในบริเวณที่ดินพิพาท ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องจากการแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีในความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ซึ่งเป็นการแจ้งเตือนและเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ใดกระทำความผิด

ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้อีก กรณีจึงมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลปกครองเช่นเดียวกัน ข้อพิพาทในคดีนี้จึงไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๖๘)

๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป

๑) การรักษาพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การขับรถ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อผลิตไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การดูแลรักษาต้นไม้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) การแจ้งความร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๑) การเสนอความเห็น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๒) การประชาสัมพันธ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๙ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๑๐ กรณีอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า นายอำเภอพนม (ผู้ถูกฟ้องคดี) มอบให้ปลัดอำเภอดำเนินการจัดทำพินัยกรรมตามแบบเอกสารฝ่ายเมืองให้แก่ นาย ส. แทนผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีได้แต่งตั้งให้ปลัดอำเภอเป็นผู้รักษาราชการแทน และไม่ปรากฏว่าขณะทำพินัยกรรมผู้ถูกฟ้องคดีไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ การทำพินัยกรรมดังกล่าวซึ่งเป็นอำนาจเฉพาะของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกพินัยกรรมดังกล่าว นั้น แม้การทำพินัยกรรมตามแบบเอกสารฝ่ายเมืองจะกำหนดให้ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปจดแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นกรรมการอำเภอ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี ทำที่ และประทับตราประจำตำแหน่งไว้ในพินัยกรรมด้วยก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีหรือปลัดอำเภอดำเนินการจัดทำพินัยกรรมดังกล่าวแทนผู้ถูกฟ้องคดีนั้น เป็นการกระทำในทางแพ่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การจัดทำพินัยกรรมข้างต้นจึงมิใช่การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครอง ดังนั้น คดีพิพาทเกี่ยวกับการทำพินัยกรรมดังกล่าวจึงมิใช่คดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๖๘)

**๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองกรณีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง
ชั้นต้นมีหลายข้อหาหรือมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน**

๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาเกี่ยวพันกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน

**๓.๒.๑ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของศาลอื่น ซึ่งมีใช้
ศาลปกครอง**

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายทะเบียน
หุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) รับผิดชอบเพิ่มทุนและเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท
ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมการบริษัทและผู้ถือหุ้น เป็นเหตุให้สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ฟ้องคดีมีจำนวนลดลง
และไม่สามารถบริหารบริษัทได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำ
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากบริษัทไม่ได้มีการประชุมเพื่อมีมติพิเศษให้เพิ่มทุนและเปลี่ยนแปลง
กรรมการของบริษัท และเอกสารที่ใช้ประกอบในการยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเอกสารเท็จ จึงนำคดี
มาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่รับผิดชอบเพิ่มทุน
และเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทดังกล่าว นั้น โดยที่คำสั่งรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคำสั่ง
ทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีตามฟ้อง
จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และแม้ว่าคดีนี้
จะมีประเด็นแห่งคดีที่ศาลปกครองต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมาย
หรือไม่ ซึ่งในการวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีดังกล่าวศาลจำต้องวินิจฉัยข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีก่อนว่า
บริษัทมีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อมีมติพิเศษให้เพิ่มทุนจริงหรือไม่ และมีการซื้อหุ้นหรือเพิ่มทุนของบริษัท
จริงหรือไม่ อันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ก็ตาม แต่กรณีดังกล่าวเมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าไม่มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อมีมติพิเศษ
ให้เพิ่มทุนบริษัท ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจนำข้อพิพาทข้างต้นไปฟ้องร้องเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนมติ
ที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบตามมาตรา ๑๑๙๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้
นอกจากนี้ คดีนี้มีประเด็นหลักที่ศาลปกครองต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดี
ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แม้จะมีประเด็นย่อยที่เกี่ยวข้องกันที่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น
ของบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ศาลปกครองก็มีอำนาจในการวินิจฉัยประเด็นย่อย
ดังกล่าวก่อนเพื่อให้ศาลปกครองสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง
แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๙/๒๕๖๗)

กรณีฟ้องว่า นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงอำนาจกรรมการของบริษัท แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมเป็นกรรมการของบริษัทดังกล่าวเห็นว่าการยื่นคำขอจดทะเบียนข้างต้นเป็นการยื่นคำขอโดยไม่มีอำนาจกระทำได้ เนื่องจากการเข้าเป็นกรรมการบริษัทโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และตราประทับในคำขอจดทะเบียนไม่ใช่ตราประทับของบริษัทที่ได้ยื่นจดทะเบียนไว้ต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คัดค้านการจดทะเบียนดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า คำคัดค้านไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรับฟังได้ และไม่ปรากฏแก่นายทะเบียนว่าศาลยุติธรรมมีคำสั่งห้ามจดทะเบียนเป็นการชั่วคราวหรือมีคำสั่งในทำนองเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งรับจดทะเบียนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จากนั้นผู้อำนวยการกองทะเบียนธุรกิจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์โดยยืนตามคำสั่งเดิมและให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงอำนาจกรรมการของบริษัทดังกล่าว และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ในการพิจารณาว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่รับจดทะเบียนข้างต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และข้อบังคับของบริษัท แต่ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งกำหนดว่า ในกรณีที่คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นข้อหาใดมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน และปรากฏว่ามีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนจึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่นหรือศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งรับคดีไว้มีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันกันที่ต้องวินิจฉัยก่อนนั้น เพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ ดังนั้น ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาประเด็นดังกล่าวได้ และมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๘๓/๒๕๖๗)

๓.๒.๒ กรณีมีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บทที่ ๔

เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ หรือการมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกกฎ

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ กลุ่มสตรี โดยในขั้นตอนการให้ผู้สมัครลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน (ลงคะแนนเป็นการลับ) ปรากฏผลดังนี้ อันดับที่ ๑ คือ หมายเลข ๖ ได้ ๔ คะแนน อันดับที่ ๒ คือ หมายเลข ๑ หมายเลข ๓ และหมายเลข ๗ ได้ ๒ คะแนน และอันดับที่ ๓ คือ หมายเลข ๒ หมายเลข ๔ หมายเลข ๕ (ผู้ฟ้องคดี) ได้ ๑ คะแนน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ๕ ลำดับแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของกลุ่ม คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงดำเนินการให้มีการจับสลากเพื่อคัดผู้สมัครที่ได้คะแนน ในอันดับที่ ๓ ออก ๒ คน โดยให้เรียงลำดับการจับสลากจากเลขสมาชิกเลขน้อยไปหามากตามที่ กำหนดในข้อ ๑๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ตนได้จับสลากเป็นคนสุดท้ายและจับได้สลาก “ไม่ได้รับเลือก” โดยไม่มีโอกาส ได้เลือกสลาก ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมและไม่เป็นธรรมในระหว่างผู้ที่มีคะแนนเท่ากัน การจับสลาก ตามระเบียบดังกล่าวมีมาตรฐานต่ำกว่าการจับสลากคัดเลือกกำนันที่ได้คะแนนเท่ากัน แต่มีการจับสลาก สองครั้งตามข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการคัดเลือกกำนัน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนข้อ ๑๑๑ ของระเบียบดังกล่าว นั้น กรณีเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อระเบียบดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไว้เป็นการทั่วไป โดยมีได้มีผลใช้บังคับเฉพาะกับการเลือกสมาชิก

วุฒิสภาตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เพียงครั้งเดียวเท่านั้น อีกทั้งมีข้อกำหนดซึ่งรวมไปถึงความเป็นผู้มีสิทธิหรือไม่มีสิทธิสมัครรับเลือก และวิธีการดำเนินการเลือกในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่มีผลเป็นการจำกัดการใช้สิทธิของบุคคลตั้งแต่ในช่วงเวลา ก่อนการสมัครรับเลือก และกระทบต่อความประสงค์จะสมัครรับเลือก ไม่ว่าบุคคลนั้นจะสมัครรับเลือกหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ คือ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ โดยต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการออกระเบียบดังกล่าวตั้งแต่วันที่ระเบียบนั้นเริ่มมีผลใช้บังคับ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๒๗/๒๕๖๗)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สภานายความ (ผู้ถูกฟ้องคดี) แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งสภานายความ ที่ ๙๖/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๕ เรื่อง ระเบียบการเลือกตั้งประธานและแต่งตั้งกรรมการสภานายความจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื่องจากต้องการคัดค้านคุณสมบัติของผู้สมัครรายหนึ่ง และเห็นว่าข้อ ๑๐ ของคำสั่งสภานายความดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับวาระการดำรงตำแหน่งนายกและกรรมการสภานายความ และเป็นการผูกขาดอำนาจของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว จึงขอให้มีการกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานสภานายความและกรรมการสภานายความจังหวัดต้องมีผู้ใช้ที่เคยดำรงตำแหน่งมาแล้วสองวาระติดต่อกัน นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ประกอบการอาชีพทนายความโดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งประธานสภานายความจังหวัดอุบลราชธานีก็ตาม แต่การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวว่าจะต้องมีผู้ใช้ที่เคยดำรงตำแหน่งมาแล้วสองวาระติดต่อกัน หรือไม่ หรือการกำหนดคุณสมบัติประการอื่นใด มิได้ส่งผลหรือมีผลกระทบ ต่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประกอบกับคำขอของผู้ฟ้องคดีไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผล เป็นการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับโดยตรง ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งสภานายความที่พิพาทได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๓๕๒/๒๕๖๗)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกคำสั่ง

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ซื้อที่ดินจัดสรรเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน อ.อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหลักชัย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีหนังสือแจ้งให้หยุดการใช้น้ำประปาหมู่บ้าน ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสวนสาธารณะของหมู่บ้าน และเป็นทรัพย์สินของทางราชการที่อยู่ในความดูแลของผู้ถูกฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ดำเนินการขออนุญาตและเสียค่าธรรมเนียมการใช้น้ำตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหลักชัย เรื่อง การบริหารกิจการประปา พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยให้ดำเนินการขออนุญาตภายใน ๓ วัน นับแต่ได้รับหนังสือ มิเช่นนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป เมื่อหนังสือดังกล่าวมีเนื้อความซึ่งมีลักษณะเป็นหนังสือที่แจ้งเตือนว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้น้ำประปาหมู่บ้านโดยยังมิได้ขออนุญาตและเสียค่าธรรมเนียมให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักชัยฯ และให้ไปดำเนินการขออนุญาตให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดเท่านั้น โดยผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้ใช้อำนาจและหน้าที่ดำเนินการใด ๆ กับผู้ฟ้องคดีทั้งสอง หนังสือดังกล่าวจึงมิได้มีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีผลกระทบทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหายจากหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๓๔/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขอนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการผลิตเต้าหู้ฟองขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้อำนวยการเขตลาดพร้าว (ผู้ถูกฟ้องคดี) แจ้งตามหนังสือสำนักงานเขตลาดพร้าว ที่ กท ๖๖๐๔/๔๐๔๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น กรณีใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อระงับเหตุรำคาญ โดยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแสดงเอกสารผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำทิ้งจากสถานประกอบการของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็น

คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งพิจารณา คำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง ทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย วรรคสอง กำหนดว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ ผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็น พร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ... เมื่อผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๔๐๘๔/๒๕๒๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ มอบอำนาจให้หัวหน้าเขต (ผู้อำนวยการเขต) การที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีคำสั่งพิพาทในคดีนี้จึงเป็นการปฏิบัติในนามของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองพิพาทที่จะต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในเบื้องต้น และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดี ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดีแล้วไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทุกประเด็น และได้มีหนังสือสำนักงานเขตลาดพร้าว ที่ กท ๖๖๐๔/๔๐๔๗ฯ แจ้งผลการพิจารณาคำอุทธรณ์ในเบื้องต้นดังกล่าวให้กับผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยอุทธรณ์ หนังสือดังกล่าวจึงมิได้เป็นคำสั่ง ทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้อง เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามหนังสือข้างต้นตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๐๐/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นราษฎรอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๘ ตำบลไผ่ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยได้รับแจ้งให้รื้อถอนเสาไฟฟ้าออกจาก ทางสาธารณประโยชน์ อันสืบเนื่องมาจากการที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีมติเห็นชอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุดำเนินกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ย้อนหลัง จำนวน ๓ กิจการ ได้แก่ (๑) การขยายเขตไฟฟ้าแรงต่ำบริเวณบ้านดู่ หมู่ที่ ๑๒ (๒) การปรับปรุงถนนดินลงหินคลุก บ้านน้ำคำ หมู่ที่ ๘ และ (๓) กรณียื่นคำขอรังวัดตรวจสอบ ทางสาธารณประโยชน์เส้นหน้าวัดป่ารัตนพุทธิคุณ บ้านดู่ หมู่ที่ ๑๒ และต่อมาสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีมติเห็นชอบกรณ้องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุขออนุมัติ ดำเนินกิจการนอกเขตตำบลย้อนหลัง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกิจการ ดังกล่าวอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ อันเป็นกิจการที่ไม่จำเป็นต้องกระทำและไม่ได้เกี่ยวเนื่อง

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ และเป็นกรณีที่ไม่อาจให้ความเห็นชอบในภายหลังได้ จึงฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว นั้น เมื่อมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุดำเนินกิจการนอกเขตพื้นที่ของตน และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุดำเนินกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ย้อยหลัง เป็นเพียงการพิจารณาดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของตนตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และเป็นการขอความเห็นชอบทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันจะมีผลบังคับทางกฎหมายต่อผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีเกิดจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุได้ดำเนินกิจการนอกเขตพื้นที่ มิได้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีมติเห็นชอบให้ดำเนินกิจการดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลธาตุต่อศาลปกครองเป็นอีกคดีแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากมติของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑๓/๒๕๖๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของนายอำเภอแม่สะเรียง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสาหิน นั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แล้ว จะเห็นได้ว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่เช่นว่านี้เป็น การหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดผู้ฟ้องคดี และอัยการสูงสุดโดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๑ ภาค ๕ ได้ยื่นฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค ๕ และศาลประทับฟ้องแล้ว การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลดังกล่าวตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ซึ่งบัญญัติให้นำความในมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยที่บทบัญญัติในส่วนของการดำเนินคดีอาญาดังกล่าว มิได้บัญญัติให้อำนาจผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา มีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลหยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ชัดเจนดังเช่นกรณีการให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในระหว่าง

การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการทางคดีตามการชี้มูลความผิดทางอาญาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติการดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะต่างหาก มิใช่เป็นอำนาจการออกคำสั่งของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหา เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๕ ได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๒ ปี โดยผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ กรณีจึงต้องตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว อันมีผลตามกฎหมายให้ผู้ฟ้องคดีต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนาหินตั้งแต่ชั้นประทับฟ้องคดีของศาลแล้ว โดยไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีต้องสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่อีก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนาหิน จึงมีผลเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีถือปฏิบัติให้เป็นไปตามผลของกฎหมาย เมื่อการแจ้งดังกล่าวมิได้มีผลมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี ประกอบกับการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑๗/๒๕๖๗ และที่ ๑๐๑๔/๒๕๖๗ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลเขานู อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติเห็นชอบให้ส่วนราชการที่จะเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้และต้องได้รับอนุมัติจากกรมป่าไม้ก่อนเข้าใช้พื้นที่ทุกกรณี อธิบดีกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีหนังสือแจ้งเวียนชักซ้อมความเข้าใจผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับผ่อนผันให้ใช้พื้นที่ป่าไม้ก่อนได้รับอนุญาตตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติ เป็นผลให้เทศบาลตำบลเขานูซึ่งมีโครงการก่อสร้างปรับปรุงทางสาธารณประโยชน์และสิ่งปลูกสร้างอื่นในเขตป่าที่ดำเนินการแล้วเสร็จไปแล้ว ต้องยื่นคำขออนุญาตใช้พื้นที่ตามหลักเกณฑ์และภายในเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดทำบริการสาธารณะในพื้นที่ดังกล่าว จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งเวียนตามหนังสือของกรมป่าไม้ดังกล่าวและเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ผู้ที่ตกอยู่ในบังคับจะต้องยื่นคำขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าจากกรมป่าไม้ตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และหนังสือเวียนแจ้งแนวปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้างต้น คือ เทศบาลตำบลเขานู ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เมื่อพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ วรรคสอง ว่าให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น มาตรา ๔๘ ทวิ ว่าให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา ๔๘ เตรส ว่า นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย ... ดังนั้น

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนเทศบาลหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในนามของเทศบาลตำบลเขาสูงได้ คือ นายกเทศมนตรีตำบลเขาสูงหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากนายกเทศมนตรีตำบลเขาสูงเท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติเทศบาลฯ บัญญัติให้ประธานสภาเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนเทศบาลหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในนามของเทศบาลได้ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้แทนเทศบาลตำบลเขาสูงได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๒๓๓/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการตามคำสั่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ซึ่งมีผลในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ขอให้ระงับ การลาออกจากราชการแต่ไม่เป็นผล จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ อุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการต่อสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้เพิกถอนคำสั่งที่อนุญาตให้ตน ลาออกจากราชการ รวมทั้งให้คืนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เสียไปแก่ผู้ฟ้องคดี และต่อมาผู้ฟ้องคดี ได้แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓ ปรากฏตามท้ายหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นไม่รับคำฟ้องที่ขอแก้ไข เพิ่มเติมดังกล่าว นั้น เห็นว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งเป็นต้นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผล การพิจารณาอุทธรณ์ที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ โดยส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ แต่พนักงานของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ไม่สามารถนำส่งหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจาก “บ้านปิด” และมีการส่งคืนหนังสือมายังสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ จึงย่อมเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะต้องดำเนินการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยชอบด้วยกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการจนกระทั่งผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาล จึงเห็นว่าในขณะที่ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีจึงยังไม่มีผลทางกฎหมาย ใช้บังคับต่อผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อการฟ้องคดีปกครอง จะต้องยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงต้องถือว่าวันที่คำวินิจฉัยอุทธรณ์มีผลใช้บังคับต่อผู้รับคำสั่ง

เป็นวันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดี และไม่อาจถือว่าการที่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามหมายแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีได้ เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องถือว่าในขณะที่ยื่นคำฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และไม่มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะนำคดีมาฟ้องใหม่เมื่อได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑๒-๙๑๓/๒๕๖๗)

(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำอื่น

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในข้อหาที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรีตำบลทาสบเส้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามคำสั่งเทศบาลตำบลทาสบเส้า ที่ ๔๒๐/๒๕๖๓ เรื่อง ใช้นาตราการบังคับทางปกครอง ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ที่กำหนดวิธีการใช้นาตราการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตามหนังสือจังหวัดลำพูน ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ที่ให้อยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๓/๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มีคำสั่งกำหนดให้ใช้นาตราการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงการแสดงเจตนาให้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตัดสินใจจะใช้นาตราการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน โดยที่ยังมิได้กระทำการใด ๆ ต่อทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องหรือสิทธิในการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินด้วยวิธีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของนาตราการบังคับทางปกครองแต่อย่างใด คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นเพียงการดำเนินการในขั้นตอนหนึ่งของเจ้าหน้าที่ในการเตรียมการที่จะใช้นาตราการบังคับทางปกครอง โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของนาตราการบังคับทางปกครองเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเท่านั้น หาได้มีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับของนาตราการบังคับทางปกครองที่อาจถือได้ว่าก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย

แก่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองไม่ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งเทศบาลตำบลท่าสบเส้าที่พิพาทได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เมื่อศาลได้วินิจฉัยแล้วว่าคำสั่งกำหนดให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี ยังมีใช้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองและมีได้มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น หนังสือจังหวัดลำพูน ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ จึงมิใช่คำวินิจฉัยอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๖๓/๕ ประกอบกับหมวด ๒ ส่วนที่ ๕ ที่ว่าด้วยการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือจังหวัดลำพูนดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เช่นเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๑/๒๕๖๔ (ประชุมใหญ่))

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีมีผู้ร้องยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยกล่าวอ้างว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพ (ผู้ฟ้องคดี) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือร้องเรียนของผู้ร้องโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยคณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์และดำเนินการเรื่องร้องเรียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติในการประชุมพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนดังกล่าวว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กรณีไม่แจ้งให้ผู้ร้องในฐานะผู้มีประโยชน์ได้เสียเสนอคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือร้องเรียน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล พร้อมทั้งมีคำแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเคร่งครัด และมีหนังสือแจ้งความเห็นเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณามีมติให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำดังกล่าว เป็นไปโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่พิจารณาเรื่องร้องเรียน พร้อมคำแนะนำดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องดูแล ให้คำแนะนำ สนับสนุนส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ รวมทั้งควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ว่า กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ ได้สอดส่องดูแล พบปัญหาทางปฏิบัติและให้คำปรึกษา แนะนำ หรือพิจารณา

ให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้ว ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยให้เร่งรัดดำเนินการเป็นกรณีด่วนที่สุด หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่มีเหตุผลที่สมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่นและถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ย่อมอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามความเห็นหรือคำแนะนำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงไม่อาจถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการพิจารณาให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนและคำแนะนำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติที่พิพาทได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๐/๒๕๖๘)

(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการละเลยต่อหน้าที่

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากอาคารข้างเคียงซึ่งก่อสร้างดัดแปลงอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้นายกเทศมนตรี วิศวกรโยธา และปลัดเทศบาลดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขอาคารพิพาท นั้น ในส่วนของการฟ้องวิศวกรโยธา และปลัดเทศบาล เมื่อบุคคลทั้งสองดังกล่าวมีฐานะเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ของเทศบาล มิใช่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น กรณีจึงไม่มีเหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการละเลยต่อหน้าที่ของวิศวกรโยธาและปลัดเทศบาลในการตรวจสอบอาคารพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องบุคคลทั้งสองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๓๖/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการรถแท็กซี่ฟ้องว่า กรมการขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ในการออกข้อแนะนำหรือข้อปฏิบัติในการใช้รถแท็กซี่สำหรับผู้โดยสารที่ชัดเจนดังเช่นรถโดยสารสาธารณะประเภทอื่น ทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างผู้โดยสารกับพนักงานขับรถ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกข้อแนะนำหรือข้อปฏิบัติในการใช้รถแท็กซี่สำหรับผู้โดยสารที่ถูกต้อง ให้ประชาชนสัมพันธ์ในการใช้รถแท็กซี่ตามสถานที่ท่องเที่ยวและอื่น ๆ ตามสถานที่ที่มีการใช้บริการหนาแน่น และอัปเดตข้อมูลรถแท็กซี่ที่หมดอายุเป็นประจำทุกปี นั้น เมื่อพิเคราะห์หน้าที่ของกรมการขนส่งทางบกตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว มิได้มีบทบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องออกข้อแนะนำหรือข้อปฏิบัติดังกล่าว กรณีจึงเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ และฐานทางกฎหมายที่จะออกข้อกำหนดแนะนำหรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการใช้รถแท็กซี่ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๐/๒๕๖๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอมีสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดียังไม่แล้วเสร็จ อันเป็นการพิจารณาล่าช้าเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด นั้น เมื่อการพิจารณาคำขอมีสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอและการพิจารณาอนุญาตไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน การพิจารณาให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่บุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่การตรวจสอบเอกสารจนถึงการอนุญาตรวม ๑๔ ขั้นตอน และมีระยะเวลาในการดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๒๗๐ วัน อันเป็นระยะเวลาซึ่งผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนนั้น ตามข้อ ๘ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ แก่บุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทยและอาศัยอยู่มานาน ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งหากยังไม่ล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ย่อมไม่อาจถือว่าผู้ยื่นคำขอ (ผู้ฟ้องคดี) เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตตามมาตรา ๑๗

แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อีกทั้งไม่อาจอ้างว่าการไม่ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนดังกล่าวในบางขั้นตอนซึ่งเป็นเพียงขั้นตอนก่อนการออกคำสั่งอนุญาตนั้น จะมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการฟ้องคดีโดยที่ยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๐๙/๒๕๖๗)

(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนฟ้องและเพิ่มเติมฟ้อง สรุปได้ว่าโรงเรียนวิชาชีพระยะสั้น (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นโรงเรียนนอกระบบตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเภทวิชาชีพนอกระบบ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ กรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท ม. ผู้ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ได้แสดงความประสงค์ต่อผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราให้กับผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ ซึ่งเป็นชาวต่างชาติที่สมัครเข้าเรียนตามหลักสูตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้เป็นคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (NON-ED) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการหรือดำเนินการเปลี่ยนแปลงประเภทการตรวจลงตราให้ล่าช้า ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ เข้าเรียนตามหลักสูตรที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จัดไว้ให้ไม่ทันภาคการศึกษาและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี

ทั้งสิบเจ็ดคน ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งรวม ๒๕ คำขอ โดยมีทั้งคำขอที่เกี่ยวกับเรื่องที่พิพาทและไม่เกี่ยวกับเรื่องที่พิพาท แต่เมื่อพิจารณาคำขอทั้งหมด และปรากฏข้อเท็จจริงก่อนฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ แล้ว กรณีจึงอนุมานได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนประสงค์จะขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายจากการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราล่าช้า ก่อให้เกิดความเสียหายทางธุรกิจของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ เสียค่าใช้จ่ายไปโดยไม่ได้เรียนตามความประสงค์เป็นสำคัญ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการจัดหาหรือติดต่อนักศึกษาชาวต่างชาติเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามปฏิทินการศึกษาของทางโรงเรียนเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ไว้เรียบร้อยแล้ว โดยนักศึกษาชาวต่างชาติดังกล่าวจะต้องดำเนินการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตรา (วีซ่า) มาเป็นเพื่อการศึกษา (รหัส ED) ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ ไม่ทันระยะเวลาการศึกษาตามปฏิทินการศึกษาดังกล่าว อันเนื่องมาจากรูปแบบขั้นตอน การดำเนินการในการติดต่อประสานงานของผู้ถูกฟ้องคดีในช่วงเกิดการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีนักศึกษาชาวต่างชาติเรียนตามปฏิทินการศึกษาดังกล่าว ทำให้ขาดรายได้จากที่ได้คาดการณ์หรือคำนวณไว้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี และคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน เป็นคำขอที่ศาลปกครองกำหนดค่าบังคับได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ นั้น เมื่อได้บรรยายฟ้องอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราเป็นคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (NON-ED) ล่าช้า ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าที่พัก ค่าเดินทางมากกว่าปกติ และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน เป็นคำขอที่ศาลกำหนดค่าบังคับได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเช่นกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๗๘/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยอธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะผู้ว่าจ้าง ละเลยไม่ควบคุมดูแลการทำงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในฐานะผู้รับจ้าง ซึ่งมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ

และหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด โดยไม่ตรวจสอบพื้นที่ที่มีการปรับปรุงถนน และกำกับดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ติดตั้งป้ายสัญญาณ ป้ายเตือน สัญญาณไฟหรืออุปกรณ์ใด ๆ หรือจัดให้มีสิ่งกีดขวางหรือเครื่องหมายห้ามผ่านเพื่อแจ้งเตือนให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยทั่วไปมองเห็นหรือทราบว่าเป็นบริเวณดังกล่าวไม่สามารถใช้เป็นทางผ่านได้ เนื่องจากกำลังมีการก่อสร้างปรับปรุงถนน เป็นเหตุให้นาย ศ. ขับขี่รถจักรยานยนต์ตกจากถนนกระแทกกับท่อประปา โดยนาย ศ. และนางสาว ด. ที่นั่งซ้อนท้ายมาด้วยเสียชีวิต มารดาและบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนางสาว ด. (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับ) จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย ถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งถือว่ามารดาและบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนางสาว ด. เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ศาลจะต้องกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่าการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ควบคุมดูแลการทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้รับจ้าง ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีทั้งสองในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงอาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้รับผิดชอบในผลแห่งละเมิดดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

สำหรับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ นั้น เดิมผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกต่อศาลจังหวัดสงขลาเป็นคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ พ ๖๘๘/๒๕๖๖ โดยได้ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งเป็นเอกชนเป็นจำเลยที่ ๓ ถึงจำเลยที่ ๖ ด้วย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในคดีดังกล่าว ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งเรื่องเขตอำนาจศาลโดยอ้างว่าคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสงขลา ซึ่งศาลปกครองสงขลาและศาลจังหวัดสงขลาเห็นพ้องกันว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงได้โอนสำนวนคดีจากศาลจังหวัดสงขลามายังศาลปกครองสงขลาเพื่อพิจารณาพิพากษามาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๕๒ คำสั่งของศาลดังกล่าวย่อมผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งเป็นเอกชนว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ศาลปกครองตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น หากศาลปกครองไม่รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ไว้พิจารณา ย่อมส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจกลับไปยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้อีก จึงให้รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ไว้พิจารณาตามรูปคดีต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๖๘)

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ (ผู้ฟ้องคดี) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่า ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักใหญ่ มีมูลความผิดทางอาญาและกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กรณีเบิกจ่ายเงินอันเป็นเท็จในโครงการเพิ่มทุนศักยภาพของผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ศอชต. กลุ่มต่าง ๆ ประชาชน คนพิการและผู้ด้อยโอกาสและผู้เกี่ยวข้องในตำบลบางรักใหญ่ โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีรับรู้อยู่แล้วว่าไม่มีการดำเนินโครงการบางส่วนจริง แต่ยังคงนามอนุมัติเบิกจ่ายเงิน อันเป็นการจงใจกระทำความผิด ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๒๑๒,๗๑๕ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับคำสั่ง หรือหากมีข้อโต้แย้งสามารถอุทธรณ์ต่อผู้ฟ้องคดีได้ภายใน ๑๕ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยและไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าใกล้จะขาดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องและไม่มีการใช้มาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ความเสียหายได้ จึงฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ย นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งพิพาทเป็นการออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากถึงกำหนดแล้วผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระเงินให้ถูกต้องครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยให้เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา ๖๓/๗ ถึงมาตรา ๖๓/๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือหากผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ก็มีสิทธิยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปี นับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองนั้นตามมาตรา ๖๓/๑๕ ถึงมาตรา ๖๓/๑๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นการกำหนดมาตรการหนึ่งเพื่อให้ได้รับชำระเงินโดยครบถ้วน อย่างไรก็ตาม หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีความพร้อมในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการสืบทรัพย์ ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และขายทอดตลาด และการที่ผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการบังคับทางปกครองเองอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการได้ หรือไม่ประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับให้ ก็หาได้ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะใช้สิทธิทางศาลในการที่จะเสนอ

ข้อพิพาทให้ศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรตุลาการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผลได้ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อคู่กรณีในอันที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิโดยศาลปกครอง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการนำคดีมาฟ้องเพื่อยุติข้อโต้แย้งระหว่างคู่กรณี เมื่อคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งทางปกครองที่ใช้เป็นฐานในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองและผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ในมูลละเมิดจึงมีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล เพื่อขอบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ศาลมีอำนาจออกคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๙/๒๕๖๘ และที่ ๑๒๗๗/๒๕๖๗ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม
การเกษตร และสหกรณ์

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารกองทุนประกันวินาศภัยให้มีสิทธิได้รับชำระหนี้คืนค่าเบี้ยประกันภัยของบริษัท อ. ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย โดยได้ส่งคำยืนยันสิทธิดังกล่าวแล้ว ซึ่งกองทุนประกันวินาศภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้จัดการกองทุนประกันวินาศภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ตรวจสอบหนังสือคำยืนยันสิทธิขอรับเงินโดยตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้หรือได้รับชำระหนี้ไปแล้วโดยการใช้สิทธิอื่นหรือไม่ หรือเป็นการยืนยันขอรับชำระหนี้ซ้ำในกรณีประกันภัยที่เคยได้รับชำระหนี้ไปแล้วหรือไม่ พร้อมทั้งตรวจสอบเลขบัญชีธนาคารและตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีรายชื่อเกี่ยวพันกับการฟอกเงินหรือถูกสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการนำชื่อ นามสกุล และหมายเลขบัตรประชาชนของตนไปตรวจสอบกับกรมบังคับคดีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบว่าเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวพันกับการฟอกเงินหรือไม่ เป็นการกระทำเกินไปกว่าอำนาจที่กฎหมายกำหนดหรือใช้อำนาจโดยมิชอบ ทำให้ตนเสื่อมเสียชื่อเสียงอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองสามารถตรวจสอบผู้มีรายชื่อเกี่ยวพันกับการฟอกเงินที่เผยแพร่เป็นการทั่วไปทางเว็บไซต์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ในราชกิจจานุเบกษาและหนังสือพิมพ์รายวันได้อยู่แล้ว จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เมื่อมาตรา ๖๑/๓ และมาตรา ๘๐/๕

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยแทนบริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย โดยจะต้องตรวจสอบและพิจารณาชำระหนี้ให้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามกฎหมาย การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นเพียงขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติและสถานะของผู้เป็นเจ้าหนี้ก่อนที่จะมีการชำระหนี้คืนค่าเบี้ยประกันภัย ส่วนการตรวจสอบรายชื่อของบุคคลผ่านช่องทางออนไลน์หรือทางเว็บไซต์เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ มิได้เป็นเหตุหรือมีผลบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องดำเนินการตรวจสอบผ่านช่องทางดังกล่าวเท่านั้น ประกอบกับเมื่อผลการตรวจสอบไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินหรือเป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ตรวจสอบรายชื่อของผู้ฟ้องคดีผ่านทางเว็บไซต์ แต่ได้มีหนังสือสอบถามไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงมิได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายแต่อย่างใด อีกทั้งในท้ายที่สุดผู้ฟ้องคดีก็ได้รับชำระหนี้ค่าเบี้ยประกันภัยคืนแล้ว การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงยังไม่กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๘๔/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นทายาทของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนด ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการจัดทำระวางแผนที่ขึ้นใหม่ซึ่งไม่ตรงกับระวางแผนที่เดิม ทำให้เนื้อที่ดินตามโฉนดที่ดินดังกล่าวขาดหายไป ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กลับไปใช้แผนที่เดิม ปักหลักเขตแนวคลองปี อ่าวกระปือ ให้ชัดเจนว่ามีความกว้างความยาวเท่าใด และแก้ไขหมุดอาศกกลับมาที่เดิม อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น โดยที่การจัดทำระวางแผนที่ดังกล่าวเป็นแต่เพียงการแสดงตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน แนวเขตแปลงที่ดิน และรายละเอียดต่าง ๆ ของที่ดินในเบื้องต้นเพื่อให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สาขาวังน้อย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ใช้ประกอบการพิจารณาออกเอกสารสิทธิหรือหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน หรือการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินเท่านั้น ระวางแผนที่ที่ดินยังมิได้มีผลกระทบต่อแผนที่หรือเนื้อที่ที่ดินตามที่ระบุไว้ในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แก้ไขรูปแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดกับโฉนดที่ดินนั้น อันจะกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นทายาทของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวมีสิทธิในที่ดินนั้นอย่างใดก็คงมีอยู่อย่างนั้น ดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะ

เดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการจัดทำระวางแผนที่ขึ้นใหม่ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๖๗)

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าซึ่งเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงใหม่อ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรมธนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) อนุญาตให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ใช้ที่ราชพัสดุดำเนินโครงการสร้างพุทธานุสรณ์สถานรำลึก หรือโครงการสร้างหอพระประวัติพระเจ้าเม็งรายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนการอนุญาตและสั่งห้ามการกระทำอื่นใดของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ รวมทั้งเอกชนที่เกี่ยวข้องบนที่ราชพัสดุดังกล่าว และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามโครงการพิพาท นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ราชพัสดุดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลัง โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษา รวมถึงการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ใช้บังคับขณะนั้น) กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีอำนาจพิจารณาทำความตกลงและอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุได้ โดยคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการขอใช้ที่ราชพัสดุ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาเปลี่ยนการใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการอย่างอื่นให้แตกต่างไปจากที่ได้อนุญาตไว้เดิมตามข้อ ๑๗ ของกฎกระทรวงเดียวกัน ซึ่งแม้กฎกระทรวงดังกล่าวจะถูกยกเลิกไปแล้ว แต่ข้อ ๑๑ วรรคสอง ของกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ใช้บังคับในปัจจุบัน) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการใช้ที่ราชพัสดุไว้ทำนองเดียวกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จะพิจารณาทำความตกลงและอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินโครงการใด ย่อมเป็นอำนาจในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุโดยตรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งแม้จะได้อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้ที่ราชพัสดุดำเนินโครงการพัฒนาช่วงหลวงเวียงแก้ว เพื่อกิจการพระพุทธศาสนาไปแล้วก็ตาม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการจัดทำหรือเห็นชอบให้จัดทำโครงการพุทธานุสรณ์สถานรำลึก หรือโครงการสร้างหอพระประวัติพระเจ้าเม็งราย โดยนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๑ ชั้น จำนวน ๑ หลัง ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อใช้เป็นศาสนสถาน (หอคำพญามังราย) บนที่ราชพัสดุพิพาท แต่เมื่อที่ราชพัสดุมิใช่ของสงฆ์หรือวัดอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสว่นไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้ามีนิติสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามความตกลงหรือการอนุญาตให้ใช้ที่ราชพัสดุ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ ทั้งไม่ปรากฏว่าอาคารดังกล่าวก่อสร้างอยู่ติดหรือใกล้เคียงกับอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าที่จะทำให้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารบนที่ราชพัสดุพิพาทให้แก่

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒๐/๒๕๖๗)

(๗) ผู้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีฟ้องว่า กิจการร่วม SPIES (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๔ บริษัท ได้แก่ บริษัท ซ. บริษัท S. บริษัท อ. และบริษัท พ. (ผู้ฟ้องคดีที่ ๓) กับการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ตกลงทำสัญญาเช่าระบบคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปสำหรับธุรกิจหลัก โดยมีข้อตกลงให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องติดตั้งและนำระบบงานออกใช้งานจริงและส่งมอบระบบงาน ที่ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถใช้งานได้ครบถ้วน พร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ลิขสิทธิ์และดัดแปลง ซอฟต์แวร์ทั้งหมดอย่างถูกต้องตามกฎหมายจากเจ้าของลิขสิทธิ์ภายใน ๓๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่ ลงนามในสัญญา และระยะเวลาการเช่า ๖๐ เดือน นับแต่วันที่คณะกรรมการตรวจรับงานของผู้ถูกฟ้องคดี ได้ตรวจรับมอบระบบถูกต้องครบถ้วนแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งมอบงานล่วงหน้าเลยกำหนดเวลา เป็นเวลา ๖๐๐ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาต่ออายุสัญญาให้เป็นเวลา ๕๗๙ วัน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชำระค่าปรับเป็นเวลา ๒๑ วัน ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชำระค่าปรับครบถ้วนแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีและลูกค้า (ผู้ใช้ไฟ) ของผู้ถูกฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ฯ ในช่วงเวลาก่อนเริ่มต้นระยะเวลาการเช่าตามสัญญาเช่าเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่าย ที่เพิ่มขึ้น จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ฯ ค่าเสียหาย พร้อมดอกเบี้ย เมื่อการดำเนินธุรกิจของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เข้าลักษณะเป็นกิจการร่วม (Consortium) ซึ่งเป็นสัญญานอกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เป็นการนำรูปแบบการประกอบธุรกิจ ของต่างประเทศมาใช้ในการทำสัญญาร่วมกันขององค์กรต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการหนึ่งตามแผนธุรกิจ ที่มีการแบ่งแยกการทำงานตามความชำนาญของแต่ละองค์กรไว้อย่างชัดเจน โดยสัญญาดังกล่าว กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดการซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนของแต่ละคู่สัญญา และกำหนดให้บริษัท ซ. เป็นบริษัทหลัก (Lead Firm) และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นบริษัทหลัก (Lead Firm) ของคู่สัญญาร่วมทุกฝ่ายในการเป็นตัวแทนติดต่อประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามโครงการ รับผิดชอบด้านรายได้และรายจ่ายอันเกี่ยวข้องกับโครงการ รวมทั้งมีอำนาจกระทำการกับธนาคาร กรมสรรพากร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งบริษัทหลักเห็นควรว่า จำต้องกระทำหรือเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญากิจการร่วม ตลอดจน ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกเช็คหรือชำระเงินด้วยวิธีการอื่นใด ส่งจ่ายในนาม

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มายื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง นั้น เห็นว่า สัญญากิจการค้าร่วมเป็นการลงนามร่วมกันของผู้ประกอบการหลายรายร่วมกันทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดี (เจ้าของโครงการ) การที่ผู้ประกอบการแต่ละรายมีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะในส่วนของตน ไม่มีการร่วมทุนหรือแบ่งปันผลกำไรหรือขาดทุนระหว่างกัน ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีฐานะทางกฎหมายเป็นตัวแทนรับมอบอำนาจทั่วไปของผู้ค้าร่วมรายอื่นของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น การจัดการใด ๆ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ภายในขอบอำนาจและตามที่กำหนดในสัญญาการค้าร่วม ย่อมมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีที่ ๑ การที่สัญญาการค้าร่วมเป็นสัญญานอกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การตีความจึงต้องเป็นไปตามความประสงค์ในทางสุจริตตามมาตรา ๓๖๘ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว กล่าวคือ เมื่อไม่มีข้อสัญญาห้ามไว้ย่อมสามารถทำได้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่สัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาเช่าระบบคอมพิวเตอร์ฯ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะตัวแทนย่อมสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

สำหรับสถานะของผู้ฟ้องคดีที่ ๓ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งมอบงานตามสัญญาเช่าดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีครบถ้วน โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจรับงานและได้ชำระเงินค่าเช่าระบบให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว และสมาชิกกิจการค้าร่วมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการแบ่งส่วนค่าจ้างตามสัญญาจ้างช่วงระหว่างผู้ฟ้องคดีที่ ๓ กับบริษัท ซ. และบริษัท อ. ไว้แล้ว โดยสัญญาเช่าช่วงดังกล่าวได้มีข้อตกลงว่า เมื่อบริษัททั้งสามดำเนินการติดตั้งและพัฒนาระบบเสร็จสิ้นและได้รับเงินค่าจ้างจากผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ครบถ้วนแล้ว บริษัททั้งสามจะโอนสิทธิในซอฟต์แวร์ระบบคอมพิวเตอร์ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จะโอนสิทธิในระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหมดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อนำไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีเช่า เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงของเอกสารการชำระเงินที่ปรากฏในสำนวนคดีและตามคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีน้ำหนักพอรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้ชำระค่าจ้างให้แก่บริษัท ซ. และบริษัท อ. ตามอัตราส่วนที่คงเหลือจากที่ได้ชำระไว้ตามข้อพิพาทในคดีก่อนแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ย่อมเป็นผู้มีสิทธิในซอฟต์แวร์ระบบคอมพิวเตอร์ฯ ตามสัญญาที่ทำไว้กับผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาที่พิพาท จึงถือเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๖/๒๕๖๗)

กรณีเทศบาลตำบลท่าช้าง (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ทำงานตามขอบเขตงานและวัตถุประสงค์ของสัญญาจ้างปรับปรุงห้องน้ำสนามกีฬาเทศบาลตำบลท่าช้าง และได้แก้ไขปัญหามาที่ผู้ฟ้องคดีแจ้ง ทั้งยังทำงานโดยไม่ได้ก่อสร้างให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานและตามที่คุณฟ้องคดีแจ้งเตือนจนล่วงเลยกำหนดสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงบอกเลิกสัญญาริบหลักประกันสัญญา รวมทั้งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบและหุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ร่วมกันชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำให้การและฟ้องแย้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ผิดสัญญา การบอกเลิกสัญญา

ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหาย ขอให้ชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย นั้น เห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีได้มีฐานะเป็นคู่สัญญาพิพาท แต่การที่ผู้ฟ้องคดีบอกเลิกสัญญาซึ่งทำให้คู่สัญญา กลับคืนสู่ฐานะเดิมและต้องใช้เงินค่าการงานตามที่ควรค่าแห่งการนั้น ๆ ตามนัยมาตรา ๓๙๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และฟ้องเรียกค่าเสียหายกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะคู่สัญญา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบ ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีจำกัดจำนวน ทั้งยังอาจถูกผู้ฟ้องคดีเรียกให้ชำระหนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ย่อมเป็นการโต้แย้งสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องแย้งเรียกให้ผู้ฟ้องคดี ชำระหนี้ค่าการงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับค่าฟ้องเดิมและอาจนำมาหักกลบลบหนี้กับค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดี เรียกร้องในคดีนี้ได้ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองเช่นเดียวกับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีสิทธิฟ้องแย้งผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๕๒/๒๕๖๓)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ สัญญาทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติคณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาก่อสร้าง และให้หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างขยายระยะเวลา ก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลจะรับฟังในการพิจารณาตรวจคำฟ้องได้นั้น จะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก่อน และมีอยู่ในขณะที่ยื่นคำฟ้อง มิใช่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเมื่อยื่นคำฟ้องแล้ว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอลดหรือลดค่าปรับ หรือขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างอาคารออกไปอีกจำนวน ๑๕๘ วัน กรณีมีเหตุ อุทกภัย ฝนตกหนัก และน้ำท่วม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่ามีเหตุผลหรือลดค่าปรับ หรือขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาได้จำนวน ๒๔ วัน ผู้ฟ้องคดี ไม่เห็นด้วยจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งขยายระยะเวลาก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๕๘ วัน ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ปรับผู้ฟ้องคดีจากการทำงานจ้าง ไม่แล้วเสร็จตามที่กำหนดในสัญญาจ้างเป็นเงินจำนวน ๘๔๕,๑๐๐ บาท ดังนั้น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกปรับจากการทำงานจ้างไม่แล้วเสร็จตามที่กำหนดในสัญญาจ้าง จึงมิใช่ข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นก่อนหรือมีอยู่ในขณะที่ยื่นคำฟ้องที่ศาลจะนำมารับฟังในการพิจารณาตรวจคำฟ้องได้ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าในขณะที่ยื่นคำฟ้องคดีนี้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง และการยุติ ข้อโต้แย้งนั้นต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๓๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่))

(๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบ
อย่างอื่น

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน
หรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญ เริ่มบรรจุเข้ารับราชการครู เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔ โดยตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ถึงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ได้รับราชการที่โรงเรียนวัดหนองบัว กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมา เมื่อเกษียณอายุราชการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีหนังสือแจ้งการส่งจ่ายเงินบำนาญปกติของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้พิจารณานับเวลาราชการเป็นทวีคูณให้แก่ผู้ฟ้องคดีในช่วงที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ยและช่วงเวลาที่ได้ยกฐานะเป็นอำเภอด่านมะขามเตี้ย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินบำนาญปกติต่ำกว่าสิทธิที่พึงได้รับ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอทวงสิทธิในการคำนวณการรับบำเหน็จบำนาญในระหว่างที่รับราชการอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวไปยังกรมบัญชีกลาง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่าย่นอุทธรณ์เกินระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่มีอำนาจรับอุทธรณ์ไว้พิจารณาและได้ส่งคืนเรื่อง ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือแจ้งการส่งจ่ายเงินบำนาญปกติของตน และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนนับวันทวีคูณใหม่ให้ถูกต้อง พร้อมส่งจ่ายบำนาญที่เพิ่มขึ้นตามสิทธิอันพึงได้ตามกฎหมาย นั้น เมื่อพิจารณาคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่แท้จริงที่จะฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคำนวณบำนาญใหม่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยนำเวลาราชการทวีคูณดังกล่าวมารวมกับเวลาราชการปกติเพื่อใช้ในการคำนวณบำนาญด้วย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ และคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖๔/๒๕๖๗)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยต่อมาได้โอนไปอยู่ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลับตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จากผู้ถูกฟ้องคดีเนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตนมีระยะเวลาการปฏิบัติงานในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีไม่น้อยกว่า ๘ เดือน และได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนทั้งปีไม่น้อยกว่า ๑ ขั้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลับเคยมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอให้พิจารณาจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้เงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปี จะถือเป็นสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งของพนักงานส่วนตำบลที่มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการกำหนดเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีแก่พนักงานส่วนท้องถิ่นให้เป็นรายจ่ายอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ รองรับให้สามารถเบิกจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่พนักงานส่วนตำบลได้ก็ตาม แต่สิทธิประโยชน์เช่นนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีคุณสมบัติและเงื่อนไขขององค์กรครบถ้วน เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีการจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่บุคคลใด เนื่องจากไม่สามารถปิดบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เสร็จเรียบร้อยภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคุณสมบัติและเงื่อนไขขององค์กรไม่ครบถ้วนตามข้อ ๑.๑ (๔) และข้อ ๒.๑ (๒) ของข้อ ๔ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการกำหนดเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษอันมีลักษณะเป็นเงินรางวัลประจำปีสำหรับพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่จะมีสิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษและมีสิทธิเบิกจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง และพนักงานจ้าง กรณีจึงยังไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับเงินดังกล่าวจากผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จ่ายเงินดังกล่าวที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๗๕/๒๕๖๗ และที่ ๑๑๑๑/๒๕๖๗ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำในกรณีอื่น ๆ

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีฟ้องว่า การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหวาย (ผู้ถูกฟ้องคดี) จัดทำโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (โดยเตาเผาขยะ) ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลจำปาหวาย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำโครงการดังกล่าวในที่ดินสาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลจำปาหวาย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยให้ไปจัดหาพื้นที่แห่งใหม่สำหรับดำเนินโครงการดังกล่าวแทน นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ขณะนี้โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (โดยเตาเผาขยะ) ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหวาย อยู่ในขั้นตอนกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชนในการขอขึ้นทะเบียนการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว และการดำเนินโครงการดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ว่าจะดำเนินโครงการในที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นที่ดินพิพาท หรือจะดำเนินโครงการในพื้นที่แห่งอื่นแทน จึงเห็นได้ว่าในขณะที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาล ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (โดยเตาเผาขยะ) ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่พิพาท หรือไม่ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๐๐/๒๕๖๗)

๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

(๑) หน่วยงานทางปกครอง

(ก) กรณีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โครงการพัฒนา

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แหล่งท่องเที่ยวคลองท่าหลวงหน้าวัดเขาโร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนและนักท่องเที่ยว ต่อมา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขานครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้แจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการปลูกสร้างเขื่อนกันน้ำเซาะล่งลำลงไปคลองท่าหลวง พื้นที่การล่งลำลำน้ำ จำนวน ๘๙๒.๔๐ ตารางเมตร ตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ จึงให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนเขื่อนกันน้ำเซาะออกไปจากคลองท่าหลวง ภายในเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นควรยกอุทธรณ์ และได้ส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไปยังสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างล่งลำลำน้ำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ (๑) (๗) (๙) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในการดูแลบำรุงรักษาโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำคลองลำขลิ้ง ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมทรัพยากรน้ำ และแนวเขื่อนเรียงหินยาแนวป้องกันกัดเซาะแนวตลิ่งบริเวณหน้าวัดเขาโร ซึ่งก่อสร้างด้วยเงินอุดหนุนเฉพาะกิจของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้รื้อถอนเขื่อนกันน้ำเซาะแนวตลิ่ง โดยอ้างว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรง อันเนื่องมาจากคำสั่งและคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง และคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นคำขอที่ศาลอาจออกคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๕/๒๕๖๗)

(ข) กรณีไม่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญารับทุน ก.พ. เพื่อศึกษาวิจัยในต่างประเทศกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ผู้ฟ้องคดี) โดยมีนาย ธ. เป็นผู้ค้าประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งหลังจากสำเร็จการศึกษาผู้ฟ้องคดีมีมติจัดสรรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติราชการชุดใช้ทุนที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยระหว่างปฏิบัติราชการชุดใช้ทุนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นความประสงค์ขอลาออกราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ชุดใช้เงินทุนพร้อมค่าปรับ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ บอกกล่าวการผิดนัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปยังนาย ธ. (ผู้ค้าประกัน) ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่านาย ธ. เสียชีวิตแล้วตั้งแต่วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (บุตรของนาย ธ.) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ (ภรรยาของนาย ธ.) เพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกชุดใช้เงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดสัญญาการรับทุน ก.พ. ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลาออกราชการ

ดังนั้น ในขณะที่นาย ช. ผู้ค้าประกันถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่ได้กระทำความผิดสัญญาการรับประกัน ก.พ. ซึ่งการที่ผู้ค้าประกันถึงแก่ความตายก่อนลูกหนี้ชั้นต้น จะตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความผูกพันทั้งหลายของผู้ค้าประกัน ตามสัญญาการรับประกัน จึงมิใช่บรรดาที่จะตกทอดไปยังทายาทของผู้ค้าประกันตามมาตรา ๑๕๙๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามนัยมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ช. เพื่อให้รับผิดชอบตามสัญญาการรับประกันต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๑๑/๒๕๖๗)

(๒) ประชาชนผู้ถูกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ

(ก) กรณีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งได้ปลูกสร้างบ้านพักอาศัยในที่ดินสาธารณะ โดยต่อมาวัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหารได้ฟ้องขับไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และบริวารออกจากที่ดินดังกล่าว โดยอ้างว่าบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตั้งอยู่ในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๙๒๙๘ ตำบลลี้ชัง อำเภอลี้ชัง กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือขอให้ อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตรวจสอบโฉนดที่ดินที่ออกให้แก่วัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหาร เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวออกทับคลองหรือลำรางสาธารณะ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี แจ้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ว่าได้มอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณากรณีดังกล่าวแล้ว ผลเป็นประการใดจะแจ้งให้ทราบต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๙๒๙๘ ให้ถูกต้องตามสภาพ ความเป็นจริง โดยที่การออกโฉนดที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินของเจ้าพนักงาน ที่ดิน ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการก่อตั้งสิทธิในที่ดิน หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพ ของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลอันเกี่ยวกับที่ดินนั้น จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่าโฉนดที่ดิน ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออกให้แก่วัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหารไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดี ทั้งสองอ้างว่าตนได้ปลูกสร้างบ้านพักอาศัยในที่ดินสาธารณะซึ่งบางส่วนของโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๙๒๙๘ ออกทับ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดิน เลขที่ ๙๙๒๙๘ โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ประกอบกับคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขรูปแผนที่ ในโฉนดที่ดินดังกล่าว ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งทั้งหมดหรือบางส่วนตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๗๖/๒๕๖๗)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(ข) กรณีไม่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๗ และสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ ตอบข้อหาหรือกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เป็นโจทก์ฟ้องผู้ฟ้องคดี ฐานผิดสัญญาตัวการตัวแทนและเรียกค่าเสียหาย และศาลแขวงนครสวรรค์ได้รับคำฟ้องไว้พิจารณาว่าเข้าลักษณะต้องห้ามเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการสหกรณ์ตามข้อ ๔ (๑) ของระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่เป็นหรือทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือผู้จัดการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบกับข้อ ๗๘ (๑๔) และ (๑๖) ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด พ.ศ. ๒๕๖๔ นั้น เห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎหรือคำสั่ง และกำกับดูแลในการดำเนิน กิจการของสหกรณ์ โดยเฉพาะกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความในข้อบังคับ ให้สหกรณ์ถือปฏิบัติตาม คำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม แต่หนังสือตอบข้อหาหรือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๗ เรื่อง ขอหาหรือการปฏิบัติหน้าที่ เป็นกรรมการตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่เป็นหรือทำหน้าที่ เป็นกรรมการหรือผู้จัดการของสหกรณ์ฯ และหนังสือตอบข้อหาหรือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาข้อหาหรือคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี ผู้สมัครรับการสรรหา เป็นกรรมการดำเนินการ (ชุดที่ ๗๑) ประจำปี ๒๕๖๘-๒๕๖๙ เป็นการให้ความเห็นในการดำเนินกิจการ สหกรณ์แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์ และในเรื่องคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับการสรรหาเป็นกรรมการดำเนินการ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ของคณะกรรมการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามข้อ ๘๖ วรรคสอง ของข้อบังคับสหกรณ์ ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัดฯ และข้อ ๖ ของระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ว่าด้วยการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินการภายใน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิใช่เป็นการวินิจฉัยสั่งการตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะเกิดผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๒๖๒/๒๕๖๘)

(๓) คณะบุคคล

(ก) กรณีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

คดีนี้สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔๙ เป็นตัวแทนชุมชนที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลนายาว อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี หรือผู้ที่ประกอบอาชีพในท้องที่ดังกล่าวและใกล้เคียง ส่วนผู้ร้องสอดเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองพระพุทธบาทและประสงค์จะใช้ที่ดินดังกล่าวก่อสร้างอาคารและประกอบกิจการโรงงานผลิตเสาเข็มคอนกรีตอัดแรง ซึ่งเทศบาลตำบลนายาวโดยนายกเทศมนตรีตำบลนายาว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ ตำบลนายาว อำเภอพระพุทธบาทฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เชิญประชาชนเข้าร่วมรับฟังแสดงความคิดเห็นด้วยการทำประชาพิจารณ์ และต่อมาชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตำบลนายาวได้ทำหนังสือถึงอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ขอให้ยับยั้งการสร้างโรงงานของผู้ร้องสอด นายอำเภอพระพุทธบาท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอีกครั้ง ปรากฏว่ามีผู้เห็นด้วย ๒๗๒ คน ไม่เห็นด้วย ๗๒ คน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นสถานที่เก็บสินค้าและใบอนุญาตก่อสร้างอาคารโรงงาน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารโรงงานผลิตเสาเข็มคอนกรีตให้แก่ผู้ร้องสอด จากนั้นอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้มีหนังสือถึงกรรมการผู้จัดการของผู้ร้องสอดว่าตั้งโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งความผิดดังกล่าวคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีสามารถเปรียบเทียบปรับได้ และแจ้งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนจนกว่าจะได้ดำเนินการให้ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบเก้านำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานของผู้ร้องสอด เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อการก่อสร้างโรงงานผลิตเสาเข็มคอนกรีตของผู้ร้องสอด มีเนื้อที่ ๖๕-๐-๕๙ ไร่ ใช้เครื่องจักร ๑,๙๒๕.๘๐๒ แรงม้า คนงาน ๑๒๙ คน ย่อมมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการก่อสร้างโรงงานผลิตเสาเข็มคอนกรีต และเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหนึ่งในผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาล จึงมีสิทธิเป็นผู้แทนในการฟ้องคดีแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔๙ ได้ ประกอบกับคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบเก้านำที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนใบอนุญาตการก่อสร้างอาคารและใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานของผู้ร้องสอด และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมตรวจสอบการก่อสร้างโรงงานผลิตเสาเข็มคอนกรีต เป็นคำขอที่ศาลกำหนดคำบังคับให้ได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีและผู้แทนฟ้องคดีนี้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔๙ ต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๓/๒๕๖๘)

(ข) กรณีไม่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดอ้างว่า องค์การคลังสินค้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกประกาศ เรื่อง การจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐเป็นการทั่วไป ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ ในการคัดเลือกผู้เสนอราคาซื้อข้าวสารที่เก็บรักษาไว้ในคลังสินค้าเพื่อระบายข้าวสารออกสู่ตลาดตามมติของคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการออกประกาศโดยไม่มีการควบคุมอย่างเพียงพอและสุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคโดยทั่วไป นั้น เห็นว่า การเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต้องพิจารณาว่าผู้ที่จะฟ้องคดีนั้นมิใช่ประโยชน์เกี่ยวของหรือมีส่วนได้เสีย หรือไม่ เพียงใด สำหรับคดีนี้แม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นสมาคมโลกร้อนจะอ้างว่าตนมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและอำนาจหน้าที่ รวมถึงนำคดีขึ้นสู่ศาลตามเขตอำนาจด้วยก็ตาม แต่ก็เห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าว ย่อมต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่มุ่งรักษามลประโยชน์และปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนเท่านั้น เมื่อการฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศองค์การคลังสินค้า เรื่อง การจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐเป็นการทั่วไป ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ หรือให้กำหนดเงื่อนไขในประกาศพิพาทให้มีข้อกำหนดในการควบคุมการจำหน่ายข้าวสารตามประเภทอุตสาหกรรมและห้ามไม่ให้มีการจำหน่ายภายในประเทศ พร้อมทั้งให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้าวสารตามประกาศพิพาทก่อนนำไปจำหน่าย อันเห็นได้ว่าการออกประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการริเริ่มใช้อำนาจในการจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปเพื่อให้ผู้สนใจเข้ามาประมูลข้าวสารดังกล่าวเท่านั้น กรณีจึงยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีประโยชน์เกี่ยวของหรือมีส่วนได้เสียโดยตรงกับการที่ศาลปกครองจะเพิกถอนประกาศองค์การคลังสินค้าฯ และถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกประกาศดังกล่าวที่จะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ เป็นประชาชนทั่วไปที่มีข้อกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพอนามัยจากการดำเนินการตามประกาศขององค์การคลังสินค้าฯ เมื่อพิจารณาประกาศดังกล่าวแล้วเห็นว่า มีลักษณะเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาทำการเสนอซื้อข้าวสารในสต็อกของรัฐบาล โดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่ประกอบพาณิชย์กิจตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และเป็นผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการค้าข้าวเท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ประกอบกิจการค้าข้าวอันได้รับผลกระทบหรือมีส่วนได้เสียกับการจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐบาลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใดๆ เพียงแต่กล่าวอ้างถึงหน้าที่ในการป้องกันประเทศและการปกป้องประโยชน์สาธารณะและความเสียหายในอนาคตที่อาจเกิดขึ้นจากการจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐบาล ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการคาดคะเนความเสียหายที่ไม่แน่นอน กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗

เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกประกาศพิพาทที่จะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๔/๒๕๖๘)

สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) เป็นองค์กรเอกชน ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๒๘ เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียงฟ้องว่า คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีมติให้ความเห็นชอบให้นำที่ดินแปลงหมายเลขที่ พล ๓๘๕ จำนวน ๑๐๔ ไร่ ๓ งาน ๖๔ ตารางวา ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เพื่อมาใช้ในโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองตาเหี่ยม ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เสนอเพื่อให้ที่ดินดังกล่าวทุกแปลงมีรูปแบบที่เหมาะสมสามารถเข้าถึงได้ รวมถึงเพื่อเป็นการพัฒนาโครงข่ายถนนตามผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก และเป็นเส้นทางระบายการจราจร โดยผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบแปด เห็นว่า มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดต่อแนวนโยบายของรัฐ ไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างครบถ้วน ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (wet land) ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหรือข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินแปลงหมายเลขที่ พล ๓๘๕ ดังกล่าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ ซึ่งทางราชการไม่ประสงค์จะสงวนหรือหวงห้ามไว้อีกต่อไปตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนในการขอความเห็นชอบโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองตาเหี่ยม ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จากคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดพิษณุโลกซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกเป็นประธานกรรมการ และได้เสนอต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นประธาน ในการนำที่ดินดังกล่าวมาใช้ในโครงการจัดรูปที่ดินตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง และคณะกรรมการเห็นชอบให้นำที่ดินดังกล่าวมาใช้ในโครงการจัดรูปที่ดินแล้วตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม โดยมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนของผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินจะมีอำนาจใช้ที่ดินพิพาทนี้ได้ต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม (๓) ฉะนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ความเห็นชอบในการนำที่ดินแปลงพิพาทตามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอขอความเห็นชอบ จึงเป็นเพียงเงื่อนไขในการใช้อำนาจของผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินที่จะเข้าไปใช้ที่ดินดังกล่าวหลังจากที่มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว แม้มติพิพาทจะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ก็ยังมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใด จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบแปดจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ความเห็นชอบดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบแปดจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๖๘)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(๔) ชุมชน

(ก) กรณีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้อยยี่สิบสามคนเป็นกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านกุ่ม อาศัยอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านฝั่งบริเวณ ป่าชายเลนซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเลนคลองบางชีเหล้า-คลองท่าจีน อ้างว่าได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายจากการที่ป่าชายเลนถูกทำลายจนเกิดผลกระทบต่อการจับสัตว์น้ำมาเป็นอาหารและจำหน่าย เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลนำรถแบคโฮเข้าไปไถ่ทำลายป่าไม้ในบริเวณเขตป่าเลนคลองบางชีเหล้า-คลองท่าจีน โดยคนขับรถขุดดินอ้างว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวมีโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้อยยี่สิบสามคนเห็นว่า พื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำทะเล เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำมีน้ำทะเลท่วมถึง และขังตลอดปี เป็นพื้นที่ที่เกิดริมทะเล หรือเรียกว่าป่าชายเลน การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗) ออกโฉนดที่ดินเป็นการ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดสิทธิชุมชน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอน โฉนดที่ดินดังกล่าว และให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เข้าไปดูแลฟื้นฟู และป้องกันมิให้ผู้ใดเข้าไปบุกรุก ทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพป่าชายเลน ศาลปกครองชั้นต้น ไม่รับคำฟ้องผู้ฟ้องคดีบางราย คงเหลือผู้มีสิทธิฟ้องคดีจำนวนเจ็ดสิบแปดราย เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบแปด ได้รวมกลุ่มชื่อกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านกุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองรักษาป่าชายเลนของชุมชน เห็นว่าพื้นที่ที่ออกโฉนดที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ใช้บังคับในขณะนั้น) ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบแปดจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย อันเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี การที่นำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยมีคำขอให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นคำขอให้ศาล สามารถกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบแปดจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔/๒๕๖๗)

(ข) กรณีไม่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) กรณีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะที่ดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร ด่านแม่แฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดตำรวจภูธรภาค ๗ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรเกาะพีพี

อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ตั้งแต่วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป ต่อมา เมื่อพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมข้าราชการตำรวจ ซึ่งเลขานุการ ก.ตร. แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดี ร้องทุกข์เกินกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงมีมติไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า หากไม่ถูกย้ายไปดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับ การสถานีตำรวจภูธรเกาะพีพี ย่อมจะมีสิทธิเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในกลุ่มผู้กำกับอาวุโส ร้อยละ ๓๓ ลำดับที่ ๗ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค ๗ ในวาระการแต่งตั้งประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๘ และมติของคณะอนุกรรมการ ก.ตร. ที่ไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา การที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) มีคำวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล อันเป็นการปฏิเสธสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำวินิจฉัยดังกล่าว และคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม โดยที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘๗ วรรคสาม บัญญัติให้คำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.ตร. เป็นที่สุด เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจในผลการพิจารณาของ ก.พ.ค.ตร. ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) มีคำวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาล กรณีจึงเป็นคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำข้อหาดังกล่าวมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดโดยตรงตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อการฟ้องขอให้เพิกถอนผลการพิจารณาที่ไม่รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา เป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงต้องด้วยข้อ ๔๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่กำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นส่งไม่รับข้อหาที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นไว้พิจารณา แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาที่อยู่ในอำนาจต่อไป ดังนั้น ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในส่วนที่ขอให้ศาลเพิกถอนผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๗๑/๒๕๖๗)

(ข) กรณีไม่เป็นผู้เดือดร้อนเสียหาย

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งรองผู้กำกับ การตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา กองกำกับการตรวจคนเข้าเมือง ๖ อ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๖

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กำหนดสายงานตามกลุ่มสายงาน กำหนดตำแหน่งข้าราชการตำรวจตามกลุ่มสายงานและกำหนดมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นเหตุให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ กำหนดให้ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติลงมาถึงระดับรองผู้บังคับการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าเข้ากลุ่มสายงาน และมีคำสั่งลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๖ กำหนดให้ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับผู้กำกับการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าลงมาเข้ากลุ่มสายงาน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๖ ในส่วนของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เฉพาะตำแหน่งในสังกัดสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งรองผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดสงขลา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ให้ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติลงมาถึงระดับรองผู้บังคับการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าเข้ากลุ่มสายงานตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งการกำหนดตำแหน่งในหน่วยงานสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองตามบัญชีแนบท้ายคำสั่ง เป็นการปรับปรุงตำแหน่งในระดับผู้บัญชาการลงมาถึงรองผู้บังคับการ การปรับปรุงตำแหน่งดังกล่าวจึงไม่กระทบต่อระดับและตำแหน่งของผู้ฟ้องคดี แม้ผู้ฟ้องคดีจะดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลาที่จะต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการสับเปลี่ยนหมุนเวียนหรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นก็ตาม แต่คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ไม่ได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถแต่งตั้งโยกย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นต่อไปได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะมีสหิฟ้องคดีข้อหานี้ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๙๐/๒๕๖๗)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ฟ้องว่า ประกาศมหาวิทยาลัยที่ให้รองศาสตราจารย์ ดร. อ. พันสภาพจากการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยเพราะเกษียณอายุงาน ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากทำให้รองศาสตราจารย์ ดร. อ. พันจากการเป็นกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมีผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่ครบ ๕ คน ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมหาวิทยาลัยดังกล่าว เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้อยู่ในบังคับของประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง พนักงานมหาวิทยาลัยพ้นจากการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยเพราะเกษียณอายุงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันจะมีสิทธิฟ้องเพิกถอนประกาศฉบับดังกล่าว ส่วนการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ที่หน้าที่ไม่ต่อเวลาการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่องค์การศาสตราจารย์ ดร. อ. ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน (หลักสูตรนานาชาติ) นั้น เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานกรรมการผู้รับผิดชอบ

หลักสูตรฯ แต่หน้าที่ในการจัดให้มีกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรให้ครบจำนวน ๕ คน ตามประกาศ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาฯ เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยตรง ดังนั้น การที่จำนวนกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่ครบจำนวน ๕ คน จึงไม่กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ต่อเวลาการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. อ. อันจะมีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ให้แก่รองศาสตราจารย์ ดร. อ. ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๑/๒๕๖๘)

๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ

๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล

๑) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายอำเภอวังโป่ง (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งอำเภอวังโป่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทน กรณีมีความบกพร่องด้านการเงินและบัญชี เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน ได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำสั่งอำเภอวังโป่ง ที่ ๖๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน จำนวน ๑๔๕,๖๘๕ บาท และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี นั้น โดยที่คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้น วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี และพิพากษาเพิกถอนคำสั่งพิพาทเฉพาะส่วนที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยให้ มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลปกครองสูงสุดว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มี คำสั่งเพิกถอนคำสั่งอำเภอวังโป่ง ที่ ๖๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดี รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๔๕,๖๘๕ บาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว อันมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหินอีกต่อไป เนื่องจากคำสั่งในส่วนที่พิพาทสิ้นผลไปตามนัยมาตรา ๔๒

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จึงหมดสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และไม่มีประโยชน์ที่ศาลจะพิจารณาคดีนี้อีกต่อไป จึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๕/๒๕๖๘)

๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าการกำหนดคำสั่งบังคับตามคำขอไม่เป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเงิน และบัญชีชำนาญการพิเศษ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กรณีเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งให้นาย ส. รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านแผนรักษาความปลอดภัย (นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับเชี่ยวชาญ) โดยไม่นำหลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานหรือผลการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาคัดเลือก และไม่แจ้งเวียนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกให้ข้าราชการทราบล่วงหน้า แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยให้ยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า การคัดเลือกข้าราชการสังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญในครั้งพิพาทไม่ได้มีการแจ้งเวียนให้ข้าราชการในสังกัด รวมถึงผู้ฟ้องคดีได้ทราบหลักเกณฑ์และองค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้ารับการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านแผนรักษาความปลอดภัยเป็นการล่วงหน้าตามที่เห็นสมควร อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือก มิได้จัดทำข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับผลงานหรือผลการปฏิบัติงานของข้าราชการทั้ง ๒๔ ราย ที่มีคุณสมบัติอยู่ในรายชื่อที่จะได้รับการคัดเลือกเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการเลื่อนเงินเดือนและประวัติการรับราชการนั้น เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นส่วนหนึ่งในการพิจารณาเท่านั้น ไม่สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตนเหมาะสมกับตำแหน่ง และผลงานหรือผลการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อราชการ ประกอบกับผลการคัดเลือกดังกล่าวก็ไม่ได้ระบุเหตุผลของการประเมินและไม่ปรากฏว่าใช้องค์ประกอบใดในการพิจารณาเปรียบเทียบเพื่อคัดเลือกบุคคลดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดความเคลือบแคลงถึงการใช้อดุลพินิจในการพิจารณาคัดเลือกได้ กรณีจึงเห็นได้ว่าการดำเนินการคัดเลือกข้าราชการเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับเชี่ยวชาญ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กำหนดไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๔/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๘ จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ และเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งที่แต่งตั้งให้นาย ส. รักษาการ

ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านแผนรักษาความปลอดภัย จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลให้คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่วินิจฉัยให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แม้ศาลจะได้วินิจฉัยว่าคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เกษียณอายุราชการแล้ว เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้มีคำขอประการอื่นที่ศาลจะต้องออกคำสั่งบังคับตามคำขอได้ เช่น ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายอันเนื่องจากการออกคำวินิจฉัยดังกล่าวแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าการพิจารณาคดีนี้ต่อไปไม่อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากคำวินิจฉัยดังกล่าว ศาลจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดคำสั่งบังคับให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๕๓/๒๕๖๘)

๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีคำสั่งของศาล

๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดคำสั่งได้

(๑) คำขอให้ศาลกำหนดคำสั่งโดยการสั่งให้เพิกถอนกฎ คำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

(ก) กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ข) กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(ค) กรณีมีคำขอให้สั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) คำขอให้ศาลกำหนดคำสั่งโดยการสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) คำขอให้ศาลกำหนดคำสั่งโดยการสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้

(๑) คำขอให้ศาลปกครองดำเนินการทางวินัยหรือให้ลงโทษทางอาญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) คำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งในเรื่องที่เป็นนโยบายของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) คำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งในเรื่องที่เป็นดุลพินิจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) คำขอให้ศาลปกครองยกเลิกหรือเพิกถอนสัญญาจ้างระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชนคู่สัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) คำขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) คำขอซึ่งไม่มีผลเป็นการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดี

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

กรณีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยซื้อมาจากว่าที่ร้อยเอก ธ. หลังจากนั้น ได้ปลูกสร้างบ้านบนที่ดินและมีหนังสือไปแจ้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหินเพื่อขอใช้ไฟฟ้า โดยระบุว่าบ้านของตนตั้งอยู่ในโครงการหัวหิน ธารวณา และทางโครงการได้ปักเสาไฟฟ้าไว้แล้ว แต่ยังไม่มีการพาดสายไฟฟ้า จึงขอให้ดำเนินการพาดสายไฟและติดตั้งอุปกรณ์ให้แก่บ้านผู้ฟ้องคดี จนระยะเวลาล่วงเลยมากกว่า ๘ เดือนแล้ว แต่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหัวหินก็ยังไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าขาดประโยชน์ทางทำมาหาได้ เนื่องจากตนมีอาชีพผลิตและจำหน่ายปลอกประสานซึ่งต้องใช้ไฟฟ้าในการเดินเครื่อง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตั้งอยู่ในโครงการ ๔ หัวหิน-ธารวณา ซึ่งมีบริษัท บ. เป็นเจ้าของโครงการ แต่ตั้งอยู่ในโครงการหัวหิน ธารวณา ที่มีคณะบุคคลหัวหิน ธารวณา เป็นเจ้าของโครงการ อีกทั้ง บริษัท บ. เป็นผู้ยื่นเรื่องขอขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่ที่ดินโครงการ ๔ หัวหิน-ธารวณา รวมทั้งได้ชำระเงินเพื่อการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี มิใช่คณะบุคคลหัวหิน ธารวณา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการพาดสายไฟฟ้า ติดตั้งและจ่ายไฟฟ้า

ให้แก่บ้านของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการพาดสายไฟฟ้าและจัดให้ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้ไฟฟ้าได้ภายใน ๗ วัน นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้กับบุคคลภายนอกไปแล้ว ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าบังคับในส่วนนี้ให้ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๓/๒๕๖๘)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของโรงเรือนและที่ดินฟ้องขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ตนได้ร้องเรียนกล่าวหานายกเทศมนตรีตำบลบ้านฝาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่า ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการปลอมลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีในเอกสารรายการประเมินภาษีเพื่อเรียกเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินเกินกว่าที่ควรจ่าย ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติส่งเรื่องดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดขอนแก่นได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งแก่ผู้ฟ้องคดีว่ายังไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่รับฟังได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะให้มีการดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยเป็นเรื่องที่ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะพิจารณาลงโทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำความผิดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐ และกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะที่จะดำเนินการกับผู้ใต้บังคับบัญชาตามควรแก่พฤติการณ์เป็นรายกรณีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นกรณีที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะถูกดำเนินการทางวินัยหรือไม่ ไม่มีผลเป็นการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยตรง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๗/๒๕๖๘)

(๗) คำขอที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องกระทำการดังกล่าว

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระงาม ต่อมา นายอำเภอพรหมบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ สั่งให้ผู้ฟ้องคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

หยุดปฏิบัติหน้าที่ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดของผู้ฟ้องคดี เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดี ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระงามเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ในเรื่องผู้ฟ้องคดีกับพวก มีพฤติการณ์กระทำการทุจริตในการดำเนินโครงการติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะ หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๖ ตำบลพระงาม โดยมีขอบ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดี มีมูลความผิดทางอาญา และอัยการสูงสุดโดยพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑ ต่อมา ศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ขอกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระงาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งว่าอัยการสูงสุด ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑ และศาลได้มีคำสั่งรับอุทธรณ์ คดีจึงยังไม่ถึงที่สุด ผู้ฟ้องคดียังไม่สามารถกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือหรือคำสั่งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระงามตามที่ ได้รับการเลือกตั้ง นั้น ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ การสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหยุดปฏิบัติหน้าที่มีลักษณะ เป็นมาตรการพิเศษเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของทางราชการและป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย แก่ทางราชการ อันเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาที่อาจอาศัย อำนาจหน้าที่กระทำการในขณะที่อยู่ระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงและการดำเนินกระบวนการ พิเคราะห์ ซึ่งสามารถแยกได้เป็น ๒ กรณี คือ กรณีที่หนึ่ง การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการไต่สวน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่ได้ และกรณีที่สอง การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาถูกชี้มูลความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งคำวินิจฉัย ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีที่ศาลประทับฟ้อง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น โดยที่ บทบัญญัติในส่วนของการดำเนินคดีอาญาดังกล่าวมิได้บัญญัติให้อำนาจผู้บังคับบัญชาในการมีคำสั่ง ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลหยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ชัดเจน กรณีดังกล่าวจึงต้องตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ ที่มีผลตามกฎหมายให้ผู้ฟ้องคดีต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลพระงามตั้งแต่ขั้นการประทับฟ้องคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑ แล้ว โดยไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องสั่งให้ผู้ฟ้องคดีต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่อีก เนื่องจาก เป็นมาตรการทางกฎหมายในส่วนของการดำเนินคดีอาญา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือให้ผู้ฟ้องคดี หยุดปฏิบัติหน้าที่จึงมีผลเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีถือปฏิบัติให้เป็นไปตามผลของบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเท่านั้น แม้รูปคดีตามคำฟ้องจะเป็นการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรที่มีลักษณะ เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อกรณีพิพาทตามคำฟ้องมิได้เกิดจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอันเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ประกอบกับการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามคำขอที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือหรือคำสั่งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระงามตามที่ได้รับเลือกตั้งตามเดิม เป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เนื่องจากจะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๖/๒๕๖๘)

๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี

๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี

๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และชดเชยค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี กับให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยชี้แจงร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอให้ลบข้อมูลของผู้ฟ้องคดีแล้วเป็นเวลากว่าหนึ่งเดือนเศษ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ดำเนินการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีต่อไปโดยเร็ว อันเป็นการใช้สิทธิร้องเรียนตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดไว้โดยเฉพาะแล้ว ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๗/๒๕๖๗)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๑.๓ กรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายไว้โดยเฉพาะ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

กรณีคำขอท้ายฟ้องที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เรื่อง วิธีการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านแพลตฟอร์มจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือ สลากดิจิทัล (Digital Lottery) ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ นั้น ประกาศดังกล่าว มีสภาพเป็นกฎหมายมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายไว้โดยเฉพาะ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๑๗/๒๕๖๗)

๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการเราชนะในฐานะผู้ประกอบการ ต่อมา ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขโครงการคนละครึ่ง จึงขาดคุณสมบัติในโครงการของรัฐดังกล่าว จึงระงับสิทธิการเข้าร่วมโครงการเราชนะของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินที่ได้รับไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่ง

ระงับสิทธิและให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินเป็นค่าสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น โดยที่หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขโครงการคนละครึ่งจึงขาดคุณสมบัติในโครงการดังกล่าว พร้อมแจ้งด้วยว่าหากไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อ สศค. ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่สามารถอุทธรณ์ได้ตามข้อ ๒๒ วรรคหนึ่งของหลักเกณฑ์ว่าด้วยวิธีพิจารณาตรวจสอบข้อมูลและเรื่องร้องเรียนสำหรับโครงการเราชนะ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ การอุทธรณ์ข้างต้นจึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีตามหนังสือดังกล่าว จึงเป็นการที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๒๒/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีคำฟ้องขอให้ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนหมายแจ้ง (การอายัดสิทธิเรียกร้อง) ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ของนายกเทศมนตรีตำบลทาสบเส้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่แจ้งการอายัดบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ประเภทออมทรัพย์ จำนวน ๑๒๔,๙๔๐.๘๓ บาท ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ กรณีเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ตรงกับความเป็นจริง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ซึ่งถือเป็นการฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมาตรการบังคับทางปกครอง ตามมาตรา ๖๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น แม้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะบัญญัติรับรองสิทธิของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองที่จะเลือกใช้สิทธิในการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือไม่ตามแต่ความประสงค์ของตนก็ตาม แต่ในการใช้สิทธินี้คดีมายื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนั้น เมื่อมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองได้กำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธินี้คดีมาฟ้องต่อศาลปกครองไว้ โดยบังคับให้ผู้ที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนั้นก่อนที่จะฟ้องคดีต่อศาล ด้วยเหตุดังกล่าว หากผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีความประสงค์ที่จะใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหมายแจ้ง (การอายัดสิทธิเรียกร้อง) และการอายัดบัญชีเงินฝาก จึงมีหน้าที่ที่ต้องอุทธรณ์การใช้

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

มาตรการบังคับทางปกครองตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ อันเป็นขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะเสียก่อน จึงจะสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหมายแจ้งเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยที่ในขณะนั้นยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์และยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๖๓/๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดให้ครบถ้วนก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๑/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินตามหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ทำประโยชน์โดยปลูกต้นยางพาราและพืชสวนจำพวกกาแฟและต้นผักหวานเต็มพื้นที่ ต่อมา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำการสำรวจเส้นทางในการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ สุราษฎร์ธานี ๒-ทุ่งสง ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตัดต้นผักหวาน จำนวน ๕๗ ต้น และชดเชยค่าทดแทนในราคาต้นละ ๖๖๐ บาท รวมเป็นเงิน ๓๗,๖๒๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการปรับพื้นที่เพื่อก่อสร้างและติดตั้งสายไฟฟ้าส่วนที่ผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีพบว่า ในที่ดินที่จะดำเนินการก่อสร้างมีต้นผักหวานและต้นกาแฟอยู่ในพื้นที่ ซึ่งตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีตรวจสอบและบันทึกผลอาสินร่วมกัน โดยมีต้นผักหวาน จำนวน ๙,๙๐๐ ต้น และต้นกาแฟ จำนวน ๕๐ ต้น ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนต้นกาแฟ จำนวน ๕๐ ต้น ราคาต้นละ ๑,๐๗๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕๓,๕๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ได้จ่ายเงินค่าทดแทนต้นผักหวาน จำนวน ๙,๙๐๐ ต้น ตามที่ได้ตกลงกัน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าทดแทนเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๖,๘๖๐,๗๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี นับจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินซึ่งถูกเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดีพาดผ่าน จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง และคำขอ

ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง แต่โดยที่มาตรา ๑๐๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับ ข้อ ๙ (๔) ของระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ การคัดค้านและการพิจารณาคำร้องคัดค้าน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นที่ไม่พอใจจำนวนเงินค่าใช้ประโยชน์ หรือค่าทดแทน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจำนวนเงินค่าใช้ประโยชน์หรือค่าทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งถือเป็นขั้นตอนหรือ วิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น การฟ้อง คดีปกครองในกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นไม่พอใจจำนวนเงิน ค่าใช้ประโยชน์หรือค่าทดแทนจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่ กฎหมายนั้นกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือติดตามและสอบถามถึงประเด็นเรื่องค่าทดแทนของ ต้นผักหวานมาโดยตลอดจำนวนหลายฉบับ และได้รับการประสานจากตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีว่าให้รอ คำตอบเป็นหนังสือ หนังสือดังกล่าวไม่ใช่การยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานภายใน ระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจำนวนเงินค่าทดแทนหรือค่าเสียหายตามมาตรา ๑๐๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงานฯ ประกอบกับข้อ ๙ (๔) ของระเบียบคณะกรรมการ กำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ การคัดค้านและการพิจารณาคำร้องคัดค้านฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปปรับ ค่าทดแทนและแจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน จึงเป็น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมาย กำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๐๕/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาล มีคำพิพากษาให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เปิดเผยข้อมูลผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยความสะดวกการศึกษาและผู้รักษาการ ในตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า ๑๒๐ คน ทั้งหมด เพื่อเปรียบเทียบผล การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีผลการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในระดับที่มากกว่า หรือใกล้เคียงกันไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับ การแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ภายหลังจากที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้เปิดเผยข้อมูลแล้ว

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

และมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อขอคัดค้านการสำเนาเอกสารที่ได้รับจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ตรงตามคำขอ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายหลังการฟ้องคดีนี้ กรณีจึงมิใช่การดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖/๒๕๖๗)

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสองประสงค์ให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค ๗ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่มีให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอบางรายการ อันจะส่งผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารครบถ้วนตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง นั้น เมื่อปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแจ้งคำสั่งจากผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ แม้จะไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อใด แต่หากถือเอาระยะเวลาอย่างรวดเร็วที่สุด คือ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นวันที่ลงในหนังสืออุทธรณ์เป็นวันที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับคำอุทธรณ์แล้ว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะต้องส่งคำอุทธรณ์ให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ คือ ภายในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ คือ ภายในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขึ้นต้นเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ในขณะที่ยังไม่ทราบผลคำวินิจฉัยอุทธรณ์ และยังอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นกรณีที่ไมอาจถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๒/๒๕๖๗)

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าเป็นของตน รวมทั้งให้ตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิและผู้ถือกรรมสิทธิในที่ดินที่อยู่ติดกัน โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การดำเนินการของกรมที่ดินล่าช้าและบ่ายเบี่ยง เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมาย นั้น เมื่อข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน รวมทั้งชื่อผู้มีสิทธิในที่ดินเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินแปลงนี้ ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวจึงถือเป็นข้อมูลข่าวสารตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อข้อมูลข่าวสารนั้นอยู่ในความครอบครองของกรมที่ดินหรือหน่วยงานในบังคับบัญชา ข้อมูลข่าวสารนั้นจึงเป็นข้อมูลของราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการออกเอกสารสิทธิ

ในที่ดิน ชื่อของผู้มีสิทธิในที่ดิน นั้น เป็นหลักฐานทางทะเบียนที่ดินซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้จัดทำขึ้น และเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องส่งไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดู ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องขอจึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การยื่นหนังสือลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการยื่นขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นการเฉพาะราย แต่โดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ผู้ขอข้อมูล หากไม่ได้รับการจัดหาข้อมูลข่าวสารตามคำขอ จะต้องร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสียก่อน จึงเป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการร้องเรียนกรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยล่าช้าไม่จัดหาข้อมูลตามคำขอให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเสียก่อน จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๕/๒๕๖๘)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หัวหน้าแขวงเม้งราย และเจ้าพนักงานแขวงเม้งราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับ) ชี้แจงข้อเท็จจริงแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ระบุไว้ในคำร้องลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดี นั้น คำร้องดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี มีลักษณะเป็นคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ร้องเรียนการประกอบกิจการในสถานประกอบการฯ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่รับคำร้องของผู้ฟ้องคดีฉบับนี้ไว้พิจารณาและไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อพิจารณามีคำวินิจฉัยก่อนยื่นฟ้องคดีนี้ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการก่อนยื่นคำฟ้องคดีนี้ จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการและเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ร้องเรียนการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีได้ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๓๕/๒๕๖๗)

๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี

๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๕ กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดให้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๖ กรณีฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๗ กรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๘ กรณีฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

คดีนี้ เทศบาลตำบลปรุใหญ่ (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่าในคดีก่อนที่ผู้ฟ้องคดีโดยพนักงานอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ นั้น พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียโอกาสในการต่อสู้คดี เสียโอกาสในการเรียกร้องให้ผู้รับจ้างชำระค่างานที่ไม่ตรงตามแบบแปลน ค่าปรับ และเงินที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ ผู้ฟ้องคดีจึงมาฟ้องเป็นคดีนี้ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าพนักงานอัยการ

ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยในส่วนของขั้นตอนหรือวิธีการเยียวยาความเสียหายก่อนการฟ้องคดีนั้น เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีกฎหมายกำหนดตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นขั้นตอนหรือวิธีการที่มีความมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อระงับหรือแก้ไขบรรดาข้อพิพาทระหว่างฝ่ายปกครองกับฝ่ายเอกชน โดยกำหนดให้คู่กรณีฝ่ายเอกชนได้โต้แย้งต่อฝ่ายปกครองเสียก่อนนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาล เพื่อขอให้ฝ่ายปกครองพิจารณา ทบทวน เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเพิกถอนการกระทำของฝ่ายปกครองที่เป็นเหตุแห่งการพิพาทนั้นเสีย อันจะเป็นการระงับหรือแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เกิดแก่คู่กรณีฝ่ายเอกชน ให้หมดสิ้นไป และฝ่ายปกครองที่เป็นผู้ก่อเหตุแห่งการพิพาทก็มีโอกาสที่จะได้พิจารณา ทบทวน ความถูกต้องในการกระทำของตนอีกครั้งหนึ่ง อันจะเป็นการลดภาระในการพิจารณาคดีของศาล เนื่องจากข้อพิพาทอาจจะระงับลงในการพิจารณาของฝ่ายปกครอง ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงหาได้มุ่งหมายให้หมายรวมถึงขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อระงับ แก้ไขเยียวยา หรือยุติข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายปกครองหรือหน่วยงานทางปกครองด้วยตนเองไม่ ด้วยเหตุดังกล่าว เมื่อขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กำหนดไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๒ การพิจารณาข้อพิพาทเพื่อยุติการดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาชี้ขาดเพื่อยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยตนเอง กรณีจึงมีต้องด้วยเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดกรอบระยะเวลาว่า ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่แต่ละขั้นตอนจะต้องพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จเมื่อใด อันเป็นการสร้างภาระให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายในการใช้สิทธิฟ้องต่อศาลเพื่อให้ระงับข้อพิพาทนั้น ๆ ฉะนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดีฯ จึงหาใช่กฎหมายที่กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะตามบทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองแต่อย่างใด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในคดีก่อน ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำร้องของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๒ กรณีจึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

นับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่))

๔. ระยะเวลาดำเนินการฟ้องคดี

๔.๑ ระยะเวลาดำเนินการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ

๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งเป็นวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ฟ้องขอให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและหน้าที่ส่วนงาน พ.ศ. ๒๕๖๕ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าระเบียบดังกล่าวมีเนื้อหาที่ขัดต่อพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๙ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและหน้าที่ส่วนงานฯ เป็นกฎที่ได้มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ โดยข้อ ๒ ของระเบียบดังกล่าวกำหนดว่าให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คือ ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีจึงขอที่จะต้องฟ้องขอให้เพิกถอนระเบียบดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๖.๓๒ นาฬิกา ซึ่งเป็นการยื่นคำฟ้องนอกเวลาทำการปกติ กรณีจึงถือว่าเป็นการยื่นคำฟ้องในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ ตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ จึงเป็นการฟ้องคดีต่อศาลเมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕๓/๒๕๖๗)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรัฐถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่กำหนดในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นวันที่กฎหมายใช้บังคับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรัฐถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่สิทธิถูกระทบอันเนื่องมาจากการบังคับตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรัฐถึงกฎหมายนั้นตามความเป็นจริง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่มีชาวบ้านบริเวณข้างเคียงนำสัตว์เลี้ยงมาขับถ่ายบริเวณทางเท้าหน้าร้านขายอาหารของผู้ฟ้องคดีเป็นประจำ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้อำนวยการเขตปทุมวัน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ดำเนินคดีหลายครั้ง ทุกครั้ง ผู้ฟ้องคดีจะไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจเพื่อนำมาขอภาพจากกล้อง (CCTV) ของกรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีพบว่ามีกรกระทำเช่นเดิมอีก ผู้ฟ้องคดีจึงใช้หนังสือฉบับที่เคยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินคดีกับผู้นำสุนัขมาขับถ่ายบริเวณหน้าร้านขายอาหารของผู้ฟ้องคดีแทนบันทึกประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีเคยร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ยินยอม และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปลงบันทึกประจำวันใหม่ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๑ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินคดีกับเจ้าของสุนัขรายเดิมที่ปล่อยสุนัขออกมาขับถ่ายบนทางสาธารณะ โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไปขอภาพจากกล้อง (CCTV) ที่บันทึกเหตุการณ์วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๑ มาเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาหนังสือร้องเรียนดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับขั้นตอนการขอข้อมูลจากกล้อง (CCTV) ตามหลักเกณฑ์ในการติดต่อขอรับภาพจากกล้อง (CCTV) ที่กำหนดว่า ผู้ขอจะต้องมีบันทึกประจำวันหรือหนังสือของสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพิกถอนหรือแก้ไขระเบียบปฏิบัติในการติดต่อขอรับภาพจากกล้อง (CCTV) ที่ระบุให้ต้องมีบันทึกประจำวันหรือหนังสือของสถานีตำรวจในพื้นที่ โดยอาจใช้เพียงภาพถ่ายหรือหลักฐานที่พอเชื่อว่าเป็นมูลเหตุในการสืบหาหลักฐานเพื่อประกอบเรื่องแจ้งเหตุต่อผู้มีอำนาจโดยตรง นั้น การออกหลักเกณฑ์ในการติดต่อขอรับภาพจากกล้อง (CCTV) เป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๔ อันเป็นหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดขึ้นโดยมีความประสงค์หรือความมุ่งหมายที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปสำหรับประชาชนที่มาติดต่อขอรับภาพจากกล้อง (CCTV) เป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในทางคดีอาญา โดยไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่คดีอาญาใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะเจาะจง จึงมีสภาพเป็นกฎหมายตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อถูกตั้งกล่าวมิได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือมิได้มีการประกาศโดยวิธีการอื่น

ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ให้ถือว่าผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงภูมิลำเนาตามความเป็นจริง แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏตามคำฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีเคยมีหนังสือลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินคดีกับผู้ที่น่าสงสัยมาจับจ่ายบริเวณหน้าร้านขายอาหารของผู้ฟ้องคดี โดยนำภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ของกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ยื่นประกอบคำขอมาก่อนก็ตาม แต่ก็ยังไม่อาจฟังเป็นยุติว่าในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงการมีอยู่ของหลักเกณฑ์การขอข้อมูลภาพจากกล้อง (CCTV) ที่กำหนดให้ต้องมีบันทึกประจำวันหรือหนังสือของสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่ประกอบการยื่นคำขอ และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าว ครั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๑ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการขอข้อมูลภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ของกรุงเทพมหานครอีกครั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า การขอข้อมูลภาพจากกล้อง (CCTV) จะต้องดำเนินการขอด้วยตัวเอง พร้อมส่งแผ่นพับแสดงขั้นตอนการขอข้อมูลภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ที่ระบุว่า การขอรับภาพจะต้องยื่นหลักฐานบันทึกประจำวันหรือหนังสือของสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่มาด้วย กรณีจึงเพียงพอที่จะฟังได้อย่างแน่ชัดแล้วว่า ในวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแผ่นพับแสดงขั้นตอนการขอข้อมูลภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) พร้อมหนังสือฉบับดังกล่าว เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการมีอยู่ของหลักเกณฑ์การขอข้อมูลภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ตามความเป็นจริง และถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนหลักเกณฑ์ดังกล่าว ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ข้อเท็จจริงจะไม่ปรากฏชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบเมื่อใด แต่หากถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสืออย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่ระบุในหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

๑) การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสุกรฟ้องว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรีตำบลท่าช้าง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการทันทีเป็นการชั่วคราว เนื่องจากผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลท่าช้าง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตรวจสอบพบว่าเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการเลี้ยงสุกรมากกว่า ๕๐๐ ตัวขึ้นไป ในลักษณะที่เป็นการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข

พ.ศ. ๒๕๓๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับด้วยตนเองพร้อมกับลงลายมือชื่อในใบตอบรับด้วยตนเองในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ประกอบกับหนังสือแจ้งผลดังกล่าวระบุข้อความไว้ชัดเจนว่า หากประสงค์จะได้แย้งคำสั่งนี้ต่อศาลปกครองให้ยื่นหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหรือทราบคำสั่งนี้ จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕๐/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องการบริหารส่วนตำบลเขาโร (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขานครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนเขื่อนกันน้ำเขาะออกไปจากคลองท่าหลวง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างเขื่อนกันน้ำเขาะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่า อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้พิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗ กรณีจึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๗ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถใช้สิทธิยื่นฟ้องต่อศาลได้ภายในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการวันแรกต่อจากวันหยุดทำการนั้นตามนัยมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๕/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลผาตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ เป็นคำสั่งและมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งและมติดังกล่าว นั้น

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาตั้งมีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลผาตั้งที่ให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยตามสำเนาหลักฐานใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองขึ้นต้นเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๘/๒๕๖๗)

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) โดยผู้อำนวยการเขตวังทองหลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารโครงเหล็กที่เชื่อมต่อกับอาคารเดิมของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ และจะต้องจัดส่งอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จะต้องมีความวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมเป็นระยะเวลาในขั้นตอนการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คือ ภายในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จึงถือว่าวันที่ครบกำหนดเจ็ดสิบวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายครบตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว และถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนดเจ็ดสิบวัน คือ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในส่วนคำขอนี้ และเริ่มนับเป็นวันแรกที่ใช้สิทธิฟ้องคดีในส่วนคำขอนี้ต่อศาล โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีในส่วนคำขอนี้ต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ภายในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยไม่ต้องรอผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ อีกต่อไป การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในส่วนคำขอนี้ต่อศาลในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๗๔/๒๕๖๗)

กรณีคำฟ้องในข้อหาที่ฟ้องว่า นายกเทศมนตรีตำบลบางมะฝ่อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคาร คำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีและบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการก่อสร้าง และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงการก่อสร้างอาคาร โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ และวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ และวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ ตามลำดับ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลและเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดนครสวรรค์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จ และแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเจ็ดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวจึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ภายในวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๖๐/๒๕๖๗)

กรณีคำฟ้องในข้อหาที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างสะพานบริเวณซอยภายในหมู่บ้านจัดสรรตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ การพิจารณาอุทธรณ์จึงต้องแล้วเสร็จภายในเจ็ดสิบวันนับจากวันดังกล่าวตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ ภายในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๕ การที่ต่อมา ยังไม่มีการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายดังกล่าว กรณีต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีข้อหานี้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๐๒/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบอาชีพค้าขายฟ้องว่า สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินที่ได้รับจากโครงการเราชนะให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เข้าข่ายไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของโครงการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น ข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ และข้อ ๒๒ วรรคสามของหลักเกณฑ์ว่าด้วยวิธีพิจารณาตรวจสอบข้อมูลและเรื่องร้องเรียนสำหรับโครงการเราชนะลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้ผู้รับคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง และให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเศรษฐกิจการคลังพิจารณาอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันได้รับอุทธรณ์ กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ให้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ และให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกิน ๓๐ วัน ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ อุทธรณ์คำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวไว้ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ แต่ไม่ปรากฏว่าในระหว่างพิจารณาอุทธรณ์ได้มีการแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบอันจะมีผลทำให้ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ขยายออกไปอีกไม่เกินสามสิบวัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา คือ ภายในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ และต่อมาได้ล่วงพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี นับแต่วันถัดจากวันดังกล่าวแล้ว คือ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ โดยไม่จำเป็นต้องรอคำวินิจฉัยอุทธรณ์การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๙/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมกรรมการและอำนวยการของบริษัท โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่หลังจากที่มีการรับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้อำนวยการกองทะเบียนธุรกิจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มิได้มีหนังสือแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีหน้าที่

ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับอุทธรณ์ คือ ภายในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๔ แต่เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนดหกสิบวัน คือ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๔ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และเป็นวันแรกที่เริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดี ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๕๘/๒๕๖๓)**

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีคำฟ้องข้อหาที่ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมการเสนอราคา ตามประกาศจังหวัดพังงา เรื่อง ประกวดราคาจ้างก่อสร้างโครงการทุนทำเหียบเรืออ่าวตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยผู้ฟ้องคดียื่นข้อเสนอและเสนอราคาในโครงการดังกล่าววงเงินต่ำกว่าราคากลางที่กำหนดและเป็นราคาที่ต่ำสุดอันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ตลอดจนยื่นเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ถูกต้องครบถ้วน ชอบที่จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศจังหวัดพังงา เรื่อง ประกาศผู้ชนะการเสนอราคา ประกวดราคาจ้างก่อสร้างโครงการทุนทำเหียบเรืออ่าวตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ที่ระบุให้บริษัท ด. เป็นผู้ชนะการเสนอราคา นั้น โดยที่มาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน กรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ภายในสามวันทำการ นับแต่วันที่ครบกำหนดพิจารณาอุทธรณ์ ในกรณีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงมีระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ และรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเวลาทั้งสิ้นสิบวันทำการ คือ ภายในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับรายงานจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว มาตรา ๑๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานดังกล่าว หากไม่อาจพิจารณาได้ทัน ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดเวลาข้างต้น ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดภายในหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จึงครบระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๖ โดยวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย

ครบตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และถือว่าวันถัดจากวันครบกำหนดดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ และนับเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนประกาศผู้ชนะการเสนอราคาฉบับพิพาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องนำคดีมายื่นฟ้องภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ คือ ต้องยื่นฟ้องคดีภายในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ แต่วันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ จึงต้องนับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาตามมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ วันครบกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีจึงเป็นวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ โดยไม่จำต้องรอคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และข้อมูลเข้าระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์เสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๗.๕๒ นาฬิกา อันเป็นการยื่นคำฟ้องนอกเวลาทำการปกติของศาลปกครอง จึงถือว่าการยื่นฟ้องในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันทำการแรกที่ศาลเปิดทำการปกติถัดไปตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒๒/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษและการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษถูกคุมขังอยู่เรือนจำกลางเพชรบุรี ผู้บัญชาการเรือนจำกลางเพชรบุรีได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยลดชั้นนักโทษเด็ดขาดจากชั้นต้องปรับปรุง เป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก และตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก จำนวน ๒ เดือน ในความผิดฐานร่วมกันก่อการทะเลาะวิวาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้มีการสอบสวนขึ้นใหม่โดยชอบธรรม นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บัญชาการเรือนจำกลางเพชรบุรีในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงมีระยะเวลาในการจัดทำคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คือ ภายในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และถือว่าวันถัดจากวันที่ล่วงพ้นระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ คือ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และเป็นวันแรกที่ผู้ฟ้องคดีอาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล โดยต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖ อย่างไรก็ตาม ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ ที่วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ย่อมถือเป็นคำสั่งขึ้นใหม่อันเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวมาประกอบคำฟ้อง ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ให้ศาลพิจารณาผลคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นได้รับคำฟ้องในส่วนนี้ไว้พิจารณาแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งเรือนจำกลางเพชรบุรี โดยยื่นคำฟ้องผ่านเรือนจำกลางเพชรบุรีในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ และผู้บัญชาการเรือนจำกลางเพชรบุรีได้ส่งคำฟ้องต่อศาลทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒๓/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิรพยาบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพของนาย ช. ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขากฎหมายและสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตามนัยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจะต้องส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ คือ ภายในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ คือ ภายในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงต้องถือว่าวันถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ คือ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด คือ ภายในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘๖/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการตำรวจตามมาตรา ๙๔ (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ผู้กำกับการปฏิบัติการพิเศษ ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุผลความจำเป็นในการบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และไม่ได้เป็นผู้มีคุณสมบัติขาดแคลนแต่อย่างใด ให้ยุติเรื่อง ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ไม่ได้รับการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งที่ไม่รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และให้มีคำสั่งรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตำรวจในอัตราตำแหน่งและชั้นยศเดิม นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ดังกล่าว หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับรายงาน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ได้มีหนังสือแจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จก่อนครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแจ้งคำอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงต้องถือว่าวันที่ครบกำหนดหกสิบวันที่ได้รับคำอุทธรณ์ คือ วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ดังนั้น วันที่ถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวัน คือ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และเป็นวันแรกที่เริ่มใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าวเป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ โดยไม่ต้องรอผลการพิจารณาอุทธรณ์ การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๗/๒๕๖๓)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่มีหนังสือถึงหน่วยงานทางปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งทางปกครองพิพาท

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพิกถอนรูปแผนที่ซึ่งระบุใน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข แปลงเลขที่ ๑ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และรูปแผนที่ซึ่งระบุใน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก แปลงเลขที่ ๓ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้วแก้ไขให้ถูกต้องตามขอบเขตที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขัดขวางการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ครอบครอง บริเวณด้านทิศตะวันออกที่ติดต่อกับที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก แปลงเลขที่ ๓ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ครอบครอง ระหว่างผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปรับสภาพที่ดิน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข บริเวณดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำขอคัดค้าน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก รายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ย่อมเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รู้ถึงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราดมีคำสั่งออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ครอบครอง และ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยจัดทำรูปแผนที่ซึ่งระบุใน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับรูปแผนที่ซึ่งระบุใน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นไปตามขอบเขตที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ครอบครองและทำประโยชน์จริงแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๘๑/๒๕๖๓)

๒) การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนการฟ้องคดี

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่รู้ถึงความมีอยู่ของคำสั่งทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (แบบ อ.๑) เป็นอาคารอยู่อาศัย (โรงงานจำพวกที่ ๓) และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการพนสี การพนสารกันสียานยนต์ ของอยู่อาศัยพิพาท เนื่องจากการประกอบกิจการดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อนรำคาญ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (แบบ อ.๑) และใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามหนังสือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล ฉบับลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เมื่อประมาณวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และเป็นวันแรกที่ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล ผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๙๓/๒๕๖๗)

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ (ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒) สังกัดกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือแจ้งคำสั่งห้ามผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักร โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นระยะเวลา ๕ ปี ตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากอยู่ในราชอาณาจักรนับแต่วันอนุญาตสิ้นสุดเกินกว่า ๒๕๗ วัน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้มีเจตนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยเกินกว่ากำหนดที่ได้รับการอนุญาต ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ โดยที่ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งในวันเดียวกัน จึงถือว่าวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๕/๒๕๖๗)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีฟ้องว่า นายทะเบียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ออกประกาศสำนักงานทะเบียนแบบการรับรองลายมือชื่อและเอกสาร เรื่อง รับสมัครเข้ารับการอบรมหลักสูตรทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร รุ่นที่ ๔๘ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ เพื่อเปิดอบรม “หลักสูตรทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร รุ่นที่ ๔๘ (ส่วนภูมิภาค) จังหวัดนครราชสีมา” โดยข้อ ๑ ๑.๑ ของประกาศสำนักงานทะเบียนแบบการรับรองลายมือชื่อและเอกสารดังกล่าวกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้ว่า ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ และไม่อยู่ระหว่างถูกลงโทษฐานประพฤติผิดมรรยาททนายความตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ หรืออยู่ระหว่างถูกสอบสวนในคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความ ซึ่งมีลักษณะเป็นการห้ามหรือจำกัดสิทธิทนายความที่อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนในคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดี อันเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศในข้อ ๑ ๑.๑ เฉพาะข้อความว่า “หรืออยู่ระหว่างถูกสอบสวนในคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความ” นั้น แม้ประกาศฉบับนี้จะมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความรายใดเป็นการเฉพาะ แต่ประกาศดังกล่าวมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่การรับสมัครเข้ารับการอบรมหลักสูตรทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร รุ่นที่ ๔๘ เท่านั้น จึงมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป ดังนั้น เมื่อประกาศสำนักงานทะเบียนแบบการรับรองลายมือชื่อและเอกสาร เรื่อง รับสมัครเข้ารับการอบรมหลักสูตรทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร รุ่นที่ ๔๘ฯ ประกาศเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๒/๒๕๖๘)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า คณะอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ออกประกาศคณะอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี เรื่อง รับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขเกี่ยวกับการรับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าข้อ ๘ (๘.๑) ของประกาศรับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลฯ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนที่กำหนดข้อความว่า “ใช้บัญชีได้ในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น” เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนของข้อ ๘ (๘.๑) เฉพาะข้อความว่า “ใช้บัญชีได้ในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น” นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าประกาศฉบับพิพาทได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขเกี่ยวกับการรับสมัครสรรหา

พนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร และกำหนดระยะเวลาในการรับสมัครตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗ โดยมีได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับกับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ แต่ก็ประสงค์ให้ใช้กับการรับสมัครสรรหาในครั้งนี้ครั้งเดียว ประกาศฉบับนี้จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป ซึ่งมีได้มีกฎหมายใดกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถฟ้องคดีนี้ได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยที่ข้อ ๓.๑ ของประกาศดังกล่าวกำหนดให้ผู้สนใจสมัครและยื่นใบสมัครด้วยตนเองได้ที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗ ในวันและเวลาราชการ โดยผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาลและสมัครเข้ารับการสรรหาตามประกาศดังกล่าว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกประกาศคณะกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี เรื่อง การขึ้นบัญชีและยกเลิกบัญชีพนักงานเทศบาลผู้ผ่านการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ประกาศลำดับการขึ้นบัญชีและยกเลิกบัญชีพนักงานเทศบาลผู้ผ่านการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร จำนวน ๕๕ ราย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับการขึ้นบัญชีในลำดับที่ ๒๘ ดังนั้น แม้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงหลักเกณฑ์การใช้บัญชีผู้ผ่านการสรรหาตามข้อ ๘ (๘.๑) ของประกาศรับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลฯ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อใด แต่อย่างช้าที่สุดผู้ฟ้องคดีย่อมรู้หรือควรจะมีรู้หลักเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าวภายในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่ผู้ฟ้องคดีและพนักงานเทศบาลมีสิทธิสมัครเข้ารับการสรรหา กรณีจึงต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันอย่างช้าที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องภายในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖๕/๒๕๖๗)

๔.๑.๔ การฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาล ตำแหน่งปลัดเทศบาล (นักบริหารงานท้องถิ่น ระดับกลาง) ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรีตำบลเกาะคาแม่ยาว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิดของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ขอให้เพิกถอนคำสั่งและมติดังกล่าว นั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ให้คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในฐานะผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีมีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา ๙๘ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองจะต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องได้ หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้เช่นกัน ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษ โดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ และมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ อุทธรณ์ต่อประธานกรรมการผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ คือ ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อย่างไรก็ดี หากต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นประการใดแล้ว ย่อมไม่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๗/๒๕๖๗)

๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๔.๒.๑ กรณีที่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้เผยแพร่ข้อมูลที่ระบุว่าผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องกล (๔ ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๒) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์ระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นอาจารย์และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้ลบข้อมูลดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียน

ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องตามกฎหมาย นั้น โดยที่มาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน และในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ไว้เป็นคำร้องเรียนเพิ่มเติมหนังสือของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ แม้ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีเมื่อใด แต่ต้องได้รับไม่ก่อนวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนดังกล่าว ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องเรียนหกสิบวันในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว คือ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โดยผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีออกจากเว็บไซต์ CHECO ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙๗/๒๕๖๗)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ขอสำเนามติคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ต่อมา คณะอนุกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์และดำเนินการเรื่องร้องเรียนได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงผู้ฟ้องคดี โดยแจ้งให้ทราบว่า เป็นกรณีหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย และเป็นการฝ่าฝืนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาอันสมควรในการพิจารณาคำขอข้อมูลข่าวสารทางราชการ โดยผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิทางกฎหมายต่อไปได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดเผยข่าวสารตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ กรณีจึงต้องถือว่าวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ ที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อประธานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการดังกล่าวเป็นวันช้าที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ภายในเก้าสิบวันตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ภายในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการ ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔/๒๕๖๘)

๔.๒.๒ กรณีที่ไม่ต้องมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ปลัดกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้อำนวยการ เขตบางขุนเทียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ละเลย ไม่ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี จำนวนหลายฉบับ กรณีผู้ฟ้องคดีขอให้ตรวจสอบผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งแบบออนไลน์ ที่ผู้ประกอบการและครอบครัวมีประวัติติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งน่าจะเชื่อว่าสถานประกอบการ ดังกล่าวเป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งห้าปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ตรวจสอบและสอบถามบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านที่เป็น สถานประกอบการดังกล่าวแล้วพบว่าบุคคลในบ้านเคยมีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และได้ไปกักตัว ที่ภูมิลำเนาเดิม โดยได้ปฏิบัติตัวตามคู่มือฉบับประชาชนกรณีรักษาแบบผู้ป่วยนอกและแยกกักกันตนเอง ปัจจุบันหายเป็นปกติแล้วจึงได้กลับมาเปิดขายอาหารที่บ้าน และไม่พบว่ามีผู้ติดเชื้อเพิ่ม โดยผู้ฟ้องคดี ได้รับแจ้งหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการแจ้งผลการตรวจสอบดังกล่าวเป็นคำชี้แจงที่ไม่มีเหตุผล ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กรณีจึงถือว่าวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และจะต้องใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่ วันดังกล่าว โดยต้องยื่นฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๕ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดี ต่อศาลในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๙/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องชุด ฟ้องว่า สำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา พระโขนง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ละเลยต่อหน้าที่ในการใช้อำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อตรวจสอบนิติบุคคล อาคารชุด โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ เรียกให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจัดส่งเอกสารทางบัญชี

และหลักฐานทางบัญชีประกอบงบดุล เอกสารหลักฐานการลงบันทึกรายรับและรายจ่าย งบรายรับรายจ่าย (งบกระแสเงินสด) งบดุลแสดงจำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของนิติบุคคลอาคารชุด และงบกำไรขาดทุนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๘/๒ และมาตรา ๓๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เนื่องจากนิติบุคคลอาคารชุดมีลูกหนี้เจ้าของร่วมค้างชำระค่าส่วนกลางสูง ทำให้เจ้าของร่วมได้รับความเดือดร้อนเสียหายเป็นอย่างมากตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้เพิกเฉยขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือ รวม ๕ ฉบับ อันมีสาระสำคัญเป็นการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจตามมาตรา ๖๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ เช่นเดียวกัน โดยปรากฏตามสำเนาใบตอบรับไต่ถามคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือฉบับแรกของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง คือ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงถือว่าวันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คือ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องใช้สิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๗/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความนำจับและประสงค์เงินสินบนนำจับกรณีผลิตภัณฑ์ถั่วตัด ก. แก้วพาณิชย์ ต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพื่อสอบถามความคืบหน้าการดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉยไม่ดำเนินการใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแจ้งผลการดำเนินการกรณีผู้ฟ้องคดีแจ้งความนำจับเพื่อประสงค์เงินสินบนนำจับ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแสดงหลักฐานสนับสนุนประกอบการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ส่งหนังสือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๕ ขอทราบผลการดำเนินการตามที่ได้แจ้งความนำจับผลิตภัณฑ์ถั่วตัด อันเป็นการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการประจำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ต้องกำกับและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์สอบถามผลการดำเนินการ คือ ภายในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๖ ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้มีหนังสือตอบคำถามหรือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ภายในระยะเวลาดังกล่าว จึงถือว่าวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว คือ ต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๖ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๔/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีคำร้องเรียนต่อนายกสภาการพยาบาลว่านางสาว ผ. ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้ใช้มีดคัตเตอร์ฟันมือของผู้ฟ้องคดีจนผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บ และปฏิเสธให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประทุษร้ายต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล แต่เลขาธิการสภาการพยาบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งไม่รับคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าการกระทำของนางสาว ผ. ไม่เข้าข่ายเป็นการประทุษร้ายต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งคำร้องเรียนเพื่อให้สภาการพยาบาลรับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาอีกครั้ง นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงนายกสภาการพยาบาลว่านางสาว ผ. ประทุษร้ายต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า การกระทำของนางสาว ผ. ไม่เข้าข่ายเป็นการประทุษร้ายต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อใด แต่ก็ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ อันเป็นวันครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งหนังสือดังกล่าวตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาล โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๓/๒๕๖๘)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฟ้องว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่ดำเนินการปรับอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนพิเศษกรณีได้คุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการปรับอัตราเงินเดือนและปรับค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิที่ได้รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น และสิทธิประโยชน์อื่นใด

ที่เกี่ยวข้องที่ควรจะได้รับตามสิทธิของข้าราชการและให้มีผลย้อนหลังนับจากวันที่มีสิทธิตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบหรือประกาศที่มีผลบังคับใช้ สำหรับข้าราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีบันทึกลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ขอทราบผลการดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ช. กรณีขอปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้น ตามคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้น ซึ่งสำนักบริหารทรัพยากรบุคคลได้มีบันทึกลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ แจ้งว่า กปช. มีมติว่า ในกรณีที่จะปรับให้ข้าราชการได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิและการให้ ข้าราชการได้รับค่าตอบแทนพิเศษในอัตราที่สูงขึ้น ควรเป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด โดยมีผลผูกพันเฉพาะคู่กรณีที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลตามนัยมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นคำสั่งที่ไม่มี เหตุผล เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ถือว่าเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี จึงต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับจากวันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลทางระบบงานคดีปกครอง อิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๗ เวลา ๒๐.๔๐ นาฬิกา ซึ่งเป็นการยื่นคำฟ้องนอกเวลา ทำการปกติของศาล กรณีถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ ตามข้อ ๑๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนด ระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๙๙๑/๒๕๖๗)

๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น

๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑) กรณีการกระทำละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องในข้อหาที่สองว่า การที่เลขาธิการคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกคำสั่งนายทะเบียน ที่ ๔๖/๒๕๖๔ เรื่อง การใช้เอกสารประกอบการจ่ายผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย COVID-19 สำหรับ บริษัทประกันวินาศภัยลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ เป็นเหตุให้บริษัทผู้รับประกันภัยนำมาใช้ปฏิเสธ การจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้คณะกรรมการ กำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และสำนักงาน คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดเชยค่าสินไหมทดแทน ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การที่คำสั่งนายทะเบียน ที่ ๔๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้ลงประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ ย่อมต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีต้องรู้ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเอกสาร

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ต่อบริษัท ว. เพื่อขอรับผลประโยชน์ตามกฎหมาย แต่บริษัท ว. มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ ปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่เข้าเงื่อนไขความคุ้มครองตามกฎหมายตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และคำสั่งนายทะเบียน ที่ ๔๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ อันเป็นวันที่บริษัท ว. มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามคำสั่งนายทะเบียน ที่ ๔๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีในข้อหานี้ต่อศาลภายในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙๑/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้อำนวยการเขตหนองจอก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับมาตรา ๖๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาหนองจอก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทราบว่าที่ดินข้างเคียงด้านทิศเหนือของโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๗๒ ยังคงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ที่สาธารณประโยชน์ลำบ่อเตย) และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่าสำนักงานเขตหนองจอกได้ตรวจสอบและได้บันทึก ป.ค. ๑๔ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณดังกล่าวพบว่าลำบ่อเตยเป็นที่สาธารณประโยชน์มาตั้งแต่เดิม ไม่มีผู้ใดสงวนหวงห้าม ปัจจุบันมีสภาพเป็นทั้งลำน้ำและดินขึ้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ รวมทั้งราษฎรยังใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือทั้งสองฉบับ นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ ถือได้ว่าเป็นการยืนยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือดำเนินกิจการทางปกครองตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ส่งผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าตนได้ซื้อที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๗๒ และที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิด้านทิศเหนือของโฉนดที่ดินดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ คัดค้านการรังวัดสอบเขตที่ดินทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย แม้ว่าคำขอของผู้ฟ้องคดีจะขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือทั้งสองฉบับ แต่ก็เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์ที่แท้จริง คือ การขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ งดเว้นการยืนยันหรือรับรองอาณาเขตของที่สาธารณประโยชน์ลำบ่อเตย อันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดสอบเขตที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการ

การใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินการทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นคำฟ้องต่อศาลภายในระยะเวลาที่มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่ได้มีการเลื่อนวันนัดการสอบสวนไต่สวนไปเป็นวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ซึ่งในวันดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทนในเรื่องการไต่สวนกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แม้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ คัดค้านการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีข้อหาในในวันใด แต่ผู้ฟ้องคดีจะต้องรู้หรือควรรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้คัดค้านการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีอย่างช้าในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทนผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนหนังสือลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เป็นเพียงการยืนยันข้อเท็จจริงตามหนังสือลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ลำบ่อเตยเท่านั้น ไม่มีผลให้ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีนี้ขยายไปเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการมีหนังสือดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๒๒/๒๕๖๗)

๒) กรณีการกระทำละเมิดจากการออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีการกระทำละเมิดจากการออกคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีเนื้อที่ดินน้อยกว่าหลักฐานตาม น.ส. ๓ ก. ซึ่งการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับรองสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าของที่ดิน จากสิทธิครอบครองตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เป็นกรรมสิทธิ์ตามหลักฐานโฉนดที่ดิน โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเห็นว่าการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ถูกต้องตามการนำขึ้นรับรองแนวเขต หรือรูปแผนที่และเนื้อที่ดินในโฉนดที่ดินไม่ตรงตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาล

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยจะต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงนามรับโฉนดที่ดินดังกล่าวในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ กรณีจึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้สืบสิทธิผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รู้หรือควรรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินไม่ตรงตามเนื้อที่ในหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียหายอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี และจะต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นฟ้องคดีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยในเรื่องทุจริตเงินโครงการอาหารกลางวัน ในขณะที่ ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และได้อุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ต่อมา ก.ค.ศ. ได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ต่อผู้ฟ้องคดีว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมีสภาพร้ายแรงอันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นกลาง จึงเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้พิจารณาและดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเลือกใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอของผู้ฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า

ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่ารัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการอนุมัติขยายระยะเวลาในการพิจารณาคำขอออกไป กรณีย่อมถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดีโดยปริยาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบรับคำขอดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๓/๒๕๖๓)

๔) กรณีการกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นโรงเรียนนอกระบบตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเภทวิชาชีพนอกระบบ โดยบริษัท ม. ผู้ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียน มีผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัท รวมทั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับมอบหมายจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอเปลี่ยนแปลงประเภทการตรวจลงตราให้นักเรียนต่างชาติ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้แสดงความประสงค์ต่อผู้กำกับ การตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอเปลี่ยนแปลงประเภทการตรวจลงตราให้กับผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงที่ ๑๗ ซึ่งเป็นนักเรียนต่างชาติที่ได้สมัครเรียนตามหลักสูตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้เป็นคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (NON-ED) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการหรือดำเนินการเปลี่ยนแปลงประเภทการตรวจลงตราให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ ซ้ำ ทำให้เข้าเรียนตามหลักสูตรที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดให้ไว้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ ไม่ทันภาคการศึกษาดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ด ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งรวม ๒๕ คำขอ โดยมีทั้งคำขอที่เกี่ยวกับเรื่องพิพาทและไม่เกี่ยวกับเรื่องที่พิพาท แต่เมื่อพิจารณาคำขอทั้งหมดและปรากฏข้อเท็จจริงก่อนฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงประเภทการตรวจลงตราให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ แล้ว ซึ่งอนุมานได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดประสงค์จะขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงประเภทการตรวจลงตราล่าช้า ก่อให้เกิดความเสียหายทางธุรกิจของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ เสียค่าใช้จ่ายไปโดยไม่ได้เรียนตามความประสงค์เป็นสำคัญ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่า ตามปฏิทินการศึกษาของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ นักศึกษาชาวต่างชาติที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำการติดต่อหรือประสานไว้ รวมถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ จะต้องทำการเปลี่ยนการตรวจลงตราเป็นคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (NON-ED) ให้เสร็จก่อนวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๓ เพื่อที่จะได้ดำเนินการในส่วนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต่อได้ แต่เมื่อถึงวันดังกล่าว

ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ กรณีจึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าวอย่างเร็วที่สุด คือ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๓ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๖ ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราเป็นคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (NON-ED) โดยผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๖ ได้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ กรณีจึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๖ รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนับตั้งแต่วันดังกล่าว สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ถึงที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ถึงที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราเป็นคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (NON-ED) โดยผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๖ ได้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ กรณีจึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ที่ ๖ ที่ ๑๒ ที่ ๑๓ ที่ ๑๔ ที่ ๑๕ และที่ ๑๖ รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนับตั้งแต่วันดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ นำคดีมาฟ้องขอให้มีการชดเชยค่าเสียหายจากกรณีดังกล่าวในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๗๘/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้เผยแพร่ข้อมูลที่ระบุว่าผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องกล (๔ ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๒) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์ระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นอาจารย์และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้ลบข้อมูลดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า อยู่ระหว่างการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมีใช้เป็นกรณีหน่วยงานของรัฐ มีคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามคำขอ ทั้งนี้ หากหน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้ถูกต้อง และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายได้ต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว และชดเชยค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี กับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องตามกฎหมาย นั้น โดยที่มาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน และในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้ว

ต้องไม่เกินหกสิบวัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ ให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในหน่วยงานของรัฐได้รับหนังสือลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นคำร้องเรียนเพิ่มเติมหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ ของผู้ฟ้องคดี แม้ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีเมื่อใด แต่ต้องได้รับไม่ก่อนวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนดังกล่าว ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องเรียนหกสิบวันในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว คือ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โดยผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีออกจากเว็บไซต์ CHECO ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ และใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙๗/๒๕๖๗)

๕) กรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ใช้สิทธิไล่เบี้ย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) กรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องให้ทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ขณะนาย ส. ดำรงตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการ โรงพยาบาลอุดรธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี สังกัดผู้ฟ้องคดี ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่พิเศษประจำคลังยา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายนวนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ได้อาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ดังกล่าวดำเนินการจัดซื้อยาสูตรชูโดอีฟิดรินเกินอัตราการใช้ของโรงพยาบาล และยาที่จัดซื้อสูญหายเป็นจำนวนมาก โดยมีพฤติการณ์จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งเรียกให้นาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่นาย ส. เพิกเฉย จนกระทั่งต่อมา นาย ส. ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในฐานะ ทายาทโดยธรรมของนาย ส. ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแทนนาย ส. นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีโดยปลัดกระทรวง สาธารณสุขจะได้มีคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวง สาธารณสุขในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่การมอบอำนาจดังกล่าวไม่รวมถึงการฟ้อง การแก้ต่าง หรือดำเนินคดี ในศาล ในกรณีที่จะต้องดำเนินการฟ้อง แก้ต่าง หรือดำเนินคดีในศาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเรื่อง ให้พนักงานอัยการดำเนินการ พร้อมกับจัดส่งสำเนาเรื่องทั้งหมดให้สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุขทราบ เพื่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะได้จัดส่งใบแต่งตั้งนายความให้ อันเป็น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีโดยปลัดกระทรวงสาธารณสุขยังคงสงวนอำนาจฟ้องผู้กระทำละเมิดไว้แก่ตน ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ชดใช้เงินตามคำสั่งให้ชดใช้เงินหรือการฟ้อง ทายาทให้ชดใช้เงินจากทรัพย์สินมรดกของเจ้าหน้าที่ผู้ตาย ดังนั้น การนับอายุความการใช้สิทธิเรียกร้อง โดยการฟ้องบังคับให้ทายาทของนาย ส. เจ้าหน้าที่ผู้ตายชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของนาย ส. เจ้ามรดก ไม่ใช่ นับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งให้นาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว แต่นาย ส. เพิกเฉย ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีจึงได้ดำเนินการสืบหา หลักทรัพย์ จนกระทั่งทราบว่านาย ส. ถึงแก่ความตาย จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓ ถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข รายงานการดำเนินคดีกรณี นาย ส. ผู้ทำละเมิดว่า จังหวัดอุดรธานี ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ขอคัดสำเนาทะเบียนราษฎรของนาย ส. จึงทราบว่านาย ส. ได้เสียชีวิตแล้วเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ ทำให้ความเป็นเจ้าหน้าที่ของนาย ส. สิ้นสุดลง เพราะความตายตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ จึงเห็นควรเสนอให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุข พิจารณามอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๓ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีและเป็นเจ้านั้นอันมีต่อเจ้ามรดก ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของนาย ส. ในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้สิทธิฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ส. ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ภายในหนึ่งปี นับแต่วันได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของนาย ส. ดังกล่าว แต่มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เมื่อนาย ส. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสามในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ส. ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๔/๒๕๖๔ (ประชุมใหญ่))

๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีและนาง ค. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๓๒๗๐ ซึ่งถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตที่ดินเพื่อดำเนินโครงการรถไฟฟาสายสีเหลือง ช่วงลาดพร้าว-สำโรง ตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยผู้ฟ้องคดีและนาง ค. มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าว แต่เนื่องจากที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๓๒๗๐ ได้จดทะเบียนเป็นภาระจำยอมสำหรับเป็นถนนของหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งผู้ฟ้องคดีกับนาง ค. ไม่สามารถตกลงกับเจ้าของสามยทรัพย์ในที่ดินแปลงดังกล่าวและไม่สามารถนำหนังสือแสดงความตกลงหรือความยินยอมของเจ้าของสามยทรัพย์มาแสดงต่อการรถไฟฟาขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีและนาง ค. เพื่อแจ้งให้ทราบว่าปัจจุบันได้มีการเสนอตราพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ขอให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ค. เข้าทำสัญญาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืนภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๕ มิเช่นนั้น หากมีการตราพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว ผู้ฟ้องคดีและนาง ค. จะไม่สามารถตกลงทำสัญญาซื้อขายได้อีก ผู้ฟ้องคดีและนาง ค. จึงได้ไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งปฏิเสธการจ่ายเงิน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ว่าการการรถไฟฟาขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จ่ายเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์และดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งจ่ายเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนแก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่ามีเจ้าของที่ดินสามยทรัพย์คัดค้านการจ่ายเงินค่าทดแทน โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ตกลงเป็นหนังสือกับเจ้าของที่ดินสามยทรัพย์เกี่ยวกับสิทธิของแต่ละฝ่ายในเงินค่าทดแทน หรือใช้สิทธิทางศาลเพื่อให้ข้อโต้แย้งสิทธิในเงินค่าทดแทนระหว่างผู้ฟ้องคดีและเจ้าของที่ดินสามยทรัพย์ยุติลง และนำหลักฐานมาแสดงกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อจะได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และรับเงินค่าทดแทนต่อไป ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ย่อมต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ชอบที่จะยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๓/๒๕๖๘)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือจากทางราชการในฐานะเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในด้านการประกอบอาชีพ แต่ไม่มีชื่อในรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะทำงานแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ในพื้นที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ในพื้นที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการส่งรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการในฐานะเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ข้อเท็จจริงจะไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือ หรือได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งผลการพิจารณา หรือได้รับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อใด แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ในพื้นที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ได้กำหนดกรอบการดำเนินการ ระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์และแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีต้องได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาดังกล่าว และถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้อง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๖๐/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คดีนี้ มูลกรณีสืบเนื่องมาจากการที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่เพิกถอนการอนุมัติเบิกเงินค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนการอนุมัติเบิกเงินค่าเช่าบ้านตามคำพิพากษาดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ ขออนุมัติเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ผ่อนชำระเงินกู้) ต่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ดำเนินการเบิกค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการเบิกค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่

รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กล่าวคือ นับแต่วันที่ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อนุมัติเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุ แห่งการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒๕/๒๕๖๗)

๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีที่กรมทางหลวงชนบท (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้บูรณะทางลาดยางระยะทาง ๒.๒๖๐ กิโลเมตร ตามสัญญาจ้าง ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำหนังสือคำประกันมามอบให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา รวมทั้ง คณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานและผู้ฟ้องคดีได้เบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ต่อมา ผู้อำนวยการสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๗ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงนางสาว ด. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อแจ้งเรื่องการคำนวณเงินเพิ่มและลดค่าก่อสร้างตามเงื่อนไข และหลักเกณฑ์ของสัญญาจ้างแบบปรับราคาได้ (ค่า K) โดยให้นำเงินตามสัญญาแบบปรับราคาได้ ของสัญญาจ้างพิพาทจำนวน ๑๕๓,๑๒๒.๑๘ บาท มาชำระให้แขวงทางหลวงชนบทศรีสะเกษ ภายในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ชำระเงินภายในระยะเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงิน ตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) ของสัญญาจ้างพิพาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๗ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ เพื่อให้ชำระเงินดังกล่าว ย่อมต้องถือว่าวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการ ยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๔๓/๒๕๖๗)

กรณีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศ ตำแหน่งผู้ช่วย ดำเนินการ (ด้านการค้าระหว่างประเทศ) สังกัดสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองฮ่องกง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (ฮ่องกง) ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองฮ่องกง ได้ทะเลาะวิวาทกับผู้ฟ้องคดีในเรื่องงาน และได้พิมพ์ข้อความภาษาอังกฤษส่งทางแอปพลิเคชันไลน์ (Line) เข้าไปในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุในทำนองที่แปลได้ว่า “ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจาก

ราชการ” โดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองฮ่องกง มิได้ทักท้วงหรือยับยั้งการกระทำดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่ากรณีข้างต้นได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศฯ แล้ว ต่อมา ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศฯ บังคับให้ผู้ฟ้องคดีเขียนหนังสือลาออกจากราชการ และจะแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่นเมืองฮ่องกงในข้อหาทำลายทรัพย์สินของทางราชการ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ลบข้อมูลส่วนตัวในคอมพิวเตอร์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศฯ ได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาเจรจาและได้จ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าต้องออกจากงานโดยไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีถูกให้ออกจากราชการจนกว่าผู้ฟ้องคดีจะเกษียณอายุ และให้เลื่อนขึ้นเงินเดือนจ้างอย่างน้อยปีละ ๑ ขั้นทุกปี จนกว่าผู้ฟ้องคดีจะเกษียณอายุ รวมทั้งจ่ายเงินประเพณีตามกฎหมายจ้างงานเมืองฮ่องกงเท่ากับเงินเดือนอีกจำนวน ๑ เดือน ทุกช่วงเวลาเทศกาลตรุษจีนของทุกปี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการจัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุว่า การทำงานของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดด้วยความยินยอมร่วมกันทั้งสองฝ่าย จึงต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖ เวลา ๐๑:๐๗ นาฬิกา อันเป็นเวลานอกทำการปกติ ย่อมต้องถือว่าเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ อันเป็นวันทำการแรกที่ศาลเปิดทำการปกติถัดไปตามนัยข้อ ๑๘ แห่งระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๔๔/๒๕๖๗)

๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

กรณีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับทุนการศึกษาได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาในระดับปริญญาเอก ณ ประเทศออสเตรเลีย โดยได้ทำสัญญากับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) จำนวน ๒ ฉบับ คือ สัญญาอนุญาตให้พนักงานไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูกาน ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ และสัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อศึกษาวิชาในต่างประเทศ (สัญญาสำหรับผู้ศึกษาต่างประเทศตลอดหลักสูตร) ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาการรับทุนรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) เพื่อศึกษาวิชาในต่างประเทศ (โครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้) ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ กับสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์

วิจัยและนวัตกรรม (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) อันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับทุนการศึกษาในระดับปริญญาเอกจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองในแต่ละช่วงเวลาต่อเนื่องกัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สำเร็จการศึกษาและได้กลับไปปฏิบัติงานชดใช้ทุนในสังกัดของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รวมทั้งได้รับอนุญาตให้ลาออกจากงานตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ อันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดียังปฏิบัติงานชดใช้ทุนไม่ครบถ้วนซึ่งเป็นการผิดสัญญาสิทธิเรียกร้องที่จะบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ทุนและเบี้ยปรับจึงเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีพ้นสภาพจากการเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งแม้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทราบถึงการลาออกเมื่อใด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ขอให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับจากการผิดสัญญา จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้วอย่างช้าในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ การที่ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ทวงถามผู้ถูกฟ้องคดีให้ชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับพร้อมดอกเบี้ยภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือแล้วแต่เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ทวงถามอีกครั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชำระหนี้บางส่วนโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือนตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้แสดงเจตนาว่าจะชำระหนี้ให้แก่หน่วยงานใดหรือตามสัญญาฉบับใดเป็นการเฉพาะเจาะจง เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับชำระหนี้จากผู้ถูกฟ้องคดี ก็ได้นำเงินส่วนหนึ่งส่งชำระหนี้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกใบเสร็จรับเงินการชำระหนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีอันมีผลเป็นการชำระหนี้บางส่วนกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ด้วย และมีผลให้อายุความในสัญญาของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ สะดุดหยุดลง ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนหน้านี้จึงไม่นับเข้าในอายุความส่วนอายุความที่สะดุดหยุดลงจะสิ้นสุดเวลาใด และให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่วันที่ใดนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับชำระหนี้บางส่วนเป็นรายเดือนโดยได้รับชำระหนี้ครั้งสุดท้ายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ อายุความที่สะดุดหยุดลงจึงสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ อายุความใหม่จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๙ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นำคดีมาฟ้องในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๖๘)

๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร

กรณีฟ้องว่า องค์การคลังสินค้า (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้เข้าทำสัญญารับฝากเก็บรักษาข้าวสารตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ เพื่อรับฝากเก็บข้าวสารจากโรงสีที่เข้าร่วมโครงการกับผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาฝากเก็บรักษาข้าวสาร ภายหลังจากทำสัญญา ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบข้าวสารหอมมะลิ ๑๐๐% ชั้น ๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีฝากเก็บ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๙๘,๓๖๐ กระสอบ และผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบข้าวสารหอมมะลิ ๑๐๐% ชั้น ๒ ที่ฝากเก็บตามสัญญาให้กับผู้ประมวลซื้อข้าวจากผู้ถูกฟ้องคดี ครึ่งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ รวมระยะเวลารับฝากเก็บรักษาข้าวสารตามสัญญาประมาณ ๓ ปีกว่า โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้นำจ่ายข้าวสารหอมมะลิ ๑๐๐% ชั้น ๒ ที่ฝากเก็บรักษาไว้กับผู้ฟ้องคดีให้กับผู้ซื้อจากการประมวลของผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ซื้อดังกล่าวได้เข้ามารับมอบข้าวสารที่ฝากเก็บรักษา ข้าวสารไปครบถ้วนถูกต้องแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงค้างชำระค่าฝากเก็บข้าวสาร ค่ารักษาคุณภาพข้าว (รมยา) ค่าตรวจสอบคุณภาพข้าวสาร และค่าขนถ่ายข้าวสารให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือทวงถามให้ชำระหลายครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงเพิกเฉย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีให้ทราบถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นและให้คืนหรือชดเชยราคาข้าวสารที่เสียหาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธความเสียหายและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าฝากเก็บภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งปฏิเสธความเสียหาย และแจ้งให้ทราบว่าไม่สามารถจ่ายค่าตอบแทนในการฝากเก็บรักษาข้าวสารและคืนหลักประกันสัญญาให้กับผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าฝากเก็บรักษาข้าวสาร ค่าเสียหายอื่น ๆ และคืนหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากสิ้นสุดสัญญาตามข้อ ๒ ของสัญญาพิพาท คือ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำจ่ายข้าวสารหอมมะลิ ๑๐๐% ชั้น ๒ ทั้งหมดที่ฝากเก็บรักษาไว้กับผู้ฟ้องคดีให้กับผู้ซื้อจากการประมวลของผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อทวงถามค่าฝากเก็บ ค่ารมยา ค่ากรรมกร ค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว และขอหนังสือค้ำประกันจำนวน ๑๐ ฉบับ คืนจากผู้ถูกฟ้องคดีภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งจะครบกำหนด ๗ วัน ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ แต่เมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดผู้ถูกฟ้องคดีได้เพิกเฉย จึงถือว่ามิชอบโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องตามสัญญาพิพาท และผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องตามสัญญาพิพาทในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันครบกำหนดตามหนังสือบอกกล่าวทวงถาม ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๕/๒๕๖๗)

**๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับข้อตกลงการจ้างลูกจ้าง
ของส่วนราชการ**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔.๘ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาหลักประกันของ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔.๙ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่
ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณี
ต่อศาลปกครอง**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานได้เจรจาขอซื้อที่ดินจากผู้ฟ้องคดีเพื่อขุด
คลองส่งน้ำในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามโนรมย์ซึ่งที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่บริเวณห้วงงานโครงการ
ผู้ฟ้องคดีจึงขายที่ดินแปลงดังกล่าวทั้งแปลงให้กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งกรมชลประทาน
ยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีและเจ้าของที่ดินเดิมรายอื่นเช่าที่ดินสำหรับทำนา แต่เมื่อเวลาผ่านไปผู้ฟ้องคดี
เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่นำที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปใช้ประโยชน์ในการขุดคลองส่งน้ำตามโครงการส่งน้ำ
และบำรุงรักษามโนรมย์ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีตรวจพบภายหลังว่าหนังสือสัญญาซื้อขายกรรมสิทธิ์ที่ดิน
ของผู้ฟ้องคดีมีนาย ก. ผู้แทนกระทรวงการคลังลงลายมือชื่อเป็นผู้ซื้อ และมีลายพิมพ์นิ้วมือของนาย ส.
บิดาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขายในฐานะที่ทำการแทนผู้ฟ้องคดี โดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่เคยมอบฉันทะให้นาย ส.
ไปทำสัญญาขายที่ดินกับผู้ถูกฟ้องคดี และไม่ปรากฏว่ามีหนังสือมอบฉันทะของผู้ฟ้องคดี การที่
เจ้าพนักงานที่ดินลงลายมือชื่อในหนังสือสัญญาดังกล่าวว่ามีใบมอบฉันทะของผู้ฟ้องคดีเป็นการรับรอง
เอกสารเท็จ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี
ชำระค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าชดเชย และค่าสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน รวมทั้งให้โอนที่ดินคืน
แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ส. ทำหนังสือสัญญาขายที่ดินให้แก่ นาย จ. ผู้แทน

กระทรวงการคลังตามสัญญาลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ วันดังกล่าวจึงเป็นวันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรม ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่อยู่ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือเมื่อมีการเปิดทำการ ศาลปกครองในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ แม้คดีดังกล่าวจะเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง แต่คดีดังกล่าวก็ขาดอายุความไปแล้วเพราะไม่มีการฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่ วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุ แห่งการฟ้องคดีดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑๖/๒๕๖๗)

๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป

๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อศาลจังหวัดชลบุรี โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กับผู้ฟ้องคดีทั้งหก เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกมีสิทธิรับเงินค่าทดแทนเบื้องต้นและค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น ตามผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีฝากไว้กับธนาคารออมสินเฉพาะส่วนของตน นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน และเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และนาย ด. ทราบ รวมทั้งมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นตามผลการวินิจฉัย อุทธรณ์ไปฝากไว้กับธนาคารออมสินในนามผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และนาย ด. แล้ว ให้ปิดติดต่อขอรับเงิน กับเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งหกยื่นหนังสือลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ขอรับเงินค่าทดแทนเบื้องต้น และเงินค่าทดแทนที่ได้รับเพิ่มขึ้นตามผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้รับ หนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อใด จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้รับหนังสือดังกล่าวอย่างเร็วที่สุดในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกนำคดีไปฟ้องต่อศาลจังหวัดชลบุรีในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นจำเลยในคดีดังกล่าวได้โต้แย้งเรื่องเขตอำนาจศาล โดยศาลจังหวัดชลบุรีและศาลปกครองระยองมีความเห็นพ้องกันว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ซึ่งศาลจังหวัดชลบุรีได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกนำคดีไปฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ แต่กำหนดเวลาในการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้ครบกำหนดไปแล้ว ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดชลบุรีอันเนื่องจากการดำเนินการเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล จึงมีผลให้กำหนดเวลาการฟ้องคดีนี้ขยายออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลจังหวัดชลบุรีตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาหกสิบวันตามบทบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑๕/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความเป็นทนายความอาสาได้นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้กระทรวงยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และนาย ร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ข้าราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทนายความที่รัฐจัดหาให้แก่ผู้ต้องหาในคดีอาญาตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมฟังการสอบสวนในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๑๓๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอเบิกเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่รัฐจัดหาให้ผู้ต้องหาในคดีอาญาแล้ว สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิรับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายฯ โดยให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเอกสารการร่วมรับฟังการสอบสวนผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนก่อนวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ คืบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วโดยมีผู้ลงชื่อรับเอกสารไว้แทนในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ ทั้งผู้ฟ้องคดียังได้ไปรับเอกสารดังกล่าว จำนวน ๑๕ แฟ้ม คืบจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่แล้วตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่ปฏิเสธการเบิกจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ภายในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๒ แต่เนื่องจากตรงกับวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะนำคดีมาฟ้องในวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้น คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ และต่อมาศาลจังหวัดเชียงใหม่ได้ออนคดีมายังศาลปกครองเชียงใหม่ตามมาตรา ๑๐

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีย่อมถือว่า ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ อันเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๔๒๗/๒๕๖๓)

๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลอื่น ซึ่งมีใช้ศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาซื้อขายข้าวสารโครงการประมูลข้าวสาร ในสต็อกรัฐบาลโดยอิงราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ระหว่างผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ซื้อ กับองค์การคลังสินค้า (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในฐานะผู้ขาย โดยตกลงซื้อขาย ข้าวหอมมะลิ ๑๐๐% ชั้น ๒ จำนวนทั้งสิ้น ๙,๖๓๔,๙๑๓.๙๐๐ กิโลกรัม (เนื้อข้าวสารรวมกระสอบป่าน) ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องเริ่มชำระเงินและขนย้ายข้าวสารที่ตกลงซื้อขายตามสัญญานี้ทั้งหมดในคราวเดียว หรือเป็นงวด ๆ ในระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือค้ำประกันของผู้ร้องสอดมอบให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดียึดถือไว้ เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ภายหลังจากที่ได้ทำสัญญาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีดำเนินการ รับมอบข้าวสารและชำระเงินตามสัญญา โดยรับมอบแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาพิพาทจำนวน ๓๘๐ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒ ของมูลค่าข้าวสารที่ยังไม่ได้ รับมอบ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอผ่อนผันค่าเบี้ยปรับ ขอลดค่าปรับ และขอคืนหนังสือ ค้ำประกันสัญญา โดยผู้ฟ้องคดีได้ออมเงินชำระค่าเช่าคลังสินค้า ค่าดูแลรักษา และค่าประกันภัยให้แก่ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งยอดเงินที่ขอให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าปรับ เนื่องจาก มียอดเงินเปลี่ยนแปลงจากการคิดมูลค่าตลาดเคลื่อนไหว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ต้องรับผิดชอบตามยอดเงินดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดียังไม่คืนหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนหนังสือค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดสัญญาพิพาทจึงยื่นฟ้องแย้งมาในคำให้การ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดี ชดใช้เงินพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันถัดจากวันฟ้องแย้งจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้ธนาคารผู้ค้ำประกัน ชดใช้เงินตามหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นวันถัดจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับชำระเงินและส่งมอบข้าวสารงวดสุดท้าย วันดังกล่าวย่อมเป็นวันที่ ผู้ถูกฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องค่าปรับตามสัญญาพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดี ขอบที่จะใช้สิทธิยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีและผู้ร้องสอดในฐานะผู้ค้ำประกันต่อศาลภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้

หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือหลายฉบับโดยยอมรับถึงการเป็นหนี้ค่าปรับระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี โดยฉบับสุดท้ายที่ผู้ฟ้องคดียื่นขอลดเบี้ยปรับตามหนังสือลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไว้เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ เป็นการยื่นหนังสือโดยยอมรับถึงการเป็นหนี้ค่าปรับตามสัญญาพิพาทนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดสัญญาแล้วตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ อันเป็นกรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรับสภาพหนี้ต่อผู้ถูกฟ้องคดีตามสิทธิเรียกร้องโดยทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ มีผลให้ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนหน้านี้ไม่นับเข้าในอายุความหรือระยะเวลาในการฟ้องคดีและเริ่มนับอายุความหรือระยะเวลาในการฟ้องคดีใหม่ตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) ประกอบกับมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ระยะเวลาการฟ้องคดีจึงเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอปรับที่จะใช้สิทธิเรียกร้องเรียกเอาเงินค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีนี้ภายในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นฟ้องแย้งในคดีนี้เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องแย้งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๘)

๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพความรับผิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล

๔.๙.๑ การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

๑) การฟ้องคดีที่ถือว่าเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์ของบริษัท ท. และเป็นผู้ให้บริการและรับชมรายการโทรทัศน์ที่ให้บริการเป็นการทั่วไปหรือฟรีทีวีผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ รวมทั้งรับชมผ่านอินเทอร์เน็ตของบริษัท ท. ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการกำกับดูแลการให้บริการโทรทัศน์แบบ Over The Top (OTT) ภายใต้กฎหมาย โดยเรียกให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์แบบ OTT ซึ่งรวมถึงบริษัท ท. มาขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรทัศน์ และออกประกาศหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการกำกับดูแลการให้บริการโทรทัศน์แบบ OTT ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือภายในเวลา

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ที่ศาลเห็นสมควร ตลอดจนดำเนินการและบังคับให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทุกราย ยุติการอนุญาตให้ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันของบริษัท ท. และผู้ให้บริการโทรทัศน์แบบ OTT รายอื่น ที่บังคับให้รับชมโฆษณาหรือมีโฆษณาคั่นหรือแทรกนำช่องรายการของผู้รับใบอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปออกอากาศ นั้น เมื่อการฟ้องคดีดังกล่าวมีข้อหาหลักว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ในการออกหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการให้บริการโทรทัศน์แบบ OTT และไม่กำกับดูแลการประกอบกิจการดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อมิให้มีการเอาเปรียบผู้บริโภคโดยอาศัยการใช้เครือข่ายบริการโทรทัศน์เพื่อการโฆษณาอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเกินควร จึงเห็นว่าผลที่จะเกิดจากคำพิพากษานี้จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยอาจจะมีการการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรทัศน์แบบ OTT เพื่อป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป กรณีถือได้ว่าเป็นการฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๑/๒๕๖๘)

๒) การฟ้องคดีที่ไม่ถือว่าเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบกิจการขายสินค้าที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการเราชนะตามนโยบายการช่วยเหลือประชาชนของรัฐบาล ฟ้องว่า สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินที่ได้รับจากโครงการเราชนะให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เข้าข่ายไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของโครงการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น กรณีเป็นการฟ้องคดีเพื่อประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีและบุคคลที่เข้าร่วมโครงการเราชนะตามนโยบายการช่วยเหลือประชาชนของรัฐบาลโดยเฉพาะกลุ่มเท่านั้น มิใช่กรณีที่จะทำให้บุคคลทั่วไปหรือประชาชนส่วนรวมได้ประโยชน์โดยตรงจากผลของการฟ้องคดีนี้ จึงมิใช่การคุ้มครองประโยชน์สาธารณะที่จะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒๒/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องชุด อาคารชุด ป. ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนนิติกรรมที่เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาจตุจักร (ผู้ถูกฟ้องคดี) รับจดทะเบียนให้นาย ช. เป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และกรรมการอีก ๕ คน เป็นกรรมการ

นิติบุคคลอาคารชุด และมีคำสั่งให้นิติบุคคลอาคารชุด ป. จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อสรรหาเลือกตั้งกรรมการชุดใหม่ นั้น กรณีแปลความได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดและผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ป. เมื่อเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดและผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ป. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการนิติบุคคลอาคารชุด อันเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีและสมาชิกนิติบุคคลอาคารชุด ป. โดยเฉพาะกลุ่มเท่านั้น มิใช่กรณีที่จะทำให้บุคคลทั่วไปหรือประชาชนส่วนรวมได้ประโยชน์โดยตรงจากผลของการฟ้องคดีนี้ จึงมิใช่การฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะที่ยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๘/๒๕๖๘)

๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล

๑) การฟ้องคดีที่ถือว่าเกี่ยวกับสถานะของบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การฟ้องคดีที่ไม่ถือว่าเกี่ยวกับสถานะของบุคคล

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๖ ที่ให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด มิใช่การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคลที่ยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖/๒๕๖๘)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สำรวจข้อมูลสังกัดเทศบาลตำบลท่าช้าง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีจากการที่ไม่ต่อสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดี มิใช่การฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองสถานะของบุคคลที่ยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๖/๒๕๖๘)

๔.๑๐ ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น

๔.๑๐.๑ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

๑) การฟ้องคดีที่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กรณีฟ้องว่า บริษัท ศ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้จัดสรรที่ดินได้ยื่นคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการและวิธีการจัดสรรที่ดิน โดยนำสาธารณูปโภคประเภทสนามเด็กเล่นและประเภทสวนหย่อมมาเปลี่ยนเป็นที่ดินเพื่อการจำหน่ายประเภทที่ดินเปล่า และนำที่ดินแปลงจำหน่ายบางแปลงมาเปลี่ยนเป็นสาธารณูปโภคประเภทสวนสาธารณะสโมสร และสระว่ายน้ำ ซึ่งคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีมติอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการตามคำขอดังกล่าวได้ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้โอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะให้แก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ. ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่เกิดจากการจดทะเบียนควบนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรดังกล่าว เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติที่ประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการและวิธีการจัดสรรที่ดินในโครงการพิพาทเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำที่ดินตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๖๕๐๑ และเลขที่ ๒๔๓๙๔๓ ซึ่งเดิมเป็นที่ดินที่จะนำมาใช้เป็นสนามเด็กเล่นและสวนหย่อมมาขายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ทำให้สมาชิกของผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายไม่มีสนามเด็กเล่นและสวนหย่อมตามแผนผังที่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติที่ประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้เพิกถอนสัญญาขายที่ดินตามหลักฐานโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว นั้น เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้จดทะเบียนควบนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยหมายเหตุการจดทะเบียนดังกล่าวไว้ในหนังสือสำคัญการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ตามข้อ ๑๙ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยการขอจดทะเบียนจัดตั้ง การบริหาร การควบ และการยกเลิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร พ.ศ. ๒๕๔๕ ย่อมมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้ไปทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีอยู่แก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเดิมอันได้มาควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้นตามข้อ ๒๐ ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่าอย่างช้าที่สุด คือ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ว่าทรัพย์สินอันเป็นสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดินตามหลักฐานโฉนดที่ดินจำนวนสองแปลงได้มีการจดทะเบียนขายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องคดีนี้ต่อศาลจังหวัดสมุทรปราการเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม การฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องเพื่อติดตามเอาสาธารณูปโภคประเภทสนามเด็กเล่นและสวนหย่อมตามแผนผังโครงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ได้จัดทำขึ้นตามที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนให้กับหมู่บ้านของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีสมาชิกอยู่จำนวน ๓๐๒ หลังคาเรือน ประกอบกับหากศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการและวิธีการจัดสรร และพิพากษาเพิกถอนการจดทะเบียนขายที่ดินโฉนดที่ดินทั้งสองแปลง ซึ่งได้จดทะเบียนขายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไปแล้ว ผลแห่งคำพิพากษาของศาลย่อมทำให้ที่ดินอันเป็นที่ตั้งของสาธารณูปโภคภายในหมู่บ้านจัดสรรกลับมาเป็นของหมู่บ้านจัดสรรดั้งเดิม จึงถือได้ว่าคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีเป็นประโยชน์อันเกิดแก่การจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคในหมู่บ้านจัดสรรและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรรของผู้ฟ้องคดีทุกคน มิได้เป็นประโยชน์เฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง และข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๗/๒๕๖๔)

๒) การฟ้องคดีที่ไม่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยสามสิบสองซึ่งอาศัยอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ปานายางหลักฟ้องขอให้สำนักงานกฤษฎาภรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ร่วมกันชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยสามสิบสอง เป็นการฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดใช้เงินค่าชดเชยการสูญเสียโอกาสทำกินในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยสามสิบสอง อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยสามสิบสองโดยเฉพาะ มิได้เป็นการฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๒๕/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์กิจที่ได้ตกลงทำสัญญาจ้างทำงานตามโครงการปรับปรุงซ่อมแซมลานกีฬาโรงเรียนกับจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้อำเภอคลองหลวง และ/หรือผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินหลักประกันสัญญาคืนแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการฟ้องเรียกคืนเงินอันเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเอง มิใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๒๐/๒๕๖๗)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอโกสุมพิสัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบรบือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกันทรวิชัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแกลง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เปิดเผยข้อมูลโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ (ชคก.) ในพื้นที่รับผิดชอบ จำแนกรายตำบล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย พร้อมทั้งให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ ชคก. ในการบริหารสัญญาเช่าเพื่อการผลิตเกิน ๕ ปี ซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่และไม่มีข้อเท็จจริงที่แสดงว่ามีเกษตรกรรายอื่นได้รับผลกระทบโดยตรงจากการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ซึ่งแม้ศาลปกครองจะมีคำพิพากษาให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ผลแห่งคำพิพากษาก็ไม่ได้มีผลกระทบในวงกว้างอันจะถือได้ว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยตรงและอย่างแท้จริง ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๗/๒๕๖๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและหน้าที่ส่วนงาน พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยอ้างว่ามีเนื้อหาที่ขัดต่อพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และขัดต่อระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๙ เนื่องจากมีการให้อำนาจผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งปรับเปลี่ยนตำแหน่งพนักงาน เป็นการฟ้องเพื่อประโยชน์เฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานเท่านั้น การรับคำฟ้องข้อหานี้ไว้พิจารณาจึงไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕๓/๒๕๖๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเทศบาลและสมัครเข้ารับการสรรหาตามประกาศคณะกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี เรื่อง รับสมัครสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศดังกล่าวในส่วนของข้อ ๘ (๘.๑) เฉพาะข้อความ “ใช้บัญชีได้ในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น”

การฟ้องคดีดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การรับคำฟ้องในลักษณะนี้ไว้พิจารณาจึงไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจ รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖๕/๒๕๖๗)

๔.๑๐.๒ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น

๑) การฟ้องคดีที่ถือว่ามีความเหตุจำเป็นอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การฟ้องคดีที่ไม่ถือว่ามีความเหตุจำเป็นอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้พักอาศัยอยู่ในบ้านที่ตั้งอยู่ติดกับอู่ซ่อมรถ ของนาย ว. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีและผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน รำคาญจากการประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้นายกเทศมนตรีตำบล คลองขุด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอุตสาหกรรมจังหวัดสตูล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (แบบ อ.๑) เป็นอาคารอู่ซ่อมรถ (โรงงานจำพวกที่ ๓) และใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการพ่นสี การพ่นสารกันเสียยานยนต์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้แก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการ ประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แล้ว จึงจำเป็นต้องรอผลการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก่อน ทำให้ไม่สามารถยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีได้ นั้น การดำเนินการแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่กล่าวอ้างว่า การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (แบบ อ.๑) ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องรอผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา เหตุเดือดร้อนรำคาญของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อน กรณีจึงถือไม่ได้ว่าเป็นเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นอุปสรรค ขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๙๓/๒๕๖๗)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรีตำบลท่าช้าง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรโดยทันทีเป็นการชั่วคราว ซึ่งผู้ฟ้องคดีรับว่าตนได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับด้วยตนเองพร้อมกับลงชื่อในใบตอบรับ แต่ไม่ได้เปิดอ่านหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ในวันที่ลงนามรับหนังสือดังกล่าวเนื่องจากติดธุระ ทำให้ไม่สามารถยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีได้ นั้น เป็นเพียงเหตุผลส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีเอง ยังไม่ถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นที่จะเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕๐/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดลฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่มหาวิทยาลัยมหิดลจากการที่ผู้ฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกิดการทุจริตเงินค่าบำรุงหอพักนักศึกษาแพทย์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนไม่มีความรู้ด้านกฎหมายและขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จึงติดต่อให้ทนายความฟ้องคดีแทน โดยทนายความให้คำมั่นว่าสามารถฟ้องคดีให้ได้ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ แต่ต่อมาทนายความแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าเจ็บป่วยและมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถฟ้องคดีได้ นั้น ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวยังไม่ถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นที่จะเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๓๕/๒๕๖๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการเลือกกรรมการชุมชนเทศบาลนครอุดรธานี ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเทศบาลนครอุดรธานีไม่แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบหรือการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีนานเกินไป ทำให้ไม่สามารถยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีได้ นั้น ไม่ใช่เหตุจำเป็นอื่นที่จะเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๐๙/๒๕๖๓)

๔.๑๐.๓ การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. คำธรรมเนียมศาล

๕.๑ การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๓ การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๔ การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเข้าที่ราชพัสดุจำนวน ๔ แปลง เพื่อยู่ออาศัยจำนวน ๓ แปลง และเข้าเพื่อการเกษตรจำนวน ๑ แปลง ต่อมา ในระหว่างการเข้า ผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ที่ดินราชพัสดุที่ผู้ฟ้องคดีเข้าได้ถูกเพิกถอน รายการที่ดินออกจากทะเบียนที่ราชพัสดุ เนื่องจากการนำที่ดินบนเกาะในลำน้ำกกไปขึ้นทะเบียน ที่ราชพัสดุโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการเข้าไปใช้ประโยชน์ของทางราชการอันเข้าลักษณะการเป็น ที่ราชพัสดุ ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเข้าจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า ทำให้ สัญญาเช่าที่ดินเป็นอันระงับไป ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ไม่ได้รับแจ้ง ผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้ (๑) เพิกถอน การเพิกถอนรายการที่ดินและจำหน่ายที่ดินออกจากทะเบียนที่ดินราชพัสดุของสำนักงานธนารักษ์ พื้นที่เชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตามคำสั่งของอธิบดีกรมธนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) (๒) เพิกถอน วันที่มีผลเพิกถอนรายการที่ดินและจำหน่ายที่ดินออกจากทะเบียนที่ดินราชพัสดุ และ (๓) ให้กรมธนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ โดยผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว ซึ่งการที่ศาลจะมีคำสั่งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาทั้งหมดหรือบางส่วนตามข้อ ๓๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หรือกรณีที่ศาลมีคำพิพากษามาตรา ๗๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า การเพิกถอนที่ดินพิพาทออกจากรายการ ที่ราชพัสดุเป็นการดำเนินการภายในของหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ใช่คำสั่งที่กระทบสิทธิ

ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง ประกอบกับความเสียหายของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับตามคำฟ้องเกิดจากสัญญาเช่าที่ดินราชพัสดุระดับ ขอบที่ผู้ฟ้องคดีจะใช้สิทธิว่ากล่าวเกี่ยวกับสิทธิตามสัญญาเช่าดังกล่าว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนการเพิกถอนรายการที่ดินและจำหน่ายที่ดินออกจากทะเบียนที่ดินราชพัสดุ รวมทั้งไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีอันเกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ โดยศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษายกฟ้องและให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษาให้เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องข้อที่ ๑ หากศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าไม่อาจกำหนดค่าบังคับตามคำขอท้ายฟ้องข้อที่ ๑ ได้ ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องข้อที่ ๒ เท่านั้น โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในส่วนที่วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีอันเกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และไม่ได้อุทธรณ์ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอท้ายฟ้องข้อที่ ๓ แต่อย่างไร และเมื่อพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจึงถึงที่สุดแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องเนื่องจากเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องเนื่องมาจากคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีโดยไม่ได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๗๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่บัญญัติไว้เฉพาะกรณีที่คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขอคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดต่อศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะมีสิทธิได้รับคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓/๒๕๖๘)

๕.๕ การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)

๑) กรณีที่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์กึ่งหนึ่ง โดยให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับคำสั่งศาล เมื่อพิจารณาคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับเอกสารคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีรายได้อื่นนอกจากเบี้ยผู้สูงอายุเดือนละ ๖๐๐ บาท ประกอบกับผู้ฟ้องคดีต้องดูแลบิดา อายุ ๘๙ ปี ที่นอนติดเตียง และเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัวหลายโรค เช่น โรคไตเรื้อรัง โรคไทรอยด์ และโรคสมองเสื่อมระยะที่ ๔

โดยที่ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของผู้ฟ้องคดี ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของบิดา และค่าผ่อนเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมแล้วประมาณเดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเกือบเทียบเท่ากับรายได้ของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับจากเบี้ยผู้สูงอายุเดือนละ ๖๐๐ บาท รวมกับบำนาญของบิดาประมาณเดือนละ ๒๔,๐๐๐ บาท นอกจากนั้น ยังมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการรักษาพยาบาลของบิดาบางส่วนที่ไม่สามารถเบิกจากกรมบัญชีกลางได้ กรณีนี้จึงเห็นได้ว่า แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ยอดเงินคงเหลือจำนวน ๑,๒๔๗,๔๖๐.๒๘ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจนำเงินจำนวนดังกล่าวมาชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ได้ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีต้องนำเงินออมของบิดาและมารดาที่ฝากไว้เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลบิดายามเกษียณ มาชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ย่อมเห็นได้ว่า อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร จึงเห็นสมควรให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๔๑/๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๙/๒๕๖๘)

๒) กรณีที่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำงานก่อสร้างอาคารศูนย์บริการสุขภาพแบบครบวงจรแห่งภาคเหนือ และอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง พร้อมระบบสาธารณูปการ ณ ศูนย์การแพทย์ของผู้ถูกฟ้องคดี วงเงินค่าจ้าง ๓๒๖,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีหักค่าปรับจากค่าจ้างของผู้ฟ้องคดีในงานงวดที่ ๒๗ ถึงงวดที่ ๓๐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการหักค่าปรับที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าควมงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๕๒,๒๐๙.๖๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี และคืนเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑๙,๕๙๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี อีกทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยคดีนี้มีทุนทรัพย์ทั้งสิ้น ๑๑๒,๓๓๘,๙๐๔.๑๑ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละ ๒ ของจำนวนทุนทรัพย์ ซึ่งเป็นอัตราที่ระบุไว้ในตาราง ๑ หักยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นเงินจำนวน ๒๖๒,๓๓๘ บาท ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีทุนจดทะเบียนเป็นเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด แต่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน จำนวนกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด และให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด เป็นเงินจำนวน ๑๓๑,๑๖๙ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งศาล

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้น จึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีปัญหาธนาคารจำนวน ๒ บัญชี ซึ่งทั้งสองบัญชีดังกล่าวมีรายการเบิกถอนเงินมากกว่ารายการฝากเงิน และตามแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (ภ.ง.ด.๕๐) ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในสถานะที่ขาดทุน อีกทั้ง สรุปผลรายรับรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีมีรายจ่ายมากกว่ารายรับก็ตาม แต่เมื่อพิจารณารายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ฟ้องคดี ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ แล้วปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สินจำนวน ๓๖,๖๔๘,๖๘๔.๑๖ บาท กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สิน และยังมีสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ แม้ผู้ฟ้องคดีขาดสภาพคล่องทางการเงินแต่ยังอยู่ในวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะสามารถดำเนินการทางธุรกิจเพื่อแก้ปัญหาสภาพคล่องทางการเงินดังกล่าวได้ กรณีจึงเห็นได้ว่า หากผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินคดีโดยรับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน จำนวนกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด โดยสถานะของผู้ฟ้องคดีย่อมไม่ได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๔๑/๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๙/๒๕๖๘)

๓) กรณีที่ไม่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีได้รับความเสียหายจากการรับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ (Coronavirus Disease ๒๐๑๙ (COVID-2019)) พ.ศ. ๒๕๖๔ แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท รวมถึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าเสียหายจากการขาดรายได้ไปอีกจำนวน ๓๖๐,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๖๑๐,๕๐๐ บาท กับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าเสียหายจากการขาดรายได้เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท นับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าผู้ฟ้องคดีจะหายขาดจากโรคที่เกิดจากการฉีดวัคซีน พร้อมทั้งชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๖๑๐,๕๐๐ บาท นับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์เป็นเงินจำนวน ๑๒,๒๑๐ บาท โดยที่คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจากทุนทรัพย์จำนวนดังกล่าวทั้งหมด ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยเพิ่มเติมคำขอในส่วนของคุณค่าเสียหาย โดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าเสียหายเป็นค่าได้รับทุกขเวทนาทางจิตใจ เป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ค่าที่พักและค่าเดินทางไปกลับโรงพยาบาล ค่าโดยสารรถรับจ้าง จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท และค่ารักษาต่อเนื่องในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดี จนกว่าจะรักษาผู้ฟ้องคดีจนหายเป็นปกติ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยประสงค์จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก เป็นเงินจำนวน ๕,๐๕๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินค่าธรรมเนียมศาลตามจำนวนทุนทรัพย์ในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน ๑๐๑,๐๐๐ บาท โดยผู้ฟ้องคดียื่นคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในส่วนนี้ต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นคำร้องขอดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้ว ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด การที่ผู้ฟ้องคดีขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นอีก เป็นเงินจำนวน ๕,๐๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีโอกาasyื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวมาพร้อมกับการยื่นฟ้องคดีครั้งแรก ประกอบกับคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลนั้น ผู้ฟ้องคดีได้อ้างเหตุเช่นเดียวกันกับการยื่นคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในครั้งแรก กรณีจึงเห็นได้ว่า มูลเหตุของการเรียกค่าเสียหายในคำฟ้องเพิ่มเติมเป็นมูลเดียวกันกับคำฟ้องเดิมที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลไปแล้ว เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่แตกต่างจากคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในครั้งแรกที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า โดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล จะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร กรณีจึงไม่มีเหตุที่ศาลจะยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในภายหลัง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๔/๒๕๖๘)

๔) การโต้แย้งคำสั่งศาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ

๖.๑ ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นฟ้องซ้อน

คดีก่อนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ยื่นฟ้องกรมชลประทาน อธิบดีกรมชลประทาน ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว และผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ต่อศาลปกครองชั้นต้น โดยยื่นฟ้องสามข้อหา แต่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งให้รับคำฟ้องเฉพาะข้อหาที่สองที่ฟ้องว่า การที่ประธานกรรมการของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ดำเนินการเพื่อประกาศกำหนดให้อ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียวเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี และผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียวมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวหยุดเลี้ยงปลาในกระชังและรื้อถอนกระชังปลาออกจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียว ถือเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ดำเนินการออกประกาศกำหนดให้อ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียวเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้เรียกคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุพรรณบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) เข้ามาเป็นคู่กรณีฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี ส่วนคดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี ในฐานะประธานคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดสุพรรณบุรี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีประกาศกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยไม่ได้กำหนดให้อ่างเก็บน้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียวเป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดังกล่าว เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณากำหนดให้อ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียวเป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จึงเห็นได้ว่าข้อพิพาททั้งสองคดีเป็นกรณีพิพาทด้วยเรื่องและผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่พิจารณากำหนดและประกาศให้อ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียวเป็นเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ไม่สามารถยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในอ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียวได้ ซึ่งแม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องในคดีก่อนต่อศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ดำเนินการออกประกาศกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังก็ตาม แต่โดยที่ในคดีก่อนผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกประกาศกำหนดให้อ่างเก็บน้ำเขื่อนกระเสียวเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกประกาศกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยไม่ได้กำหนดให้อ่างเก็บน้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียวเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วย ประเด็นข้อพิพาทที่ศาลจะต้องวินิจฉัยในทั้งสองคดีจึงเป็นเรื่องเดียวกัน คือ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการประกาศกำหนดให้อ่างเก็บน้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียวเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมประเภทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือไม่ ดังนั้น คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ในคดีนี้จึงเป็นเรื่องเดียวกันกับคดีก่อนที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ได้ยื่นฟ้องต่อศาลเดียวกันไว้ก่อนแล้ว และคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองสูงสุด แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ในคดีนี้ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ ขอลอนคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา แต่เมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวถอนคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ กรณีจึงถือได้ว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ คดีก่อนยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ นำคดีนี้มาฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต่อศาลปกครองอีกจึงเป็นฟ้องซ้อนกับคดีดังกล่าวและเป็นการต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๕๓/๒๕๖๘)

คดีก่อนผู้ฟ้องคดีฟ้องมหาวิทยาลัยบูรพา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยฟ้องว่าคำสั่งที่ ๐๔๔๖/๒๕๖๒ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากงาน ไม่ยุติธรรมต่อผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจหน้าที่กลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีและมีความรุนแรงเกินกว่าเหตุ ขอให้ศาลมีคำพิพากษายกเลิกคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นที่ควรได้รับ ส่วนคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคำสั่งที่ ๐๔๔๖/๒๕๖๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี

ออกจากการเป็นการลงโทษที่รุนแรงกว่าเหตุ ถือเป็นการออกคำสั่งลงโทษไล่ออกอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ค่าเสียโอกาส ค่าสูญเสียรายได้ และอื่น ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อพิจารณาจากคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคดีแล้ว เห็นว่า คำฟ้องทั้งสองคดีมีข้ออ้างซึ่งอาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเป็นอย่างเดียวกัน กล่าวคือ เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งที่ ๐๔๔๖/๒๕๖๒ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากงาน อันถือเป็นกรณีที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ในคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากงานถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายซึ่งเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นภายหลัง อันเป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากงานเป็นการกระทำผิดสัญญาทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย แต่การที่ศาลจะวินิจฉัยคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำผิดสัญญาและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายหรือไม่ ศาลจะต้องวินิจฉัยก่อนว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากงานเป็นการกระทำที่ชอบด้วยสัญญาจ้างหรือไม่ ซึ่งประเด็นเรื่องคำสั่งลงโทษไล่ออกจากงานดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยสัญญาจ้างหรือไม่ นั้น เป็นข้อหาและประเด็นพิพาทเดียวกันกับคดีก่อน ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากงานถือเป็นการกระทำผิดสัญญาต่อผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายซึ่งเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นภายหลัง จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียกข้ออ้างซึ่งอาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเพิ่มเติมจากเดิมเท่านั้น และเมื่อคดีดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุดเพราะยังอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด กรณีจึงเป็นการยื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกันหรือศาลอื่นอีก อันเป็นการฟ้องซ้อน ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้ตามนัยข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๕/๒๕๖๘)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นฟ้องซ้อน

คดีก่อนผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้อำนวยการเขตหลักสี่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อศาลปกครองชั้นต้น กล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากนาย ส. (ผู้ร้องสอดที่ ๑ ในคดีนี้) เจ้าของอาคารข้างเคียง บ้านเลขที่ ๕๐/๕๑ ได้ซื้อที่ดินข้างเคียงติดกัน คือ บ้านเลขที่ ๕๐/๕๙ และทำการดัดแปลงอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้เช่าและผู้เช่าได้ประกอบอาหารออกจำหน่ายทำให้เกิดกลิ่นรบกวน ผู้พักอาศัยบริเวณใกล้เคียง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนกรณีดังกล่าวมาโดยตลอด แต่ไม่ได้รับการแก้ไข จึงมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยให้รื้อถอนอาคารที่ดำเนินการฝ่าฝืนต่อกฎหมายให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้ดำเนินการแก้ไขปัญหากลิ่นอาหาร ควัน รวมทั้งสิ่งสกปรก และจัดให้มีที่ระบายน้ำ เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมบ้านของผู้ฟ้องคดี ส่วนคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนจากอาคารข้างเคียง คือ บ้านเลขที่ ๕๐/๕๑ ได้ทำการดัดแปลงอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยทุบและก่อสร้างห้องครัวและเปิดหน้าต่างโดยระยะห่างจากแนวรั้วไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และสร้างบ้านคร่อมสระว่ายน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการส่งเสียงดัง กลิ่นควัน และไอร้อน โดยที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนมาโดยตลอด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดี กรณีดัดแปลงอาคาร

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

บริเวณห้องครัวซึ่งติดฝั่งโรงจอดรถของบ้านผู้ฟ้องคดีและกรณีการดัดแปลงพื้นที่ภายในบ้านมีการสร้างบ้านคร่อมสระว่ายน้ำ แต่ไม่ได้รับการแก้ไข ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเป็นคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยสั่งการเจ้าหน้าที่รื้อถอนอาคารที่ผิดกฎหมายโดยเร็วที่สุด และให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการกำจัดกลิ่นอาหาร ความสกปรกที่คั่งค้างบริเวณที่ติดกับบ้านผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเห็นได้ว่า แม้ตามคำฟ้องคดีนี้ กับคดีก่อน ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีจะเป็นบุคคลเดียวกัน และผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ในขณะที่คดีก่อนยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นก็ตาม แต่อาคารที่พิพาทอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีทั้งสองคดีต่างกัน โดยที่คดีหมายเลขดำที่ ๖๗๕/๒๕๖๗ เป็นการฟ้องว่า เจ้าของที่ดินบ้านเลขที่ ๕๑/๕๙ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการดัดแปลงอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้เช่าและผู้เช่าได้ประกอบอาหารออกจำหน่ายที่ทำให้เกิดกลิ่นรบกวนผู้พักอาศัยบริเวณใกล้เคียง ส่วนคดีนี้เป็นการฟ้องว่า เจ้าของที่ดินบ้านเลขที่ ๕๑/๕๑ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการดัดแปลงอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยทุบและก่อสร้างห้องครัวและเปิดหน้าต่างโดยระยะห่างจากแนวรั้วไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และสร้างบ้านคร่อมสระว่ายน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนั้น วัตถุประสงค์ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีหรือการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าละเลยต่อหน้าที่จึงเป็นคนละการกระทำ มิได้มีลักษณะที่เป็นคำฟ้องในเรื่องเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๖๗๕/๒๕๖๗ กรณีจึงไม่เป็นการยื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่น อันจะต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๗/๒๕๖๘)

๖.๒ ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายเงินเพิ่มร้อยละสิบห้าของเงินบำนาญปกติ นับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ จนถึงวันฟ้อง และจ่ายเงินเพิ่มร้อยละสิบห้าของเงินบำนาญปกติ นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นให้รับคำฟ้อง เฉพาะในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินเพิ่มร้อยละสิบห้าของเงินบำนาญปกติ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป จนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ และนับแต่เดือนที่ผู้ฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะหมดสิทธิได้รับตามกฎหมายไว้พิจารณา จึงเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นการวินิจฉัยให้รับคำฟ้องบางส่วนไว้พิจารณา และมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติให้คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองสูงสุดเป็นที่สุด อันเป็นกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งชี้ขาดประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด

ยอมไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วได้อีกตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งเมื่อศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นต้นก็ได้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไปในประเด็นเนื้อหาแห่งคดีแล้วได้มีคำพิพากษายกฟ้อง และผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดยอมดำเนินการกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ โดยไม่อาจยกประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุดแล้วขึ้นมาวินิจฉัยได้อีกตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองสูงสุดดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยยกประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุดแล้วขึ้นมาวินิจฉัยอีก จึงเป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาซ้ำตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๖/๒๕๖๘)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๙๖,๐๐๐ บาท ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ บางส่วนตามส่วนแห่งการชนะคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำขอลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ ขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ต่อศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ไม่รับคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด หลังจากนั้น ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ ๑๕๗๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ ยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวจึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายเวลายื่นคำอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ หลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งเป็นที่สุดแล้ว จึงเป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาซ้ำตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๘/๒๕๖๘)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๖.๓ ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นฟ้องซ้ำ

คดีก่อนผู้ฟ้องคดีฟ้องศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยมีคำขอประการหนึ่ง คือ ขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ ๒๔/๒๕๖๑ ที่สั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และคดีถึงที่สุดแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ โดยยื่นฟ้องสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยมีได้ยื่นฟ้องศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา และ ก.ค.ศ. ก็ตาม แต่เนื่องจากมูลคดีพิพาทอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้และคดีก่อนเป็นมูลคดีเดียวกัน ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคำสั่งที่ ๒๔/๒๕๖๑ ที่สั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลได้มีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ประกอบกับคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้แก้ไขตัวผู้ถูกฟ้องคดีในคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณารายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ที่ถูกคือ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) และแก้ไขตัวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า ที่ถูกคือ ศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นใหม่ โดยอ้างว่าคำสั่งที่ ๒๔/๒๕๖๑ ที่สั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการที่คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ ๒๔/๒๕๖๑ ที่สั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นฟ้องซ้ำ ซึ่งต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๗/๒๕๖๘)

คดีก่อนผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยไม่ดำเนินการตามกฎหมายให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศิลปศาสตร์และกลับเป็นพนักงานสถาบันผู้ถูกฟ้องคดีจากกรณีผู้ฟ้องคดีมีหนังสือบอกกล่าวการลาออกจากตำแหน่ง และการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและให้ชดใช้เงินแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี และคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเป็นคดีนี้โดยกล่าวอ้างในคำฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่ดำเนินการตามกฎหมาย

ให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าดำรงตำแหน่งคนบดีคณะศิลปศาสตร์และกลับเป็นพนักงานสถาบันผู้ถูกฟ้องคดี จากกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือบอกกล่าวการลาออกจากตำแหน่ง และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการลาออกจากตำแหน่งคนบดีคณะศิลปศาสตร์ และการเป็นพนักงานสถาบันผู้ถูกฟ้องคดี ให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงิน แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อพิเคราะห์ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในคดีก่อน และคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้แล้ว เห็นได้ว่า การกระทำทั้งหลายที่เป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดี ข้อเท็จจริง พุทธิการณ์ และคำขอในคดีนี้ เป็นอย่างเดียวกันกับคดีก่อนซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและคดีถึงที่สุดแล้ว และแม้ว่าในการฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจะเปลี่ยนแปลงถ้อยคำหรือคำขอให้แตกต่างไปจากเดิม แต่ประเด็น และข้อเท็จจริงที่ศาลจำต้องนำมาวินิจฉัยคดีก็เป็นอย่างเดียวกันกับคดีก่อน ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดี ที่ได้มีคำสั่งชี้ขาดถึงที่สุดแล้วมาฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีอีกในประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุ อย่างเดียวกัน คำฟ้องนี้จึงเป็นคำฟ้องที่คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุ อย่างเดียวกัน ซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๒/๒๕๖๘)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๕

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

๑. บททั่วไป

๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)

๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่า เหตุแห่งการฟ้องคดียังไม่หมดสิ้นไป

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจังหวัดนครปฐม ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และขอให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕ อุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงต้องพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่ได้รับคำอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๙๑ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยังพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จ ย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนการฟ้องคดีแล้ว เมื่อคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีเป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีครบถ้วนสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องรอผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แต่อย่างใด แม้ในเวลาต่อมาผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ขออนุญาตอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มิได้พิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดและผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ศาลเป็นผู้พิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งพิพาท หนังสือดังกล่าวจึงเป็นการแสดงเจตนาของผู้ฟ้องคดีที่มีต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ว่าประสงค์จะให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายแต่เพียงผู้เดียว การกระทำได้กล่าวของผู้ฟ้องคดีหาได้มีผลต่อการพิจารณาคดีของศาล เมื่อความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีมิได้หมดสิ้นไปเพราะผู้ออกคำสั่งหรือผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการก่อนศาลจะมีคำพิพากษา หรือผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนาต่อศาลขออนุญาตฟ้อง

กรณีจึงยังมีความจำเป็นที่ผู้ฟ้องคดีต้องได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหาย หรือยุติข้อโต้แย้งนั้น โดยการที่ศาลมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๒/๒๕๖๘ และที่ ๖๑๘/๒๕๖๘ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณีไม่เสียค่าใช้จ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้รับคำฟ้องข้อหาที่หนึ่งที่ฟ้องว่า กองบัญชาการ กองทัพไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการพักอาศัยที่อาคารสวัสดิการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อหาที่สองที่ฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิกถอน สิทธิของผู้ฟ้องคดีในการพักอาศัยที่อาคารสวัสดิการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหาย ขอให้ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือคำสั่ง ทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ส่วนคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดี ประกอบด้วย ๑. กรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องขาดรายได้ในหน้าที่การงานและความเจริญเติบโตตามปกติของ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ๒. กรณีผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลและค่าเล่าเรียนบุตร ๓. กรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียประโยชน์ตามกฎหมายบำเหน็จบำนาญข้าราชการและสมาชิกสหกรณ์ ออมทรัพย์ ๔. กรณีผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกเอกสารให้รายคูหมื่นผู้ฟ้องคดีไปตามหน่วยงานที่ผู้ฟ้องคดี ไปร้องทุกข์ขอความช่วยเหลือทั้งหน่วยงานของอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ อันเป็นการกระทำ ละเมิดต่อชื่อเสียงและเกียรติยศของผู้ฟ้องคดี ๕. กรณีผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการถูกยกยอก เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยที่พระราชทานให้แก่ผู้ฟ้องคดีในฐานะข้าราชการทหาร ๖. กรณีที่ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาจะซื้อขายห้องชุด บ้านเอื้ออาทร โครงการบ้านเอื้ออาทร เสมาฟ้าคราม เนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และ ๗. กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ละเมิดสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งจะเห็นได้ว่า คำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าว เป็นคำฟ้องและคำขอเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือการกระทำอื่น ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้เกี่ยวข้องกับคำสั่งเพิกถอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการพักอาศัยที่อาคาร สวัสดิการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่พอจะรวมพิจารณาพิพากษาได้ จึงเป็นการเสนอคำฟ้องและคำขอใหม่ ที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมที่ศาลรับไว้พิจารณาแล้ว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๒/๒๕๖๗)

๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครองแทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๖ การขังน้ำหนักระบอบประโชณสาธารณะกับประโชณส่วนบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)

๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ กรณีที่คู่กรณีมีคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร

๑.๕.๑ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๒ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลอื่นนำไปส่ง (ข้อ ๑๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การขอตรวจดูเอกสารทั้งหมดหรือบางฉบับในสำนวนคดี หรือขอคัดสำเนาหรือขอสำเนา อันรับรองถูกต้อง (ข้อ ๑๘)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น

๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง

๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)

๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

คำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ถือเป็นคำฟ้อง
ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น คำขอดังกล่าวจึงต้องใช้ถ้อยคำสุภาพด้วย
ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่
โดยใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการวิจารณ์การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลโดยไม่สมควร ถือไม่ได้ว่า
เป็นการใช้ถ้อยคำสุภาพในคำฟ้อง คำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่คำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์
ครบถ้วน ซึ่งศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้องได้ คำขอให้พิจารณาคดีใหม่ดังกล่าว
จึงเป็นคำฟ้องที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองต้องมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๕
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๓๑/๒๕๖๗)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๔ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๕ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา แล้วข้อหาใดข้อหาหนึ่ง เป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง

๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม

๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม

๑.๑) คำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

คำฟ้องเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้องค์การคลังสินค้า (ผู้ฟ้องคดี) รับผิดชอบค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยตามสัญญาฝากเก็บรักษาข้าวสาร (โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗) ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดให้วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำขอตายคำฟ้องเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘ ทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นการยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องภายในวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง เมื่อคดีตามคำฟ้องเดิมเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการฟ้องเรียกร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีคืนหนังสือค้ำประกันตามสัญญาดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีมูลคดีที่เกิดจากสัญญาทางปกครองฉบับเดียวกันกับข้อโต้แย้งตามคำฟ้องเดิม และมีประเด็นข้อพิพาทต่อเนื่องกันกับประเด็นข้อพิพาทตามคำฟ้องเดิมและตามสัญญาฝากเก็บรักษาข้าวสาร ดังนั้น คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีเข้าด้วยกันได้ และไม่ได้มีลักษณะ

เป็นการเพิ่มเติมสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างอันอาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาให้แตกต่างไปจากคำฟ้องเดิม อันจะมีลักษณะเป็นการเสนอข้อหาเพิ่มเติมต่อศาลที่จะถือเป็นคำฟ้องอย่างหนึ่งตามบทนิยามของ “คำฟ้อง” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการฟ้องคดีเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี กรณีจึงไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าเป็นคำฟ้องที่ยื่นภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหรือไม่แต่อย่างใด ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะมีคำสั่งรับคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าธรรมเนียมศาลครบถ้วนแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๕-๖๖๖/๒๕๖๘)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องเพิ่มเติมไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒) ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายตามคำฟ้องเพิ่มเติม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓) คำฟ้องเพิ่มเติมต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔) คำฟ้องเพิ่มเติมต้องยื่นก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓-ข้อ ๔๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำคัดค้านคำให้การไว้ ดังนี้

(๑) ต้องยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีมีเหตุผลอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีไม่มีเหตุผล

อันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีผู้ฟ้องคดีไม่ทำคำคัดค้านคำให้การ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ต้องไม่มีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด (ข้อ ๔๘ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐-ข้อ ๕๙)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔-ข้อ ๖๘)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙-ข้อ ๗๔)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ

(๑) คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ได้มีมติว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีมีความผิดทางอาญาและมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ก็ได้มีคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พร้อมทั้งมีคำขอเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา เห็นว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้เกษียณอายุราชการไปแล้ว อีกทั้งหากภายหลังศาลปกครองได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับคืนสิทธิประโยชน์ย้อนหลังตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการเสมือนหนึ่งว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ การให้คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจึงไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังแต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่มีเหตุสมควรที่จะทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๘/๒๕๖๘)

๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕-ข้อ ๗๗)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ

(๑) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอ ในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

(๑) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอ ในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของ ศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่น ๆ

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรี เมืองอยุธยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และเทศบาลเมืองอยุธยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการห้ามมิให้

อาคารข้างเคียงปล่อยน้ำไหลเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีและตรวจสอบอาคารข้างเคียงตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษายกฟ้องซึ่งมีผลเป็นการพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชนะคดีเต็มตามข้อหา แต่คำพิพากษามีได้กล่าวถึงคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวดังกล่าวไว้ ดังนี้ แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดแล้ว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นคำขอต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในเจ็ดวันนับแต่ศาลพิพากษา แสดงว่าตนประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว อีกทั้งเป็นกรณีที่ไม่มีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งให้วิธีการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวมีผลใช้บังคับต่อไป เพราะไม่จำต้องบังคับการใด ๆ ให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นอีก คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาทั้งสองคำสั่งจึงเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษามาตรา ๒๖๐ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับข้อ ๗๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๕๔/๒๕๖๗)

๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง

๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘)

๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกโฉนดที่ดินโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการออกโฉนดที่ดินทับสระน้ำสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเป็นการออกโฉนดที่ดินไม่ตรงกับที่ตั้งของแปลงที่ดินตามหลักฐานเดิม เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ประโยชน์จากสระน้ำสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ดำเนินการใด ๆ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อเพิกถอนโฉนดที่ดินให้คืนสภาพสู่การเป็นที่ดินของรัฐดังเดิมภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อพิจารณาจากคำฟ้องและคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอยู่อาศัยในท้องที่ดังกล่าวจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จดเว้นการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ประกอบกับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้นศาลต้องมีคำสั่งตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และคดีนี้เป็นการฟ้องเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการออกโฉนดที่ดินทับที่ดินอันเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน จึงเป็นการฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะซึ่งจะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) นั้น ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีในการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีย่อมไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรที่จะมีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณาได้ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้น แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้อธิบดีกรมที่ดินทราบ เพื่ออธิบดีกรมที่ดินจะได้พิจารณา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และอธิบดีกรมที่ดิน เป็นผู้ถูกฟ้องคดี ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะเรียกให้อธิบดีกรมที่ดินเข้ามาเป็นคู่กรณีในฐานะผู้ถูกฟ้องคดี โดยการร้องสอดตามข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) (ข) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗/๒๕๖๘)

๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด

(๑) ต้องมีคำฟ้องเดิม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ต้องเป็นการร้องสอดเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ หรือผู้ร้องสอดต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดี

กรณีที่ศาลอนุญาตให้ร้องสอด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้ร้องสอด

คดีนี้ศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณาเฉพาะข้อหาที่สองในส่วนที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่ไม่พิจารณาคำขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔ และข้อหาที่สามในส่วนที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กที่ล่วงล้ำลำน้ำ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้อำนวยการสำนักความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมทางน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งในระหว่างการพิจารณาผู้ร้องยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง เห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงในคดีนี้จะรับฟังได้ว่า ผู้ร้องเป็นเจ้าของที่ดินและอาคารซึ่งมีบริเวณติดกับโฉนดที่ดินที่ก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำพิพาทและเป็นผู้ร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐว่าสิ่งล่วงล้ำลำน้ำพิพาทปลูกสร้างไม่ถูกต้อง และเป็นเหตุให้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีอื่นให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทบางส่วน โดยมีบางส่วนยังไม่ถูกรื้อถอนอันเป็นประเด็นพิพาทในคดีนี้ก็ตาม แต่การใช้อำนาจในการออกคำสั่งที่พิพาททั้งสองกรณี ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งไม่รับคำขออนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งให้รื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีผลกระทบและมีสภาพบังคับกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองเท่านั้น มิได้มีผลกระทบต่อผู้ร้องแต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากคำอุทธรณ์ของผู้ร้องโดยตลอดแล้วยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครอง หรือบังคับตามสิทธิของผู้ร้องที่มีอยู่อีกเช่นกัน นอกจากนี้ ผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองย่อมมีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งที่พิพาทเท่านั้น ความเสียหายที่ผู้ร้องอ้างว่าได้รับจากการมีอยู่ของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำพิพาทจึงไม่ใช่ประเด็นพิพาทที่ศาลจำต้องวินิจฉัยในคดีนี้ กรณีจึงมีอาจถือได้ว่าผู้ร้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาข้อกฎหมายแห่งคดีที่ศาลจะต้องวินิจฉัย จึงไม่มีเหตุอันควรและไม่มี ความจำเป็นที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องเข้ามาในคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๔/๒๕๖๗)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นสถาบันการศึกษาเอกชน ได้ทำบันทึกข้อตกลงกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เป็นผู้แทนเพื่อเข้าร่วมดำเนินงานกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติอนุมัติเพิกถอนการเข้าร่วมดำเนินงานกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ของผู้ฟ้องคดี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินการให้กู้ยืมได้เฉพาะผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีเท่านั้น และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีประกาศกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่อง รายชื่อสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่สามารถดำเนินการให้กู้ยืมเงินแทนกองทุนในปีการศึกษา ๒๕๖๗ ซึ่งตามบัญชีแนบท้าย ๒ ไม่ปรากฏรายชื่อสถาบันการศึกษาของผู้ฟ้องคดีในการดำเนินการให้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีกู้ยืมได้ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือแจ้งกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ให้ระงับการสอบทานเอกสาร

กับข้อมูลไฟล์สแกน (Scan) ในระบบของกองทุนฯ ของผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีของผู้ฟ้องคดี ไปพลาถก่อนจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีหนังสือแจ้งให้ดำเนินการต่อไป และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งเหตุแห่งการเพิกถอนการเข้าร่วมดำเนินงานของผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการที่สถานศึกษาจะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๐ และบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเข้าร่วม ดำเนินงานกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเหตุดังกล่าว ไม่มีมูลความจริง มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น นั้น กรณีพิพาทตามคำฟ้องเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา ทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สิทธิและหน้าที่ ตามสัญญาของผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงย่อมมีผลผูกพันเฉพาะคู่สัญญา และผลของ คำพิพากษาจึงกระทบต่อการเข้าร่วมดำเนินงานของผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่กรณีในคดี เท่านั้น ผู้ร้องทั้งหกสิบห้าซึ่งเป็นนักศึกษาในสถานศึกษาของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้เป็นคู่สัญญาในสัญญา พิพาท จึงไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่พิพาทในคดีนี้ ผู้ร้องทั้งหกสิบห้าจึงไม่มีสิทธิใด ๆ ตามสัญญาพิพาทที่จะได้รับความรับรอง คຸ້ມຄອງ หรือบังคับตามสิทธิของตน หรือมีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีนี้ และเมื่อข้อเท็จจริง ตามคำร้องสอดปรากฏว่า ผู้ร้องทั้งหกสิบห้าเป็นนักศึกษาในสถานศึกษาของผู้ฟ้องคดีชั้นปีที่ ๑ มิใช่ ผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปี จึงมิใช่ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ปรากฏรายชื่อสถาบันการศึกษาของผู้ฟ้องคดีในการดำเนินการให้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปี กຸ້ມຄອງไม่ได้ และผลของคำพิพากษาในคดีนี้ไม่ว่าจะไปในทางโดยยอมมีผลผูกพันเฉพาะคู่กรณีในคดี มิได้มี ผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ร้องทั้งหกสิบห้า หรือทำให้ผู้ร้องทั้งหกสิบห้ากลายเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ตามกฎหมายในผลแห่งคดีนี้แต่อย่างใด ผู้ร้องทั้งหกสิบห้าจึงมิใช่ผู้ที่จะถูกกระทบหรือถูกบังคับจากผล แห่งคำพิพากษา เมื่อไม่ปรากฏว่าเป็นการจำเป็นที่ผู้ร้องทั้งหกสิบห้าต้องเข้ามาเป็นคู่กรณี ในคดีนี้เพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คຸ້ມຄອງ หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ และไม่ใชผู้มีส่วนได้เสีย ตามกฎหมายในผลแห่งคดีนี้ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำร้องสอดของผู้ร้อง ทั้งหกสิบห้าไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๗/๒๕๖๘)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสองฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกเป็น ๒ ข้อหา ข้อหาที่หนึ่ง ฟ้องว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) โดยปฏิรูปที่ดินจังหวัด นครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือดังกล่าว อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งหากข้อเท็จจริง พังเป็นที่ยุติว่าการออกหนังสือดังกล่าวเป็นการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ชอบ

ด้วยกฎหมายแล้ว ศาลชอบที่จะมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์นั้น โดยผลแห่งคดีจะมีผลแต่เพียงว่าผู้ร้องสอดและนาย ข. ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเป็นผู้ที่มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวสิ้นสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน แม้ผู้ร้องทั้งห้าจะอ้างว่าเป็นผู้ได้รับที่ดินจากนาย ข. โดยนิติกรรมระหว่างนั้นและเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่เมื่อผู้ร้องทั้งห้าไม่ใช่บุคคลที่มีชื่อเป็นผู้ที่มีสิทธิหรือได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือดังกล่าว ผู้ร้องทั้งห้าจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย ทั้งไม่ใช่ผู้ที่ถูกระงับหรือถูกบังคับโดยคำพิพากษาโดยตรงหรือผลของคดีตามกฎหมาย ผู้ร้องทั้งห้าจึงไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายหรืออาจถูกระงับจากผลแห่งคดีในข้อหาที่จะร้องขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ด้วยการร้องสอด สำหรับข้อหาที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสองฟ้องว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไก้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ปล่อยให้บุคคลอื่นเข้ายึดถือครอบครองทำประโยชน์และก่อสร้างอาคารบริเวณรอบสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) รวมทั้งกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ไม่กำกับดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติตามหน้าที่ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งในคำร้องสอดของผู้ร้องทั้งห้าต่างปรากฏข้อเท็จจริงในทำนองเดียวกันว่า ผู้ร้องทั้งห้าเป็นผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือที่พิพาทข้างต้น และบรรยายถึงการเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินเท่านั้น เมื่อผู้ร้องทั้งห้าไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อหา หากในทางพิจารณาของศาลรับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และศาลจะต้องกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ปฏิบัติหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ร้องทั้งห้าไม่มีหน้าที่ใด ๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องทั้งห้าจึงไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจจะถูกระงับจากผลแห่งคดีในข้อหาที่จะร้องขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ด้วยการร้องสอดได้เช่นกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๕/๒๕๖๘)

๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๘๐)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๑)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี

๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓-ข้อ ๘๗)

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำร้องโต้แย้งคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำแถลงเป็นหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา โดยมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวนและมีคำสั่งรับพยานหลักฐานตามคำแถลงข้อ ๑.๔ ถึงข้อ ๑.๖ ไว้พิจารณา อันมีลักษณะเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำแถลงเป็นหนังสือบางส่วนไว้พิจารณา และโดยที่คดีนี้มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติผิดสัญญาฝากเก็บรักษามันเส้นโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังหรือไม่ หากปฏิบัติผิดสัญญาจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายและดอกเบี้ยหรือไม่ เพียงใด ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำแถลงเป็นหนังสือดังกล่าวแล้วเห็นว่า เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างเพื่อประกอบข้อต่อสู้ว่าไม่ได้ปฏิบัติผิดสัญญา แต่ไม่ปรากฏว่าได้กล่าวอ้างถึงข้อเท็จจริงนี้ตั้งแต่ในชั้นคำให้การและคำให้การเพิ่มเติม ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้วและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สามารถยกขึ้นต่อสู้ได้ตั้งแต่ในขณะนั้น ประกอบกับไม่ได้แสดงให้ศาลเห็นว่า มีเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจเสนอต่อศาลได้ก่อนหน้านั้น อีกทั้งในชั้นการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกข้อต่อสู้แล้วว่ามิได้ปฏิบัติผิดสัญญา ซึ่งศาลสามารถรับฟังข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในสำนวนได้อยู่แล้ว ข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างในคำแถลงดังกล่าวจึงมิใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญในคดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจเสนอต่อศาลได้ก่อนหน้านั้นตามข้อ ๘๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งที่ไม่รับคำแถลงเป็นหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๑/๒๕๖๘)

๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง

๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ข้อ ๙๒)

การที่คณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินได้วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีว่าเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติที่จะสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นบุคคลผู้สมควรได้รับ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

การแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเพื่อเข้ารับ การสรรหาเป็นบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงเป็นการกระทำอันมีลักษณะ เป็นการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและเป็นที่สุดตามมาตรา ๒๐๓ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ กรณีมิใช่ เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ที่อยู่ในอำนาจพิจารณา พิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๑๙๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลปกครอง จึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศคณะกรรมการ สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง รายชื่อผู้สมัครที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อเข้ารับ การสรรหาเป็นบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินไว้พิจารณาพิพากษาได้ และโดยที่ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดในประเด็นนี้ ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกขึ้น วินิจฉัยเองได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๖๙/๒๕๖๘)

บุคคลจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้อื่นตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ฉะนั้น การจะให้บุคคลผู้ที่ไม่ได้กระทำละเมิด ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้อื่นโดยที่ตนเองไม่ได้กระทำความผิด ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบ เรียบร้อยของประชาชนที่ศาลปกครองสามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น แม้คดีนี้ศาลจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำฟ้อง ของผู้ฟ้องคดีในส่วนข้อหาที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีไปแล้ว แต่คำฟ้อง ของผู้ฟ้องคดีในส่วนข้อหาที่ฟ้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากคำสั่งดังกล่าว นั้น การที่ ศาลปกครองสูงสุดจะวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนเท่าใด ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจยกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่ง ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าเป็นมูลเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายขึ้นพิจารณาและวินิจฉัยว่าการออก คำสั่งดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อย่างไร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. ๓๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการ หักเงินเดือนและเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อให้การชำระหนี้เงินกู้มีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม กรณีเห็นได้ว่าระเบียบดังกล่าวมีความมุ่งหมายให้มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับ แก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และก่อให้เกิดอำนาจในการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการได้ก็ตาม แต่ในการออกระเบียบเช่นนั้นจะต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเสียก่อนจึงจะมีผลใช้บังคับได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับกันว่ารเบียบกระทรวงศึกษาธิการที่พิพาทยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎ ประกอบกับเมื่อได้พิจารณาข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว ที่กำหนดให้ส่วนราชการหักเงิน ณ ที่จ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้จะต้องมีเงินเดือนสุทธิตั้งหลังจากการหักชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดในระเบียบ และในกรณีที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้ส่วนราชการผู้เบิกงดการหักเงินจนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อข้าราชการประจำและข้าราชการบำนาญที่เคยอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และไม่เพียงแต่มีผลต่อการดำเนินกิจการของส่วนราชการที่จัดสวัสดิการการเงินกู้หรือสหกรณ์เท่านั้น แต่จะมีผลกระทบต่อสถาบันการเงินที่ได้ให้ข้าราชการประจำและข้าราชการบำนาญกู้เงินไปแล้วก่อนที่จะระเบียบดังกล่าวจะประกาศใช้บังคับและอยู่ระหว่างการชำระหนี้ จึงไม่อาจถือว่าเป็นเพียงกฎเกณฑ์ภายในของฝ่ายปกครองที่จะใช้บังคับกับส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ขั้นตอนที่กำหนดให้ต้องนำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการที่พิพาทลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงถือว่าเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่มีอาจไม่ดำเนินการได้ ยิ่งกว่านั้นข้อ ๗ ของระเบียบดังกล่าวยังเป็นหลักเกณฑ์ที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และขัดแย้งกับข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ อีกด้วย โดยประเด็นปัญหาว่า กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ออกโดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎจะมีผลบังคับได้หรือไม่ และเป็นข้อกฎหมายที่ศาลจำต้องนำมาวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดี ถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าว ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๓๓/๒๕๖๘)

๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย (ข้อ ๙๕)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายนวนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)

๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายเงินเพิ่มร้อยละยี่สิบห้าของเงินบำนาญปกติ นับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ จนถึงวันฟ้อง และจ่ายเงินเพิ่มร้อยละยี่สิบห้าของเงินบำนาญปกติ นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นให้รับคำฟ้องเฉพาะในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินเพิ่มร้อยละยี่สิบห้าของเงินบำนาญปกติ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป จนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ และนับแต่เดือนที่ฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะหมดสิทธิได้รับตามกฎหมายไว้พิจารณา จึงเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นการวินิจฉัยให้รับคำฟ้องบางส่วนไว้พิจารณา และมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติให้คำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองสูงสุดเป็นที่สุด อันเป็นกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งชี้ขาดประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุดย่อมไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วได้อีกตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งเมื่อศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งวินิจฉัยกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นต้นก็ได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปในประเด็นเนื้อหาแห่งคดีแล้วได้มีคำพิพากษายกฟ้อง และผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดย่อมดำเนินกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ โดยไม่อาจยกประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุดแล้วขึ้นมาวินิจฉัยได้อีกตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองสูงสุดดำเนินกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยยกประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุดแล้วขึ้นมาวินิจฉัยอีก จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ถือเป็นการมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

จึงต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดให้ศาลปกครองรับไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คำขอให้พิจารณาคดีพิพาทภาคีใหม่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำขอที่ศาลรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๖/๒๕๖๘)

๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาคดีพิพาทภาคีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

กรณีที่มิใช่ผู้มีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่

คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติโดยศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษายืนตาม คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นให้ยกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ถูกกำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออก น.ส. ๓ ก. ได้ เนื่องจากเป็นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และผู้ฟ้องคดี มิใช่เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินที่พิพาทต่อเนื่องจากบุคคลผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน ที่พิพาทมาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ไม่มีสิทธิได้รับ น.ส. ๓ ก. แปลงดังกล่าว ตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาท้ายเหมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไม่ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ ล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด คดีถึงที่สุด ภายหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาแล้วปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ ผู้ร้อง ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ของผู้ฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้นาย อ. ยื่นคำขอต่อศาลปกครองชั้นต้นให้พิจารณาคดีพิพาทภาคีหรือมีคำสั่ง ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้น ได้มีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ดังกล่าวไว้พิจารณา ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับ คำขอให้พิจารณาคดีใหม่ต่อศาลปกครองสูงสุด กรณีจึงเห็นได้ว่า เมื่อผู้ร้องเป็นภรรยาโดยชอบ ด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีได้ถึงแก่ความตาย ผู้ร้องจึงเป็นทายาทของผู้ฟ้องคดี เมื่อศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นให้ยกฟ้อง และคดีถึงที่สุด ผลแห่งคดี ย่อมผูกพันผู้ร้องซึ่งเป็นทายาท ผู้ร้องจึงมิใช่บุคคลภายนอกผู้ถูกระทบจากผลแห่งคดีที่จะมีสิทธิ ยื่นคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาคดีพิพาทภาคีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ในคดีนี้ได้ ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๑/๒๕๖๘)

กรณีที่ศาลมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาด
ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กรณีที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์กรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๔)

กรณีศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด หมายความว่า ศาลปกครองรับฟังข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดี หรือไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดีจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม หรือรับฟังข้อเท็จจริงไม่ตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏตามพยานหลักฐานในสำนวนคดี เมื่อพิจารณาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีขึ้นอ้างในคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ว่า ศาลปกครองสูงสุดต้องรับฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีอาญาว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว นั้น ข้ออ้างดังกล่าวถือเป็น การโต้แย้งการตีความกฎหมายและการปรับข้อเท็จจริงเข้ากับข้อกฎหมายของศาล ซึ่งศาลปกครองสูงสุดย่อมมีดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดไปตามข้อกฎหมาย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าวฟังเป็นยุตินั้นเป็นอย่างเดียวกันในสาระสำคัญ แม้จะมีรายละเอียดแตกต่างกันบ้างแต่ก็ไม่ใช่เป็นผลให้คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดในคดีนั้นเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ทั้งนี้ การลงโทษทางอาญาเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิต และร่างกายของจำเลยในคดีอาญา ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาจึงต้องพิจารณาให้ได้ความว่า จำเลยกระทำความผิดอาญาจริง โดยมีพยานหลักฐานปรากฏอย่างชัดแจ้งจนสิ้นสงสัยตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ แต่ในคดีปกครองเป็นการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่ง ที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งใช้คำสั่งนั้นไหมทดแทนหน่วยงานของรัฐ ผู้เสียหาย อันเป็นการดำเนินการเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทางราชการ ซึ่งหากทางพิจารณา ได้ความว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐเสียหาย หน่วยงานของรัฐที่เสียหายย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนได้ และศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าวก็ได้ยกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีขึ้นวินิจฉัยโดยครบถ้วนแล้ว และไม่ปรากฏว่ามีข้อบกพร่องสำคัญ ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาแต่อย่างใด นอกจากนี้ แม้คำพิพากษาศาลฎีกาที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาแล้ว ซึ่งจะมีผลทำให้ข้อเท็จจริง ที่ฟังเป็นยุติแล้วเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญหรือไม่ก็ตาม ก็ไม่ถือเป็นกรณีมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นที่ยุติแล้วเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ส่วนข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า คดีขาดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน นั้น เป็นเพียงการโต้แย้งการใช้ดุลพินิจ ในการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าว ดังนั้น เหตุที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นกล่าวอ้าง ข้างต้นจึงไม่ใช่กรณีที่ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้น เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดี ไม่มีความยุติธรรม คำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีนี้ใหม่ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๔๔๗/๒๕๖๗)

กรณีที่ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติ แล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ หมายถึง กรณีที่มีข้อเท็จจริงนั้นอยู่ในคดี แต่ศาลไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงนั้น หรือข้อเท็จจริงปรากฏอย่างหนึ่ง แต่ศาลรับฟังเป็นอีกอย่างหนึ่ง และข้อเท็จจริงนั้นต้องเป็นข้อเท็จจริง สำคัญในคดี เมื่อพิจารณาข้ออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่อุทธรณ์ว่า การที่ศาลปกครองวินิจฉัยเกี่ยวกับ อำนาจของผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในการออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีว่า เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการวินิจฉัยที่มีข้อผิดพลาดบกพร่อง และผู้ฟ้องคดี เห็นว่าการรับฟังข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในส่วนของการดำเนินการทางวินัย การใช้ดุลพินิจในการ ออกคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒) ที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีของศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดผิดพลาด อันเป็นกรณีที่ศาลปกครองรับฟังข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน อันอาจทำให้ ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ เห็นได้ว่า เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดี ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาล และได้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาล ซึ่งศาล ได้พิจารณาโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากสำนวนคดีและได้ใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานพร้อมทั้ง ได้แสดงผลในการวินิจฉัยประกอบคำพิพากษาไว้โดยชัดแจ้งแล้ว การวินิจฉัยดังกล่าว เป็นความเห็นโดยอิสระของศาล การพิจารณาพิพากษาคดีกระทำโดยองค์กรคณะ ซึ่งต้องพิจารณาตาม ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเป็นประเด็นสำคัญยอมใช้ ดุลพินิจยกขึ้นวินิจฉัย หาใช่เป็นกรณีที่ศาลฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจ ทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญแต่อย่างใด คำขอของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เข้าเงื่อนไขที่จะขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๗๑/๒๕๖๗)

กรณีที่ไม่ว่าผู้ร้องไม่ทราบถึงเหตุอันในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้วมาโดยมิใช่ ความผิดของผู้ยื่น (มาตรา ๗๕ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่เมื่อพ้นกำหนดเวลา (มาตรา ๗๕ วรรคสาม)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลได้มีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ถึงที่สุดแล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๑๓ การบังคับคดี

(๑) ข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครอง

คดีนี้กรมประชาสัมพันธ์ (ผู้ร้อง) ได้ทำสัญญาเช่าคลื่นความถี่แม่ข่ายของสัญญาณวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. และคลื่นความถี่แม่ข่ายของสัญญาณโทรทัศน์ในเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ กับ บริษัท ฟ. ผู้คัดค้าน แต่ปรากฏว่าในปีที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๕๘) และปีที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ผู้คัดค้านมิได้ชำระค่าเช่าคลื่นความถี่แม่ข่ายและค่าสนับสนุนสวัสดิการตอบแทนตามสัญญาให้แก่ผู้ร้อง ซึ่งผู้คัดค้านได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ ต่อมาคณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดข้อพิพาทให้ผู้ร้องคืนค่าเช่าคลื่นความถี่แม่ข่ายแก่ผู้คัดค้านสำหรับปีที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ถึงปีที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๗) รวม ๘ ปี เป็นเงิน ๒๓,๖๓๕,๐๐๐ บาท ผู้ร้องไม่เห็นพ้องด้วย จึงยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ซึ่งคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องและมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ร้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองสูงสุดที่บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ในส่วนที่กำหนดให้ผู้ร้องคืนค่าเช่าคลื่นความถี่แม่ข่ายแก่ผู้คัดค้าน สำหรับปีที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ถึงปีที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๗) รวม ๘ ปี เป็นเงิน ๒๓,๖๓๕,๐๐๐ บาท การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ว่าขณะนี้ผู้ร้องยังไม่สามารถเบิกจ่ายและปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้เนื่องจากผู้ร้องได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณาต่อศาลปกครองสูงสุด กรณีศาลปกครองชั้นต้นไม่เรียกคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้ามาในคดี ซึ่งหากศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น จะทำให้ผู้ร้องเกิดปัญหาต้องเรียกเงินที่ชำระไปแล้วคืน และหากศาลมีคำสั่งเป็นที่สุด ผู้ร้องก็อยู่ในฐานะมั่นคงที่พร้อมจะชำระหนี้ได้ นั้น ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ศาลปกครองสูงสุดอาจมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ร้องไว้พิจารณาตามข้ออ้างของผู้ร้อง เป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง จึงมิใช่ข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในส่วนที่ให้ผู้ร้องคืนค่าเช่าคลื่นความถี่แม่ข่ายแก่ผู้คัดค้าน สำหรับปีที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ถึงปีที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๕๗) รวม ๘ ปี เป็นเงิน ๒๓,๖๓๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี อุทธรณ์ของผู้ร้องดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ร้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองสูงสุดที่บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในส่วนดังกล่าวจึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗๗-๙๗๘/๒๕๖๗)

(๒) การโต้แย้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งในชั้นบังคับคดี

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งในชั้นบังคับคดีให้นาง ว. มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากสิทธิเรียกร้องในเงินค่าทดแทนที่ดินแปลงพิพาท เมื่อไม่มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดให้คำสั่งเช่นว่านี้ถึงที่สุด คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งอันใดของศาลปกครอง

ชั้นต้นตามข้อ ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หาได้จำกัดเฉพาะ คำสั่งระหว่างการพิจารณาเท่านั้น หากแต่ยังหมายความรวมถึงคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในชั้น การบังคับคดี หรือที่เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีแล้วด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่า สัญญาซื้อขายที่ดินแปลงพิพาทในการขายทอดตลาด ระหว่าง เจ้าพนักงานบังคับคดี กับ นาง ว. เป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดี ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งในชั้นการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงยื่น อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งเมื่อพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำสั่ง ไม่รับคำร้องหรือยกคำร้องขอรับชำระหนี้ของนาง ว. แล้ว เห็นว่า เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิอุทธรณ์ คำสั่งในชั้นการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๔๔/๑ วรรคหนึ่ง ที่ศาลปกครองชั้นต้นพึงปฏิบัติ ตามข้อ ๔๔/๑ วรรคสอง โดยส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องมายังศาลปกครอง สูงสุดโดยพลัน ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า เป็นการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาช้า จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณานั้น ไม่ขัดด้วยระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอเบิกค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษาดูงาน ณ ประเทศ สหรัฐอเมริกา และขออนุมัติเบิกค่าวัสดุวิทยาศาสตร์และนํ้ายาสารเคมีที่ผู้ฟ้องคดีได้สำรองใช้ในการ จัดอบรม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่อนุมัติจ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเต็มตามจำนวนที่ผู้ฟ้องคดีขอเบิก จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้สำรองจ่ายไปดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ยกฟ้องในส่วน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศที่ประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นเงินจำนวน ๗๓,๗๕๖.๐๓ บาท และชดใช้ค่าเสียหายเป็นค่าวัสดุวิทยาศาสตร์ และนํ้ายาสารเคมี เป็นเงิน ๘๐,๓๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕๔,๐๕๖.๐๓ บาท พร้อมดอกเบี้ย ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี กับทั้งให้ส่งมอบวัสดุวิทยาศาสตร์และนํ้ายาสารเคมีรายการที่ (๓) (๔) และ (๕) คืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากดำเนินการไม่ได้ ให้ชดใช้ค่าเสียหายแทนการส่งมอบ เป็นเงิน ๗,๓๘๓ บาท ต่อมา สำนักบังคับคดีปกครองรายงานต่อศาลว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติตามคำบังคับครบถ้วนแล้ว คดีไม่มีเหตุขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งถอนการบังคับคดี ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ถอนการบังคับคดี โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่า กรณีนี้ศาลปกครองชั้นต้นยังไม่ได้ไต่สวนคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียเพื่อคุ้มครองสิทธิ ของคู่กรณีในระหว่างการพิจารณา ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งถอนการบังคับคดีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลจึงไม่มีอำนาจสั่ง ตามความเห็นของสำนักบังคับคดีปกครองได้ เห็นว่า การจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่ง

เพิกถอนหรือแก้ไขหมายบังคับคดี หรือคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดีที่บกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมายตามข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ได้ นั้น ต้องเป็นกรณีที่การบังคับคดียังไม่เสร็จลง เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งถอนการบังคับคดีตามข้อ ๑๓๓ แห่งระเบียบดังกล่าว อันถือได้ว่าการบังคับคดีได้เสร็จสิ้นลงแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งถอนการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นในกรณีเช่นนี้ จึงมีอาจถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดีตามข้อ ๑๓๔ แห่งระเบียบเดียวกัน หากแต่เป็นการใช้สิทธิในการอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งถอนการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้น ทั้งนี้ คำสั่งอื่นใดของศาลปกครองชั้นต้นที่กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หาได้จำกัดเฉพาะคำสั่งระหว่างพิจารณาเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในชั้นบังคับคดี หรือที่เกิดขึ้นในภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีแล้วด้วย เมื่อคำสั่งถอนการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นมิได้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ถึงที่สุด และเป็นคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่เกิดขึ้นในภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ซึ่งมีใช้คำสั่งระหว่างการพิจารณาตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำสั่งถอนการบังคับคดีจึงเป็นคำสั่งอื่นใดของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งถอนการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะส่งคำร้องคัดค้านคำสั่งถอนการบังคับคดีดังกล่าวมายังศาลปกครองสูงสุดโดยพลันตามข้อ ๔๙/๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๔/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

(๓) การสืบทรัพย์

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ชำระหนี้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีหนังสือขอให้ธนาคารพาณิชย์จำนวน ๙ แห่ง ดำเนินการตรวจสอบบัญชีเงินฝาก หลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีอยู่ กับธนาคาร โดยธนาคารพาณิชย์จำนวน ๔ แห่ง ได้มีหนังสือแจ้งข้อมูลทางการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ธนาคารพาณิชย์อีกจำนวน ๕ แห่ง ได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการให้ข้อมูลบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ถูกฟ้องคดีแก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเปิดเผยได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ทั้ง ๕ แห่ง ส่งสำเนาเอกสารข้อมูลบัญชีเงินฝาก หลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีอยู่ กับธนาคารดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้ครบถ้วน อันถือเป็นกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำบังคับของศาล ผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีด้วยการมีหนังสือ

ขอให้ธนาคารพาณิชย์จำนวน ๙ แห่ง ดำเนินการตรวจสอบบัญชีเงินฝาก หลักทรัพย์ หรือทรัพย์สิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีอยู่กับธนาคารดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ธนาคารพาณิชย์จำนวน ๕ แห่ง ปฏิเสธ การให้ข้อมูลบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาล ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลไต่สวนหรือมีคำสั่ง ให้ธนาคารพาณิชย์ทั้ง ๕ แห่ง ส่งสำเนาเอกสารข้อมูลบัญชีเงินฝากธนาคาร หลักทรัพย์ หรือทรัพย์สิน ที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีอยู่กับธนาคารพาณิชย์ฉบับที่เจ้าหน้าที่รับรองความถูกต้องให้ผู้ฟ้องคดีได้ตามข้อ ๑๓๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังตามคำชี้แจงของธนาคาร ดังกล่าวข้างต้นว่า หากศาลมีคำสั่งใด ๆ ธนาคารก็จะยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งศาล กรณีจึงเห็นได้ว่า ศาลปกครองมีอำนาจไต่สวนและมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือมีคำสั่งใด ๆ เพื่อให้การบังคับคดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๕/๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙๑/๒๕๖๓)

(๔) การถอนการบังคับคดี

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑,๗๙๕,๔๘๐.๔๘ บาท พร้อมดอกเบี้ย ค่าขออื่นนอกจากนี้ไต่ยก และไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดอุทธรณ์คำพิพากษา คดีจึงถึงที่สุด ต่อมา ในชั้นบังคับคดีความปรากฏต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน ได้พิจารณาค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นราคาตารางวาละ ๓,๓๑๑ บาท เพิ่มขึ้น จากราคาค่าทดแทนที่คณะกรรมการเพื่อกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดให้ตารางวาละ ๘๑๗ บาท ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจำนวน ๒,๙๔๐,๘๗๓.๒๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย จำนวน ๑๓๑,๔๕๗.๐๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๓,๐๗๒,๓๓๐.๒๒ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้รับเงิน ค่าทดแทนที่ดินที่เพิ่มขึ้นในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นได้ว่า ศาลปกครอง ชั้นต้นและคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ได้วินิจฉัยและพิจารณาในเรื่องค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน ของผู้ฟ้องคดี ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๑๘๔ เลขที่ดิน ๓๗๐ (๑๓๒) จังหวัดนครนายก อันเป็นเหตุ แห่งการฟ้องคดีเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงินตามที่ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ กำหนดดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นจากราคาค่าทดแทนที่ดินที่คณะกรรมการเพื่อกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด เป็นเงินจำนวน ๑,๗๙๕,๔๘๐.๔๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยตามคำพิพากษา ศาลปกครองชั้นต้นครบถ้วนแล้ว จึงไม่มีกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาล อีกต่อไป เมื่อปรากฏว่าสำนักงานศาลปกครองกลางรายงานศาลขอให้สั่งถอนการบังคับคดี เนื่องจาก ได้ดำเนินการบังคับตามคำบังคับของศาลถูกต้องครบถ้วนแล้ว ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่ง ถอนการบังคับคดีตามข้อ ๑๓๓ วรรคหนึ่ง (๔) และวรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๙/๒๕๖๘)

๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด

๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์

๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)

(๑) ข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์มีข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโดยวินิจฉัยว่า การที่ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่ใช้อำนาจในฐานะนายช่างชลประทาน ดำเนินการรื้อถอนร้านค้าชุมชน ไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ มิได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อบังคับให้บุคคลรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างได้อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งหกไม่มีสิทธิใด ๆ ในเขตชลประทานดังกล่าว รวมทั้งไม่อาจอ้างสิทธิที่จะใช้เขตชลประทานเป็นทางออกสู่ถนนสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีทั้งหกจึงไม่อาจกล่าวอ้างความเดือดร้อนจากความจำเป็นที่จะต้องใช้ทางออกสู่สาธารณะโดยผ่านเขตชลประทานเพื่อความสะดวกมาร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนอาคารร้านค้าชุมชนที่อยู่ในเขตชลประทานได้ เมื่อคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหก

ระบุแต่เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งหกขอแก้ไขข้อความในคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นที่ระบุข้อความว่า “รวมทั้งไม่มีสิทธิโดยชอบที่จะใช้เขตชลประทานดังกล่าวเป็นทางผ่านออกไปสู่ถนนสาธารณะ” เป็น “การให้และการใช้สิทธิให้อยู่ในดุลยพินิจพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีหรือกรมชลประทาน ตามระเบียบราชการบริหารบ้านเมืองที่ดี” โดยมีได้โต้แย้งคัดค้านผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ถูกต้องอย่างไร จึงเป็นกรณีที่คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหกเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น อันเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้น เป็นกรณีที่ไมอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหกไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๔/๒๕๖๘)

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบปรับและรับชำระเงินค่าปรับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก แต่ผู้ฟ้องคดีไม่นำเงินดังกล่าวส่งให้เจ้าหน้าที่การเงินของกองบังคับการตำรวจจราจร ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ปรากฏตามบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (เพิ่มเติมครั้งที่ ๒) ว่า เงินค่าปรับจำนวน ๕๔,๖๐๐ บาท ร้อยตำรวจเอก ถ. ขอยืมไปจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เก็บรักษาไว้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่เปรียบเทียบปรับเท่านั้น ร้อยตำรวจเอก ถ. เป็นผู้เก็บเงินไว้ทั้งหมด เมื่อออกเวรหัวหน้าหน่วยจะรวบรวมเงินไปส่งทุกครั้ง และที่ผู้บังคับการตำรวจจราจร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๔) กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีให้ร้อยตำรวจเอก ถ. ยืมเงินค่าปรับไป ๔๐,๐๐๐ บาท ไม่เป็นความจริง ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวขัดแย้งกับบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนตามบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (เพิ่มเติมครั้งที่ ๒) ซึ่งไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่ามีการให้สัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำการใด ๆ โดยมีขอบเพื่อบุญใจให้ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำดังกล่าวนี้ บันทึกถ้อยคำดังกล่าวจึงมีน้ำหนักรับฟังได้ ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นจึงพิพากษายกฟ้อง และเมื่อพิจารณาคำอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ฟ้องคดี เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นพอฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีหน้าที่ในการเก็บเงินค่าปรับและไม่ได้นำส่งเงินค่าปรับให้สถานีตำรวจทางด่วน ๑ อีกทั้งไม่เคยให้ร้อยตำรวจเอก ถ. ยืมเงินค่าปรับและผู้ฟ้องคดีไม่ได้เก็บเงินค่าปรับไว้จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ตามที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง อันเป็นเหตุให้ต้องถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามคำอุทธรณ์ข้างต้นถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยกข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายขึ้นต่อสู้ในชั้นอุทธรณ์คำพิพากษาแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งพิพากษาและตามที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยในคำพิพากษา และแม้ผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขออย่างชัดเจนให้ศาลปกครองสูงสุดกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษาตามคำขอท้ายฟ้องก็ตาม แต่จากการบรรยายในคำอุทธรณ์ดังกล่าวมานี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและมีความประสงค์ขอให้ศาลปกครอง

สูงสุดกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นพิพากษาตามคำขอท้ายฟ้องแล้ว ดังนั้น เมื่อคำอุทธรณ์ดังกล่าวมีองค์ประกอบอย่างน้อยครบตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง ของระเบียบดังกล่าว จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ศาลจะรับไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้ ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๐๖ ของระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๖๓)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ข้อที่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น (ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๘๑ ซึ่งแบ่งแยกมาจากโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๓๐ ตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง เนื้อที่จำนวน ๓ งาน ๔๒.๔ ตารางวา ซึ่งอยู่ในเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ มีมติกำหนดค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตารางละ ๑๕๐ บาท หรือไร่ละ ๖๐,๐๐๐ บาท ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนเนื้อที่ ๑ งาน ๑๙ ตารางวา ได้รับค่าทดแทนเป็นเงินจำนวน ๒๙,๗๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกำหนดเงินค่าทดแทนดังกล่าวไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี โดยศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งศาลปกครองสูงสุด

พิจารณาตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏหลักฐานการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินจำนวน ๓ แปลง ได้แก่ การซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ ในราคา ๘๕๐,๐๐๐ บาท และการซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๙๔ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๙๕ ในราคา ๖๐๐,๐๐๐ บาท ตามที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นกล่าวอ้างในคำอุทธรณ์ ซึ่งที่ดินทั้งสามแปลงข้างต้นตั้งอยู่ในตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง เช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ มีเนื้อที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๖๗ ตารางวา เป็นที่ดินไม่มีสิ่งปลูกสร้าง มีด้านที่ติดทางสาธารณประโยชน์ ๑ ด้าน และมีระยะห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีประมาณ ๓ กิโลเมตร มีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินขณะซื้อขายทั้งแปลงเป็นเงินจำนวน ๓๐๗,๕๗๕ บาท คิดเป็นราคาไร่ละ ๙๐,๐๐๐ บาท หรือตารางวาละ ๒๒๕ บาท ส่วนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๙๔ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๙๕ มีเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๖๙.๙ ตารางวา และ ๒ งาน ๔๔.๓ ตารางวา ตามลำดับ เป็นที่ดินไม่มีสิ่งปลูกสร้าง มีด้านที่ติดทางสาธารณประโยชน์ ๑ ด้าน และด้านที่ติดกับเหมืองสาธารณประโยชน์อีก ๑ ด้าน และมีระยะห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีประมาณ ๖ กิโลเมตร โดยมีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินขณะซื้อขายทั้งสองแปลงรวมกันเป็นเงินจำนวน ๒๒๒,๙๐๐ บาท คิดเป็นไร่ละ ๙๗,๕๒๘ บาท หรือตารางวาละ ๒๔๓.๘๒ บาท เมื่อที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๓๕๗๐ เป็นที่ดินไม่มีสิ่งปลูกสร้างและมีที่ดินติดกับทางสาธารณประโยชน์ ๑ ด้าน เช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงพอรับฟังได้ว่าราคาซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ เป็นราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ เมื่อราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวมีราคาสูงกว่าราคาค่าทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีได้นำราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวมาพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี แม้หลักฐานการซื้อขายที่ดินข้างต้นจะเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีเพิกยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์ แต่การกำหนดค่าทดแทนที่ดินของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ จะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ กล่าวคือ การกำหนดเงินค่าทดแทนต้องคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาประกอบด้วย ปัญหาดังกล่าวจึงถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งไม่ต้องห้ามตามอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงชอบที่จะรับฟังคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๖๖๒/๒๕๖๗)

สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามที่ศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดให้เป็นค่าอะไหล่รถยนต์จำนวน ๕๖,๔๗๐ บาท และค่าจ้างผู้มีอาชีพซ่อมรถยนต์จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างรถแบคโฮ (คาร์ถลาก) จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๑๖๖,๔๗๐ บาท นั้น คู่กรณีไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งในจำนวนของค่าความเสียหายส่วนนี้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ในส่วนนี้ว่า กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองประสบอุบัติเหตุ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑

มีส่วนประมาทด้วยและผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเงินค่าเสียหายจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จากผู้รับจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในคดีหมายเลขแดงที่ ๗๕๐/๒๕๕๙ ของศาลจังหวัดอ่างทอง (ความอาญา) ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดอ่างทอง โจทก์ นายบุญนาค มั่นเมือง จำเลยที่ ๑ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สองฝั่งการเกษตร จำเลยที่ ๒ และว่าที่ร้อยตรีจักรกฤษณ์ ทรงไทร จำเลยที่ ๓ (ผู้จัดการของจำเลยที่ ๒) โดยพนักงานอัยการจังหวัดอ่างทองได้ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามในฐานความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก กฎหมาย ซึ่งศาลจังหวัดอ่างทองได้มีคำพิพากษาว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามมาตรา ๓๔๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๔๓ (๔) และมาตรา ๑๕๗ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการนี้ ได้ทำการไกล่เกลี่ยในส่วนของการค่าเสียหายระหว่างจำเลยทั้งสามเป็นค่าชดเชยความเสียหายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอีก นั้น กรณีเห็นว่าแม้ข้อเท็จจริงตามอุทธรณ์ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง จะเป็นกรณีมิได้ว่ากล่าวกันมาในศาลปกครองชั้นต้น แต่เมื่อมูลละเมิดคดีนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาที่ศาลปกครองสูงสุดจำต้องรับฟังข้อเท็จจริงหรือผลแห่งคดีตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา อันถือเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๘๔/๒๕๖๘)

๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์

๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่อาจแก้ไขได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของเอกสารประกอบที่ยื่นมาพร้อมกับคำอุทธรณ์ และไม่ได้จัดทำสำเนาคำอุทธรณ์และเอกสารประกอบที่ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้าตามจำนวนผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดส่งเอกสารยื่นต่อศาล ได้แก่ เอกสารประกอบคำอุทธรณ์ (ชุดต้นฉบับ) ที่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องทุกหน้า และสำเนาคำอุทธรณ์พร้อมเอกสารประกอบที่ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้า จำนวน ๒ ชุด เพื่อที่ศาลจะส่งให้คู่กรณีในอุทธรณ์ โดยให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่รับหมายแจ้งคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงต่อศาลว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองสูงสุด และขอให้ตุลาการศาลปกครองสูงสุดดำเนินกระบวนการความต่อไป โดยขอให้เป็นไปตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามหมายแจ้งคำสั่งศาลดังกล่าวอีกครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือยืนยันเหตุผล

ตามคำชี้แจงเช่นเดิม เมื่อคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีถือเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่จัดทำสำเนาคำอุทธรณ์และไม่ลงลายมือชื่อในเอกสารคำอุทธรณ์ให้ครบถ้วน ถือเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้อุทธรณ์อาจแก้ไขได้ ศาลจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขคำอุทธรณ์ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด แต่ผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าไม่ประสงค์ดำเนินการจัดส่งเอกสารตามคำสั่งศาล กรณีจึงเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีไม่จัดทำสำเนาคำอุทธรณ์และการลงลายมือชื่อในเอกสารคำอุทธรณ์ให้ครบถ้วนตามข้อ ๓๓ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังกล่าว ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ดำเนินการแก้ไขคำอุทธรณ์ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๖๐-๕๖๑/๒๕๖๘)

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๗๖๐,๑๖๑.๗๖ บาท ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๖๖๒,๒๘๐.๘๘ บาท ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ โดยมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยลดจำนวนเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดชอบชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากจำนวน ๖๖๒,๒๘๐.๘๘ บาท ลดลงเหลือเงินที่ต้องชำระจำนวน ๕๖๔,๔๐๐ บาท คดีนี้จึงมีทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์จำนวน ๙๗,๘๘๐.๘๘ บาท ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลเป็นเงินจำนวน ๑,๙๕๘ บาท ตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองชั้นต้นตรวจคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ถือว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งผู้อุทธรณ์อาจแก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนได้ ศาลปกครองชั้นต้นจึงได้มีหมายแจ้งคำสั่งลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำสั่งศาล ต่อมา ข้อเท็จจริงปรากฏว่าภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลจำนวน ๑,๙๕๘ บาท โดยวิธีการโอนเงินจากบัญชีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปยังบัญชีค่าธรรมเนียมศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ซึ่งจำนวนเงินที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์นั้นเป็นกรณีที่ ไม่อาจแบ่งแยกได้ว่าทุนทรัพย์ของผู้อุทธรณ์แต่ละคนเป็นจำนวนเท่าใดตามข้อ ๓๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และมีจำนวนทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์ต่ำกว่า ในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๓ แห่งระเบียบดังกล่าว การชำระเงินค่าธรรมเนียมศาลของ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการชำระเงินค่าธรรมเนียมศาลเพื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ด้วย ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ครบถ้วนแล้วตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๔ ข้อ ๑๐๓ ข้อ ๑๐๖ และข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองถือเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพราะได้ชำระเงินค่าธรรมเนียมศาลภายในกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๖/๒๕๖๘)

๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรืออื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) นำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๗๔๕/๒๕๖๐) เรื่อง แก้ไขประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๑๘๗๓/๒๕๕๙) ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นประกาศเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินเลื่อนเงินเดือนของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการและสายสนับสนุน เนื่องจากเห็นว่าตนได้รับความเสียหายจากการไม่ได้ขึ้นเงินเดือน รอบวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ออกประกาศมหาวิทยาลัยฉบับดังกล่าว และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สภามหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คณะกรรมการบริหารงานบุคคล ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นจำนวนเงิน ๗๖๘,๙๖๘ บาท พร้อมดอกเบี้ย โดยผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลมาในคำขอท้ายฟ้อง ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งยกคำขอดังกล่าวและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วน แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ดำเนินการ ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าร่วมกันชดเชยค่าเสียหาย โดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับคำฟ้องในส่วนนี้ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษาเพิกถอนข้อ ๓.๒ ของประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๗๔๕/๒๕๖๐) เรื่อง แก้ไขประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่นฯ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่า คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยแต่เพียงข้อหาการออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากในข้อหาการกระทำละเมิดนั้น ผู้ฟ้องคดีมิได้ชำระค่าธรรมเนียมศาล ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาการกระทำละเมิด ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวในข้อหาการกระทำละเมิด จึงเป็นอันถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นโดยมิได้อุทธรณ์ในข้อหาการออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อุทธรณ์แต่เพียงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แม้ว่าศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำสั่งรับอุทธรณ์ และศาลปกครองสูงสุดได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเรื่อยมาก็ตาม แต่ศาลปกครองสูงสุดก็ชอบที่จะมีคำพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องมีคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งอุทธรณ์ตามข้อ ๑๑๑ (๑) แห่งระเบียบดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๖๖/๒๕๖๗)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ยื่นโดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)

๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่

(๑) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ป. ขอให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินที่นาย ป. ได้แจ้งการครอบครองไว้ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลจังหวัดสุรินทร์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งนาย ว. และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ป. กรณีจึงถือว่านาย ว. และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาล ซึ่งมีสิทธิและหน้าที่จะทำการอันจำเป็นและเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกตามมาตรา ๑๗๑๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๗๑๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่การฟ้องคดีเกี่ยวกับทรัพย์มรดกถือเป็นการจัดการทรัพย์สินอย่างหนึ่ง เมื่อกรณีนี้มีผู้จัดการมรดกหลายคน การกระทำตามหน้าที่ของผู้จัดการมรดกต้องถือเอาเสียงข้างมากในการจัดการ เว้นแต่จะมีข้อกำหนดพิเศษเป็นอื่น ถ้าเสียงเท่ากันเมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๗๒๖ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีและนาย ว. เป็นผู้จัดการมรดกของนาย ป. ร่วมกัน การที่ผู้ฟ้องคดีแต่เพียงผู้เดียวลงลายมือชื่อในคำฟ้องและยื่นฟ้องคดีนี้โดยไม่ปรากฏว่านาย ว. ได้มอบฉันทะหรือมอบอำนาจให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีแทนตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๕) ประกอบกับวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คำฟ้องที่ยื่นต่อศาลจึงเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งเป็นข้อบกพร่องที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องดังกล่าวภายในระยะเวลาอันสมควรแต่อย่างใด หากแต่มีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาแล้วมีคำพิพากษา

ยกฟ้อง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันเป็นการพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง และเป็นกรณีมีเหตุอันสมควรที่ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้อง พร้อมทั้งพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดีตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และกรณีนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดสามารถยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๐๘/๒๕๖๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้เคยมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว และต่อมาในระหว่างขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริง ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคดีนี้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ จึงได้มีคำสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่สั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและกระบวนการพิจารณาอื่นที่ต่อเนื่องจากนั้นทั้งหมดแล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นกรณีที่ศาลเห็นเองว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมก่อนมีคำพิพากษามาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงขอที่ศาลปกครองชั้นต้นจะรอกการพิจารณาไว้ชั่วคราว และจัดทำความเห็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลส่งไปยังศาลยุติธรรมตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว คดีนี้จึงมีเหตุอันสมควรที่ศาลปกครองสูงสุดจะยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพื่อให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการคดีใหม่ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ โดยให้ศาลปกครองชั้นต้นจัดทำความเห็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลส่งไปยังศาลยุติธรรมตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๖/๒๕๖๓)

(๒) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒))

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบห้าอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการเลี้ยงสุนัขในศูนย์รักษาสุนัขหัวหินของเทศบาลเมืองหัวหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เนื่องจากมีการเลี้ยงสุนัขเป็นจำนวนมาก ทำให้มีเสียงดังรบกวน มีกลิ่นเหม็นจากมูลสุนัข ชากสุนัข และกลิ่นสาบสุนัข และมีการปล่อยน้ำเสียลงสู่พื้นที่ใกล้เคียง ปล่อยให้สุนัขหลุดจากสถานที่เลี้ยงจนกลายเป็นสุนัขจรจัดอาศัยอยู่รอบสถานที่ดังกล่าว สร้างความสกปรกและเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบห้าและประชาชนในชุมชนได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหน่วยงานต่าง ๆ หลายครั้ง แต่ไม่ได้รับการแก้ไข ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบห้าจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย้ายสุนัขในศูนย์รักษาสุนัขหัวหินทั้งหมดออกไปเลี้ยงในสถานที่อื่น หรือย้ายศูนย์รักษาสุนัขหัวหินให้ไปตั้งที่อื่นที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดเชยค่าเสียหายให้แก่

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสืบทอดหนี้ที่ต้องเดือดร้อนรำคาญจากสุนัขและศูนย์รักษาสุนัขหัวหิน วันละ ๕,๐๐๐ บาท นับจากวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จนถึงวันฟ้องคดี เป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๒๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งในคดีเรื่องนี้เป็นคดีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดเวลาในการพิจารณาพิพากษาไว้เป็นการเฉพาะ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองสืบทอดหนี้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ศาลจะต้องพิจารณาค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนโดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ ดังนั้น ศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีนี้ในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุปสำนวน การนั่งพิจารณาคดี และการพิพากษาคดีตามขั้นตอนปกติ เพื่อให้คู่กรณีได้มีโอกาสทราบข้ออ้างหรือข้อแย้ง ตลอดจนพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อแย้งของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อแย้งของฝ่ายตน ตามควรแก่กรณีตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการฟังความทุกฝ่าย การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณา และเรียกนายกเทศมนตรีเมืองหัวหินให้เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี โดยกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รวมทั้งมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดทำคำให้การแก้คำฟ้องยื่นต่อศาลภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่ได้รับทราบคำสั่งศาล และต่อมาศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขยายระยะเวลายื่นคำให้การออกไปจนถึงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แต่ในระหว่างนั้นตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า หากจะดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีนี้ตามขั้นตอนปกติ ย่อมจะสร้างความทุกข์ทรมานให้แก่ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงจากเหตุเดือดร้อนรำคาญมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลทำให้เกิดความไม่พอใจและสร้างความแตกแยกระหว่างประชาชนและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง จนอาจเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานหรือการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ จึงเสนอองค์คณะในศาลปกครองชั้นต้นเพื่อหารืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นให้มีคำสั่งให้ดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีนี้โดยเร่งด่วน ซึ่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีนี้โดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองชั้นต้นจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมีคำสั่งกำหนดนัดเดินเผชิญสืบหรือตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและไต่สวนนอกสถานที่ ณ ศูนย์รักษาสุนัขหัวหิน รวมทั้งนัดตรวจสอบลงนามรับรองรายงานที่ศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓ โดยให้ถือว่าวันตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและนัดไต่สวนนอกสถานที่ รวมทั้งที่นัดตรวจสอบลงนามรับรองรายงานที่ศาลปกครองดังกล่าวเป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้ยกเลิกคำสั่งอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายเวลายื่นคำให้การและให้ถือว่าการชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีในวันตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการไต่สวนนอกสถานที่ในกรณีนี้เป็นการให้การแก้คำฟ้องไปในคราวเดียวกัน และกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ และนัดอ่านคำพิพากษาในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการป้องกันแก้ไข หรือระงับเหตุรำคาญที่เกิดจากสุนัขรักรัสนัขของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสืบทอดหนี้ รวมจำนวน ๓๕,๒๐๐ บาท ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาลงถึงที่สุด กับให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสืบทอดหนี้ตามส่วนของการชนะคดี

ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ในการพิจารณาบรรทัดคดีของศาลปกครอง ได้มีการนำหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการฟังความทุกฝ่ายมาใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นธรรมให้แก่คู่กรณี โดยศาลจะต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้ง ตลอดจนพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อแย้งของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง และให้โอกาสคู่กรณีได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อแย้งของฝ่ายตน ผ่านขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีที่ปรากฏในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติม แม้ศาลจะเห็นว่าข้อเท็จจริงในคำฟ้องเพียงพอที่จะพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงอีก ซึ่งข้อ ๖๑ ตอนท้ายแห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปก็ตาม แต่โดยที่หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการฟังความทุกฝ่าย ถือเป็นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความทั่วไปซึ่งมีค่าบังคับเทียบเท่าพระราชบัญญัติ ส่วนระเบียบดังกล่าวมีค่าบังคับเทียบเท่ากฎซึ่งออกโดยพระราชบัญญัติ จึงไม่อาจตีความข้อ ๖๑ แห่งระเบียบดังกล่าว ให้ขัดหรือแย้งกับหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการฟังความทุกฝ่ายได้ ในกรณีเช่นนี้ ศาลต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดีได้ทราบถึงคำฟ้อง และพยานหลักฐานประกอบคำฟ้องของคู่กรณีฝ่ายผู้ฟ้องคดี ตลอดจนต้องให้โอกาสคู่กรณีฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้การแก้ข้อกล่าวหาและเสนอพยานหลักฐานสนับสนุนคำให้การของฝ่ายตนแล้ว จึงจะดำเนินการตามข้อ ๖๑ แห่งระเบียบดังกล่าวต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม มีคดีบางเรื่องที่ศาลจำต้องพิจารณาพิพากษาโดยเร่งด่วน เพราะมีกฎหมายกำหนดเวลาในการพิจารณาพิพากษาไว้เป็นการเฉพาะ หรือเพราะเหตุอื่นใด ซึ่งหากจะดำเนินการกระบวนพิจารณาในขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุปสำนวน และการนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดีตามขั้นตอนปกติอาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง หรืออาจเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ หรือแก่บริการสาธารณะ ในการพิจารณาพิพากษาคดีในลักษณะนี้ ข้อ ๔๙/๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดให้ศาลมีอำนาจดำเนินกระบวนพิจารณาโดยเร่งด่วน และวรรคสอง กำหนดให้ศาลทำการแสวงหาข้อเท็จจริงตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการฟังความทุกฝ่าย โดยการไต่สวนคู่กรณีหรือโดยวิธีการอื่นใดแทนการแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติมตามขั้นตอนปกติ จึงเห็นได้ว่า การดำเนินกระบวนพิจารณาโดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบดังกล่าว เป็นข้อยกเว้นการดำเนินกระบวนพิจารณาตามขั้นตอนปกติตามข้อ ๔๒ ถึงข้อ ๔๙ แห่งระเบียบเดียวกัน และยังเป็นการตัดทอนสิทธิในการดำเนินกระบวนพิจารณาบางประการของคู่กรณี ดังนั้น การพิจารณาว่าคดีเรื่องใดเป็นเรื่องที่ศาลจำต้องพิจารณาพิพากษาโดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงต้องพิจารณาโดยเคร่งครัด โดยต้องจำกัดอยู่เฉพาะแต่คดีเรื่องที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๙/๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมด ๓ กรณี ได้แก่ ๑. คดีเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดเวลาในการ

พิจารณาพิพากษาไว้เป็นการเฉพาะ ๒. คดีเรื่องที่หากจะดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุปสำนวน และการนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดีตามขั้นตอนปกติอาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง และ ๓. คดีเรื่องที่หากจะดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริง การสรุปสำนวน และการนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดีตามขั้นตอนปกติ อาจเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ ส่วนคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในเรื่องอื่น ๆ ศาลสามารถนำวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาในส่วนของการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวมาใช้เพื่อบรรเทาความเสียหายให้แก่คู่กรณีในระหว่างการพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องพิจารณาพิพากษาโดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

เมื่อคดีนี้มีได้เป็นเรื่องที่ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาโดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ อีกทั้ง ศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าโดยยังมิได้ทำการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อ ๔๙/๒ วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว ที่กำหนดให้ถือว่าวันที่เสร็จสิ้นการแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง และการที่ศาลปกครองชั้นต้นเพียงแต่ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เพื่อทำการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยการเดินเผชิญสืบและไต่สวนคู่กรณี โดยมิได้ใช้อำนาจตามส่วนที่ ๑ (การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้าน คำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม) หรือส่วนที่ ๒ (การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล) ของหมวด ๒ (การแสวงหาข้อเท็จจริง) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แม้ศาลปกครองชั้นต้นจะได้มีคำสั่งให้ถือว่าการชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในวันตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการไต่สวนนอกสถานที่เป็นการให้การแก้คำฟ้องก็ตาม แต่การเดินเผชิญสืบและการไต่สวนคู่กรณีดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าเป็นการให้โอกาสผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ให้การแก้ข้อกล่าวหาและเสนอพยานหลักฐานสนับสนุนคำให้การตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการฟังความทุกฝ่าย ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีโอกาสได้ให้การโดยชัดแจ้งแสดงเหตุแห่งการปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง รวมทั้งส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือที่จะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีตามข้อ ๔๓ แห่งระเบียบดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่อาจทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเกี่ยวกับความเป็นมาของศูนย์รักษาสุนัขหัวหินซึ่งเดิมเป็นของมูลนิธิศูนย์รักษาสุนัขหัวหิน ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีนี้โดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงเห็นได้ว่า เป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง การนั่งพิจารณาคดี และการพิพากษาคดีตามส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ ของหมวด ๒ แห่งระเบียบดังกล่าว หากศาลปกครองสูงสุดดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไปย่อมเป็นการตัดโอกาสในการโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่ ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี

ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๗๑/๒๕๖๘)

ในการดำเนินคดีปกครอง แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจะได้มอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีนี้แทนจนคดีถึงที่สุด ซึ่งมีผลทำให้พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมีอำนาจดำเนินคดีนี้แทนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ และศาลมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาต่าง ๆ รวมทั้งแจ้งข้อความและส่งเอกสารให้แก่พนักงานอัยการได้ก็ตาม แต่เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นคำแถลงต่อศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่รับแก้ต่างดำเนินคดีนี้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามและสำนักงานคดีปกครองขอนแก่นได้คืนสำนวนคดีนี้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไปดำเนินการเองแล้วโดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้แจ้งให้ศาลปกครองชั้นต้นทราบถึงการไม่รับแก้ต่างดำเนินคดีดังกล่าว และข้อเท็จจริงไม่ปรากฏต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้มอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินคดีนี้แทน ดังนั้น การดำเนินคดีต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงต้องดำเนินคดีด้วยตนเองเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้ดำเนินการกระบวนการพิจารณา โดยได้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงและได้มีหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงให้พนักงานอัยการทราบและเมื่อได้มีการจัดทำคำแถลงการณ์เสร็จแล้ว ศาลปกครองชั้นต้นได้มีหมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกและนัดฟังคำพิพากษาถึงพนักงานอัยการ ซึ่งในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดมาศาล ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้อง โดยศาลปกครองชั้นต้นได้มีหมายแจ้งคำพิพากษาให้พนักงานอัยการทราบ แต่ไม่ได้มีหมายแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นคู่กรณีในคดีทราบแต่อย่างใด ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้เข้ามาดำเนินคดีตั้งแต่ในชั้นกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นต้นมา กรณีจึงเป็นการที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง เพราะผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่มีโอกาสนำเสนอข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานต่อศาลในวันก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นจะกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการพิจารณาต่อมาจนมีคำพิพากษา ย่อมเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งด้วย โดยมีได้มีหมายแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไปฟังคำพิพากษามาตรา ๖๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๕๐/๒๕๖๘)

(๓) กรณีที่ข้อเท็จจริงไม่พอฟังการวินิจฉัยคดี (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓))

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จังหวัดนครราชสีมา ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่ไม่ดำเนินการแก้ไขแนวเขตที่ดินที่มีการนำซีรูกล้ำเข้ามาในที่ดินแปลงดังกล่าว สืบเนื่องมาจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาจักราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ทำการรังวัดที่ดินและจัดทำแผนที่พิพาท ซึ่งเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดที่ดินตามผู้ขอนำรังวัดซีรูกล้ำเข้ามาในที่ดินแปลงดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นการรังวัดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือร้องเรียนต่ออธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผ่านผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขเอกสารที่ดินซึ่งมีแนวเขตที่ดินทับซ้อนดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแก้ไขแนวเขตที่ดินอื่นใดที่รูกล้ำแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงในหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผ่านผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุว่า มีการรังวัดแนวเขตที่ดิน ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๒ เป็นการรังวัดโดยมีหลักฐานเป็น น.ส. ๓ ซึ่งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นการรังวัดเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือเป็นการรังวัดเพื่อตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และพนักงานเจ้าหน้าที่มีการสอบสวนเปรียบเทียบ หรือสอบสวนใกล้เคียง และสั่งการไปประการใด มีการนำคดีไปฟ้องศาลหรือไม่ ผลเป็นเช่นใด ศาลปกครองชั้นต้นขอที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม และมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ สำหรับกรณีการรังวัดที่ดินเพื่อจัดทำแผนที่พิพาทตามคำสั่งศาลจังหวัดนครราชสีมา นั้น ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องสอดเข้ามาในคดีดังกล่าวหรือไม่ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การรังวัดที่ดินและจัดทำแผนที่พิพาทตามคำสั่งศาลจังหวัดนครราชสีมา เพื่อที่จะวินิจฉัยข้อพิพาทว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือจำเลย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องปรับแก้จำนวนเนื้อที่และรูปแผนที่ในที่ดินพิพาทหรือไม่ ต้องเป็นไปตามคำบังคับของศาลจังหวัดนครราชสีมา ข้อพิพาทในคดีนี้จึงมิใช่การระงับข้อพิพาทตามที่กฎหมายปกครองกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัยเช่นดังกล่าวได้ กรณีถือได้ว่าข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังมายังไม่เพียงพอแก่การวินิจฉัยชี้ขาดคดี จึงมีเหตุอันสมควรที่ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นไปดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวอีกครั้งแล้วมีคำสั่งใหม่ไปตามรูปคดี ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๓๔/๒๕๖๓)

๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น เพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีคำร้องเรียนต่อนายกสภาการพยาบาลว่า นางสาว ผ. ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้ใช้มีดคัตเตอร์ฟันมือของผู้ฟ้องคดีจนผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บ และผู้ฟ้องคดีได้ขอความช่วยเหลือ แต่นางสาว ผ. ปฏิเสธให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการประพฤติดิจจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล แต่เลขาธิการสภาการพยาบาล (ผู้ถูกฟ้องคดี) กลับมีคำสั่งไม่รับคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งคำร้องเรียนเพื่อให้สภาการพยาบาลรับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาอีกครั้ง เมื่อพิเคราะห์ข้อหา ข้ออ้าง และคำขอท้ายฟ้อง ตลอดจนเอกสารในสำนวนคดีโดยตลอดแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ก็ด้วยเจตนาต้องการให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ส่งคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้สภาการพยาบาลพิจารณา รับคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและเสนอคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีต่อประธานอนุกรรมการจริยธรรมหรือคณะกรรมการสภาการพยาบาล เพื่อพิจารณาคำร้องเรียนผ่านทางสภาการพยาบาล ผู้ฟ้องคดีหาได้มีความประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่รับคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คำฟ้องคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นการกำหนดประเภทคดีที่ไม่สอดคล้องกับข้อหาและคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดี กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่งตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ โดยที่ปัญหาการกำหนดประเภทคดีให้ถูกต้องตามข้อหาและคำขอท้ายคำฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดชอบที่ยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบดังกล่าว เมื่อคดีนี้ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดและมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลปกครองสูงสุดจะวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่เสียความยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาคดีนี้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นว่า กรณีไม่มีเหตุอันสมควรที่จะยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบเดียวกัน โดยเห็นควรพิจารณาและมีคำสั่งต่อไปตามรูปคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๓/๒๕๖๘)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้กรุงเทพมหานคร (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๙๖,๐๐๐ บาท ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ บางส่วนตามส่วนแห่งการชนะคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำขอลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ ขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ต่อศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ไม่รับคำขอให้ศาลพิจารณาคดีพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด หลังจากนั้น ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ ๑๕๗๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ ยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวจึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายเวลายื่นคำอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ หลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งเป็นที่สุดแล้ว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวจึงเป็นคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย และไม่ใช้คำร้องอุทธรณ์คำสั่งตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบดังกล่าว ที่ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน โดยศาลปกครองชั้นต้นมีหน้าที่จะต้องตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในกรณีนี้เพื่อมีคำสั่งตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายเวลายื่นคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้ศาลปกครองสูงสุด จึงไม่ชอบด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อมีคำสั่งใหม่ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ อย่างไรก็ตาม คำร้องอุทธรณ์คำสั่งขอขยายเวลาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย การที่ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเสียใหม่ให้ถูกต้องจึงไม่เป็นประโยชน์แก่คดีแต่อย่างใด ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งยกคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๘/๒๕๖๘)

๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดระนอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่ดำเนินการกันทางในเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีสามารถเข้าออกที่ดินแปลงดังกล่าวได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดระนอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อวัดที่ดินเป็นแนวถนนและระบุให้เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือที่ดินบางส่วนตกอยู่ในบังคับการจำยอมเรื่องทางรถยนต์ โดยศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค) ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นโดยไม่ต้องรอจนกว่าคดีจะถึงที่สุดตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งในการไต่สวนในชั้นบังคับคดีว่า เส้นทางที่วัดป่าชัยมงคล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เสนอต่อศาลเป็นเส้นทางที่เหมาะสม จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการเสนอเส้นทางตามคำร้องขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ได้เสนอต่อศาลไปยังเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับคำสั่งในวันไต่สวนนี้และเมื่อได้ดำเนินการเสนอเรื่องแล้วให้รายงานต่อศาลทันที หากคู่กรณีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งนี้ให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในชั้นบังคับคดีปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือรายงานผลการดำเนินการตามคำพิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแก้ไขปัญหมาแล้ว โดยที่ประชุมมติโดยสรุปว่า ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เปิดทางให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารใช้รถยนต์ขนาดเล็กผ่านเส้นทางเข้าออกที่มีอยู่เดิมและผ่านบริเวณด้านข้างทางทิศตะวันออกของศาลาเก็บของเพื่อใช้ประโยชน์ในทางการเกษตรตามปกติวิธีที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่การประกอบศาสนกิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางออกจากบริเวณดังกล่าว ตลอดจนอำนวยความสะดวกในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องขออนุญาตสร้างทางข้ามลำรางสาธารณประโยชน์ โดยผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ที่จะต้องขออนุญาตสร้างทางข้ามลำรางต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอร่างคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดระนองในฐานะประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดระนอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงนามแล้ว ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดระนองในฐานะประธานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงนามในคำสั่งลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยินยอมเปิดทางให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารใช้รถยนต์ขนาดเล็กเข้าออกเพื่อเข้าสู่แปลงที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือว่าการดำเนินการ

ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นที่ศาลปกครองสูงสุดอนุญาตให้บังคับคดีถูกต้องครบถ้วนแล้ว ไม่มีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลที่ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องพิจารณามีคำสั่งหรือไต่สวนตามมาตรา ๗๕/๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๑๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การดำเนินการของศาลปกครองชั้นต้นภายหลังจากนี้จึงมิใช่การดำเนินการบังคับคดีโดยศาล หากแต่เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีตามความเป็นธรรมแก่กรณีเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าศาลปกครองชั้นต้นจะไต่สวนและมีคำสั่ง รวมทั้งแจ้งด้วยว่าหากคู่กรณีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ก็ไม่ทำให้คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๘/๒๕๖๗)

๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้คืนค่าธรรมเนียมศาลในส่วนของทุนทรัพย์งวดที่ ๗ ถึงงวดที่ ๑๐ จำนวน ๙,๘๑๗,๒๐๐ บาท ทั้งหมด และคืนค่าธรรมเนียมศาลในส่วนของดอกเบี้ยผิดนัดบางส่วนตามส่วนของการชนะคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงขอคืนค่าธรรมเนียมศาลดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ ว่าคดียังไม่ถึงที่สุด ยกคำขอของผู้ฟ้องคดี และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗ แจ้งผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งศาลดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ ที่ยกคำขอคืนค่าธรรมเนียมศาลเห็นว่า คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ ที่ยกคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอคืนค่าธรรมเนียมศาล ถือเป็นคำสั่งอื่นใดที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณาตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คือ ภายในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๗/๒๕๖๘)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะกรรมการแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สำนักงานศาลปกครองกลางจึงได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งศาลถึงผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง โดยปรากฏตามหลักฐานโปรดยืนยันลงทะเบียนตอบรับมีลายมือชื่อผู้รับซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วเป็นผู้รับแทนเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ โดยระบุความเกี่ยวพันของผู้รับกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองว่าเป็นเจ้าหน้าที่และอยู่สำนักงานเดียวกัน จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

ได้รับหมายแจ้งคำสั่งศาลในวันดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ข้างต้นภายในวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ต่อศาลปกครองกลาง โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๐๕ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๘/๒๕๖๘)

๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่วินิจฉัยว่าไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอุทธรณ์ได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์

๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)

(๑) ข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์มีข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์ไม่มีข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ข้อที่ได้กล่าวมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำร้องอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำร้องอุทธรณ์ เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำร้องอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าอาจแก้ไขได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่อาจแก้ไขได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งยื่นโดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย
หรือยื่นโดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครอง
ชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ฉบับลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗
ต่อศาล โดยขอแก้ไขเพิ่มเติมค่าเสียหายรวมเป็นเงิน ๖,๗๕๔,๒๒๘ บาท ซึ่งศาลปกครองชั้นต้น
มีหมายแจ้งคำสั่งศาล (ด. ๑๐.๕) ถึงผู้ฟ้องคดีว่า คดีนี้ศาลได้มีคำสั่งกำหนดให้วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗
เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง และมีหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง
ให้คู่กรณีทราบแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอฉบับลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ขอแก้ไขเพิ่มเติม
ค่าเสียหายอีกครั้ง ถือได้ว่าเป็นการยื่นภายหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง อันต้องห้ามมิให้
ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดีและไม่จำเป็นต้องส่งสำเนาคำขอดังกล่าวให้คู่กรณี ทั้งนี้ ตามข้อ ๖๒
วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น ศาลจึงไม่อาจรับคำขอของผู้ฟ้องคดี
ที่ยื่นทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ในวันดังกล่าวที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมค่าเสียหายไว้พิจารณาได้
จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอดังกล่าว กรณีจึงเห็นได้ว่า คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอฉบับลงวันที่
๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา เป็นคำสั่งระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาก่อนที่
ศาลพิพากษาหรือมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี และคำสั่งดังกล่าวมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดที่ทำให้คดีเสร็จ
เด็ดขาดไป โดยคดียังคงอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่ง
ระหว่างพิจารณา ซึ่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่าง
พิจารณาได้ หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะต้องอุทธรณ์คำสั่งพร้อมทั้ง
การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจากศาลตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ

ดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้พิจารณา โดยยื่นทางระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะพิจารณาคำร้องอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘/๒๕๖๘)

๓.๓.๖ การย้อนสำนวน (ข้อ ๑๑๒)

๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่

(๑) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) กรณีที่ข้อเท็จจริงไม่พอกแก่การวินิจฉัยคดี (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ภาค ๒

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑

การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาใช้วินิจฉัยในคดีปกครอง

๑. หลักความเสมอภาค (การห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)

การแต่งกายของนักศึกษาเป็นการแสดงออกทางอัตลักษณ์หรือตัวตนผ่านการแต่งกายไม่ว่านักศึกษานั้นจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศรูปแบบใด ย่อมต้องได้รับความคุ้มครองมิให้มีการเลือกปฏิบัติจากเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ โดยหากเป็นการแต่งกายในลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับดังกล่าวแล้ว นักศึกษาก็มีสิทธิที่จะแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนได้ ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยว่าด้วยระเบียบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่ง โดยกำหนดให้อธิการบดีมีอำนาจในการพิจารณาผ่อนผันให้นักศึกษาสวมชุดครุยวิทยฐานะทับเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพของตนเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรได้ จึงไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

อย่างไรก็ดี การใช้ดุลพินิจของอธิการบดีดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง การที่อธิการบดีไม่พิจารณาคำขออนุมัติให้นักศึกษาชายแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงตามเพศสภาพเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร แต่กลับอาศัยเหตุผลที่นักศึกษาชายดังกล่าวไม่เข้าฝึกซ้อมย่อยในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรเพื่อเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร จึงเป็นกรณีที่อธิการบดีไม่ได้ใช้ดุลพินิจโดยแท้จริงในการเพิกถอนสิทธิการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ วลพ.) มีมติให้มหาวิทยาลัยดำเนินการอนุมัติให้นักศึกษาชายผู้ยื่นคำขอแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงตามเพศสภาพในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษาถัดไป จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีไม่อนุญาตให้ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นนักศึกษาชายของผู้ฟ้องคดีเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และมีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการ ดังนี้ ๑. อนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษาถัดไปได้ ๒. แก้ไขข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบเครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่ง

พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้นักศึกษาที่มีเพศสภาพแตกต่างจากเพศกำเนิดสามารถแต่งกายด้วยครุยวิทยฐานะบัณฑิตตามเพศสภาพของตนเองได้ และ ๓. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับที่ได้แก้ไขแล้วให้สาธารณชนทราบโดยทั่วกัน ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว นั้น

เมื่อข้อพิพาทในคดีนี้มีมูลกรณีสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นนักศึกษาชายของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ฟ้องคดี) ได้ยื่นคำขอถึงอธิการบดีของผู้ฟ้องคดีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ ตามข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบเครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากข้อ ๑๑ ของข้อบังคับดังกล่าว ได้กำหนดรูปแบบ เครื่องหมาย และเครื่องแต่งกายของนักศึกษาที่ใช้สำหรับงานราชพิธี รัฐพิธี งานพิธีการ หรือที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งแบ่งตามประเภทของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย ทั้งนี้ นักศึกษาอาจได้รับการผ่อนผันไม่ต้องแต่งกายตามข้อบังคับดังกล่าวได้ โดยเป็นอำนาจของอธิการบดีในการพิจารณาตามข้อ ๑๓ ของข้อบังคับเดียวกัน สำหรับการแต่งกายของนักศึกษาเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนั้น ข้อ ๑๗ ของข้อบังคับดังกล่าว กำหนดให้ผู้ได้รับปริญญาที่ไม่ได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ให้สวมครุยวิทยฐานะทับเครื่องแบบหรือเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นการใช้เครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของนักศึกษาสำหรับงานพิธีการตามข้อ ๑๑ ของข้อบังคับพิพาท โดยอธิการบดีอาจผ่อนผันให้นักศึกษาสวมชุดครุยทับเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดได้ตามข้อ ๑๓ ของข้อบังคับดังกล่าว อันเป็นการใช้อำนาจของอธิการบดีในการตีความเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ และเป็นการใช้อำนาจของอธิการบดีในการปฏิบัติหน้าที่ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองและป้องกันบุคคลมิให้ได้รับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ อันสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

เมื่อการแต่งกายของนักศึกษาเป็นการแสดงออกทางอัตลักษณ์หรือตัวตนผ่านการแต่งกายไม่ว่านักศึกษานั้นจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศรูปแบบใดย่อมต้องได้รับความคุ้มครองมิให้มีการเลือกปฏิบัติจากเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ โดยหากเป็นการแต่งกายในลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับดังกล่าวแล้ว นักศึกษาก็มีสิทธิที่จะแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนเอง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบ เครื่องหมาย และเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้อธิการบดีมีอำนาจในการพิจารณาผ่อนผันให้นักศึกษาสวมชุดครุยวิทยฐานะทับเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพของตน เพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรได้โดยใช้อำนาจตามข้อ ๑๗ ประกอบกับข้อ ๑๓ ของข้อบังคับดังกล่าว กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าการออกข้อบังคับที่พิพาทเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามมาตรา ๓ ประกอบกับ

มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศฯ ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ วลพ.) (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขข้อบังคับที่พิพาทให้นักศึกษาที่มีเพศสภาพแตกต่างจากเพศกำเนิดสามารถแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตตามเพศสภาพของตนเองได้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่อาจเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับที่ได้แก้ไขแล้วให้สาธารณชนทราบโดยทั่วกัน ตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีได้

อย่างไรก็ดี แม้อิการบติจะมีดุลพินิจในการวินิจฉัยและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับฉบับพิพาทได้ แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจกระทำการนั้น และจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายใด ๆ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากอิการบติได้รับหนังสือของผู้ร้องสอดที่ขออนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ พร้อมแนบใบรับรองแพทย์และใบรับรองพฤติกรรมจากอาจารย์สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศที่ผู้ร้องสอดศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว ไม่ปรากฏว่าอิการบติได้พิจารณาคำขอดังกล่าว แต่กลับมีหนังสือถึงที่ประชุมอิการบติมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อขอหารือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีของผู้ร้องสอด จนกระทั่งถึงวันที่กำหนดให้มีการฝึกซ้อมย่อยของบัณฑิตตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เรื่อง กำหนดการฝึกซ้อมในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งประกาศฉบับนี้กำหนดให้บัณฑิตต้องแต่งกายให้ตรงตามเพศของตนเองในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร และหากบัณฑิตไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าวหรือไม่ได้เข้าร่วมการฝึกซ้อมย่อย ฝึกซ้อมใหญ่ หรือมารายงานตัวในวันรับพระราชทานปริญญาบัตรล่าช้า หรือไม่ปฏิบัติตามข้อแนะนำตามที่ผู้ฟ้องคดีแจ้ง ผู้ฟ้องคดีจะเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรทันที เมื่อผู้ร้องสอดไม่ได้เข้าร่วมการฝึกซ้อมย่อยในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับการฝึกซ้อมใหญ่และไม่อนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร อันเป็นกรณีที่อิการบติไม่ได้ใช้ดุลพินิจโดยแท้จริงในการเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของผู้ร้องสอด ทั้งที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อบังคับฉบับพิพาทให้อำนาจอิการบติในการวินิจฉัยและออกคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติดังกล่าวไว้แล้ว อีกทั้ง พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศฯ ได้บัญญัติคุ้มครองบุคคลที่มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศกำเนิดมิให้ได้รับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินและฟื้นฟูการเรียนรู้ด้วยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีความรู้ จึงพึงปฏิบัติต่อนักศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมทางเพศด้วย ดังนั้น อิการบติของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายตามเพศสภาพจึงต้องดำเนินการพิจารณาคำขอของผู้ร้องสอด โดยหากผู้ร้องสอดแต่งกายในลักษณะเป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตามข้อบังคับฉบับพิพาทแล้ว ผู้ร้องสอดก็ย่อมมีสิทธิแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนได้ ด้วยเหตุนี้

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการอนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะตามเพศสภาพในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษาถัดไป จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐/๒๕๖๘)

แม้กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการ ในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖ จะมีได้กำหนดให้การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) ต้องจัดให้มี อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในสถานีรถไฟฟ้าทั้งหมด แต่ด้วยเหตุที่การเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการอันเกิดจากบริการสาธารณะของ รฟม. จำเป็นจะต้องอาศัยมาตรการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และจำเป็นต่อการ เข้ารับบริการของคนพิการยิ่งกว่าคนปกติทั่วไป ดังนั้น รฟม. จึงไม่อาจอ้างว่ากฎกระทรวง ฉบับดังกล่าวกำหนดให้ รฟม. เลือกรูปแบบหนึ่งอย่างใดได้ โดยไม่จำต้องคำนึงถึงเหตุผล และความจำเป็นในการให้คนพิการได้เข้าถึงการรับบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางการเห็นถือเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีความสำคัญ และจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการทางการเห็น และอยู่ในวิสัยที่ รฟม. จะดำเนินการติดตั้งได้ การที่ รฟม. ไม่จัดให้มีแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางการเห็นตามสถานีรถไฟฟ้า จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งหกฟ้องว่า การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร กรณีไม่ดำเนินการจัดให้มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงสำหรับคนพิการที่สถานีรถไฟฟ้า สายสีม่วง ช่วงเตาปูน-บางใหญ่ อันเป็นการขัดขวางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในสถานีรถไฟฟ้า สายสีม่วงดังกล่าวให้ครบถ้วน และชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหก

ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกฟ้องว่าการจัดทำลิฟต์ขนส่งสำหรับคนพิการของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ยังไม่เพียงพอที่คนพิการจะเข้าถึงระบบขนส่งได้ โดยสะดวกนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดให้มีลิฟต์สำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ในทุกสถานี ของสถานีขนส่งมวลชนในระบบขนส่งรถไฟฟ้าผ่านนคร สายฉลองรัชธรรม เส้นทางช่วงเตาปูน-บางใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖ สถานี โดยแต่ละสถานีมีจุดขึ้นลงหรือทางเข้าออก จำนวน ๔ จุด ซึ่งได้มีการติดตั้ง ลิฟต์สำหรับคนพิการสถานีละ ๒ จุด คือ บริเวณฝั่งถนนขาเข้า ๑ จุด และฝั่งถนนขาออก ๑ จุด รวม ๑๔ สถานี ยกเว้นสถานีเตาปูนที่มีจุดขึ้นลงหรือทางเข้าออก ๔ จุด แต่มีการติดตั้งลิฟต์สำหรับ คนพิการ ๓ จุด และเฉพาะสถานีสะพานพระนั่งเกล้า มีจุดขึ้นลงหรือทางเข้าออก ๓ จุด มีการติดตั้ง ลิฟต์สำหรับคนพิการ ๒ จุด และสถานีบางซื่อมีจุดขึ้นลงหรือทางเข้าออก ๕ จุด มีการติดตั้งลิฟต์ สำหรับคนพิการ ๒ จุด ลักษณะการใช้งานของลิฟต์ในแต่ละจุดมีลิฟต์ ๒ ตัว เพื่อใช้โดยสารจากชั้นพื้นดิน ขึ้นไปถึงชั้นออกบัตรโดยสาร จำนวน ๑ ตัว และใช้โดยสารจากชั้นออกบัตรโดยสารขึ้นไปถึงชั้นชานชาลา

อีกจำนวน ๑ ตัว ส่วนสถานีรถไฟซึ่งอยู่क्रमบริเวณทางแยก ๓ สถานี คือ (๑) สถานีบางพลู (๒) สถานีแยกถนนบุรี ๑ และ (๓) สถานีบางซ่งอน มีการติดตั้งลิฟต์บันไดเพิ่มขึ้นจากลิฟต์โดยสารปกติเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งเป็นคนพิการสามารถเข้าใช้งานลิฟต์สำหรับคนพิการของสถานีรถไฟได้ทั้ง ๑๖ สถานีจากฝั่งถนนทั้งขาเข้าและขาออก แม้ในส่วน of สถานีซึ่งอยู่क्रमบริเวณทางแยก ๓ สถานีดังกล่าว ผู้ที่เดินทางมาจากถนนเส้นทางอื่นซึ่งเป็นเส้นทางที่ตัดผ่านถนนที่เป็นเส้นทางเดินรถไฟฟ้ายาเข้าและขาออกซึ่งมีลักษณะเป็นทางแยก และเป็นบริเวณที่มีสถานีรถไฟคร่อมอยู่ อาจต้องประสบกับความไม่สะดวก เนื่องจากเมื่อเดินทางมาจากถนนสายที่ตัดผ่านเส้นทางเดินรถไฟฟ้ายาจะต้องเลี้ยวเข้าสู่ถนนซึ่งเป็นเส้นทางต่อสายยาเข้าหรือขาออกในฝั่งที่เดินทางมานั้นจะไม่พบกับจุดขึ้นลงของสถานีรถไฟที่มีการติดตั้งลิฟต์สำหรับคนพิการ ทำให้ต้องมุ่งหน้าต่อไปยังจุดกลับรถเพื่อข้ามไปยังอีกฝั่งถนนหนึ่งที่มีลิฟต์สำหรับคนพิการติดตั้งอยู่ รวมถึงความไม่สะดวกอันเนื่องมาจากทางเข้าออกของสถานีรถไฟในจุดที่มีลิฟต์สำหรับคนพิการกับทางเข้าออกของสถานีรถไฟในจุดที่ไม่มีลิฟต์สำหรับคนพิการในฝั่งถนนเดียวกันมีระยะห่างกันหลายร้อยเมตร แต่ความไม่สะดวกดังกล่าวยังไม่ถึงขนาดทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ไม่สามารถเข้าใช้บริการของสถานีรถไฟได้อย่างสิ้นเชิง และแม้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้จัดทำลิฟต์สำหรับคนพิการบริเวณทางเข้าออกทุกจุดที่ประชาชนโดยทั่วไปใช้บริการรถไฟฟ้ายา อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ต้องเดินหรือใช้รถเข็นคนพิการจากจุดที่ไม่มีลิฟต์สำหรับคนพิการไปยังจุดที่มีการติดตั้งลิฟต์สำหรับคนพิการตัวอื่นเพื่อขึ้นหรือลงสถานีรถไฟในสถานีเดียวกันซึ่งมีระยะทางหลายร้อยเมตร และอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ไม่สะดวกในการเข้าถึง แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดทำลิฟต์สำหรับคนพิการในทุกสถานีรถไฟ สถานีละไม่ต่ำกว่าจำนวน ๒ จุด ถือได้ว่ามีจำนวนเพียงพอเพื่อให้คนพิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในลิฟต์ขนส่งสำหรับคนพิการได้ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้ายาขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกอบกับข้อ ๙ ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. ๒๕๔๘ และข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑๐) ของกฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖ และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือปิดกั้นการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อีกทั้งลิฟต์บันไดที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตั้งขึ้นในสถานีบางพลู สถานีแยกถนนบุรี ๑ และสถานีบางซ่งอนซึ่งอยู่क्रमบริเวณทางแยกนั้น แม้จะมีได้มีลักษณะเป็นลิฟต์ห้องที่คนพิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ตามลักษณะของลิฟต์ห้องที่กำหนดในข้อ ๑๐ ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราฯ แต่เมื่อลิฟต์บันไดดังกล่าวเป็นอุปกรณ์เสริมที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำขึ้นเพิ่มเติมเพื่อเป็นทางเลือกในการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้บกพร่องทางการเคลื่อนไหวที่ได้ใช้โดยสารขึ้นไปยังชั้นนอกบันไดโดยสารและชั้นชานชาลาได้นอกเหนือจากลิฟต์สำหรับคนพิการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดทำแล้วทุกสถานี สถานีละไม่ต่ำกว่า ๒ จุด

นอกจากนั้น ลิฟต์บันไดดังกล่าวยังได้รับใบรับรองมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับการก่อสร้างและการติดตั้งลิฟต์บันไดสำหรับผู้บกพร่องทางการเคลื่อนที่โดยสถาบันของประเทศเดนมาร์กและประเทศเยอรมนี กรณีจึงเป็นการติดตั้งลิฟต์บันไดซึ่งเป็นอุปกรณ์เสริมเพื่อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกและเข้าถึงการให้บริการรถไฟฟ้าโดยเฉพาะเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นทางเลือกและอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ลิฟต์บันได โดยได้รับการรับรองความปลอดภัยในการใช้บริการ ดังนั้น จึงเป็นกรณีที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากลิฟต์บันไดได้อย่างเหมาะสมแล้ว

สำหรับกรณีป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดให้มีป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและป้ายแสดงทางไปสู่อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการภายในสถานีรถไฟฟ้าในโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง โดยเป็นป้ายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีสัญลักษณ์คนพิการหรือตัวอักษรสีขาวและพื้นป้ายเป็นสีน้ำเงิน ติดตั้งไว้ที่บริเวณซึ่งมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและติดตั้งในตำแหน่งที่แสดงทางไปสู่อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ อันเป็นการดำเนินการตามข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราฯ และข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑๔) ของกฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ฯ ซึ่งกำหนดให้ป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการต้องมีความชัดเจน มองเห็นง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีแสงสว่างส่องพิเศษทั้งกลางวันและกลางคืน ทั้งนี้ กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวกับขนาดของป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งหกจึงไม่อาจอ้างเหตุความไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับขนาดของป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกข้างต้นได้

สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีทั้งหกอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะสำหรับคนพิการและแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางกายภายในอาคารสถานีรถไฟฟ้าสายสีม่วงทุกสถานี นั้น แม้โครงการสถานีรถไฟฟ้าสายสีม่วงจะได้ริเริ่มในขณะที่กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราฯ ยังใช้บังคับอยู่ ซึ่งไม่มีข้อกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องจัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะสำหรับคนพิการ และแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางกาย แต่เมื่อโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงดังกล่าวได้เปิดให้บริการเดินรถเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ ภายหลังจากกฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ฯ มีผลใช้บังคับ ซึ่งตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวได้กำหนดรายการอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการที่ต้องจัดให้มีในสถานีรถไฟฟ้า เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ต้องมีลักษณะตามที่กำหนดในบัญชีท้ายกฎกระทรวง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริเวณพื้นที่บางส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดเตรียมไว้ใช้ในการดำเนินการติดตั้ง

โทรศัพท์สาธารณะสำหรับคนพิการ ไม่มีการติดตั้งแต่อย่างใด อย่างไรก็ดี โดยที่กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ฯ มิได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องดำเนินการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการทั้งหมด ประกอบกับเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าการใช้โทรศัพท์สาธารณะนั้น ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงและใช้บริการเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่เรียกว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งสามารถใช้งานได้สะดวกและง่ายขึ้นแทน และนับแต่ประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับดังกล่าว จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปี ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การไม่จัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะสำหรับคนพิการได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญหรือมีความจำเป็นถึงขนาดที่หากไม่จัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะแล้วจะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ หรือส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหก หรือคนพิการไม่อาจเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกิดจากการใช้บริการรถไฟฟ้า ซึ่งเป็นการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะสำหรับคนพิการตามสถานีรถไฟฟ้าที่พิพาท จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑๑) ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน แต่สำหรับในส่วนของแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางการเห็น นั้น ข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑๕) ของกฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ฯ กำหนดให้จัดทำในรูปแบบที่คนพิการทางการเห็นสามารถใช้งานได้ โดยมีข้อมูลเช่นเดียวกับแผนที่การเดินทางทั่วไป หรืออย่างน้อยต้องมีข้อมูลที่จำเป็นเบื้องต้นสำหรับการเดินทาง แผนที่การเดินทางดังกล่าวจึงถือเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีความสำคัญและจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการทางการเห็นซึ่งอยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการติดตั้งได้ การที่จะอ้างว่ากฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีเลือกจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างหนึ่งอย่างใดเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการให้คนพิการได้เข้าถึงการรับบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อกำหนดที่มีขึ้นในกฎกระทรวงดังกล่าวก็ไม่อาจนำไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางการเห็นตามสถานีรถไฟฟ้าสายสีม่วงทั้ง ๑๖ สถานี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑๕) ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน กำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกอุทธรณ์ว่า กระบวนการตรวจสอบความพิการในการใช้บริการรถไฟฟ้าในโครงการของผู้ถูกฟ้องคดีทุกสถานีเป็นการก้าวกาล่งสิทธิของคนพิการ ทั้งเป็นการขัดขวางการเดินทางในระบบขนส่งรถไฟฟ้าที่ต้องการความเร่งด่วนโดยปราศจากการตรวจสอบหลายขั้นตอนจนเกินไป นั้น แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจในการบันทึกข้อมูลของคนพิการเพื่อเข้ารับการใช้บริการรถไฟฟ้าก็ตาม แต่กระบวนการตรวจสอบความพิการในการใช้บริการรถไฟฟ้าโดยการสอบถามและบันทึกข้อมูลคนพิการเป็นเพียงการบันทึกข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับชื่อ สกุล ประเภทความพิการ เพื่อใช้บริการรถไฟฟ้าเท่านั้น และป้องกันบุคคลปกติทั่วไปเข้าสวมสิทธิคนพิการมาใช้บริการรถไฟฟ้าโดยไม่ชอบ ซึ่งแม้อาจส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการเดินทางอยู่บ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ รวมทั้งคนพิการอื่น ยังคงมีสิทธิได้รับการเข้าถึงบริการสาธารณะจากผู้ถูกฟ้องคดี

แจกเช่นบุคคลทั่วไปอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการที่ใช้บริการสถานีรถไฟฟ้า ผู้ถูกฟ้องคดีได้จำแนกคนพิการออกเป็นสองประเภท คือ คนพิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ กับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยคนพิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้จะต้องติดต่อพนักงานในห้องออกบัตรโดยสาร เพื่อบันทึกข้อมูลในแบบฟอร์มการเข้าใช้บริการด้วยตนเอง และพนักงานจะเปิดประตูพิเศษด้านข้าง ส่วนคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ พนักงานรักษาความปลอดภัยจะพาผู้โดยสารไปติดต่อพนักงานประจำสถานีที่ห้องออกบัตรโดยสาร โดยพนักงานประจำสถานีจะสอบถามสถานีปลายทางเพื่อประสานงานแจ้งหัวหน้าสถานีในการดูแลผู้โดยสารต่อไป หลังจากนั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยจะบันทึกข้อมูลผู้โดยสารลงในแบบฟอร์มการเข้าใช้บริการให้แก่คนพิการ และพนักงานประจำสถานีจะเปิดประตูพิเศษด้านข้างให้ผ่านและช่วยอำนวยความสะดวกในการพาผู้โดยสารไปสู่ชั้นชานชาลาด้วยการใช้ลิฟต์ จึงเห็นได้ว่ามาตรการในการให้ความช่วยเหลือของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว มีลักษณะเป็นการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุที่ได้รับการเข้าถึงการให้บริการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปอย่างเป็นธรรมและเหมาะสมแล้ว อันเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยฯ และไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคและไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๗๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ส่วนคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเลือกวิธีเดินทางเพื่อมาใช้บริการรถไฟฟ้า นั้น เมื่อการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ไม่จัดให้มีแผนที่การเดินทางสำหรับคนพิการทางการเห็นในบริเวณสถานีรถไฟฟ้าทั้ง ๑๖ สถานี มิได้เป็นผลโดยตรงให้เกิดความเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ต้องรับภาระในการเดินทางมายังสถานีรถไฟฟ้าและค่าใช้จ่ายจากการเดินทาง ประกอบกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ มีดุลพินิจที่จะเลือกวิธีการเดินทางตามความเหมาะสมและความจำเป็นได้ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ถือเป็นการกระทำละเมิด และไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๐๙/๒๕๖๘)

๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

เมื่อประกาศของคณะปฏิวัติซึ่งเป็นฐานแห่งอำนาจในการออกกฎกระทรวงที่ใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้กำหนดข้อห้ามสำหรับนักเรียนเกี่ยวกับการไว้ทรงผมและการใช้เครื่องสำอาง ซึ่งไม่เหมาะสมแก่สภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งพัฒนาการของอัตลักษณ์และบุคลิกภาพของนักเรียน อันอาจมีผลร้ายต่อจิตใจของนักเรียนที่มีความหลากหลายของอัตลักษณ์ทางเพศ ซึ่งขัดกับหลักการและบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

พ.ศ. ๒๕๔๖ และมีผลเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในประกาศ ของคณะปฏิวัติดังกล่าวจึงเป็นกฎที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อันใช้บังคับมิได้

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสามซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ฟ้องขอให้เพิกถอนกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการไว้ทรงผมและการใช้เครื่องสำอาง ของนักเรียน นั้น โดยที่ข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว กำหนดห้ามนักเรียนชายตัดผม หรือไว้ผมยาวจนด้านข้างและด้านหลังยาวเลยตีนผมหรือไว้หนวดไว้เครา ห้ามนักเรียนหญิงตัดผม หากไว้ผมยาวเลยตีนคอ ต้องรวบให้เรียบร้อย รวมทั้งห้ามนักเรียนใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอม เพื่อการเสริมสวย ดังนั้น ข้อกำหนดดังกล่าวจึงมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการทรงผม และการใช้เครื่องสำอางของนักเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และโรงเรียนราษฎร์ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา กรณีจึงถือได้ว่ากฎกระทรวงดังกล่าวเป็นกฎที่มีผลเป็นการ จำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลผู้มีสถานะเป็นนักเรียน อย่างไรก็ตาม แม้เจตนารมณ์ของประกาศ ของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว และข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวงฉบับที่พิพาท จะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองดีเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ การเป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา การเป็นศิษย์ที่ดี ของครู โดยกำหนดให้อยู่ในคำสั่งสอนและโอวาทของผู้ใหญ่และระเบียบประเพณีเป็นสำคัญ แต่ก็มีได้ คำนึงถึงสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และพัฒนาการของอัตลักษณ์และบุคลิกภาพของเด็กในแต่ละช่วงวัย จากช่วงวัยเด็กเล็กอายุ ๖-๗ ปี จนถึงช่วงวัยรุ่นอายุ ๑๓-๑๖ ปี ซึ่งเป็นเด็กที่มีสถานะนักเรียน ที่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงที่พิพาท กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว และข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวงที่พิพาท เป็นกฎที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และยิ่งอาจ มีการบังคับใช้กฎที่พิพาทนั้นอย่างเคร่งครัดจนอาจมีผลร้ายต่อจิตใจของเด็กที่มีความหลากหลาย ของอัตลักษณ์ทางเพศ อันเป็นการขัดกับหลักการและบทบัญญัติตามมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่กำหนดให้การปฏิบัติ ต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และห้ามมิให้ผู้ใดกระทำหรือละเว้น การกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก ประกอบกับข้อ ๑ ของกฎกระทรวง กำหนดแนวทางการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่กำหนดแนวทางการพิจารณาการกระทำเพื่อประโยชน์สูงสุด ของเด็กให้ต้องพิจารณาจากลักษณะเฉพาะตัวของเด็กแต่ละคน ความเหมาะสม ความต้องการ และความจำเป็นของเด็ก

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ที่กำหนดให้นักเรียน และนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่ กำหนด ในกฎกระทรวงแล้ว ระเบียบของโรงเรียนและสถานศึกษาย่อมหมายความรวมถึงกฎระเบียบเกี่ยวกับ

ทรงผมของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนด้วย ซึ่งแม้ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จะได้ออกกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับทรงผมนักเรียนอย่างเฉพาะเจาะจงไว้ก็ตาม แต่เมื่อข้อ ๒ ของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาซึ่งมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงอาจกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียนไว้เป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดเกี่ยวกับการแต่งกายของนักเรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องตามหลักการเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและคำนึงถึงการพัฒนาอัตลักษณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามช่วงอายุของนักเรียนได้ นอกจากนี้ โดยที่การไว้ทรงผมเป็นองค์ประกอบย่อยที่สามารถจัดรวมอยู่ในเรื่องของการแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียนที่นักเรียนสังกัด โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาจกำหนดเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติให้โรงเรียนและสถานศึกษาวางระเบียบเกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียนตามแนวนโยบายหรือมาตรฐานกลางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด โดยให้คำนึงถึงหลักการเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน และการมีส่วนร่วมของนักเรียน สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นด้วย ดังนั้น กรณีจึงไม่อาจอ้างมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ ที่กำหนดให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่พิพาท ยังคงใช้บังคับต่อไปได้ แต่ต้องถือว่าข้อ ๔ ของประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว และข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวงที่พิพาท เป็นกฎที่ถูกยกเลิกไปโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติซึ่งเป็นฐานแห่งอำนาจในการออกกฎกระทรวงที่พิพาท มีเจตนารมณ์ที่ขัดกับหลักการและบทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ด้วยเหตุผลข้างต้น ประกอบกับเนื้อหาของกฎกระทรวงฉบับที่พิพาทซึ่งได้กำหนดลักษณะทรงผมของนักเรียน โดยมีได้คำนึงถึงพัฒนาการของบุคลิกภาพของเด็กในแต่ละช่วงวัยและความหลากหลายของอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคล จึงถือว่ากฎกระทรวงดังกล่าวซึ่งเป็นกฎที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปมิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง มีผลเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎกระทรวงที่พิพาทจึงเป็นกฎที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญซึ่งใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พร. ๑/๒๕๖๔)

๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

- สิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ (สิทธิชุมชนในการมีส่วนร่วมคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนทางคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่น)

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบแปดเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ในพื้นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ใช้ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และการอยู่อาศัยของประชาชน มีลำห้วยสาธารณะอันเป็นแหล่งน้ำดื่มและแหล่งน้ำบาดาลของประชาชนในพื้นที่ บริเวณดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม การเกษตร และคุณภาพชีวิตของประชาชน เมื่อการประกอบกิจการหลอมหล่อโลหะจำพวกทองแดง ทองเหลืองของผู้ร้องสอด มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตซึ่งอาจทำให้เกิดฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิต และเกิดน้ำเสียจากการประกอบกิจการ อันมีความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพในพื้นที่อันเป็นสถานที่ตั้งของโรงงานรวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง และมีผลทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมด้านการเกษตร และสุขภาพอนามัยของประชาชนในระยะยาว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบแปดย่อมเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบโดยตรงและมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพในพื้นที่ดังกล่าว จึงมีสิทธิมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนทางคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะมูลคดีเกิด

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยห้าสิบแปดฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยห้าสิบแปดอาศัยและประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ตำบลหนองนกแก้ว และตำบลหนองประดู่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยอยู่รวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมาเป็นระยะเวลานานได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่อุตสาหกรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อนุญาตให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการหลอมหล่อโลหะจำพวกทองแดง ทองเหลือง ในพื้นที่ดังกล่าว ตามใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่มีการให้ข้อมูลที่เพียงพอและไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน ไม่มีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม และยังขัดต่อกฎหมายว่าด้วยโรงงานและการผังเมือง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว แต่โดยที่ประเด็นเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเฉพาะในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการพิจารณาออกใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงาน ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน และใบอนุญาตขยายโรงงาน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องแล้วเป็นคดีหมายเลขแดงที่ อส. ๓/๒๕๖๐ จึงต้องห้ามมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวอีกตามข้อ ๔๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

สำหรับกรณีปัญหาว่าผู้ร้องสอดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หรือรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) หรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ตามที่กฎหมายกำหนด หรือไม่ นั้น โดยที่ข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น กำหนดให้ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ ให้เป็นไปตามเอกสารท้ายประกาศ ๓ เว้นแต่ประเภทและขนาดโครงการหรือกิจการ ลำดับที่ ๑.๕ และ ๒๖.๒ ตามเอกสารท้ายประกาศ ๓ ให้จัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น เมื่อการประกอบกิจการหลอมหล่อโลหะจำพวก ทองแดง ทองเหลือง ของผู้ร้องสอด มีกำลังการผลิตไม่เกิน ๒๕ ตันต่อวัน จึงมิใช่อุตสาหกรรมกลึงหรือแต่งแร่ หรือหลอมโลหะ และมีใช่อุตสาหกรรมเหล็กหรือเหล็กกล้า ที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ ๕๐ ตันต่อวันขึ้นไป ตามเอกสารท้ายประกาศ ๓ ลำดับที่ ๑๕ โรงงานของผู้ร้องสอดจึงไม่ใช่โครงการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) อีกทั้งยังมีใช้โครงการเหมืองแร่ชนิดอื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ตามเอกสารท้ายประกาศลำดับที่ ๑.๕ และมีใช้โครงการสนามบินน้ำที่มีขนาดความยาวของทางวิ่งตั้งแต่ ๑,๑๐๐ เมตรขึ้นไป ตามลำดับที่ ๒๖.๒ จึงไม่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) เช่นกัน นอกจากนี้ การประกอบกิจการของผู้ร้องสอดก็มีใช่อุตสาหกรรมหลอมโลหะ (ยกเว้นเหล็กและอะลูมิเนียม) ขนาดกำลังการผลิต (Output) ตั้งแต่ ๕๐ ตันต่อวันขึ้นไป หรือมีกำลังการผลิตรวมกันตั้งแต่ ๕๐ ตันต่อวันขึ้นไป ตามเอกสารแนบท้ายลำดับที่ ๕.๕ ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น โดยมีขนาดกำลังการผลิตเล็กกว่าขนาดตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงดังกล่าว จึงไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ด้วยเช่นกัน

ส่วนกรณีปัญหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุญาตให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการโรงงาน ขัดต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง หรือไม่ นั้น เมื่อโรงงานของผู้ร้องสอดตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและอยู่อาศัย มีลำห้วยสาธารณะอันเป็นแหล่งน้ำดื่ม และแหล่งน้ำบาดาลของประชาชนในพื้นที่ บริเวณดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม การเกษตร และคุณภาพชีวิตของประชาชน เมื่อการประกอบกิจการของผู้ร้องสอดมีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต คือ เศษทองแดง ทองเหลือง อะลูมิเนียม โดยนำมาหลอมเป็นแท่ง ใช้ถ่านโค้กเป็นเชื้อเพลิง อันอาจทำให้เกิดฝุ่นละอองจากเขม่าควันในกระบวนการผลิตและน้ำเสียจากการประกอบกิจการ จึงมีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพ

ในพื้นที่อันเป็นสถานที่ตั้งของโรงงานรวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง และมีผลทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตร และสุขภาพอนามัยของประชาชนในระยะยาว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยห้าสิบแปด ย่อมเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบโดยตรงและมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลทั่วไปที่มีได้อยู่อาศัย หรือประกอบอาชีพในพื้นที่ดังกล่าว จึงมีสิทธิมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนทางคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ซึ่งแม้ปัจจุบันโรงงานของผู้ร้องสอด จะยังมีได้เริ่มประกอบกิจการและยังมิได้ส่งผลในทันที แต่ย่อมเห็นได้ว่าอาจส่งผลในอนาคต โดยเฉพาะ ความเสียหายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในท้องที่ ซึ่งไม่อาจแก้ไขเยียวยาได้โดยง่าย ประกอบกับ พื้นที่พิพาทมีลำห้วยสาธารณะที่ประชาชนใช้ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ จึงอาจกระทบกับวิถีชุมชน ท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กรณีจึงเห็นได้ว่า แม้ผู้ร้องสอดจะมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบกิจการ ในที่ดินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตน แต่ถ้าการประกอบกิจการนั้นอาจเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ประชาชน และประโยชน์สาธารณะ ก็จะต้องถูกควบคุมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และต้องสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อควบคุมภัยอันตรายมิให้เกิดขึ้นแก่สังคม ประชาชน หรือกระทบ ต่อผลประโยชน์สาธารณะ เมื่อการประกอบกิจการหลอมหล่อโลหะจำพวกทองแดง ทองเหลือง ของผู้ร้องสอด เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๔ ที่กำหนดว่า โรงงานจำพวกที่ ๓ นอกจากห้ามตั้งอยู่ในบางพื้นที่ตามที่กฎหมายนี้กำหนดแล้ว ยังต้องตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการ อุตสาหกรรมตามขนาดและประเภทหรือชนิดของโรงงาน โดยไม่อาจก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย เมื่อคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกใบอนุญาต ประกอบกิจการโรงงาน โดยสถานที่ตั้งมีสภาพเป็นที่นาและพื้นที่เพาะปลูก และโดยสภาพ ของการประกอบกิจการดังกล่าวอาจเกิดฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตที่ออกจากเขม่าควัน และมีความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัย หรือประกอบอาชีพในพื้นที่อันเป็นสถานที่ตั้งของโรงงานรวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง กรณีจึงรับฟังได้ว่า ในการพิจารณาอนุญาตออกใบประกอบกิจการให้แก่ผู้ร้องสอด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้คำนึงถึงสถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาออกใบอนุญาต ประกอบกิจการโรงงานที่พิพาทในคดีนี้ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับประเด็น ปัญหาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุญาตให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการโรงงานขัดต่อกฎกระทรวงให้ใช้บังคับ ผังเมืองรวมจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้ จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้พื้นที่ตำบลหนองนกแก้วเป็นที่ดินประเภทชนบท และเกษตรกรรม และที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งห้ามมิให้ประกอบกิจการซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่ และกิจการโรงงานบางประเภท หรือไม่ นั้น เมื่อผู้ร้องสอดได้ยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

และได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน รวมทั้งได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานจนแล้วเสร็จก่อนที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ร้องสอด จึงไม่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๖๘/๒๕๖๗)

๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. หลักความได้สัดส่วน

- การกำหนดจุดก่อสร้างด้านข้างน้ำหนักถาวร

ในการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างด้านข้างน้ำหนักถาวร เมื่อกรมทางหลวงชนบท ได้ตัดสินใจดำเนินการภายใต้ข้อมูลที่มีการศึกษาความเหมาะสมและความถูกต้องทางวิชาการ โดยได้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการควบคุมและการแก้ไขปัญหาการถล่มหน้าหนักถาวร เพื่อให้ เจตนากรณีในการควบคุมตรวจสอบน้ำหนักถาวรทุกบรรลุผล และเพื่อให้ภารกิจในการจัดทำ บริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เอกชนได้รับ กล่าวคือ ในการออกแบบก่อสร้าง กรมทางหลวง ชนบทได้คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนโดยรอบ โดยได้แก้ไขรายละเอียดรูปแบบแปลน ก่อสร้างโดยการปรับแก้ความกว้างทางเข้า-ออกที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้กว้างมากขึ้น มีการสลับ ตำแหน่งที่ตั้งอาคาร ตลอดจนปรับเปลี่ยนรูปแบบอาคารและรั้ว เพื่อลดผลกระทบจากการบดบัง ทิศนัยภาพ ส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้ทางเข้าออกสู่ทางหลวงได้สะดวกมากยิ่งขึ้น การกระทำ ของกรมทางหลวงชนบทจึงเป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดจุดก่อสร้างด้านข้างน้ำหนักถาวร ที่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน โดยไม่ถึงกับทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจนถึงขนาด ที่ทำให้การเข้าออกที่ดินยากลำบากจนถือเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพ ของผู้ฟ้องคดีเกินสมควร

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๙๔ ตารางวา ตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการที่กรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดี) จัดทำโครงการก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนัก ยานพาหนะ โดยได้ก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักยานพาหนะ (ด้านข้างน้ำหนักถาวร) บนถนน สาย ชย. ๓๐๐๑ บริเวณด้านหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งตำแหน่งการก่อสร้างดังกล่าวไม่เหมาะสม จะเป็นอันตรายต่อการสัญจร การดำเนินการดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ฟ้องคดี เกินสมควร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกโครงการก่อสร้างที่พิพาท หรือย้าย เปลี่ยนแปลง กำหนดจุดก่อสร้างใหม่ไปยังบริเวณที่ดินแปลงอื่นซึ่งห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างด้านข้างน้ำหนักถาวร บริเวณที่พิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาตามผลการศึกษาของสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TU-RAC) ซึ่งพิจารณาจากสภาพของแต่ละพื้นที่ รวมถึงปริมาณ

รถบรรทุกที่สัญจรในเส้นทางและความกว้างของพื้นผิวถนน อันเป็นการตัดสินใจดำเนินการภายใต้ข้อมูลที่มีการศึกษาความเหมาะสมและความถูกต้องทางวิชาการ โดยได้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการควบคุมและการแก้ไขปัญหาจราจรรถบรรทุกน้ำหนักเกิน เพื่อให้เจตนารมณ์ในการควบคุมตรวจสอบน้ำหนักบรรทุกทุกบรรลุลผล และเพื่อให้ภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เอกชนได้รับ โดยเฉพาะในการออกแบบก่อสร้างด่านชั่งน้ำหนักถาวร ผู้ถูกฟ้องคดีได้คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบด่านชั่งน้ำหนักถาวรดังกล่าว โดยเบื้องต้นผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดให้ดำเนินการก่อสร้าง Service Road ไว้บริเวณหลังด่านชั่งน้ำหนักถาวรเพื่อให้ประชาชนที่ใช้เป็นเส้นทางสัญจรเข้า-ออกถนนหลักได้สะดวก ซึ่งเมื่อพื้นที่สำหรับการก่อสร้าง Service Road มีไม่เพียงพอ ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้ติดต่อเจรจาขอซื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่การเจรจาดังกล่าวไม่เป็นผล ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้แก้ไขรายละเอียดรูปแบบแปลนก่อสร้างโดยการปรับแก้ความกว้างทางเข้า-ออกที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีการปรับเพิ่มความกว้างทางเข้าจาก ๖ เมตร เป็น ๑๖ เมตร และทางออกจาก ๖ เมตร เป็น ๑๗ เมตร รวมถึงสลับตำแหน่งที่ตั้งอาคารสำนักงานกับตำแหน่งที่ตั้งบ่อชั่งน้ำหนัก เพื่อลดผลกระทบจากการบดบังทัศนียภาพ และช่วยเพิ่มระยะทางเข้าบ่อชั่งน้ำหนัก ปรับเปลี่ยนรูปแบบอาคารสำนักงานจากอาคารขนาดใหญ่ (คสล.) พร้อมหลังคาคลุมบ่อชั่งน้ำหนัก ความยาว ๒๕ เมตร เป็นอาคารขนาดเล็ก (ตู้คอนเทนเนอร์ ๒ ตู้) ความยาวรวม ๑๙ เมตร ปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างหลังคาอาคารสำนักงานที่มีลักษณะปิดทึบยึดติดกับอาคาร เป็นลักษณะโครงสร้างหลังคาสูง ๘.๑๐ เมตร และรูปแบบรั้วเดิมความยาว ๑๓๐ เมตร เป็นความยาว ๑๒๖ เมตร และปรับเปลี่ยนรูปแบบรั้ววางบนคันหินด้านติดกับช่องจราจรหลัก เป็นรั้ววางบนคอนกรีตแบรีเออร์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้ทางเข้าออกสู่ถนนสาย ฌช. ๓๐๐๑ ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยไม่ถือว่าเป็นอุปสรรคหรือถูกจำกัดสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และไม่ถึงกับทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจนถึงขนาดที่ทำให้การเข้าออกที่ดินยากลำบากจนถือเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีเกินสมควร ซึ่งถือเป็นการใช้ดุลพินิจที่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดจุดก่อสร้างด่านชั่งน้ำหนักถาวรบริเวณที่พิพาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดจุดก่อสร้างด่านชั่งน้ำหนักถาวรภายใต้หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติโดยเหมาะสม อันถือเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

สำหรับปัญหาว่า กรณีดังกล่าวถือเป็นความรับผิดชอบอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ นั้น ปรากฏว่าภายหลังจากการดำเนินการก่อสร้างด่านชั่งน้ำหนักถาวรที่พิพาทแล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดียังสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งเป็นทรัพย์สินของตนเองได้ตามเดิม โดยยังสามารถใช้ทางเข้าออกจากที่ดินของตนเองสู่ถนนสาย ฌช. ๓๐๐๑ ได้ และไม่ทำให้ได้รับความเสียหายจนถึงขนาดที่ทำให้การเข้าออกที่ดินไม่มีความสะดวกหรือมีความยากลำบากอันจะถือเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีเกินความจำเป็น อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากสภาพที่ดินในปัจจุบันของผู้ฟ้องคดีแล้ว ที่ดินแปลงดังกล่าว

ยังไม่ได้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจ หรือหากในอนาคต ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงพิพาทที่ย่อมกระทำได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีได้ปรับเพิ่มความกว้างทางเข้า-ออกที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความสะดวกตามสมควรแล้ว นอกจากนี้ สถานที่ก่อสร้างด่านซึ่งน้ำหนัถาวรที่พิพาทอยู่ในเขตทางหลวงชนบทที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเวนคืนไปแล้ว และโดยที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวมาจากเจ้าของที่ดินเดิมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นระยะเวลา ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดให้มีการเวนคืนและกำหนดพื้นที่ให้มีโครงการก่อสร้างด่านซึ่งน้ำหนัถาวรที่พิพาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับปัจจุบันด่านซึ่งน้ำหนัถาวรดังกล่าว ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดใช้งานแล้ว หากต้องมีการเปลี่ยนแปลงจุดก่อสร้าง หรือรื้อถอนย่อมจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมทั้งในแง่ของงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการก่อสร้างที่ได้จ่ายให้แก่ผู้รับจ้างไปแล้วและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการรื้อถอนแล้วก่อสร้างใหม่ รวมถึงประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมที่จะได้รับต้องเสียไป เมื่อซึ่งน้ำหนัถาวรระหว่างประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นได้ว่าการก่อสร้างด่านซึ่งน้ำหนัถาวรบริเวณจุดดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดภาระหรือความเสียหายเป็นพิเศษแก่ผู้ฟ้องคดีเกินสมควร กรณีจึงไม่เป็นความรับผิดชอบอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๑๕/๒๕๖๓)

บทที่ ๒

คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. การออกกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

(๑) กรณีขอให้เพิกถอนเขาควหาออกจากประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม

ในการกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม พื้นที่ดังกล่าวจะต้องมิใช่เป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึมตามที่มาตรา ๖ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ กำหนด และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีผลใช้บังคับในขณะที่มีการออกประกาศกำหนดพื้นที่บริเวณเขาควหา (บางส่วน) ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมการก่อสร้าง บัญญัติให้รัฐพึงบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งทดแทน และพึงป้องกันและขจัดมลพิษ และวางแผนการใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม ดังนั้น ในการกำหนดพื้นที่บริเวณเขาควหา (บางส่วน) ให้เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมดังกล่าว จึงต้องคำนึงถึงข้อพิจารณาข้างต้นด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ เท่านั้น ที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเหมืองแร่ได้ ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เป็นพื้นที่ซึ่งต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยเฉพาะ ดังนั้น เมื่อแหล่งหินเขาควหา (บางส่วน) อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี ซึ่งแม้จะมีสภาพป่าส่วนใหญ่ถูกทำลาย ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงไปเพื่อพัฒนาการใช้ในรูปแบบอื่นได้ก็ตาม แต่เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมไม่ได้แสดงเหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้พื้นที่เขาควหาเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม พื้นที่เขาควหาจึงเป็นพื้นที่ที่ไม่อาจจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเหมืองแร่ได้ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดแหล่งหินเขาควหา (บางส่วน) ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี ให้เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม จึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบซึ่งเป็นประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่รอบเขาควหา ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา ฟ้องว่า ได้รับผลกระทบจากประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๘ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้พื้นที่บริเวณเขาควหา (บางส่วน) ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ ปี เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรม การก่อสร้าง เนื่องจากเห็นว่าเขาควหา มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนเขาควหาออกจาก การเป็นพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรมตามประกาศดังกล่าว นั้น โดยที่มาตรา ๔๘ ทวิ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ บัญญัติให้ บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารจากหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ในเมื่อการนั้นมีหรืออาจจะมี ผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เมื่อในขณะที่มีการออกประกาศ พิพาทนั้น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ยังไม่มีผลใช้บังคับ ประกอบกับ

ประกาศพิพาทมิใช่การดำเนินงานตามโครงการของรัฐตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้มีอำนาจในการออกประกาศพิพาท จึงไม่ต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ อย่างไรก็ตาม การกำหนดพื้นที่บริเวณเขาคุหา (บางส่วน) ให้เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมการก่อสร้างดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) นั้น จะต้องมิใช่เป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับชื้นและยังต้องคำนึงถึงผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งทดแทน การป้องกันและขจัดมลพิษ รวมทั้งวางแผนการใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ประกอบกับมาตรา ๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการมีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อเปลี่ยนการระเบิดและย่อยหินไปเป็นเทคโนโลยีการทำเหมือง และให้นำความเห็นไปเพิ่มเติมในแนวทางการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการ เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณาต่อไป นั้น คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้พิจารณาเพียงวิธีการระเบิดหินและย่อยหินเท่านั้น ไม่ได้พิจารณาถึงผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งทดแทน และการป้องกันและขจัดมลพิษ รวมทั้งการวางแผนการใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม อีกทั้งยังปรากฏว่าในการมีมติเห็นชอบให้กำหนดแหล่งหินเขาคุหา (บางส่วน) เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาของคณะกรรมการกำหนดแหล่งหินสำหรับการทำเหมืองหินอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา เพื่อเสนอให้คณะกรรมการกำหนดแหล่งหินสำหรับการทำเหมืองหินอุตสาหกรรม (ระดับกรม) พิจารณา ก็ได้ให้เหตุผลความจำเป็นที่ต้องกำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม โดยจากคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ทราบได้ว่า เฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ เท่านั้นที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเหมืองแร่ได้ ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี ซึ่งแหล่งหินเขาคุหา (บางส่วน) อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ไม่อาจนำมาใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเหมืองแร่ได้ เนื่องจากต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยเฉพาะ ทั้งนี้ แม้ว่าพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี จะมีสภาพป่าส่วนใหญ่ถูกทำลาย ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงไปเพื่อพัฒนาการใช้ในรูปแบบอื่นก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้แสดงเหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้พื้นที่เขาคุหาเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมแต่อย่างใด พื้นที่เขาคุหาจึงเป็นพื้นที่ที่ไม่อาจจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเหมืองแร่ได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดแหล่งหินเขาคุหา (บางส่วน) ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี จึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พส. ๑/๒๕๖๗)

(๒) กรณีฟ้องเพิกถอนประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๔

เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการออกประกาศฉบับพิพาทกันในคดีนี้ มีเจตนารมณ์ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดจำนวนโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายหรือที่จะไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศเท่านั้น การที่กระทรวงอุตสาหกรรมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๔ โดยมีจุดมุ่งหมายในการควบคุมการประกอบกิจการทำเกลือสินเธาว์ การสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินให้มีระบบ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทำให้น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำชลประทาน เพิ่มความเค็มก่อความเสียหายต่อการเกษตร และไม่ทำให้ดินถล่มหรือยุบตัวก่อความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สิน อันเป็นเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญยิ่งกว่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นเจตนารมณ์ในการออกประกาศตามมาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมอาศัยอำนาจตามกฎหมายออกประกาศเพื่อการอย่างอื่นนอกเหนือจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งไม่อาจกระทำได้ ประกอบกับการออกประกาศฉบับพิพาทมิได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนด จึงเป็นกรณีที่กระทรวงอุตสาหกรรมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎโดยไม่ชอบด้วยรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบสองซึ่งมีภูมิลำเนาและทำเกษตรกรรมในที่ดินซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลสำโรง ตำบลค้างพลู อำเภอโนนไทย ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ และตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กระทรวงอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้มีประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๔ โดยข้อ ๒ ของประกาศดังกล่าว กำหนดให้จังหวัดนครราชสีมา ในท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบสองมีภูมิลำเนาและทำเกษตรกรรม เป็นท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์และโรงงานสูบน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบสองและชาวบ้านใกล้เคียงไม่เห็นด้วยการตั้งโรงงานประเภทดังกล่าว จึงรวมกลุ่มกันร้องเรียนกรณีข้างต้นต่อหน่วยงานราชการมาโดยตลอด แต่ได้รับหนังสือจากโรงปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมชี้แจงว่าโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในท้องที่ตามข้อ ๒ ของประกาศพิพาท ดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศพิพาท ข้อ ๒ (เฉพาะท้องที่จังหวัดนครราชสีมา)

โดยที่มาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะออกประกาศที่พิพาท มีเจตนารมณ์ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดจำนวนโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะอนุญาตให้ตั้งหรือขยายหรือที่จะไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยาย ในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศเท่านั้น โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมไม่อาจอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวออกประกาศเพื่อการอย่างอื่นนอกเหนือจากเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาคำปราชญ์ของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์และโรงงานสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๔ แล้วเห็นว่าประกาศดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายในการควบคุมการประกอบกิจการทำเกลือสินเธาว์ การสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินให้มีระบบ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทำให้น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำชลประทาน เพิ่มความเค็มก่อความเสียหายต่อการเกษตร และไม่ทำให้ดินถล่มหรือยุบตัวก่อความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สิน อันมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ยิ่งกว่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นเจตนารมณ์ในการออกประกาศตามมาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ดังจะเห็นได้อย่างชัดแจ้งจากความในตอนท้ายของประกาศดังกล่าวว่า “...หากฝ่าฝืนจนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทรวงอุตสาหกรรมจะเพิกถอนการอนุญาตและดำเนินการให้มีการระงับการผลิตเกลือในท้องที่ดังกล่าวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๑๘ ต่อไป” จึงเห็นได้ว่า ประกาศฉบับพิพาทออกโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑) ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๒๑/๑๔๐๙ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๔ เห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน เสนอเพิ่มเติม โดยไม่ปรากฏว่าคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศฉบับพิพาทแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการออกประกาศฉบับพิพาทดังกล่าวโดยมิได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎโดยไม่ชอบด้วยรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ข้อ ๒ ของประกาศฉบับพิพาทที่กำหนดท้องที่ที่อนุญาตให้ตั้งโรงงานทำเกลือสินเธาว์และโรงงานสูบน้ำหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดินซึ่งรวมถึงพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีภูมิลำเนาและประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยนั้น จึงเป็นกฎที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟส. ๒/๒๕๖๗)

๒. การออกคำสั่งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓. การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓.๑ การควบคุมมลพิษ

๓.๑.๑ มลพิษทางอากาศและเสียง

- การประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ กรณีปัญหาฝุ่นพิษ $PM_{2.5}$ ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย

ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน แม้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของพื้นที่ทั่วประเทศไทยรวมถึงพื้นที่ภาคเหนือ และตามแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ซึ่งมีการบูรณาการร่วมกับหลายหน่วยงาน เพื่อกำหนดมาตรการควบคุม ระเบียบยังสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่เมื่อการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวยังไม่สามารถแสดงให้เห็นได้เป็นที่ประจักษ์ว่า ปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองฯ ในพื้นที่ ๔ จังหวัดข้างต้น จะลดความรุนแรงลงได้แต่อย่างใด เนื่องจากค่าฝุ่นละอองฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ยังคงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพต่อเนื่องตลอดเวลา ดังกล่าว อันมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งปัญหามลพิษที่มีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยดังกล่าว เป็นหลักเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาประกาศกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษ ดังนั้น เมื่อปัญหามลพิษในท้องที่ ๔ จังหวัดข้างต้น เข้าเงื่อนไขในการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะออกประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษได้ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่ประกาศกำหนดให้ท้องที่ ๔ จังหวัดดังกล่าว เป็นเขตควบคุมมลพิษ ทั้งที่มาตรการที่ดำเนินการอยู่นั้นยังไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองฯ ให้มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อันแสดงถึงความจำเป็นในการที่ต้องมีการประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ตำบลบ้านปาง อำเภอบางตอง จังหวัดเชียงใหม่ ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากกรณีเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ป่าในเขตพื้นที่หลายจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย เกิดหมอกควันหนามีปริมาณมากเกินมาตรฐานที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ จนเป็นอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มิได้ดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กำหนดให้พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี มีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษตามบทบัญญัติดังกล่าว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม เกินกำหนดค่ามาตรฐานฝุ่นละอองฯ ในบรรยากาศโดยทั่วไป ซึ่งกำหนดให้ค่าเฉลี่ยในเวลา ๒๔ ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร ตามข้อ ๑ ของประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๕๓) เรื่อง กำหนดมาตรฐานฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ในบรรยากาศโดยทั่วไป ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ โดยจำนวนวันที่มีค่าเฉลี่ยในเวลา ๒๔ ชั่วโมง น้อยที่สุด คือ ๒๔ วัน ในท้องที่จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และจำนวนวันที่มีค่าเฉลี่ยในเวลา ๒๔ ชั่วโมง มากที่สุด คือ ๓๖ วัน ในท้องที่จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุดในบางพื้นที่ยังปรากฏให้เห็นว่า อยู่ในระดับวิกฤติซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอย่างรุนแรงตลอดระยะเวลาหลายปีที่เก็บข้อมูล อาทิ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๓ ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่อง สูงสุด ๓๖๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓ ในท้องที่จังหวัดเชียงราย มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๖๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงต่อเนื่องสูงสุด ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อ ๒ ของประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑ ที่กำหนดให้ดัชนีคุณภาพอากาศแบ่งเป็น ๕ ระดับ การแจ้งเตือนโดยใช้สีเป็นสัญลักษณ์ โดยมีคะแนนตั้งแต่ ๐ ถึงมากกว่า ๒๐๐ และดัชนีคุณภาพอากาศ ๑๐๐ มีค่าเทียบเท่ากับค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป หากดัชนีคุณภาพอากาศ มีค่าสูงเกินกว่า ๑๐๐ แสดงว่า ความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งตามตาราง เกณฑ์ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทย และตารางเทียบค่าความเข้มข้นของสารมลพิษทางอากาศ สำหรับคำนวณดัชนีคุณภาพอากาศตามประกาศดังกล่าว กำหนดให้ดัชนีคุณภาพอากาศตั้งแต่ ๑๐๑-๒๐๐ เท่ากับค่าความเข้มข้นของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ๕๑-๙๐ ไมโครกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ (ใช้สีส้มเป็นสัญลักษณ์) และดัชนีคุณภาพอากาศตั้งแต่ ๒๐๑ ขึ้นไป เท่ากับค่าความเข้มข้นของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ตั้งแต่ ๙๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรขึ้นไป โดยค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีอำนาจหน้าที่

ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ย่อมรับทราบถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังปรากฏในการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกาศกำหนดให้ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้จัดให้มีการเตรียมการและเฝ้าระวังคุณภาพอากาศเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองที่จะเกิดขึ้น โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของพื้นที่ทั่วประเทศไทย ซึ่งรวมถึงพื้นที่ภาคเหนือด้วย และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้เห็นชอบข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในช่วงวิกฤตปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ และข้อเสนอด้านการสื่อสารสร้างการรับรู้และความเข้าใจเรื่องฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ต่อสาธารณชน จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุมเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” (พ.ศ. ๒๕๖๓) และแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการต่อไป และเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณามาตรการการยกระดับแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองหลายประการ อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของพื้นที่ทั่วประเทศไทยรวมถึงพื้นที่ภาคเหนือด้วย รวมทั้งตามแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ซึ่งมีการบูรณาการร่วมกับหลายหน่วยงานเพื่อกำหนดมาตรการควบคุม ระวังยับยั้งสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดียังไม่สามารถแสดงให้เห็นได้เป็นที่ประจักษ์ว่า ปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลดความรุนแรงลงได้แต่อย่างใด โดยข้อเท็จจริงยังปรากฏจากรายงานสถานการณ์คุณภาพอากาศของจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่แสดงปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) แยกรายจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ว่า ค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ในช่วง

เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ยังคงเกินเกณฑ์มาตรฐานฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในบรรยากาศโดยทั่วไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีแนวโน้มที่จะลดลงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแต่อย่างใด ประกอบกับข้อมูลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบอัตราการป่วยของ ๔ กลุ่มโรคสำคัญที่เกี่ยวข้องกับโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด โรคทางเดินหายใจทุกชนิด โรคตาอักเสบ และโรคผิวหนังอักเสบ ในช่วงเวลาที่เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) มีปริมาณมาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ แม้ไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าอัตราการป่วยด้วยโรคดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์โดยตรงกับการเกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่หรือไม่ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลยังครอบคลุมไม่ทั่วถึงสถานพยาบาลทุกแห่งทั้งของรัฐและเอกชนในพื้นที่ และการจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ แต่เมื่อค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ยังคงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพต่อเนื่องตลอดเวลา ดังกล่าว ซึ่งปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่ดังกล่าวย่อมมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในการประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ซึ่งการประกาศกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษนั้น ต้องประกอบด้วยเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ เป็นท้องที่ที่มีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นการเน้นถึงผลกระทบที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากรายงานทางวิชาการแพทย์ สถิติความเจ็บป่วย รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย หรือเป็นท้องที่ที่มีปัญหามลพิษที่มีแนวโน้มอาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นการเน้นถึงผลกระทบที่อาจสร้างความเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง โดยพิจารณาจากรายงานข้อเท็จจริงหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมแล้วนำมาประกอบกับข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ โดยหากท้องที่ใดมีเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษได้ โดยจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนและกระบวนการที่กฎหมายกำหนดต่อไป ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ยังคงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยอยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพต่อเนื่องมาโดยตลอด จึงย่อมเป็นปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในท้องที่อย่างมีนัยสำคัญ กรณีจึงเข้าเงื่อนไขในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะออกประกาศให้ท้องที่ดังกล่าวเป็นเขตควบคุมมลพิษได้ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดี

ดำเนินการอยู่นั้นยังไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อันแสดงถึงความจำเป็นในการที่ต้องมีการประกาศกำหนดให้พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้ประกาศกำหนดให้ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเขตควบคุมมลพิษ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการใช้อำนาจพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ทั้งนี้ แม้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่ภาคเหนือ จะมีสาเหตุหลักเกิดจากลักษณะภูมิประเทศและสภาพอุตุนิยมวิทยาของภาคเหนือที่เป็นแอ่งกระทะ ล้อมรอบด้วยภูเขาสูง และในช่วงหน้าแล้งอากาศแห้ง ความกดอากาศสูง การยกตัวของอากาศเกิดได้น้อย ทำให้อากาศปิด ฝุ่นละอองไม่ฟุ้งกระจาย กิจกรรมในพื้นที่เกิดการเผาจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำกิน การเผาในพื้นที่ป่าเพื่อล่าสัตว์และหาของป่า การเผาในพื้นที่รอบป่า และลามเข้าสู่ป่าเกิดเป็นไฟป่า พื้นที่เกษตรมีการเพิ่มขึ้นของการปลูกพืชเชิงเดี่ยวโดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเกษตรกรจะเผาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกและกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตรเช่นเดียวกับการเกษตรในพื้นที่ป่า และหมอกควันข้ามแดน จากข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งรวมถึงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีค่าสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี แม้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้กลไกระดับชาติ การบูรณาการทุกภาคส่วน และข้อตกลงระหว่างประเทศ อันเป็นการเตรียมการและเฝ้าระวังคุณภาพอากาศเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองที่จะเกิดขึ้น แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ยังคงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องตามที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น กรณีจึงมีความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องใช้อำนาจประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมมิให้ถูกทำลายไปมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากพื้นที่นั้นมีปัญหามลพิษเกิดขึ้นแล้ว หรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในลักษณะที่วิกฤตหรือรุนแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้ประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษตามบทบัญญัติดังกล่าว มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน และผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วแต่กรณีเพื่อรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งถือเป็นการกระจายภาระหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการปัญหามลพิษเป็นไปอย่างมีระบบ ทันทั่วถึง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสี่จังหวัด ในท้องที่เขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสี่จังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลด และขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มารวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันจะเป็นการบูรณาการ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ร่วมกันทั้งระดับ ส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๒๘/๒๕๖๘)

๓.๑.๒ มลพิษทางน้ำ

(๑) กรณีฟ้องขอให้ยุติการปล่อยน้ำเสียจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะและการทำเหมืองแร่ ลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

ในการพิจารณาว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติกรณีไม่ควบคุมคุณภาพน้ำที่ปล่อยจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะและการทำเหมืองแร่ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่เมาะได้รับความเสียหายหรือไม่นั้น เมื่อตามรายงานผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำของพยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลปกครองชั้นต้นแต่งตั้ง พบว่า จุดเก็บตัวอย่างน้ำ ๓ จุด แม้จะมีค่าออกซิเจนละลาย และมีค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม ทั้งหมดไม่เป็นไปตามเกณฑ์ค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด แต่เมื่อจุดเก็บตัวอย่างน้ำดังกล่าว เป็นพื้นที่รับน้ำทั้งจากกิจกรรมการเกษตรและกิจกรรมชุมชนด้วย รวมทั้งแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม ทั้งหมดเป็นแบคทีเรียที่มีอยู่ในอุจจาระมนุษย์และสัตว์เลือดอุ่น จึงยังไม่อาจฟังเป็นที่ยุติได้ว่ากิจกรรมจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะและการทำเหมืองแร่ของ กฟผ. เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้จุดเก็บตัวอย่างน้ำ ทั้งสามมีคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงถือไม่ได้ว่า กฟผ. ละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด และมีใช้การกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ เป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายผู้สูญเสียโอกาสจากการทำเหมืองและโรงไฟฟ้าแม่เมาะ อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำปาง ได้รับความเดือดร้อนจากการที่กิจกรรมโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และการทำเหมืองแร่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใช้ถ่านหินลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิง ได้มีการปล่อยน้ำทิ้งลงในอ่างเก็บน้ำแม่เมาะ ทำให้น้ำในอ่างเก็บน้ำ มีสภาพเน่าเสียไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคได้ อีกทั้งยังมีกลิ่นฉุน อุณหภูมิของน้ำ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

สูงกว่าปกติ มีตะกอนและสารพิษเจือปน สัตว์น้ำตายไม่ทราบสาเหตุ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีการร้องเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ ไม่ควบคุมคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียุติการปล่อยน้ำเสียจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งให้บำบัดน้ำเสีย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการปล่อย ต่อหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการบำบัดน้ำเสียในจุด S๔ เกี่ยวกับค่าออกซิเจนละลาย จุด S๒ และจุด S๖ เกี่ยวกับปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ให้มีมาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๗ ทั้งนี้ ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า บริเวณจุดเก็บตัวอย่างน้ำลำน้ำห้วยคิง (S๔) เป็นน้ำ ที่ไหลมาจากเขื่อนห้วยคิง ผ่านเส้นทางพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยของประชาชน โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ไม่ได้ใช้น้ำในส่วนนี้ หากปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำจุดนี้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานก็มีสาเหตุจาก กิจกรรมการทำเหมืองและผลิตกระแสไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดี และถือไม่ได้ว่าเกิดจากการปล่อยต่อหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีในการควบคุมคุณภาพน้ำในจุดดังกล่าว สำหรับจุดเก็บตัวอย่างน้ำที่บ่อตกตะกอน ด้านทิศเหนือ (S๒) เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลมาจากฝายท่าสี่ผ่านบ้านดงก่อนเข้าเขตตามบ่อน้ำ ของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งเป็นน้ำที่ก่อนที่จะมีน้ำทิ้งจากกิจกรรมการทำเหมืองไปผสม ดังนั้น จึงไม่อาจ ชี้ชัดได้ว่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มที่ตรวจวัดได้เกิดจากกิจกรรมการทำเหมืองและการผลิต กระแสไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดี อีกทั้งตามผลการตรวจคุณภาพน้ำของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ ระบุไว้ว่า แบคทีเรียดังกล่าวมีอยู่ในอุจจาระมนุษย์และสัตว์เลือดอุ่น แสดงให้เห็นว่ามีใช้แบคทีเรีย ที่เกิดจากกิจกรรมการทำเหมืองและการผลิตกระแสไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดี นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดี ได้ควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งจากเหมืองแม่เมาะให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง การกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง จากแหล่งกำเนิดประเภทโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๙ ซึ่งประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดไว้ว่าต้องมีปริมาณเท่าใด จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดบริเวณจุดเก็บตัวอย่างน้ำที่บ่อตกตะกอน ด้านทิศเหนือ (S๒) ไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และกรณีไม่อาจนำประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน มาปรับวินิจฉัยเกณฑ์ มาตรฐานควบคุมคุณภาพน้ำบริเวณจุดเก็บตัวอย่างน้ำที่บ่อตกตะกอนด้านทิศเหนือ (S๒) ได้ สำหรับบริเวณจุดเก็บตัวอย่างน้ำที่ Diversion Pound (S๖) นั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบบำบัดน้ำเสีย มีค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินตามประกาศ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุม คุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นอุทธรณ์ว่า การนำดัชนีการชี้วัดคุณภาพน้ำ ค่าออกซิเจนละลายและค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด หรือดัชนีการชี้วัดอื่น ๆ ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินฯ มาปรับใช้กับข้อพิพาทในคดีนี้ได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า โดยที่กฎหมายที่บังคับใช้ในขณะเกิดเหตุพิพาทในคดีนี้ ได้แก่ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) เรื่อง การกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดประเภทโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดประเภทโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมตามมาตรฐานที่กำหนดก่อนที่จะปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ไม่ได้กำหนดดัชนีการชี้วัดค่าออกซิเจนละลายและค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดไว้ ในขณะที่ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินฯ มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินสาธารณะตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดมาตรฐานควบคุมน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมก่อนที่จะระบายสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท เช่น น้ำทิ้งจากกิจกรรมชุมชน น้ำทิ้งจากกิจกรรมการเกษตร และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ประกาศหรือระเบียบใด ห้ามมิให้นำดัชนีการชี้วัดค่าออกซิเจนละลายและค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด หรือดัชนีการชี้วัดอื่น ๆ ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว มาปรับใช้กับกรณีพิพาทในคดีนี้ อย่างไรก็ตาม การนำดัชนีการชี้วัดมาปรับใช้ดังกล่าว จะต้องกระทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามประกาศด้วยความรอบคอบระมัดระวังอย่างยิ่ง มิเช่นนั้นจะทำให้ค่าที่วัดได้ไม่ตรงกับความเป็นจริงและไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า หน่วยงานใดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเห็นได้ว่า ข้อพิพาทในคดีนี้สามารถนำดัชนีการชี้วัดเกี่ยวกับค่าออกซิเจนละลายและค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินฯ มาปรับใช้ได้

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า กิจกรรมโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และการทำเหมืองแร่ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้จุดเก็บตัวอย่างน้ำลำน้ำห้วยคิง (S๔) มีค่าออกซิเจนละลาย และจุดเก็บตัวอย่างน้ำบ่อตกตะกอนทิศเหนือ (S๒) และจุดเก็บตัวอย่างน้ำ Diversion Pond (S๖) มีค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ค่ามาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ผิวดินฯ หรือไม่ หากกิจกรรมดังกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญแล้ว เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ หรือไม่ และผู้ถูกฟ้องคดีต้องดำเนินการบำบัดน้ำเสียในแหล่งน้ำดังกล่าวหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมที่เป็นสาเหตุที่ทำให้จุดเก็บตัวอย่างน้ำทั้ง ๓ จุด อันได้แก่ จุดเก็บตัวอย่างน้ำลำน้ำห้วยคิง (S๔) มีค่าออกซิเจนละลายต่ำที่สุดโดยมีค่าเท่ากับ ๓.๗๒ มิลลิกรัมต่อลิตร จุดเก็บตัวอย่างน้ำบ่อตกตะกอนทิศเหนือ (S๒) และจุดเก็บตัวอย่างน้ำ Diversion Pond (S๖) มีค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดสูงกว่ามาตรฐานโดยมีค่าเท่ากับ ๒๘,๐๐๐ เอ็ม.พี.เอ็น ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร และ ๓๐,๐๐๐ เอ็ม.พี.เอ็น ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตรตามลำดับแล้ว ตามรายงานผลการตรวจสอบ (การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ) ของพยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลปกครองชั้นต้นแต่งตั้ง เห็นได้ว่า ในจุดเก็บตัวอย่างน้ำลำน้ำห้วยคิง (S๔) เป็นพื้นที่รับน้ำทั้งจากกิจกรรมการเกษตรและกิจกรรมชุมชนด้วย จึงไม่อาจฟังเป็นที่ยุติได้ว่ากิจกรรมจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะและเหมืองแร่ของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้ค่าออกซิเจนละลายต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนด ส่วนจุดเก็บตัวอย่างน้ำบ่อตกตะกอนทิศเหนือ (S๒) และจุดเก็บตัวอย่างน้ำ Diversion Pond (S๖) ปรากฏว่าแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดเป็นแบคทีเรียที่มีอยู่ในอุจจาระมนุษย์และสัตว์เลื้อยคลาน จึงไม่อาจฟังเป็นที่ยุติว่ากิจกรรมจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะและเหมืองแร่ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นกิจกรรมที่ทำให้ค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานได้เช่นกัน ดังนั้น เมื่อกิจกรรมโรงไฟฟ้าแม่เมาะและการทำเหมืองแร่ของผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้จุดเก็บตัวอย่างน้ำลำน้ำห้วยคิง (S๔) มีค่าออกซิเจนละลาย จุดเก็บตัวอย่างน้ำบ่อตกตะกอนทิศเหนือ (S๒) และจุดเก็บตัวอย่างน้ำ Diversion Pond (S๖) มีค่าปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้กระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อผู้ฟ้องคดีและไม่จำเป็นต้องดำเนินการบำบัดน้ำเสียในแหล่งน้ำดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๓/๒๕๖๘)

(๒) กรณีปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำและมลพิษทางน้ำในลำน้ำลำโดมใหญ่

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า สภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบอ้างว่าเป็นเหตุให้ประชาชนไม่สามารถใช้น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคได้นั้น มีสาเหตุเกิดจากหลายปัจจัยประกอบกัน โดยยังไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัดว่า สภาวะแวดล้อมเป็นพิษดังกล่าวเกิดจากการที่คั่นกันบ่อบำบัดน้ำเสียบ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งประกอบกิจการโรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง พังทลาย ทำให้น้ำเสียไหลลงสู่ลำโดมใหญ่เพียงประการเดียวเท่านั้น อีกทั้งในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากสภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่นี้ ถือเป็นการกีดหน้าหน้าที่ของส่วนราชการหลายหน่วยงานประสานความร่วมมือกัน โดยปรากฏว่า

เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมควบคุมมลพิษได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ รวมทั้งได้ร่วมกับ คณะกรรมการจัดการชลประทานโครงการฝายลำโดมใหญ่ และคณะกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟู คุณภาพสิ่งแวดล้อมพื้นที่ลุ่มน้ำลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา สถานะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่มาโดยตลอด รวมทั้งได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการตักสาหร่ายออกจากลำน้ำ การวางแผนเพื่อขุดลอกตะกอนดิน การตรวจสอบ คุณภาพน้ำ และการจัดทำแผนหรือกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาสถานะแวดล้อม เป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ ทั้งโดยตรงและที่ได้รับมอบหมายให้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการวางแผนและดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้อย่างชัดเจน และในส่วนกรณีสาหร่าย เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ปลาลอยตาย และปลาที่เลี้ยงในกระชังตาย นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้มีการแก้ไขปัญหาโดยมีการสั่งการให้ผู้เกี่ยวข้องเปิด-ปิดประตูระบายน้ำตามความเหมาะสม ทำการตักสาหร่ายโดยใช้เรือเติมออกซิเจนในน้ำในเวลากลางคืน ซึ่งผลปรากฏในเวลาต่อมาว่า น้ำมีคุณภาพดีขึ้น และไม่พบผลกระทบต่อปลา นอกจากนี้ กรณีคันกันบ่อบำบัดน้ำเสียบ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ชำรุดเสียหาย ทำให้น้ำเสียไหลลงสู่ลำโดมใหญ่ นั้น ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ทำการปรับปรุงซ่อมแซมแก้ไขคันบ่อเสร็จเรียบร้อย โดยไม่ได้มีการระบายน้ำเสียออกสู่ภายนอก รวมทั้งได้ทำการขจัดสิ่งสกปรกและนำตะกอนออกจากลำน้ำแล้ว และสำหรับการขุดลอกตะกอนดิน ในลำน้ำลำโดมใหญ่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมควบคุมมลพิษได้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาสถานะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งน้ำในลำน้ำ ลำโดมใหญ่มีคุณภาพดีขึ้น ไม่มีผลกระทบต่อการผลิตน้ำประปา และสามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ กรณีจึงฟังได้ว่า กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการ จัดทำแผนและมาตรการในการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากสถานะแวดล้อม เป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ รวมทั้งได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว จึงฟังได้ว่า กรมควบคุมมลพิษมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการขจัดมลพิษ และฟื้นฟูลำน้ำลำโดมใหญ่อันเนื่องมาจากคันกันบ่อบำบัดน้ำเสียบ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พังทลายเสียหาย ทำให้เกิดน้ำเสียและไหลลงสู่ลำน้ำลำโดมใหญ่ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบเป็นราษฎรอยู่อาศัยและประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำการประมง ริมลำน้ำลำโดมใหญ่ ในตำบลกุดชมภูและตำบลพิบูล อำเภอฟิบลม้งสาหาร จังหวัด อุบลราชธานี ฟ้องว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้เริ่มมีการก่อสร้างฝายลำโดมใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตบ้านสร้างแก้ว ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอฟิบลม้งสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นฝายที่กั้น ลำน้ำลำโดมใหญ่ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาพนมดงรัก อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ไหลผ่าน อำเภอนาจะหลวย อำเภอดงขุดม อำเภอนาเยีย อำเภอสว่างวีระวงศ์ และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูล ที่อำเภอฟิบลม้งสาหาร มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับและกักเก็บน้ำ ในลำน้ำลำโดมใหญ่และลำน้ำสาขา สำหรับใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมและอุปโภคบริโภค

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายนวนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ในเขตพื้นที่อำเภอสว่างวีระวงศ์ และอำเภอบึงมะลิ จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมา ได้เกิดเหตุการณ์ปลาตายในลำโดมใหญ่หลายครั้ง ตั้งแต่ช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ จากการเจริญเติบโตมากกว่าปกติของสาหร่าย การระบายน้ำและการชะล้างของเสียจากชุมชน พื้นที่เกษตรกรรม และโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำและมลพิษทางน้ำ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้เกิดเหตุการณ์คันกันบ่อบำบัดน้ำเสียบ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นโรงงานผลิตแบริ่งน้ำมันสำหรับกังหันน้ำเสียไหลลงสู่ลำน้ำลำโดมใหญ่ ทำให้น้ำเน่าเสียสัตว์น้ำในลำโดมใหญ่และแม่น้ำมูล รวมทั้งปลาในกระชังของเกษตรกรได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ประชาชนไม่สามารถนำน้ำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบเห็นว่ากรมควบคุมมลพิษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการขจัดมลพิษและฟื้นฟูลำน้ำลำโดมใหญ่อันเนื่องมาจากคันกันบ่อบำบัดน้ำเสียของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พังทลายเสียหาย ทำให้เกิดน้ำเสียและไหลลงสู่ลำน้ำลำโดมใหญ่ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด โดยดำเนินการขจัดมลพิษและฟื้นฟูลำน้ำลำโดมใหญ่ รวมถึงรวบรวมข้อมูลปัญหาน้ำเสียดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ รวมทั้งขอให้ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลเพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ และเมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษซึ่งหากปล่อยไว้จะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายนั้น และกำหนดหน้าที่สำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายหากแหล่งกำเนิดมลพิษก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ ซึ่งค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายดังกล่าวหมายถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย และกำหนดหน้าที่สำหรับผู้ที่กระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายสูญหายหรือเสียหายไปนั้น รวมทั้งได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนและมาตรการในการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ ประสานงานและดำเนินการฟื้นฟูหรือระงับเหตุที่อาจเป็นอันตรายจากมลพิษในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนมลพิษ ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดการมลพิษ ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ด้านมลพิษ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการควบคุมมลพิษและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า สภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์สาหร่ายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีปลาตายในลำโดมใหญ่ รวมถึง ปลาที่เลี้ยงในกระชังในแม่น้ำมูลตาย โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบอ้างว่า ประชาชนไม่สามารถใช้น้ำ เพื่ออุปโภคและบริโภคได้ นั้น มีสาเหตุเกิดจากหลายปัจจัยประกอบกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสร้าง ฝายลำโดมใหญ่ขวางกั้นทางน้ำ โดยมีปัจจัยเสริม เช่น การไหลเวียนถ่ายเทของน้ำจากการเปิด-ปิด ประตูระบายน้ำฝายลำโดมใหญ่ รวมถึงสภาวะภัยแล้ง ประกอบกับการที่คั่นกั้นบ่อบำบัดน้ำเสียบ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พังทลาย น้ำเสียไหลลงสู่ลำโดมใหญ่ด้วย ดังนั้น กรณีจึงยังไม่สามารถระบุ ได้อย่างแน่ชัดว่า สภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ดังกล่าวเกิดจากการที่คั่นกั้นบ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พังทลายเพียงประการเดียว นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาอันเกิดจาก สภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ดังกล่าว ถือเป็นภารกิจหน้าที่ของส่วนราชการหลายหน่วยงาน ประสานความร่วมมือกัน โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีภารกิจ เกี่ยวกับการกำกับ ดูแล อำนาจการ ประสานงาน ติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการฟื้นฟู คุ้มครอง และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรการ ในการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ ติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ ประสานงานและดำเนินการ เพื่อฟื้นฟู หรือระงับเหตุที่อาจเป็นอันตรายจากมลพิษในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนมลพิษ และประเมิน ความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดการมลพิษ ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ด้านการควบคุมมลพิษ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และประชาชน ตามนัย ข้อ ๑ (๓) (๔) (๖) (๗) (๘) และ (๑๐) ข้อ ๓ และข้อ ๔ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ใช้บังคับในขณะ เกิดเหตุ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ ในลำน้ำลำโดมใหญ่ ได้ร่วมกับคณะกรรมการจัดการชลประทานโครงการฝายลำโดมใหญ่ และคณะกรรมการ อนุรักษ์และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมพื้นที่ลุ่มน้ำลำโดมใหญ่ฯ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่มาโดยตลอด อีกทั้งร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการ ตักสาหร่ายออกจากลำน้ำ วางแผนเพื่อขุดลอก ตรวจสอบคุณภาพน้ำ และจัดทำแผนหรือกำหนด มาตรการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ทั้งโดยตรง และได้รับมอบหมายให้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็น หลายส่วนเพื่อไม่ให้เกิดการทับซ้อนในการปฏิบัติงาน โดยได้มีการวางแผนและดำเนินการตามแผน ที่วางไว้อย่างชัดเจน สำหรับในส่วนกรณีสาหร่ายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ปลาตาย และปลา ที่เลี้ยงในกระชังตาย นั้น ได้มีการสั่งการให้เปิด-ปิดประตูระบายน้ำตามความเหมาะสม ตักสาหร่าย และเติมออกซิเจนในน้ำจนน้ำมีคุณภาพดีขึ้น และไม่พบผลกระทบต่อปลา ในส่วนคั่นกั้นบ่อบำบัดน้ำเสีย ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ชำรุดเสียหาย นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ทำการปรับปรุงซ่อมแซมแก้ไขคั่นบ่อ

เสร็จเรียบร้อย และไม่ได้มีการระบายน้ำเสียออกสู่ภายนอก รวมทั้งได้ขจัดสิ่งสกปรกและนำตะกอนออกจากลำน้ำแล้ว ในส่วนการขุดลอกตะกอนดินในลำน้ำลำโดมใหญ่ นั้น เนื่องจากลำโดมใหญ่มีต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาพนมดงรักไหลโดยผ่านหลายอำเภอ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร ทั้งยังคงเคี้ยว จึงต้องมีการสำรวจสภาพพื้นที่และวางแผนงานการขุดลอกเพื่อออกแบบรายละเอียดการขุดลอกในระยะทางเป็นช่วง ๆ เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศของลำน้ำ และต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ ในส่วนกรณีน้ำในลำน้ำลำโดมใหญ่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้หรือไม่ นั้น พบว่าคุณภาพน้ำดิบของแม่น้ำมูลยังไม่มีผลกระทบต่อการผลิตน้ำประปา ส่วนแหล่งน้ำจืดในช่วงฤดูร้อนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้นเป็นปกติ ฤดูฝนก็ไม่มีปัญหาการปนเปื้อนของโลหะหนักในน้ำและตะกอนดิน ถือได้ว่าน้ำในลำน้ำลำโดมใหญ่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งน้ำในลำน้ำลำโดมใหญ่มีคุณภาพดีขึ้น ไม่มีผลกระทบต่อการผลิตน้ำประปา และสามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการจัดทำแผนและมาตรการในการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่ รวมทั้งได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการขจัดมลพิษและฟื้นฟูลำน้ำลำโดมใหญ่อันเนื่องมาจากคืบกันบ่อบำบัดน้ำเสียบ่อที่ ๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พังทลายเสียหาย ทำให้เกิดน้ำเสียและไหลลงสู่ลำน้ำลำโดมใหญ่

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ไม่รวบรวมข้อมูลปัญหาน้ำเสียและกลิ่นเหม็นของลำน้ำลำโดมใหญ่รอบโรงงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เสนอความเห็นเบื้องต้นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาประกาศให้บริเวณดังกล่าวและบริเวณที่ได้รับผลกระทบเป็นเขตควบคุมมลพิษ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๙ กำหนดให้การประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษเป็นอำนาจของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติโดยเฉพาะ เมื่อภาวะแวดล้อมเป็นพิษในลำน้ำลำโดมใหญ่มีสาเหตุเกิดจากหลายปัจจัยประกอบกันตามที่ได้อธิบายไปแล้ว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจัดการชลประทานโครงการฝายลำโดมใหญ่ และคณะกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมพื้นที่ลุ่มน้ำลำโดมใหญ่ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อเสนอความเห็นเบื้องต้นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เรียกค่าเสียหายอันเกิดจากทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินการเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำการก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน นั้น เห็นว่า มาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษต้องรับผิดชอบ

ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย หากแหล่งกำเนิดมลพิษก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษ อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ ซึ่งค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายดังกล่าวหมายรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย และกำหนดให้ผู้ที่ทำให้กระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหายหรือเสียหายไปนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีดำเนินการเพื่อประเมินความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากมลพิษและการเรียกค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีได้ประชุมหารือร่วมกับอัยการจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการทางกฎหมาย หลังจากนั้น ประมงจังหวัดอุบลราชธานีได้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และดำเนินการทางแพ่งเรียกค่าเสียหายด้านการประมง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานีได้ดำเนินการปรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และในเวลาเดียวกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และผู้ที่เกี่ยวข้องชำระค่าใช้จ่ายและค่าปรับอีกหลายรายการ อาทิ ค่าเก็บตัวอย่างน้ำและค่าตรวจสอบคุณภาพน้ำในลำน้ำลำโดมใหญ่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ชำระทุกรายการแล้ว เห็นได้ว่า หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำการอันก่อให้เกิดมลพิษซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว และที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบอุทธรณ์ว่า หน่วยงานของรัฐเรียกค่าเสียหายโดยไม่ได้คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดกับประชาชน ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและผลกระทบบังคับประชาชน นั้น เห็นว่า หากประชาชนได้รับความเสียหายตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ย่อมมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษได้ มิได้เป็นการผลกระทบให้แก่ประชาชนแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินการเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำการก่อให้เกิดมลพิษซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่อย่างใด

ทั้งนี้ เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการจัดมลพิษและฟื้นฟูลำน้ำลำโดมใหญ่อันเนื่องมาจากคั่นก้นบ่อบำบัดน้ำเสียของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พังทลายเสียหาย ทำให้เกิดน้ำเสียและไหลลงสู่ลำน้ำลำโดมใหญ่ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๖/๒๕๖๘)

๓.๑.๓ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การออกมาตรการทางกฎหมายในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- กรณีฟ้องขอให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตพื้นที่ที่ถูกประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ (กรณีเพลิงไหม้บ่อขยะแพรกษา)

เมื่อหน้าที่ในการระงับเหตุรำคาญจากกองขยะไม่ว่าจะเป็นกลิ่นเหม็นหรือเหตุเพลิงไหม้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กับหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นหน้าที่ในความรับผิดชอบคนละส่วนกันและมีกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกัน การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษาในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้มีการประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษดังกล่าวแล้ว แม้แผนปฏิบัติการข้างต้นจะไม่ใช่แผนงานหรือโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเพลิงไหม้บ่อขยะดังกล่าวเป็นการเฉพาะ แต่เมื่อแผนปฏิบัติการนั้นได้ถูกบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดแล้ว กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษาในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษแต่อย่างใด สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ ในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษานั้น เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการแล้วเสร็จ ได้มีการจัดส่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวให้แก่เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณา กรณีจึงถือได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดแล้ว อีกทั้งยังได้เร่งรัดติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา ให้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จึงฟังได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา ในการจัดทำแผนตามมาตรา ๖๐ ประกอบกับมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ปฏิบัติหน้าที่และบริหารราชการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว กรณีมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คดีนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้เกิดเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะแพรกษา ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมบางปู ตำบลแพรกษา อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแม้จะมีการเข้าระงับเหตุเพลิงไหม้ แต่สถานการณ์ยังไม่คลี่คลายและมีที่ท่าว่าจะลุกลาม

ขยายออกไปในวงกว้างส่งผลกระทบต่อประชาชนที่พักอาศัยบริเวณใกล้เคียงกับบ่อขยะ โดยเฉพาะการแพร่กระจายของสารเคมีในบรรยากาศ จึงมีการประสานไปยังหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อขอความร่วมมือในการระงับเหตุ จนกระทั่งสามารถควบคุมสถานการณ์เพลิงไหม้บ่อขยะได้ในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ แต่ต่อมาก็ยังคงพบเหตุเพลิงปะทุและเพลิงไหม้ตามจุดต่าง ๆ ของบ่อขยะแพรกษาอีกสองครั้งในเดือนเมษายนและพฤษภาคม ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยหกสิบสามซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือมีสิทธิครอบครองที่ดินและมีพื้นที่ประกอบอาชีพในชุมชนแพรกษาเห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ละเลยในการควบคุมไม่ให้เจ้าของที่ดิน ผู้เช่า ผู้อาศัยในที่ดินพื้นที่ดังกล่าวลักลอบขุดดินโดยฝ่าฝืนกฎหมายตลอดจนไม่มีการควบคุมให้ผู้ประกอบกิจการดำเนินการให้ถูกต้อง ป่วยให้มีการทิ้งขยะกระจัดกระจายจนกลายเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ เกิดการสะสมขยะชุมชนและกากพิษอุตสาหกรรมในปริมาณมาก ทำให้เกิดก๊าซมีเทนซึ่งเป็นเชื้อเพลิงจนเกิดเพลิงลุกไหม้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยหกสิบสามรวมทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบบ่อขยะแพรกษาได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาล โดยประเด็นพิพาทในชั้นอุทธรณ์มีเพียงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ กรณีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ หรือไม่

ในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น มาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑) ในการเสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยเป็นการกำหนดกรอบกว้าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานในระยะยาวเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต่อมาเมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแผนในระยะกลางที่จะรองรับการดำเนินกิจการตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๔ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อเป็นการกระจายอำนาจในการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ภูมิภาค และท้องถิ่นเสนอขอความเห็นชอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ โดยแผนดังกล่าวมีลักษณะเป็นการวางแผนปฏิบัติการในช่วงเวลาที่สั้นลงว่าจะมีการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใดบ้าง ซึ่งแผนงานทั้งหมดในทุกระยะจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน เพื่อให้การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศสำเร็จตามเป้าหมาย กรณีจึงอาจกล่าวได้ว่านโยบายและแผนงานทั้งหมดที่กล่าวมามีลักษณะเป็นการกำหนดกรอบแนวทางในการบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อมแบบกว้าง ๆ ที่จะปฏิบัติในช่วงเวลาต่าง ๆ ที่กำหนด ไม่ได้มีลักษณะเป็นแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นรายเฉพาะกรณีไป นอกจากนี้ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ยังกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตพื้นที่ที่ถูกประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดดังกล่าวด้วย

เมื่อข้อพิพาทในคดีนี้เกิดจากเหตุเพลิงไหม้บ่อขยะแพรกษาเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗ โดยในช่วงเวลานั้น ได้มีประกาศแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ได้มีประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๗ กำหนดให้พื้นที่พิพาทเป็นเขตควบคุมมลพิษ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงมีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ นำเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ซึ่งในการจัดทำแผนดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ทำการสำรวจ เก็บข้อมูล จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษ ศึกษา วิเคราะห์ ประเมินสถานภาพมลพิษ ขอบเขตความรุนแรง สภาพปัญหาผลกระทบต่อคุณภาพเพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับลดและขจัดมลพิษ อันเป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนในมาตรา ๖๐ วรรคสอง (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งเป็นขั้นตอนเบื้องต้นในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อนำรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ที่จัดทำโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้มีการนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษบรรจุไว้แล้ว จึงเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษแล้ว และแม้ว่าแผนดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่ได้มีลักษณะเป็นแผนงานหรือโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเพลิงไหม้บ่อขยะแพรกษาเป็นการเฉพาะ แต่หน้าที่ในการระงับเหตุรำคาญจากกองขยะไม่ว่าจะเป็นกลิ่นเหม็นหรือเหตุเพลิงไหม้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กับหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ เป็นหน้าที่ในความรับผิดชอบคนละส่วนกันและมีกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกัน ประกอบกับภายหลังที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ได้กำหนดให้พื้นที่จังหวัดสมุทรปราการเป็นเขตควบคุมมลพิษตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๗ เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ตามประกาศข้างต้นได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการแล้ว กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติกรณีกิจการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ แต่อย่างใด

นอกจากนี้ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดแล้ว ทั้งได้เร่งรัดติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งรวมถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ให้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบตามที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงฟังว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้ที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในการจัดทำแผนตามมาตรา ๖๐ ประกอบกับ มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ และบริหารราชการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อส. ๑๐๘-๑๐๙/๒๕๖๗)

๓.๓ การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีความรับผิดของรัฐอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หรือปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือเป็นกรณีความรับผิดอย่างอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓

คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๑. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก

กรณีที่มีผู้แจ้งเบาะแสความผิดเกี่ยวกับการแสดงฉลากอาหารไม่ถูกต้อง ต้องถือว่าวันที่มีการแจ้งดังกล่าวเป็นวันที่การกระทำความผิดได้ปรากฏต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากใช้วันที่เจ้าหน้าที่ได้เข้าตรวจสอบในภายหลัง การดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบปรับจึงต้องเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับในขณะที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับแจ้งเบาะแสความผิดดังกล่าว ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความนำจับกรณีฉลากอาหารไม่แสดงวัน เดือน ปีผลิต และวันควรบริโภคก่อน อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๖๗) พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยความผิดดังกล่าวมีโทษปรับสถานเดียว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจึงเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตเป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท และเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท โดยผู้กระทำความผิดทั้งสองยินยอมให้เปรียบเทียบปรับรวมเป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท อันเป็นการดำเนินการตามข้อ ๕ ของระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นระเบียบที่ใช้บังคับในขณะที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งความนำจับ และเมื่อได้หักเงินค่าปรับในอัตราร้อยละ ๖๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ คิดเป็นเงินจำนวน ๓,๖๐๐ บาท และได้จ่ายเป็นเงินสินบนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหนึ่งส่วนจากสี่ส่วนของเงินที่หักไว้ คิดเป็นเงินจำนวน ๙๐๐ บาท ตามข้อ ๒ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดประเภทและอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๙ ของข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีพบเห็นการกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยอาหาร กรณีแสดงฉลากอาหารไม่ถูกต้อง จึงได้แจ้งความนำจับเพื่อประสงค์รับเงินสินบนต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม พ. กรณีฉลากอาหารไม่แสดงวัน เดือน ปีผลิต และวันควรบริโภคก่อน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินสินบนรายผลิตภัณฑ์ดังกล่าว รวมเป็นเงินจำนวน ๙๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า

การจ่ายเงินสินบนดังกล่าวไม่ถูกต้อง เนื่องจากเห็นว่าควรได้รับ ๔,๕๐๐ บาท ตามระเบียบใหม่ที่บังคับใช้
 ภายหลัง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทบทวน
 แนวทางการดำเนินการเปรียบเทียบปรับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งว่า
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเปรียบเทียบปรับผู้ผลิตอาหารน้ำดื่ม พ. โดยใช้อัตราค่าปรับแบบท้ายระเบียบ
 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๓๖ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า
 การเปรียบเทียบปรับตามระเบียบฉบับดังกล่าวและการจ่ายเงินสินบนนำจับแก่ผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้อง
 จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความนำจับต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 ขอให้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม พ. กรณีฉลากอาหารไม่แสดงวัน เดือน ปีผลิต และวันควรบริโภคก่อน
 โดยปรากฏตามบันทึกการแจ้งและรับแจ้งความนำจับเลขที่ ๔๒/๖๔ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓
 ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้แจ้งความนำจับและเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสินบนหากเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ
 หรือจับกุมเป็นผลสำเร็จ และได้มีการเปรียบเทียบปรับ หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษปรับ
 และผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ชำระค่าปรับกรณีนี้แล้วตามข้อ ๔ และข้อ ๘ ของระเบียบสำนักงาน
 คณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัล
 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. ๒๕๔๘ ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งความนำจับต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งตามบันทึกดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อพร้อมระบุวันที่ ๕ ตค ๖๓
 ด้วยลายมือ จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่การกระทำความผิดได้ปรากฏต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 การดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบปรับจึงต้องเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบที่ใช้บังคับในขณะนั้น
 กล่าวคือ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๓๖
 มิใช่ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตาม
 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นระเบียบฉบับใหม่ที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่
 ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ อันเป็นช่วงภายหลังที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วตามการกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี
 เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า หลังจากได้รับแจ้งความนำจับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนแจ้งความนำจับดังกล่าว ต่อมา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓
 เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าตรวจสอบสถานที่ผลิต พบว่า น้ำดื่ม พ. ไม่แสดงวันผลิตหรือ
 วันควรบริโภคก่อน จึงเป็นการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๖๗) พ.ศ. ๒๕๕๗
 เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติ
 อาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
 โดยเมื่อความผิดดังกล่าวมีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติเดียวกัน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 ได้เปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตเป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท และเปรียบเทียบปรับ
 ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท โดยผู้กระทำความผิดยินยอม
 ให้เปรียบเทียบปรับ อันเป็นการดำเนินการตามข้อ ๕ ของระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหาร
 และยา ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๓๖ และเมื่อระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหาร
 และยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัล และค่าใช้จ่ายในการ
 ดำเนินงานฯ ข้อ ๕ กำหนดว่า จำนวนเงินสินบน เงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ตามระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๔๖ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดประเภทและอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง หรือเมื่อกระทรวงการคลังมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง และโดยที่ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดประเภทและอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ข้อ ๒ กำหนดว่า ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหักเงินค่าปรับที่ได้รับตามข้อ ๑ ก่อนนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามหลักเกณฑ์และอัตราดังต่อไปนี้... (๒) กรณีไม่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ให้หักได้ในอัตราร้อยละ ๖๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ และข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลังฯ ข้อ ๙ กำหนดว่า เงินที่หักไว้หรือได้รับจากเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมตามข้อ ๗ ให้นำไปใช้จ่าย ดังนี้ (๑) จำนวนสามในสี่ส่วน ให้นำไปจ่ายเป็นเงินสินบนหนึ่งส่วนและเงินรางวัลสองส่วน... เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิด ซึ่งได้แก่ ผู้รับอนุญาต เป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท และผู้ดำเนินกิจการ เป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท โดยได้หักเงินค่าปรับในอัตราร้อยละ ๖๐ ของเงินค่าปรับที่ได้รับ คิดเป็นเงินจำนวน ๓,๖๐๐ บาท และได้จ่ายเป็นเงินสินบนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหนึ่งส่วนจากสี่ส่วนของเงินที่หักไว้ คิดเป็นเงินจำนวน ๙๐๐ บาท จึงเป็นการดำเนินการตามข้อ ๕ ของระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฯ ประกอบกับข้อ ๒ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดประเภทและอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลังฯ และข้อ ๙ ของข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลังฯ แล้ว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องจ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๗๓/๒๕๖๘)

๔. การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๔

คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

๑. การควบคุมอาคาร

๑.๑ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการฟ้องเพิกถอนกฎ

๑.๑.๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ เทศบัญญัติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ข้อพิพาทเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

๑.๒.๑ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ออกใบรับแจ้งตามคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตโดยมิชอบ

เมื่อคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารพิพาทมิได้แสดงข้อมูลผลการสำรวจตรวจสอบโครงสร้างภายในเสา และคานของอาคารพิพาทและอาคารข้างเคียง วิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับการรื้อถอนอาคารพิพาท และมาตรการป้องกันอันตรายต่อโครงสร้างของอาคารข้างเคียง ซึ่งเป็นรายละเอียดส่วนหนึ่งของความปลอดภัยในการรื้อถอนอาคารที่ต้องแสดงในแบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนประกอบคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ (๓) ง. และ (๔) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ กรณีจึงเป็นการยื่นคำขออนุญาตพร้อมเอกสารประกอบคำขอที่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ข้อบัญญัติดังกล่าวกำหนด การที่ผู้อำนวยการเขตพิจารณาออกใบอนุญาตให้รื้อถอนอาคาร โดยแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ย่อมขัดต่อข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับข้อ ๑๒ วรรคหนึ่งของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ร้องสอดได้ยื่นคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารตึกแถวของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒ คูหา และคำขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๔ ชั้น เพื่อใช้เป็นอาคารพาณิชย์และพักอาศัยทดแทนอาคารเดิม โดยอาคารของผู้ร้องสอดตั้งอยู่ด้านริมสุดและอยู่ชิดติดกับอาคารของผู้ฟ้องคดี

ซึ่งผู้อำนวยการเขตหลักสี่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้มีคำสั่งแจ้งให้ผู้ร้องสอดแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของแผนที่สังเขปแผนผังบริเวณ รวมทั้งแจ้งว่าผู้ร้องสอดต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงเนื่องจากอาคารที่รื้อถอนห่างเขตที่ดินน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ผู้ร้องสอดได้แก้ไขตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี และจัดส่งหนังสือยินยอมของเจ้าของอาคารและที่ดินข้างเคียง โดยในหนังสือยินยอมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารที่อยู่ติดกับผู้ร้องสอดได้ลงลายมือชื่อยินยอมให้ผู้ร้องสอดสร้างนั่งร้านและปล่อยชั่วคราวสำหรับทิ้งของและป้องกันวัสดุร่วงหล่นหรือฝุ่นละอองอันเกิดจากการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารเท่าที่จำเป็น และรับผิดชอบการกระทำอันเกิดจากอาคารที่ล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จต้องรื้อถอนนั่งร้านสิ่งก่อสร้างทั้งหมดออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งทำความสะอาดที่ดินให้เรียบร้อยทันที ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเอกสารดังกล่าวแล้วได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนอาคารทั้งสองหลัง และออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดก่อสร้างอาคารชนิดตึกแถว ค.ส.ล. ๔ ชั้น เพื่อทดแทนอาคารเดิมจำนวน ๑ หลัง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าอาคารที่ผู้ร้องสอดประสงค์จะรื้อถอนเป็นส่วนหนึ่งของอาคารตึกแถวสูง ๔ ชั้น จำนวน ๑๘ คูหา และอยู่ด้านริมสุดติดกับอาคารของผู้ฟ้องคดี โดยอาคารตึกแถวดังกล่าวใช้โครงสร้างเสาและคานาร่วมกันต่อเนื่องกันไปทุกคูหา การรื้อถอนโครงสร้างของอาคารเพียงบางคูหาย่อมส่งผลกระทบต่อโครงสร้างหลัก ความมั่นคงแข็งแรง ความสมดุล และความปลอดภัยของอาคารนั้นได้ ฉะนั้น การรื้อถอนอาคารตึกแถวที่มีโครงสร้างคานต่อเนื่องกันเพียงบางคูหาจะต้องมีการสำรวจตรวจสอบโครงสร้างของอาคารทั้งหมด วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง ระบบน้ำและระบบไฟฟ้าภายในอาคาร อีกทั้งต้องคำนวณตรวจสอบการรับน้ำหนักของโครงสร้างของอาคารดังกล่าวสำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลือกวิธีการและขั้นตอนการรื้อถอนที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิศวกรรมศาสตร์ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อโครงสร้างของอาคารส่วนที่ไม่ได้รื้อถอนและไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิตร่างกายของบุคคล หรือทรัพย์สินที่อยู่ในสถานที่ก่อสร้างและบริเวณข้างเคียง ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ ความปลอดภัยในการรื้อถอน คุณภาพและชนิดของวัสดุ ตลอดจนวิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับการรื้อถอน เป็นรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญที่จะต้องแสดงในแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนประกอบคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารตามข้อ ๑๐ (๓) ง. และ (๔) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมต้องตรวจพิจารณารายละเอียดดังกล่าวให้ครบถ้วนก่อนออกใบอนุญาตรื้อถอนอาคารให้แก่ผู้ร้องสอด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนแนบท้ายคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารของผู้ร้องสอดแล้ว เอกสารดังกล่าวไม่ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับการรื้อถอนอาคารพิพาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดียอมรับว่าผู้ร้องสอดมิได้ยื่นวิธีการรื้อถอนอาคารมาพร้อมกับคำขออนุญาตรื้อถอนอาคาร นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏมาตรการป้องกันอันตรายต่อโครงสร้างของอาคารข้างเคียง หรือมาตรการเสริมความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างอาคารข้างเคียงกรณีการรื้อถอนอาคารพิพาทส่งผลกระทบต่อความมั่นคง

แข็งแรงของอาคารตึกแถวส่วนที่เหลือ อันเป็นส่วนหนึ่งของรายละเอียดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการรื้อถอนอาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรื้อถอนอาคารตึกแถวซึ่งมีโครงสร้างเสาและคานยึดโยงสัมพันธ์กันทุกคูหา ประกอบกับในชั้นการไต่สวนข้อเท็จจริงและการตรวจสอบสถานที่พิพาทของศาลปกครองชั้นต้น ปรากฏข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของวิศวกรของสำนักงานเขตหลักสี่และวิศวกรผู้ควบคุมงานของผู้ร้องสอดว่า เสาของอาคารพิพาททุกต้นมีขนาดเท่ากัน แต่เหล็กภายในไม่สามารถยืนยันได้ วิศวกรของสำนักงานเขตหลักสี่จึงมอบหมายให้วิศวกรผู้ควบคุมงานเป็นผู้สำรวจทำรายงานและเปรียบเทียบเสา ๒ ต้นกลาง และคานต่อเนื่องที่ติดกับเสา เสนอต่อศาลผ่านผู้ถูกฟ้องคดี แต่ก็ได้มีการเสนอรายงานดังกล่าวต่อศาล จึงเป็นกรณีที่คำขออนุญาตรื้อถอนอาคารพิพาทของผู้ร้องสอดมิได้แสดงข้อมูลผลการสำรวจตรวจสอบโครงสร้างภายในเสา และคานของอาคารพิพาทและอาคารข้างเคียง วิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับการรื้อถอนอาคารพิพาท และมาตรการป้องกันอันตรายต่อโครงสร้างของอาคารข้างเคียง ซึ่งเป็นรายละเอียดส่วนหนึ่งของความปลอดภัยในการรื้อถอนอาคารที่ต้องแสดงในแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนประกอบคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ (๓) ง. และ (๔) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ การยื่นคำขออนุญาตรื้อถอนอาคารของผู้ร้องสอดจึงเป็นการยื่นคำขออนุญาตพร้อมเอกสารประกอบคำขอที่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ข้อบัญญัติดังกล่าวกำหนด อีกทั้ง การรื้อถอนอาคารพิพาทอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างอาคารตึกแถวตามข้อสังเกตของวิศวกรของสำนักงานเขตหลักสี่ ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนอาคารพิพาทย่อมต้องตรวจพิจารณารายละเอียดในแผนผัง บริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณ รวมถึงเอกสารหลักฐานตามที่กำหนดในแบบคำขออนุญาตว่าครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนดหรือไม่ เพื่อควบคุมมิให้การรื้อถอนอาคารก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล หรือส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนอาคาร โดยแบบแปลนและรายการประกอบแบบแปลนไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด จึงขัดต่อข้อ ๒ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนอาคาร โดยให้มีผลย้อนหลังไปนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๕๔/๒๕๖๗)

บทนิยามในข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มิได้กำหนดว่าอาคารอยู่อาศัยจะต้องมีรูปแบบรูปร่าง ลักษณะ อย่างไร หรือจำนวนชั้นของอาคารจะต้องมีจำนวนเท่าใด อีกทั้งข้อ ๒๓ วรรคหนึ่งของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดว่า บันไดของอาคารอยู่อาศัยถ้ามีต้องมีย่าน้อยหนึ่งบันไดที่มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๘๐ เซนติเมตร... ซึ่งอาคารพิพาทปลูกอยู่บนที่ดินในโครงการจัดสรรที่ดิน มีบันได ๒ บันได ขนาดกว้าง ๓.๔๕ เมตร และข้อ ๒๗ ของกฎกระทรวงเดียวกัน

กำหนดว่า อาคารที่สูงตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไป และสูงไม่เกิน ๒๓ เมตร หรืออาคารที่สูงสามชั้น และมีลาดฟ้าเหนือชั้นที่สามที่มีพื้นที่เกิน ๑๖ ตารางเมตร นอกจากมีบันไดของอาคารตามปกติแล้ว ต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัสดุทนไฟอย่างน้อยหนึ่งแห่ง และต้องมีทางเดินไปยังบันไดหนีไฟนั้นได้ โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ซึ่งอาคารพิพาทมีบันไดหนีไฟ ๑ แห่ง ขนาดกว้าง ๒.๕ เมตร นอกจากนี้ ข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) กำหนดว่า อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า ๖ เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย ๓ เมตร ซึ่งตัวอาคารพิพาทมีระยะถอยร่นจากถนนด้านหน้าประมาณ ๓.๐๑ เมตร ส่วนห้องน้ำภายในอาคาร นั้น ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับตารางที่ ๒ ท้ายกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้อาคารสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยมีห้องน้ำ และห้องส้วมจำนวนขั้นต่ำร้อยละ ๑ ห้อง เท่านั้น มิได้กำหนดจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมห้ามเกินจำนวนเท่าใด เมื่ออาคารพิพาทมีห้องน้ำและห้องส้วมรวมจำนวน ๒๓ ห้อง จึงเป็นการก่อสร้างที่เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าว อีกทั้งข้อเท็จจริงยังฟังได้ว่าการใช้อาคารดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยจริง ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีตรวจสอบแบบแปลนอาคารพิพาทและเจตนาของผู้ขออนุญาตแล้วเห็นว่า เป็นการขออนุญาตก่อสร้างอาคารอยู่อาศัยและแบบแปลนอาคารเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยข้อ ๒ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และได้ขัดต่อเจตนารมณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดจำนวน ๒ แปลง ตั้งอยู่ที่ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเป็นเจ้าของบ้านซึ่งปลูกสร้างบนที่ดินดังกล่าว โดยที่ดินทั้งสองแปลงอยู่ในโครงการจัดสรรที่ดิน ซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ที่มีข้อกำหนดและแผนผังโครงการการจัดสรรที่ดินให้พื้นที่ในบริเวณที่ได้รับอนุญาตเป็นที่ดินจัดสรรสำหรับการก่อสร้างบ้านเดี่ยวเท่านั้น ส่วนนาย ส. (ผู้ร้องสอด) เป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดจำนวน ๒ แปลง ตั้งอยู่ในโครงการจัดสรรที่ดินเดียวกัน ที่กำหนดการใช้ประโยชน์ให้ก่อสร้างอาคารเป็นที่อยู่อาศัยเท่านั้น ต่อมา ผู้ร้องสอดได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยในที่ดินจัดสรรทั้งสองแปลงต่อนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งรองนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ร้องสอดเพื่อทำการก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ๔ ชั้น จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยสูงประมาณ ๑๓.๙ เมตร มีระยะถอยร่นจากถนนด้านหน้าประมาณ ๓.๐๑ เมตร และมีพื้นที่ใช้สอย ๑,๓๔๐ ตารางเมตร (ไม่รวมที่จอดรถ) โดยมีรายละเอียดของพื้นที่ใช้สอยในอาคารจำนวน ๕ ชั้น รวมห้องนอน ๕ ห้อง ห้องน้ำ ๒๓ ห้อง ห้องทำงาน ๖ ห้อง และห้องโถงเอนกประสงค์ขนาดใหญ่ ๘ ห้อง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าอาคารดังกล่าวสามารถใช้เป็นที่ประชุมหรือกิจกรรมอื่นของสำนักงานได้ ถือว่าเป็นอาคารพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๒

ตุลาคม ๒๕๕๗ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทบทวนและเพิกถอนการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า การออกใบอนุญาตไม่ขัดต่อกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและรื้อถอนอาคารดังกล่าว เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบกับข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า แม้รายละเอียดลักษณะอาคารตามแบบแปลนอาจสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งอาคารอยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์ แต่ขณะที่ผู้ร้องสอดยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างพร้อมแบบแปลนอาคารเพื่อประกอบการตรวจพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ร้องสอดได้ระบุแสดงความประสงค์ขออนุญาตก่อสร้างเพื่อเป็นอาคารอยู่อาศัย มิได้เป็นอาคารพาณิชย์ ประกอบกับคำว่า “อาคารอยู่อาศัย” ตามบทนิยามข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มิได้กำหนดว่าอาคารอยู่อาศัยจะต้องมีรูปแบบ รูปร่าง ลักษณะ อย่างไร หรือจำนวนชั้นของอาคารจะต้องมีจำนวนเท่าใด อีกทั้ง ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดว่า บันไดของอาคารอยู่อาศัยถ้าต้องมีอย่างน้อยหนึ่งบันไดที่มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๘๐ เซนติเมตร... ซึ่งอาคารพิพาทมีบันได ๒ บันได ขนาดกว้าง ๓.๔๕ เมตร และข้อ ๒๗ ของกฎกระทรวงเดียวกัน กำหนดว่า อาคารที่สูงตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไป และสูงไม่เกิน ๒๓ เมตร หรืออาคารที่สูงสามชั้น และมีลาดฟ้าเหนือชั้นที่สามที่มีพื้นที่เกิน ๑๖ ตารางเมตร นอกจากมีบันไดของอาคารตามปกติแล้ว ต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัสดุทนไฟอย่างน้อยหนึ่งแห่ง และต้องมีทางเดินไปยังบันไดหนีไฟนั้นได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ซึ่งอาคารพิพาทมีบันไดหนีไฟ ๑ แห่ง ขนาดกว้าง ๒.๕ เมตร นอกจากนี้ ข้อ ๔๑ วรรคหนึ่งของกฎกระทรวงข้างต้น กำหนดว่า อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า ๖ เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย ๓ เมตร ซึ่งตัวอาคารพิพาทมีระยะถอยร่นจากถนนด้านหน้าประมาณ ๓.๐๑ เมตร ส่วนห้องน้ำภายในอาคารนั้น ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับตารางที่ ๒ ทำัยกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้อาคารสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยมีห้องน้ำและห้องส้วมจำนวนชั้นต่ำไว้อย่างละ ๑ ห้อง เท่านั้น มิได้กำหนดจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมห้ามเกินจำนวนเท่าใด เมื่ออาคารพิพาทมีห้องน้ำและห้องส้วมรวมจำนวน ๒๓ ห้อง จึงเป็นการก่อสร้างที่เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบแบบแปลนอาคารพิพาทและเจตนาของผู้ร้องสอดแล้วเห็นว่า เป็นการขออนุญาตก่อสร้างอาคารอยู่อาศัยและแบบแปลนอาคารเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ร้องสอดจึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยข้อ ๒ วรรคหนึ่งของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับเมื่อผู้ร้องสอดได้ทำการก่อสร้างอาคารตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตและมีการใช้ประโยชน์อาคารในแต่ละชั้น นายช่างโยธาปฏิบัติงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตรวจสอบอาคารดังกล่าวแล้วปรากฏว่าผู้ร้องสอดใช้อาคารพิพาทเพื่อเป็นที่พักอาศัยและให้บุตรชายเข้าใช้อาคารเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยตามวัตถุประสงค์ที่ขออนุญาตก่อสร้างอาคารและไม่พบการใช้ประโยชน์อาคารเพื่อการพาณิชย์กรรมกรณีจึงฟังได้ว่าในขณะที่ผู้ร้องสอดยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างพร้อมแบบแปลนอาคารมีเจตนาเพื่อเป็น

อาคารอยู่อาศัย และได้ใช้อาคารอย่างเป็นที่อยู่อาศัยจริง ดังนั้น การอนุญาตให้ผู้ร้องสอดก่อสร้างอาคารพิพาทจึงมิได้ขัดต่อเจตนารมณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินจัดสรรตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ร้องสอดจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณีจึงยังไม่มีเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารพิพาทตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และหากผู้ร้องสอดเปลี่ยนเจตนารมณ์ใช้อาคารเพื่อการพาณิชย์กรรมหรือบริการธุรกิจตามข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะพิจารณาสั่งให้ผู้ร้องสอดระงับการใช้อาคารพิพาทได้ตามนัยมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำหรืองดเว้นการกระทำในการควบคุมการใช้อาคารพิพาทตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้มีอำนาจหน้าที่กระทำการเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๙๓/๒๕๖๓)

๑.๓ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

๑.๓.๑ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างอาคาร โดยรุกล้ำที่สาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างอาคาร โดยเว้นระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ โดยฝ่าฝืนกฎหมาย

การก่อสร้างห้องแถวหรือตึกแถวขึ้นทดแทนอาคารเดิมได้รับการยกเว้นไม่ตกอยู่ในบังคับการเว้นระยะห่างระหว่างอาคารกับแนวเขตที่ดิน โดยจะต้องเป็นกรณีที่มีการก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ต้องมีพื้นที่ไม่มากกว่าพื้นที่ของอาคารเดิมและความสูงเท่ากับอาคารเดิม ทั้งนี้ ตามข้อ ๓๔ วรรคหก ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมุ่งคุ้มครองสิทธิของเจ้าของอาคารเดิมให้สามารถก่อสร้างอาคารขึ้นทดแทนในแนวเขตที่เคยก่อสร้างอยู่เดิมได้โดยใช้แบบแปลนเดียวกัน รวมทั้งมีขนาดความกว้าง ความยาว และความสูงเท่ากับอาคารเดิม ดังนั้น ตึกแถวที่ก่อสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิมที่จะได้รับการยกเว้นตามบทบัญญัตินี้ จึงมีอาจแปลความให้หมายถึงแต่เฉพาะการก่อสร้างตึกแถวทั้งแถวขึ้นทดแทนตึกแถวเดิมดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง แต่ต้องรวมถึงการก่อสร้างอาคารคูหาใดคูหาหนึ่งในตึกแถวขึ้นทดแทนคูหาหนึ่ง ๆ ด้วย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้อำนวยการเขตคลองเตย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท และไม่ควบคุมดูแลการก่อสร้างอาคารพิพาทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เนื่องจากเป็นกรณีก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ทดแทนอาคารเดิมไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ กล่าวคือ อาคารบ้านเลขที่ ๒๐๐ มีการก่อสร้างชิดแนวเขตที่ดินติดกับด้านข้างอาคารของผู้ฟ้องคดี ฝ่าฝืนข้อ ๕๖ ของข้อบัญญัติดังกล่าว ซึ่งหากจะก่อสร้างห่างจากแนวเขตที่ดินน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ฟ้องคดีก่อน และอาคารบ้านเลขที่ ๒๐๒ ซึ่งอยู่ด้านหลังอาคารของผู้ฟ้องคดีกับอาคารบ้านเลขที่ ๒๐๔ มีการก่อสร้างชิดแนวเขตที่ดินทั้งสองด้านโดยไม่มีการเว้นระยะห่าง ทำให้สภาพบ้านแถวที่ก่อสร้างขึ้นใหม่มีความยาวถึง ๖๖ เมตร ฝ่าฝืนข้อ ๔ ข้อ ๓๔ วรรคสาม และข้อ ๔๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และข้อ ๕๗ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ อีกทั้งในการก่อสร้างอาคารพิพาทมีการวางโครงสร้างฐานราก เสา คาน พื้น และผนังแยกต่างหากจากอาคารข้างเคียง และก่อสร้างเป็นอาคาร ๒ ชั้น มีความสูงมากกว่าเดิม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้จรรยาบรรณรับฟังได้ว่าอาคารของนาย ช. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) มีลักษณะเป็นคูลาในอาคารที่ก่อสร้างต่อเนื่องกันเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูลาขึ้นไป มีผนังแบ่งอาคารเป็นคูลาและประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็น “ตึกแถว” ตามคำนิยามในข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และข้อ ๕ (๒๒) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ อีกทั้งมีลักษณะเป็นตึกแถวที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารแต่ละคูลา และมีความสูงไม่เกินสามชั้น อันมีสภาพเป็น “บ้านแถว” ตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวงข้างต้น และข้อ ๕ (๔๖) ของข้อบัญญัติเดียวกัน โดยบ้านแถวดังกล่าวได้มีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ จึงเป็นอาคารที่มีการก่อสร้างอยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ มีผลใช้บังคับ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเดิมอาคารผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีแบบแปลน ขนาดความกว้าง ความยาว และความสูงเท่าใด แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้รับอนุญาตให้รื้อถอนอาคารของตน จำนวน ๒ คูลา โดยมีการระบุไว้ในแบบแปลนแนบท้ายใบอนุญาตรื้อถอนอาคารว่า คูลาแรกเป็นอาคาร ๒ ชั้น แต่ละชั้นมีขนาดความกว้าง ๕.๘๐ เมตร ความยาว ๑๐ เมตร มีความสูงตั้งแต่ระดับพื้นดินเดิมถึงระดับคานหลังคา ๗.๖๐ เมตร ส่วนคูลาที่สองเป็นอาคาร ๒ ชั้น แต่ละชั้นมีขนาดความกว้าง ๕.๘๐ เมตร ความยาว ๘.๙๐ เมตร มีความสูงตั้งแต่ระดับพื้นดินเดิมถึงระดับคานหลังคา ๗.๖๐ เมตร ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ทดแทนอาคารเดิมที่รื้อถอนออกไป โดยใช้แบบแปลนเดียวกัน รวมทั้งมีขนาดความกว้าง ความยาว และความสูงเท่าอาคารเดิมตามแบบแปลนแนบท้ายใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร กรณีจึงเป็นตึกแถวที่ก่อสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิมโดยมีพื้นที่ไม่มากกว่า

พื้นที่ของอาคารเดิม มีความสูงเท่าเดิม และไม่เกินไปกว่าความสูงตามแบบที่อนุญาตให้รื้อถอนกรณีจึงเข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๓๔ วรรคหก ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ประกอบกับข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ ที่สามารถสร้างขีดแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีอันเป็นแนวเขตเดิมได้ โดยไม่ต้องมีที่ว่างระหว่างด้านข้างของตึกแถวกับเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารใหม่ทดแทนอาคารเดิมจึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๓๔ วรรคหก ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ ที่บัญญัติยกเว้นกรณีตึกแถวที่ก่อสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิมไม่ต้องมีที่ว่างระหว่างด้านข้างของตึกแถวกับเขตที่ดินของผู้อื่นกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของอาคารตึกแถวที่มีอยู่เดิม ซึ่งหมายรวมถึงเจ้าของอาคารในแต่ละคูหาด้วย ให้สามารถก่อสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนในแนวเขตที่เคยก่อสร้างอยู่เดิม โดยต้องมีพื้นที่ไม่มากกว่าพื้นที่ของอาคารเดิมและมีความสูงไม่เกินกว่าที่กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเนื่องจากโดยทั่วไปอาคารแต่ละคูหามีความกว้างไม่มาก ดังเช่นอาคารพิพาทมีความกว้างเพียง ๖ เมตร และโดยสภาพเป็นอาคารที่ก่อสร้างเติมพื้นที่ด้านข้างโดยใช้ผนังร่วมกันกับอาคารข้างเคียง หากไม่อนุญาตให้ก่อสร้างทดแทนได้ในแนวเขตเดิม แต่ต้องเว้นระยะห่างถึงข้างละ ๒ เมตร ย่อมเป็นการกระทบสิทธิของเจ้าของอาคารเกินสมควรจนมีอาจก่อสร้างเป็นอาคารที่อยู่อาศัยได้อีกต่อไป จึงต้องกำหนดเป็นกรณียกเว้น ดังนั้น ตึกแถวที่ก่อสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิมที่จะได้รับยกเว้นตามบทบัญญัตินี้จึงมีอาจแปลความให้หมายถึงแต่เฉพาะการก่อสร้างตึกแถวทั้งแถวขึ้นทดแทนตึกแถวเดิม แต่ต้องรวมถึงการก่อสร้างอาคารคูหาใดคูหาหนึ่งในตึกแถวขึ้นทดแทนคูหาหนึ่ง ๆ ด้วย เมื่ออาคารเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่พิพาททั้งสองหลังเป็นอาคารในตึกแถว การก่อสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนอาคารเดิมโดยมีพื้นที่ไม่มากกว่าพื้นที่ของอาคารเดิมและมีความสูงไม่เกินกว่า ๑๒ เมตร จึงได้รับยกเว้นให้สามารถสร้างขีดแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีอันเป็นแนวเขตเดิมได้ตามข้อ ๓๔ วรรคหก ของกฎกระทรวง และข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติเดียวกัน ซึ่งข้อยกเว้นตามบทบัญญัติดังกล่าว มุ่งคุ้มครองสิทธิของเจ้าของอาคารเดิมให้สามารถก่อสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนในแนวเขตที่เคยก่อสร้างอยู่เดิมได้ จึงมีผลให้การก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ทดแทนอาคารเดิมไม่ต้องอยู่ในบังคับเรื่องระยะห่างระหว่างอาคารกับแนวเขตที่ดินหรือต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๔๙ (๑) ของของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และข้อ ๕๖ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ

อย่างไรก็ตาม คดีนี้ศาลฟังข้อเท็จจริงได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ก่อสร้างอาคารใหม่สูงเกินกว่าอาคารเดิมซึ่งเป็นการก่อสร้างผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และขัดต่อข้อ ๓๔ วรรคหก ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารพิพาทว่าเป็นไปตามแบบที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ และขอให้ควบคุมการก่อสร้างอาคาร

ให้ผู้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ หรือมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่จะต้องดำเนินการออกคำสั่งให้ระงับ การก่อสร้างอาคาร ห้ามใช้หรือเข้าไปในอาคารหรือบริเวณอาคาร ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ผู้ถูกต้อง หรือให้รื้อถอนอาคารในส่วนที่ก่อสร้างสูงเกินกว่าแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต แล้วแต่กรณี สำหรับข้ออ้าง ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่อ้างว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นใหม่มีความสูงไม่เกินกว่า ๑๕ เมตร ซึ่งไม่ขัดต่อข้อ ๓๔ วรรคหก ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ และไม่เกินกว่า ๑๒ เมตร ซึ่งไม่ขัดต่อข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ อันอาจเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ นั้น เมื่อพิเคราะห์บทบัญญัติสองมาตราดังกล่าวแล้วเห็นว่า อาคารในตึกแถวที่จะได้รับยกเว้นให้ก่อสร้างได้โดยไม่ต้องมีที่ว่างระหว่างด้านข้างของอาคารกับเขตที่ดิน ของผู้อื่นกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร จะต้องเป็นอาคารที่ก่อสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิมโดยมีพื้นที่ ไม่มากกว่าพื้นที่ของอาคารเดิมและมีความสูงไม่เกินกว่าอาคารเดิมด้วย การที่กฎกระทรวง และข้อบัญญัติข้างต้นกำหนดให้การก่อสร้างอาคารทดแทนต้องมีความสูงไม่เกินกว่า ๑๕ เมตร และ ๑๒ เมตร ตามลำดับ จึงหมายความว่า หากก่อสร้างอาคารทดแทนอาคารเดิมให้มีความสูง เท่าเดิม แต่อาคารนั้นมีความสูงเกินกว่า ๑๕ เมตร หรือ ๑๒ เมตร แล้วแต่กรณี ย่อมไม่ได้รับยกเว้น เรื่องที่ว่างระหว่างอาคารตามบทบัญญัติสองมาตรานี้ มิได้หมายความว่าหากอาคารเดิมมีความสูงไม่ถึง ๑๕ เมตร หรือ ๑๒ เมตร แล้ว จะสามารถก่อสร้างอาคารใหม่ให้มีความสูงมากกว่าเดิมแต่ไม่เกิน ๑๕ เมตร หรือ ๑๒ เมตรได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวที่อนุโลมยกเว้นเรื่องที่ว่าง ระหว่างอาคารให้แก่เฉพาะการก่อสร้างอาคารทดแทนอาคารเดิมที่ไม่ควรมีความกว้าง ความยาว และความสูงมากไปกว่าเดิม ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการใด ๆ กับการก่อสร้างอาคารพิพาททั้งสองหลังในส่วนที่สูงเกินกว่าแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต โดยอ้างว่ายังไม่ได้ไปตรวจสอบอาคารส่วนที่สูงเกินกว่าแบบแปลนดังกล่าว และเห็นว่าเป็นการ ก่อสร้างทดแทนอาคารเดิมที่มีความสูงไม่เกินกว่า ๑๒ เมตร ซึ่งไม่ขัดต่อข้อ ๔๘ ของข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๓๐/๒๕๖๗)

รั้วหรือกำแพงที่จะถือว่าเป็นอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ต้องเป็นรั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือหากเป็นรั้วที่ไม่ได้ติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะ แต่มีความสูง จากระดับฐานตั้งแต่ ๑๐ เมตรขึ้นไป ตามข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่น เป็นอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็จะถือเป็นอาคารตามพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคารฯ ได้เช่นกัน เมื่อรั้วหรือกำแพงพิพาทเป็นสิ่งก่อสร้างที่กั้นระหว่างแนวเขตที่ดินเอกชน ด้วยกันเอง ไม่ใช่รั้วที่สร้างขึ้นในลักษณะที่แบ่งกั้นที่สาธารณะกับที่ดินเอกชน ย่อมไม่อยู่ใน ความหมายของคำว่า “อาคาร” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นเป็นอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารฯ

ส่วนเสาตอมตันของรั้วหรือกำแพงที่พิพาทที่อยู่ติดกับเขตทางหลวงแผ่นดินในลักษณะตั้งฉากกับทางสาธารณะ แม้จะถือว่าเป็นส่วนที่อยู่ติดกับทางสาธารณะ แต่ก็มี ความสูงเพียง ๑.๘๐ เมตร จึงไม่ขัดกับข้อ ๔๗ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดควบคุมเฉพาะความสูงของรั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อหรือห่างจากถนนสาธารณะน้อยกว่าความสูงของรั้ว ให้ก่อสร้างได้สูงไม่เกิน ๓ เมตร เพื่อบริการทางเท้าหรือถนนสาธารณะเท่านั้นและไม่อยู่ในบังคับของข้อ ๔๑ วรรคสอง (๒) ของกฎกระทรวงดังกล่าว ที่จะต้องร่นแนวก่อสร้างห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของถนนสาธารณะทางหลวงแผ่นดิน ดังนั้น โดยสภาพของรั้วหรือกำแพงพิพาทเฉพาะในส่วนของเสาตอมตันที่ติดกับทางหลวงแผ่นดิน จึงไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้ใช้สอยหรือไปมาในที่สาธารณะได้ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ดำเนินการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ กับผู้ที่ก่อสร้างรั้วหรือกำแพงพิพาทโดยไม่ร่นแนวรั้วหรือกำแพงให้ห่างจากถนนสาธารณะทางหลวงแผ่นดิน จึงไม่ได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า นาง ธ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก่อสร้างรั้วกั้นระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ร่นแนวรั้วให้ห่างจากถนนสาธารณะตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๔๑ (๒) ที่กำหนดว่า ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ ๑๐ เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๒๐ เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของถนนสาธารณะ ดังนั้น รั้วของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงถือเป็นอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่จะต้องร่นแนวอาคารตามกฎกระทรวงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือถึงนายกเทศมนตรีนครเกาะสมุย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างรั้วโดยเสาตอมตันติดกับถนนสาธารณะส่วนเสาตอมปลายติดกับที่เอกชน ซึ่งด้านยาวของรั้วหรือกำแพงเป็นที่กั้นระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งถือว่าเป็นที่ดินเอกชนกับที่ดินเอกชนจะถือว่าเป็นรั้วหรือกำแพงที่สร้างติดต่อกับที่สาธารณะไม่ได้ จึงไม่เป็นอาคารตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงไม่จำเป็นต้องร่นตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยจึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและต่อมาได้นำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่ารั้วหรือกำแพงที่จะถือว่าเป็นอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ต้องเป็นรั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือหากเป็นรั้วที่ไม่ได้ติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะ แต่มีความสูงจากระดับฐานตั้งแต่ ๑๐ เมตรขึ้นไป ตามข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นเป็นอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็จะถือเป็นอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ได้เช่นกัน การบังคับใช้กฎหมายกรณีดังกล่าวมุ่งหมายเพื่อมิให้รั้วหรือกำแพงหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นที่ปลูกสร้างอยู่ติดต่อหรือใกล้เคียงกับถนนสาธารณะเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือเพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดแก่ประชาชนที่ใช้ถนนสาธารณะ การพิจารณาว่ารั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อหรือใกล้เคียง

กับที่สาธารณะมีความหมายเพียงใดนั้น จึงต้องพิจารณาจากลักษณะของรั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นว่า อยู่ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้ใช้สอยหรือไปมาในที่สาธารณะได้หรือไม่ โดยรั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องเป็นการแบ่งกันที่สาธารณะกับที่เอกชนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้ใช้สอยหรือไปมาในที่สาธารณะ จึงจะถือเป็นอาคารที่ต้องถูกควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง แต่หากเป็นการแบ่งกันระหว่างที่ดินเอกชนกับที่ดินเอกชนแล้วย่อมไม่อยู่ในบังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างรั้วหรือกำแพงกั้นระหว่างที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยเสาดอนต้นสร้างติดต่อกับไหล่ทางของทางหลวงแผ่นดินสายรอบเกาะสมุย หมายเลข ๔๑๖๙ ซึ่งเป็นถนนสาธารณะที่มีความกว้าง ๑๖ เมตร รั้วดังกล่าวก่อสร้างด้วยอิฐฉาบปูน ขนาดสูง ๑.๘๐ เมตร ยาว ๒.๕๓ เมตร และต่อเนื่องด้วยรั้วสังกะสีขนาดสูง ๒.๒๕ เมตร ยาว ๓๒.๑๐ เมตร ในลักษณะกั้นแนวเขตที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รั้วหรือกำแพงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สร้างขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ก่อสร้างที่กั้นระหว่างแนวเขตที่ดินเอกชนกับที่ดินเอกชน ไม่ใช่รั้วที่สร้างขึ้นในลักษณะที่แบ่งกันที่สาธารณะกับที่ดินเอกชน จึงไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “อาคาร” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นเป็นอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารฯ ส่วนเสาดอนต้นของรั้วหรือกำแพงที่พิพาทที่อยู่ติดกับเขตทางหลวงแผ่นดินสายรอบเกาะสมุย หมายเลข ๔๑๖๙ ในลักษณะตั้งฉากกับทางสาธารณะ แม้จะถือว่าเป็นส่วนที่อยู่ติดกับทางสาธารณะ แต่ก็มี ความสูงเพียง ๑.๘๐ เมตร จึงไม่ขัดกับข้อ ๔๗ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ที่กำหนดควบคุมเฉพาะ ความสูงของรั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อกับหรือห่างจากถนนสาธารณะน้อยกว่าความสูงของรั้ว ให้ก่อสร้างได้สูงไม่เกิน ๓ เมตร เหนือระดับทางเท้าหรือถนนสาธารณะเท่านั้น และไม่อยู่ในบังคับของข้อ ๔๑ วรรคสอง (๒) ของกฎกระทรวงดังกล่าว ที่จะต้องเว้นแนวก่อสร้างห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของถนนสาธารณะทางหลวงแผ่นดินสายรอบเกาะสมุย หมายเลข ๔๑๖๙ ที่มีความกว้าง ๑๖ เมตร อย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างถนน เป็นระยะ ๑.๖๐ เมตร ประกอบกับรั้วหรือกำแพงดังกล่าวอยู่ห่างจากผิวถนนระยะ ๒.๐๐ เมตร และไม่มีส่วนใดล้ำไปกว่าแนวรั้วหรือกำแพงของบริษัท ฟ. ที่อยู่ติดต่อกับแนวทางหลวงแผ่นดินสายรอบเกาะสมุย หมายเลข ๔๑๖๙ เช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (รั้ว) ให้แก่บริษัทดังกล่าว ซึ่งก่อสร้างห่างจากทางหลวงดังกล่าวระยะ ๑.๖๐ เมตร ด้วยแล้ว โดยสภาพของรั้วหรือกำแพงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สร้างขึ้นเฉพาะในส่วนของเสาดอนต้นที่ติดกับทางหลวงแผ่นดินสายรอบเกาะสมุย หมายเลข ๔๑๖๙ ดังกล่าว จึงไม่มีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้ใช้สอยหรือไปมาในที่สาธารณะได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีก่อสร้างรั้วหรือกำแพงติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองโดยไม่เว้นแนวรั้วหรือกำแพงให้ห่างจากถนนสาธารณะทางหลวงแผ่นดินสายรอบเกาะสมุย หมายเลข ๔๑๖๙ จึงไม่ได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๔๐/๒๕๖๗)

๑.๓.๓ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างอาคาร ในบริเวณที่มีการกำหนดห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือกฎหมายอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๔ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างอาคาร โดยฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ ข้อพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารดำเนินการ

๑.๔.๑ กรณีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้

ข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดว่า การลดหรือการขยายเนื้อที่ของหลังคาให้มีเนื้อที่มากขึ้นรวมกันไม่เกินห้าตารางเมตร โดยไม่ลดหรือเพิ่มจำนวนเสาหรือคาน ไม่ถือว่าเป็นการดัดแปลงอาคารตามบทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารย่อมกระทำการดังกล่าวโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ต่อเติมหลังคาบ้านพักอาศัยโดยทำเป็นโครงเหล็กมุงด้วยหลังคาเมทัลชีทจำนวน ๖ แห่ง เชื่อมรอบตัวอาคารเดิม อันเป็นการขยายเนื้อที่ของหลังคาให้มีพื้นที่มากขึ้นเกินกว่าห้าตารางเมตร รวมทั้งมีการเพิ่มจำนวนเสา ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการดัดแปลงอาคารตามบทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ การที่ผู้ฟ้องคดีกระทำการดังกล่าวโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๙ ทวิ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๔๐ (๑)-(๒) และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยสั่งให้เจ้าของอาคารระงับการดัดแปลงอาคาร ห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการดัดแปลงหรือบริเวณที่มีการกระทำความดังกล่าว รวมทั้งให้เจ้าของอาคารแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้องและให้ยื่นขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารภายในเวลาที่กำหนด

คดีนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะส่วนที่ต่อเติมออกมาจากอาคารเดิมเป็นเพียงแผ่นเมทัลชีทสำหรับกันฝนที่ตกลงมา ไม่ได้ต่อเติมออกจากหลังคาบ้าน และแผ่นเมทัลชีทเป็นแผ่นใสสามารถถอดออกหรือเคลื่อนย้าย ไม่ติดถาวรกับตัวอาคาร เมื่อถอดหรือเคลื่อนย้ายไม่ได้ทำให้อาคารเสียรูปทรง จึงไม่เป็นการดัดแปลงอาคารตามข้อ ๑ (๔) และ (๕) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ในกรณีที่มีการกระทำที่เป็นการดัดแปลงอาคารตามบทนิยามคำว่า “ดัดแปลงอาคาร” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ทำการดัดแปลงอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ เว้นแต่เป็นการลดหรือการขยายเนื้อที่ของพื้นที่หนึ่งชั้นใด ให้มีเนื้อที่น้อยลงหรือมากขึ้นรวมกันไม่เกินห้าตารางเมตร โดยไม่ลดหรือเพิ่มจำนวนเสาหรือคาน หรือการลดหรือการขยายเนื้อที่ของหลังคา ให้มีเนื้อที่มากขึ้นรวมกันไม่เกินห้าตารางเมตร โดยไม่ลดหรือเพิ่มจำนวนเสาหรือคาน ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการดัดแปลงอาคารตามกฎหมาย ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘)ฯ ข้อ ๑ (๔) และ (๕) ผู้นั้นย่อมกระทำการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ต่อเติมหลังคาบ้านพักอาศัยโดยทำเป็นโครงเหล็กมุงด้วยหลังคาเมทัลชีทเชื่อมต่อรอบตัวอาคารเดิมจำนวน ๖ แห่ง มีพื้นที่รวมกันทั้งหมด ๑๓๑.๖๒๕ ตารางเมตร ทั้งนี้ ลักษณะของการต่อเติมหลังคาพิพาทมีการวางเสาเสตงแกนเหล็กรัดกัน และแปเหล็ก เชื่อมยึดติดกับคานคอนกรีตของอาคารเดิม โดยเสาเสตงแกนเหล็กรัดกันขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๖ นิ้ว ฝังลงในพื้นคอนกรีตเพื่อรองรับน้ำหนักโครงสร้างหลังคาเมทัลชีท อันเป็นการขยายเนื้อที่ของหลังคาให้มีเนื้อที่มากขึ้นรวมกันเกินห้าตารางเมตร และมีการเพิ่มจำนวนเสา ซึ่งไม่เข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๑ (๕) ของกฎหมาย ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘)ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องได้รับอนุญาตให้ดัดแปลงอาคารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งการดัดแปลงอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ การที่ผู้ฟ้องคดีดัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) หรือไม่ได้แจ้งการดัดแปลงอาคารต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ ข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดัดแปลงอาคาร ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารที่มีการดัดแปลง หรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าวตามมาตรา ๔๐ (๑)-(๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้อง และยื่นคำขออนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ โดยที่ข้อ ๑๓ วรรคสาม (๒) ของกฎหมาย ๒) ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินประเภท ย. ๖ ซึ่งเป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการอยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตเมืองชั้นใน ศูนย์ชุมชนชานเมือง เขตอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมไว้ว่าให้มีอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวมไม่น้อยกว่าร้อยละหกจุดห้า แต่อัตราส่วนของที่ว่างต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ ที่ดินแปลงใดที่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว หากมีการแบ่งแยกหรือแบ่งโอนไม่ว่าจะกี่ครั้งก็ตาม อัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวมของที่ดินแปลงที่เกิดจากการแบ่งแยกหรือแบ่งโอนทั้งหมดรวมกันต้องไม่น้อยกว่าร้อยละหกจุดห้า และให้มีพื้นที่น้ำซึมผ่านได้เพื่อปลูกต้นไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ

ของพื้นที่ว่าง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในที่ดินประเภท ย. ๖ การใช้ประโยชน์ ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎกระทรวงดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้ต้องมี อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดินหรือค่า FAR เท่ากับ ๔.๕ (คำว่า อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวม ต่อพื้นที่ดิน หมายความว่า อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่ดินที่ใช้เป็น ที่ตั้งอาคาร) และต้องมีอัตราส่วนพื้นที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม OSR เท่ากับ ๖.๕ ซึ่งที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีเนื้อที่ ๕๗ ๘/๑๐ ตารางวา หรือ ๒๓๑.๒ ตารางเมตร เมื่อนำจำนวนเนื้อที่ดินดังกล่าวมาคูณกับค่า FAR เท่ากับ ๔.๕ แล้ว พื้นที่ดินของผู้ฟ้องคดีสามารถสร้างอาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นไม่เกิน ๑,๐๔๐.๔ ตารางเมตร และในการสร้างอาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นไม่เกิน ๑,๐๔๐.๔ ตารางเมตร บนที่ดินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีต้องจัดให้มีที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมต่อพื้นที่อาคารรวมทุกชั้น ของอาคารทุกหลังที่ก่อสร้างในที่ดินแปลงเดียวกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖.๕ คิดเป็นเนื้อที่ ๖๗.๖๓ ตารางเมตร (๑,๐๔๐.๔ ตารางเมตร x ๖.๕ %) พื้นที่อาคารรวมทุกชั้นของผู้ฟ้องคดีหลังมีการ ดัดแปลงจึงมีพื้นที่ ๓๑๒.๕๒ ตารางเมตร ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีต้องจัดให้มีที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุม ต่อพื้นที่อาคารรวมทุกชั้นของอาคารทุกหลังที่ก่อสร้างในที่ดินแปลงเดียวกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖.๕ คิดเป็นเนื้อที่ ๒๐.๓๑ ตารางเมตร (๓๑๒.๕๒ ตารางเมตร x ๖.๕%) การที่ผู้ฟ้องคดีต่อเติมหลังคา คลุมพื้นที่ดินจนทำให้เหลือที่ว่างด้านข้างทั้งสองด้านรวมกัน คิดเป็นเนื้อที่ ๑๒.๑๕ ตารางเมตร เท่านั้น ย่อมเป็นการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จัดให้มีอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวมน้อยกว่าร้อยละ ๖.๕ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจ ในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมายควรให้ใช้บังคับผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ และให้ยื่นคำขออนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๔๖/๒๕๖๗)

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างเต็นท์บนที่ดินของเอกชน โดยภายในเต็นท์มีการ ใช้ไฟฟ้า มีการต่อก๊อกน้ำเพื่อใช้ภายในเต็นท์ และมีท่อน้ำของเทศบาลสำหรับใช้เทน้ำทิ้ง เต็นท์ดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นซึ่งบุคคลสามารถเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ อันถือเป็น “อาคาร” ตามบทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งข้อ ๙ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยการยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้อาคารที่มีลักษณะเป็นเต็นท์ หรือปะรำชั้นเดียว เพื่อใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราว และไม่ใช่อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม หรือการศึกษา โดยมีกำหนดเวลารื้อถอนไม่เกินสิบวัน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เต็นท์พิพาทมีเสาเป็นท่อเหล็กยึดไว้กับพื้นซีเมนต์ซึ่งเป็นที่ดินของเอกชน มีโครงหลังคาเป็นท่อเหล็ก มีผ้าใบกันคลุมหลังคาทั้งหมด และมีส่วนที่ยื่นออกมาเพื่อกันแดด หรือฝนโดยใช้เชือกยึดติดกับพื้น โดยผู้ฟ้องคดีได้ใช้พื้นที่ภายในเต็นท์พิพาทประกอบกิจการ ร้านอาหารจานเดียว อันเป็นการใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม และได้ใช้ประโยชน์ในเต็นท์พิพาท มาเป็นเวลาประมาณ ๑๐ ปี โดยไม่ได้มีกำหนดระยะเวลาการรื้อถอนไว้ จึงไม่มีลักษณะเป็นการ ใช้ประโยชน์ชั่วคราว แต่มีลักษณะเป็นการใช้อาคารที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไข

ที่จะได้รับการยกเว้นตามข้อ ๙ ของกฎกระทรวงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างเต็นท์พิพาทต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งการก่อสร้างต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของเต็นท์พิพาทจนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างเต็นท์พิพาทได้

โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ให้นิยามคำว่า “อาคาร” ไว้ว่า หมายถึง ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งสร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างเต็นท์ขนาด ๔ x ๖ เมตร จำนวน ๑ หลัง บนที่ดินของเอกชน โดยภายในเต็นท์มีการใช้ไฟฟ้าสำหรับเป็นปลั๊กไฟ หลอดไฟ มีระบบการตัดกระแสไฟฟ้าเมื่อเกิดไฟฟ้าลัดวงจร รวมทั้งมีก๊อมน้ำเพื่อใช้ภายในเต็นท์ และด้านหน้าของเต็นท์มีท่อระบายน้ำของเทศบาลที่ผู้ฟ้องคดีใช้เทน้ำทิ้ง เต็นท์พิพาทจึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลสามารถเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ อันถือเป็น “อาคาร” ตามบทนิยาม ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งแม้ข้อ ๙ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยการยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๐ จะกำหนดให้อาคารที่มีลักษณะเป็นเต็นท์ หรือปะรำชั้นเดียว เพื่อใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราว และไม่ใช่อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม หรือการศึกษา โดยมีกำหนดเวลารื้อถอนไม่เกินสิบวัน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แต่คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างเต็นท์พิพาทตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเป็นสถานที่ประกอบกิจการร้านอาหารจานเดียว จำหน่ายให้กับลูกค้า อันเป็นการค้าขายซึ่งถือเป็นการใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในเต็นท์พิพาทมาเป็นเวลาประมาณ ๑๐ ปี โดยไม่ปรากฏว่าได้กำหนดเวลาการรื้อถอน เต็นท์ไว้ว่าเป็นเมื่อใดหรือจะเลิกประกอบกิจการเมื่อใด และจากพยานหลักฐานภาพถ่ายเต็นท์ของผู้ฟ้องคดี เห็นได้ว่า เต็นท์พิพาทมีเสาเป็นท่อเหล็ก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ นิ้ว รวม ๖ เสา เสาสูงประมาณ ๓ ถึง ๔ เมตร ยึดไว้กับพื้นซีเมนต์ซึ่งเป็นที่ดินของเอกชน มีโครงหลังคาเป็นท่อเหล็ก มีผ้าใบกันคลุมหลังคาทั้งหมด และมีส่วนที่ยื่นออกมาเพื่อกันแดดหรือฝนโดยใช้เชือกยึดติดกับพื้น กรณีจึงต้องถือว่า การใช้ประโยชน์เต็นท์พิพาทไม่มีลักษณะเป็นการใช้ประโยชน์ชั่วคราว แต่มีลักษณะเป็นการใช้อาคารที่ไม่มีการกำหนดระยะเวลา และเป็นการใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขที่จะได้รับการยกเว้นตามข้อ ๙ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยการยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างเต็นท์พิพาทต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ หรือแจ้งการก่อสร้างต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การก่อสร้างเต็นท์พิพาทลงบนที่ดินเอกชนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ข้างต้น เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีเมืองปาดอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ (๒) และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของเต็นท์พิพาท

จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างตึ้นท์พิพาท จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลและเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดภูเก็ต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่สั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกัน ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๐๕/๒๕๖๗)

การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารชนิดก่ออิฐฉาบปูนเพื่อใช้เป็นโรงครัว อาคารชนิดโครงเหล็ก/เสาปูนเพื่อใช้เป็นโรงรถ และรั้วกำแพง เป็นกรณีการยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๔ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ได้แนบเอกสารเกี่ยวกับแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนตามที่ระบุไว้ในแบบ ข. ๑ และ ข. ๒ จำนวน ๕ ชุด พร้อมกับคำขอ ประกอบกับเอกสารสำเนาโฉนดที่ดินที่ตั้งของอาคารมีขนาดไม่เท่ากับต้นฉบับ ซึ่งอาจทำให้การวัดระยะจำลองแผนที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อ ๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำขออนุญาตให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลง แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (แบบ ค. ๑) จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๖ คน เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมีโฉนด ตั้งอยู่ที่ตำบลบางพระ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ได้มอบอำนาจให้นาย อ. ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารชนิดก่ออิฐฉาบปูน ขนาดกว้าง ๓.๕๐ เมตร ยาว ๑๐.๕๐ เมตร จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นโรงครัว อาคารชนิดโครงเหล็ก/เสาปูน ขนาดกว้าง ๗.๐๐ เมตร ยาว ๑๓.๐๐ เมตร จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นโรงรถ และรั้วกำแพง ขนาดยาว ๔.๐๐ เมตร และ ๖.๐๐ เมตร สูง ๒.๘๐ เมตร ในที่ดินแปลงดังกล่าวต่อนายกเทศมนตรีเมืองตราด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้มีคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (แบบ ค. ๑) โดยให้ผู้ฟ้องคดีกับพวก รวม ๖ คน แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำขออนุญาตให้ถูกต้องตามรายการแนบท้ายคำสั่ง โดยให้จัดทำแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน จำนวน ๕ ชุด ยื่นประกอบคำขออนุญาต ตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๖ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และให้คัดถ่ายสำเนาโฉนดที่ดินขนาดเท่ากับต้นฉบับทุกหน้า (ไม่ย่อหรือขยาย) พร้อมเจ้าของที่ดินลงนามรับรองสำเนาทุกหน้า จำนวน ๑ ชุด เพื่อยื่นประกอบการพิจารณาตามแบบ ข. ๑ ข้อ ๕ (๗) ใหม่ให้ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และได้นำคดีมาฟ้องต่อศาล

โดยที่มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ บัญญัติว่า ในการตรวจพิจารณา คำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ เพื่อให้ถูกต้อง และเป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม อีกทั้ง ข้อ ๑ วรรคหนึ่ง (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ กำหนดให้ เจ้าของอาคารผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคารให้ยื่น คำขออนุญาตตามแบบ ข. ๑ พร้อมด้วยเอกสารตามที่ระบุไว้ในแบบ ข. ๑ ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และวรรคสอง กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องแนบเอกสารเกี่ยวกับแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนตามที่ระบุไว้ในแบบ ข. ๑ และ ข. ๒ จำนวนห้าชุดพร้อมกับคำขอ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๖ คน มอบอำนาจให้นาย อ. ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท อันเป็นกรณีการยื่นคำขอรับใบอนุญาต ก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๔ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่เนื่องจากการยื่น คำขออนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ได้แนบเอกสารเกี่ยวกับแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบ แบบแปลนตามที่ระบุไว้ในแบบ ข. ๑ และ ข. ๒ จำนวน ๕ ชุด พร้อมกับคำขอ ประกอบกับเอกสารสำเนา โฉนดที่ดินเลขที่ ๔๙๖๘ มีขนาดไม่เท่ากับต้นฉบับ ซึ่งอาจทำให้การวัดระยะจำลองแผนที่คลาดเคลื่อน จากความเป็นจริง อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อ ๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๖ คน ซึ่งเป็นผู้ขอรับใบอนุญาต แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำขออนุญาตให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๖ คน แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (แบบ ค. ๑) จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๑๐/๒๕๖๗)

การจะพิจารณาว่าคำสั่งทางปกครองลักษณะใดจะถือเป็นคำสั่งที่อาจกระทบ ถึงสิทธิของคู่กรณี นั้น จะต้องพิจารณาในเนื้อหาของคำสั่งว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะ เชิงบังคับให้บุคคลกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย หรือเป็น คำสั่งที่มีลักษณะปฏิเสธสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองไว้ หรือเป็น คำสั่งอนุญาตให้ตามคำขอแต่มีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตต้องกระทำการหรืองดเว้น การกระทำ หรือมีภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการ หรือเป็น คำสั่งที่มีลักษณะเป็นการสร้างภาระให้แก่บุคคล หรือเป็นคำสั่งที่มีวัตถุประสงค์เป็นการลงโทษ บุคคลโดยตรง หรือไม่ หากมีลักษณะเช่นนี้แล้ว ย่อมถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง ที่อาจกระทบถึงสิทธิคู่กรณี โดยคำว่าสิทธิในที่นี้ย่อมหมายความว่าความรวมถึงเสรีภาพของคู่กรณีด้วย

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีเจตนารมณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร การกำหนดให้การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามแต่กรณีที่กำหนดไว้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ควบคุมตรวจสอบก่อนว่า การกระทำดังกล่าวสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่เท่านั้น หากได้มีเจตนาที่จะเป็นการลบล้างหรือจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล หรือสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่เดิมตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองต้องเสื่อมถอยลงไปไม่ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร จึงเป็นเพียงการออกคำสั่งทางปกครอง ที่มีลักษณะเป็นการรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลหรือสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่เดิม ตามรัฐธรรมนูญให้แก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง มิใช่คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการก่อตั้งสิทธิขึ้นใหม่แต่อย่างใด

เมื่อการที่จะก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. ในที่ดินบริเวณที่อยู่ในเขตที่ราชพัสดุ และภายในเขตโบราณสถาน สามารถดำเนินการได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบกับกฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. ออกจากเขตคูเมือง-กำแพงเมือง โบราณ เนื่องจากเป็นการก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และไม่ปรากฏ พยานหลักฐานว่าอธิบดีกรมธนารักษ์อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเช่าที่ราชพัสดุแปลงพิพาทหรือทำสัญญา ต่างตอบแทนกับผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดง พยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี รื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. โดยไม่ได้ดำเนินการเช่นว่านี้เสียก่อน ทั้งที่ไม่ปรากฏว่ามีเหตุที่จะไม่ต้องให้โอกาส ดังกล่าวตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีย่อมเป็นการใช้อำนาจ โดยอำเภอใจและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีเกินสมควร และเป็นการออกคำสั่ง ที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ห. ได้ว่าจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างทำการก่อสร้าง รั้ว ค.ส.ล. ล้อมบ้าน บนที่ดินซึ่งมีเอกสารหลักฐานเป็นแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) โดยบ้านและที่ดินดังกล่าวเป็นมรดกของนาย ห. ซึ่งเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองพะเยาตรวจพบและได้แจ้ง ต่อผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีทำการก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้ฟ้องคดีจึงไปยื่นคำขอ

อนุญาตก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. ต่อนายกเทศมนตรีเมืองพะเยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ต่อมาได้รับแจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. ออกจากเขตคูเมือง-กำแพงเมืองโบราณ และหนังสือลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. จากการตรวจสอบเอกสารแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ปรากฏว่ามีชื่อนาย ห. เป็นผู้ครอบครอง ไม่มีชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ในเอกสารดังกล่าว จึงไม่สามารถรับคำขออนุญาตก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. ของผู้ฟ้องคดีได้ และแจ้งด้วยว่าได้มีหนังสือถึงธนาภิรักษ์พื้นที่พะเยาขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตกำแพงเมือง-คูเมือง เมืองพะเยา ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเหตุที่ไม่ได้แนบเอกสารแสดงความเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ห. เนื่องจากขณะนั้นอยู่ระหว่างการยื่นคำร้องขอให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดก ศาลจังหวัดพะเยาได้มีคำสั่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ห. ในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งให้รื้อถอนอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จังหวัดพะเยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อพิจารณามาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนแล้วเห็นว่า การจะพิจารณาว่าคำสั่งทางปกครองลักษณะใดจะถือเป็นคำสั่งที่อาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณีนั้น จะต้องพิจารณาในเนื้อหาของคำสั่งว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเชิงบังคับให้บุคคลกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย หรือเป็นคำสั่งที่มีลักษณะปฏิเสธสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองไว้ หรือเป็นคำสั่งอนุญาตให้ตามคำขอแต่มีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำ หรือมีภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการ หรือเป็นคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการสร้างภาระให้แก่บุคคล หรือเป็นคำสั่งที่มีวัตถุประสงค์เป็นการลงโทษบุคคลโดยตรง หรือไม่ หากมีลักษณะเช่นนี้แล้ว ย่อมถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจกระทบถึงสิทธิคู่กรณี โดยคำว่าสิทธิในที่นี้ย่อมหมายถึงรวมถึงเสรีภาพของคู่กรณีด้วย และโดยที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีเจตนารมณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร การกำหนดให้การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแต่กรณีที่กำหนดไว้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ควบคุมตรวจสอบก่อนว่าการกระทำได้กล่าวสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่เท่านั้น หาได้มีเจตนาที่จะเป็นการลบล้างหรือจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล หรือสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่เดิมตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองต้องเสื่อมถอยลงไปไม่ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยน

การใช้อาคาร จึงเป็นเพียงการออกคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล หรือสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่เดิมตามรัฐธรรมนูญให้แก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง หากใช้คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการก่อตั้งสิทธิขึ้นใหม่แต่อย่างใดไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. ออกจากเขตคูเมือง-กำแพงเมืองโบราณ เนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ก่อสร้าง และไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าอธิบดีกรมธนารักษ์อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเช่าที่ราชพัสดุหรือทำสัญญาต่างตอบแทนกับผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าการที่ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. บนที่ดินดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจพิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม โดยที่มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฯ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถาน เว้นแต่จะกระทำตามคำสั่งของอธิบดี หรือได้ใบอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ประกอบกับข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้กรณีที่ราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการหรือที่ไม่ได้สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ จะนำมาจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่า หรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่น นอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ หากเป็นการให้เช่าในลักษณะการให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมธนารักษ์ หรืออธิบดีกรมธนารักษ์จะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่หรือผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีจะก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. ในที่ดินบริเวณที่อยู่ในเขตที่ราชพัสดุและภายในเขตโบราณสถาน ย่อมสามารถดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ จึงเป็นกรณีที่สามรถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารก่อนมีหนังสือแจ้งสาเหตุที่ไม่สามารถรับคำขออนุญาตก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยไม่ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีในการชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับเอกสารสิทธิในที่ดิน ตาม ส.ค. ๑ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดียังไม่ทราบว่า การก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. รุกล้ำส่วนใดของเขตคูเมือง-กำแพงเมืองโบราณ และมีเอกสารใดมาพิสูจน์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจพิจารณาไปก่อนว่า การก่อสร้างรั้ว ค.ส.ล. รุกล้ำเขตคูเมือง-กำแพงเมืองโบราณ โดยรับฟังแต่เพียงผลการตรวจสอบว่าบริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตคูเมือง-กำแพงเมืองเวียงพะเยา แล้วออกคำสั่งรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. โดยไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวหรือมีโอกาสดังกล่าวที่ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนย่อมเป็นการใช้อำนาจโดยอำเภอใจและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีเกินสมควร ประกอบกับไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการรับฟังข้อโต้แย้งหรือพยานหลักฐานของผู้ฟ้องคดีในภายหลังตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีได้ให้โอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนมีคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยไม่ปรากฏว่ามีเหตุที่ไม่ต้องให้โอกาสข้างต้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. จึงไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น ซึ่งมีผลทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. ออกจากเขตคูเมือง-กำแพงเมืองโบราณ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๙/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

โดยที่มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า บรรดาคำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรืออธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง และการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ หรือการปฏิบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่ได้รับใบอนุญาตแล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม ดังนั้น การอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพิพาทซึ่งเป็นการอนุญาตก่อนพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มีผลใช้บังคับจึงอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ซื้อและใช้สอยอาคารพิพาท ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติเดียวกันด้วย การที่อาคารพิพาทมีการดัดแปลงให้ผิดไปจากใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อันเป็นการดัดแปลงอาคารโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าของอาคาร ระงับการกระทำดังกล่าว และมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณของอาคารที่ดัดแปลงได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

เดิมนาย ป. ได้รับหนังสืออนุญาตลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๒๑ ให้ปลูกสร้างอาคารผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพร้อมอาคารดังกล่าว ต่อมา มีผู้ร้องเรียนว่าอาคารของผู้ฟ้องคดีมีการดัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น นายตรวจอาคารของสำนักงานเขตปทุมวันจึงได้เข้าตรวจสอบอาคารดังกล่าวพบที่มีการกั้นผนังของอาคารในชั้นที่ ๒ ถึงชั้นที่ ๔ และชั้นลอย และต่อเติมด้านหลังของอาคารที่เป็นที่ว่างโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้อำนวยการเขตปทุมวันปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งจำนวน ๓ ฉบับ ถึงผู้ฟ้องคดี ได้แก่ คำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร คำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณ และคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขและให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้อง

ต่อศาลเป็นคดีนี้ โดยที่มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ บัญญัติว่า บรรดาคำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรืออธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง และการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ หรือการปฏิบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่ได้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม ดังนั้น แม้การอนุญาตให้นาย ป. ก่อสร้างอาคารพิพาทจะเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มีผลใช้บังคับก็ต้องถือว่าเป็นการอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ โดยอนุโลม อาคารพิพาทจึงอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว การที่นายตรวจอาคารของสำนักงานเขตปทุมวันเข้าตรวจสอบอาคารดังกล่าวพบว่าการดัดแปลงอาคารซึ่งเป็นการต่อเติมเนื้อที่ของอาคารหรือส่วนต่าง ๆ ของอาคารที่ได้ก่อสร้างไว้แล้วให้ผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงต่อเติม เพิ่ม ลด หรือขยายซึ่งลักษณะขอบเขต แบบ รูปทรง สัดส่วน น้ำหนัก เนื้อที่ ของโครงสร้างของอาคารหรือส่วนต่าง ๆ ของอาคารซึ่งได้ก่อสร้างไว้แล้วให้ผิดไปจากเดิม อันเป็นการก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีซื้อและใช้สอยอาคารพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ด้วย เมื่ออาคารพิพาทมีการดัดแปลงให้ผิดไปจากใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารตามแบบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการเขตปทุมวันในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงเป็นการดัดแปลงอาคารโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการเขตปทุมวันปฏิบัติราชการแทนในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าของอาคาร ระงับการกระทำได้ดังกล่าวและมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณของอาคารที่ดัดแปลงได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายอาคาร และคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณอาคาร จึงชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ยกคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายอาคาร และคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณอาคาร ที่อาศัยข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย และข้อพิจารณาเช่นเดียวกับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการเขตปทุมวันใช้ในการออกคำสั่ง จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๗๖/๒๕๖๘)

คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการตัดแปลงที่จอดรถยนต์ และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด เฉพาะกรณีของร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวย เป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจกระทบถึงสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยผู้อำนวยการเขตต้องให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสดังกล่าวที่แท้จริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยผู้อำนวยการเขตได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการตัดแปลงที่จอดรถยนต์ และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนดเฉพาะกรณีของร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวยตามผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น คำสั่งพิพาททั้งสองคำสั่งดังกล่าว จึงออกโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญของคำสั่งนั้น

ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดได้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารชุดอยู่อาศัยจำนวน ๑ หลัง เป็นตึก ๑๓ ชั้น มีห้องชุด ๒๑๖ ห้อง ที่จอดรถยนต์ ๑๐๗ คัน ต่อมา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้อำนวยการเขตห้วยขวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบรับหนังสือแจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคารโดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และออกใบรับรองการก่อสร้างอาคารเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อนายตรวจอาคารได้ทำการตรวจสอบอาคารแล้วพบว่า มีการตัดแปลงอาคารบริเวณชั้นที่ ๑ ในส่วนที่ได้รับอนุญาตเป็นที่จอดรถยนต์ ๒๘ คัน ซึ่งกันเป็นห้องกระจก ๔ แห่ง เป็นร้านสะดวกซื้อ ร้านเสริมสวย ห้องออกกำลังกายและห้องประชุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงออกคำสั่งลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ให้ระงับการตัดแปลงอาคาร คำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร และคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขและยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารหรือดำเนินการแจ้ง โดยให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้จัดที่จอดรถจำนวน ๒๘ คัน และจัดให้มีพื้นที่สีเขียวตามที่ได้รับใบอนุญาตภายใน ๓๐ วัน รวมทั้งยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน ๓๐ วัน ต่อมา สำนักงานเขตห้วยขวางได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีเพื่อขอยกเลิกคำสั่งทั้งสามฉบับดังกล่าวและออกคำสั่งใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงออกคำสั่ง (แบบ ค. ๒๐) ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการใช้ห้องกัน ๔ แห่ง เพื่อใช้เป็นอาคารพาณิชย์และสำนักงาน ได้แก่ เป็นร้านสะดวกซื้อ ร้านเสริมสวย ห้องออกกำลังกาย และห้องประชุม และคำสั่ง (แบบ ค. ๒๑) ให้ระงับการตัดแปลงและให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่ห้องกัน ๔ แห่ง ที่สร้างขึ้นดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้กลับคืนสู่สภาพเดิมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว

ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครและในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เฉพาะส่วนที่ดัดแปลงให้เป็นห้องประชุมและห้องออกกำลังกายเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีได้เป็นผู้ดำเนินการดัดแปลง แต่เป็นการกระทำของนิติบุคคลอาคารชุด จึงเพิกถอนเฉพาะในกรณีดัดแปลงห้องประชุมและห้องออกกำลังกายทับพื้นที่ जोดรถตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างอาคาร และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เฉพาะในกรณีดัดแปลงห้องประชุมและห้องออกกำลังกายทับพื้นที่ जोดรถตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างอาคาร จึงเหลือคำสั่งพิพาทที่บังคับผู้ฟ้องคดีเฉพาะแต่เพียงในส่วนของการร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวยเท่านั้น จึงมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (แบบ ค. ๒๐) และคำสั่ง (แบบ ค. ๒๑) ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่บังคับผู้ฟ้องคดีเฉพาะในกรณีดัดแปลงร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวยเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

โดยที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มีเจตนารมณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่จราจร การกำหนดให้การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแต่กรณีที่กำหนดไว้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ควบคุมตรวจสอบก่อนว่า การกระทำความดังกล่าวสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่เท่านั้น หาได้มีเจตนาคือจะเป็นการลบล้างหรือจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลหรือสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่เดิมตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองต้องเสื่อมถอยลงไปไม่ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวออกใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร จึงเป็นเพียงการออกคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการรับรองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลหรือสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลที่มีอยู่เดิมตามรัฐธรรมนูญให้แก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองหาใช้คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการก่อตั้งสิทธิใหม่แต่อย่างใดไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติเดียวกัน มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการกระทำในการดัดแปลงที่ जोดรถยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์สินกลางของนิติบุคคลอาคารชุดเป็นร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างให้กลับคืนสภาพเดิมภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง เป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นเจ้าของโครงการผู้ดำเนินการขออนุญาตก่อสร้าง

และขอจดทะเบียนอาคารชุด จ. ก็ตาม แต่เมื่ออาคารชุดมีไว้เพื่อขายห้องชุดให้กับผู้บริโภคที่ซื้อจากผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารชุดตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตไว้ ผู้ฟ้องคดีจะดัดแปลงหรือต่อเติมทรัพย์สินส่วนกลางโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้ การที่ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิในการดัดแปลงพื้นที่ดังกล่าวซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางได้และไม่เป็นการดัดแปลงอาคารที่ฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ที่บัญญัติห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ต้องมีพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถ ดัดแปลง หรือใช้ หรือยินยอมให้บุคคลอื่นดัดแปลงหรือใช้ที่จอดรถที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถนั้นเพื่อการอื่น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องให้อาสาผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก่อนว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิดัดแปลงที่จอดรถยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางของนิติบุคคลอาคารชุดเป็นร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวยหรือไม่ ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะออกคำสั่ง (แบบ ค. ๒๐) และคำสั่ง (แบบ ค. ๒๑) ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เฉพาะในกรณีร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวย เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้อาสาผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก่อนออกคำสั่งลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดัดแปลงที่จอดรถยนต์ และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนดเฉพาะกรณีของร้านสะดวกซื้อและร้านเสริมสวยตามผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังนั้น คำสั่งพิพาททั้งสองคำสั่งดังกล่าวจึงออกโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญของคำสั่งนั้น คำสั่ง (แบบ ค. ๒๐) และคำสั่ง (แบบ ค. ๒๑) ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๔๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

เมื่ออาคารพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองจำนวน ๒ หลัง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ปลุกสร้างอยู่ในที่ดินบริเวณบนภูเขาตะเกียบ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ฉบับที่ ๐๙ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยพื้นที่บริเวณที่ตั้งอาคารพิพาทดังกล่าวได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๐ ต่อมา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ที่ดินบริเวณที่ตั้งอาคารพิพาทจึงเป็นท้องที่ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคารฯ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มีผลใช้บังคับ จึงถือได้ว่ามีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งอาคารพิพาทนั้นแล้วตามมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติ

ควบคุมอาคารฯ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อาคารพิพาทปลูกสร้างอยู่ในที่ดินบริเวณบนภูเขาตะเกียบ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและไม่ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการก่อสร้างอาคารที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และขัดต่อข้อ ๒ (ข) (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ นายกเทศมนตรีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคารพิพาทได้ตามมาตรา ๔๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของนายกเทศมนตรีที่ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารพิพาทจึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการร้านอาหาร ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองอาคารพิพาทซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ๒ ชั้น ขนาดประมาณ ๑๘.๕๐ x ๒๙.๐๐ เมตร และอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ๑ ชั้น ขนาดประมาณ ๑๘.๕๐ x ๓๙.๐๐ เมตร รวม ๒ หลัง ตั้งอยู่บริเวณบนภูเขาตะเกียบ ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์อาคารพิพาทในการประกอบกิจการร้านอาหาร ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรีเมืองหัวหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารพิพาท และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขอาคาร และให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งห้ามใช้อาคาร ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลและเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว เมื่ออาคารพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองจำนวน ๒ หลัง ปลูกสร้างอยู่ในที่ดินบริเวณบนภูเขาตะเกียบซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่าตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ฉบับที่ ๐๙ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยพื้นที่บริเวณที่ตั้งอาคารพิพาทดังกล่าวได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๐ ต่อมา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ที่ดินบริเวณที่ตั้งอาคารพิพาทจึงเป็นท้องที่ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคารฯ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มีผลใช้บังคับ จึงถือได้ว่ามีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งอาคารพิพาทนั้นแล้วตามมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และเมื่อมีการก่อสร้างอาคารพิพาทซึ่งเป็นอาคารร้านอาหารหลังแรกเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๒ และมีการก่อสร้างอาคารพิพาทหลังที่สองเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการก่อสร้างอาคารภายหลังจากวันที่

พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มีผลใช้บังคับในท้องที่ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันเป็นบริเวณที่ตั้งของอาคารพิพาทแล้ว การก่อสร้างอาคารพิพาททั้ง ๒ หลัง จึงอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อได้มีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ใช้บังคับในท้องที่ตำบลหัวหินและตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๕ อาคารพิพาททั้ง ๒ หลัง จึงเป็นอาคารที่ก่อสร้างภายหลังจากวันที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ในท้องที่บริเวณที่ตั้งของอาคารพิพาทแล้ว จึงไม่ได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าว อาคารพิพาททั้ง ๒ หลัง จึงอยู่ภายใต้บังคับของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ นอกจากนี้ นับตั้งแต่ที่มีการก่อสร้างอาคารพิพาททั้ง ๒ หลัง แล้วเสร็จ จนกระทั่งวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารพิพาท มีการใช้ประโยชน์อาคารพิพาทในการประกอบกิจการร้านอาหารต่อเนื่องมาโดยตลอด อาคารพิพาททั้ง ๒ หลัง จึงเป็นอาคารที่ใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม และเมื่ออาคารพิพาทเป็นอาคารที่กรมป่าไม้ได้อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใช้ประโยชน์เพื่อประกอบกิจการร้านอาหาร จึงมิใช่อาคารของกรมป่าไม้ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อันจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตก่อสร้างอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามข้อ ๑ วรรคหนึ่ง (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แต่อย่างใด ดังนั้น อาคารพิพาทจึงไม่เข้าลักษณะอาคารที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าอาคารพิพาทซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) จำนวน ๒ หลัง ปลูกสร้างอยู่ในที่ดินบริเวณบนภูเขาตะเกียบ ซึ่งอยู่พื้นที่ภายในบริเวณที่ ๒ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและไม่ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงเป็นการก่อสร้างอาคารที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และขัดต่อข้อ ๒ (ข) (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคารพิพาทได้ตามมาตรา ๔๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์อาคารพิพาทซึ่งเป็นอาคารที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ก่อสร้างอาคารพิพาทหรือไม่ก็ตาม เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ได้เสมอตราบใดที่อาคารพิพาทยังฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารพิพาทจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และข้อพิจารณาที่จะใช้ในการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว จึงเป็นการให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารพิพาทตามนัยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว เมื่อศาลได้วินิจฉัยแล้วว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารพิพาทเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๐๗/๒๕๖๘)

๑.๔.๒ กรณีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การแจ้งคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคาร คำสั่งห้ามใช้อาคารหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคาร และคำสั่งให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ตามที่อยู่บ้านเลขที่ของผู้ฟ้องคดีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ซึ่งปรากฏลายมือชื่อผู้รับไว้ อีกทั้งยังปรากฏหลักฐานสำเนาภาพถ่ายการปิดประกาศสำเนาคำสั่งไว้ในที่หน้าอาคารของผู้ฟ้องคดี กรณีถือเป็นการปิดประกาศในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายตามหลักเกณฑ์การสั่งหรือการแจ้งคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารบ้านพักชนิดคอนกรีตเสริมเหล็กโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น นายกเทศมนตรีจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารระงับการก่อสร้างอาคาร รวมทั้งสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้ทั้งหมดของอาคาร และสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งแล้ว ผู้ฟ้องคดียังคงเพิกเฉย นายกเทศมนตรีย่อมชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวทั้งหมด อันเป็นกรณีที่นายกเทศมนตรีใช้อำนาจตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งมีใช้เป็นการก่อสร้างอาคารที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แต่อย่างไรก็ดี ประกอบกับในขณะที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร การที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร จึงเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินติดแม่น้ำวังตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๘๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๘๘๘ จากนาง ม. และนาย ส. โดยที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๘๘๘ มีที่งอกยื่นลงไปแม่น้ำวังข้างรังวัดได้รังวัดแล้วได้เนื้อที่ ๑ งาน ๗๒ ตารางวา และเจ้าของที่ดินเดิมได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินในที่ดินส่วนที่เป็นที่งอกไว้ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปางแล้ว ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการออกโฉนดที่ดิน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างอาคารบ้านพักอาศัยบนที่ดินตามโฉนดที่ดินและที่งอกดังกล่าว

เป็นอาคาร คสล. ๑ ชั้น จำนวน ๑ หลัง และอาคาร คสล. ๒ ชั้น จำนวน ๑ หลัง โดยไม่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น นายกเทศมนตรีนครลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘ แจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคาร (แบบ ข. ๑) ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามหนังสือแจ้งเตือนแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคาร (แบบ ค. ๓) คำสั่งห้ามใช้อาคารหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคาร (แบบ ค. ๔) และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารภายในกำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (แบบ ค. ๙) โดยได้ปิดคำสั่งทั้งสามคำสั่งไว้ ณ อาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคาร เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามหรืออุทธรณ์คำสั่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (แบบ ค. ๓) ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลและเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดลำปาง ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีข้ออ้างประการหนึ่งว่า ก่อนได้รับคำสั่งให้รื้อถอนอาคารไม่เคยได้รับแจ้งคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคาร คำสั่งห้ามใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคาร และคำสั่งให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร แต่ตามข้อเท็จจริงในสำนวนคดีปรากฏพยานหลักฐานเป็นสำเนาภาพถ่ายแสดงการแจ้งคำสั่งจำนวน ๓ ฉบับ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามที่อยู่บ้านเลขที่ของผู้ฟ้องคดีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ซึ่งปรากฏลายมือชื่อผู้รับไว้ อีกทั้งยังปรากฏหลักฐานสำเนาภาพถ่ายการปิดประกาศสำเนาคำสั่งไว้ในที่หน้าอาคารของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือเป็นการปิดประกาศในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายตามหลักเกณฑ์การสั่งหรือการแจ้งคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยชอบแล้ว

เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารบ้านพักชนิดคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด ๑ ชั้น และ ๒ ชั้น อย่างละ ๑ หลัง โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารระงับการก่อสร้างอาคาร รวมทั้งสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้ทั้งหมดของอาคาร และสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดียังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามคำสั่ง และไม่ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งทั้งสามฉบับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวทั้งหมด อันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ซึ่งมีใช้เป็นการกีดกันการก่อสร้างอาคารที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อในขณะทำการก่อสร้างอาคารที่พิพาทผู้ฟ้องคดีไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดินมาแสดงจึงยังไม่เป็นการ

แน่นอนว่าที่ดินขณะที่ก่อสร้างอาคารเป็นที่ดินที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างได้หรือไม่ ประกอบกับในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร กรณีจึงมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายเมื่อผู้ฟ้องคดีเพิกเฉย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร จึงเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๐๐/๒๕๖๗)

๑.๕ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การผังเมือง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๕

คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

- การเปลี่ยนชื่อและย้ายที่ตั้งที่ทำการสถานีวิทยุกระจายเสียง

ในการยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงชื่อและสถานที่ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง แม้จะปรากฏว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) เดิม) พิจารณามีมติไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี ย้ายสถานที่ตั้งสถานีลำช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย แต่เมื่อผู้ฟ้องคดี ย่อมต้องทราบอยู่แล้วว่าในการยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานีดังกล่าวต้องได้รับ อนุญาตจาก กสท. ก่อน จึงจะเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานีใหม่ได้ อีกทั้งคำขอข้างต้นของผู้ฟ้องคดี ก็อาจไม่ได้รับการอนุญาตได้เช่นกัน การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาเช่าสถานที่ใหม่ก่อนที่จะยื่นคำขอ เปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานีเป็นเวลาเกือบ ๒ เดือน จึงถือเป็นความสมควรใจรับความเสี่ยงภัย ของผู้ฟ้องคดีเอง อันเป็นกรณีผู้ฟ้องคดีมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายในสัดส่วนที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า กสท. อย่างไรก็ดี ปรากฏข้อเท็จจริงว่าความล่าช้าในการพิจารณาคำขอข้างต้นเกิดจาก การบริหารงานภายในของ กสท. เอง เมื่อพิจารณาพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับในระหว่าง การพิจารณาคำขอผู้ฟ้องคดียังคงสามารถประกอบกิจการกระจายเสียง ณ สถานที่ตั้งสถานีเดิมได้ เป็นปกติ จึงสมควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันได้แก่ค่าเช่าสถานที่ใหม่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของความเสียหายดังกล่าว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง สำหรับบริการธุรกิจ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ (กสท.) เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาคำร้องขอเปลี่ยนแปลงชื่อสถานีและย้ายที่ตั้ง สถานีวิทยุของผู้ฟ้องคดีล่าช้า ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ชดเชยค่าเสียหายจากการพิจารณาล่าช้าดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้อง ขอเปลี่ยนแปลงชื่อสถานีและย้ายที่ตั้งสถานีวิทยุเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งเจ้าหน้าที่

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเอกสารไว้แล้วในวันเดียวกัน เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรวบรวมรายละเอียดในการดำเนินการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำรายงานความเห็นเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณาภายในสัปดาห์วันทำการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสัปดาห์ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๐ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่ปรากฏว่าภายหลังจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มอบหมายให้สำนักงาน กสทช. ภาค ๑ ดำเนินการ ซึ่งสำนักงาน กสทช. ภาค ๑ มอบหมายให้สำนักงาน กสทช. เขต ๑ (นนทบุรี) ดำเนินการตรวจสอบการขอย้ายสถานที่ตั้งดังกล่าว ต่อมา สำนักงาน กสทช. เขต ๑ (นนทบุรี) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ รายงานผลการตรวจสอบไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า สถานที่ตั้งเก่าและสถานที่ตั้งใหม่มีระยะห่างทางอากาศ ๒.๓๗ กิโลเมตร ตรวจสอบความถี่ ๑๐๗.๒๕ เมกะเฮิร์ตซ์ ในรัศมี ๒๐ กิโลเมตร พบว่ามีสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-Radio Network) วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ตั้งอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้จัดทำบทวิเคราะห์การขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณาคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ไม่เห็นชอบให้ผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงชื่อและที่ตั้งสถานีเพื่อทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงตามที่ร้องขอ เนื่องจากจะก่อให้เกิดการรบกวนการใช้งานคลื่นความถี่ในช่องความถี่เดียวกัน (Co-Channel) และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ และปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบมติดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ แต่โดยที่ในการวินิจฉัยคำร้องขอย้ายที่ตั้งเครื่องส่งหรือที่ทำการตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงฯ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องพิจารณาคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำร้องแล้วมีมติไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีย้ายที่ตั้งสถานี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรเป็นเวลา ๑๐ เดือน ๘ วัน

สำหรับปัญหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่เพียงใด นั้น เมื่อกรณีการขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานีพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดให้การยื่นคำขอดังกล่าวอาจใช้เอกสารประกอบคำขอเป็นสัญญาเช่าหรือหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ก็ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงสมควรต้องทราบว่าผู้ฟ้องคดีต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก่อน จึงจะเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานีใหม่ได้ และคำขอดังกล่าวอาจไม่ได้รับการอนุญาตก็ได้ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีเลือกใช้วิธีการเช่าสถานที่ แต่ได้ทำสัญญาเช่าสถานที่ก่อนที่จะยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานีเป็นเวลาเกือบ ๒ เดือน จึงเป็นความสมควรใจรับความเสี่ยงของผู้ฟ้องคดีเองด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายในสัดส่วนที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างว่าความล่าช้าเกิดจากมีคำขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องออกปฏิบัติงานตรวจสอบข้อเท็จจริงสถานที่ตั้งสถานเดิม จุดพิกัดที่ตั้งสถานใกล้เคียง และความถี่ใกล้เคียง เก็บรูปสัญญาณวิทยุและภาพพื้นที่ตั้งสถาน ความสูงเสา ชนิดเสาอากาศ รวมทั้งของที่ตั้งสถานใหม่ด้วย พร้อมจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการ และต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการปฏิบัติงาน จึงไม่สามารถพิจารณาคำขอที่มีเป็นจำนวนมากได้ทันภายในเวลาที่กำหนด นั้น เมื่อเหตุที่มีผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสถานเป็นจำนวนมาก เป็นผลมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการว่า ในกรณีมีเหตุจำเป็นต้องขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งหรือขอเปลี่ยนแปลงความถี่ให้ยื่นคำขอต่อ กสท. ภายในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ หากพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว กสท. จะไม่พิจารณาอนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลง เว้นแต่กรณีมีเหตุสุดวิสัยเป็นเหตุให้สถานีวิทยุกระจายเสียงที่ได้รับอนุญาตให้ทดลองประกอบกิจการเข้าใจว่า หลังจากวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะไม่อนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งหรือเปลี่ยนแปลงความถี่ จึงยื่นคำขอเข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งที่การยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งและเปลี่ยนแปลงความถี่ควรเป็นไปตามความจำเป็นของแต่ละสถานีที่เกิดขึ้นจริง การที่มีผู้ยื่นคำขอดังกล่าวจำนวนมากจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว เมื่อการมีมติข้างต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ปรากฏเหตุผลหรือความจำเป็นอื่น จึงเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างเกิดจากการบริหารงานภายในของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองด้วย เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองและความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับในระหว่างการพิจารณาคำขอพิพาท ผู้ฟ้องคดียังคงสามารถประกอบกิจการกระจายเสียง ณ สถานที่ตั้งเดิมได้เป็นปกติ จึงสมควรกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแห่งของความเสียหาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๓๒/๒๕๖๘)

๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม

- หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่

เมื่อผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้กระทำการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แม้จะอ้างว่ามีความจำเป็นต้องใช้วิธีการที่แตกต่างเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างรวดเร็วและเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าวิธีการที่กำหนดตามประกาศดังกล่าว แต่เมื่อข้ออ้างข้างต้นไม่ใช่เหตุตามกฎหมายที่สามารถนำมาอ้างเพื่อไม่ปฏิบัติตามประกาศพิพาทการที่เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคมฯ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขปรับปรุงการให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ผู้ถูกต้องหรือเหมาะสม จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติออกประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และกำหนดเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติการโอนย้ายผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการตามประกาศดังกล่าว (MNP Porting Process Manual) โดยมีสาระสำคัญว่า การคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสิทธิของผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการมีหน้าที่จัดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิใช้เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมเมื่อผู้ใช้บริการต้องการเปลี่ยนผู้ให้บริการ สถานที่ หรือประเภทบริการ ผู้ให้บริการมีหน้าที่จัดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิใช้เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมให้แล้วเสร็จภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ยื่นคำขอ หลังจากนั้น เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุงการให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ถูกต้องตามประกาศ กทช. ฉบับพิพาทภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะก่อให้เกิดการละเมิดสมควรแก่ผู้ใช้บริการและไม่เป็นการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ประกอบกับมาตรา ๑๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคมฯ ออกประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และกำหนดเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติการโอนย้ายผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการตามประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ฯ ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมจึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงยุติตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีดำเนินการไม่สอดคล้องกับประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ฯ หมวด ๒ ว่าด้วยขั้นตอนการขอโอนย้ายผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ให้บริการและเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติการโอนย้ายผู้ให้บริการในหลายขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ ๑ การยื่นคำขอ/แสดงความประสงค์ขอโอนย้ายของผู้ใช้บริการ ข้อ ๑.๑ ในส่วนของ Shops พนักงานของผู้ฟ้องคดีนำซิมการ์ดเก่าไปเปลี่ยนเป็นซิมการ์ดใหม่ โดยไม่กรอกแบบฟอร์มการโอนย้าย แต่ให้กรอกชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ ในตารางการโอนย้ายในแต่ละวันของสาขา สามารถโทรออกและรับสายได้ทันที ใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ ๑๐ นาที โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบถึงรายละเอียดเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติการโอนย้าย ระยะเวลาดำเนินการและค่าธรรมเนียมการโอนย้าย และผู้ให้บริการรายใหม่ไม่ได้จัดส่งสำเนาสัญญาให้บริการโทรคมนาคม

เป็นหนังสือให้แก่ผู้ใช้บริการ ข้อ ๑.๒ ในส่วนของ SMS พบว่า มีการใช้ช่องทาง SMS ในการขอโอนย้ายจากผู้ฟ้องคดีไปยังผู้ให้บริการรายใหม่ได้จนแล้วเสร็จครบกระบวนการ โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแจ้งให้ผู้ให้บริการลงทะเบียน และแสดงตนของผู้ขอโอนย้าย ขั้นตอนที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีดำเนินการไม่ถูกต้องเพราะไม่มีการเรียกคุ้บัตรประจำตัวประชาชน ข้อ ๒.๑ ในส่วนของ SMS มีการใช้ช่องทาง SMS ในการขอโอนย้ายจากผู้ฟ้องคดีไปยังผู้ให้บริการรายใหม่ได้จนแล้วเสร็จครบกระบวนการ โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการให้มีการลงทะเบียนผู้ใช้บริการ รวมทั้งการแสดงตนของผู้ขอโอนย้ายด้วย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังพบข้อมูลว่ามีการยินยอมจากผู้ให้บริการรายเดิม (ดีแทค) ให้สามารถโอนย้ายเลขหมายที่ไม่ได้ลงทะเบียนไปยังผู้ให้บริการรายใหม่ (ผู้ฟ้องคดี) ที่อยู่ในเครือข่ายกันได้ แต่ถ้าไม่ได้ อยู่ในเครือข่ายกัน เลขหมายที่ไม่ได้ลงทะเบียนต้องมีการลงทะเบียนผู้ใช้บริการก่อน ขั้นตอนที่ ๓ มีการตัดเปลี่ยนจากผู้ฟ้องคดีไปรายใหม่โดยไม่ผ่านผู้ให้บริการระบบกลางก่อน โดยมีการโอนย้ายสำเร็จในวันที่ยื่นคำขอทันที รวมทั้งพบว่ามีเลขหมายที่เกิดการโอนย้ายในวันหยุด ขั้นตอนที่ ๔ ข้อ ๔.๑ ในส่วนของ Shops มีการยอมรับการตัดเปลี่ยนจากผู้ให้บริการรายเดิม (ดีแทค) ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ก่อนการดำเนินการขั้นตอนที่ ๓ ข้อ ๔.๒ ในส่วนของ SMS มีการตัดเปลี่ยนผู้ให้บริการก่อนจะไปดำเนินการขั้นตอนที่ ๓ ด้วยวิธี SMS ขั้นตอนที่ ๕ ไม่มีการแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ให้บริการรับทราบเงื่อนไขและยินยอมให้เปลี่ยนแปลงข้อมูลจำเพาะของซิมการ์ด และผู้ฟ้องคดีมีการเผยแพร่สำเนาสัญญาการให้บริการโทรคมนาคมให้แก่ผู้ใช้บริการได้รับทราบผ่านเว็บไซต์ ซึ่งไม่เป็นไปตามประกาศและเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดไว้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีความจำเป็นต้องนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการโอนย้ายไม่เกินวันละ ๔๐,๐๐๐ ราย และวิธีการโอนย้ายตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด ทำให้การโอนย้ายมีความล่าช้า มีผู้ตกค้างนับล้านราย วิธีการของผู้ฟ้องคดีเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการมากกว่าวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด โดยสามารถทำการโอนย้ายได้เสร็จสิ้นภายใน ๓ วันทำการ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะแม้แต่น้อยนั้น ไม่ใช่เหตุตามกฎหมายที่สามารถนำมาอ้างเพื่อไม่ปฏิบัติตามประกาศและเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติการโอนย้ายผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวได้ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการฝ่าฝืนประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ฯ หมวด ๒ และหมวด ๓ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคมฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขปรับปรุงการให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีหรือเหมาะสม จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย มติของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ที่วินิจฉัยยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๑๘/๒๕๖๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับกิจการวิทยุคมนาคม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๖

คดีปกครองเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ

๑. กรรมการบริหาร/กรรมการสรรหาผู้บริหารระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๗

คติปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

๑. การลงทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การเงิน การคลัง และการธนาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ การประกันภัย การอุตสาหกรรม การเกษตร และสหกรณ์

๑. การพาณิชย์

เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายประกอบกับหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีเจตนารมณ์ประการหนึ่งเพื่อการคุ้มครองดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแล้ว เห็นได้ว่า ศิลปวัตถุย่อมหมายถึงสิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองดูแลรักษาเพื่อให้เป็นสมบัติของชาติสืบต่อไป ดังนั้น ผลิตรัตน์ “พระพุทธรูปมอตาม” ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีการหล่อขึ้นรูปแม่พิมพ์อันเป็นการผลิตในลักษณะอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้ผลิตรัตน์จำนวนมาก และมีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีต และสามารถผลิตได้จำนวนมากเพื่อจำหน่าย ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถซื้อผลิตรัตน์ได้ในร้านที่ขายผลิตรัตน์ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นงานที่มีคุณค่าสูงทางศิลปะที่จำเป็นต้องมีการคุ้มครองและดูแลรักษา ผลิตรัตน์ “พระพุทธรูปมอตาม” จึงไม่ใช่ศิลปวัตถุตามคำนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับผลิตรัตน์พระพุทธรูปมอตามเป็นสิ่งประดิษฐ์เฉพาะส่วนพระพักตร์พระพุทธรูปที่สร้างเสร็จสมบูรณ์ในชิ้นงาน จึงไม่ใช่ชิ้นส่วนของพระพุทธรูป ผลิตรัตน์ดังกล่าวจึงมิใช่สินค้าที่ต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกปณณาราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๐๙

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกจากหินทรายได้สร้างสรรค์งานประติมากรรมรูปปั้นพระพักตร์พระพุทธรูปนใบโพธิ์ เรียกว่า “พระพุทธรูปมอตาม” หรือ “พระพุทธรูปหันได้” ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้จดทะเบียนก่อตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นบริษัท (จำกัด) เพื่อส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ต่อมา กรมศิลปากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยอธิบดีกรมศิลปากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งสองโดยสรุปว่า ผลิตรัตน์ “พระพุทธรูปมอตาม” ถือว่าเป็นศิลปวัตถุตามความในมาตรา ๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในการศิลปะ และเมื่อพิจารณาผลิตรัตน์พระพุทธรูปมอตาม ซึ่งมีเฉพาะส่วนพระเศียร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่อาจพิจารณาอนุญาตให้ส่งหรือนำออกนอกราชอาณาจักรได้ เพราะถือว่าเป็นชิ้นส่วนของพระพุทธรูปที่ไม่ครบองค์ประกอบต้องห้ามตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกปณณาราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๐๙ และไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติบูชาและอาจมีผลต่อศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นพ้องด้วย จึงยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย

จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายประกอบกับหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีเจตนารมณ์ประการหนึ่ง เพื่อการคุ้มครองดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แล้วเห็นได้ว่าในส่วนของนิยามของศิลปวัตถุย่อมหมายถึงสิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองดูแลรักษาเพื่อให้เป็นสมบัติของชาติสืบต่อไป เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยมีผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรรมการ ได้คิดค้นสร้างสรรค์ชิ้นงานและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุหินทราย เป็นงานปั้นศิลปะรูปพระพักตร์พระพุทธรูป เข้ากับวัสดุหินทราย สีทองทรงแว่ ประดิษฐานบนฉากหลังรูปใบโพธิ์ ทำให้เกิดเป็นงานหินทรายสามมิติ และเมื่อมองพระพักตร์ของพระพุทธรูปดังกล่าวแล้ว มีลักษณะเหมือนหันตามผู้มองได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เรียกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวว่า พระพุทธรูปมองตาม และได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ในชื่อ “คุ้มครอง” จากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ “พระพุทธรูปมองตาม” ด้วยการหล่อขึ้นโดยใช้กรรมวิธีขึ้นรูปแม่พิมพ์ ซึ่งเป็นการผลิตเชิงอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์จำนวนมาก มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ โดยการหล่อขึ้นรูปจากแม่พิมพ์อันเป็นการผลิตในลักษณะอุตสาหกรรม จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีต และมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่าย ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถซื้อผลิตภัณฑ์ได้ในร้านที่ขายผลิตภัณฑ์ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นงานที่มีคุณค่าสูง ทางศิลปะที่จำเป็นต้องมีการคุ้มครองและดูแลรักษา ผลิตภัณฑ์ “พระพุทธรูปมองตาม” จึงไม่ใช่ศิลปวัตถุ ตามคำนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำหรับประเด็นที่ว่า ผลิตภัณฑ์ “พระพุทธรูปมองตาม” เป็นชิ้นส่วนของพระพุทธรูปที่ไม่ครอบงำประกอบ ที่ต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๐๙ ประกอบกับหมายเหตุท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์ ก็เพื่อป้องกันการลักและการทำลายพระพุทธรูปและเทวรูปออกเป็นชิ้นส่วน เพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และเมื่อพิจารณาลักษณะของผลิตภัณฑ์พระพุทธรูปมองตามที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เฉพาะส่วนพระพักตร์พระพุทธรูปที่สร้างเสร็จสมบูรณ์ในชิ้นงาน จึงไม่ใช่ชิ้นส่วนของพระพุทธรูป ผลิตภัณฑ์พระพุทธรูปมองตามจึงมิใช่สินค้าที่ต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งว่า ผลิตภัณฑ์ “พระพุทธรูปมองตาม” ของผู้ฟ้องคดี ถือเป็น “ศิลปวัตถุ” ตามความในมาตรา ๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และถือได้ว่าเป็นชิ้นส่วนของพระพุทธรูปที่ไม่ครอบงำประกอบ ต้องห้ามตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๐๙ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๑๘/๒๕๖๗)

๒. การประกันภัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การอุทสากรรม

โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๒ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ข้อ ๑๒ กำหนดว่า ในกรณีที่ทรัพยากรสินหรือของกลางเป็นแร่ เมื่อตกลงขายหรือจำหน่ายให้แก่ผู้ใด ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่จัดให้ผู้ซื้อเป็นผู้ได้รับอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕ (๑๐) และเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ขายนั่นตามมาตรา ๑๐๘ (๙) โดยเร็ว และหากผู้ซื้อประสงค์จะขอรับใบอนุญาตให้ขายแร่ ก็ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่จัดให้ผู้ซื้อเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ขายนั่นตามมาตรา ๙๙ (๕) ด้วย และระเบียบกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยการเก็บรักษาและขายหรือจำหน่ายของกลางในคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่ พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๒๐ กำหนดว่า ของกลางที่เป็นแร่เมื่อตกลงขายให้แก่ผู้ใด ให้เจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่จัดให้ผู้ซื้อเมื่อเอกสารสิทธิเกี่ยวกับการครอบครอง การขน และการขายตามมาตรา ๑๐๕ (๑๐) มาตรา ๑๐๘ (๙) และมาตรา ๙๘ (๓) โดยเร็ว ดังนั้น เมื่อได้มีการประมูลแร่ของกลางแล้วเสร็จ เจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่ (ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ เดิม) จึงมีหน้าที่ออกหนังสืออนุญาตให้ขายนั่นไว้ในครอบครอง พร้อมทั้งออกหนังสืออนุญาตให้ขายนั่นให้แก่ผู้ชนะการประมูล โดยที่ผู้ชนะการประมูลไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่แต่อย่างใด การที่อุทสากรรมจังหวัดออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองแร่หลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าประมูลครบถ้วนแล้วเป็นระยะเวลาถึง ๒ ปี ๗ เดือน ๘ วัน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร สำหรับใบอนุญาตให้ขายแร่ หากผู้ชนะการประมูล (ซื้อ) ประสงค์จะขายแรวดังกล่าว ต้องแจ้งความประสงค์ขอรับใบอนุญาตให้ขายแร่ เพื่อให้เจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่จัดให้ผู้ชนะการประมูลเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากอธิบดีในกรณีพิเศษเฉพาะครั้งที่ขายตามมาตรา ๙๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์ดังกล่าว เจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่จึงยังไม่มีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้ขายแร่นี้พิพาทให้ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การที่เจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่มีได้ออกใบอนุญาตให้ขายแร่นี้พิพาทให้ผู้ฟ้องคดี จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกใบอนุญาตให้ขายแร่นี้พิพาทให้ผู้ฟ้องคดี หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้เข้าร่วมประมูลแร่เหล็กของกลางที่ต้องสงสัยว่าเป็นของกระทำความผิดฐานมีแร่ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และเป็นผู้ประมูลได้ในราคา ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งชำระเงินเป็น ๒ งวด งวดแรกจำนวน ๙๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และงวดที่สองจำนวน ๒,๗๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่าอุทสากรรมจังหวัดเลย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานอุทสากรรมแร่ประจำท้องที่ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกหนังสืออนุญาตเกี่ยวกับการครอบครอง

การชน และการขายแร่เหล็กของกลางที่ผู้ฟ้องคดีประมูลได้ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี โดยทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องผิดนัด การส่งมอบแร่ตามสัญญาขายแร่เหล็กที่ประมูลได้ทั้งหมดให้แก่บริษัท พ. ในราคา ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามหนังสือสัญญาซื้อขายแร่เหล็กลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งมีกำหนดส่งมอบภายในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จนถูกยกเลิกสัญญา ต้องชดใช้เงินคืนตามสัญญาพร้อมดอกเบี้ย ขอให้ศาล มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๒ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ข้อ ๑๒ กำหนดว่า ในกรณีที่ทรัพย์สิน หรือของกลางเป็นแร่ เมื่อตกลงขายหรือจำหน่ายให้แก่ผู้ใด ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่จัดให้ผู้ซื้อ เป็นผู้ได้รับอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕ (๑๐) และเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ขนแร่ นั้น ตามมาตรา ๑๐๘ (๙) โดยเร็ว และหากผู้ซื้อประสงค์จะขอรับใบอนุญาตให้ขายแร่ ก็ให้ทรัพยากรธรณี ประจำท้องที่จัดให้ผู้ซื้อเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ขายแร่ นั้นตามมาตรา ๙๙ (๕) ด้วย และระเบียบกระทรวง อุตสาหกรรม ว่าด้วยการเก็บรักษาและขายหรือจำหน่ายของกลางในคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่ พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๒๐ กำหนดว่า ของกลางที่เป็นแร่เมื่อตกลงขายให้แก่ผู้ใด ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่จัดให้ผู้ซื้อเมื่อเอกสารสิทธิเกี่ยวกับการครอบครอง การชน และการขายตามมาตรา ๑๐๕ (๑๐) มาตรา ๑๐๘ (๙) และมาตรา ๙๘ (๓) โดยเร็ว ดังนั้น เมื่อได้มีการประมูลแร่ของกลางแล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จึงมีหน้าที่ออกหนังสืออนุญาต ให้มีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมทั้งออกหนังสืออนุญาต ให้ขนแร่ นั้นตามมาตรา ๑๐๘ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยเร็ว โดยที่ผู้ฟ้องคดี ไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แต่อย่างใด ซึ่งนับแต่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะ การประมูลแร่พิพาทและชำระเงินประมูลครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหนังสืออนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครองเรียบร้อยมา จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกหนังสืออนุญาต ให้มีแร่ไว้ในครอบครอง ที่ ๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองแร่ ที่ได้จากการประมูล ตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งแม้ว่า พระราชบัญญัติแร่ฯ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๒ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง จะมีได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการพิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครองและหนังสืออนุญาต ให้ขนแร่ในกรณีดังกล่าวไว้ อันถือเป็นขั้นตอนกระบวนการพิจารณาทางปกครอง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ควรพิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครองและหนังสืออนุญาตให้ขนแร่พิพาทให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาอันสมควร คือ ภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าประมูลครบถ้วน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี ครอบครองแร่พิพาทตามหนังสืออนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครอง ที่ ๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ หลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าประมูลครบถ้วนแล้วเป็นระยะเวลาถึง ๒ ปี ๗ เดือน ๘ วัน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร สำหรับหนังสืออนุญาตขนแร่ เมื่อนับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดี

ชำระเงินค่าประมูลครบถ้วน คือ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ จนถึงวันฟ้องคดีวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับหนังสืออนุญาตขนแร่ กรณีจึงเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขนแร่เหล็กของกลางที่ได้จากการประมูล ส่วนใบอนุญาตให้ขายแร่พิพาทนั้น หากผู้ฟ้องคดีประสงค์ที่จะขายแร่พิพาทให้แก่บริษัท พ. ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นขอใบอนุญาตให้ขายแร่ดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เพื่อจัดให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากอธิบดีในกรณีพิเศษเฉพาะครั้งที่ขายตามมาตรา ๙๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอรับใบอนุญาตให้ขายแร่พิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จึงยังไม่มีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้ขายแร่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ออกใบอนุญาตให้ขายแร่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกใบอนุญาตให้ขายแร่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

สำหรับการพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จะต้องพิจารณาให้ได้ว่าความว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองแร่พิพาทล่าช้าเกินสมควร และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกหนังสืออนุญาตให้ขนแร่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาซื้อขายแร่เหล็กของกลางที่ได้จากการประมูลกับบริษัท พ. คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายมิได้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญา โดยผู้ฟ้องคดีไม่สามารถขายและส่งมอบแร่พิพาทให้แก่บริษัท พ. ภายในเวลาที่กำหนดในสัญญาได้ เนื่องจากไม่มีใบอนุญาตให้ขายแร่ และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับใบอนุญาตให้ขายแร่แต่บริษัท พ. ได้รับอนุญาตให้ซื้อแร่ได้ตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งปรากฏตามใบอนุญาตให้ซื้อแร่ตามใบอนุญาตซื้อแร่ ที่ ๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ บริษัท พ. จึงไม่อาจซื้อแร่และรับมอบแร่ภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๐ ประกอบกับมาตรา ๙๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ ความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวจึงเกิดจากข้อตกลงในสัญญาและตัวผู้ฟ้องคดีเอง มิได้เป็นผลโดยตรงมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองแร่พิพาทล่าช้าเกินสมควร และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการออกหนังสืออนุญาตให้ขนแร่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๑๙/๒๕๖๗)

๔. การเกษตร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. สหกรณ์

ก่อนที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมติให้สมาชิกออกจากสหกรณ์เพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ตามข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบริษัทการบินไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องได้มีการสอบสวนพิจารณาแล้วปรากฏว่ามีเหตุดังกล่าวจริง และได้ลงมติให้สมาชิกออกโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามแห่งจำนวนกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่อยู่ในที่ประชุมแล้ว อันเป็นขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๒ วรรคสอง ของข้อบังคับเดียวกัน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ว่าต้องดำเนินการให้ครบถ้วน จึงจะสามารถให้สมาชิกนั้นออกจากสหกรณ์ได้ หากไม่แล้ว กรณีย่อมเป็นเหตุให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าวที่ให้สมาชิกออกจากสหกรณ์ได้

ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ รองนายทะเบียนสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดี ชุดที่ ๓๗ ที่ให้นาย บ. (ผู้ร้องสอด) ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากผู้ร้องสอดได้ทำสัญญา กู้ยืมเงินและผิดนัดชำระหนี้ โดยเหตุผลของการเพิกถอน คือ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องสอด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องสอดมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่จริงตามการกล่าวอ้างของผู้ร้องสอดและเป็นความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีในการตรวจสอบที่อยู่ของผู้ร้องสอด ทำให้ผู้ร้องสอดไม่ได้รับการแจ้งเตือน อีกทั้งในการมีมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดี ไม่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๒ วรรคสอง ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานบริษัทการบินไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การสอบสวนตามข้อกำหนดดังกล่าวไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งกรณีของผู้ร้องสอด เป็นความผิดชัดแจ้ง จึงฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ผู้ร้องสอดค้างส่งเงินงวดชำระหนี้ติดต่อกันเป็นเวลาสองงวด ประกอบกับผู้ร้องสอดไม่ได้ปฏิเสธข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องสอดไม่ได้ค้างส่งเงินงวดชำระหนี้ติดต่อกันเป็นเวลาสองงวดแต่อย่างใด กรณีจึงเป็นไปตามข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง (๔) ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบริษัทการบินไทยฯ ที่กำหนดว่า การจะให้สมาชิกออกจากสหกรณ์ได้นั้นจะต้องเป็นกรณีที่สมาชิกผู้นั้นค้างส่งเงินงวดชำระหนี้ติดต่อกันเป็นเวลาสองงวด อย่างไรก็ตาม กรณีผู้ร้องสอดผู้เป็นสมาชิกจะถูกให้ออกจากสหกรณ์ตามข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง (๔) ของข้อบังคับดังกล่าวหรือไม่ นั้น จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่ข้อบังคับสหกรณ์ฉบับนี้ กำหนดไว้ กล่าวคือ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องได้มีการสอบสวนพิจารณาแล้วปรากฏว่ามีเหตุดังกล่าวจริง และได้ลงมติให้สมาชิกออกโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามแห่งจำนวนกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่อยู่ในที่ประชุมแล้ว อันเป็นขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๒ วรรคสอง ของข้อบังคับเดียวกัน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ว่าต้องดำเนินการให้ครบถ้วน จึงจะสามารถให้สมาชิกนั้นออกจากสหกรณ์ได้ แม้ข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ร้องสอดค้างชำระหนี้เกินสองงวดติดต่อกันก็ได้เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด หากแต่การสอบสวนของคณะกรรมการติดตามและเร่งรัดหนี้

เป็นขั้นตอนการแสวงหาพยานหลักฐานข้อเท็จจริงให้ถูกต้องครบถ้วน รวมถึงเป็นการให้โอกาสผู้ร้องสอดได้แสดงพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการติดตามและเร่งรัดหนี้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีการนำส่งหนังสือทวงถามให้ผู้ร้องสอดชำระหนี้ตรงตามที่อยู่ที่ผู้ร้องสอดได้ให้ไว้หรือไม่ และกรณีผู้ร้องสอดประสบอุบัติเหตุต้องเข้ารับการรักษาทันทีที่โรงพยาบาลอันเป็นเหตุให้ผู้ร้องสอดไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือไม่ กรณีจึงเห็นได้ว่าการที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของผู้ฟ้องคดีมีมติให้ผู้ร้องสอดออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องสอดและไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๒ วรรคสองของข้อบังคับดังกล่าว จึงมีเหตุให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าว ดังนั้นมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ให้ผู้ร้องสอดออกจากการเป็นสมาชิกจึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกคำสั่งเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นใหม่ที่เป็นที่ยืนยันคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๓๒/๒๕๖๗)

กรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่นได้มีการยกเลิกระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการและตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการเดิม และกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการและตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ จำนวน ๑๓ ฉบับ โดยปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่เคยส่งร่างระเบียบหรือสำเนาของระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการและตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการทั้งหมดมาให้สหกรณ์จังหวัดขอนแก่นทราบหรือตรวจสอบ ประกอบกับระเบียบแต่ละฉบับมีการทำบัญชีการเงินของแต่ละกองทุนโดยไม่ได้นำมารวมอยู่ในบัญชีทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว ซึ่งต่อมาอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ให้ดำเนินการตรวจสอบว่ามีสหกรณ์ใดที่อยู่ในความรับผิดชอบที่ได้มีการกำหนดหลักประกันเงินกู้หรือจัดสวัสดิการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือกฎหมายอื่น หากมีกรณีดังกล่าวให้ดำเนินการแจ้งให้สหกรณ์แห่งนั้นยุติการดำเนินการ จึงเป็นกรณีที่อธิบดีฯ ได้มอบหมายให้สหกรณ์จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ซึ่งหลังจากนั้นสหกรณ์จังหวัดขอนแก่นได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓ แจ้งประธานสหกรณ์ทุกสหกรณ์ในจังหวัดขอนแก่น รวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ดำเนินการไม่ถูกต้องดังกล่าวเพื่อให้ทราบแนวทางปฏิบัติข้างต้น จึงเป็นกรณีที่อธิบดีฯ โดยสหกรณ์จังหวัดขอนแก่นใช้อำนาจในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์ตามข้อ ๒ ของคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ดำเนินการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับและดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด กรณีดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการทำมาปณกิจสงเคราะห์ การเก็บเงินกองทุนสวัสดิการต่าง ๆ จำนวน ๑๓ กองทุน และการทำประกันชีวิตให้แก่สมาชิกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะสมาชิกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) รับจดทะเบียน ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ และกำกับดูแลสหกรณ์ให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น... (๔) ออกคำสั่งให้มีการตรวจสอบหรือไต่สวนเกี่ยวกับการจัดตั้งการดำเนินงาน หรือฐานะการเงินของสหกรณ์ หรือให้จัดทำแผนปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ (๕) สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วน ของสหกรณ์ หรือให้เลิกสหกรณ์ ถ้าเห็นว่าสหกรณ์กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือสมาชิก ... (๘) ออกระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้มีการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ (๙) กระทำการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย วรรคสอง บัญญัติว่า บรรดาอำนาจของนายทะเบียนในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติหรือการดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนสหกรณ์อาจมอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายให้ปฏิบัติการแทนได้ และมาตรา ๒๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอันอาจทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะการเงิน ตามรายงานการตรวจสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด (๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรืออาจทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก (๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะมีการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จ... คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีการยกเลิกระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการและตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการเดิม และกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการและตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ จำนวน ๑๓ ฉบับ โดยปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่เคยส่งร่างระเบียบหรือสำเนาของระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการและตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการทั้งหมดมาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบหรือตรวจสอบแต่อย่างใด ประกอบกับระเบียบแต่ละฉบับมีการทำบัญชีการเงินของแต่ละกองทุนโดยไม่ได้นำมารวมอยู่ในบัญชีทางการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมส่งเสริมสหกรณ์

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ ให้ดำเนินการตรวจสอบว่ามีสหกรณ์ใดที่อยู่ในความรับผิดชอบ ที่ได้มีการกำหนดหลักประกันเงินกู้หรือจัดสวัสดิการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือกฎหมายอื่น หากมีกรณีดังกล่าวให้ดำเนินการแจ้งให้สหกรณ์แห่งนั้นยุติการดำเนินการ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ซึ่งหลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓ แจ้งประธานสหกรณ์ทุกสหกรณ์ในจังหวัดขอนแก่น รวมถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อให้ทราบแนวทางปฏิบัติดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ใช้อำนาจในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์ตามข้อ ๒ ของคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ดำเนินการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว

ส่วนกรณีที่นาง น. ในฐานะตัวแทนสมาชิกชมรมสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอให้ตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บเงินกองทุนสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และถ้าไม่ถูกต้องควรคืนเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่สมาชิก นั้น ปรากฏว่าภายหลังจากที่ได้รับหนังสือดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยคณะผู้ตรวจการสหกรณ์ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่นได้เข้าตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ และพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยกองทุนสวัสดิการขึ้นถือใช้จำนวน ๑๓ กองทุน ซึ่งมีลักษณะเข้าข่ายผิดกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิตและกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๓ แนะนำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณายุติการดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้แจงข้อเท็จจริงและได้เข้าตรวจสอบการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนมาโดยตลอด ทั้งยังได้มีการติดตาม กำกับดูแล แนะนำการแก้ไขปัญหาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เรื่อยมา รวมระยะเวลาจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ ของนาง น. ถึงวันที่มีคำสั่งนายทะเบียนลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นเวลาประมาณหนึ่งปี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้ฟ้องคดีมาโดยตลอด จึงเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ (๑) (๔) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ โดยเหมาะสมกับข้อเท็จจริงภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๙/๒๕๖๘)

การที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น จนเป็นเหตุให้สหกรณ์มีสภาพหนี้สินล้นพ้นตัวจนต้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง ถือได้ว่านายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร แต่ความเสียหายที่สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์และไม่สามารถเบิกถอนเงินฝากในบัญชีเงินฝากสะสมหุ้นและบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษได้ ไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงไม่เป็นการกระทำละเมิด กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของนายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายจึงไม่ต้องรับผิดชอบสมาชิกสหกรณ์

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด นับแต่ผู้ฟ้องคดีสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ปรากฏรายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ว่า สหกรณ์มีกำไรอย่างต่อเนื่องทุกปี ยกเว้นในรอบปีบัญชี ๒๕๕๖ สหกรณ์ขาดทุนประมาณ ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท สมาชิกสหกรณ์บางรายจึงมีหนังสือสอบถามกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลสหกรณ์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือชี้แจงสมาชิกรายดังกล่าวและได้นำหนังสือเผยแพร่ให้สมาชิกสหกรณ์ทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ไม่ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ดำเนินการผิดกฎหมายหลายกรณี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์และได้ฝากเงินไว้กับสหกรณ์ไม่สามารถเบิกถอนเงินจากบัญชีได้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อตามรายงานผลการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ที่ผู้สอบบัญชีเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ไม่ได้ดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับการถือหุ้นและการบริหารธุรกิจเงินกู้แก่สมาชิกสมทบ และไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้สอบบัญชีได้แนะนำไว้ รวมทั้งผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ ๒๘ พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ ๒๗ ซึ่งมีนาย ศ. กับพวก มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกระทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย จึงมีมติให้ดำเนินคดีนาย ศ. กับพวก โดยยื่นฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งรวม ๕ คดี แต่หลังจากที่มีมติเลือกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ ๒๙ ซึ่งมีนาย ศ. เป็นประธานกรรมการไปบริหารงานของสหกรณ์ฯ อีกครั้ง ได้มีมติถอนฟ้องและถอนคำร้องทุกข้อในคดีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ ๒๘ ดำเนินการทุกคดี ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ ๒๙ กระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก จึงมีคำสั่งที่ ๗๐๖/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ ๒๙ พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และมีคำสั่งที่ ๗๐๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชั่วคราว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นได้ว่า ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย

กำหนดให้ต้องปฏิบัติในการกำกับดูแลสหกรณ์ของนายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย แม้จะยังฟังไม่ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการจงใจกระทำต่อผู้ฟ้องคดีโดยผิดกฎหมาย แต่ก็รับฟังได้โดยไม่มีข้อสงสัยว่าการกระทำของนายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายเป็นการกระทำโดยไม่เคร่งครัด หรือมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติในการกำกับดูแลสหกรณ์ตามมาตรา ๑๗ ถึงมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ แต่ละแห่งเวลาสามารถใช้เป็นช่องทางกระทำการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับสหกรณ์ โดยอาศัยโอกาสจากการที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์โดยไม่เคร่งครัดและมีข้อบกพร่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จนถึงสิ้นปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ทำให้สหกรณ์มียอดผลประกอบการขาดทุนสุทธิกว่า ๑๕,๒๗๙ ล้านบาท และมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางแล้ว กรณีจึงถือว่านายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่เพียงกำกับดูแลสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ เท่านั้น มิใช่ผู้รับฝากเงินของผู้ฟ้องคดี แต่สหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด เป็นผู้รับฝากเงินซึ่งมีหน้าที่ต้องคืนเงินส่วนนี้ให้ครบจำนวนตามที่ฝากให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสัญญาฝากทรัพย์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ดำเนินการโดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกให้ทำหน้าที่ดูแลการบริหารของสหกรณ์ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ย่อมมีโอกาสได้ตรวจสอบกิจการและผลการดำเนินงานในรอบปีของสหกรณ์ว่ามีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจำนวนเท่าใด รวมทั้งมีโอกาสสอบถามคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานที่ผ่านมา และมีสิทธิแสดงความเห็นต่อผลการดำเนินงานดังกล่าว ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์และไม่สามารถเบิกถอนเงินฝากในบัญชีเงินฝากสะสมหุ้นและบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษได้ จึงไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของนายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ นอกจากนี้ ในขณะฟ้องคดีสถานะของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด อยู่ระหว่างปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลาย และหากปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการสำเร็จตามแผนดังกล่าวทำให้สหกรณ์กลับมาดำเนินกิจการได้ตามปกติ ผู้ฟ้องคดีย่อมใช้สิทธิในการเบิกถอนเงินดังกล่าวได้ แต่หากสหกรณ์ปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการไม่สำเร็จและตกเป็นบุคคลล้มละลาย ผู้ฟ้องคดีก็สามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะไปว่ากล่าวกับสหกรณ์ได้ต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒/๒๕๖๘)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการมีคำสั่งระงับยับยั้งหรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และหากนายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมติดังกล่าว ผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ คือ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ ไม่ได้มีการบัญญัติให้สมาชิกสหกรณ์มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องเรียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นการเฉพาะ การที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีแล้วมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ร้องเรียนทราบ ย่อมไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ปฏิเสธคำร้องขอหรือปฏิเสธสิทธิการร้องเรียนตามกฎหมายเฉพาะของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และเมื่อผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว นายทะเบียนหรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ได้มีคำสั่งระงับยับยั้ง หรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ เพื่อให้เป็นไปตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีย่อมจะอ้างสิทธิอุทธรณ์เพื่อโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีมติไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการพัฒนารัฐวิสาหกิจ จำกัด และได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ประจำปี ๒๕๖๐ ต่อมา คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สหกรณ์ออมทรัพย์กรมการพัฒนารัฐวิสาหกิจ จำกัด ได้มีมติให้ผู้ฟ้องคดีออกจากสหกรณ์ฯ และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากสมาชิกสหกรณ์ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ สั่งยกเลิกมติและคำสั่งดังกล่าว แต่นายทะเบียนสหกรณ์โดยรองนายทะเบียนสหกรณ์ (ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒) มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า การให้ผู้ฟ้องคดีออกจากสหกรณ์ดังกล่าวเป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดในข้อ ๔๑ ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการพัฒนารัฐวิสาหกิจ จำกัด แล้ว และมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ไม่ได้เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบ หรือคำสั่งของนายทะเบียน รองนายทะเบียนสหกรณ์ย่อมไม่อาจใช้อำนาจยับยั้งหรือเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์และคัดค้านผลการพิจารณาดังกล่าวต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อมา คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ฯ ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งที่ปฏิเสธการใช้อำนาจดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะรับไว้พิจารณาได้ จึงมีมติไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาต่อไป

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ ในการมีคำสั่งระงับยับยั้งหรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และถ้าหากนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งให้เป็นไปตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีโดยมีคำสั่งระงับยับยั้งหรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าว คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ย่อมจะอยู่ในฐานะของผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อโต้แย้งคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ได้ตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ แต่เมื่อพิจารณาหนังสือลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๑ ที่นายทะเบียนสหกรณ์โดยรองนายทะเบียนสหกรณ์แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการให้ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดในข้อ ๔๑ ของข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการพัฒนาชุมชนจำกัด แล้ว และมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าวไม่ได้ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ย่อมไม่อาจใช้อำนาจยับยั้งหรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าวได้ เห็นได้ว่า การแจ้งผลการพิจารณาของนายทะเบียนสหกรณ์ดังกล่าวคงมีลักษณะเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการให้ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นไปตามข้อบังคับสหกรณ์ฯ และมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าวไม่ได้ฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์เท่านั้น กรณีดังกล่าวย่อมไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ปฏิเสธคำร้องขอหรือปฏิเสธสิทธิการร้องเรียนตามกฎหมายเฉพาะของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และโดยที่บทบัญญัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตราใด ๆ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ ไม่ได้มีการบัญญัติให้สมาชิกสหกรณ์มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องเรียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นการเฉพาะ การที่นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี แล้วมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ร้องเรียนให้ทราบ กรณีดังกล่าวย่อมไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ปฏิเสธคำร้องขอหรือปฏิเสธสิทธิการร้องเรียนตามกฎหมายเฉพาะของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เมื่อผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เห็นความผิดของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชอบด้วยกฎหมาย โดยนายทะเบียนหรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ได้มีคำสั่งระงับยับยั้ง หรือเพิกถอนมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีย่อมจะอ้างสิทธิอุทธรณ์เพื่อโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ไม่ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๔๖/๒๕๖๘)

บทที่ ๙

คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุข

๑. การจัดให้มีสิ่งสาธารณสุข

๑.๑ การกำหนดจุดก่อสร้างสะพาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

การที่เทศบาลตำบลได้ก่อสร้างท่อระบายน้ำเหลี่ยมสำเร็จรูป ขนาด ๑.๘๐ x ๑.๘๐ เมตร จำนวน ๒ แถว ความยาวไม่น้อยกว่า ๖๓ เมตร ลงในลำห้วยสาธารณะ ทั้งยังมีการถมดินจากบริเวณขอบของท่อระบายน้ำถึงขอบของลำห้วยสาธารณะให้เท่ากันระดับดินเดิม ซึ่งด้านบนของท่อระบายน้ำที่วางลงในลำห้วยจะเทคอนกรีตเสริมเหล็กหนา ๑๐ เซนติเมตร ปิดทั้งหมด มีเพียงช่องระบายน้ำสำหรับการลงไปลอกท่อที่มีตะแกรงเหล็กปิดไว้เท่านั้น จึงมีลักษณะเป็นเหมือนอุโมงค์ให้น้ำไหลลอดผ่านไปได้ แต่ทางเดินของน้ำน้อยกว่าขนาดของลำห้วย และเปลี่ยนลักษณะของลำห้วยเดิม จากแบบเปิดโล่งเป็นแบบปิดที่มีการระบายน้ำผ่านทางท่อระบายน้ำเท่านั้น สภาพของลำห้วยภายหลังการก่อสร้างจึงย่อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพลำห้วยสาธารณะสำหรับนำไปใช้สาธารณประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่เคยใช้ในการระบายน้ำ กล่าวคือ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับโครงการเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งหากเทศบาลตำบลประสงค์จะดำเนินโครงการในลักษณะดังกล่าวต่อไปจะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาตามข้อ ๔ และข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง เป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓

เมื่อนายอำเภอในฐานะเป็นผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลตำบลให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เห็นว่า เทศบาลตำบลยังคงดำเนินการก่อสร้างตามโครงการ โดยยังมีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าว จึงมีหนังสือชี้แจงแนะนำตักเตือนให้ดำเนินการรื้อถอนวัสดุก่อสร้างที่อาจกีดขวางทางระบายน้ำในลำห้วยสาธารณะ แต่เทศบาลตำบลไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย นายอำเภอย่อมมีอำนาจสั่งให้ระงับการปฏิบัติไว้ก่อนได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของนายอำเภอที่สั่งให้ระงับการก่อสร้างตามโครงการดังกล่าวจนกว่าจะดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

เทศบาลตำบลเหนือคลอง (ผู้ฟ้องคดี) ได้ว่าจ้างให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ดำเนินการก่อสร้างท่อระบายน้ำเหลี่ยมสำเร็จรูป ขนาด ๑.๘๐ x ๑.๘๐ เมตร ความยาวรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๓ เมตร บริเวณโรงพระเหนือ-โรงพระใต้ ซึ่งเป็นโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมขังในชุมชนตามแผนพัฒนาสามปีของผู้ฟ้องคดี ต่อมา มีการร้องเรียนไปยังศูนย์ดำรงธรรมอำเภอว่า โครงการมีการก่อสร้างวางท่อระบายน้ำเหลี่ยมสำเร็จรูปลงในลำห้วยสาธารณะที่มีความกว้าง ๖-๗ เมตร เป็นการกีดขวางทางน้ำ อาจทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในอนาคต นายอำเภอเหนือคลอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะทำงานฯ ได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงแนะนำผู้ฟ้องคดีว่าหากจะมีการวางท่อเหลี่ยมสำเร็จรูปและถมดินบริเวณด้านข้างให้สภาพลำห้วย สาธารณประโยชน์เปลี่ยนไปจากเดิม ให้ดำเนินการขออนุญาตใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันต่อผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และปฏิบัติตาม ประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด แต่หาก ไม่ประสงค์ที่จะทำให้สภาพห้วยสาธารณะเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ให้ผู้ฟ้องคดีปรับแก้แบบก่อสร้าง ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น จากเดิมวางท่อเหลี่ยมเพียงแถวเดียว ให้เพิ่มเป็น ๒ หรือ ๓ แถว เพื่อให้ น้ำไหลได้สะดวกมากขึ้น ผู้ฟ้องคดีจึงเลือกที่จะก่อสร้างท่อระบายน้ำเหลี่ยมสำเร็จรูป ขนาด ๑.๘๐ x ๑.๘๐ เมตร จำนวน ๒ แถว ความยาวไม่น้อยกว่า ๖๓ เมตร เพื่อให้การดำเนินงาน ตามโครงการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ซึ่งคณะทำงานฯ เห็นว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ ที่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแจ้งให้นายกเทศมนตรีตำบลเหนือคลองซึ่งอยู่ในที่ประชุม ขออนุญาตดำเนินการตามโครงการต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และกระทรวงมหาดไทยตามขั้นตอน รวมทั้ง สั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดำเนินงานตามโครงการไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขออนุญาตก่อสร้างท่อระบายน้ำเหลี่ยมสำเร็จรูป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว เห็นว่า โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใช้ประโยชน์ร่วมกัน มีการก่อสร้าง ปรับปรุง พัฒนา และดำเนินการแตกต่างไปจากการใช้ประโยชน์ร่วมกันเดิม ซึ่งต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้ เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง เป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงยังไม่ให้ความเห็นชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้ดำเนินการรื้อถอน วัสดุก่อสร้างที่อาจกีดขวางทางระบายน้ำในลำห้วยสาธารณะประโยชน์ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตาม อำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้าง ตามโครงการดังกล่าวจนกว่าจะดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย และให้ดำเนินการรื้อถอนวัสดุ ก่อสร้างที่อาจกีดขวางทางระบายน้ำในลำห้วยสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เป็นคดีนี้

กรณีดังกล่าวเมื่อได้พิจารณาลักษณะของการก่อสร้างท่อระบายน้ำระบบท่อปิดจำนวน ๑ แถว ในลำห้วยสาธารณะ ซึ่งภายหลังได้มีการแก้ไขแบบแปลนจากเดิม เป็นก่อสร้างท่อระบายน้ำเหลี่ยม สำเร็จรูป ขนาด ๑.๘๐ x ๑.๘๐ เมตร จำนวน ๒ แถว ความยาวไม่น้อยกว่า ๖๓ เมตร ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ให้คำแนะนำไว้เป็นทางเลือก จะเห็นได้ว่าผลของการก่อสร้างตามแบบแปลนของผู้ฟ้องคดีจะได้

ความกว้างของทางเดินน้ำในท่อระบายน้ำเหลี่ยมทั้งสองแถวเพียง ๓.๖๐ เมตร ซึ่งน้อยกว่าขนาดความกว้างของลำห้วยสาธารณะเดิมที่มีความกว้างประมาณ ๑๐-๑๒ เมตร อีกทั้งยังมีการถมดินจากบริเวณขอบของท่อเหลี่ยมสำเร็จรูปถึงขอบของลำห้วยสาธารณะให้เท่ากับระดับดินเดิม ส่วนด้านบนของท่อระบายน้ำที่วางลงในลำห้วยจะเทคอนกรีตเสริมเหล็กหนา ๑๐ เซนติเมตร ปิดทั้งหมด มีเพียงช่องระบายน้ำเหลี่ยมสำหรับการลงไปลอกท่อ ขนาด ๐.๖๐ x ๐.๘๐ เมตร ที่มีตะแกรงเหล็กปิดไว้เท่านั้น จึงมีลักษณะเป็นเหมือนอุโมงค์ให้น้ำไหลลอดผ่านไปได้ดังเดิม แต่ทางเดินของน้ำน้อยกว่าขนาดของลำห้วยเดิม และเปลี่ยนลักษณะของลำห้วยเดิมจากแบบเปิดโล่ง เป็นแบบปิดที่มีการระบายน้ำผ่านทางท่อระบายน้ำเท่านั้น สภาพลำห้วยสาธารณะภายหลังการก่อสร้างจึงย่อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้ง นายกเทศมนตรีตำบลเหนือคลองได้ชี้แจงต่อสภาเทศบาลตำบลเหนือคลองและคณะทำงานฯ ว่า ผู้ฟ้องคดีต้องการจะปรับปรุงภูมิทัศน์ด้านบนของท่อเหลี่ยมสำเร็จรูปให้มีความสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถเชื่อมโยงกับโครงการเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดใน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนของเทศบาลตำบลเหนือคลอง ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์ในการก่อสร้างโครงการดังกล่าวเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพลำห้วยสาธารณะสำหรับนำไปใช้สาธารณประโยชน์อย่างอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่เคยใช้ในการระบายน้ำ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะดำเนินโครงการในลักษณะดังกล่าวต่อไป จะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุมัติตามข้อ ๔ และข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง เป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเป็นผู้ช่วยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ฟ้องคดีให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดียังคงดำเนินการก่อสร้างท่อเหลี่ยมสำเร็จรูปตามโครงการ โดยยังมีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าว จึงมีหนังสือชี้แจงแนะนำตักเตือนให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนวัสดุก่อสร้างที่อาจกีดขวางทางระบายน้ำในลำห้วยสาธารณะประโยชน์ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจสั่งให้ระงับการปฏิบัติของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อนได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างตามโครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำเหลี่ยมสำเร็จรูป บริเวณโรงพระเหนือ-โรงพระใต้ จนกว่าจะดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๗/๒๕๖๘)

การที่เทศบาลตำบลได้ก่อสร้างคลองระบายน้ำสาธารณะอยู่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะทำสัญญาเช่าที่ดินซึ่งเป็นที่ดินสงฆ์กับวัด เพื่อปลูกบ้านพักอาศัย ผู้ฟ้องคดีย่อมเล็งเห็นได้ว่าอาจเกิดผลกระทบต่อบ้านที่จะปลูกสร้างในภายหลัง อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีสมควรหรือยินยอมที่จะเสี่ยงภัยหรือยอมรับความเสียหายในเรื่องการกีดขวางอันอาจเกิดขึ้นได้จากการระบายน้ำของคลองดังกล่าว และเมื่อพิจารณาสภาพตำแหน่งที่ตั้งบ้านของผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ทางด้านทิศใต้ของถนนและอยู่สุดซอยติดกับปลายคลองระบายน้ำ เห็นได้ว่า แม้จะไม่มี การก่อสร้างคลองระบายน้ำ

โดยลดขนาดความกว้างของปลายคลองลง ผู้ฟ้องคดีก็ยังคงได้รับผลกระทบจากการระบายน้ำของคลองดังกล่าวโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น การก่อสร้างคลองระบายน้ำสาธารณะที่พิพาทจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี สำหรับในส่วนการก่อสร้างท่อระบายน้ำในภายหลังซึ่งรับฟังได้ว่า เป็นการดำเนินการปรับปรุงระบบระบายน้ำเดิมเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังถนนในฤดูฝน โดยก่อสร้างท่อระบายน้ำบริเวณตรงข้ามหน้าโรงพยาบาล เชื่อมต่อกับท่อระบายน้ำภายในวัด ซึ่งไม่มีน้ำโสโครกจากโรงพยาบาลไหลลงสู่คลองสาธารณะที่พิพาท และปริมาณน้ำฝนที่ระบายไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเกิดขึ้นก่อนดำเนินโครงการ โดยหากไม่มีฝนตกก็ไม่มีน้ำในท่อระบายลงสู่คลองสาธารณะดังกล่าว การก่อสร้างท่อระบายน้ำที่พิพาทจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีเช่นกัน เทศบาลตำบลและกรมโยธาธิการและผังเมืองจึงไม่จำเป็นต้องย้ายช่วงปลายคลองระบายน้ำสาธารณะและท่อระบายน้ำดังกล่าว รวมทั้งไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาเช่าที่ดินอันเป็นที่ธรณีสงฆ์กับวัด ก. เพื่อปลูกบ้านพักอาศัย อ้างว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เทศบาลตำบลกระดังงา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ก่อสร้างคลองระบายน้ำสาธารณะโดยหักมุมคลองให้บ้านหลังหนึ่ง ทำให้ปลายคลองที่เป็นทางน้ำลงสู่แม่น้ำแม่กลองมาตรงกับบ้านของผู้ฟ้องคดี และการก่อสร้างท่อระบายน้ำขนาดใหญ่ซึ่งเป็นโครงการของแขวงทางหลวงชนบทสมุทรสงคราม เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง โดยก่อสร้างท่อระบายน้ำบริเวณตรงข้ามหน้าโรงพยาบาล น. เชื่อมต่อกับท่อระบายน้ำภายในวัด ก. ตามโครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะชุมชนบางน้อยของกรมโยธาธิการและผังเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งเป็นการปล่อยน้ำโสโครกจากถนนลงมายังคลองระบายน้ำสาธารณะดังกล่าว เป็นเหตุให้เมื่อฝนตกน้ำจากถนนจะไหลมายังบ้านของผู้ฟ้องคดี ทำให้ได้ทุนบ้านถูกน้ำกัดเซาะได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อนายกเทศมนตรีตำบลกระดังงา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่ได้รับการแก้ไข จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในสำนวนคดีแล้วรับฟังได้ว่า คลองระบายน้ำสาธารณะที่พิพาทได้ก่อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๖ ตามที่เจ้าอาวาสในขณะนั้นได้ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สร้างกำแพงคอนกรีตเพื่อช่วยกักเก็บน้ำไว้ใช้เมื่อเกิดอัคคีภัย ซึ่งด้านทิศเหนือของคลองระบายน้ำมีถนนเทศบาลตำบลกระดังงา ซอย ๗ (ชุมชนวัด ก.) อยู่ด้านขวา ส่วนด้านซ้ายจะเป็นบ้านเรือนของประชาชน โดยมีคลองระบายน้ำขนานไปกับถนนจนสุดซอย โดยที่ถนนดังกล่าวมีความกว้าง ๔ เมตร เท่ากันตลอดทั้งสาย ส่วนทางใต้ของคลองระบายน้ำก่อนถึงปลายคลองประมาณ ๑๐ เมตร มีการก่อสร้างบ้านคร่อมคลองธรรมชาติเดิมทำให้ขนาดความกว้างของปลายคลองแคบลง โดยผู้ฟ้องคดีก็มีโต้แย้ง กรณีจึงเชื่อได้ว่าการก่อสร้างคลองระบายน้ำสาธารณะที่พิพาทยังคงเป็นไปตามแนวคลองธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ซึ่งเป็นไปตามแนวของถนนและขนานกับถนนดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาเช่าที่ธรณีสงฆ์กับวัด ก. เพื่อปลูกบ้านอยู่อาศัย จึงได้เห็นลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของคลองระบายน้ำแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมเล็งเห็นได้ว่า อาจเกิดผลกระทบต่อบ้านที่จะปลูกสร้างในภายหลังได้ แต่ผู้ฟ้องคดียังดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีสมัครใจหรือยินยอมที่จะเสี่ยงภัยหรือยอมรับความเสียหาย อันอาจจะเกิดขึ้นได้จากการระบายน้ำของคลองดังกล่าวลงสู่แม่น้ำแม่กลอง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสภาพตำแหน่งที่ตั้งของบ้านที่อยู่ทางด้านทิศใต้ของถนนซึ่งอยู่สุดซอยของถนนดังกล่าว และติดกับปลายคลองระบายน้ำสาธารณะ ย่อมเห็นได้ว่า แม้จะไม่มี การก่อสร้าง คลองระบายน้ำโดยการลดขนาดความกว้างของปลายคลองลง ผู้ฟ้องคดีก็ยังคงได้รับผลกระทบ จากการระบายน้ำโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก่อสร้างคลองระบายน้ำสาธารณะดังกล่าว จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับท่อระบายน้ำที่พิพาทเป็นโครงการของแขวงทางหลวงชนบทสมุทรสงคราม ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการก่อสร้างท่อระบายน้ำขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๔๐ เมตร เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังถนนในฤดูฝน โดยสร้างท่อระบายน้ำบริเวณตรงข้ามหน้าโรงพยาบาล น. เชื่อมต่อกับท่อระบายน้ำภายในวัด ก. ซึ่งเมื่อพิจารณาคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ว่าน้ำที่มาจากโรงพยาบาล น. ไม่มีน้ำเสียที่เป็นน้ำโสโครก เนื่องจากโครงการดังกล่าวสร้างมา เพื่อป้องกันน้ำท่วม นอกจากนี้ ถนนมีความสูงกว่าพื้นดินของโรงพยาบาล ซึ่งน้ำของโรงพยาบาล จะมีการบำบัดแล้วไหลไปทางด้านหลังของโรงพยาบาลลงสู่คลองบางน้อย โดยไม่มีการเชื่อมต่อ น้ำทั้ง กับบ้านเรือนที่อยู่ริมถนน จึงไม่มีน้ำโสโครกจากโรงพยาบาลไหลลงสู่คลองสาธารณะที่พิพาท น้ำที่ไหลลงสู่ คลองดังกล่าวจึงเป็นน้ำฝนเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยังให้การว่างานติดตั้งท่อระบายน้ำ และบ่อพัก ค.ส.ล. เป็นการดำเนินการเพื่อปรับปรุงระบบระบายน้ำฝนเดิม โดยปริมาณน้ำฝนที่ระบาย ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากปริมาณน้ำฝนตามปกติที่เคยเกิดขึ้นก่อนการก่อสร้าง และระบบระบายน้ำ ดังกล่าวไม่ได้รับน้ำโสโครกที่ไม่ได้ผ่านการบำบัด จึงเชื่อได้ว่าไม่มีน้ำโสโครกลงสู่คลองระบายน้ำ สาธารณะที่พิพาทแต่อย่างใด

เมื่อคลองระบายน้ำดังกล่าวสร้างขึ้นก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะทำสัญญาเช่าที่ธรณีสงฆ์กับวัด ก. ผู้ฟ้องคดีย่อมทราบถึงลักษณะของพื้นที่เชื่อว่าตั้งอยู่หน้าคลองระบายน้ำสาธารณะซึ่งเป็นที่รองรับน้ำ โดยได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนดำเนินโครงการ อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เสนอ การแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยจะนำหินใหญ่มาเรียงรอบฐานรากที่พิกอาศัยเพื่อป้องกันกระแสน้ำ กัดเซาะ ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ให้ดำเนินการดังกล่าว แต่ขอให้ทำการเปลี่ยนจุดระบายน้ำไปทั้งที่อื่น ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากท่อระบายน้ำไม่ใช่ทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกอบกับ เมื่อพิจารณาภาพถ่ายคลองระบายน้ำสาธารณะและบริเวณท่อระบายน้ำปรากฏว่า ไม่ได้มีน้ำท่วมขัง ตลอดเวลา อันสอดคล้องกับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ว่า โครงการดังกล่าว มีไว้เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมขังบนถนนในฤดูฝนเท่านั้น หากไม่มีฝนตกก็ไม่มีน้ำในท่อระบายลงสู่ คลองสาธารณะ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก่อสร้างท่อระบายน้ำดังกล่าว จึงไม่เป็นการกระทำละเมิด ต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่จำต้องย้ายช่วงปลายคลองระบายน้ำ สาธารณะและท่อระบายน้ำดังกล่าว รวมทั้งไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ. ๑๑๕/๒๕๖๘)

๑.๓ การกำหนดจุดจอดรถโดยสารประจำทาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดจุดปักเสาไฟฟ้าและพาดสายไฟฟ้า

ถนนในที่ดินจัดสรรเป็นสาธารณูปโภคซึ่งมีทั้งถนนสายเมนและถนนซอย เมื่อต่อมาได้มีการก่อสร้างเป็นบ้านจัดสรรจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไป ถนนในหมู่บ้านดังกล่าวจึงตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ซื้อที่ดินจัดสรร และจะกระทำการใด ๆ ให้ประโยชน์เกี่ยวกับภาระจำยอมในถนนดังกล่าวลดไปหรือเสื่อมความสะดวกในการใช้ประโยชน์มิได้ และห้ามมิให้ผู้จัดสรรที่ดินทำนิติกรรมกับบุคคลใดที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ถนนในหมู่บ้าน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดตามข้อ ๑๘ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคหนึ่งของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ แม้ต่อมาประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวจะถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็ตาม แต่มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังคงให้ถือว่าใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติฯ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่เป็นใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ต่อไป ซึ่งมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ยังคงคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคในที่ดินจัดสรรเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้จัดสรรที่ดินได้ดำเนินการตามข้อ ๑ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้วยการทำหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดในการขยายเขตไฟฟ้าผ่านที่พิพาทไปยังหมู่บ้านอื่น ดังนั้น การที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการปักเสาพาดสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตามแนวถนน โดยรุดล่าเข้าไปยังถนนในเขตหมู่บ้านจัดสรร จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินจัดสรรดังกล่าวได้รับความเสียหายที่ต้องเสื่อมความสะดวกในการใช้ประโยชน์จากถนนดังกล่าว อันถือได้ว่าเป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นผู้ซื้อที่ดินโครงการจัดสรรหมู่บ้าน ม. ซึ่งมีห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. เป็นผู้ขออนุญาตจัดสรรที่ดินตามโฉนดที่ดินสองแปลง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ต่อมา ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ปักเสาพาดสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าตามแนวถนนในหมู่บ้าน ม. เพื่อผ่านเข้าไปยังหมู่บ้าน ท. ตามคำร้องของนาง ส. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าผ่านที่พิพาทได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ระงับการขยายเขตไฟฟ้าหรือให้รื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

โดยระบุในแผนผังโครงการจัดสรรในข้อ ๓ ว่าได้จัดให้มีถนนในที่ดินจัดสรรเป็นสาธารณูปโภค ซึ่งมีทั้งถนนสายเมนและถนนซอย ซึ่งต่อมาได้มีการก่อสร้างเป็นบ้านจัดสรรใช้ชื่อว่าหมู่บ้าน ม. จำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไป ถนนในหมู่บ้านดังกล่าวจึงตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ซื้อที่ดินจัดสรรและจะกระทำการใด ๆ ให้ประโยชน์เกี่ยวกับภาระจำยอมในถนนดังกล่าวลดไปหรือเสื่อมความสะดวกในการใช้ประโยชน์มิได้และห้ามมิให้ผู้จัดสรรที่ดินทำนิติกรรมกับบุคคลใดที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ถนนในหมู่บ้าน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดขอนแก่น ตามข้อ ๑๘ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ของประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว แม้ต่อมาประกาศของคณะปฏิวัติฉบับเดียวกันจะถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็ตาม แต่มาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังคงให้ถือว่าใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติฯ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ เป็นใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ต่อไป และโดยที่มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังคงคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคในที่ดินจัดสรรเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑๘ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ของประกาศของคณะปฏิวัติฯ

เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ซึ่งเป็นผู้จัดสรรที่ดินดังกล่าวได้ดำเนินการตามข้อ ๑ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้วยการทำหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดขอนแก่นแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้าไปทำการขยายเขตไฟฟ้าตามคำร้องขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ด้วยการปักเสาพาดสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าบนถนนในเขตหมู่บ้าน ม. จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ และทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินจัดสรรดังกล่าวได้รับความเสียหายที่ต้องเสื่อมความสะดวกในการใช้ประโยชน์จากถนนดังกล่าว อันถือได้ว่าเป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ ไม่อาจถือว่าที่ดินพิพาทจะตกเป็นทางภาระจำยอมให้แก่ที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอมของศาลจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากที่ดินพิพาทเป็นสาธารณูปโภคประเภทถนนในที่ดินจัดสรร ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่ห้ามมิให้มีการกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมในที่ดินพิพาทลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้ และห้ามมิให้ผู้จัดสรรที่ดินทำนิติกรรมกับบุคคลใดอันก่อให้เกิดภาระแก่ที่ดินนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจถือตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอมของศาลจังหวัดขอนแก่นเพื่อยกขึ้นอ้างให้เป็นการขัดหรือแย้งกับกฎหมายได้ ทั้งนี้ แม้มาตรา ๑๔๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะบัญญัติให้สิทธิเกี่ยวกับภาระจำยอมอาจได้มาโดยอายุความตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว แต่ใช้ได้กับทรัพย์สินโดยทั่วไป ไม่อาจนำมาใช้กับทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคในที่ดินจัดสรรได้ เนื่องจากมีบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะให้การคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน สวน สนามเด็กเล่น ไร่เป็นกรณีพิเศษ โดยให้ตกอยู่ในภาระจำยอมโดยผลของกฎหมายเฉพาะแก่ที่ดินจัดสรรเท่านั้น และจะให้มีการกระทำการใด ๆ

อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งการจ่ายอมลตไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้ สาธารณูปโภคในที่ดินจัดสรร จึงไม่อาจตกเป็นภาระจ่ายอมโดยอายุความให้แก่บุคคลอื่นได้ ส่วนการที่อ้างว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ได้แสดงเจตนาอุทิศที่พิพาทให้เป็นทางสาธารณะแล้ว การแสดงเจตนาดังกล่าวแม้ไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือยังไม่มีเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน ก็ไม่ทำให้ที่พิพาทกลายเป็นถนนส่วนบุคคลได้นั้น เห็นว่า ที่ดินพิพาทเป็นสาธารณูปโภคในที่ดินจัดสรร ผู้จัดสรรที่ดินจึงถูกผูกพันให้มีหน้าที่บำรุงรักษาถนนในที่ดินจัดสรรให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นต่อไปตามนัยมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ และจะโอนสาธารณูปภคนั้นให้เป็นทางสาธารณะประโยชน์ ไม่ได้ตามมาตรา ๔๓/๑ หากมิได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเสียก่อน กล่าวคือ จะต้องดำเนินการในลำดับแรกด้วยการแจ้งให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรไปจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรหรือจัดตั้งนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น เพื่อรับโอนทรัพย์สินดังกล่าวไปจัดการและดูแลบำรุงรักษาภายในเวลาที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเสียก่อน หากไม่มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในเวลาดังกล่าว ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. จึงจะสามารถดำเนินการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ได้ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีจึงเห็นได้ว่า การจะโอนสาธารณูปโภคในที่ดินจัดสรรให้เป็นทางสาธารณะประโยชน์ได้นั้น มิใช่จะดำเนินการได้อย่างทรัพย์สินโดยทั่วไปด้วยการอุทิศโดยตรงโดยนำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือด้วยการอุทิศโดยปริยายโดยการแสดงเจตนาเป็นหนังสือได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๑๕/๒๕๖๓)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีอำนาจที่จะกระทำการต่าง ๆ ได้ ภายใต้กรอบแห่งวัตถุประสงค์การผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า รวมทั้งมีอำนาจในการเดินสายส่งตักยสูงหรือค้ำยันได้ เหนือ ตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ หรือปึก หรือตั้งเสาสถานีไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ลงในหรือบนพื้นดินของบุคคลใดได้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของรัฐและประชาชน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๑๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การย้ายเสาไฟฟ้าขนาดความสูง ๑๔ เมตร จำนวน ๑ ต้น จากจุดเดิมมาปักไว้ใหม่ที่ดินและอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการโดยชอบ โดยปักเสาไฟฟ้าแรงสูงต้นพิพาทในบริเวณฟุตบอล ซึ่งเป็นเขตที่ดินของกรมทางหลวงอยู่ห่างจากแนวเขตทางเข้าอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองประมาณ ๒ เมตร และห่างจากด้านหน้าอาคารออกมาเป็นระยะกว่า ๙.๕๔ เมตร ซึ่งสามารถขับรถยนต์ผ่านเข้าออกได้เป็นปกติ จึงไม่เป็นการกีดขวางทางเข้าออกอาคาร ทั้งยังมีเสาไฟฟ้าและสายไฟฟ้าพาดระหว่างเสาในบริเวณดังกล่าวอยู่ก่อนแล้ว กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อีกทั้ง เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินและอาคารดังกล่าวได้ โดยที่เสาไฟฟ้ามิได้เป็นอุปสรรคขัดขวางถึงขนาดที่ทำให้มีสภาพร้ายแรงจนไม่สามารถประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ได้ กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องรับภาระสาธารณะจากการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าคนอื่นที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องรับผิดชอบเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมอาคารพาณิชย์ ซึ่งด้านหน้าของที่ดินติดถนนกาญจนาภิเษย ด้านข้างของที่ดินจดถนนซอยทางเข้าหมู่บ้าน ต่อมา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ย้ายเสาไฟฟ้าแรงสูงขนาดความสูง ๑๔ เมตร จำนวน ๑ ต้น ซึ่งปักอยู่ริมถนนกาญจนาภิเษยตรงหัวมุมถนนซอยทางเข้าหมู่บ้าน แล้วนำมาปักใหม่ริมถนนกาญจนาภิเษยหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การกำหนดจุดปักเสาไฟฟ้างัดกล่าวเป็นการกีดขวางการใช้สอยและการเข้าออกอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงได้มีหนังสือขอให้ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ย้ายเสาไฟฟ้าแรงสูงต้นพิพาทไปปักในจุดเดิม แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ นั้น โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ได้ภายใต้กรอบแห่งวัตถุประสงค์ รวมทั้งมีอำนาจในการเดินสายส่งสํักย์สูงหรือสํักย์ต่ำไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ หรือปัก หรือตั้งเสาสถานีไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ลงในหรือบนพื้นดินของบุคคลใดได้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ของรัฐและประชาชน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๑๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามแผนผังแสดงจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าเดิมกับจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าใหม่ และภาพถ่ายแสดงการแบ่งเขตบริเวณพื้ตบาทริมถนนกาญจนาภิเษยหน้าที่ดินและอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับที่ดินสาธารณประโยชน์บริเวณจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าตำแหน่งเดิมได้กีดขวางทางเข้าออกอาคารพาณิชย์ของนาย ส. การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย้ายเสาไฟฟ้าจากจุดติดตั้งเดิมมาติดตั้งยังจุดติดตั้งใหม่ตามคำร้องขอของนาย ส. ซึ่งจุดติดตั้งใหม่อยู่ห่างจากแนวเขตด้านหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองประมาณ ๒ เมตร แต่ยังอยู่ในแนวปักเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าเดิมที่มีเสาขนาดความสูง ๙ เมตร ปักอยู่แล้ว ๑ ต้น ในเขตถนนกาญจนาภิเษยซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมทางหลวง และระยะที่ติดตั้งเสาไฟฟ้าตำแหน่งใหม่ได้ปักถัดออกมาจากเสาไฟฟ้าขนาดความสูง ๙ เมตร ออกมาทางหัวมุมซอยทางเข้าหมู่บ้าน กรณีจึงเห็นได้ว่า การย้ายจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าได้ปักลงในบริเวณพื้ตบาท ซึ่งอยู่ในเขตที่ดินของกรมทางหลวงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้ปักเสาไฟฟ้าได้ มิได้ปักลงในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ย้ายจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าโดยมิชอบ สำหรับกรณีการย้ายเสาไฟฟ้ามาปักบริเวณหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทำให้ไม่อาจใช้อาคารดังกล่าวเป็นสถานที่แสดงสินค้าตามเจตนาเดิมได้นั้น เห็นว่า ตำแหน่งที่ปักเสาไฟฟ้ามิได้เป็นการปักในลักษณะที่กีดขวางทางเข้าออกของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทั้งมีระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงสูงแรงต่ำ และเสาไฟฟ้าแรงต่ำขนาดความสูง ๙ เมตร ติดตั้งอยู่ก่อนแล้วที่จะมีการย้ายเสาไฟฟ้ามาปักข้างเสาไฟฟ้างัดกล่าว เมื่อการกำหนดจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าในตำแหน่งใหม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการจ่ายกระแสไฟฟ้า เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ห่างจากระยะหม้อแปลงหรือปลายสายจะมีผลกระทบจากแรงดันไฟฟ้าตกมากกว่าผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ใกล้หม้อแปลงภายในชุมชน และลดปัญหาหม้อแปลงเสื่อมสภาพเร็ว แสดงให้เห็นว่าได้มีการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงและความเหมาะสมของการกำหนดจุดติดตั้งเสาไฟฟ้างัดกล่าวแล้ว กรณีจึงรับฟังได้ว่าการย้ายจุดติดตั้งปักเสาไฟฟ้าใหม่ได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบและมาตรฐานตามหลักทางวิศวกรรม ทั้งได้ใช้ความระมัดระวังโดยมิให้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

นอกจากนั้น กรณีดังกล่าวจะถือเป็นความรับผิดอย่างอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือไม่ นั้น เห็นว่า โดยที่รัฐมีความรับผิดชอบต่อการจัดทำบริการสาธารณะหรือการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค โดยหลักทั่วไปประชาชนแต่ละคนย่อมต้องมีความเท่าเทียมกันในการรับภาระจากการดำเนินการหรือการกระทำเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมดังกล่าว หากปรากฏว่าในการจัดทำบริการสาธารณะใดก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนคนใดคนหนึ่งมากกว่าผู้อื่น และมีความเสียหายเกิดขึ้นในลักษณะที่มีความร้ายแรงกว่าปกติหรือมีลักษณะที่เป็นพิเศษ รัฐต้องรับผิดชอบในความเสียหายหรือความสิ้นไปของความเท่าเทียมกันของประชาชนในการรับภาระจากการจัดทำบริการสาธารณะนั้น เมื่อการย้ายเสาไฟฟ้าพิพาทดำเนินการโดยชอบแล้ว หากการปักเสาไฟฟ้าดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง หรือทำให้ต้องได้รับความเดือดร้อนจนเกินสมควรหรือมากกว่าประชาชนคนอื่นจนมีลักษณะเป็นการรับภาระสาธารณะมากกว่าผู้อื่นแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะที่เป็นความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานของรัฐ เมื่อปรากฏว่าการปักเสาไฟฟ้าแรงสูงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการปักลงบนที่ดินในบริเวณฟุตบอลสนามซึ่งเป็นเขตที่ดินของกรมทางหลวงและจุดที่ปักเสาไฟฟ้ายังอยู่ห่างจากแนวเขตทางเข้าอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองประมาณ ๒ เมตร ห่างจากด้านหน้าอาคารออกมาเป็นระยะกว่า ๙.๕๔ เมตร ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถขับรถยนต์ผ่านเข้าออกได้เป็นปกติ จึงไม่เป็นการกีดขวางทางเข้าออกอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทั้งยังมีเสาไฟฟ้าและสายไฟฟ้าพาดระหว่างเสาในบริเวณดังกล่าวอยู่ก่อนแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินและอาคารดังกล่าวได้ โดยที่เสาไฟฟ้ามิได้เป็นอุปสรรคขัดขวางถึงขนาดที่ทำให้มีสภาพร้ายแรงจนไม่สามารถประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ได้ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องรับภาระสาธารณะจากการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าคนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๐๗/๒๕๖๗)

๑.๕ การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบทได้ติดตั้งป้ายเตือนและแผงปิดกั้นทางในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานข้ามคลอง รวมทั้งติดตั้งป้ายเตือนแบบสะท้อนแสงไว้เป็นระยะก่อนถึงบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุ เช่น ป้ายเตือนงานก่อสร้างข้างหน้า ป้ายเตือนให้ลดความเร็ว ซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางวันและกลางคืน จึงถือว่ามีการติดตั้งป้ายเตือนเพียงพอต่อความปลอดภัย และเมื่อพิจารณาช่วงเวลาที่เกิดเหตุซึ่งเป็นเวลากลางคืน โดยวิสัยของผู้ขับขี่รถยนต์โดยทั่วไปต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อความปลอดภัย แต่กลับปรากฏว่าผู้เอาประกันภัยขับขี่รถยนต์ด้วยความเร็ว ๘๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในป้ายเตือน การขับขี่ด้วยความเร็วสูงจนทำให้มองไม่เห็นป้ายเตือนหรือมองเห็นป้ายเตือนแล้วแต่ไม่ลดความเร็ว พฤติการณ์ดังกล่าวถือว่าผู้เอาประกันภัยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังมากเพียงพอตามวิสัยของวิญญูชนทั่วไปที่อยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น อุบัติเหตุ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลมาจากการขั้รยยนต์โดยประมาทของผู้เอาประกันภัยเพียงฝ่ายเดียว และไม่ถือว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมทางหลวงชนบททะเลเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติกรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ผู้รับประกันภัยรถยนต์จะสามารถเข้ารับช่วงสิทธิเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากกรมทางหลวงชนบทได้ตามมาตรา ๒๒๖ ประกอบกับมาตรา ๘๘๐ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ดังนั้นกรมทางหลวงชนบทจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัยรถยนต์ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยรถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานข้ามคลองปากลาว อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ บนทางหลวงชนบท สาย กบ ๑๐๐๒ ได้ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่นาย อ. (ผู้เอาประกันภัย) และได้เข้ารับช่วงสิทธิของนาย อ. โดยนำคดีมาฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (ค่าซ่อมแซมรถยนต์) จากกรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยอ้างเหตุว่ามีการติดตั้งป้ายเตือนในบริเวณก่อนถึงจุดเกิดเหตุและบริเวณจุดเกิดเหตุไม่เพียงพอสำหรับความปลอดภัยของผู้ใช้ทาง เป็นเหตุให้นาย อ. ขับขี่รถยนต์พุ่งชนป้ายแฉ่งปิดการจราจรและแผงกั้นทางจนเสียหายหักตกข้างทาง และรถยนต์ที่ตนรับประกันภัยไว้ได้รับความเสียหาย เมื่อพิจารณาภาพถ่ายท้ายคำฟ้องแล้วเห็นว่า บริเวณจุดเกิดเหตุมีป้ายขนาดใหญ่พอสมควรติดตั้งกับโครงไม้ที่ทำเป็นแผงกั้นถนนเกือบตลอดความกว้างของถนน ป้ายแรกมีข้อความตัวใหญ่ว่า “ห้ามผ่านโดยเด็ดขาด” ป้ายที่สองติดตั้งเยื้องไปด้านหลังมีข้อความตัวใหญ่ว่า “สะพานทางเบี่ยง” แม้ตามภาพถ่ายจะไม่อาจมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าบนป้ายเตือนมีไฟส่องสว่างหรือไฟกระพริบสีเหลืองติดตั้งอยู่หรือไม่ก็ตาม เนื่องจากนาย อ. ขับขี่รถยนต์พุ่งชนป้ายเตือนล้มลงจนชำรุดเสียหาย แต่ตามภาพถ่ายและแผนที่ท้ายคำให้การแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งของป้ายเตือนต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีติดตั้งไว้เป็นระยะบริเวณข้างทาง จึงรับฟังเป็นที่ยุติว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการติดตั้งป้ายเตือนและแผงปิดกั้นทางในบริเวณจุดเกิดเหตุ รวมทั้งติดตั้งป้ายเตือนแบบสะท้อนแสงไว้เป็นระยะบริเวณข้างทางหลวงชนบทสาย กบ ๑๐๐๒ ทั้งขาไปและขากลับ ซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางวันและกลางคืน และเมื่อพิจารณาช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุซึ่งเป็นเวลาประมาณ ๐๐.๒๐ นาฬิกา แล้วเห็นว่า โดยวิสัยของผู้ขับขี่รถยนต์ทั่วไปที่ใช้ความระมัดระวังในการขับขี่เพื่อความปลอดภัย เมื่อขับขี่รถยนต์ไปตามถนนที่ไม่มีการติดตั้งไฟส่องสว่างในเวลากลางคืน ผู้ขับขี่จะต้องเปิดไฟหน้าเพื่อให้สามารถมองเห็นเส้นทางข้างหน้า รวมถึงสิ่งกีดขวางหรือหลุมบ่อที่อาจมีอยู่บนถนน การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตั้งป้ายเตือนและแผงปิดกั้นทางในบริเวณจุดเกิดเหตุ รวมทั้งติดตั้งป้ายเตือนแบบสะท้อนแสงไว้เป็นระยะ ๆ ก่อนถึงบริเวณจุดเกิดเหตุ เช่น ป้ายเตือนงานก่อสร้างสะพานข้างหน้า ป้ายเตือนให้ลดความเร็ว ผู้ขับขี่ที่มองเห็นป้ายดังกล่าวย่อมจะต้องลดความเร็วเพื่อให้สามารถควบคุมรถยนต์ให้อยู่ในความปลอดภัย แต่ในวันเกิดเหตุกลับปรากฏว่านาย อ. ขับรถยนต์ด้วยความเร็ว ๘๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง อันเป็นกรณีไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในป้ายเตือน ซึ่งอาจเกิดจากนาย อ. ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูงจนทำให้มองไม่เห็นป้ายเตือนหรือมองเห็นป้ายเตือนแล้วแต่ไม่ลดความเร็วในการขับขี่ ถือได้ว่าพฤติการณ์การขับขี่รถยนต์ของนาย อ. ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังมากเพียงพอตามวิสัยของวิญญูชนทั่วไปที่อยู่

ในสถานการณ์เช่นนั้น อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลมาจากการขับซึ่รถยนต์โดยประมาทของนาย อ. เพียงฝ่ายเดียว และไม่อาจถือว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ ประกอบกับกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่ได้กระทำให้ละเมิดต่อนาย อ. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และไม่เป็นเหตุ ทำให้ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับประกันภัยรถยนต์) สามารถเข้ารับช่วงสิทธิของนาย อ. เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน จากผู้ถูกฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๒๒๖ ประกอบกับมาตรา ๘๘๐ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๑๘/๒๕๖๗)

การก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมถนนสาธารณะ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยตลอดระยะเวลาการปรับปรุงซ่อมแซมถนน เจ้าของที่ดินได้รู้เห็นการก่อสร้าง มาโดยตลอด และมีได้ทำการทวงกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ามาใช้ประโยชน์หรือสงวนสิทธิในการครอบครอง ที่ดินของตนในส่วนที่เป็นถนน และในสภาพปัจจุบันที่ดินส่วนพิพาทที่เป็นถนนนั้นประชาชน ในท้องที่ได้ใช้สัญจรติดต่อกันมานานกว่า ๑๐ ปี ถนนดังกล่าวย่อมมีสภาพเป็นทรัพย์สินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้วตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ การอุทิศหรือการสละที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์นั้น ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป เมื่อการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม ถนนพิพาทได้กระทำตามแนวนอนเดิม และผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินอันเป็นผู้ได้รับผลกระทบ โดยตรงจากการก่อสร้างถนนได้รู้เห็นการก่อสร้างมาโดยตลอด และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี ทำการทวงกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ามาใช้ประโยชน์หรือสงวนสิทธิในการครอบครองที่ดินส่วนดังกล่าว เป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ย่อมถือว่าเป็นการยกอุทิศหรือสละที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยปริยายแล้ว ซึ่งกรณีนี้ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่จะต้องจดทะเบียนโอน ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือจัดทำบันทึกเป็นหนังสือ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมิได้ กระทำให้ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิในที่ดินพิพาทฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจืด (ผู้ถูกฟ้องคดี) รื้อถอนถนนสาธารณะที่สร้างรุกล้ำ เข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีสองแปลง แล้วปรับที่ดินให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมถนนพิพาททางด้านทิศตะวันออกของโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๕๖๖ และเลขที่ ๑๓๒๓ ของผู้ฟ้องคดี เป็นถนนดินทางเดินเท้าและรถจักรยานยนต์วิ่งผ่านได้อย่างเดียว ซึ่งชาวบ้านใช้สัญจรไปมาและขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตรผ่านที่ดินของเอกชน โดยผู้ฟ้องคดีและครอบครัวตลอดจนชาวบ้านในบริเวณ ใกล้เคียงก็ใช้ทางสาธารณประโยชน์นี้เป็นเส้นทางสัญจรเพื่อเข้าสู่ที่ดินของตน และปรากฏข้อเท็จจริง เพิ่มเติมจากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันของชาวบ้านในพื้นที่จำนวน ๑๐๕ คน ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๑ ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ชาวบ้านได้ร่วมกันอุทิศที่ดินและบริจาคเงินเพื่อก่อสร้างถนน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

โดยมีชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ร่วมบริจาคเงินด้วยจำนวน ๒,๐๐๐ บาท และได้มีการนำเงินบริจาคไปซื้อที่ดินเพิ่มเพื่อขยายทางทำเป็นถนนและขยายข้างทาง

สำหรับโฉนดที่ดินพิพาททั้งสองแปลง คือ ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๕๖๖ ออกให้เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๐ และที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๒๓ ออกให้เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๙ ระบุด้านทิศตะวันออกจดทางสาธารณประโยชน์ตลอดแนว ซึ่งที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๕๖๖ นั้น ผู้ฟ้องคดีซื้อมาตั้งแต่ครั้งที่ยังเป็นที่ดิน น.ส. ๓ ส่วนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๒๓ นั้น ผู้ฟ้องคดีซื้อมาจากผู้รับมรดกของนาย ม. ซึ่งทายาทของนาย ม. ยืนยันว่านาย ม. ได้สละที่ดินบางส่วนให้เป็นทางสาธารณะ และขณะที่ผู้ฟ้องคดีมาซื้อที่ดินแปลงนี้ ทางดังกล่าวได้มีสภาพเป็นถนนซึ่งรถยนต์สามารถสัญจรไปมาได้เรียบร้อยแล้ว ประกอบกับผู้ฟ้องคดียอมรับว่ามีส่วนรู้เห็นกับการปรับปรุงเส้นทางมาโดยตลอด กรณีจึงเชื่อได้ว่าในวันที่มีการออกโฉนดที่ดินพิพาททั้งสองแปลง ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องรู้ถึงความมีอยู่ รวมทั้งขนาดความกว้างของทางสาธารณประโยชน์ทางด้านทิศตะวันออกของโฉนดที่ดินดังกล่าวแล้ว ประกอบกับการก่อสร้างปรับปรุงถนนได้ทำตามแนวถนนเดิมที่ชาวบ้านอุทิศที่ดินให้และที่ซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อขยายถนน อีกทั้งการปรับปรุงซ่อมแซมถนนก่อนมาเป็นถนนคอนกรีตนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาพาบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อครั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน ผู้ฟ้องคดีก็เป็นรองประธานประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ด้วย

เมื่อตลอดระยะเวลาของการปรับปรุงซ่อมแซมถนนจากถนนดินเป็นถนนหินกระสะ และจากถนนหินกระสะเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการก่อสร้างถนนพิพาทได้รู้เห็นการก่อสร้างมาโดยตลอด เนื่องจากมีบ้านพักอาศัยในบริเวณดังกล่าว และมีได้ทำการทวงกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ามาใช้ประโยชน์หรือสงวนสิทธิในการครอบครองที่ดินของตนในส่วนที่เป็นถนนดังกล่าว และในสภาพปัจจุบันที่ดินส่วนพิพาทที่เป็นถนนนั้นประชาชนในท้องที่ได้ใช้สัญจรติดต่อกันมานานกว่า ๑๐ ปี จนถึงวันฟ้องคดี ถนนดังกล่าวย่อมมีสภาพเป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อการดำเนินการก่อสร้างถนนพิพาทได้กระทำตามแนวถนนเดิม จึงถือเป็นการดำเนินการบนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มิได้กระทำในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และมีได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินอันจะเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าไปดำเนินการก่อสร้างถนนในที่ดินกรรมสิทธิ์ของเอกชนทันที โดยไม่ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ รายละเอียดตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๒๖ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๑๑ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีทางราชการขอให้ราษฎรอุทิศที่ดินให้ หรือกรณีเข้าไปดำเนินการในที่ดินของเอกชนเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน (โดยการจัดให้มีเอกสารหลักฐาน) นั้น เห็นว่า การอุทิศหรือการสละที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์นั้น ต้องดูข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป หากข้อเท็จจริงสภาพของถนนหรือทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันมานั้น โดยทั่วไปอาจเกิดจากรัฐเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างทางถนนหลวง หรือหน่วยงานรัฐจัดซื้อหรือรับบริจาคจากเจ้าของที่ดินเพื่อสร้างทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งต้องดำเนินการจัดทำบันทึกเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนโอนให้ถูกต้อง หรือประชาชนทั่วไปมีเจตนาอุทิศหรือสละที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ให้ผู้คนใช้สอยทั่วไปโดยไม่หวงห้าม ที่ดินที่อุทิศหรือที่ได้สละนั้นจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนการโอนหรืออุทิศต่อเจ้าหน้าที่ ฉะนั้นเมื่อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระยะเวลาของการใช้เป็นทางสัญจรของประชาชนโดยทั่วไป โดยเจ้าของที่ดินไม่หวงห้ามเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ย่อมถือว่าเป็นการยกอุทิศหรือสละที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์โดยปริยายแล้ว กรณีนี้จึงไม่อยู่ภายใต้กฎหมายที่จะต้องทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๔๔/๒๕๖๗)

๑.๖ การกำหนดจุดก่อสร้างอาคารเรียน

เทศบาลเป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของทางราชการและเป็นที่ดินสาธารณะตามมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อมีความประสงค์จะก่อสร้างอาคารเรียนลงบนที่ดินดังกล่าวเพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ได้รับการศึกษาอบรมตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๖) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ หากไม่ทราบแน่ชัดในเรื่องแนวเขตที่ดินที่จะก่อสร้าง ก็มีหน้าที่ตรวจสอบแนวเขตที่ดินให้ชัดเจนก่อนที่จะทำการก่อสร้าง โดยวิธีการรังวัดสอบแนวเขตที่ดินเพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้อง เมื่อเทศบาลไม่ได้ตรวจสอบแนวเขตที่ดินก่อนลงมือก่อสร้าง ทั้งที่สามารถกระทำได้โดยไม่ยาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้างอาคารเรียนซึ่งมีความสำคัญในการใช้เพื่อการศึกษาและมีมูลค่าสูง ยิ่งต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการตรวจสอบแนวเขตที่ดิน แต่เทศบาลหาได้ดำเนินการไม่ จนเป็นเหตุให้มีการเข้ายึดถือครอบครองใช้ประโยชน์ก่อสร้างอาคารเรียนบางส่วนในที่ดินของเอกชนโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย แม้จะฟังได้ว่าก่อนเริ่มก่อสร้างจะได้มีการขอให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงเป็นผู้ชี้แนวเขตเบื้องต้น กรณีก็หาเป็นการปลดเปลื้องเทศบาลจากหน้าที่ที่ต้องระวังแนวเขตให้ถูกต้อง กรณีจึงถือว่าเทศบาลไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและเป็นการกระทำละเมิดต่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลตำบลปลายบาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นอาคารเรียนของโรงเรียนเทศบาล ป. ที่สร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยที่สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะนำที่ดินที่มีเจ้าของครอบครองอยู่ไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายในการเวนคืนที่ดิน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

หรือตกลงในเรื่องการโอน ไม่ว่าจะเป็นการตกลงซื้อขายหรือยินยอมอุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้อำนาจโดยพลการเข้ายึดถือครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมายไม่ได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของทางราชการและเป็นสาธารณะตามมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความประสงค์จะก่อสร้างอาคารเรียนเพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ได้รับการศึกษาอบรมตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๖) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งหากไม่ทราบแน่ชัดในเรื่องแนวเขตที่ดินที่จะทำการก่อสร้าง ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องตรวจสอบให้ชัดเจนก่อนโดยวิธีการรังวัดสอบแนวเขตที่ดิน

เมื่อปรากฏตามคำชี้แจงของเจ้าพนักงานที่ดินว่า หลักเขตเดิมทางด้านทิศเหนือของผู้ฟ้องคดีสูญหายไป ๓ หลัก โดยหลักเขตที่ดินดังกล่าวติดกันกับที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดี และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ผู้ฟ้องคดีชี้แนวเขตของตนในระหว่างเตรียมการปรับพื้นที่เพื่อทำการก่อสร้าง ย่อมแสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ทราบแน่ชัดในเรื่องแนวเขตที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงควรต้องตรวจสอบให้ชัดเจนเสียก่อนที่จะทำการก่อสร้าง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับใช้วิธีให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งในขณะนั้นอายุประมาณ ๕๗ ปี ชี้แนวเขตที่ดินของตนตามความทรงจำ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงกำหนดจุดก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้ตรวจสอบแนวเขตที่ดินนั้น ทั้ง ๆ ที่ที่ดินที่ปลูกสร้างอาคารเรียนเป็นที่ดินมีโฉนดที่ดิน สามารถตรวจสอบได้ไม่ยาก และผู้ถูกฟ้องคดีย่อมทราบดีว่าการชี้แนวเขตของผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นการระวางแนวเขตตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเมื่อนำรูปแผนที่ตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีมาเปรียบเทียบกับรูปแผนที่ที่ศาลได้สั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินจัดทำขึ้นเพื่อแสดงเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีและของผู้ถูกฟ้องคดี รวมถึงที่ตั้งอาคารเรียน พบว่า ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำรังวัดได้เลยหลักเขตที่ดินด้านทิศเหนือและทิศใต้ของผู้ฟ้องคดีและเข้าไปในแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ที่ดินส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่ามีกรรมสิทธิ์และส่วนที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านแนวเขตจึงอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีอาคารเรียนบางส่วนปลูกสร้างทับซ้อนอยู่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างอาคารเรียนรุกล้ำที่ดินบางส่วนของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้ตรวจสอบแนวเขตที่ดินก่อน ทั้งที่มีหน้าที่ต้องระวางแนวเขตของตนตามมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ และการระวางแนวเขตสามารถทำได้โดยไม่ยาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารเรียนที่มีความสำคัญในการใช้เพื่อการศึกษาและมีมูลค่าสูง ยิ่งต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีหาได้ดำเนินการดังกล่าวไม่ กลับเข้ายึดถือครอบครองใช้ประโยชน์ก่อสร้างอาคารเรียนบางส่วนในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย แม้จะฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชี้แนวเขตเบื้องต้น แต่ก็ไม่ได้ปลดปล่อยผู้ถูกฟ้องคดีจากหน้าที่ที่ต้องระวางแนวเขตให้ถูกต้อง จึงถือว่าไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรและเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อพ. ๒๗๗/๒๕๖๗)

๒. การบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณูปโภค

๒.๑ การบำรุงรักษาและดูแลเส้นทางให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การบำรุงรักษาและดูแลทางเดิน

เมื่อถนนพิพาทอยู่ในความรับผิดชอบบำรุงรักษาของเทศบาลตำบล ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องคอยหมั่นตรวจตราเส้นทางสัญจรในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงซ่อมแซมทางระบายน้ำของถนนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความปลอดภัยแก่ผู้ใช้นั้นดังกล่าวตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ แม้จะยังไม่มียกประมาณการซ่อมบำรุงรักษาทางบก แต่เทศบาลตำบลยังคงมีหน้าที่ในการสำรวจตรวจสอบสภาพถนนหากพบความชำรุดบกพร่องในบริเวณใด ต้องจัดให้มีสัญญาณหรือป้ายเตือนให้ประชาชนผู้ใช้เส้นทางในการสัญจรใช้ความระมัดระวังใช้เส้นทางสัญจรที่ชำรุด เมื่อเทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว จนเป็นเหตุให้ผู้ใช้งานสัญจรพลัดตกลงไปในบ่อพักที่ระบายน้ำริมถนนพิพาทและเสียชีวิตในเวลาต่อมา แม้จะฟังได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีโรคประจำตัวทำให้เกิดอาการหน้ามืดเป็นลมและล้มลงจนพลัดตกลงไปในบ่อพักที่ระบายน้ำ แต่หากไม่เกิดความชำรุดของฝาปิดบ่อดังกล่าว ก็จะได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การที่เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลละเลยต่อหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางระบายน้ำตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เป็นผลโดยตรงทำให้ผู้ใช้ทางสัญจรรายดังกล่าวได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของนาง น. ฟ้องว่า ภริยาของตนได้เดินออกจากบ้านตามถนนสายสี่แยกวัดวิชิตดิตถาราม-ตลาดสด ตำบลท่าชนะ เมื่อถึงจุดเกิดเหตุได้พลัดตกบ่อพักที่ระบายน้ำที่มีตะแกรงเหล็กฝาปิดบ่อพักที่ระบายน้ำชำรุด ต่อมา นาง น. ได้เสียชีวิตที่โรงพยาบาล ผลการเอ็กซเรย์พบว่า มี c-spine Fracture (กระดูกต้นคอหัก) ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เทศบาลตำบลท่าชนะ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดเชยค่าเสียหาย พบว่า บริเวณที่เกิดเหตุฝาปิดปากบ่อพักที่ระบายน้ำมีเหล็กเส้นซึ่งขาดเป็นแนวยาวปิดปากบ่อพักที่ระบายน้ำเพียงตรงกลางบ่อ จำนวน ๖ เส้น มีช่องว่างฝั่งถนน เหล็กเส้นขาดหายไปประมาณ ๔ เส้น และฝังติดกับทางเท้า เหล็กเส้นขาดหายไปประมาณ ๒ เส้น ในสภาพชำรุดบกพร่อง ช่องว่างมีขนาดกว้างพอที่คนจะพลัดตกลงไปได้ อีกทั้ง ตะแกรงเหล็กอีก ๖ เส้นที่เหลือยังมีสภาพโค้งงอเล็กน้อยจนน่าจะเป็นอันตรายต่อผู้ใช้นั้นไม่ว่าจะในเวลากลางวันหรือกลางคืน แม้ผู้ใช้ทางสัญจรจะเป็นคนในพื้นที่เองก็ตามก็มีโอกาสพลัดตกลงไปในบ่อพักที่ระบายน้ำได้เช่นกันหากเดินชิดขอบถนน เมื่อถนนสายดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบบำรุงรักษาของผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีต้องคอยหมั่นตรวจตราเส้นทางสัญจรในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ โดยรวมถึงซ่อมแซมทางระบายน้ำของถนนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

มีความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ถนนดังกล่าวตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ ในที่ประชุมสภาเทศบาลท่าชนะได้มีการแจ้งว่า ฝาดับบ่อพักท่อระบายน้ำพิพาทมีการชำรุดเยาะและมีการเสนอแล้ว แต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการแก้ไข กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีรู้มาก่อนแล้วถึงความชำรุดของฝาดับบ่อพักท่อระบายน้ำจุดเกิดเหตุ โดยมีได้เกิดจากรถยนต์ที่มีน้ำหนักมากเหยียบทับทำให้ชำรุดเสียหาย ประกอบกับขณะนำตัวผู้เสียหาย ขึ้นจากบ่อพักท่อระบายน้ำก็ไม่ปรากฏร่องรอยให้เห็น อีกทั้งเหล็กเส้นของตะแกรงเหล็กดังกล่าวก็ควรหลุด หรือหักเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่กลับปรากฏว่ามีช่องว่างชำรุด ๒ ด้าน จึงน่าจะเชื่อว่าชำรุดเสียหาย มาเป็นเวลานานพอสมควรก่อนเกิดเหตุ อันเกิดจากการใช้งานมาเป็นเวลานาน ประกอบกับมีรถยนต์ ที่จอดบริเวณไหล่ทางเหยียบทับ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ซ่อมแซมให้มีสภาพปกติในทันทีเพื่อป้องกันอันตราย ที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้ถนนดังกล่าว แม้จะยังไม่ถึงกับประมาณการซ่อมบำรุงรักษาทางบก ผู้ถูกฟ้องคดี ยังคงมีหน้าที่ในการสำรวจตรวจสอบสภาพถนนหากพบความชำรุดบกพร่องในบริเวณใด ต้องจัดให้มี สัญญาณหรือป้ายเตือนให้ประชาชนผู้ใช้เส้นทางในการสัญจรใช้ความระมัดระวังใช้เส้นทางสัญจรที่ชำรุด ดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการซ่อมแซมหรือจัดให้มีสัญญาณหรือป้ายเตือนเพื่อความปลอดภัย ในการใช้ทางสัญจรที่ชำรุดดังกล่าว จนเป็นเหตุให้นาง น. พลัดตกลงไปในบ่อพักท่อระบายน้ำริมถนน ดังกล่าวและเสียชีวิตในเวลาต่อมา แม้จะฟังได้ว่านาง น. มีโรคประจำตัวทำให้เกิดอาการหน้ามืด เป็นลมและล้มลงจนพลัดตกลงไปในบ่อพักท่อระบายน้ำ แต่หากไม่เกิดความชำรุดของฝาดับบ่อพัก ท่อระบายน้ำดังกล่าว นาง น. จะได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของนาง น. ที่พักอาศัย และอยู่ไม่ไกลจากบริเวณที่เกิดเหตุ ย่อมต้องคุ้นเคยกับสถานที่ที่เกิดเหตุเป็นอย่างดี ประกอบกับ ได้ทราบถึงการชำรุดเสียหายของตะแกรงเหล็กฝาดับบ่อพักท่อระบายน้ำที่พิพาทมาก่อนแล้ว หากได้ เดินผ่านบริเวณที่พิพาทด้วยความระมัดระวังโดยไม่เดินไปใกล้หรือเดินผ่านตะแกรงเหล็กฝาดับบ่อพัก ท่อระบายน้ำที่ชำรุด ซึ่งนาง น. สามารถใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ ก็จะไม่ตกลงไปในบ่อพัก ท่อระบายน้ำที่พิพาท อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของนาง น. อยู่ด้วย โดยได้พิจารณา ถึงสภาพแวดล้อมและความที่น่าจะเกิดความเสียหายแล้ว เห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับนาง น. เป็นผลมาจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมากกว่าความประมาทเลินเล่อของนาง น. กรณีจึงเห็นได้ว่า หากไม่เกิดความชำรุดของฝาดับบ่อพักท่อระบายน้ำดังกล่าว นาง น. จะไม่ตกลงไป ในบ่อพักท่อระบายน้ำพิพาทจนถึงแก่ความตาย การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ ในการบำรุงรักษาทางระบายน้ำตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เป็นผลโดยตรงทำให้นาง น. ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต อันเป็นการกระทำละเมิดต่อนาง น. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น ทายาทโดยธรรมของนาง น. ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๑๖๒๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๔๖/๒๕๖๓)

เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตลอดจนทางสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องที่เทศบาลตามมาตรา ๑๖ (๒) และ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนนายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับเทศบาลในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กำแพงพืพาทก่อสร้างในที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน โดยไม่ปรากฏว่าส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของกำแพงรูก้ำเข้าไปในเขตที่ดินที่เอกชนได้จดทะเบียนโอนที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า เทศบาลและนายอำเภอละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินทางสาธารณประโยชน์ที่พืพาทตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลและนายอำเภอตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ประกอบกับข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

อย่างไรก็ตาม เมื่อกำแพงดังกล่าวได้ก่อสร้างติดต่อกับทางสาธารณประโยชน์ และห่างจากคลองสาธารณะเพียง ๑.๕ เมตร จึงเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดให้การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า ๖ เมตร หรือใกล้แหล่งน้ำสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า ๑๐ เมตร จะต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๓ เมตร การที่เทศบาลตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีร้องว่าถูกปิดทางเข้า-ออก เป็นทางสาธารณประโยชน์ที่เกิดจากการยกให้ของเอกชน และผู้ฟ้องคดีใช้ทางเดินนั้นออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ได้ โดยมิได้ตรวจสอบว่าการก่อสร้างกำแพงซึ่งถือเป็นอาคารตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ถูกต้องสอดคล้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่ ย่อมเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ยังไม่ครบถ้วน และถือเป็นการปล่อยปละละเลยให้มีการก่อสร้างกำแพงใกล้ถนนสาธารณะและแหล่งน้ำสาธารณะที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงถือว่าเทศบาลละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่บริเวณริมคลองวัดหนามแดง (คลองหลวงแพ่ง) ต่อมา บริษัท ล. ซึ่งประกอบธุรกิจจัดสรรที่ดินและที่อยู่อาศัย ได้ทำการปิดถนนเลียบบคลองและสร้างกำแพง ทำให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนบริเวณนั้นไม่สามารถใช้ถนนเลียบบคลองออกสู่ถนนบางนา-ตราด ได้ จึงมีหนังสือร้องเรียนต่อเทศบาลเมืองบางแก้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายอำเภอบางพลี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อขอให้ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ในการ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตลอดจนทางสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องที่เทศบาลเมือง บางแก้วตามมาตรา ๑๖ (๒) และ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ร่วมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนว่าบริษัท ล. ทำการปิดถนนและสร้างกำแพงนั้น อยู่ฝั่งตรงข้ามกับบ้านของผู้ฟ้องคดี โดยมีคลองหลวงแพ่งกั้นกลาง ถนนที่พิพาทเป็นที่ดินของบริษัท ล. ซึ่งได้แบ่งแยกที่ดินส่วนที่ติดกับคลองหลวงแพ่ง เนื้อที่ ๑ งาน ๔๓.๓ ตารางวา ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ และจดทะเบียนโอนให้โดยไม่มีค่าตอบแทน จากนั้น บริษัท ล. ก่อสร้างรั้วกำแพงโครงการหมู่บ้าน ความยาว ๓๘๑ เมตร ความสูง ๒.๘๐ เมตร และเชื่อมกันดิน รวมทั้งก่อสร้างถนนคอนกรีต ความกว้าง ๑.๕ เมตร ความยาว ๓๘๑ เมตร ให้ประชาชนทั่วไปใช้เป็นทางเดินออกสู่ทางสาธารณะ หรือถนนบางนา-ตราด ได้ ดังนั้น การที่บริษัท ล. ได้ว่าจ้างบริษัท ข. ให้ทำการก่อสร้างกำแพงพิพาท ภายในเขตที่ดินตามโฉนดที่ดิน โดยไม่ปรากฏว่ามีส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของกำแพงรุกล้ำเข้าไป ในเขตที่ดินที่ได้ยกเป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว จึงเป็นการก่อสร้างกำแพงภายในเขตที่ดิน ของเอกชน มิใช่ที่ดินสาธารณประโยชน์ กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ ในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๑๖ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ประกอบกับข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

อย่างไรก็ตาม เมื่อถนนคอนกรีตที่ก่อสร้างมุ่งหมายให้เป็นทางสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกำแพงที่บริษัท ล. ว่าจ้างบริษัท ข. ให้ทำการก่อสร้าง ถือเป็นอาคารตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งการก่อสร้างจะต้อง อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร โดยที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง กำหนดให้อาคารที่ก่อสร้าง หรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า ๖ เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลาง ถนนสาธารณะอย่างน้อย ๓ เมตร และข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลง ใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า ๑๐ เมตร ต้องร่นแนวอาคาร ให้ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๓ เมตร ซึ่งข้อกำหนดการก่อสร้างตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมอาคารดังกล่าว ถือเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณี มิได้กล่าวอ้าง ศาลสามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาวินิจฉัยได้ เมื่อกำแพงพิพาทได้ก่อสร้างติดต่อกับ ทางสาธารณประโยชน์และห่างจากคลองวัดหนามแดง (คลองหลวงแพ่ง) เพียง ๑.๕ เมตร เท่านั้น ย่อมเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

จึงมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และตามมาตรา ๑๖ (๒๘) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดี ร้องว่าถูกปิดทางเข้า-ออก เป็นทางสาธารณประโยชน์ที่เกิดจากการยกให้ของเอกชน และผู้ฟ้องคดี ใช้ทางเดินนั้นออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ได้ โดยยังมีได้ตรวจสอบว่าบริษัท ล. ทำการก่อสร้างกำแพง ถูกต้องสอดคล้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่ จึงเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ยังไม่ครบถ้วน และถือเป็นการปล่อยปละละเลยให้บริษัท ล. ก่อสร้างกำแพงไถ่ถนนสาธารณะและแหล่งน้ำสาธารณะที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๖/๒๕๖๘)

๒.๓ การบำรุงรักษาป้องกันอันตรายอันเกิดจากกระแสไฟฟ้า

เทศบาลตำบลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการและจัดทำบริการสาธารณะในเขตพื้นที่ของตน โดยการจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น และการจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๙) และมาตรา ๕๑ (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหน้าที่บำรุงรักษาและจัดให้มีไฟฟ้าหรือแสงสว่างภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นนั้น ย่อมรวมถึงการดูแลบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าของสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยเพื่อมิให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ การที่เทศบาลตำบลจัดให้มีระบบไฟฟ้าและเสาไฟส่องสว่างตามถนนและทางเดินสาธารณะภายในบริเวณสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นในความรับผิดชอบ โดยเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลได้เชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าโดยตรงจากระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยไม่ได้รับอนุญาตจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและถือไม่ได้ว่าเป็นการดำเนินการภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยและการควบคุมตรวจสอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประกอบกับเมื่อช่วงเวลาที่เกิดกระแสไฟฟ้ารั่วและเป็นเหตุให้เด็กชาย ก. ถูกกระแสไฟฟ้าดูดถึงแก่ความตาย เป็นช่วงที่มีฝนตกและน้ำท่วมขังตามปกติของฤดูฝน เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลจะต้องตรวจสอบเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และปลอดภัย รวมทั้งตรวจสอบว่ามีกระแสไฟฟ้ารั่วบริเวณที่มีน้ำท่วมขังหรือไม่ แต่กลับไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นการงดเว้นกระทำการโดยประมาทเลินเล่อ เป็นผลโดยตรงให้เด็กชาย ก. ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต และเป็นการกระทำละเมิดที่เทศบาลตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กชาย ก. ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ทั้งนี้ แม้ว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะปล่อยให้มีการเชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าโดยตรงจากระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำของตน อันเป็นกรณีที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีส่วนบกพร่องอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่ถึงขนาดที่จะถือว่าเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งผู้ครอบครองระบบจำหน่ายไฟฟ้าพึงต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ เนื่องจากการเชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถตรวจพบได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเสาไฟฟ้านั้นมีสายไฟฟ้าและสายสัญญาณต่าง ๆ พาดอยู่จำนวนมาก จึงไม่ถือเป็นการงดเว้นกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อและไม่เป็นการกระทำละเมิดที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กชาย ก.

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กชาย ก. อ้างว่า เทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ละเลยต่อหน้าที่ ไม่ตรวจตราดูแลรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบริเวณสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นในความรับผิดชอบให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และปลอดภัย เป็นเหตุให้เด็กชาย ก. (บุตร) ถูกกระแสไฟฟ้าที่รั่วจากเสาไฟส่องสว่างที่ติดตั้งอยู่ภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นดูดจนถึงแก่ความตาย จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีฐานะเป็นเทศบาลตำบลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการและจัดทำบริการสาธารณะในเขตพื้นที่ของตนตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๙) บัญญัติให้เทศบาลตำบลมีหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล มาตรา ๕๑ (๗) บัญญัติให้เทศบาลตำบลจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ (๑๓) บัญญัติให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยการจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่บำรุงรักษาและจัดให้มีไฟฟ้าหรือแสงสว่างภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๙) และมาตรา ๕๑ (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ โดยเจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งนี้ หน้าที่บำรุงรักษาสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นและจัดให้มีไฟฟ้าหรือแสงสว่างภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นนั้น ย่อมรวมถึงการดูแลบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพและจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยเพื่อมิให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ ประกอบกับข้อ ๙ ของระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ (ใช้บังคับขณะเกิดกรณีพิพาท) กำหนดให้ผู้ขอใช้ไฟฟ้าต้องยื่นคำร้องขอใช้ไฟฟ้าตามแบบฟอร์มพร้อมหลักฐานที่กำหนด แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามที่ระเบียบดังกล่าวกำหนดไว้ แม้จะอ้างว่าได้มีการแจ้งขอใช้ไฟฟ้าต่อเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ด้วยวาจาและได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นการแจ้งขอใช้ไฟฟ้าที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคฯ

กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำขอและได้รับอนุญาตให้ใช้ไฟฟ้าจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดให้มีระบบไฟฟ้าและเสาไฟส่องสว่างตามถนนและทางเดินสาธารณะภายในบริเวณสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นในความรับผิดชอบ โดยเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าโดยตรงจากระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือไม่ได้ว่าเป็นการดำเนินการภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยและการควบคุมตรวจสอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งหากได้ขอใช้ไฟฟ้าโดยชอบด้วยระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคฯ แล้ว การเชื่อมต่อกระแสไฟฟ้า อุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อ ตลอดจนระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าภายใน ย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบไฟฟ้า อันเป็นการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียหรือความเสียหายจากกระแสไฟฟ้ารั่วได้ นอกจากนี้ ช่วงเวลาที่เกิดกระแสไฟฟ้ารั่วอันเป็นเหตุให้เด็กชาย ก. ถึงแก่ความตาย นั้น มีฝนตกและน้ำท่วมซึ่งตามปกติของฤดูฝน เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ควรจะตรวจสอบเสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และปลอดภัย รวมทั้งตรวจสอบว่ามีกระแสไฟฟ้ารั่วบริเวณที่มีน้ำท่วมหรือไม่ แต่กลับไม่ได้ดำเนินการเช่นนั้น พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นการงดเว้นกระทำการโดยประมาทเลินเล่อ เป็นผลโดยตรงให้เด็กชาย ก. ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ในการปลงศพ และค่าขาดไร้อุปกรณ์ พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยึดว่า เสาไฟส่องสว่างต้นที่เกิดไฟฟ้ารั่วจนเป็นเหตุให้เด็กชาย ก. เสียชีวิต นั้น ได้รับกระแสไฟฟ้าจากระบบสายไฟฟ้าใต้ดินภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นที่เชื่อมต่อโดยตรงจากระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ได้เชื่อมต่อผ่านมิเตอร์ไฟฟ้าและไม่ได้มีการยื่นคำร้องขอใช้ไฟฟ้าต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคฯ ดังนั้น ระบบไฟฟ้าภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีใช้ระบบไฟฟ้าที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะต้องตรวจตรา ดูแล และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนที่เข้ามาใช้บริการภายในสวนสุขภาพและสนามเด็กเล่น ซึ่งแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะปล่อยให้มีการเชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าโดยตรงจากระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำของตน อันเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีส่วนบกพร่องอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่ถึงขนาดที่จะถือว่าเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งผู้ครอบครองระบบจำหน่ายไฟฟ้าเช่นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พึงต้องปฏิบัติตามวิสัยและพฤติการณ์ เนื่องจากการเชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าในลักษณะดังกล่าวไม่ใช่กรณีที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะสามารถตรวจพบได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเสาไฟฟ้านั้นมีสายไฟฟ้าและสายสัญญาณต่าง ๆ พาดอยู่จำนวนมาก อีกทั้ง ผู้เชื่อมต่อกระแสไฟฟ้าเป็นเจ้าหน้าที่

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงไม่เป็นการงดเว้นกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อันจะเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๙/๒๕๖๘)

๓. การให้บริการสิ่งสาธารณูปโภค

๓.๑ การให้บริการระบบประปา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การให้บริการระบบไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๐

คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย และเหตุเดือดร้อนรำคาญ

๑. อาหารและยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

๒.๑ การผ่อนผันให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. ระบบบริการสุขภาพ

๓.๑ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ เงินช่วยเหลือตามกฎหมายเกี่ยวกับระบบบริการสุขภาพ

การกำหนดเงินช่วยเหลือเบื้องต้น นอกจากจะพิจารณาตามประเภทของความเสียหาย และอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๖ ของข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้ว ยังต้องคำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหายและฐานะของผู้เสียหายตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับดังกล่าวประกอบด้วย หากมีการกำหนดเงินช่วยเหลือเบื้องต้นโดยมิได้คำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหายและฐานะของผู้เสียหายประกอบการพิจารณา ย่อมเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นบิดาของนาย พ. ซึ่งมีประวัติเจ็บป่วยด้วยโรคจิตเภทและเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ส. เรื่อยมา โดยเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ นาย พ. ได้พยายามฆ่าตัวเองโดยการผูกคอแต่ไม่สำเร็จ ผู้ฟ้องคดีจึงนำนาย พ. ส่งโรงพยาบาล ส. เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลาประมาณ ๐๒.๐๑ นาฬิกา แพทย์ได้รับไว้เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลและส่งตัวนาย พ. ไปยังตึกผู้ป่วยชายต่อมา เวลาประมาณ ๒๓.๒๙ นาฬิกา ของวันดังกล่าว พยาบาลดูแลได้ออกมาส่งเวรต่อให้พยาบาลเวรรอบตึกในช่วงเวลาคาบเกี่ยว ผู้ช่วยเหลือคนไข้เดินเข้าไปดูในห้องผู้ป่วยไม่พบตัวนาย พ. จึงตามหา

และพบว่านาย พ. ผูกคอกับลูกกรงเหล็กตัดหน้าต่างในห้องพักในสภาพหมดสติ พยาบาลทำการช่วยเหลือฟื้นคืนชีพด้วยวิธีนวดหัวใจ แต่ช่วยเหลือไม่ทัน นาย พ. ถึงแก่ความตายเวลาประมาณ ๐.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ จากนั้น เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีในฐานะบิดาได้ยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นที่โรงพยาบาล ส. ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จังหวัดสุราษฎร์ธานี พิจารณาแล้วมีมติว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นไปตามพยาธิสภาพของโรคที่เป็นอยู่ โรงพยาบาลได้ให้การรักษายาตามมาตรฐานการรักษาของโรคแล้ว ไม่เข้าเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ คณะที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่านาย พ. มีอาการจิตเภทคิดจะฆ่าตัวตาย ได้รับการรักษาในโรงพยาบาล ส. โดยให้การดูแลรักษาและเฝ้าระวังการทำร้ายตัวเอง แต่ระหว่างการรับ-ส่งเวรของเจ้าหน้าที่ ทำให้ไม่ทราบผู้ป่วยหลุดจากเตียงและไปผูกคอกจนเสียชีวิต การเสียชีวิตของนาย พ. จึงเป็นเหตุสุดวิสัยในระบบการรักษาพยาบาล เข้าเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๕ ของข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อพิจารณาถึงประเภทความเสียหายและอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นประกอบแนวทางการพิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ความเสียหายบางส่วนสัมพันธ์กับการรักษาพยาบาล จึงมีมติเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำนวน ๓๒๐,๐๐๐ บาทตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๑) ของข้อบังคับดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบตามความเห็นดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการเสียชีวิตของนาย พ. เกิดจากความบกพร่องในการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาล ส. และจำนวนเงินที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการจ่ายเงินค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มอีกจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาทพร้อมดอกเบี้ย เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงข้างต้นเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๕๐ (๘) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ยอมรับว่าการเสียชีวิตของนาย พ. เกิดจากเหตุสุดวิสัยในระบบการรักษาพยาบาล โดยที่ไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด อันเป็นความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบิดาของนาย พ. ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ของข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลฯ โดยการกำหนดเงินช่วยเหลือเบื้องต้น นอกจากจะเป็นไปตามประเภทของความเสียหายและอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๑) ของข้อบังคับดังกล่าวแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหายและฐานะของผู้เสียหายตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับเดียวกันประกอบด้วย เมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ คณะที่ ๒ มีความเห็นโดยได้พิจารณาเพียงประเภทความเสียหายและอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นประกอบแนวทางการพิจารณาจ่ายเงิสดังกล่าวเท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหาย

และเครษฐานะของผู้เสียหาย อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในการกำหนดเงินช่วยเหลือเบื้องต้นโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าวเช่นกัน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อได้พิจารณาถึงความรุนแรงของความเสียหายและเครษฐานะของผู้เสียหายแล้วปรากฏว่า นาย พ. เสียชีวิตในขณะอายุ ๓๑ ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน แม้จะป่วยด้วยโรคจิตเภทตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ตาม แต่นาย พ. ได้เข้ารับการรักษาค่อยเป็นมาโดยตลอดจนสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ซึ่งในเรื่องนี้ผู้ฟ้องคดีได้ระบุในแบบการยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นว่า นาย พ. สามารถช่วยเหลือครอบครัว ทำงานบ้านและทำการเกษตร ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ได้ ทั้งเป็นผู้ดูแลคุณตาอายุ ๙๐ ปี ซึ่งหากนาย พ. ยังมีชีวิตอยู่จะสามารถประกอบอาชีพมีรายได้มาจุนเจือครอบครัวได้พอสมควรตามฐานานุรูป อีกทั้ง นาย พ. เป็นบุตรเพียงคนเดียวของผู้ฟ้องคดี เมื่อเสียชีวิตจึงทำให้สูญเสียผู้สืบวงศ์ตระกูลและมีผลกระทบต่อจิตใจของผู้ฟ้องคดีและบุคคลในครอบครัวอย่างรุนแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องขาดไร้ผู้อุปการะ ศาลจึงกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๒๕/๒๕๖๗)

เงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นเงินที่รัฐจ่ายให้ผู้รับบริการหรือทายาทหรือผู้อุปการะเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายอันเกิดจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ ซึ่งในการพิจารณาให้ผู้เสียหายได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นจะพิจารณาโดยคำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหายและเครษฐานะของผู้เสียหายประกอบด้วย โดยมีต้องรอพิสูจน์ถูกผิด และให้รวมถึงเหตุสุดวิสัยในระบบการรักษาพยาบาล แต่ต้องมิใช่เป็นความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินไปตามพยาธิสภาพหรือเหตุแทรกซ้อนของโรคที่เป็นไปตามสภาพปกติธรรมดาของโรคนั้นอยู่แล้ว ทั้งนี้ ตามข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ และต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในข้อ ๖ ของข้อบังคับดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของบุตรของผู้ฟ้องคดีที่เกิดจากโรงพยาบาล อ. ถือเป็นเหตุสุดวิสัยในการรักษา และจัดอยู่ในประเภทบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยต่อเนื่องซึ่งมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นได้ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงของความเสียหายและเครษฐานะของผู้เสียหาย โดยภายหลังจากที่แพทย์อนุญาตให้บุตรของผู้ฟ้องคดีกลับมาพักฟื้นที่บ้าน บุตรของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เพราะแขนขาอ่อนแรง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องเฝ้าดูแลช่วยเหลือบุตรต่อเนื่องตลอดมา ทำให้สูญเสียโอกาสในการทำงาน แม้ต่อมาบุตรของผู้ฟ้องคดีจะสามารถเดินได้ แต่ก็ต้องใช้เครื่องช่วยพยุงและยังต้องอยู่ในความดูแลของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งต้องติดตามอาการชักและรับยาต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานและการหาเลี้ยงชีพของผู้ฟ้องคดี การที่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขมีมติให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท จึงไม่เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจึงต้องจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มอีกจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท

บุตรของผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล อ. จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นหน่วยบริการตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วยอาการเจ็บคอและมีเสมหะมาก ซึ่งแพทย์ตรวจดูอาการแล้วพบว่าต่อมทอนซิลอักเสบบวมโต จึงรับไว้นอนโรงพยาบาลระหว่างการรักษา บุตรของผู้ฟ้องคดีมีภาวะหยุดหายใจ (apnea) วัดสัญญาณชีพไม่ได้ ได้รับการช่วยฟื้นคืนชีพ ๒ นาที วัดสัญญาณชีพได้ชีพจร ๑๒๐ ครั้ง/นาที ความดันโลหิต ๑๖๐/๙๐ mmHg ไม่ได้ให้ยา adrenaline ได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจ และต่อมาได้มีการส่งตัวไปรักษาต่อที่โรงพยาบาล ศ. โดยเข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยหนักระบบทางเดินหายใจ (RCU) ซึ่งแพทย์ได้ตรวจร่างกายแล้วพบว่าต่อมทอนซิลอักเสบบวมจนอุดกั้นทางเดินหายใจ จึงได้รับการรักษาโดยอาศัยเครื่องช่วยหายใจและให้ยาปฏิชีวนะจนอาการติดเชื้อดีขึ้น ในขณะทำการรักษามีอาการแขนขาเกร็ง กระตุกเป็นบางช่วง แพทย์จึงให้เอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง ผลอยู่ในเกณฑ์ปกติ และเมื่อเจาะตรวจน้ำไขสันหลัง ไม่พบความผิดปกติ ซึ่งแพทย์ได้รักษาโดยให้ยากันชักต่อเนื่องจนอาการดีขึ้น และอนุญาตให้ออกจากโรงพยาบาลเพื่อพักฟื้นทำกายภาพบำบัดที่บ้าน โดยตลอดระยะเวลา ๒ เดือน หลังจากที่แพทย์อนุญาตให้กลับมาพักฟื้นที่บ้านและนัดตรวจอาการ บุตรของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เพราะแขนขาอ่อนแรง ต้องใช้เครื่องช่วยพยุงในการเดิน ต้องหยุดพักเรียนและอยู่ในความดูแลของผู้ฟ้องคดีอย่างใกล้ชิด ผู้ฟ้องคดีต้องหยุดงานและสูญเสียรายได้จากการทำงานเนื่องจากเหตุดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นต่อคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นจังหวัดศรีสะเกษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า การหยุดหายใจและหัวใจหยุดเต้นเป็นผลจากทางเดินหายใจส่วนบนอุดกั้นจากต่อมทอนซิลอักเสบบวมโต และส่วนหนึ่งเกิดจากความล่าช้าในการรักษาพยาบาล จึงเข้าเกณฑ์ที่จะได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๕ ของข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้มีมติจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นชอบตามมติของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ผลการวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น คณะที่ ๒ ที่เห็นว่า กรณีเข้าเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๕ ของข้อบังคับดังกล่าว และเป็นความเสียหายประเภทบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยต่อเนื่องตามข้อ ๖ (๓) ของข้อบังคับเดียวกัน โดยเป็นความเสียหายบางส่วนที่สัมพันธ์กับการรักษาพยาบาลซึ่งมีความรุนแรงในระดับน้อย จึงมีมติให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเพิ่มอีกจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท ซึ่งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

โดยที่ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล ข้อ ๔ กำหนดว่า ในข้อบังคับนี้ “เงินช่วยเหลือเบื้องต้น” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้ผู้รับบริการหรือทายาทหรือผู้อุปการะเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ โดยมีต้องรอพิสูจน์ถูกผิด ข้อ ๕ กำหนดว่า ความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการที่จะเป็นเหตุให้ได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อบังคับนี้ ให้รวมถึงเหตุสุดวิสัยในระบบการรักษาพยาบาล แต่มิใช่เป็นความเสียหายที่เกิดจากการดำเนินไปตามพยาธิสภาพหรือเหตุแทรกซ้อนของโรคที่เป็นไปตามสภาพปกติธรรมดาของโรคนั้นอยู่แล้ว และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ประเภทของความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ และอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น แบ่งเป็น (๑) เสียชีวิต หรือทุพพลภาพอย่างถาวร หรือเจ็บป่วยเรื้อรังที่ต้องได้รับการรักษาตลอดชีวิต และมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการดำรงชีวิต จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นได้ ตั้งแต่ ๒๔๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท (๒) สูญเสียอวัยวะหรือพิการ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นได้ ตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๔๐,๐๐๐ บาท (๓) บาดเจ็บหรือเจ็บป่วยต่อเนื่อง จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นได้ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินที่รัฐจ่ายให้ผู้รับบริการหรือทายาทหรือผู้อุปการะเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ ในการพิจารณาให้ผู้เสียหายได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จะพิจารณาโดยคำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหายและเศรษฐกิจของผู้เสียหายประกอบด้วย เมื่อสาเหตุที่บุตรของผู้ฟ้องคดีหยุดหายใจและหัวใจหยุดเต้นเป็นผลจากทางเดินหายใจส่วนบนอุดตันจากต่อมทอนซิลอักเสบแบบวมโต ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวเกิดจากเหตุสุดวิสัยในระบบการรักษาพยาบาล รวมทั้งเกิดจากความล่าช้าในการรักษาพยาบาล จึงเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งในขณะนั้นเป็นผู้อุปการะมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามข้อ ๔ ประกอบกับข้อ ๕ ของข้อบังคับดังกล่าว และเมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาล อ. ซึ่งเป็นหน่วยบริการ เห็นได้ว่า บุตรของผู้ฟ้องคดีมิได้เสียชีวิต หรือทุพพลภาพอย่างถาวร หรือเจ็บป่วยเรื้อรังที่ต้องได้รับการรักษาตลอดชีวิต และมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการดำรงชีวิต หรือสูญเสียอวัยวะหรือพิการที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต กรณีบุตรชายของผู้ฟ้องคดีได้รับการช่วยฟื้นคืนชีพโดยไม่ต้องให้ยากระตุ้นหัวใจและได้รับการส่งต่อไปรักษาจนอาการดีขึ้น รู้สึกตัวดี หายใจเองได้ ไม่มีความผิดปกติของสมอง จึงจัดอยู่ในประเภทบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยต่อเนื่อง ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นได้ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตามข้อ ๖ ของข้อบังคับเดียวกัน โดยหลังจากที่แพทย์อนุญาตให้กลับไปพักฟื้นที่บ้านแล้ว บุตรของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เนื่องจากแขนขาอ่อนแรง และต้องหยุดพักการเรียน ประกอบกับบุตรของผู้ฟ้องคดีมีอายุ ๑๖ ปี ยังอยู่ในการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ฟ้องคดี การที่ได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยต่อเนื่องดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีต้องเฝ้าดูแลช่วยเหลือบุตรต่อเนื่องตลอดมา ทำให้สูญเสียโอกาสในการทำงาน แม้อันบุตรของผู้ฟ้องคดีจะสามารถเดินได้ แต่ก็ต้องใช้เครื่องช่วยพยุงและยังต้องอยู่ในความดูแลของผู้ฟ้องคดี โดยต้องติดตามอาการชักและรับยา

ต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีพและการหาเลี้ยงชีพของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึง ความรุนแรงของความเสียหายและฐานะของผู้เสียหายตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงิน ช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล ผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับ เงินช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดเงินช่วยเหลือ เบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท จึงยังไม่เหมาะสมและ เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีตามควรแก่กรณี จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี เพิ่มอีกจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ แม้จะปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดแนวทางการจ่ายเงิน ช่วยเหลือเบื้องต้นตามมติในการประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยประเภท ความเสียหายตามข้อ ๖ (๓) ของข้อบังคับดังกล่าวก็ตาม กรณีก็เป็นเพียงแนวทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดขึ้น มิได้มีผลผูกพันศาลที่จะเห็นเป็นอย่างอื่นที่จะพิจารณากำหนดเงินช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้ เหมาะสมและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความรุนแรงของความเสียหายและฐานะของผู้เสียหาย ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับเดียวกัน ในอัตราที่ไม่เกินที่กำหนดในข้อ ๖ ของข้อบังคับ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงิน ช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๗๙/๒๕๖๗)

๓.๓ การประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. เหตุรำคาญ

๔.๑ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการโรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการเกี่ยวกับรถยนต์ เครื่องจักร และเครื่องกล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ เหตุรำคาญจากการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายนิตยสารศาลปกครอง ๑๓๕๕

๔.๔ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการฆ่าสัตว์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๕ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๖ เหตุรำคาญจากการประกอบกิจการตลาด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๗ เหตุรำคาญจากสุขลักษณะของอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘ เหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่ของเอกชนเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำด้วยวิธีการใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ รวมทั้งในกรณีที่ปรากฏว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นนั้น อาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน จะออกคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบสิ่งปฏิกูลที่เป็นของเสียมีพิษซึ่งมีกลิ่นเหม็นฉุนคล้ายกลิ่นแอมโมเนียซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อันถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแก้ไขและระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้ดำเนินการขนย้ายหรือกำจัดออกจากพื้นที่อย่างถูกวิธี หรือกระทำการด้วยวิธีการใด ๆ มิให้มีสิ่งมีพิษ มิให้มีกลิ่น และมิให้เกิดการฟุ้งกระจายของสารพิษ รวมทั้งให้ทำแนวกันโดยรอบบริเวณพื้นที่เกิดเหตุ พร้อมติดป้ายห้ามคนและสัตว์เลี้ยงเข้าไปในบริเวณดังกล่าวเพื่อป้องกันอันตราย โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง อันเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ประกอบกับมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะอ้างว่ามีบุคคลลักลอบกระทำผิดกฎหมายโดยนำขยะมีพิษมาฝังกลบไว้ในที่ดินพิพาท ก็หาเป็นเหตุให้คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการระงับเหตุรำคาญตามที่กำหนดในคำสั่ง และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าตนไม่ได้เป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือเป็นผู้นำขยะมีพิษมาทิ้งในที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่มีผู้ลักลอบฝังกลบกากอุตสาหกรรมมีพิษในที่ดินของตน ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้เข้าตรวจสอบที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนจากอำเภอเขาย้อยและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรีแล้วพบว่า ที่ดินดังกล่าวมีสิ่งปฏิกูลเป็นของเสียที่มีองค์ประกอบหรือสารปนเปื้อน ได้แก่ พลวงและสารประกอบพลวง เบริลเลียมและสารประกอบเบริลเลียม แคดเมียมและสารประกอบแคดเมียม ตะกั่วและสารประกอบตะกั่ว ซีลีเนียมและสารประกอบซีลีเนียม เทลลูเรียมและสารประกอบเทลลูเรียม (ไม่รวมของเสียในรูปก้อนโลหะ) ซึ่งถือเป็นวัตถุอันตรายตามบัญชี ๕.๒ ของเสียเคมีวัตถุ ลำดับที่ ๒.๒ ที่กำหนดไว้ในบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๕๖ และเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๓ ตามมาตรา ๑๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับของเสียเคมีวัตถุดังกล่าวมีกลิ่นเหม็นฉุนคล้ายกลิ่นแอมโมเนียซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ กรณีดังกล่าวจึงรับฟังได้ว่าการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่นเหม็นและสิ่งมีพิษจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ และเมื่อเป็นกรณีที่เหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่ของเอกชน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรได้ และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตก็ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ รวมทั้งในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โฉนดที่ดินแปลงพิพาทแก้ไขและระงับเหตุรำคาญภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้ ๑) ให้ดำเนินการขนย้ายหรือกำจัดออกจากพื้นที่อย่างถูกวิธี หรือกระทำการด้วยวิธีการใด ๆ มิให้มีสิ่งมีพิษ มิให้มีกลิ่น และมีให้เกิดการฟุ้งกระจายของสารพิษ ๒) ทำแนวกันโดยรอบบริเวณพื้นที่เกิดเหตุพร้อมติดป้ายห้ามคนและสัตว์เลี้ยงเข้าไปในบริเวณดังกล่าวเพื่อป้องกันอันตรายโดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง จึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า มีบุคคลลักลอบกระทำผิดกฎหมายโดยนำขยะมีพิษมาฝังกลบไว้ในที่ดินพิพาท นั้น โดยที่มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามกฎหมาย อันเป็นการแสดงความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินนั้น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิไว้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองย่อมมีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดินภายในพื้นที่ของตนเองได้ ตลอดจนมีหน้าที่ป้องกัน ดูแล มิให้ผู้ใดเข้ามากระทำการใด ๆ ในที่ดินพิพาทอันเป็นเหตุให้เกิดสิ่งมีพิษจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ด้วยเหตุนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแก้ไขและระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดโดยชอบแล้ว

ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะดำเนินการต่อบุคคลที่กระทำความผิดลักลอบนำขยะมีพิษมาทิ้งฝังกลบในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอย่างนั้น เป็นคนละกรณีกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแก้ไขและระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินพิพาทที่มีผู้ลักลอบฝังกลบกากอุตสาหกรรมมีพิษจนเป็นเหตุอันอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน อันเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ประกอบกับมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยอันตรายฯ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องมีคำสั่งไปยังผู้ที่นำของเสียอันตรายมาทิ้งเพื่อให้เกิดพิพาท ฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕/๒๕๖๘)

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขต และร้องเรียนผ่านทางระบบรับเรื่องร้องทุกข์ทางอินเทอร์เน็ตของกรุงเทพมหานครว่ามีบุคคลเข้าไปมั่วสุมบริเวณหน้าอาคาร ท. อพาร์ตเมนต์ ดีมสุรา เปิดเครื่องเสียงและส่งเสียงร้องเพลงตั้งแต่เวลาหลัง ๒๔ นาฬิกา เป็นต้นไปจนรุ่งเช้า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบ ซึ่งไม่พบการเปิดเพลงส่งเสียงดังและภายในร้านขายของชำไม่มีเครื่องเสียงหรือร้องร่ายการติดตั้งเครื่องเสียงที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และเมื่อสอบถามห้องที่อยู่ใกล้เคียงกันมากที่สุดทราบว่าร้านขายของชำที่ถูกร้องเรียนไม่มีการเปิดเพลง ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานที่พิพาทอีกหลายครั้ง แต่ก็ไม่พบเหตุรำคาญจากเรื่องเสียงดังกล่าว กรณีย่อมเห็นได้ว่าได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่มาโดยตลอด แต่ก็ไม่พบการกระทำที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ประกอบกับไม่ปรากฏว่ามีบุคคลอื่นใดร้องเรียนเรื่องเหตุรำคาญจากเสียงในกรณีนี้เช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่อาจ

ถือว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

โดยที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้ผู้มีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาล ในท้องที่ที่เกิดเหตุร้องเรียนจึงไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้กำกับการฯ จึงไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบผู้ร้องเรียนเช่นเดียวกัน จึงไม่อาจถือว่าผู้กำกับการฯ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติละเลยต่อหน้าที่โดยไม่ระงับเหตุรำคาญจากเสียงรบกวนตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ในห้องที่อยู่ชั้นที่ ๖ ของอาคารชุด น. คอนโด ซอยเพชรเกษม ๑๑๐ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ติดกับอาคาร ท. อพาร์ทเมนต์ ที่มีนางสาว ธ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เป็นเจ้าของ โดยชั้นล่างด้านหน้าของอาคารดังกล่าวได้มีการเช่าเปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยวและอาหารตามสั่ง รวมทั้งห้องด้านหน้าเปิดเป็นร้านขายของชำและขายสุรา ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการละเลยหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาล หนองคายพลุ กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตหนองแขม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามลำดับ) ที่ปล่อยปละละเลยให้มีบุคคลเข้าไปมั่วสุมบริเวณหน้าอาคาร ท. อพาร์ทเมนต์ ดื่มสุรา เปิดเครื่องเสียงและส่งเสียงร้องเพลงตั้งแต่เวลาหลัง ๒๔ นาฬิกา เป็นต้นไปจนรุ่งเช้า เป็นผลให้หู และการทำงานของระบบประสาทหูของผู้ฟ้องคดีเสื่อมประสิทธิภาพ และทำให้ผู้ฟ้องคดีป่วยเป็นโรคซึมเศร้า ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายจากการร้องเรียนต่อหน่วยงานต่าง ๆ และต้องเสียโอกาสในการจบการศึกษาล่าช้า จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าร่วมกันดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนและเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน หรือตามที่ศาลมีคำสั่ง และจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย โดยที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ บัญญัติว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายความว่า ... (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ... มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ ... (๔) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ... มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และร้องเรียนผ่านทางระบบรับเรื่องร้องทุกข์ทางอินเทอร์เน็ตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตหนองแขม

ได้ไปตรวจสอบสถานที่เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ แล้วได้ความว่า ห้องชั้นล่างของ ท. อพาร์ทเมนต์ เปิดเป็นร้านขายของชำ แต่ไม่พบการเปิดเพลงส่งเสียงดังและภายในร้านขายของชำไม่มีเครื่องเสียงหรือร่องรอยการติดตั้งเครื่องเสียงที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และเมื่อสอบถามร้านค้าที่เป็นห้องที่อยู่ใกล้เคียงกันมากที่สุดทราบว่าร้านขายของชำที่ถูกร้องเรียนไม่มีการเปิดเพลง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานที่พิพาทอีกหลายครั้ง แต่ก็ไม่พบเหตุรำคาญจากเรื่องเสียงดังกล่าว เห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่มาโดยตลอด แต่ก็ไม่พบการกระทำที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายบริเวณพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าเป็นแหล่งกำเนิดเสียงที่เป็นเหตุรำคาญนั้นอยู่ชั้นล่างสุดของอาคาร ท. อพาร์ทเมนต์ ซึ่งพื้นที่ด้านข้างของอาคารดังกล่าวอยู่ติดกับแนวรั้วระหว่างอาคาร ท. อพาร์ทเมนต์ และอาคาร น. คอนโดที่ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ในรั้วอาคารด้านซอยเพชรเกษมที่รถยนต์ไม่สามารถเข้าไปได้ อีกทั้ง ห้องที่เปิดเป็นร้านขายของชำไม่มีภาพส่วนใดแสดงให้เห็นว่าจะมีการติดตั้งเครื่องเสียงขนาดใหญ่ที่มีกำลังไฟฟ้าสูงถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดเสียงและแรงสั่นสะเทือนไปถึงห้องพักของผู้ฟ้องคดีบนชั้น ๖ ของอาคารถัดไปได้ และเห็นได้ชัดแจ้งว่าผู้พักอาศัยในอาคารพิพาทด้านที่หันออกสู่ซอยเพชรเกษม ๑๑๐ และผู้พักอาศัยในอาคาร ๒ แห่ง ซึ่งอยู่อีกฟากหนึ่งของซอยเพชรเกษม ๑๑๐ ตรงข้ามกับอาคารพิพาทย่อมต้องได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ฟ้องคดีมาก นอกจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบการร้องเรียนอาคารพิพาท โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และได้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดบริเวณอาคารที่ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยกับอาคารพิพาท เพื่อตรวจสอบและสังเกตการณ์ตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจหลายชุดไปดำเนินการตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งปรากฏว่าตั้งแต่ช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ไม่พบว่ามีกรกระทำผิดตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนแต่อย่างใด ประกอบกับไม่ปรากฏว่ามีบุคคลอื่นใดร้องเรียนเรื่องเหตุรำคาญจากเสียงในกรณีนี้เช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่อาจถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่จำต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ บัญญัติให้ผู้มีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกัน จึงไม่อาจถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่โดยไม่ระงับเหตุรำคาญจากเสียงรบกวนตามพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๖/๒๕๖๘)

๔.๙ เหตุรำคาญจากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๑

คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการ

๑. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานบริการ

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๑๖ (๖) บัญญัติห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวูรเข้าไปในสถานบริการ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ข้อ ๔ วรรคสอง กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งมิให้ต่อใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตเป็นเวลาห้าปี ในกรณีที่ สถานบริการปล่อยปละละเลยให้มีการพกวาอาวูรป็นเข้าไปในสถานบริการ หรือเปิดสถานบริการเกินเวลาที่กำหนด ดังนั้น การที่ผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีพฤติการณ์ ปล่อยปละละเลยให้มีการพกวาอาวูรป็นเข้าไปในสถานบริการของตนเป็นเหตุให้มีการใช้อาวูรป็น จนมีผู้ได้รับบาดเจ็บ และมีการเปิดสถานบริการเกินเวลาที่กำหนด อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืน ต่อมาตรา ๑๖ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการฯ และข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฯ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งมิให้ ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตสถานบริการให้แก่ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ มีกำหนดระยะเวลาห้าปีได้ตามข้อ ๔ วรรคสอง ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฯ ดังนั้น คำสั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตสถานบริการให้แก่ผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ระยะเวลาห้าปี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่อจัดทำเป็นสถานเต้นรำ รำวง หรือรองเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มี คู่บริการ อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่ง มิให้ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตสถานบริการมีกำหนดระยะเวลาห้าปี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว โดยที่พระราชบัญญัติสถานบริการฯ มาตรา ๑๖ (๖) บัญญัติห้ามมิให้ ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการนำอาวูรเข้าไปในสถานบริการ เว้นแต่ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในเครื่องแบบนำเข้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง กำหนดห้ามมิให้ ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) ... (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ ... (๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกวาอาวูร วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่

ของตน วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิด และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามภาพเคลื่อนไหวจากกล้องวงจรปิด (CCTV) ของสถานบริการ ในคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ แล้ว เห็นได้ว่า ในช่วงเวลา ๒๒.๕๑ นาฬิกา มีผู้ใช้บริการทั้งชายหญิง เดินผ่านจุดตรวจค้นอาวุธซึ่งเป็นทางเข้าออกเพียงทางเดียว รวม ๑๑ คน โดยมีพนักงานชายของผู้ฟ้องคดีทำหน้าที่ตรวจค้นอาวุธจากตัวผู้ใช้บริการชาย แต่ไม่มีพนักงานหญิงทำหน้าที่ตรวจค้นอาวุธจากตัวผู้ใช้บริการที่เป็นผู้หญิง และไม่มีการตรวจค้นอาวุธจากตัวผู้ใช้บริการที่เป็นผู้หญิงแต่อย่างใด อีกทั้งในการตรวจค้นตัวผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ชาย ๘ คน มีการปล่อยให้ผู้ใช้บริการชายคนที่ ๑ และคนที่ ๕ เดินผ่านจุดตรวจค้นอาวุธโดยไม่มีการตรวจค้นตัว แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าไม่ได้ยินยอมให้ผู้ใช้บริการพกพาอาวุธเข้าไปในสถานบริการ และได้ปิดป้ายห้ามพกพาอาวุธปืนเข้าไปในสถานบริการ หรือมีจุดรับฝากอาวุธปืนไว้คอยให้บริการก็ตาม แต่การปิดป้ายดังกล่าวไม่อาจยืนยันได้ว่าสถานบริการของผู้ฟ้องคดีเป็นสถานที่ปลอดอาวุธจริง และมีได้เป็นการยืนยันว่าหากไม่มีการตรวจค้นอาวุธปืนอย่างเคร่งครัดแล้ว จะมีผู้ใช้บริการนำอาวุธปืนที่พกพาไปฝากที่จุดรับฝากทุกคน ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัย โดยตรวจค้นตัวผู้ที่มาใช้บริการอย่างเข้มงวดกวดขัน ก็จะไม่มีการพกพาอาวุธปืนเข้าไปในสถานบริการ พฤติการณ์จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธปืนเข้าไปในสถานบริการของตน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการฯ และข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฯ ประกอบกับปรากฏตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีของสถานีตำรวจว่า เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๐๑.๐๐ นาฬิกา มีเหตุใช้อาวุธปืนและมีผู้ได้รับบาดเจ็บที่สถานบริการของผู้ฟ้องคดี จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเปิดสถานบริการเกินเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา อันเป็นการฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฯ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๑) ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ข้อ ๒ วรรคหนึ่ง และคำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 จังหวัดยะลา ที่ ๘๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งจังหวัดยะลา ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ มิให้ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตสถานบริการให้แก่ผู้ฟ้องคดีมีกำหนดระยะเวลาห้าปี จึงเป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าโทษที่ตนได้รับไม่เหมาะสมกับความร้ายแรงของเหตุที่เกิดขึ้น เห็นว่า โดยเหตุที่ข้อ ๔ วรรคสอง ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฯ มิได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจในการไม่ต่อใบอนุญาตหรือมิให้ออกใบอนุญาตเป็นเวลาน้อยกว่าห้าปีได้ หากสถานบริการนั้นปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธปืนและเปิดให้บริการเกินเวลาที่กำหนด ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๖๑/๒๕๖๓)

กฎหมายว่าด้วยสถานบริการประกอบกับกฎกระทรวงเกี่ยวกับการขออนุญาต และการดำเนินกิจการสถานบริการ ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาในการอนุญาต และขอต่อใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการไว้เป็นระยะเวลาที่แน่นอนว่า ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ยื่นคำขอต่ออายุ ใบอนุญาต และหากผู้รับอนุญาตประสงค์จะขอ ต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ คือ ก่อนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปี ที่ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการยื่นคำขอ ต่ออายุใบอนุญาตภายหลังจากที่ใบอนุญาตฉบับเดิมสิ้นอายุแล้ว จึงเป็นการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต เมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ แม้จะปรากฏว่าอำเภอไม่ได้มีหนังสือแจ้งให้มารับ ใบอนุญาตฉบับก่อนหน้าซึ่งต้องใช้ประกอบการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต แต่เมื่อข้อเท็จจริง พิสูจน์ได้ว่า อำเภอได้มีการประสานทางโทรศัพท์ให้ผู้รับอนุญาตมารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียม หลายครั้ง แต่ผู้รับอนุญาตได้มารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมภายหลังจากใบอนุญาต สิ้นอายุแล้ว กรณีย่อมถือได้ว่าการแจ้งคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาแล้วตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการที่ยื่น พ้นระยะเวลา และการที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำขอ จึงชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ดังกล่าว รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริง รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) (ข) แห่งพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ชื่อ “ร้านอาหาร พ.” ตั้งอยู่ตำบลพรเจริญ จังหวัดหนองคาย (ปัจจุบัน คือ จังหวัดบึงกาฬ) ประเภทสถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มนอกจากนี้จำหน่ายหรือให้บริการ (โดยจัดให้มีการบริการขับร้องเพลงกับลูกค้ หรือยินยอมให้พนักงานอื่นไต่ถามกับลูกค้) ต่อมา ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ พร้อมกับยื่นคำร้องขอเปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้ง และประเภทของสถานบริการ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๙ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นสถานบริการตามมาตรา ๓ (๔) (ก) (ค) แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว ชื่อว่า “ร้าน ต.” ตั้งอยู่ตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ประเภทสถานที่ ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มนอกจากนี้จำหน่ายหรือให้บริการ (มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น) โดยหมายเหตุท้ายใบอนุญาตระบุว่า ใบอนุญาตนี้ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ยื่นคำขอต่ออายุ ใบอนุญาต อันเป็นไปตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับข้อ ๖ ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการขออนุญาตและการดำเนินกิจการสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๔๙ กรณีจึงถือได้ว่าการประกอบ

กิจการสถานบริการของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เป็นการประกอบกิจการตามที่ได้รับอนุญาตตามใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการข้างต้น ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะประกอบกิจการสถานบริการดังกล่าวต่อไปในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ จะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ คือ ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่อนายอำเภอพรเจริญ ภายหลังจากที่ใบอนุญาตฉบับเดิมสิ้นอายุแล้ว กรณีจึงเป็นการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจมีคำสั่งให้ต่ออายุใบอนุญาตแก่ผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการฯ ประกอบกับข้อ ๒ วรรคสอง ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๘ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีด้วยเหตุผลเดียวกัน จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตนได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งต้องใช้ประกอบคำขอต่ออายุใบอนุญาตประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ จึงไม่อาจยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำชี้แจงต่อศาลปกครองชั้นต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า อำเภอพรเจริญมิได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมารับใบอนุญาต มีแต่เพียงการประสานทางโทรศัพท์ให้ผู้ฟ้องคดีมารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมหลายครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่มารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมจนถึงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีจึงมารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียม โดยศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ส่งคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้แย่งคัดค้านการแจ้งทางโทรศัพท์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบการมารับใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่ต้องรับฟังว่าได้มีการแจ้งคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีไม่อาจรับฟังได้ นอกจากนี้ ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าหน้าที่อำเภอพรเจริญจะแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการจนเป็นธรรมเนียมการปฏิบัติมาโดยตลอด เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเชื่อโดยสุจริตว่าจะต้องได้รับหนังสือดังกล่าวก่อนการยื่นคำขอ นั้น เห็นว่า การแจ้งต่อใบอนุญาตเช่นนั้นหากมีจริงก็เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ ไม่ใช่หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งต่อผู้ประกอบการ และไม่ใช่ว่าเงื่อนไขในการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตที่กำหนดให้ผู้ประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องได้รับหนังสือแจ้งจากเจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อนจึงจะยื่นคำขอได้ ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๙/๒๕๖๓)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ผู้ประกอบการสถานบริการซึ่งเป็นสถานบันเทิงต้องมีมาตรการในการควบคุมตรวจสอบบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ มิให้เข้าไปใช้บริการอย่างเข้มงวด รวมทั้งมีหน้าที่ต้องควบคุมและเข้มงวดกวดขันกับเจ้าหน้าที่ของตนเองในการตรวจสอบทางเข้าออกสถานบริการและทางประตูหนีไฟอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าไปใช้บริการในสถานบริการอย่างเด็ดขาด การอ้างว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้ลักลอบเข้ามาทางประตูหนีไฟนั้น ถือว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของผู้ประกอบการที่ไม่เข้มงวดกวดขันเจ้าหน้าที่ของตนเองอย่างเพียงพอ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ โดยมุ่งลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ดูแลสถานบริการของผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุมโดยรับสารภาพทุกข้อกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดในสถานบริการจริง อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาให้บุคคลอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ เข้าไปใช้บริการหรือไม่ และถือว่ามีเจตนาจำเป็นรับถ้วนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องมีคำสั่งปิดสถานบริการ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันซ้ำอีก อันถือเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือกระทบต่อประโยชน์สาธารณะตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อาศัยอำนาจตามข้อ ๔ วรรคสอง ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ดังกล่าว ออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการและห้ามมิให้เปิดดำเนินการอีกเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่รับคำสั่ง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ต่อมา เจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ได้ร่วมกันเข้าตรวจสอบสถานบริการพบว่ามีกระทำความผิดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) โดยยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

เข้าไปใช้บริการ หลังจากนั้น ผู้อำนวยการเขตวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้พิจารณาตรวจสอบเอกสารสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีและบันทึกการจับกุมแล้ว จึงใช้อำนาจตามข้อ ๔ วรรคสอง ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ดังกล่าว ออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสะสมอาหารประเภทสถานที่จำหน่ายอาหาร และใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการแสดงดนตรี ของผู้ฟ้องคดี และห้ามมิให้เปิดดำเนินการอีกเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่รับคำสั่ง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงโดยชัดแจ้งว่า ในวันเกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจสอบภายในสถานบริการของผู้ฟ้องคดีพบบุคคลอายุ ๑๘ ปี จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิการจับกุมให้ผู้ดูแลสถานบริการของผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ดูแลสถานบริการได้ลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาและให้การรับสารภาพตลอดทุกข้อกล่าวหา กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ประกอบการได้ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ เข้าไปใช้บริการ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าตนไม่ได้ปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ เข้าไปใช้บริการ และมีได้มีเจตนากระทำผิดกฎหมาย แต่มีการลักลอบเข้ามาใช้บริการโดยเข้ามาทางประตูหนีไฟ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบการสถานบริการซึ่งเป็นสถานบันเทิง จึงต้องมีมาตรการในการควบคุมตรวจสอบบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ มิให้เข้าไปใช้บริการอย่างเข้มงวด และต้องถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในการควบคุมและเข้มงวดกวดขันกับเจ้าหน้าที่ของตนเองในการตรวจสอบทางเข้าออกสถานบริการและทางประตูหนีไฟอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ หรือบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าไปใช้บริการในสถานบริการอย่างเด็ดขาด กรณีจึงต้องถือว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีที่ไม่เข้มงวดกวดขันเจ้าหน้าที่ของตนเองอย่างเพียงพอ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดีและห้ามมิให้เปิดดำเนินการอีกเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่รับคำสั่ง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า แม้ตามบันทึกการจับกุม ผู้ดูแลสถานบริการของผู้ฟ้องคดีจะรับสารภาพทุกข้อกล่าวหา แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ให้การรับสารภาพตามบันทึกการจับกุมดังกล่าว จึงไม่อาจนำบันทึกการจับกุมข้างต้นมาอ้างเป็นพยานหลักฐานได้นั้น เมื่อในใบอนุญาตระบุเงื่อนไขไว้ว่า หากปรากฏในภายหลังว่าการประกอบกิจการที่ได้รับใบอนุญาตนี้เป็นการขัดต่อกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอาจมีการพิจารณาให้เพิกถอนใบอนุญาตนี้ได้ ดังนั้น เมื่อผู้ดูแลสถานบริการของผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุมรับสารภาพทุกข้อกล่าวหาว่ามีการกระทำผิด ณ สถานที่ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือใบอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีจึงสามารถใช้บันทึกการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจดังกล่าวมาเป็นพยานหลักฐานในการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครอง

กับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ โดยมุ่งลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม เมื่อผู้ดูแลสถานบริการของผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในบันทึกการจับกุม โดยรับสารภาพทุกข้อกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดในสถานบริการของผู้ฟ้องคดีจริง กรณีจึงถือว่ามีความจำเป็นรีบด่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องมีคำสั่งปิดสถานบริการของผู้ฟ้องคดี เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันซ้ำอีก อันเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือกระทบต่อประโยชน์สาธารณะตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๗๘/๒๕๖๗)

๒. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงแรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานตรวจสภาพรถ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. การออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด

การประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นตลาดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เมื่อผู้ฟ้องคดีใช้อาคารที่ก่อสร้างประกอบกิจการตลาดโดยไม่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและยังไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ โดยให้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งตลาดให้ถูกต้อง หากผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการตลาดไว้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ทั้งนี้ แม้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะอ้างบทอาศัยอำนาจในการออกคำสั่งดังกล่าวคลาดเคลื่อน แต่ยังไม่ถึงขนาดจะทำให้คำสั่งที่ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการตลาดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้นต้องตกเป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายไปได้ สำหรับกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารให้แก่ผู้ฟ้องคดีในสถานที่ซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประกอบกิจการตลาดดังกล่าวนั้น กรณีนี้มีผลทำให้การประกอบกิจการตลาดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการมาก่อนหน้านั้นเปลี่ยนไปเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นได้ และไม่มีผลทำให้คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดการประกอบกิจการนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตอย่างถูกต้อง เปลี่ยนไปเป็นไม่ชอบด้วยกฎหมายได้แต่อย่างใด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอาคารโครงสร้างไม้ไผ่หลังคามุงใบหญ้าคา เพื่อใช้ประกอบกิจการอาหารสำเร็จรูปและอาหารตามสั่ง และได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดประเภทที่ ๒ ซึ่งเจ้าหน้าที่สังกัดนายกเทศมนตรีตำบลป่าอ้อดอนชัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ตรวจสอบพบว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นหลักฐานใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่ใช้ประกอบกิจการตลาดประกอบคำขอดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งจากผู้ฟ้องคดีว่าอยู่ระหว่างยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ต่อมา มีผู้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและใช้อาคารที่ก่อสร้างประกอบกิจการตลาดโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ฟ้องคดียังคงใช้อาคารที่ก่อสร้างประกอบกิจการตลาดโดยไม่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและยังไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และยื่นขออนุญาตจัดตั้งตลาดให้ถูกต้องด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการกิจการตลาดประเภทที่ ๒ นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไปจนกว่าจะได้รับอนุญาต ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว หลังจากนั้น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้วินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการตลาดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์

ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ และไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และยื่นขออนุญาตจัดตั้งตลาดให้ถูกต้อง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการตลาดประเภทที่ ๒ นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำสั่งไปจนกว่าจะได้รับอนุญาต การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุขฯ และแม้จะปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้อ้างบทบัญญัติมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี หยุดดำเนินการตลาดไว้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ไว้ในหนังสือที่แจ้งคำสั่งแก่ผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่การดังกล่าว ยังไม่ถึงขนาดจะทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ฟ้องคดีประกอบ กิจการตลาดโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น ต้องตกเป็นการอันไม่ชอบ ด้วยกฎหมายไปได้ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แก้ไขบทอาศัยอำนาจในคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ตลาดเคลื่อน เป็นมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ และให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖/๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า การประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีไม่เข้าลักษณะเป็นตลาด ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏตามแผนที่สังเขป แสดงสถานที่ตั้งตลาดที่ผู้ฟ้องคดียื่นไปพร้อมกับคำขอว่า บริเวณที่ผู้ฟ้องคดีใช้ประกอบกิจการตลาด ประกอบด้วยแผงค้าจำนวน ๒๕ แผง แบ่งเป็น ๕ ล็อก โดยมีลักษณะเป็นสถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้า ใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสี้ยง่าย และมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วย อันเป็นตลาด ตามที่นิยามไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และเป็นการประกอบกิจการที่ต้องได้รับ อนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในสถานที่ซึ่งยังมิได้รับอนุญาตให้ใช้ประกอบกิจการตลาดดังกล่าว ย่อมไม่มีผลทำให้การประกอบ กิจการตลาดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการมาก่อนหน้านั้นเปลี่ยนไปเป็นการกระทำ ที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นได้ กับทั้งไม่มีผลทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีหยุด การประกอบกิจการนับตั้งแต่วันที่รับคำสั่งจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตถูกต้อง และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนไปเป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ. ๖๘/๒๕๖๘)

แม้การประกอบกิจการตลาดจะเป็นการประกอบอาชีพที่บุคคลมีเสรีภาพที่จะกระทำได้ตามที่บัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่การใช้สิทธิเช่นว่านั้นย่อมตกอยู่ในข้อจำกัดได้โดยบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็นหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ฉะนั้น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้อำนาจตามมาตรา ๓๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องตลาดใช้บังคับในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยกำหนดให้เวลาเปิดและปิดตลาดต้องเป็นไปตามวันเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด ซึ่งแม้จะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการประกอบอาชีพตามที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ถือเป็นกรณีที่มีกฎหมายให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดแจ้งที่จะใช้ดุลพินิจกำหนดเวลาเปิดและปิดตลาดได้ทั้งจำนวนวันในแต่ละสัปดาห์และช่วงเวลาในแต่ละวันด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะด้านการรักษาความสะอาดในพื้นที่รับผิดชอบดำเนินไปได้ โดยไม่ก่อภาระให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเกินกว่ากำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร รวมทั้งยังไม่มีเหตุจะรับฟังได้ว่าเป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการตลาดที่กำหนดไว้เป็นประเภท ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใด และมีได้จำกัดสิทธิบุคคลเอกชนที่ประกอบกิจการตลาดเพียงรายเดียว กรณีจึงมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ในส่วนของค่าธรรมเนียมนั้น พระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ มาตรา ๖๓ บัญญัติให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๒ (๓) กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจัดตั้งตลาดตามมาตรา ๓๔ โดยต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ (ก) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดในอาคารหรือพื้นที่ที่มีจำนวนแผงในตลาดไม่เกินหนึ่งร้อยแผง ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท (ข) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดในอาคารหรือพื้นที่ที่มีจำนวนแผงในตลาดเกินกว่าหนึ่งร้อยแผง ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาดทั้งประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ในอัตราเดียวกัน คือ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้ระบุจำนวนแผงค้าในตลาด อันมีผลทำให้ผู้ประกอบการตลาดประเภทที่ ๑ ที่มีโครงสร้างอาคารและตลาดประเภทที่ ๒ ที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร ซึ่งแม้จะมีจำนวนแผงค้าในตลาดไม่เกิน ๑๐๐ แผง ก็จะต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตหรือการต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท กรณีจึงเป็นการขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว และถือเป็นข้อบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากเทศบาลตำบลปากคาด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ให้ประกอบกิจการตลาด (ตลาดประเภทที่ ๒) โดยกำหนดให้เปิดทำการได้เฉพาะวันศุกร์ และกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจำนวน ๒,๐๐๐ บาท ต่อมา ก่อนที่ใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดีจะสิ้นผล ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตราเทศบัญญัติเทศบาลตำบลปากคาด เรื่อง ตลาด พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ กำหนดให้ตลาดประเภทที่ ๒ เปิดทำการได้เพียงแห่งละ ๑ วันต่อสัปดาห์ ตั้งแต่เวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา และให้เลิกจำหน่ายสินค้าเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา และกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาดทั้งประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ในอัตราเดียวกัน คือ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาต โดยต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐,๐๐๐ บาท และกำหนดให้เปิดทำการในวันศุกร์ อีกทั้งกำหนดให้ผู้ประสงค์จะจัดตั้งตลาด ต้องยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐาน และอื่น ๆ โดยไม่ระบุว่าเป็นเอกสารใดและไม่กำหนดแบบใบอนุญาตไว้ท้ายเทศบัญญัติ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการสร้างภาระให้เกิดแก่ราษฎร จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และข้อ ๑๘ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว เห็นว่า แม้การประกอบกิจการตลาดจะเป็นการประกอบอาชีพที่บุคคลมีเสรีภาพที่จะกระทำได้ตามที่บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่การใช้สิทธิเช่นนั้น ย่อมตกอยู่ในข้อจำกัดได้โดยบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่รักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกัน และระงับโรคติดต่อ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯใช้อำนาจตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ตราเทศบัญญัติเทศบาลตำบลปากคาด เรื่อง ตลาด พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ใช้บังคับในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยข้อ ๒๐ กำหนดให้การเปิดและปิดตลาดต้องเป็นไปตามวันเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด ดังนี้ (๑) ตลาดประเภทที่ ๑ ให้เปิดทำการได้มากกว่าแห่งละ ๑ วันต่อสัปดาห์ โดยให้เริ่มจำหน่ายสินค้าตั้งแต่เวลา ๐๒.๐๐ น. และให้เลิกจำหน่ายสินค้าเวลา ๒๔.๐๐ น. (๒) ตลาดประเภทที่ ๒ ให้เปิดทำการได้เพียงแห่งละ ๑ วันต่อสัปดาห์ โดยให้เริ่มจำหน่ายสินค้าตั้งแต่เวลา ๐๒.๐๐ น. และให้เลิกจำหน่ายสินค้าเวลา ๒๔.๐๐ น. ซึ่งแม้จะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการประกอบอาชีพตามที่รับรองไว้ในมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีไว้อย่างชัดแจ้งที่จะใช้ดุลพินิจกำหนดเวลาเปิดและปิดตลาดได้ทั้งจำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ และช่วงเวลาในแต่ละวันด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะด้านการรักษาความสะอาดในพื้นที่รับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินไปได้ โดยไม่ก่อภาระให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเกินกว่ากำลัง

เจ้าหน้าที่และงบประมาณของผู้ผูกฟองคืดที่ได้รับจัดสรรในแต่ละช่วงเวลา และยังไม่มีเหตุจจะรับฟังได้ว่าเป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อข้อกำหนดในเทศบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการกิจการตลาดที่กำหนดไว้เป็นประเภท ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใด จึงมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติแก่ผู้ผูกฟองคืดโดยไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ มาตรา ๖๓ บัญญัติให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ในขณะที่กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ โดยข้อ ๒ กำหนดให้ค่าธรรมเนียมที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๖๓ ต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้ ... (๓) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดตามมาตรา ๓๔ (ก) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดในอาคารหรือพื้นที่ที่มีจำนวนแผงในตลาดไม่เกินหนึ่งร้อยแผง ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท (ข) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดในอาคารหรือพื้นที่ที่มีจำนวนแผงในตลาดเกินกว่าหนึ่งร้อยแผง ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ผูกฟองคืดได้ตราเทศบัญญัติเทศบาลตำบลปากคาด เรื่อง ตลาดฯ ขึ้นใช้บังคับในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยกำหนดไว้ในข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนด และกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาดทั้งประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ในอัตราเดียวกัน คือ ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้ระบุจำนวนแผงค้าในตลาด อันมีผลทำให้ผู้ประกอบการกิจการตลาดประเภทที่ ๑ ที่มีโครงสร้างอาคาร และตลาดประเภทที่ ๒ ที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร ซึ่งแม้จะมีจำนวนแผงค้าในตลาดไม่เกิน ๑๐๐ แผง ก็จะต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตหรือการต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท กรณีจึงเป็นการขัดหรือแย้งกับข้อ ๒ (๓) (ก) ของกฎกระทรวงข้างต้น และเป็นข้อบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนข้อ ๒๘ ของเทศบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดให้ผู้ประสงค์จะจัดตั้งตลาดจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายเทศบัญญัตินี้ พร้อมกับเอกสารดังต่อไปนี้ (๑) ... (๗) อื่น ๆ ตามที่นายกเทศมนตรีกำหนด นั้น เมื่อพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ให้การประกอบกิจการใดหรือการกระทำใดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอ และการออกใบอนุญาตในเรื่องนั้นได้ โดยไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ หรือมีกฎกระทรวงฉบับใดกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องยื่นเอกสารหลักฐานใดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงยังไม่มีเหตุที่จะรับฟังได้ว่า ข้อ ๒๘ (๗) ของเทศบัญญัติดังกล่าว เป็นข้อบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๖๓/๒๕๖๘)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑๐. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๑. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยานยนต์ที่มีการซ่อมหรือปรับปรุงยานยนต์ และการจำหน่ายซ่อม ปะ เชื่อมยางยานยนต์ ถือเป็นกิจการที่เข้าข่ายการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นและต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเสียก่อน จึงจะดำเนินการได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๗ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๓ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อปรากฏว่ามีการประกอบกิจการดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตและได้มีแบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข โดยแจ้งให้หยุดประกอบกิจการจนกว่าจะได้รับอนุญาตและให้ดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ผู้ประกอบการไม่ได้ดำเนินการและยังคงประกอบกิจการตลอดมา เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข สั่งให้ผู้ประกอบการหยุดดำเนินการดังกล่าวทันที และต่อมาเมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงย่อมชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการเขตสายไหม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามหนังสือสำนักงานเขตสายไหม ที่ให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการซ่อมรถจักรยานยนต์คันที่ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการจำหน่ายอะไหล่รถจักรยานยนต์ เช่น ยาง กระบอกข้าง เต็มลม ไฟรถ นอตรถ เปลี่ยนยาง รวมทั้งมีการติดตั้งอะไหล่ ซ่อม ปะ เปลี่ยนส่วนประกอบต่าง ๆ ของรถจักรยานยนต์ให้แก่ลูกค้า ตั้งอยู่ที่อาคารซึ่งปลูกสร้างบนที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ โดยได้จดทะเบียนพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า การประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นกิจการเกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกล ในลักษณะที่เป็นการซ่อมเครื่องยนต์หรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยานยนต์ที่มีการซ่อมหรือปรับปรุงยานยนต์ และการจำหน่ายซ่อม ปะ เชื่อมยางยานยนต์ อันเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับข้อ ๗ ๗. (๓) (๔) และ (๗) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นและต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียก่อนจึงจะดำเนินการได้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๗ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๓ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ

เมื่อปรากฏว่าเจ้าพนักงานสาธารณสุข ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สำนักงานเขตสายไหม ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้เข้าตรวจสอบสถานประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดี พบว่ามีการใช้อาคารดังกล่าวเป็นสถานประกอบกิจการประเภทการซ่อม การปรับแต่งเครื่องยนต์ เครื่องจักร เครื่องกล ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศหรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องจักร เครื่องกล (ซ่อมรถจักรยานยนต์) อันเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงมีแบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (แบบ นส. ๑) แจ้งผู้ฟ้องคดีให้หยุดประกอบกิจการจนกว่าจะได้รับอนุญาต และให้ดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาต แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด และยังคงประกอบกิจการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องตลอดมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เจ้าพนักงานท้องถิ่น ย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการดังกล่าวทันทีได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดดำเนินการซ่อมรถจักรยานยนต์ทันที จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการซ่อมรถจักรยานยนต์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ และข้อ ๗ ๗. (๓) ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ ประกอบกับสถานที่ซึ่งเป็นอาคารที่ใช้ประกอบกิจการเป็นที่ดินราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนดท้องถิ่น และกรมธนารักษ์ได้ขอคืนพื้นที่ดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่บุกรุก จึงวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๕๐/๒๕๖๗)

การประกอบกิจการประเภทหอพักถือเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการดังกล่าวในลักษณะที่เป็นการค้าในเขตกรุงเทพมหานครจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ใช้บังคับขณะนั้น อีกทั้ง หากสถานประกอบกิจการหอพักนั้นตั้งอยู่ในเขตที่กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลใช้บังคับก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในขณะยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วยเช่นกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการหอพักซึ่งเป็นอาคารอยู่อาศัยรวมตั้งอยู่ในเขตที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองรวมมีผลใช้บังคับ แต่ผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงการใช้จากอาคารที่พักอาศัยเป็นอาคารหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อีกทั้ง หอพักยังตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินที่กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ซึ่งห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก ดังนั้น คำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการประกอบกิจการหอพักให้แก่ผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการหอพักตั้งอยู่ที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการเขตลาดกระบัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการประกอบกิจการหอพักให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้วินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ โดยที่กิจการประเภทหอพักถือเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามข้อ ๓.๙ (๖) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ และข้อ ๕.๙.๕ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ โดยผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการดังกล่าวในลักษณะที่เป็นการค้าในเขตกรุงเทพมหานครจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามข้อ ๗ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ และจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดข้อพิพาท อีกทั้ง หากสถานประกอบกิจการหอพักนั้นตั้งอยู่ในเขตที่กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลใช้บังคับ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในขณะยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วยเช่นกันตามนัยข้อ ๒ วรรคสอง ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมอาคารของผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร เป็นอาคารชนิดตึก ๒ ชั้น จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารพักอาศัย แต่ต่อมา มีการดัดแปลงอาคารและประเภทการใช้อาคารตามที่ได้รับใบอนุญาตเดิม เป็นอาคารหอพัก ๒ ชั้น จำนวน ๑๐ ห้อง ซึ่งหอพักถือเป็นอาคารอยู่อาศัยรวมตามข้อ ๕ (๑๑๓) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ การที่ผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนประเภทการใช้ประโยชน์ในอาคารดังกล่าว จึงเป็นการดัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และเปลี่ยนแปลงการใช้จากอาคารที่พักอาศัยเป็นอาคารหอพักโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และโดยที่อาคารสำหรับใช้เป็นหอพักเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามข้อ ๒ (๗) ของกฎกระทรวงกำหนดอาคารประเภทควบคุมการใช้ พ.ศ. ๒๕๕๒ ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองทั้งในขณะที่มีการยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สถานที่ตั้งอาคารของผู้ฟ้องคดีซึ่งใช้เป็นสถานประกอบกิจการหอพักตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินบริเวณหมายเลข ๑๑.๖ ตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินจำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งตามข้อ ๗ (๑๑) ประกอบกับข้อ ๑๘ (๓) ของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ โดยห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก ส่วนในขณะที่มีการยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการประกอบกิจการหอพัก ซึ่งเป็นมูลเหตุพิพาทในคดีนี้ สถานที่ตั้งอาคารหอพักของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินประเภท ก. ๑ ที่สงวนสำหรับเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม และห้ามใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยประเภทบ้านแฝด บ้านแถว ห้องแถว ตึกแถว หรืออาคารอยู่อาศัยรวม ทั้งนี้ ตามข้อ ๗ วรรคสอง (๗) ประกอบกับข้อ ๒๖ วรรคสอง (๑๑) ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งกฎกระทรวงทั้งสามฉบับดังกล่าวข้างต้นตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองมีข้อกำหนดในทำนองเดียวกันที่ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณที่ตั้งอาคารหอพักของผู้ฟ้องคดีเพื่อการอยู่อาศัยทุกประเภท ทั้งประเภทบ้านแฝด บ้านแถว ห้องแถว ตึกแถว หรืออาคารอยู่อาศัยรวม เว้นแต่เป็นการอยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว การที่ผู้ฟ้องคดีได้ดัดแปลงอาคารเป็นอาคารหอพักซึ่งถือเป็นอาคารอยู่อาศัยรวม จึงเป็นการใช้อาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง ดังนั้น คำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการประกอบกิจการหอพักให้แก่ผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๑๑/๒๕๖๗)

กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการดำเนินการที่แตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรี เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกฎที่ราชการส่วนท้องถิ่นออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วยเหตุนี้ แม้จะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และได้จดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ฯ ก่อนใช้บังคับเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรี เรื่อง การควบคุมกิจการซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ ซึ่งตามข้อ ๘ ข้อย่อยที่ ๗ (๙) มีสาระสำคัญโดยสรุปว่า ๗. กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ในลักษณะการสะสม การซ่อมเครื่องกล เครื่องจักรเก่าหรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกลเก่า ... เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในเขตเทศบาลนครนนทบุรี กรณีก็หาไม่ผลทำให้กิจการของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ภายใต้บังคับของเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรี

ดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีใช้บ้านพักอาศัยเป็นสถานที่แยกชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์และเก็บซากรถยนต์เก่าเพื่อจำหน่าย อันเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในเขตเทศบาลนครนนทบุรีตามเทศบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับกิจการดังกล่าวมีลักษณะที่เป็นการค้า เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข การประกอบกิจการดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และจากข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการโดยใช้บ้านพักอาศัย (ทาวน์เฮ้าส์) เป็นสถานที่แยกชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์และเก็บซากรถยนต์เก่าเพื่อจำหน่าย โดยสภาพแล้วย่อมก่อให้เกิดเสียงดัง มีกลิ่นเหม็น และมีไอน้ำมันรบกวนการอยู่อาศัยของผู้อยู่อาศัยข้างเคียง อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามกฎหมาย เมื่อผู้ประกอบกิจการยังไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงถือว่ายังไม่มีมีการควบคุมกิจการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป สำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ การประกอบกิจการดังกล่าวย่อมอาจก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ในการออกคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการทันที โดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งให้ผู้ประกอบกิจการแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินกิจการให้ถูกต้องเสียก่อน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรีนครนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการทันที และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยเป็นกรณีที่สืบเนื่องมาจากการร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้บ้านพักอาศัยในหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เป็นอู่ซ่อมรถยนต์ ส่งเสียงดังรบกวน ส่งกลิ่นเหม็น และมีการจอดรถกีดขวางทางจราจร เมื่อเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครนนทบุรีเข้าตรวจสอบพบว่า มีรถยนต์จอดอยู่บริเวณหน้าบ้าน ๒ คัน ซึ่งรถยนต์ดังกล่าวอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ มีการถอดอะไหล่ของรถยนต์ออกมาเพื่อจำหน่าย และพบป้ายมีข้อความว่า “ส. อะไหล่ยนต์” เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในสำนวนคดีประกอบกับรูปถ่ายแนบท้ายคำให้การแล้วรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีใช้บ้านพักอาศัยอันมีลักษณะเป็นบ้านแถวที่มีผนังแบ่งอาคารร่วมกับอาคารหลังอื่น (ทาวน์เฮ้าส์) ในหมู่บ้านเป็นสถานที่แยกชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์และเก็บซากรถยนต์เก่าเพื่อจำหน่าย ซึ่งเป็นวัตถุที่มีขนาดใหญ่ และมีน้ำหนักรวมมาก อีกทั้งยังมีโลหะเป็นส่วนประกอบ โดยสภาพแล้วก่อให้เกิดเสียงดังรำคาญ และมีกลิ่นเหม็น รวมทั้งมีไอน้ำมันที่รบกวนการอยู่อาศัยของผู้อยู่อาศัยข้างเคียง การประกอบกิจการดังกล่าวย่อมมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามกฎหมายภายในเขตเทศบาลนครนนทบุรีตามเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรี เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ ข้อย่อยที่ ๗ กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล (๙) การสะสม การซ่อมเครื่องกล เครื่องจักรเก่าหรืออุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องจักร หรือเครื่องกลเก่า ประกอบกับกิจการดังกล่าวมีลักษณะ

ที่เป็นการค้า ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว การประกอบกิจการดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และแม้จะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และได้จดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ก่อนใช้บังคับเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรี เรื่อง การควบคุมกิจการซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ แต่โดยที่กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการดำเนินการที่แตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ฯ ซึ่งเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรี เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพฯ เป็นกฎที่ราชการส่วนท้องถิ่นออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ กรณีนี้หากมีผลทำให้กิจการของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ภายใต้บังคับของเทศบัญญัติเทศบาลนครนนทบุรีดังกล่าว และจากการที่ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่มี การควบคุมกิจการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป สำหรับให้ผู้ดำเนินการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการ และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพอันเป็นมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงอาจก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินการให้ถูกต้องเสียก่อน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการทันที จึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์โดยอาศัยข้อเท็จจริงและใช้เหตุผลอย่างเดียวกัน จึงเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๓๓/๒๕๖๗)

แม้ว่าบุคคลจะมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบกิจการในที่ดินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนแต่ถ้าการประกอบกิจการใดที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ประชาชน และประโยชน์สาธารณะ การประกอบกิจการนั้นจะต้องถูกควบคุมตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นเพื่อควบคุมภัยอันตรายมิให้เกิดขึ้นแก่สังคม ประชาชน หรือกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะ เมื่อการประกอบกิจการหลอมหล่อโลหะจำพวกทองแดง ทองเหลืองของผู้ร้องสอด เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๔ ที่กำหนดว่า โรงงานจำพวกที่ ๓ นอกจากห้ามตั้งในบริเวณตามข้อ ๒ แล้ว ต้องตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามขนาดและประเภทหรือชนิดของโรงงาน โดยไม่อาจก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญหรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อุตสาหกรรมจังหวัดออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน โดยสถานที่ตั้งมีสภาพเป็นที่นาและพื้นที่เพาะปลูก ที่วัตถุเป็นเศษ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

โลหะทองแดง ปริมาณการใช้ ๑,๒๐๐ ตันต่อปี เศษโลหะทองเหลือง ปริมาณการใช้ ๘๐๐ ตันต่อปี ชนิดผลิตภัณฑ์ ทองแดงแท่ง ปริมาณการผลิต ๑,๐๐๐ ตันต่อปี และทองเหลืองแท่ง ปริมาณการผลิต ๖๐๐ ตันต่อปี กระบวนการผลิตเป็นการนำเศษทองแดง ทองเหลือง อะลูมิเนียม มาหลอมเป็นแท่ง ใช้ถ่านโค้กเป็นเชื้อเพลิง มีเตาหลอมโลหะขนาด ๑๓๘ แรงม้า มีฝุ่นละออง เขม่าควัน กลิ่นเหม็น ไอสารเคมี ซึ่งโดยสภาพของการประกอบกิจการดังกล่าวอาจเกิดฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตที่ออกจากเขม่าควันจากการเผาเตาหลอมหล่อโลหะจำพวกทองแดง ทองเหลือง และมีความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยหรือประกอบอาชีพในพื้นที่อันเป็นสถานที่ตั้งของโรงงานรวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง กรณีจึงรับฟังได้ว่า เป็นการพิจารณาอนุญาตออกใบประกอบกิจการให้แก่ผู้ร้องสอด โดยมีได้คำนึงถึงสถานที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของสถานประกอบกิจการดังกล่าว อันส่งผลกระทบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ใกล้เคียง กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๔ ของกฎกระทรวงดังกล่าว

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๖๘/๒๕๖๗ หน้า ๒๕๓-๒๕๖

๑๒. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการดูทราย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๓. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการในที่สาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๔. การออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๕. การออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๖. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงรับจำนำ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๗. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการบรรจุก๊าซ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๘. การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขายสุรา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๒

คดีปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

๑. การคมนาคมและการขนส่งทางบก

๑.๑ การจดทะเบียนยานพาหนะ

การที่นายทะเบียนจะเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนรถยนต์ซึ่งมีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์อื่นแก่ผู้รับคำสั่ง จะต้องคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเป็นผู้รับโอนรถยนต์มาจากบุคคลอื่น และเป็นผู้รับคำสั่งทางปกครอง คือคำสั่งจดทะเบียนรถยนต์ และคู่มือจดทะเบียนรถ ได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการซื้อขายรถยนต์ที่กรมการขนส่งทางบกได้ทำการขายทอดตลาดเป็นยานพาหนะชำระให้กับผู้ที่โอนรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามที่ปรากฏในภายหลังว่าเป็นเอกสารเท็จ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองที่ตนเป็นผู้รับประโยชน์จากคำสั่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะที่จะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง หากนายทะเบียนไม่ออกคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนรถยนต์และยกเลิกเอกสารทางทะเบียน อาจทำให้มีการจดทะเบียนซื้อขายรถยนต์คันดังกล่าวให้กับบุคคลภายนอก จึงมีความจำเป็นที่นายทะเบียนจะต้องเพิกถอนการจดทะเบียนรถยนต์คันดังกล่าว การที่นายทะเบียนออกคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนรถยนต์และยกเลิกเอกสารทางทะเบียนที่ออกให้แก่รถยนต์คันพิพาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกันแล้ว และเมื่อการรับจดทะเบียนรถยนต์ถูกเพิกถอนโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีผลทำให้การดำเนินการใด ๆ ในทางจดทะเบียนแก่รถยนต์คันดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมายและต้องถูกเพิกถอนตามไปด้วย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด ประกอบกิจการขนส่งประเภทรถโดยสารไม่ประจำทาง ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับโอนรถยนต์มาจากนาย จ. ซึ่งเป็นผู้ประมูลรถคันดังกล่าวจากการขายทอดตลาดของกรมการขนส่งทางบก โดยผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕ ในฐานะนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานครรับจดทะเบียนรถยนต์และออกคู่มือจดทะเบียนรถให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้โอนกรรมสิทธิ์รถคันดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แต่ต่อมาผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ ในฐานะนายทะเบียนกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนรถคันดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยและอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว

ซึ่งอธิบดีกรมการขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า คำสั่งรับจดทะเบียนรถยนต์เป็นการใช้อำนาจในฐานนายทะเบียนตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับข้อ ๙ ของระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนและภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่เป็นการก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยในการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งจดทะเบียนดังกล่าว เจ้าหน้าที่ได้พิจารณาหลักฐานประกอบการจดทะเบียนที่สำคัญ คือ หนังสือกองคลัง กรมการขนส่งทางบก ที่ กท ๐๔๔๔.๙/๐๔๑๗ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งมีสาระสำคัญแสดงถึงที่มาของรถยนต์ตามข้อ ๙.๙ ประกอบกับข้อ ๙.๗ และข้อ ๙.๖ ของระเบียบดังกล่าวว่า เป็นรถยนต์บรรทุก ๑ ในจำนวน ๔๐ คัน ที่กรมการขนส่งทางบกได้ทำการขายทอดตลาดเป็นยานพาหนะชำรุดให้กับนาย จ. (ผู้โอน) แต่ภายหลังข้อเท็จจริงปรากฏว่าหนังสือกองคลังฯ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ข้างต้น เป็นเอกสารเท็จ จัดทำขึ้นโดยผู้ไม่มีอำนาจในการลงนาม และไม่มีการประมูลขายทอดตลาดรถยนต์คันดังกล่าวจริง การที่ผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕ ในฐานนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร มีคำสั่งรับจดทะเบียนรถยนต์คันพิพาทโดยอาศัยข้อเท็จจริงตามบัญชีรายละเอียดของรถยนต์ที่ประมูลหรือขายทอดตลาดตามหนังสือซึ่งเป็นเอกสารเท็จ จึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่อาศัยข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องอันเป็นสาระสำคัญ คำสั่งรับจดทะเบียนรถยนต์คันดังกล่าวย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งรับจดทะเบียนรถยนต์คันพิพาทมิได้เป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือเป็นการให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์อื่นแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้รับคำสั่ง ผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕ ในฐานนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานครจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่จะเพิกถอนคำสั่งรับจดทะเบียนรถยนต์คันพิพาทได้ แต่การเพิกถอนต้องคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน ทั้งนี้ตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งคดีนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดที่แสดงว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้รับโอนรถยนต์คันพิพาทมาจากนาย จ. และเป็นผู้รับคำสั่งทางปกครอง คือ คำสั่งจดทะเบียนรถยนต์คันพิพาท และคู่มีจดทะเบียนรถ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการซื้อขายรถยนต์คันพิพาทที่กรมการขนส่งทางบกได้ทำการขายทอดตลาดเป็นยานพาหนะชำรุดให้กับนาย จ. ตามที่ปรากฏในภายหลังว่าหนังสือกองคลังฯ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นเอกสารเท็จ จัดทำขึ้นโดยผู้ไม่มีอำนาจในการลงนาม และไม่มีการประมูลขายทอดตลาดรถยนต์คันดังกล่าวจริง กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองที่ตนเป็นผู้รับประโยชน์จากคำสั่ง

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะที่จะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง หากผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕ ในฐานะนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร ไม่ออกคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนรถยนต์ และยกเลิกเอกสารทางทะเบียนที่ออกให้แก่รถยนต์คันพิพาท เนื่องจากอาจทำให้มีการจดทะเบียนซื้อขายรถยนต์คันดังกล่าวให้กับบุคคลภายนอกต่อไป โดยใช้หลักฐานการจดทะเบียนที่เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างร้ายแรงนั้น กรณีจึงมีความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเพิกถอนการจดทะเบียนรถยนต์คันพิพาท การที่ผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕ ในฐานะนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร ได้ออกคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนและยกเลิกเอกสารทางทะเบียนที่ออกให้แก่รถยนต์คันพิพาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกันตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว และเมื่อการรับจดทะเบียนรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถูกเพิกถอนโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีผลทำให้การดำเนินการใด ๆ ในทางจดทะเบียนแก่รถยนต์คันดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมายและต้องถูกเพิกถอนตามไปด้วย แม้จะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์คันพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ก็ตาม ก็มีได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ สามารถที่จะกล่าวอ้างสิทธิใด ๆ มากไปกว่าสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีอยู่ตามกฎหมายได้ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายทะเบียนที่รับจดทะเบียนรับย่ายรถยนต์คันดังกล่าวได้ออกประกาศนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ให้ยกเลิกการดำเนินการทางทะเบียนอื่น ๆ และยกเลิกเอกสารทางทะเบียนที่ออกให้แก่รถยนต์คันพิพาท จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองโดยยืนตามคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานขนส่งกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๕ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว จึงเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ในส่วนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้รับโอนรถยนต์คันพิพาทมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนนั้น ก็ชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องไล่เบี้ยเอาจากผู้ขายต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๐๗-๑๐๘/๒๕๖๗)

๑.๒ การประกอบการขนส่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การกำหนดเส้นทางเดินรถ

เมื่อเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะขอขยาย มีประชาชน นักเรียน นักศึกษา เคยใช้บริการรถโดยสารประจำทาง สายที่ ๑๔๗๒ และสายที่ ๑๕๑๐ ในเส้นทางรถโดยสารถึงสถานีรถไฟฟ้าวางหว้า ซึ่งมีจุดกัลป์รถบริเวณถนนเพชรเกษม ๓๑ (บางหว้า) หน้ามหาวิทยาลัยสยาม และบริเวณหน้าโรงพยาบาลพญาไท ๓ มาเป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปี และแม้จะเป็นการย้ายจุดกัลป์รถเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางกล่าวอ้าง แต่ก็รับฟังได้ว่า ประชาชนที่ใช้บริการรถโดยสารทั้งสองเส้นทางย่อมคุ้นชินกับการเดินทางและได้รับ

ความสะดวกสบายโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อต่อรถโดยสารประจำทางสายอื่น ๆ โดยเฉพาะการใช้บริการรถไฟฟ้าที่สถานีรถไฟฟ้าบางหัวเพื่อเข้าสู่พื้นที่กรุงเทพมหานครขึ้นใน การที่ คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีมติไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ปรับปรุงเส้นทาง การเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด ๔ กรุงเทพมหานคร ทั้งสองเส้นทาง โดยให้เหตุผลแต่เพียงว่า ปัจจุบันผู้โดยสารที่ต้องการใช้บริการในเส้นทางที่ขอปรับปรุงสามารถใช้บริการรถโดยสารประจำทาง หมวด ๑ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่องได้โดยสะดวกพอสมควรอยู่แล้ว ประกอบกับกรมการขนส่งทางบกมีแนวทางปฏิบัติในเรื่องการปรับปรุงเส้นทางจะต้องมีระยะทาง ที่ปรับปรุงไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเส้นทาง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม การจราจรและความไม่สะดวกในการเดินทางของประชาชน และเป็นเหตุผลที่ไม่สามารถหักล้าง ข้อเท็จจริงที่ว่ายังมีประชาชนในพื้นที่การเดินทางโดยสายประจำทางดังกล่าวมีความไม่สะดวก ในการเดินทาง และต้องต่อรถหลายสายหรือหลายทอดทำให้เสียค่าใช้จ่ายมาก การที่คณะกรรมการ ควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีมติไม่อนุมัติให้กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางเดินรถทั้งสองเส้นทาง ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง ด้วยรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารจำนวน ๒ ใบ ในเส้นทางหมวด ๔ กรุงเทพมหานคร สายที่ ๑๕๑๐ วงเวียนกาญจนาภิเษก (หมู่บ้านเศรษฐกิจ)-ตลาดบางแค ระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร และในเส้นทาง หมวด ๔ กรุงเทพมหานคร สายที่ ๑๔๗๒ เพชรเกษม-ซอยสุขาภิบาลบางแค ระยะทาง ๖ กิโลเมตร โดยทั้งสองเส้นทางมีจุดกลับรถแห่งเดียวกัน คือ บริเวณถนนเพชรเกษม ๓๙ ต่อมา เจ้าพนักงานจราจร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ขอความร่วมมือให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำรถโดยสารทั้งสองสาย ไปกลับรถที่จุดกลับรถถนนเพชรเกษม ๓๑ (บางหัว) แทน เนื่องจากจุดกลับรถเดิมเป็นที่แคบ ทำให้เกิดปัญหาจราจร ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้กลับรถตามที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด แต่ในปี ๒๕๕๓ ได้มีการสร้างรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินบนถนนเพชรเกษม เจ้าพนักงานจราจรจึงได้ปิดจุดกลับรถบนถนน เพชรเกษม ๓๑ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จากที่เคยกลับรถที่จุดกลับรถหน้ามหาวิทยาลัยสยาม ไปกลับรถ ที่หน้าโรงพยาบาลพญาไท ๓ แทน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้กลับรถ ณ จุดบริเวณดังกล่าวมาเป็นเวลากว่า ๑๐ ปีแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือถึงผู้อำนวยการขนส่งผู้โดยสาร กรมการขนส่งทางบก ขอขยาย (ปรับปรุง) เส้นทางเดินรถสายที่ ๑๕๑๐ จากเดิม วงเวียนกาญจนาภิเษก (หมู่บ้านเศรษฐกิจ)- ตลาดบางแค เป็นวงเวียนกาญจนาภิเษก (หมู่บ้านเศรษฐกิจ)-โรงพยาบาลพญาไท ๓ และสายที่ ๑๔๗๒ จากเดิม ตลาดบางแค-โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ เป็นโรงพยาบาลพญาไท ๓ โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ ซึ่งจากจุดกลับรถเดิมที่ถนนเพชรเกษม ๓๙ ถึงจุดกลับรถหน้าโรงพยาบาลพญาไท ๓ มีระยะทาง ห่างจากจุดกลับรถเดิมทั้งสองเส้นทาง (ระยะทางเพิ่มขึ้น) ๔.๕ กิโลเมตร ซึ่งกรมการขนส่งทางบก มีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หลังจากนั้น คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง กระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีมติไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขยาย (ปรับปรุง) เส้นทางเดินรถ ทั้งสองเส้นทางดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กับพวกรวม ๑๑๒ ราย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณา ข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

มาพิจารณา ซึ่งตามสำเนารายงานการประชุมผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้กรรมการขนส่งทางบกตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยกรรมการขนส่งทางบกพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การกำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางเดินรถทั้งสองเส้นทางดังกล่าวเป็นการขยายเส้นทางจากแนวเส้นทางเดิมไปบนถนนเพชรเกษม ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่มีปริมาณรถบนถนนค่อนข้างหนาแน่นและทับซ้อนกับเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด ๑ หลายเส้นทาง และยังทับซ้อนกับเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด ๔ สายที่ ๑๑๒๔ และเส้นทางที่ขอปรับปรุงมีระยะทางค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับเส้นทางเดิม เส้นทางจึงมีลักษณะเป็นเอกเทศจากเส้นทางเดิม อีกทั้ง ยังมีการคัดค้านจากผู้ประกอบการที่ถูกทับซ้อนเส้นทาง แต่เนื่องจากกรรมการขนส่งทางบกได้รับการร้องเรียนจากประชาชน นักเรียน นักศึกษา ซึ่งอาศัยอยู่ตามแนวเส้นทางบริเวณโรงเรียนวัดบุญยประดิษฐ์-ปากซอยเพชรเกษม ๘๘ และหมู่บ้านเศรษฐกิจ-แยกเพชรเกษม-พุทธมณฑล ที่มีความต้องการเดินทางต่อเนื่องไปยังโรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม และสถานีรถไฟฟ้าบางหว้า เพื่อเดินทางเชื่อมต่อเข้าสู่เขตชั้นในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมากพอสมควร ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทางเนื่องจากต้องเดินทางมาต่อรถบริเวณถนนเพชรเกษม ส่วนโรงพยาบาลพญาไท ๓ มีประชาชนต้องการเดินทางค่อนข้างน้อย จึงเห็นควรปรับปรุงเส้นทางเดินรถไปถึงสถานีรถไฟฟ้าบางหว้าแทนโรงพยาบาลพญาไท ๓ ตามที่มีการร้องขอมีความเหมาะสมกว่า (ระยะทางจากตลาดบางแคถึงสถานีรถไฟฟ้าบางหว้า รวม ๓.๘ กิโลเมตร) และเพื่อป้องกันการแย่งชิงผู้โดยสารในช่วงที่ขอปรับปรุงไปทับซ้อนเส้นทางกับผู้ประกอบการรายอื่น เห็นสมควรให้กำหนดเงื่อนไขการเดินทาง โดยให้หยุดรถรับส่งผู้โดยสารจากตลาดบางแคถึงสถานีรถไฟฟ้าบางหว้าเพียงสองจุด คือ เที้ยวจากตลาดบางแคให้หยุดรถบริเวณโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม และสถานีรถไฟฟ้าบางหว้า ส่วนเที้ยวจากสถานีรถไฟฟ้าบางหว้าถึงตลาดบางแค ให้หยุดรับส่งผู้โดยสารบริเวณสถานีรถไฟฟ้าบางหว้าและบริเวณโรงเรียนวัดรางบัว ซึ่งกรรมการขนส่งทางบกได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพิจารณากิจการขนส่งทางบกกลาง โดยที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบตามความเห็นของกรรมการขนส่งทางบก และนายทะเบียนกลางพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เห็นควรดำเนินการ (๑) กำหนด (ปรับปรุง) เงื่อนไขการเดินทางในเส้นทางรถโดยสารประจำทาง หมวด ๔ กรุงเทพมหานคร สายที่ ๑๔๗๒ สถานีรถไฟฟ้าบางหว้า-โรงเรียนวัดบุญยประดิษฐ์ (๒) กำหนด (ปรับปรุง) เงื่อนไขการเดินทางในเส้นทางรถโดยสารประจำทาง หมวด ๔ กรุงเทพมหานคร สายที่ ๑๕๑๐ วงเวียนกาญจนาภิเษก (หมู่บ้านเศรษฐกิจ)-สถานีรถไฟฟ้าบางหว้า (๓) กำหนดเงื่อนไขการเดินทางเกี่ยวกับสถานที่หยุดรับส่งผู้โดยสาร โดยกรรมการขนส่งทางบกได้เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอนุมัติ แต่ที่ประชุมผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณามีมติไม่อนุมัติให้กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด ๔ กรุงเทพมหานคร สายที่ ๑๔๗๒ ตลาดบางแค-โรงเรียนวัดบุญยประดิษฐ์ และสายที่ ๑๕๑๐ วงเวียนกาญจนาภิเษก (หมู่บ้านเศรษฐกิจ)-ตลาดบางแค โดยให้เหตุผลว่า ปัจจุบันผู้โดยสารที่ต้องการใช้บริการในแนวเส้นทางที่ขอปรับปรุงสามารถใช้บริการรถโดยสารประจำทางหมวด ๑ ในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่องได้โดยสะดวกพอสมควรอยู่แล้ว ประกอบกับกรรมการขนส่งทางบกได้มีแนวปฏิบัติในเรื่องการปรับปรุงเส้นทางซึ่งจะต้องมีระยะทางที่ปรับปรุงไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเส้นทาง ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าวประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุง

เส้นทางรถโดยสารประจำทาง ที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดขึ้นเพื่อการพิจารณากำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางรถโดยสารประจำทางของผู้ถูกฟ้องคดี ประกอบด้วย (๑) หลักเกณฑ์ทั่วไป กล่าวคือ เส้นทางที่กำหนดหรือปรับปรุงเป็นเส้นทางหมวดใด เพื่อให้โครงข่ายการจัดบริการสาธารณะสามารถครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึงหรือเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน และ (๒) หลักเกณฑ์สภาพแวดล้อม กล่าวคือ ต้องพิจารณาถึงสภาพถนน ปริมาณผู้โดยสาร การอำนวยความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง การจัดระเบียบบรรณคดีกฎหมาย สภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เช่น เป็นท้องที่มีจำนวนประชากรมาก หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประชาชนนิยมเดินทาง หรือย่านธุรกิจ เป็นต้น ส่วนข้อมูลประกอบหลักเกณฑ์การกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทาง ประกอบด้วย แผนที่รวมเส้นทางที่เกี่ยวข้อง แผนที่สังเขป สภาพและระยะทาง ปัญหาการทับซ้อนจำนวนรถที่เดินอยู่เดิม ปริมาณผู้โดยสาร ภาวะเศรษฐกิจและผลผลิตที่สำคัญ และการขนส่งแบบอื่น แม้นายทะเบียนกลางและคณะอนุกรรมการพิจารณากิจการขนส่งทางบกกลางจะมีได้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขยายเส้นทางเดินรถตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ตาม แต่เมื่อกรมการขนส่งทางบกได้จัดทำรายละเอียดข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาการกำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางสายที่ ๑๔๗๒ และสายที่ ๑๕๑๐ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางเดิม รายละเอียดเส้นทาง ระยะทาง และสภาพทางที่ขอกำหนด (ปรับปรุง) เงื่อนไขการเดินรถเดิม เงื่อนไขการเดินรถที่ขอกำหนด (ปรับปรุง) ปริมาณผู้โดยสาร เงื่อนไขการเดินรถที่เห็นควรกำหนด (ปรับปรุง) สภาพเศรษฐกิจและการขนส่งปัจจุบัน การทับซ้อนเส้นทาง การคัดค้าน และข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ฟ้องคดี เสนอคณะอนุกรรมการพิจารณากิจการขนส่งทางบกกลางให้ความเห็นชอบ ซึ่งมีการปรับปรุงส่วนของเส้นทางจากที่ไม่อยู่ในเงื่อนไขที่จะใช้ดุลพินิจอนุมัติให้ทำการปรับปรุงเส้นทางเดินรถโดยสารได้ โดยมีเหตุผลสนับสนุนคือ ๑. มีจำนวนผู้โดยสารในชุมชนดังกล่าวที่ยังไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทางเข้ามาในเขตพื้นที่ชั้นใน ต้องมีการต่อรถหลายทอดทำให้เสียค่าใช้จ่ายมาก ๒. ลดปริมาณจำนวนการวิ่งทับเส้นทางอนุญาตของผู้ประกอบการรายอื่น และ ๓. ลดระยะทางที่ขอปรับปรุงลงให้เหลือระยะทางที่เพิ่มขึ้นเพียง ๓.๘ กิโลเมตร และไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเส้นทางเดิมตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ โดยข้อเท็จจริงรับฟังได้ต่อไปว่า ในช่วงเวลาที่มีการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงินซึ่งเป็นเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะขอขยาย มีประชาชน นักเรียน นักศึกษา เคยใช้บริการรถโดยสารประจำทาง สายที่ ๑๔๗๒ และสายที่ ๑๕๑๐ ในเส้นทางรถโดยสารถึงสถานีรถไฟฟ้าบางหว้า ซึ่งมีจุดกลับรถบริเวณถนนเพชรเกษม ๓๑ (บางหว้า) หน้ามหาวิทยาลัยสยาม และบริเวณหน้าโรงพยาบาลพญาไท ๓ มาเป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปี และแม้จะเป็นการย้ายจุดกลับรถเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง แต่ก็รับฟังได้ว่าประชาชนที่ใช้บริการรถโดยสารทั้งสองเส้นทางย่อมคุ้นชินกับการเดินทางและได้รับความความสะดวกสบายโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อต่อรถโดยสารประจำทางสายอื่น ๆ โดยเฉพาะการใช้บริการรถไฟฟ้าที่สถานีรถไฟฟ้าบางหว้าเพื่อเข้าสู่พื้นที่กรุงเทพชั้นใน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ปรับปรุงเส้นทางเดินรถทั้งสองเส้นทาง โดยให้เหตุผลแต่เพียงว่า ปัจจุบันผู้โดยสารที่ต้องการใช้บริการในเส้นทางที่ขอปรับปรุงสามารถใช้บริการรถโดยสารประจำทางหมวด ๑ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีเส้นทาง

ต่อเนื่องได้โดยสะดวกพอสมควรอยู่แล้ว ประกอบกับกรมการขนส่งทางบกมีแนวปฏิบัติในเรื่องการปรับปรุงเส้นทางจะต้องมีระยะทางที่ปรับปรุงไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเส้นทาง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการจราจรและความไม่สะดวกในการเดินทางของประชาชน และเป็นเหตุผลที่ไม่สามารถหักล้างข้อเท็จจริงที่ว่ายังมีประชาชนในพื้นที่การเดินทางโดยสารประจำทางที่ขอปรับปรุงมีความไม่สะดวกในการเดินทาง และต้องต่อรถหลายสายหรือหลายทอดทำให้เสียค่าใช้จ่ายมาก ตามที่กรมการขนส่งทางบกได้จัดทำรายงานข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหาเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีผ่านคณะอนุกรรมการพิจารณากิจการขนส่งทางบกกลาง ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณากิจการขนส่งทางบกกลาง และนายทะเบียนกลางได้พิจารณาแล้วมีความเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรให้กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางและเงื่อนไขการเดินทางให้สอดคล้องกับความต้องการใช้บริการได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติไม่อนุมัติให้กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางเดินทางทั้งสองเส้นทางตามคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๖๒/๒๕๖๘)

๑.๔ การดูแลรักษาทาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การดูแลรักษายานพาหนะหรืออุปกรณ์ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านคมนาคมและขนส่งทางบก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ โครงการที่เป็นบริการสาธารณะด้านคมนาคมและขนส่งทางบก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การคมนาคมและการขนส่งทางน้ำ

๒.๑ การก่อสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ

การที่น้ำจากแม่น้ำไหลย้อนมาตามท่อระบายน้ำลอดผ่านใต้ถนนคอนกรีตมาในฤดูที่ระดับน้ำในแม่น้ำสูงกว่าปกติในรอบปี มิใช่กรณีน้ำท่วมถึงที่ชายตลิ่ง ดังนั้น สิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำโดยมีถนนสาธารณะ (ถนนเลียบริมน้ำ) ลักษณะเป็นถนนคอนกรีตคั่นกลางระหว่างบ้านพิพาทกับบ้านของบุคคลอื่นที่ปลูกสร้างอยู่ใกล้หรือริมฝั่งแม่น้ำ โดยสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวมิได้ปลูกสร้างล่วงล้ำเข้าไปในส่วนใดส่วนหนึ่งของแม่น้ำ มิได้เป็นที่ชายตลิ่งที่อยู่ติดต่อกับแม่น้ำซึ่งน้ำขึ้นถึงตามปกติ และมีได้มีลักษณะเป็นที่ที่ประชาชนทั่วไปเข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ หรือเป็นทางสัญจรของประชาชน อันจะถือว่าเป็น “สาธารณสมบัติของแผ่นดิน” ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สิ่งปลูกสร้าง

ดังกล่าวจึงมิใช่สิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำน้ำ อันอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบหรืออำนาจหน้าที่ของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เจ้าท่าย่อมไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างประเภทบ้านพักอาศัย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลปากน้ำกระแสน อำเภอกะเลง จังหวัดระยอง ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบแจ้งการฝ่าฝืนการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาระยอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไม่อนุญาต เนื่องจากเห็นว่าสิ่งปลูกสร้างประเภทบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถพิจารณาอนุญาตได้ตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศกำหนด และให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำขนาดพื้นที่รวม ๑๒๑.๕๖ ตารางเมตร ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๖ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าคำอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาล ขอให้จริงปรากฏว่าภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบแจ้งการฝ่าฝืนการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เจ้าหน้าที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคได้ตรวจสอบสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีพบว่าสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวมีลักษณะเป็นบ้านปูนชั้นเดียว ยกพื้นสูงจากภาพถ่ายบริเวณบ้านของผู้ฟ้องคดีและรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรากฏว่าบริเวณใต้ถุนบ้านของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นโคลนทรายปนดินดำ ซึ่งผู้ฟ้องคดีและผู้อยู่อาศัยในละแวกชุมชนใกล้เคียงก็ให้อ้อยคำสอดคล้องกันว่า บริเวณใต้ถุนบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีจะมีน้ำท่วมสูงจากพื้นประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และห่างจากพื้นบ้านประมาณ ๗๐ เซนติเมตร ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ส่วนในช่วงเวลาอื่นของปีบริเวณใต้ถุนบ้านจะเป็นดินโคลน ขณะที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้าตรวจสอบสถานที่เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ไม่ปรากฏว่าได้บ้านของผู้ฟ้องคดีมีน้ำท่วมอยู่ใต้พื้นบ้านของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เมื่อที่ตั้งบ้านของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ติดถนนสาธารณะ (ถนนเลียบบริมน้ำ) ซึ่งเป็นถนนคอนกรีต เดิมเป็นสะพานไม้ในชุมชนเลียบไปตามแนวแม่น้ำ เมื่อประมาณ ๓๐ ปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปรับปรุงก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีต ถนนคอนกรีตดังกล่าวมีท่อระบายน้ำหรือทางระบายน้ำเพื่อระบายน้ำระหว่างสองฝั่งถนน ซึ่งในช่วงน้ำมากหรือที่เรียกว่า “น้ำโต” ระดับน้ำในแม่น้ำสูงกว่าระดับพื้นดินในชุมชน น้ำจากแม่น้ำก็ไหลย้อนกลับมาตามท่อระบายเหล่านี้นตลอดแนวถนนเข้ามาท่วมขังบริเวณบ้านเรือนที่อยู่ในบริเวณที่ลุ่มต่ำของอีกฝั่งถนนได้ การที่น้ำจากแม่น้ำไหลย้อนมาตามท่อระบายน้ำลอดผ่านใต้ถนนคอนกรีตมาในฤดูที่ระดับน้ำในแม่น้ำสูงกว่าปกติในรอบปีจึงมิใช่กรณีน้ำท่วมถึงที่ขยายตั้งแต่อย่างใด ประกอบกับสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำโดยวัดระยะจากภาพถ่ายดาวเทียม ๑๐๔.๒๒ เมตร โดยมีถนนสาธารณะ (ถนนเลียบบริมน้ำ) ลักษณะเป็นถนนคอนกรีตคั่นกลางระหว่างบ้านของผู้ฟ้องคดีกับบ้านของบุคคลอื่นที่ปลูกสร้างอยู่ใกล้หรือริมฝั่งแม่น้ำ กรณีจึงเห็นได้ว่าสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีประเภทบ้านพักอาศัย มิได้ปลูกสร้างล่วงล้ำเข้าไปในส่วนใดส่วนหนึ่งของแม่น้ำ อันเป็นทางสัญจร

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ของประชาชน หรือเป็นที่ขายตลับที่อยู่ติดต่อกับแม่น้ำซึ่งน้ำขึ้นถึงตามปกติ และมีได้มีลักษณะเป็นที่ที่ประชาชนทั่วไปเข้ามาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ อันจะถือว่าเป็น “สาธารณสมบัติของแผ่นดิน” ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบหรืออำนาจหน้าที่ของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำโดยยื่นแบบแจ้งการฝ่าฝืนการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำฯ กรณีว่าเชื่อกันเกิดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ฟ้องคดีและบุคคลทั่วไปที่มีสิ่งปลูกสร้างอยู่ในบริเวณปากน้ำ เนื่องจากสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับบริเวณชุมชนปากน้ำ ซึ่งในชุมชนดังกล่าวมีสิ่งปลูกสร้างส่วนหนึ่งที่ปลูกสร้างล่วงล้ำลำแม่น้ำโดยผู้เป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำแม่น้ำนั้นจะต้องยื่นแบบแจ้งการฝ่าฝืนการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อที่จะได้รับยกเว้นโทษทางอาญาและโทษปรับทางปกครองในความผิดที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ตามข้อ ๑ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ เมื่อมีเจ้าของสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำแม่น้ำยื่นแบบแจ้งดังกล่าว ก็ทำให้ผู้ฟ้องคดีและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนปากน้ำเช่นเดียวกันเข้าใจว่าจะต้องยื่นแบบดังกล่าวเช่นเดียวกับเจ้าของสิ่งปลูกสร้างรายอื่นในชุมชนเดียวกัน และตามแบบแจ้งการฝ่าฝืนการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ระบุว่าสิ่งปลูกสร้างของตนปลูกสร้างล่วงล้ำลงไป ในแม่น้ำหรือลำน้ำอื่นใดแต่อย่างใด และแม้ว่าประธานสภาเทศบาลตำบลได้มีหนังสือรับรองสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ระบุว่า สิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำประเภทบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งคลองปากน้ำ ปลูกสร้างตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ก็ตาม แต่หนังสือรับรองดังกล่าวเป็นแบบสำเร็จรูปที่ระบุข้อความในทำนองเดียวกันว่าผู้มีชื่อเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างได้สร้างสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำตั้งแต่วันที่ใด ดังนั้น เมื่อข้อความตามแบบแจ้งการฝ่าฝืนการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของผู้ฟ้องคดีและตามหนังสือรับรองสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำดังที่กล่าวมามีข้อความไม่สอดคล้องกับลักษณะที่ตั้งที่แท้จริงทางกายภาพของสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีตามที่ปรากฏจากการลงพื้นที่ตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่าสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำน้ำดังที่ปรากฏตามเอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำการฝ่าฝืนหรือปลูกสร้างอาคารล่วงล้ำเข้าไป เหนือลำน้ำ ในน้ำ และใต้ลำน้ำของแม่น้ำ อันจะเป็นการกีดขวางการเดินเรือหรือทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าท่าจึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างประเภทบ้านพักอาศัยของตนได้ ตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๐๗/๒๕๖๗)

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ดูดทรายในแม่น้ำโขงตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และได้รับอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เพื่อขุดลอกร่องน้ำเป็นทางเรือเดินลำเลียงทรายเข้าฝั่ง ได้ดำเนินการสร้างทางลาดลงในแม่น้ำโขงเลยแนวเขตพื้นที่ที่ดินได้รับอนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าว ถือเป็นการปลูกสร้างสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำเข้าไปในแม่น้ำเป็นการเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ลงในแม่น้ำ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเป็นการขุดลอก แก้ไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ อีกทั้งยังเป็นการขุดลอกที่เป็นอุปสรรคหรืออันตรายต่อการเดินเรือ หรือการพัฒนาการขนส่งทางน้ำ หรือการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินของกรมเจ้าท่า ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำ และมีการนำเอาวัสดุที่ได้จากการขุดลอกไปใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาการต่ออายุใบอนุญาตขุดลอกเพื่อประกอบการอนุญาตให้ดูดทรายฯ ข้อ ๘ ประกอบกับข้อ ๕ ของระเบียบกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ขุดลอกเพื่อประกอบการอนุญาตให้ดูดทรายตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น การที่เจ้าท่ามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินในแม่น้ำโขงจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดได้รับอนุญาตให้ดูดทรายในแม่น้ำโขงตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และได้รับอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินจากผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เพื่อขุดลอกร่องน้ำเป็นทางเรือเดินลำเลียงทรายเข้าฝั่ง แต่เนื่องจากใบอนุญาตให้ขุดลอกร่องน้ำดังกล่าวใกล้หมดอายุ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจสอบพิเศษภาค ๕ ได้ทำการตรวจสอบสืบสวนกรณีการดูดทรายของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ตำบลงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งในการตรวจสอบการดูดทรายของผู้ฟ้องคดีนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานการตรวจสอบสืบสวนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ว่าเจ้าหน้าที่สำนักผู้ตรวจสอบพิเศษภาค ๕ ร่วมกับนายช่างรังวัดของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครพนม สาขาท่าอุเทน เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอบึงโขงหลง และผู้จัดการของผู้ฟ้องคดี ทำการตรวจสอบท่าทรายของผู้ฟ้องคดีพบว่า บริเวณท่าทรายของผู้ฟ้องคดีมีเนินทรายยาวออกไปในแม่น้ำโขง ลักษณะทำเป็นทางลำเลียงจากตลิ่งลงไปแม่น้ำโขง มีระยะทางยาว ๓๔๙.๔๑ เมตร ซึ่งเลยแนวเขตที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาต (ระยะทางยาว ๑๔๐ เมตร) และพบสันดอนทรายขนาดใหญ่อยู่บริเวณตอนท้ายของทางลำเลียง

จึงได้รายงานเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา ต่อมา เจ้าพนักงานของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาหนองคายตรวจพบการทิ้งวัสดุหิน หินทราย ที่ได้จากการขุดลอกเพื่อสร้างเป็นทางลำเลียงทราย ลานกองวัสดุที่ได้จากการขุดลอก และที่ตั้งเครื่องคัดแยกตะกอนทรายริมแม่น้ำโขง บริเวณหมู่ที่ ๓ ตำบลงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ อันเป็นสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่กระทำโดยผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชุด รื้อถอน ขนย้ายวัสดุ หิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอกออกไปให้พ้นจากแม่น้ำโขง ภายใน ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีหนังสือโต้แย้งข้อเท็จจริงตามหนังสือดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี แต่กลับมีหนังสือขอขยายระยะเวลา รื้อถอนขนย้ายสิ่งของให้พ้นจากแม่น้ำโขงออกไปอีก ๖๐ วัน หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่ออายุการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน โดยที่ในระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีนั้น ปรากฏว่าสำนักผู้ตรวจสอบพิเศษภาค ๕ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบผลการตรวจสอบท่าทรายของผู้ฟ้องคดีตามรายงานการตรวจสอบสืบสวนเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบกับผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดังกล่าว และแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีและหุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ฟ้องคดี และพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าผลการตรวจสอบจะเป็นที่สิ้นสุด ทั้งยังมีหนังสือถึงผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเหล่าหลวงเพื่อแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษกับผู้ฟ้องคดี และหุ้นส่วนผู้จัดการ สำหรับในการพิจารณาคำร้องขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินของผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาเอกสารแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่แสดงร่องรอยต่าง ๆ และขอบเขตแปลงที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีนาย ส. วิศวกรควบคุมและผู้ฟ้องคดีลงนามในแผนที่ดังกล่าว ประกอบกับภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว พบว่ามีร่องรอยการทำทางลาด และการดูทรายนอกแปลงที่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาการขออนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาหนองคาย ได้รับหลักฐานจากสำนักตรวจสอบพิเศษภาค ๕ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดจริง โดยทำการลักลอบขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินนอกเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต ถือเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สร้างทางลาดเข้าไปในแม่น้ำโขงโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเทกองวัสดุที่ได้จากการขุดลอกในลำแม่น้ำโขงโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำและเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขข้อ ๓.๑๐ เงื่อนไขตามข้อ ๓ แนบท้ายใบอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน (วัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่าย) จึงไม่สามารถอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินในแม่น้ำโขงได้อีกต่อไป เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ได้แก่ เจ้าพนักงานของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาหนองคาย เจ้าหน้าที่

สำนักผู้ตรวจสอบพิเศษภาค ๕ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ร่วมกับนายช่างรังวัดของสำนักงานที่ดิน จังหวัดนครพนม สาขาท่าอุเทน และเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอบึงโขงหลง ตลอดจนพยานหลักฐาน อันได้แก่ ภาพถ่ายดาวเทียมปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นเอกสารประกอบคำร้องขออนุญาตของผู้ฟ้องคดีเอง และภาพถ่ายทางอากาศ (Google Earth) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงในช่วงเวลาต่าง ๆ ทั้งก่อนและขณะผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน ข้อเท็จจริงสอดคล้องตรงกันว่าบริเวณท่าทรายของผู้ฟ้องคดีมีการสร้างทางลาดลำเลียงทรายเข้าไปในแม่น้ำโขงโดยไม่ได้รับอนุญาต และเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอขยายระยะเวลาเรือถอนวัสดุ หิน ทราย จากแม่น้ำโขงตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีอันเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำสั่งดังกล่าวว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทั้งวัสดุ หิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอกเพื่อสร้างเป็นทางลำเลียงทราย ลานกองวัสดุที่ได้จากการขุดลอกและที่ตั้งเครื่องคัดแยกตะกอนทรายริมแม่น้ำโขงบริเวณหมู่ที่ ๓ ตำบลงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ แล้ว กรณีจึงรับฟังได้ว่าก่อนและขณะผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการสร้างทางลาดลงในแม่น้ำโขงเลยแนวเขตที่ได้รับอนุญาตดูทรายเพื่อขุดลอกร่องน้ำโดยมิได้รับอนุญาตจริง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการปลูกสร้างสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำเข้าไปในแม่น้ำ เป็นการเพิก หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ลงในแม่น้ำ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเป็นการขุดลอก แกะไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำทางเรือเดินโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ อีกทั้งการกระทำดังกล่าวยังเป็นการขุดลอกที่เป็นอุปสรรคหรืออันตรายต่อการเดินเรือ หรือการพัฒนาการขนส่งทางน้ำ หรือการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินของกรมเจ้าท่า ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำ และมีการนำเอาวัสดุที่ได้จากการขุดลอกไปใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาการต่อใบอนุญาตขุดลอกเพื่อประกอบการอนุญาตให้ดูทรายฯ ข้อ ๘ ประกอบกับข้อ ๕ ของระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ขุดลอกเพื่อประกอบการอนุญาตให้ดูทรายตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินในแม่น้ำโขง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๑๗/๒๕๖๗)

เมื่อการก่อสร้างหรือซ่อมแซมสะพานท่าเทียบเรือพิพาทมีลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำลำน้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำ ของทะเลภายในน่านน้ำไทย และไม่ปรากฏว่าเป็นพื้นที่กั้นออกนอกเขตอุทยานแห่งชาติ กรณีจึงต้องขออนุญาตต่อเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ รวมถึงต้องขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการก่อสร้างหรือปรับปรุงสะพานท่าเทียบเรือพิพาทเกิดขึ้นภายหลังจากที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินบริเวณที่สะพานท่าเทียบเรือตั้งอยู่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ก่อสร้างหรือปรับปรุงสะพานท่าเทียบเรือพิพาทในเขตอุทยานแห่งชาติโดยไม่ได้ออกอนุญาตต่อเจ้าท่า และได้ขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด จึงเป็นการก่อสร้างโดยฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารทำลายหรือรื้อถอนสะพานท่าเทียบเรือพิพาทออกจากเขตอุทยานแห่งชาติได้ ทั้งนี้ แม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีจะได้ไปยื่นขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำต่อเจ้าท่าตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และเจ้าท่าได้ออกใบอนุญาตให้ตามคำขอแล้วก็ตาม แต่การออกใบอนุญาตดังกล่าวก็มิใช่เพียงเป็นการยกเว้นโทษทางอาญาและโทษปรับทางปกครองแก่ผู้ฟ้องคดีเท่านั้น หากแต่มีผลให้การกระทำของผู้ฟ้องคดีกลายเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองสะพานท่าเทียบเรือที่ปลูกสร้างอยู่บริเวณอ่าวหน้าใน (อ่าวน้อยหน้า) ด้านทิศเหนือของเกาะเสม็ด ซึ่งเดิมญาติของผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้างขึ้นด้วยไม้เพื่อใช้ประโยชน์เป็นท่าเทียบเรือประมง ต่อมา สะพานท่าเทียบเรือดังกล่าวชำรุดตามกาลเวลา ผู้ฟ้องคดีจึงได้ทำการปรับปรุงโดยใช้คอนกรีตเสริมเหล็กแทนวัสดุเดิมที่เป็นไม้ และได้ใช้ประโยชน์เรื่อยมา โดยมีการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์เป็นท่าเรือสำหรับขนส่งผู้โดยสารและสินค้าด้วย แต่เนื่องจากมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ครอบคลุมพื้นที่พิพาท หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวออกไปให้พ้นเขตอุทยานแห่งชาติฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้วินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตรวจสอบแผนที่ตามภาพถ่ายทางอากาศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และภาพถ่ายดาวเทียมออร์โธรีสปี ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วไม่ปรากฏว่ามีการก่อสร้างท่าเทียบเรือของผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง กรณีจึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างหรือซ่อมแซมสะพานท่าเทียบเรือที่พิพาทภายหลังการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด ดังนั้น การดำเนินการใด ๆ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ จึงต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งรวมถึงการก่อสร้างหรือปรับปรุงสะพานท่าเทียบเรือพิพาทของผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อบริเวณดังกล่าวเป็นทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ดังนั้น สะพานท่าเทียบเรือพิพาทซึ่งมีลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้างล่วงล้ำล้ำน้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำ ของทะเลภายในน่านน้ำไทย และไม่ปรากฏว่าบริเวณสะพานท่าเทียบเรือพิพาทเป็นพื้นที่กั้นออกนอกเขตอุทยานแห่งชาติ การก่อสร้างหรือปรับปรุงสะพานท่าเทียบเรือของผู้ฟ้องคดีจึงต้องขออนุญาตต่อเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือ

ในน่านน้ำไทยฯ รวมถึงต้องขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการก่อสร้างหรือปรับปรุงสะพานท่าเทียบเรือพิพาท ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างต่อเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ และได้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ ตามที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงเป็นการก่อสร้างโดยฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีที่ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่งผลให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างเดียวกัน เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า การก่อสร้างสะพานท่าเทียบเรือพิพาทของผู้ฟ้องคดี เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการพิจารณาอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาต อนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ประเภทท่าเทียบเรือ ขนาดไม่เกิน ๒๐ ต้นกรอสส์ เพื่อใช้สำหรับให้เรือเข้าเทียบ จอดเรือ และรับ-ส่งผู้โดยสารแล้ว นั้น โดยที่ข้อ ๑ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดที่สร้างอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต แจ้งให้เจ้าท่าทราบการฝ่าฝืนหรือการปลูกสร้างซึ่งไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตดังกล่าว โดยผู้ที่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาจะได้รับยกเว้นโทษทางอาญาและโทษปรับทางปกครองสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๒ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับเดียวกัน กำหนดให้บุคคลตามข้อ ๑ ยื่นเอกสารหรือหลักฐานแสดงการครอบครองหรือการได้รับอนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใด เพื่อประกอบการพิจารณาต่อเจ้าท่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่แจ้ง และให้เจ้าท่ามีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตเป็นหนังสือภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเอกสารหลักฐานครบถ้วน ดังนั้น แม้กรมเจ้าท่าจะได้พิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำตามคำขอเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ แล้วก็ตาม แต่การออกใบอนุญาตดังกล่าวมีผลเป็นเพียงการยกเว้นโทษทางอาญาและโทษปรับทางปกครองแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ที่แจ้งให้เจ้าท่าทราบภายในกำหนดเวลาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๖๐ฯ เท่านั้น หาได้มีผลให้การกระทำของผู้ฟ้องคดีกลายเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใดไม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๔/๒๕๖๘)

๒.๒ การส่งเสริมการพาณิชย์นาวี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การคมนาคมและการขนส่งทางอากาศ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๓

คดีปกครองเกี่ยวกับที่ดิน

๑. การดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

๓.๑ การยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน

การแจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ในพื้นที่ที่น้ำทะเลท่วมถึง ถือว่าเป็นการแจ้งการครอบครองในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่อาจอ้างสิทธิการครอบครองที่ดินดังกล่าว และการแจ้งการครอบครองที่ดินในลักษณะนี้ย่อมไม่ก่อให้เกิดสิทธิครอบครองใหม่ตามนัยมาตรา ๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ เมื่อผู้แจ้งการครอบครองไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินบางส่วนต่อเนื่องมาจากผู้แจ้งการครอบครองจึงไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้

พื้นที่ที่น้ำทะเลท่วมถึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น แม้ในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวจะขึ้นเนินและน้ำทะเลไม่สามารถท่วมถึง แต่ตราบไต่ที่ยังไม่มีการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินดังกล่าวยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่เช่นเดิม ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินได้ตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้วและไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีและผู้ครอบครองที่ดินร่วมกันในที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีและผู้ครอบครองร่วมรายอื่นที่ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒)

มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินตาม ส.ค. ๑ ที่ผู้ฟ้องคดีกับผู้ครอบครองร่วมรายอื่นนำมาเป็นหลักฐานในการขออนุญาตที่ดิน เป็นที่ดินที่นางสาว พ. ได้แจ้งการครอบครองที่ดินไว้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ระบุเนื้อที่ ๙ ไร่ ๓ งาน ๒๓ ตารางวา และมีข้อความระบุว่า เป็นที่น้ำทะเลท่วมถึง นางสาว พ. ได้ทำหนังสือลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๑ ยกสิทธิการครอบครองที่ดินตาม ส.ค. ๑ บางส่วนเนื้อที่ ๒๘๕ ตารางวา ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ดินส่วนที่เหลือนางสาว พ. ได้ทำหนังสือลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๑ ยกสิทธิครอบครองให้แก่พันตำรวจโท ก. ซึ่งต่อมาพันตำรวจโท ก. ได้ยกที่ดินดังกล่าวบางส่วนให้แก่นาง อ. จำนวน ๓ ไร่ รวมทั้งพี่น้องคนอื่น ๆ เข้าครอบครองและทำประโยชน์ด้วย หลังจากนั้น นาง อ. ได้นำที่ดินตามที่ตนครอบครองตามหลักฐาน ส.ค. ๑ ไปยื่นคำขออนุญาตที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกเป็นโฉนดที่ดิน เนื้อที่ ๓ ไร่ ให้แก่นาง อ. เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โดยเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีและผู้ครอบครอง ส.ค. ๑ รวม ๙ คน ได้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่หลังจากนำเดินสำรวจรังวัดที่ดินแล้ว ยังไม่มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีกับพวก เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีและผู้ครอบครองร่วมรายอื่นได้ยื่นคำขอรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินตาม ส.ค. ๑ ใหม่ ซึ่งภายหลังจากได้มีการเปลี่ยนแปลงคำขอเป็นขออนุญาตโฉนดที่ดิน และได้มีการดำเนินการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ผลการรังวัดปรากฏว่า ได้เนื้อที่ ๔ ไร่ ๙ ตารางวา เมื่อรวมกับเนื้อที่ในส่วนที่นาง อ. ได้ออกโฉนดที่ดินไปแล้วบางส่วนเนื้อที่ ๓ ไร่ รวมเป็นเนื้อที่ ๗ ไร่ ๙ ตารางวา น้อยกว่าหลักฐานเดิม ๒ ไร่ ๓ งาน ๑๔ ตารางวา เจ้าของที่ดินข้างเคียงและผู้ปกครองท้องที่ (ผู้แทนของนายอำเภอและนายกเทศมนตรี) รับรองแนวเขตครบทุกด้าน แต่ผู้ปกครองท้องที่ (ผู้แทนของนายอำเภอ) ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำว่า ที่ดินบริเวณที่ขออนุญาตโฉนดที่ดินมีปัญหาเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินในเรื่องที่น้ำล้นหรือที่ทะเล อีกทั้ง ส.ค. ๑ ที่นำมาใช้เป็นหลักฐานเพื่อขออนุญาตโฉนดที่ดินมีข้อความระบุไว้ว่าเป็นที่น้ำทะเลท่วมถึง จึงขอให้ทางสำนักงานที่ดินช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบที่ดินอีกครั้งก่อนดำเนินการให้แก่ผู้ขอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดชลบุรี (กปร.จังหวัดชลบุรี) พิจารณา กปร.จังหวัดชลบุรี ได้มีมติให้อนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ปรากฏว่า คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศโดยฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ มีความเห็นว่า ส.ค. ๑ ที่ผู้ฟ้องคดีกับผู้ครอบครองรายอื่นยื่นคำขออนุญาตโฉนดที่ดิน ระบุว่า ขณะที่แจ้งการครอบครองบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลท่วมถึง จึงเป็นการแจ้ง ส.ค. ๑ ทับที่ดินของรัฐ ซึ่งเป็นผลให้การแจ้งการครอบครองไม่ก่อให้เกิดสิทธิตามมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ถือได้ว่าหลักฐานดังกล่าว ระบุการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังการเป็นที่ดินของรัฐ โดยไม่ต้องใช้ผลการอ่านภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบการพิสูจน์สิทธิตามมาตราการของ กปร. แต่อย่างใด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งเรื่องให้กรมที่ดินดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศในพื้นที่บริเวณน้ำล้นซึ่งรวมถึงบริเวณ ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดีด้วย กรมที่ดินได้ดำเนินการอ่าน แปล

ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วปรากฏว่า ส.ค. ๑ ที่ผู้ฟ้องคดีกับพวกขอออกโฉนดที่ดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในน้ำ (U๒๐๓) ทางทิศใต้และทิศตะวันตก ปรากฏเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (W๑) จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงฟังได้ว่าขณะที่นางสาว พ. แจ้งการครอบครองที่ดินตาม ส.ค. ๑ ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่น้ำทะเลท่วมถึง ถือว่าเป็นการแจ้ง การครอบครองที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน นางสาว พ. จึงไม่อาจอ้างสิทธิการครอบครองที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติ ของแผ่นดินได้ แม้นางสาว พ. จะแจ้งการครอบครองที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ก็ตาม ก็ไม่ทำให้เกิดสิทธิครอบครองใหม่ในที่ดินดังกล่าวแต่อย่างใด ตามนัยมาตรา ๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ เมื่อนางสาว พ. ซึ่งเป็น ผู้แจ้งการครอบครองไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองที่ดินตาม ส.ค. ๑ ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินบางส่วนของที่ดินตาม ส.ค. ๑ จำนวนเนื้อที่ ๒๘๕ ตารางวา ต่อจากนางสาว พ. จึงไม่อาจอ้างสิทธิการครอบครองเพื่อขอออกโฉนดที่ดินได้ตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้มาซึ่งสิทธิการครอบครองที่ดินและอยู่ในบังคับห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชอบด้วย กฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด

ส่วนข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ที่ดินพิพาทที่ขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวมีการตั้งขึ้น ตามธรรมชาติและน้ำทะเลไม่สามารถท่วมถึงแล้ว อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้นั้น เมื่อศาลได้วินิจฉัยแล้วว่า สภาพที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินตามรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นที่ที่น้ำทะเลท่วมถึงอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวจะตั้งขึ้นและน้ำทะเลไม่สามารถท่วมถึง แต่ตราบไต่ที่ยังไม่มีการถอนสภาพ การเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินดังกล่าวยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่เช่นเดิม ไม่อยู่ใน หลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินได้ตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๙๑/๒๕๖๗)

การพิจารณาว่าที่ดินแปลงใดเกิดทิ้งอกริมตลิ่งหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา รวม ๔ ประการดังต่อไปนี้ ประการที่หนึ่ง จะต้องมืริมตลิ่ง กล่าวคือ ที่ดินที่เกิดทิ้งอกริมตลิ่งได้นั้น ต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่งอยู่ติดกับน้ำ ไม่ว่าจะเป็นหนอง คลอง บึง แม่น้ำ ทะเล ทะเลสาบ โดยระหว่างที่ดินที่เป็นทรัพย์สินประธานกับที่นอกจะต้องไม่มีทางสาธารณประโยชน์หรือคลอง หรือที่สาธารณประโยชน์ขวางกั้นอยู่ ประการที่สอง การงอกของริมตลิ่งนั้น จะต้องงอกจากริมตลิ่ง ออกไป มิใช่งอกจากที่อื่นเข้ามา ประการที่สาม ที่งอกนั้นจะต้องเกิดขึ้นตามธรรมชาติ มิใช่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ และประการที่สี่ ที่งอกริมตลิ่งนั้นต้องเป็นที่ซึ่งในฤดูน้ำตามปกติ น้ำท่วมไม่ถึง ซึ่งต้องมีหลักเกณฑ์ครบทั้ง ๔ ประการ จึงจะถือว่าเป็นที่งอกริมตลิ่ง ส่วนการพิจารณาว่า ที่งอกที่ขอกออกโฉนดที่ดินนั้น น้ำท่วมถึงหรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อมูลระดับน้ำขึ้นลงในพื้นที่ ซึ่งมีการตรวจวัดจริง เปรียบเทียบกับระดับพื้นดินที่งอกที่ขอกออกโฉนดที่ดินย้อนหลังไปไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นับแต่วันที่ขอกออกโฉนดที่ดิน เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าในการพิจารณาคำขอกออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดยังรับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ถูกต้อง และไม่ครบถ้วน ขาดข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญอันยังไม่อาจพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ว่า ที่ดินที่ขอกออกโฉนดที่ดินเป็นที่ชายตลิ่งหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องห้ามมิให้ขอกออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับ ข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือเป็นที่งอกริมตลิ่งตามมาตรา ๑๓๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่ให้ยกเลิกคำขอกออกโฉนดที่ดิน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินได้ยื่นคำขอกออกโฉนดที่ดิน ที่งอก (ริมตลิ่ง) ของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๔ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๗๙๖ และที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๙๗๙๗ รวม ๓ แปลง แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน สาขาปาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เห็นว่าที่ดินแปลงนี้ น่าจะเป็นที่ดินในเขตแม่น้ำปายที่ ต้นเขินอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องห้ามมิให้ขอกออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ยกเลิกคำขอกออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่เจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วจะเห็นได้ว่าการพิจารณาว่าที่ดินแปลงใดเกิดทิ้งอกริมตลิ่งหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา รวม ๔ ประการ ดังต่อไปนี้ ประการที่หนึ่ง จะต้องมืริมตลิ่ง กล่าวคือ ที่ดินที่เกิดทิ้งอกริมตลิ่งได้นั้นต้องมี ส่วนใดส่วนหนึ่ง อยู่ติดกับน้ำ ไม่ว่าจะเป็นหนอง คลอง บึง แม่น้ำ ทะเล ทะเลสาบ โดยระหว่างที่ดินที่เป็นทรัพย์สินประธาน กับที่นอกจะต้องไม่มีทางสาธารณประโยชน์หรือคลองหรือที่สาธารณประโยชน์ขวางกั้นอยู่ ประการที่สอง

การงอกของริมตลิ่งนั้น จะต้องงอกจากริมตลิ่งออกไป มิใช่งอกจากที่อื่นเข้ามา ประการที่สาม ที่งอกนั้น จะต้องเกิดขึ้นตามธรรมชาติ มิใช่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ และประการที่สี่ ที่งอกริมตลิ่งนั้น ต้องเป็นที่ซึ่งในฤดูน้ำตามปกติน้ำท่วมไม่ถึง ซึ่งต้องมีหลักเกณฑ์ครบทั้ง ๔ ประการดังกล่าวจึงจะถือว่าเป็นที่งอกริมตลิ่ง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินทั้งสามแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ระบุข้างเคียงด้านทิศตะวันตกจดแม่น้ำปาย และที่งอกที่นำรังวัดขอออกโฉนดที่ดินอยู่ติดกับแม่น้ำปาย ซึ่งอยู่ด้านทิศตะวันตกของที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าวในลักษณะติดเป็นผืนเดียวกัน โดยไม่มีทางสาธารณประโยชน์หรือคลองหรือที่สาธารณประโยชน์ขวางกั้นอยู่ และข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานการตรวจสอบลักษณะชั้นดินที่งอกริมตลิ่ง ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๑ (ลำปาง) กรมทรัพยากรธรณี ว่า พื้นที่สำรวจเป็นพื้นที่ขอออกโฉนดที่ดินที่งอก ๓ แปลงติดต่อกัน แปลงที่ ๑ อยู่ด้านทิศเหนือสุด เนื้อที่ ๓ ไร่ ๒ งาน ๙๕ ตารางวา แปลงที่ ๒ อยู่ตอนกลาง เนื้อที่ ๑ ไร่ ๙๗ ตารางวา และแปลงที่ ๓ อยู่ด้านทิศใต้สุด เนื้อที่ ๑ งาน ๖๗ ตารางวา ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปของพื้นที่สำรวจตั้งอยู่บริเวณคุ้งน้ำโค้งตัวด้านใน ผังทิศตะวันออกของแม่น้ำปาย ยังไม่มีสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ซึ่งตามรายงานผลการแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ดินโฉนดที่ดินพิพาท ทั้งสามแปลงของผู้เชี่ยวชาญของศาลในทางวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ได้ทำการแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ VAP ๖๑ บันทึกไว้เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๒ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ NS ๓ บันทึกไว้เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๑๐ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ LRP บันทึกไว้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ PCD บันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ Ortho สี บันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูงโครงการ Quick Bird สี บันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่า ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ แม่น้ำปายมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลจนทำให้มีการพัดพาดินมาทับถมเป็นที่งอกริมตลิ่งต่อจากที่ดินพิพาททั้งสามแปลงดังที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูงโครงการ Quick Bird ที่บันทึกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งแสดงแนวการเปลี่ยนแปลงของแม่น้ำปายในแต่ละช่วงปีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบกับรายงานการตรวจสอบลักษณะชั้นดินพื้นที่ที่ขอออกโฉนดที่ดิน (ที่งอกริมตลิ่ง) ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรธรณีเขต ๑ (ลำปาง) กรมทรัพยากรธรณี แล้วเห็นว่า ที่ดินที่งอกจากที่ดินโฉนดที่ดินทั้งสามแปลงเกิดจากการพัดพาดิน ททราย และดินเหนียวที่เกิดจากการที่แม่น้ำปายเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลตามแต่ปริมาณน้ำ มากบ้างน้อยบ้างตามฤดูกาล ก่อให้เกิดเป็นดินงอกทับถมเต็มพื้นที่ต่อเนื่องออกไปจนจรดแม่น้ำปาย กรณีจึงถือว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำรังวัดขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่งอกจากที่ดินทั้งสามแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามธรรมชาติ

ส่วนการพิจารณาว่าที่งอกที่ขอออกโฉนดที่ดินนั้นน้ำท่วมถึงหรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อมูลระดับน้ำขึ้นลงในพื้นที่ซึ่งมีการตรวจวัดจริง เปรียบเทียบกับระดับพื้นดินที่งอกที่ขอออกโฉนดที่ดิน ย้อนหลังไปไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอออกโฉนดที่ดิน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า รายงานทางอุทกวิทยา การประเมินปริมาณน้ำสูงสุดบริเวณที่งอกริมตลิ่งแม่น้ำปาย ซึ่งจัดทำโดยศูนย์อุทกวิทยาและบริหารน้ำภาคเหนือตอนบน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

กรมชลประทาน ใช้ข้อมูลของสถานีสำรวจอุทกวิทยา SW. ๑๒ ที่มีการสำรวจจริงเพียง ๗ ปี คือระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และปิดการสำรวจไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาใช้วิเคราะห์และทำการประเมิน จึงเป็นข้อมูลเก่าที่มีอยู่เดิมก่อนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอออกโฉนดที่ดินเป็นเวลา มากกว่า ๑๐ ปี และเป็นการคำนวณโดยใช้หลักการทางสถิติด้วยการตั้งสมมติฐานเท่านั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลระดับน้ำขึ้นลงบริเวณที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละปี ถือเป็นพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำรังวัดขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่ชายตลิ่งซึ่งน้ำท่วมถึงหรือพ้นสภาพจากการเป็นที่ชายตลิ่งแล้วหรือไม่ เพียงใด อันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญในการพิจารณาว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำรังวัดขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่ชายตลิ่งซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือเป็นท้องที่ริมตลิ่งตามมาตรา ๑๓๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีสิทธิขอออกโฉนดที่ดินได้

เมื่อพิจารณารายงานผลการแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ดินทั้งสามแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ แม่น้ำป่ายมมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลตลอดมาเป็นลำดับจนมีสภาพดังเช่นที่เห็นในปัจจุบัน แม้ว่าเดิมที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำรังวัดขอออกโฉนดที่ดินอยู่ในเขตแม่น้ำป่ายมหรือเคยเป็นที่ชายตลิ่งมาก่อน แต่เมื่อเวลาผ่านไปแม่น้ำป่ายมมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลทำให้สภาพภูมิประเทศเปลี่ยนแปลงและเกิดเป็นท้องที่หรือที่ดินพ้นสภาพจากการเป็นที่ชายตลิ่งแล้วที่ดินนั้นย่อมเป็นท้องที่ริมตลิ่งและตกเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินที่เกิดท้องที่นั้น ข้อเท็จจริงจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตแม่น้ำป่ายมทั้งแปลงตามที่ปรากฏในระวางภาพถ่ายทางอากาศที่พิมพ์ใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และระวางภาพถ่ายทางอากาศที่พิมพ์ใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับฟังข้อเท็จจริงจากบันทึกถ้อยคำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮี้ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ฮี้ ในฐานะผู้แทนนายอำเภอปากันตำบลแม่ฮี้ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮี้ หมู่ที่ ๑ ประกอบกับความเห็นของนายอำเภอปากัน และความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบสภาพท้องที่ รวมทั้งระวางภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวแล้วเห็นว่า ท้องที่ทั้ง ๓ แปลงที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และเป็นที่ชายตลิ่งตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ขาดข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ ได้แก่ ข้อมูลระดับน้ำขึ้นลงบริเวณที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละปี และพยานหลักฐานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของที่ดินดังกล่าว รวมถึงพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ร่วมกันเป็นเวลานานแล้ว และเมื่อข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ประกอบการพิจารณาและสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจมีคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับคำขอออโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ยังไม่อาจพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำรังวัดขอออโฉนดที่ดินเป็นที่ขายต่งหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องห้ามมิให้ออโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือเป็นทั้งอกรรมต่งตามมาตรา ๑๓๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีสิทธิขอออโฉนดที่ดินได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ยกเลิกคำขอออโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามคำขอลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖ (จำนวน ๑ ฉบับ) และตามคำขอลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ (จำนวน ๒ ฉบับ) รวมจำนวน ๓ ฉบับ จึงเป็นข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองโดยปราศจากเหตุผลที่เพียงพอ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ อันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ คำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่พิจารณาว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำรังวัดขอออโฉนดที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๐๗/๒๕๖๘)

หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จัดไว้ในทะเบียนที่ดิน จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้มีชื่อในทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามมาตรา ๑๓๗๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ที่ดินดังกล่าวจะโอนกันได้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่เมื่อผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. ได้ยกที่ดินของตนให้แก่บิดาของผู้ฟ้องคดีโดยการส่งมอบที่ดิน ไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ต้องถือว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ ก. ทางพฤตินัย มิได้มีผลทางนิตินัย บิดาของผู้ฟ้องคดีย่อมมิใช่ผู้รับโอนสิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส. ๓ ก. โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่าได้ครอบครองที่ดินต่อเนื่องมาจากบิดา จึงมิใช่เจ้าของที่ดินที่จะมีสิทธิยื่นคำขอออโฉนดที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อ ๑๒ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ อีกทั้งยังไม่ปรากฏว่ามีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส. ๓ ก. พิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ใช่ผู้มีสิทธิจดทะเบียนตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเพื่อให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสิทธิเกี่ยวกับที่ดินที่มีสิทธิยื่นคำขอออโฉนดที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งไม่รับคำขอออโฉนดที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีโดยให้เหตุผลว่า ผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอออโฉนดที่ดิน น.ส. ๓ ก. ตามมาตรา ๖๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนได้รับสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๖๒ ตำบลแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี โดยได้มาโดยทางมรดกจากบิดา ซึ่งได้รับการมอบให้ครอบครองจากเจ้าของเดิม คือ นาง ป. แต่เอกสารดังกล่าวสูญหาย จึงยื่นคำขอออกใบแทนต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ได้รับแจ้งการไม่รับคำขอโดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เจ้าของที่ดินในเอกสารเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องออกใบแทนให้จึงฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ โดยที่มาตรา ๔ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕ บัญญัติว่า นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินซึ่งมีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ประกอบกับมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติว่า โฉนดที่ดินของผู้ใดเป็นอันตราย ชำรุด สูญหายด้วยประการใด ให้เจ้าของมาขอรับใบแทนโฉนดที่ดินนั้นได้ วรรคสาม บัญญัติว่า สำหรับการขอใบแทนใบจอง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือใบไต่สวน ให้นำความดังกล่าวข้างต้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๖๒ ให้แก่นาง ป. ปัจจุบันมีชื่อนาง ป. เป็นผู้มียสิทธิครอบครอง แต่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่านาง ป. ได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวให้แก่นาย ส. บิดาของผู้ฟ้องคดี โดยนาย ส. เข้าครอบครองทำประโยชน์ปลูกบ้านพักอาศัยในที่ดินแปลงดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ และเมื่อนาย ส. ถึงแก่ความตายในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอ้างว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวสูญหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว จะเห็นได้ว่า ที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ เป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จัดไว้ในทะเบียนที่ดิน จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า นาง ป. ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีชื่อในทะเบียนเป็นผู้มียสิทธิครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ ก. แปลงพิพาทตามมาตรา ๑๓๗๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ที่ดินดังกล่าวจะโอนกันได้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่การโอนสิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ จากนาง ป. ให้แก่นาย ส. ไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ของนาย ส. ต่อเนื่องมาจากนาง ป. และการครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีต่อเนื่องมาจากนาย ส. จึงเป็นเพียงการครอบครองโดยพฤตินัย มิได้มีผลโดยนิตินัยให้นาย ส. และผู้ฟ้องคดีได้รับโอนสิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ แต่อย่างใด รวมทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่านาย ส. เป็นทายาทโดยธรรมหรือเป็นผู้รับมรดกทางพินัยกรรมที่จะมียสิทธิรับมรดกของนาง ป. ดังนั้น นาย ส. ย่อมไม่ใช่ผู้มีสิทธิรับมรดกของนาง ป. ตามมาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของนาง ป. เช่นกัน ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ สูญหาย

จึงยังไม่ใช่เจ้าของที่ดินที่จะมีสิทธิยื่นคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๒ วรรคสอง และข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏว่ามีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันถึงที่สุดเกี่ยวกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ที่วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่เป็นผู้มีสิทธิจดทะเบียนตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเพื่อให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสิทธิเกี่ยวกับที่ดินที่มีสิทธิยื่นคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๒ วรรคสอง และข้อ ๑๗ (๓) ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ของผู้ฟ้องคดี แล้วมีคำสั่งไม่รับคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๖๒ ที่ขอออกใบแทน จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๖๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่จะออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๑๔/๒๕๖๘)

หลักเกณฑ์ในการขออนุญาตที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นอกจากผู้ยื่นคำขออนุญาตที่ดินต้องเป็นผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๗) โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ทรี แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว กล่าวคือ เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีกว่ากระทรวงมหาดไทย กำหนดจังหวัดท้องที่ที่จะทำการรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ และมีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น ผู้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ หากประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น ให้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ที่ดินนั้นตั้งอยู่ ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ ถ้ามิได้แจ้งการครอบครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ได้มานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด ให้ถือว่ายังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ครอบครองที่ดินในขณะนั้นมีได้แจ้งการครอบครองต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ และได้ยอมรับว่าไม่ได้มานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อดำเนินการออกโฉนดที่ดิน กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตที่ดิน แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสตึก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าที่ดินที่ขออนุญาตที่ดินอยู่ในเขตที่ทางราชการได้เคยประกาศเป็นเขตเดินสำรวจเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

และออกโฉนดที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยไม่ได้แจ้งการครอบครองต่อเจ้าพนักงานที่ดินและไม่ได้นำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออออกโฉนดที่ดินในที่ดินไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ดินตั้งอยู่ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๕๓ ตารางวา โดยได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวมาจากนาย ส. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ นาย ส. ได้ครอบครองและทำประโยชน์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ โดยไม่ได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ คำขออออกโฉนดที่ดินดังกล่าวจึงเป็นกรณีขออออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งหลักเกณฑ์ในการขออออกโฉนดที่ดินตามมาตราดังกล่าว นอกจากจะปรากฏว่าผู้ยื่นคำขออออกโฉนดที่ดินต้องเป็นผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๗) โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ แล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กล่าวคือ เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดจังหวัดท้องที่ที่จะทำการรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ และมีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น ผู้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ หากประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น ให้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ณ ที่ดินนั้นตั้งอยู่ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ ถ้ามิได้แจ้งการครอบครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ได้มานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด ให้ถือว่ายังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าซื้อที่ดินแปลงพิพาทมาจากนาย ส. ซึ่งได้ที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ จึงถือเป็นผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่องมาจากนาย ส. ตามมาตรา ๕๙ ทวิ ววรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบพบว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๙ จังหวัดชลบุรีได้ประกาศเป็นเขตสำรวจทั้งจังหวัด และได้ดำเนินการเดินสำรวจเพื่ออออกโฉนดที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินในขณะนั้นหากประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน จะต้องมาแจ้งการครอบครองที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ หรือหากมิได้แจ้งการครอบครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ต้องมานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด จึงจะถือได้ว่าเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินในขณะนั้นมิได้แจ้งการครอบครองต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ และได้ยอมรับในคำฟ้องว่าไม่ได้มานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อดำเนินการออกโฉนดที่ดิน กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับคำขออนุญาตโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การขออนุญาตโฉนดที่ดินเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผลเช่นเดียวกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๘/๒๕๖๘)

การแจ้งกำหนดนัดให้คู่กรณีมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญของการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครอง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการแจ้งกำหนดนัดไม่สามารถนำส่งผู้ฟ้องคดีได้ และไม่ปรากฏว่ามีการนำจ่ายใหม่ หรือออกใบแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมารับด้วยตนเอง หรือมีการแจ้งไว้ ณ ที่อยู่ของผู้รับ การที่ต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินได้ทำการสอบสวนเปรียบเทียบการขออนุญาตโฉนดที่ดินตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยการตรวจสอบรูปแผนที่พิพาท (ร.ว. ๙) ตลอดจนคำขอคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี แล้วมีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ยื่นคำขออนุญาตโฉนดที่ดิน จึงเป็นการรับฟังพยานหลักฐานฝ่ายเดียว และมีใช้กรณีที่คู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่เจ้าพนักงานที่ดินใช้ดุลพินิจออกคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบการโต้แย้งสิทธิในที่ดินที่ขอรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยสั่งให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตโฉนดที่ดินมีสิทธิในที่ดินส่วนที่พิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตรัง สาขากันตัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ออกคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัดตรัง สาขากันตัง เรื่อง คำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบการโต้แย้งสิทธิในที่ดินที่ขอรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยสั่งให้นางสาว พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) มีสิทธิดีกว่าผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๕๓ ด้านทิศตะวันออกจดที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๕๔ และถัดจากที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๕๔ เป็นที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๕๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ยื่นคำขออนุญาตโฉนดที่ดินเนื้อที่ ๑๕ ตารางวา ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผลการรังวัดที่ดินได้เนื้อที่ ๑๕.๑ ตารางวา หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยอ้างว่ามีการนำรังวัดรุกล้ำที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๕๓ ของผู้ฟ้องคดี ด้านทิศตะวันออกบางส่วน เจ้าหน้าที่จึงออกไปรังวัดทำแผนที่คัดค้านในวันดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้นำชี้ที่ดินที่ขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ส่วนผู้ฟ้องคดีได้นำชี้ที่ดิน

ส่วนที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดิน และผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำตามบันทึกถ้อยคำ (ท.ด. ๑๖) ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ว่า ขอคัดค้านเขตทางด้านทิศเหนือกว้างประมาณ ๓ เมตร ด้านทิศตะวันตกยาวไปทางด้านทิศใต้ประมาณ ๑๕ เมตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดิน จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ (จำนวน ๒ ฉบับ) แจ้งนัดหมายให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยได้มีการนำส่งหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ ไปยังที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่พบว่าบ้านปิด และระบุเหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้ เนื่องจากไม่มารับภายในกำหนด ทำให้ในวันนัดมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่คู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ จึงได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ น.ส. ๓ ก. ที่เกี่ยวข้อง รูปแผนที่คัดค้าน (ร.ว. ๙) ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ คำขอคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วมีคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบการโต้แย้งสิทธิในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ขอรังวัดออกโฉนดที่ดินว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีสิทธิดีกว่าผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยให้ออกโฉนดที่ดินในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๑ จึงเห็นได้ว่าการสอบสวนเปรียบเทียบการขอออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ แจ้งนัดผู้ฟ้องคดีให้มาพบเพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบ โดยมีการแจ้งเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับด่วนพิเศษไปยังภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีตามที่ให้ไว้ ซึ่งใบนำส่งสิ่งของทางไปรษณีย์โดยชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือนระบุว่า มีการนำส่งเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ที่ทำการไปรษณีย์อำเภอ กันตัง แต่ไม่สามารถนำส่งผู้รับได้ โดยที่หน้าซองจดหมายระบุวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ ว่าบ้านปิด และระบุเหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้ เนื่องจากไม่มารับภายในกำหนด คือนผู้ฝาก ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีการนำจ่ายใหม่ หรือออกไปแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมารับด้วยตนเอง หรือมีการแจ้งไว้ ณ ที่อยู่ของผู้รับแต่อย่างใด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่าในการส่งหนังสือเพื่อแจ้งนัดคู่กรณีมาทำการสอบสวนเปรียบเทียบ พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตรวจสอบข้อมูลจากประวัติที่ดินของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งได้ให้ที่อยู่ไว้กับสำนักงานที่ดิน และได้ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในการแจ้งตามนัยหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว ๓๕๓๒๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ให้คู่กรณีมาทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติกรณีมีผู้โต้แย้งคัดค้านการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองมีภูมิลำเนาหลายแห่งหรือไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ก็ควรจะได้แจ้งไว้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กรณีจึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งกำหนดนัดให้มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินหรือไม่ ซึ่งมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่าการแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศ หรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับ หรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏจากหน้าซองจดหมายระบุว่า นำส่งเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ บ้านปิด และระบุเหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้ว่าเนื่องจากไม่มารับภายในกำหนด คินผู้ฝาก การแจ้งกำหนดนัดให้มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญของการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งหนังสือนัดให้มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ทำการสอบสวนเปรียบเทียบการขอออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยการตรวจสอบรูปแผนที่พิพาท (ร.ว. ๙) ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ตลอดจนคำขอคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ แล้วมีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ให้ออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นการรับฟังพยานหลักฐานฝ่ายเดียว และมีใช้กรณีที่คู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ดุลพินิจออกคำสั่งลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง คำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบการโต้แย้งสิทธิในที่ดินที่ขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน โดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีสิทธิในที่ดินส่วนที่พิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๑๗/๒๕๖๘)

๓.๒ กรณีการออกใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์

แม้มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะกำหนดให้เจ้าของที่ดินชอบที่จะยื่นคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทดแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิมที่สูญหายไปได้ แต่ต้องเป็นกรณีที่ น.ส. ๓ ก. สูญหายไปจริงเท่านั้น การที่ น.ส. ๓ ก. ตกอยู่ในความครอบครองหรือการยึดถือของผู้อื่น โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้ส่งมอบให้ผู้นั้นยึดถือไว้เอง ไม่ถือว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้สูญหายไปจริง กรณีเช่นนี้ หากเจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ให้แก่เจ้าของที่ดิน ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยอาศัยหลักฐานใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ดังนั้น เมื่อมีผู้ร้องขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินให้เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. โดยอ้างว่าเจ้าของที่ดินได้ส่งมอบ น.ส. ๓ ก. ให้ตนยึดถือไว้ มิได้สูญหายไปจริง เจ้าพนักงานที่ดินย่อมมีหน้าที่ต้องรวบรวมเรื่องราวเสนอต่ออธิบดีกรมที่ดิน เพื่อให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นพิจารณาว่าสมควรเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ตลอดจนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่าง ๆ ที่อาศัยหลักฐานใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวหรือไม่ หากเจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการดังกล่าว ย่อมถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คดีนี้มีประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดต้องวินิจฉัยว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการเพิกถอนใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๕๙๑๘ รวมทั้งการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมทุกประเภท โดยอาศัยใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว และคำขอออโฉนดที่ดิน ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ ของผู้ร้องสอดหรือไม่ อย่างไร โดยที่มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้กรณีที่โฉนดที่ดิน ใบจอง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือใบไต่สวน เป็นอันตราย ชำรุด สูญหายด้วยประการใด เจ้าของที่ดินชอบที่จะมายื่นคำขอออโฉนดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ม. ผู้เป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ได้ยื่นคำขอออโฉนดหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยอาศัยหลักฐานหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) ที่กรมประชาสัมพันธ์ ออกให้ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ในการรังวัด เจ้าของที่ดินข้างเคียง ลงนามรับรองแนวเขตที่ดินครบทุกด้าน ผู้ปกครองท้องที่และผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ได้ร่วมตรวจสอบและเป็นพยานในการรังวัด โดยผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองฯ รับรองว่า ที่ดินแปลงนี้เป็นของผู้ขอจริง อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองลำตะคอง และตรงตามหลักฐาน น.ค. ๓ ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประกาศการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ครบกำหนด ๓๐ วัน ไม่มีผู้ใดโต้แย้งหรือคัดค้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๙๑๘ ให้แก่นาย ม. ต่อมา นาย ม. ได้ยื่นคำขอออโฉนด น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๙๑๘ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทดแทนฉบับเดิมที่อ้างว่าได้สูญหายไป โดยนำหลักฐานรายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารหายของสถานีตำรวจภูธร มาเป็นหลักฐานประกอบคำขอ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านการขอออโฉนด น.ส. ๓ ก. ของนาย ม. ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวอยู่ที่ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้สูญหายไป นาย ม. ได้มอบ น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาทให้ผู้ฟ้องคดียึดถือไว้ และผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนาย ม. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยต่อศาลในคดีแพ่ง เรื่อง ละเมิด ขับไล่ โดยศาลอุทธรณ์ ภาค ๓ ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ที่ดินพิพาทตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๙๑๘ เป็นของจำเลย (ผู้ฟ้องคดี) จำเลยมอบให้โจทก์มีชื่อถือครองใน น.ส. ๓ ก. แทน เนื่องจากจำเลยขาดคุณสมบัติในการถือครอง ที่ดินพิพาท โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาท และในคำพิพากษาดังกล่าว มีรายละเอียดว่า ปัจจุบันต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. อยู่ที่จำเลย อันเป็นข้อสนับสนุนคำเบิกความของจำเลย ว่า โจทก์เป็นเพียงผู้มีชื่อถือครองที่ดินแทนจำเลยเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีได้ส่งสำเนาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ยื่นพร้อมกับหนังสือคัดค้านดังกล่าวด้วย แต่ในครั้งนั้นนาย ม. ไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินเรื่องต่อไป พนักงานเจ้าหน้าที่จึงได้ยกเลิกคำขอออโฉนดของนาย ม. อย่างไรก็ตาม นาย ม. ได้ยื่นคำขอออโฉนด น.ส. ๓ ก. อีกเป็นครั้งที่สอง โดยแจ้งว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวสูญหายไป และได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าไม่ได้นำหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาทไปมอบให้บุคคลอื่น ยึดถือเป็นหลักประกันหรือปฏิบัติตามสัญญา จำนำ จำนอง หรือไปประกันผู้ต้องหาแต่อย่างใด ในการดำเนินการออกโฉนดครั้งที่สองนี้ไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ออกโฉนด น.ส. ๓ ก.

ฉบับพิพาทให้แก่ นาย ม. ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า ขณะที่ นาย ม. ยื่นคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวมิได้สูญหายไปจริง แต่อยู่ที่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาทให้แก่ นาย ม. จึงเป็นการไม่ชอบด้วย มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ส่งผลให้การจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมเกี่ยวกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๙๑๘ อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท จนในที่สุดปรากฏชื่อนาง ก. (ผู้ร้องสอด) ในใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

โดยที่ มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้กรณีที่มีความปรากฏว่า ได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่ง รองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนขึ้นคณะหนึ่ง และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการสอบสวนและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียน โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้เพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท รวมถึงการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมทุกประเภทและคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ร้องสอดซึ่งอาศัยใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท อันเป็นกรณีที่ความปรากฏแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วว่า มีการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท และจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยอาศัยหลักฐานใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว มาโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้อยู่ในบังคับบัญชา ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกเฉยไม่รวบรวมเรื่องราวดังกล่าวเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเหตุให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามบทบัญญัติข้างต้นเพื่อพิจารณาว่า สมควรเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท ตลอดจนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่าง ๆ ที่อาศัยหลักฐานใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว หรือไม่ ประการใด กรณีจึงต้องถือว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๑๖/๒๕๖๓)

๓.๓ การดำเนินการเพื่อเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

โฉนดที่ดินย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อยังไม่ได้มีการลงบัญชีายัดที่ดิน เนื่องจากยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อีกทั้ง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการใช้สอยจำหน่ายที่ดินของตน หรือได้ดอกผลแห่งที่ดินนั้น รวมทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งที่ดินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิ จะยึดถือได้ ตลอดจนมีสิทธิขัดขวางไม่ให้ผู้อื่นสอดเข้ามาเกี่ยวข้องกับที่ดินนั้นโดยมิชอบ

ด้วยกฎหมายตามนัยมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดและอธิบดีกรมที่ดินใช้เวลาดำเนินการเพื่อพิจารณาเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นระยะเวลารวมกันเกือบ ๔ ปี ก็ยังมีได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินทราบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร เป็นเหตุให้ผู้ซื้อที่ดินเกิดความไม่มั่นใจว่าหากซื้อที่ดินแล้วอาจถูกเพิกถอนภายหลังจึงขอยกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินดังกล่าว กรณีย่อมเป็นการกระทบต่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวที่ต้องสูญเสียสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการจำหน่ายที่ดินของตนหรือได้ดอกผลแห่งที่ดินนั้น อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินจำนวน ๗ แปลง ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินจำนวน ๑ แปลง ที่ดินทั้ง ๘ แปลง ออกโดยวิธีดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ และ น.ส. ๓ ก.) มายื่นคำขอออกโฉนดที่ดินที่ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจที่ดินออกโฉนดที่ดินจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน-แม่ฮ่องสอน-เชียงราย ตามโครงการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินครอบคลุมทั่วประเทศ และมีการออกเป็นโฉนดที่ดินพิพาททั้ง ๘ แปลง ต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขาป่าซาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ดำเนินการเพื่อพิจารณาเพิกถอนโฉนดที่ดินทั้ง ๘ แปลง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ซึ่งหากพิจารณามาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ข้อ ๒ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวนและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไข การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบกับข้อ ๑ และข้อ ๒ ของหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๒๘/ว ๒๒๖๓๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง การเพิกถอน หรือแก้ไข การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับบ่อสงฆ์หรือมรดก จะเห็นได้ว่า ในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินแปลงใด หากอธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายเห็นว่า การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ให้มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยก่อนที่จะมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขดังกล่าวนั้น อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นก่อน และจะต้องให้โอกาสผู้มีส่วนได้เสียคัดค้าน โดยการสอบสวนดังกล่าวต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่มีคำสั่งให้ทำการสอบสวน หากไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว อาจมีการขยายระยะเวลาออกไปได้อีกหกสิบวัน และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวเพื่อมีคำสั่งต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบสารบบของ น.ส. ๓ และ น.ส. ๓ ก. ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำมาขอออกโฉนดที่ดินแล้วเห็นว่า โฉนดที่ดินทั้ง ๘ แปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสองน่าจะมีการออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงถึงสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงรูปแผนที่และเนื้อที่ในการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว และได้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูนทราบโดยเห็นควรเพิกถอนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนพิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามประเด็นที่จังหวัดลำพูนสั่งการ และส่งเรื่องให้จังหวัดลำพูนพิจารณาเป็นรายแปลง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือชี้แจงผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจแยกการพิจารณาเป็นรายแปลงได้ เพราะเป็นที่ดินอยู่บริเวณเดียวกัน มีข้างเคียงต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อแจ้งของดไม่พิจารณาเรื่องเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนว่า เห็นควรส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาดำเนินการต่อไป ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนจึงมีหนังสือส่งเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งนี้ ในช่วงแรกของการพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้เวลาในการพิจารณานับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงถึงสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงรูปแผนที่และเนื้อที่ในการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ถึงวันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนมีหนังสือส่งเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเกือบ ๒ ปีเศษ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดอีกครั้ง และผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนได้มีหนังสือสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมีหนังสือรายงานผลการดำเนินการเพิ่มเติมแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนว่า ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงให้รับฟังเป็นที่ยุติ โดยปราศจากข้อสงสัยได้ว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งออกสืบเนื่องจาก ส.ค. ๑ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินทั้ง ๘ แปลง ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร นอกจากนั้น จังหวัดลำพูนได้ตรวจสอบหลักฐานเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินพร้อมสรุปข้อเท็จจริงและมีหนังสือให้ความเห็นต่อกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ว่า น.ส. ๓ และ น.ส. ๓ ก. พิกพาซึ่งออกสืบเนื่องจาก ส.ค. ๑ ดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินได้ ทั้งนี้ ในช่วงหลังของการพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ใช้เวลาในการพิจารณานับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับหนังสือส่งเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอทราบเรื่องดังกล่าว โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการอีกเกือบ ๒ ปีเศษ รวมระยะเวลาการพิจารณาทั้ง ๒ ช่วง เป็นระยะเวลารวมกันประมาณเกือบ ๔ ปี แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้ระยะเวลารวมกันเกือบ ๔ ปี

ก็ยังไม่ได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ จนกระทั่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ฟ้องคดีต่อศาลกรณียอมฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร อย่างไรก็ตาม ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมว่า จากผลการสอบสวนไม่มีกรณีที่จะต้องดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองทั้ง ๘ ฉบับ ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณายุติเรื่องในกรณีนี้แล้ว ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าบังคับในส่วนนี้

ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือไม่นั้น โฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่ดินทั้ง ๘ แปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังไม่ได้มีการลงบัญชีอายุัด เนื่องจากยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยอมมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการใช้สอยจำหน่ายที่ดินของตน หรือได้ดอกผลแห่งที่ดินนั้น รวมทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งที่ดินของตน จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือได้ ตลอดจนมีสิทธิขัดขวางไม่ให้ผู้อื่นสอดเข้ามาเกี่ยวข้องกับที่ดินนั้น โดยมีชอบด้วยกฎหมายตามนัยมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีผู้เสนอซื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ และมีผู้ทำหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยได้วางเงินมัดจำไว้กับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่หลังจากที่ผู้จะซื้อทราบว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ระหว่างการตั้งเรื่องเพิกถอนโฉนดที่ดิน ผู้จะซื้อจึงบอกเลิกความประสงค์ต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และขอยกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมทั้งขอเงินมัดจำคืน กรณีจึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ย่อมทำให้ผู้จะซื้อที่ดินจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกิดความไม่มั่นใจว่าหากซื้อที่ดินแล้วอาจถูกเพิกถอนภายหลัง ซึ่งเป็นการกระทบต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่ต้องสูญเสียสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการจำหน่ายที่ดินของตน หรือได้ดอกผลแห่งที่ดินนั้น และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพียงใดนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิเรียกเอาค่าเสียหายอันเกิดจากการละเมิดย้อนหลังไปไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันฟ้องคดี (ฟ้องวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗) ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายจากการเสียโอกาสตามสัญญาจะซื้อจะขายเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ แต่ในส่วนของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้จะซื้อได้ทำหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยได้วางเงินมัดจำไว้แล้ว การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งให้ผู้จะซื้อทราบว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ระหว่างการตั้งเรื่องเพิกถอนโฉนดที่ดิน หากต้องการจะจดทะเบียนซื้อขายจะต้องลงลายมือชื่อรับทราบและยอมรับผลการพิจารณาการเพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเหตุให้ผู้จะซื้อขอยกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และขอเงินมัดจำคืน กรณีดังกล่าวย่อมทำให้

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เสียโอกาสจากการที่ผู้จะซื้อบอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน ซึ่งศาลปกครองชั้นต้น กำหนดค่าเสียหายจากการเสียโอกาสให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท และผู้ฟ้องคดีทั้งสอง มิได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ข้อเท็จจริงจึงยุติตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมต้อง รับผิดชอบผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในผลแห่งละเมิดดังกล่าวตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๔๕/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

๔. การรังวัดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีอื่น ๆ

๖.๑ การจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖.๒ การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖.๓ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖.๔ การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การที่ผู้ให้เช่านาได้จดทะเบียนขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่น โดยที่ผู้ให้เช่านาไม่ได้แจ้งให้ ผู้เช่านาทราบ ผู้เช่านาย่อมมีสิทธิซื้อนาจากผู้รับโอนตามราคาและวิธีการชำระเงินที่ผู้รับโอนซื้อไว้ หรือตามราคาตลาดในขณะนั้น แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากัน แต่ผู้เช่านาจะต้องใช้สิทธิซื้อที่ดิน ภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่ผู้เช่ารู้หรือควรจะรู้ หรือภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่ ผู้ให้เช่าโอนที่ดินนั้นให้แก่ผู้ซื้อ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเช่าที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า มติของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล บ้านนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ที่ให้ผู้ฟ้องคดี ขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๗๐ ตำบลบ้านนา อำเภอลำลูกเกด จังหวัด เชียงใหม่

จังหวัดพิจิตร ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามราคาซื้อขายที่ผู้ฟ้องคดีได้ตกลงซื้อขายไว้กับผู้ให้เช่า หรือตามราคาตลาดในขณะนั้น แล้วแต่ราคาใดสูงกว่ากัน และมติของคณะกรรมการการเช่าที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัดพิจิตร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้เช่ามาจากนาง ว. ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๗๐ เพื่อทำนา ต่อมา นาง ว. ได้ทำสัญญาและจดทะเบียนขายที่ดินทั้งสองแปลงข้างต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยนาง ว. ไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้เช่ามาทราบ อันเป็นการ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้เช่านาย่อมมีสิทธิซื้อนาจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนตามราคาและวิธีการ ชำระเงินที่ผู้ฟ้องคดีซื้อไว้หรือตามราคาตลาดในขณะนั้น แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓ จะต้องใช้สิทธิซื้อนาดังกล่าวภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รู้หรือควรจะรู้ หรือภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่นั้น ว. ผู้ให้เช่านาโอนน้านั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า หลังจากที่ดินนาง ว. ได้ทำสัญญาขายที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๗๐ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือถึงนายอำเภอชรบารมีเพื่อขอให้พิจารณาสิทธิการเช่านาและการซื้อนา โดยในหนังสือดังกล่าวระบุว่า นาง ว. ได้ขายที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีโดยมิได้บอกขายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้เช่าเพื่อให้ใช้สิทธิซื้อก่อน และผู้ฟ้องคดีก็เริ่มทำนา อันเป็นการขัดขวางการทำนาของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓ กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รู้หรือควรจะรู้ถึงการที่นาง ว. ขายที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างเร็วที่สุดในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือถึงนายอำเภอชรบารมี เพื่อขอให้พิจารณาเรื่องสิทธิการเช่านาและการซื้อนา นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงด้วยว่า ในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เสนอขอซื้อที่ดินพิพาททั้งสองแปลง เนื้อที่ ๓๐ ไร่ ไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีเสนอขายที่ดินพิพาทในราคาไร่ละ ๗๕,๐๐๐ บาท ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอขอซื้อ ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงในระหว่างการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการใช้สิทธิซื้อภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รู้ถึงการซื้อขายที่ดินที่พิพาท อีกทั้งเป็นการใช้สิทธิซื้อที่ดินภายใน กำหนดเวลาสามปีนับวันที่ดินนาง ว. โอนที่ดินที่พิพาทแก่ผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยชอบแล้ว แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้สิทธิขอซื้อที่ดินพิพาทในระหว่างการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่สามารถตกลงเรื่องราคาซื้อขายได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงปิดการประชุม กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอนที่ดินที่พิพาทไม่ยอมขายนาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็น ผู้เช่านา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบที่จะร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีขายนา ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ยืนยันการเสนอซื้อที่ดินพิพาทในราคาไร่ละ

๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาและดำเนินการตามกฎหมายต่อไปจึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้สิทธิร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีขายที่ดินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอนที่ดินไม่ยอมขายนาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อการเช่าที่นาดังกล่าว นาง ว. ผู้ให้เช่ามิได้ทำเป็นหนังสือแสดงความจำนงจะขายนา พร้อมทั้งระบุราคาที่จะขายและวิธีการชำระเงินยื่นต่อประธานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อแจ้งให้ผู้เช่านาทราบภายในสิบห้าวัน อันมิผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีสิทธิซื้อที่ดินพิพาททั้งสองแปลงจากผู้ฟ้องคดีตามราคาและวิธีการชำระเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อไว้หรือตามราคาท้องตลาดในขณะนั้น และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้สิทธิซื้อนาภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันที่รู้ถึงการโอนขายที่ดินที่พิพาท และเป็นการใช้สิทธิซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่นาง ว. โอนที่ดินที่พิพาทแก่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ให้ผู้ฟ้องคดีขายที่ดินพิพาทแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามราคาซื้อขายที่ผู้ฟ้องคดีได้ตกลงซื้อขายไว้กับผู้ให้เช่าหรือตามราคาตลาดในขณะนั้น แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากันจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยอุทธรณ์ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกัน แม้เหตุผลในการวินิจฉัยในเรื่องของวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รู้ถึงการซื้อขายที่ดินที่พิพาทระหว่างนาง ว. กับผู้ฟ้องคดีจะแตกต่างกัน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่าเป็นวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณาเรื่องสิทธิการเช่าและสิทธิการซื้อที่ดินพิพาท ซึ่งแตกต่างจากที่ศาลได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้นว่าวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รู้ถึงการซื้อขายที่ดินที่พิพาท ก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอขอซื้อที่ดินที่พิพาททั้งสองแปลงในระหว่างการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิซื้อภายในกำหนดเวลาสองปีไม่แตกต่างกัน และเป็นการใช้สิทธิซื้อที่ดินภายในกำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่นาง ว. โอนที่ดินที่พิพาทแก่ผู้ฟ้องคดี การวินิจฉัยดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีผลถึงขนาดทำให้มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่วินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๐๘/๒๕๖๓)

๖.๕ การบริหารจัดการที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๔

คติปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

๑. การจัดสรรที่ดิน

๑.๑ การใช้อำนาจของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน

การเรียกให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินผู้ค้าประกันชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในสัญญาผู้ค้าประกัน เพื่อใช้ในการดำเนินการหรือมอบหมายให้ผู้ค้าประกันรับไปดำเนินการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือปรับปรุงที่ดินให้แล้วเสร็จตามแผนผังโครงการ และวิธีการจัดสรรที่ผู้จัดสรรได้รับอนุญาต ภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินไม่ดำเนินการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือการปรับปรุงที่ดินให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ และกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และในกรณีที่ผู้จัดสรรไม่ดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะในโครงการจัดสรรตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดซึ่งเป็นองค์กรกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ซึ่งเป็นกรรมการของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดโดยตำแหน่ง ในฐานะเป็นองค์กรเดียวที่จะพิจารณาสั่งการหรือดำเนินการใด ๆ ได้

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ดำเนินการให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินผู้ค้าประกันชำระเงินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เพื่อไปดำเนินการจัดการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าว หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ อาจมอบหมายให้ผู้ค้าประกันรับไปดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคแทนการเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระเงินก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๔ ประกอบกับมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยเห็นว่าผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นส่วนหนึ่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ย่อมมีหน้าที่ให้ความเห็นกำหนดแนวปฏิบัติต่าง ๆ รวมไปถึงการสั่งการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกทั้งเงินประกันของผู้จัดสรรที่ดิน จำนวนร้อยละ ๑๕ ของมูลค่างานสาธารณูปโภคในโครงการนี้ยังอยู่ในความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นคณะทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ดูแลเงินจำนวนดังกล่าว จะต้องทราบและดำเนินงานเป็นผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ให้เป็นไปตามกฎหมาย แต่ไม่ได้กระทำการตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด โดยที่มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธาน

กรรมการ ผู้แทนกรมชลประทาน อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานอัยการจังหวัด โยธาธิการ และผังเมืองจังหวัด ปลัดจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการ และเลขานุการ โดยมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการจัดสรรที่ดินภายในจังหวัดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการจัดสรรที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาต เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินในโครงการหมู่บ้านจัดสรรได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผ่านเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม สาขาสามพราน ว่า ผู้จัดสรรที่ดินโครงการยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาต ได้แก่ ป้ายหน้าหมู่บ้าน ทางเดิน สถานที่จัดเก็บขยะ ถนนคอนกรีต เศษวัสดุก่อสร้างตกค้าง สวนหย่อมและสนามเด็กเล่น ไฟส่องสว่าง รั้วรอบโครงการ และทางเข้าโครงการ ซึ่งผู้จัดสรรที่ดินมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ สาธารณูปโภค เนื่องจากยังไม่มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรดังกล่าว ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและสั่งการตามอำนาจหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีหนังสือสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่พร้อมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหานั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีมติให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการจัดทำสาธารณูปโภคให้ถูกต้อง และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบการจัดทำสาธารณูปโภค จังหวัดนครปฐม ออกไปตรวจสอบ ปรากฏว่ามีสาธารณูปโภคที่ไม่อยู่ในสภาพใช้งานได้ จำนวน ๗ รายการ ซึ่งตัวแทนผู้จัดสรรที่ดินขอเวลาดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จ ต่อมา คณะอนุกรรมการฯ ตรวจสอบอีกครั้งแล้วมีมติว่าทุกข้อร้องเรียนผ่านเกณฑ์การพิจารณาได้ ยกเว้นที่ระบายน้ำที่ยังไม่ได้ดำเนินการลอกท่อตามรายการที่ ๖ จึงมีมติให้ผู้จัดสรรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด แต่ปรากฏว่าผู้จัดสรรที่ดินยังมิได้ดำเนินการลอกท่อระบายน้ำตามมติของคณะอนุกรรมการฯ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม สาขาสามพราน จึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจภูธร เพื่อขอให้ดำเนินคดีกับผู้จัดสรรที่ดินฐานฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว อีกทั้ง เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ โดยตำแหน่ง ดังนั้น การใช้อำนาจตามกฎหมายเรียกให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินผู้ค้ำประกันชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในสัญญาค้ำประกัน เพื่อใช้ในการดำเนินการหรือมอบหมายให้ผู้ค้ำประกันรับไปดำเนินการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือปรับปรุงที่ดินให้แล้วเสร็จตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาตภายในเวลาที่กำหนด ตามนัยมาตรา ๒๔ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นองค์กรกลุ่ม มิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะเป็นองค์กรเดียวที่จะพิจารณาสั่งการหรือดำเนินการใด ๆ ได้ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในอันที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๘๒/๒๕๖๗)

กรณีผู้จัดสรรที่ดินไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินที่ให้ซ่อมแซมสนามเด็กเล่น สวนพักผ่อน ร้วให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ปกติ และให้จัดหาที่ดิน และจัดสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียขึ้นใหม่พร้อมอุปกรณ์ให้ได้ขนาดตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาต คณะกรรมการจัดสรรที่ดินย่อมมีอำนาจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามคำสั่งดังกล่าว การที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินไม่ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งนับจากวันมีคำสั่งจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ๘ ปีเศษ แม้ว่าจะได้มีการร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้จัดสรรที่ดินตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วก็ตาม แต่ในการดำเนินการเพื่อให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการตามคำสั่งยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงถือว่าคณะกรรมการจัดสรรที่ดินละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดีร่วม รวม ๘ ราย ฟ้องว่า คณะกรรมการจัดสรรที่ดิน กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการบังคับให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ถูกต้องตามแผนผังโครงการ ที่คณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินอนุญาต เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกเริ่มร้องเรียน กรณีผู้จัดสรรที่ดินไม่ดำเนินการจัดสรรที่ดินตามแผนผังโครงการหรือวิธีการที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และได้มีการร้องเรียนเพิ่มเติมให้มีการแก้ไขเรื่อยมา รวมถึงให้มีการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ผู้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบเรื่องดังกล่าวอยู่ในขณะนั้น ตลอดจนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ขึ้นตรงต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบเรื่องดังกล่าวอยู่ในปัจจุบัน ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อร้องเรียน จนพึงเป็นที่ยุติว่า สนามเด็กเล่นมีหญ้าขึ้นรก้าง ไม่มีการดูแลรักษา สวนพักผ่อนที่เหลือจากการจัดทำสนามฟุตบอลและวางเครื่องเล่นสำหรับเด็กมีหญ้าขึ้นรก้างไม่มีการดูแลรักษา และร้วทางด้านทิศตะวันออกของที่ดินสนามเด็กเล่นพังทลาย รวมทั้งไม่มีการจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียภายในโครงการตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ขึ้นตรงต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานคร จึงมีมติให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการซ่อมแซมสนามเด็กเล่น สวนพักผ่อน ร้วทางด้านทิศตะวันออกของที่ดินสนามเด็กเล่นที่พังทลายลง ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตามปกติ ตามแผนผัง โครงการ และวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาต และให้ดำเนินการจัดหาที่ดิน และจัดสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียขึ้นใหม่พร้อมอุปกรณ์ ให้ได้ขนาดตามแผนผัง โครงการ และวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาต เพื่อบำบัดน้ำเสียภายในโครงการภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง แต่ผู้จัดสรรที่ดินไม่ดำเนินการตามคำสั่งภายในกำหนดระยะเวลาข้างต้น ต่อมา ได้มีการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลให้ดำเนินคดีกับผู้จัดสรรที่ดิน ในข้อหาฝ่าฝืน

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่จนถึงขณะฟ้องคดีเป็นเวลา ๘ ปีเศษ ผู้จัดสรรที่ดิน ก็ยังไม่ได้มีการดำเนินการตามคำสั่งข้างต้น ทั้งนี้ แม้จะได้มีการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้จัดสรรที่ดินแล้วก็ตาม แต่การร้องทุกข์กล่าวโทษดังกล่าว เป็นเพียงการดำเนินการเพื่อลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่ง เท่านั้น การดำเนินการเพื่อให้ผู้จัดสรรที่ดินปฏิบัติตามคำสั่งยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔ รวมทั้งผู้ซื้อที่ดินจัดสรรให้ได้รับการบริการสาธารณะและสาธารณูปโภคที่ครบถ้วนถูกต้องตามแผนผังโครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดิน และเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งพิพาทอันเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับในขณะพิพาท กับผู้จัดสรรที่ดิน แต่เนื่องจากได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ในส่วนการบังคับทางปกครอง โดยมาตรา ๖๓/๒ ประกอบกับมาตรา ๖๓/๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้เจ้าหน้าที่สามารถเลือกที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ (๑) ให้เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่าย และเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัด หรือ (๒) ให้มีการชำระค่าปรับ บังคับการตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุ แต่ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อวัน และเมื่อได้ใช้มาตรการ บังคับทางปกครองวิธีการใดแล้ว หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งไม่ชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่มรายวันให้ถูกต้องครบถ้วน ก็มีอำนาจตามมาตรา ๖๓/๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้มาตรการบังคับ ทางปกครองบังคับให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะกรรมการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานคร กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๐๗/๒๕๖๗)

๑.๒ การขออนุญาตจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาต

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๔ การบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ

โครงการหมู่บ้านจัดสรรที่ยังมิได้มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเพื่อรับโอนสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะจากผู้จัดสรรที่ดิน ผู้จัดสรรที่ดินย่อมยังมีหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ และจัดให้มีบริการสาธารณะตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานครใช้อำนาจตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีมติสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัย และเปิดให้บริการระบายน้ำตามปกติในหมู่บ้านจัดสรรให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาต จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ในส่วนการเรียกเก็บค่าบริการสาธารณะนั้น หากผู้จัดสรรที่ดินประสงค์จะเรียกเก็บค่าบริการสาธารณะจากผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในอัตราเท่าใด ผู้จัดสรรที่ดินจะต้องขออนุญาตต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานครเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน จึงจะมีสิทธิเรียกเก็บได้ตามมาตรา ๕๓ ประกอบกับมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ดังนั้น การที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานครมีมติให้ผู้จัดสรรที่ดินที่ประสงค์จะจัดเก็บค่าบริการสาธารณะจากผู้ซื้อที่ดินจัดสรร ต้องดำเนินการขออนุญาตต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานครก่อน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินโครงการหมู่บ้านจัดสรร ป. ต่อมา มีผู้ซื้อที่ดินบางส่วนร้องเรียนต่อกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่า ผู้ฟ้องคดียุติการดูแลบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะทั้งที่เก็บค่าใช้จ่ายล่วงหน้าแล้ว คณะกรรมการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ให้ทำการพิจารณาแทน ได้พิจารณาแล้วมีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยและเปิดให้บริการระบายน้ำ ตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง หากผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามจะดำเนินคดีร้องทุกข์กล่าวโทษทางอาญากับผู้ฟ้องคดี และในกรณีผู้ฟ้องคดีประสงค์จะจัดเก็บค่าบริการสาธารณะต้องขออนุญาตต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก่อนจึงจะมีสิทธิเรียกเก็บได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นธรรม และเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ขอให้จริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ทำการจัดสรรที่ดินเนื้อที่ ๔๓ ไร่ ๒๔๔ ตารางวา ตามใบอนุญาตลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ โดยแบ่งเป็นที่ดินแปลงย่อยจำนวน ๑๗๓ แปลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ความเห็นชอบแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการจัดสรรที่ดิน โดยเอกสารโครงการและวิธีการจัดสรรแนบท้ายใบอนุญาตดังกล่าว ข้อ ๓ ระบุว่า ผู้ฟ้องคดีจะจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในโครงการ ได้แก่ ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ระบบระบายน้ำคอนกรีต ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบกำจัดขยะมูลฝอย ระบบ

รักษาความปลอดภัย โดยจะจัดให้มียามรักษาการณ์ ไฟฟ้าส่องสว่างตามถนน และติดตั้งหัวดับเพลิง ตามมาตรฐานของการประปานครหลวง พื้นที่สวนสาธารณะจำนวน ๒ แปลง แปลงที่ ๑ เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๒ งาน ๓๕.๑๙ ตารางวา ประกอบด้วยอาคารสันหนากการ สระว่ายน้ำ และสวนสาธารณะ แปลงที่ ๒ เนื้อที่ประมาณ ๑ งาน ๒๑.๕ ตารางวา ประกอบด้วยอาคารสันหนากการ และสวนสาธารณะ สวนหย่อม ๒ แปลง กำแพงป้องกันดินพัง รั้วป้องกันอุบัติเหตุรอบสวนสาธารณะ และรั้วคอนกรีต บริเวณสาธารณูปโภคที่ติดบุคคลอื่น ข้อ ๘ ระบุว่า ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาดูแลสาธารณูปโภค และบริการสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ และบริการสาธารณะ ให้คงสภาพเดิมเป็นระยะเวลาประมาณ ๑ ปี และจะพ้นจากหน้าที่เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดตั้งนิติบุคคล หมู่บ้านจัดสรรเป็นผู้ดูแลต่อจากผู้ฟ้องคดี หลังจากมีการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ไปยังผู้ซื้อที่ดินจัดสรรครบทั้ง ๑๗๓ แปลงแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้จัดให้มีการประชุมใหญ่สมาชิกในหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งที่ประชุมมีมติด้วยเสียงข้างมากให้รับมอบทรัพย์สินอันเป็นสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ รวมทั้งให้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร แต่มีสมาชิกคัดค้านบัญชีทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภค และบริการสาธารณะว่า ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับ อนุญาต โดยผู้ฟ้องคดียังไม่ได้สร้างรั้วป้องกันอุบัติเหตุรอบสวนสาธารณะ และมีการก่อสร้างอาคาร สันหนากการและสระว่ายน้ำลงบนที่ดินอันเป็นสวนสาธารณะ จึงยังไม่อาจดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคล หมู่บ้านจัดสรรได้ ผู้ฟ้องคดีได้เรียกประชุมใหญ่เพื่อจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรอีกครั้ง แต่ที่ประชุม มีมติให้เลื่อนการประชุมออกไป ทำให้ยังไม่สามารถจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรให้แล้วเสร็จและรับโอน บริการสาธารณะไปดำเนินการต่อได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีหน้าที่ที่ต้องดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ และจัดให้มีบริการสาธารณะดังกล่าวต่อไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับ อนุญาต โดยผู้ฟ้องคดีจะพ้นจากหน้าที่ดังกล่าวต่อเมื่อได้มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งสมาชิกในโครงการหมู่บ้านจัดสรรว่า คณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ยังไม่ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจำนวนมาก โดยมีจำนวนเงินที่เกินกว่า เงินที่เรียกเก็บจากสมาชิกเป็นจำนวน ๖๘๔,๐๔๖.๓๖ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีความจำเป็นต้องเรียกเก็บ ค่าใช้จ่ายบริการสาธารณะจากผู้ซื้อบ้านและที่ดินในโครงการจัดสรรทั้งหมดเพิ่มเติม เพื่อชำระคืน ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทดรองจ่ายไป และส่วนที่ต้องใช้จ่ายระหว่างรอการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และขอให้ผู้แทนผู้ซื้อบ้านและที่ดินจากโครงการจัดสรรดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล หมู่บ้านจัดสรร พร้อมทั้งจดทะเบียนรับโอนทรัพย์สิน (ถ้ามี) ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือฉบับนี้ หากพ้นเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการส่งมอบสาธารณูปโภคและบริการ สาธารณะของโครงการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินต่อไป จากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แจ้งเจ้าของบ้านในโครงการทุกหลังให้ชำระค่าบริการสาธารณะ เพิ่มเติมตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๗ ในอัตราตารางละ ๑๔๘.๓๐ บาท และผู้ฟ้องคดีจำเป็นต้องยกเลิกบริการสาธารณะในส่วนการจัดระบบรักษาความปลอดภัย โดยการจัดให้มี

ยามรักษาการณ์ และการให้บริการสระว่ายน้ำ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป เป็นเหตุให้เจ้าของบ้านกับพวกรวม ๑๐ คน มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ร้องเรียนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ยกเลิกการดูแลบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตลอดจนบริการสาธารณะทั้งหมดในโครงการ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะในโครงการให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาต จนกว่าจะจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร กรณีจึงเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และคณะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการจัดสรรที่ดิน โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีอำนาจหน้าที่พิจารณารายงานผลการตรวจสอบของคณะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการจัดสรรที่ดินว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินไปโดยถูกต้องตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ซึ่งเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาโครงการของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาตระบุว่า ผู้ฟ้องคดีจะจัดให้มีสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในโครงการ อาทิ สวนสาธารณะ ๒ แปลง ประกอบด้วยอาคารสันทนาการ สระว่ายน้ำ และสวนสาธารณะ ระบบรักษาความปลอดภัย รวมทั้งจะเป็นผู้ดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ และบริการสาธารณะให้คงสภาพเดิมเป็นระยะเวลาประมาณ ๑ ปี และจะพ้นจากหน้าที่เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเป็นผู้ดูแลต่อจากผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อโครงการหมู่บ้านจัดสรรพิพาทยังมิได้มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเพื่อรับโอนสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะจากผู้ฟ้องคดี หน้าที่ดังกล่าวจึงยังคงเป็นของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ใช้อำนาจตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ มีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการจัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัย และเปิดให้บริการสระว่ายน้ำตามปกติในหมู่บ้านจัดสรรโครงการของผู้ฟ้องคดีให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อพิจารณามาตรา ๔๘ (๓) ประกอบกับมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เห็นได้ว่าเป็นกรณีที่มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรแล้ว เพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อที่ดินจัดสรร จึงให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรมีอำนาจเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคในส่วนที่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรมีหน้าที่บำรุงรักษาจากสมาชิก โดยให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรออกค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคสำหรับที่ดินจัดสรรที่ตนซื้อเมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในหมู่บ้านจัดสรรไปทั้งหมดแล้ว แต่เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรยังไม่ได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ผู้ฟ้องคดีจึงยังคงมีหน้าที่ในการดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ และบริการสาธารณะให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตต่อไป ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะเรียกเก็บค่าบริการสาธารณะจากผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในอัตราเท่าใด ผู้ฟ้องคดีจะต้องขออนุญาตต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน จึงจะมีสิทธิเรียกเก็บได้ตามมาตรา ๕๓ ประกอบกับมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ว่า หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะจัดเก็บค่าบริการสาธารณะจากผู้ซื้อที่ดินจัดสรร ต้องดำเนินการขออนุญาตต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก่อน จึงจะมีสิทธิเรียกเก็บได้นั้น จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๐๓/๒๕๖๘)

๑.๕ นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร

การที่เจ้าของโครงการหมู่บ้านจัดสรรได้รับการอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินตามข้อ ๑๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะดำเนินการจัดสรรที่ดิน หรือมิได้เป็นผู้รับการอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วแต่กรณี ย่อมไม่อาจถือได้ว่าเจ้าของโครงการหมู่บ้านจัดสรรเป็น “ผู้จัดสรรที่ดิน” ตามนิยามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือเป็น “ผู้จัดสรรที่ดิน” ตามนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ด้วยเหตุนี้ ผู้ซื้อที่ดินในโครงการหมู่บ้านจัดสรรดังกล่าวจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็น “ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร” ตามนิยามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือเป็น “ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร” ตามนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ส่งผลให้ไม่อาจอาศัยสิทธิตามมาตรา ๗๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ในการมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีเป็นตัวแทนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรต่อเจ้าพนักงานที่ดินได้

คดีนี้คณะกรรมการหมู่บ้าน (ผู้ฟ้องคดี) เป็นกลุ่มบุคคลผู้ซื้อที่ดินในโครงการหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งเจ้าของโครงการได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินขายตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยมีได้ยื่นคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ต่อมา หลังจากที่ขายที่ดินแปลงย่อยแล้ว เจ้าของโครงการไม่ได้จัดให้มีการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคภายในหมู่บ้าน ผู้ฟ้องคดีพร้อมด้วยสมาชิกในหมู่บ้านจึงยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรขึ้นมาบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าว ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งไม่รับคำขอของผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วจะเห็นได้ว่า การที่ผู้จัดสรรที่ดินจะพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือผู้ซื้อที่ดินจัดสรรอาจยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเพื่อดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ต้องเป็นกรณีผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจากผู้จัดสรรที่ดินที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน

และได้รับความเห็นชอบแผนผัง โครงการ และวิธีการในการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ หรือคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ แล้วเท่านั้น การที่เจ้าของโครงการหมู่บ้านจัดสรรพิพาท ซึ่งเป็นผู้ที่ทำการจัดสรรที่ดินได้ทำการจัดสรรที่ดินโดยมิได้รับการอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินตามข้อ ๑๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะดำเนินการ ทั้งมิได้เป็นผู้รับการอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ จึงไม่อาจถือได้ว่าเจ้าของโครงการหมู่บ้านจัดสรรเป็น “ผู้จัดสรรที่ดิน” ตามนิยามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ หรือเป็น “ผู้จัดสรรที่ดิน” ตามนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ดังนั้น ผู้ซื้อที่ดินในโครงการหมู่บ้านจัดสรร จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็น “ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร” ตามนิยามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ หรือเป็น “ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร” ตามนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ที่อาจอาศัยสิทธิตามมาตรา ๗๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีเป็นตัวแทนในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรได้ กรณีจึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์การพ้นจากความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคของผู้จัดสรรที่ดินตามมาตรา ๔๔ และเงื่อนไขในการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเพื่อรับโอนสาธารณูปโภคในโครงการมาดูแลตามมาตรา ๗๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรโครงการพิพาท และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า แม้เจ้าของโครงการหมู่บ้านพิพาทจะมีได้มีการขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ แต่หมู่บ้านพิพาทก็มีสภาพเป็นหมู่บ้านจัดสรรตามความเป็นจริงและเจ้าของโครงการได้จัดให้มีสาธารณูปโภค ไม่ว่าจะเป็นถนนสาธารณะของหมู่บ้าน การจัดให้มีทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะ ซึ่งมีลักษณะเป็นการระจำยอมกับที่ดินในโครงการเพื่อประโยชน์แก่ผู้ซื้อที่ดินในโครงการ จึงเป็นการแสดงออกโดยปริยายว่าได้มีการจัดสรรที่ดินตามกฎหมายแล้วนั้น การที่เจ้าของโครงการหมู่บ้านพิพาทจะได้แบ่งที่ดินออกเป็นแปลงย่อยเพื่อจำหน่ายโดยมิได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินให้ถูกต้องมิได้ส่งผลทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมที่เป็นเจ้าของโครงการเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ โดยปริยาย แต่มีผลเป็นการจัดสรรที่ดินโดยฝ่าฝืนประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวและอาจต้องรับโทษตามข้อ ๓๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับเดียวกัน ส่วนกรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำอุทธรณ์ก็เป็นเรื่องที่ศาลฎีกาวินิจฉัยถึงสิทธิของผู้ซื้อที่ดินและที่ดินพิพาทที่ได้มีการจัดทำทางไว้ใช้เป็นทางออกสู่ทางสาธารณะสำหรับที่ดินแปลงย่อยว่าทางดังกล่าวยอมตกเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินแปลงย่อยที่มีผู้ซื้อที่ดิน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของผู้ซื้อที่ดินแปลงย่อยที่เจ้าของโครงการมิได้ขออนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ฯ เท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ แม้กรณีหมู่บ้านพิพาทจะไม่สามารถทำการขอจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ได้ แต่ผู้ฟ้องคดีและผู้ซื้อที่ดินในโครงการยอมใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับสาธารณูปโภคภายในโครงการได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๗๘/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่))

๒. อาคารชุด

๒.๑ การจดทะเบียนอาคารชุด

มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้มติเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันในข้อบังคับตามมาตรา ๓๒ (๘) ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด แต่หากการประชุมใหญ่ครั้งแรกมีคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่เข้าประชุมน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ก็ให้เรียกประชุมใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเรียกประชุมครั้งก่อน ในกรณีนี้มติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้มติเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ดังนั้น มติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมในเรื่องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดเกี่ยวกับอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันของเจ้าของร่วม หรือการแต่งตั้งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ต้องได้รับคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมตามจำนวนที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ และต้องนับคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่มาร่วมประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งนั้นเท่านั้น ไม่อาจนำคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมมานับเป็นคะแนนเสียงได้ ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อนับเฉพาะคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่มาร่วมประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งที่สองแล้วปรากฏว่า มติของที่ประชุมใหญ่ที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงหนึ่งในสี่ของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด และมติของที่ประชุมใหญ่ที่ให้แก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดในการเรียกเก็บอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันของเจ้าของร่วมได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงหนึ่งในสามของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด กรณีจึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และแก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดตามคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และแก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดต่อเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาลาดพร้าว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยแนบเอกสารหลักฐานจากการประชุมใหญ่เจ้าของร่วมทั้งสองครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดและแก้ไข

ข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า ในการบริหารจัดการของนิติบุคคลอาคารชุดในเรื่องที่สำคัญซึ่งอาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของเจ้าของร่วม กฎหมายได้บัญญัติให้กระทำโดยมติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วม เพื่อให้เจ้าของร่วมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกันเกี่ยวกับที่อยู่ของตนเอง อันเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของเจ้าของร่วมทุกคนที่อาศัยอยู่ในอาคารชุดนั้น ซึ่งในการประชุมใหญ่เจ้าของร่วมจะต้องมีเจ้าของร่วมมาประชุมซึ่งมีเสียงลงคะแนนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนเสียงลงคะแนนทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม แต่หากการประชุมใหญ่ครั้งแรกมีเจ้าของร่วมมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมก็สามารถเรียกประชุมใหญ่เจ้าของร่วมครั้งใหม่ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเรียกประชุมครั้งก่อน และการประชุมใหญ่ครั้งหลังนี้ไม่บังคับว่าจะต้องมีเจ้าของร่วมมาประชุมครบองค์ประชุม ที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมก็สามารถพิจารณามีมติในเรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่งโดยทั่วไปมติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมต้องได้รับคะแนนเสียงข้างมากของเจ้าของร่วมที่เข้าประชุมตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ เว้นแต่เป็นเรื่องที่พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ มติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมในเรื่องนั้นต้องได้รับคะแนนเสียงตามจำนวนที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่สามารถใช้คะแนนเสียงข้างมากของเจ้าของร่วมที่เข้าประชุมตามมาตรา ๔๔ ได้ แม้ในการประชุมใหญ่ครั้งที่สองตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะไม่ได้บังคับว่าต้องมีเจ้าของร่วมมาเข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมก็ตาม แต่หากเป็นเรื่องที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ไม่ว่าจะมีเจ้าของร่วมมาประชุมเป็นจำนวนเท่าใด การลงมติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมในเรื่องนั้นยังคงต้องได้รับคะแนนเสียงตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยคะแนนเสียงที่จะถือเป็นมติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมนั้นจะต้องนับคะแนนเสียงแต่เฉพาะเจ้าของร่วมที่เข้าร่วมประชุมซึ่งได้ออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในเรื่องนั้นเท่านั้น ส่วนเจ้าของร่วมที่งดออกเสียงลงคะแนนและเจ้าของร่วมที่ไม่อยู่ในที่ประชุมไม่ว่าด้วยเหตุใด ไม่ถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนน จึงไม่อาจนับคะแนนเสียงเหล่านั้นไปรวมกับการออกเสียงลงคะแนนของเจ้าของร่วมฝ่ายที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้ อีกทั้ง บทบัญญัติมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้เจ้าของร่วมอาจมอบฉันทะเป็นหนังสือให้ผู้อื่นออกเสียงแทนตนได้ ซึ่งถือเป็นการแก้ไขปัญหากรณีดังกล่าวได้อีกทางหนึ่งอยู่แล้ว จึงไม่สามารถหาคะแนนเสียงจากเจ้าของร่วมที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมมาเพิ่มเติมให้ครบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เมื่อมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้มติดีเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันในข้อบังคับตามมาตรา ๓๒ (๘) ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด แต่หากการประชุมใหญ่ครั้งแรกมีคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่เข้าประชุมน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ก็ให้เรียกประชุมใหม่

ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเรียกประชุมครั้งก่อน ในกรณีนี้มติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้มติเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ดังนั้น มติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมในเรื่องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดเกี่ยวกับอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันของเจ้าของร่วมหรือการแต่งตั้งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด จึงต้องได้รับคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมตามจำนวนที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และต้องนับคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่มาเข้าร่วมประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งนั้นเท่านั้น จึงไม่อาจนำคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมมานับเป็นคะแนนเสียงได้ เมื่อมติของที่ประชุมใหญ่วิสามัญเจ้าของร่วมในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ด้วยคะแนนเสียง ๓,๔๙๑.๕๘ คะแนนเสียง ต่อ ๑๐,๐๐๐ คะแนนเสียง และให้แก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดในการเรียกเก็บอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันของเจ้าของร่วมจากตารางเมตรละ ๑๕ บาท เป็นตารางเมตรละ ๒๕ บาท ด้วยคะแนนเสียง ๓,๔๙๑.๕๘ คะแนนเสียง ต่อ ๑๐,๐๐๐ คะแนนเสียง เป็นการนับคะแนนเสียงโดยรวมเอาคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในการประชุมใหญ่วิสามัญเจ้าของร่วมมานับเป็นคะแนนเสียงด้วย มติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด จึงได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงหนึ่งในสี่ของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ซึ่งไม่เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนมติของที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมที่เห็นชอบให้แก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดในการเรียกเก็บอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันของเจ้าของร่วม จากตารางเมตรละ ๑๕ บาท เป็นตารางเมตรละ ๒๕ บาท ก็ได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงหนึ่งในสามของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด ซึ่งไม่เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และแก้ไขข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดตามคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๙๓/๒๕๖๗)

๒.๒ หนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๔ นิติบุคคลอาคารชุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๕
คตปครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๑. การจัดการเลือกตั้ง

๑.๑ การจัดให้มีหรือไม่จัดให้มีการเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การแบ่งเขตการเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๒.๑ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น

มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้บุคคลผู้มีลักษณะเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นจดแจ้งการพิมพ์และเป็นเจ้าของกิจการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และบรรณาธิการของสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์รายคาบตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ออกโฆษณาสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์รายคาบดังกล่าวตั้งแต่ที่ได้พิมพ์ฉบับสุดท้ายคือ ฉบับที่ ๑๕ ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๓๘ เป็นเวลาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาสี่คราว และนับถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันเริ่มรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นเวลาเกินกว่าสองปีแล้ว ซึ่งตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น บัญญัติให้หนังสือพิมพ์รายคาบนั้น ถ้าไม่ได้ออกโฆษณาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาสี่คราวหรือเกินกว่าสองปี การเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้นเป็นอันสิ้นสุดลง ดังนั้น ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตพญาไท ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้มีลักษณะต้องห้ามเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้ออกประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ โดยกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตพญาไท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ไม่รับสมัครรายผู้ฟ้องคดี ด้วยเหตุเห็นว่าเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นจดแจ้งการพิมพ์และเป็นเจ้าของกิจการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และบรรณาธิการของนิตยสารชื่อ “ท่องเที่ยวธรรมชาติ” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเป็นผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากสิ่งพิมพ์ชื่อ “ท่องเที่ยวธรรมชาติ” เป็นนิตยสารรายคาบ ซึ่งไม่ได้ตีพิมพ์โฆษณาเผยแพร่เป็นเวลาต่อเนื่องกันเกินกว่าสองปี ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จดแจ้งการพิมพ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จึงสิ้นสุดสถานภาพการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ จึงได้ร้องไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อคัดค้านการประกาศรายชื่อและขอให้รับสมัครรับเลือกตั้งและประกาศรายชื่อผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกคำร้อง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านิตยสารชื่อ “ท่องเที่ยวธรรมชาติ” เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีการจัดพิมพ์รายเดือน จึงเป็นหนังสือพิมพ์รายคาบ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น บัญญัติให้หนังสือพิมพ์รายคาบนั้น ถ้าไม่ได้ออกโฆษณาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาสี่คราวหรือเกินกว่าสองปี การเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการและเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้นเป็นอันสิ้นสุดลง เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ออกโฆษณาสิ่งพิมพ์ตั้งแต่ได้พิมพ์ฉบับสุดท้ายคือ ฉบับที่ ๑๕ ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๓๘ เป็นเวลาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาสี่คราว และนับถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันเริ่มรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นเวลาเกินกว่าสองปีแล้ว การเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์นั้นจึงเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่เดือนมกราคม ๒๕๓๙ แล้ว ตามนัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ฯ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ดังนั้น ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตพญาไท ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้มีลักษณะต้องห้ามเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศฉบับพิพาทในส่วนที่ไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดี

จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยยกคำร้องของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายอย่างเดียวกัน จึงทำให้มีมติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน อนึ่ง สำหรับ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ว่า ผู้ฟ้องคดียังคงเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากบทเฉพาะกาลในมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้หนังสือพิมพ์ที่ได้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ และผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือ เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ฯ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นหนังสือที่ได้จัดแจ้งการพิมพ์และให้ถือว่าเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือ เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ ที่ได้มีการจัดแจ้งการพิมพ์ตามพระราชบัญญัตินี้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แจ้ง ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงรายการในหลักฐานการจัดแจ้งการพิมพ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงไม่มีผลทำให้ ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ดังกล่าวได้ นั้น มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ฯ เป็นบทเฉพาะกาลที่บัญญัติขึ้น เพื่อรับรองสิทธิของหนังสือพิมพ์และผู้พิมพ์หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ซึ่งได้จัดแจ้งการพิมพ์ไว้ ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ฯ ซึ่งยังคงมีสิทธิดำเนินการอยู่ในขณะที่กฎหมายเดิมมีผลใช้บังคับ ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ฯ เพราะมิฉะนั้นแล้วสิทธิของผู้ดำเนินการที่มีอยู่เดิมย่อมสิ้นสุดลงตามกฎหมายที่มีการยกเลิก และหากประสงค์จะดำเนินการต่อ ก็ให้ผู้ดำเนินการอยู่เดิมต้องมาขออนุญาตตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ฯ ใหม่ แต่เมื่อได้ วินิจฉัยแล้วว่า สิทธิในการเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และเจ้าของหนังสือพิมพ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นอันสิ้นสุดลงแล้วโดยผลของกฎหมายตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ฯ โดยไม่ต้อง แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ มีผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ฯ จะมีผล ใช้บังคับ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดแจ้งการพิมพ์ฯ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๙๑/๒๕๖๗)

๓. กรณีอื่น ๆ

- การขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ชื่อพรรคการเมือง “พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย” และภาพเครื่องหมายของพรรค เป็นภาพซ้อนกับเคียวไขว้กันอยู่ในวงกลม มีชื่อพรรคเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษล้อมรอบ เป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่าเป็นชื่อและเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของลัทธิคอมมิวนิสต์ อันเป็นการบ่งชี้หรือแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ทางการเมืองในระบบการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ ถือเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขัดต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ประกอบกับความปรากฏต่อศาลว่าผู้ยื่นคำขอจัดตั้ง พรรคการเมืองดังกล่าวมีอุดมการณ์และความประสงค์ทางการเมืองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์

ซึ่งยังไม่ต้องด้วยกฎหมาย ประเพณีการปกครอง และนโยบายทางสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน คำดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๔ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับพิจารณาคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง ดังกล่าวจึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือแจ้งไม่รับพิจารณาคำขอ โดยให้เหตุผลว่า คำว่า “คอมมิวนิสต์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง ลัทธิสังคมนิยม ที่มีอุดมการณ์ให้รวมทรัพย์สินเป็นของส่วนกลาง ไม่ให้มีกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล และจัดสรรรายได้ อย่างเสมอภาค ซึ่งแตกต่างจาก “ประชาธิปไตย” ที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ การใช้ชื่อและสัญลักษณ์ ดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติว่าประเทศไทย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมาตรา ๑๘ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ระบุว่าชื่อและเครื่องหมายพรรคต้องไม่มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยและได้ยื่นอุทธรณ์ โดยโต้แย้งว่าการที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำคำจำกัดความจากพจนานุกรมมาใช้เป็นเหตุผลในการไม่รับพิจารณาคำขอ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจกระทำการเช่นนั้นได้ และยังไม่ได้ กำหนดข้อบังคับและนโยบายพรรค จึงยังไม่สามารถกล่าวหาว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาให้พรรคได้รับการจดแจ้งชื่อโดยสมบูรณ์ ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งการเตรียมการจัดตั้ง พรรคการเมืองชื่อ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ชื่อย่อ พ.ค.ท. และชื่อภาษาอังกฤษว่า Communist Party of Thailand ชื่อย่อ CPOT โดยมีภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองเป็นภาพ ค้อนกับเคียวไขว้กันอยู่ในวงกลม มีชื่อพรรคเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษล้อมรอบ ซึ่งชื่อ พรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองดังกล่าว เป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่า เป็นชื่อและเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของลัทธิคอมมิวนิสต์ อันเป็นการบ่งชี้หรือแสดงให้เห็นถึง อุดมการณ์ทางการเมืองในระบบการปกครองเศรษฐกิจและสังคมแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งอุดมการณ์ ทางการเมืองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ถือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับในคำคัดค้านคำให้การว่า เดิมผู้ฟ้องคดีกับพวกเคยมีบทบาทเข้าร่วม การต่อสู้ทางการเมืองกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่เคลื่อนไหวเพื่อมุ่งประสงค์ต่อสู้คัดค้าน อำนาจเผด็จการที่ครอบงำสังคมอยู่ ซึ่งปัจจุบันผู้ฟ้องคดีและพวกดังกล่าวยังถือว่าตนเองและชาวพรรค คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยแต่เดิม ยังคงถือเป็นภาระหน้าที่ที่เป็นภารกิจตามที่เคยปฏิญาณต่อประชาชน ในสังคมในการยุติวิกฤติความขัดแย้ง สร้างสังคมที่สงบสุขและสมานฉันท์ ให้ความคิดเห็นที่แตกต่าง

แปลกแยกในสังคมการเมืองได้มีพื้นที่ที่จะแลกเปลี่ยน ถกเถียง และหาทางออกร่วมกันโดยสันติวิธี การใช้ชื่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ก็เพื่อทำความเข้าใจกับชาวพรรคคอมมิวนิสต์แต่เดิม ได้ทบทวนให้เห็นภารกิจดังกล่าวที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้ครบถ้วน กรณีจึงเห็นได้ว่า คำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นั้น มีอุดมการณ์และความประสงค์ทางการเมืองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งยังไม่ต้องด้วยกฎหมาย ประเพณีการปกครอง และนโยบายทางสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน คำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๔ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่รับพิจารณา คำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๔๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

บทที่ ๑๖

คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน

๑. งานทะเบียนราษฎร

กรณีที่นายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบพบว่า มีการดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง การบันทึก หรือการลงรายการเพื่อดำเนินการจัดทำหลักฐานทะเบียนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีข้อขัดแย้งกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำนาจ หรือโดยมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง นายทะเบียนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน เพิกถอนหลักฐานทะเบียน และดำเนินการแก้ไขข้อความรายการทะเบียนให้ถูกต้องแล้วแต่กรณี ตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

เมื่อข้อเท็จจริงตามคดีนี้ฟังได้ว่า เป็นกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏหลักฐานชัดว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนซึ่งเชื่อได้ว่าการมีชื่อและรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการแอบอ้างใช้ชื่อหรือรายการบุคคลของผู้อื่น นายทะเบียนท้องถิ่นจึงมีอำนาจในการออกคำสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนดังกล่าวได้โดยเร็ว และมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงรายการทางทะเบียนให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ประกอบกับข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับกรณีที่นายทะเบียนท้องถิ่นมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการจัดทำหลักฐานทะเบียนราษฎรโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งนายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องมีคำสั่งระงับการเคลื่อนไหวยุติการทะเบียนราษฎรไว้ก่อน จากนั้นจะต้องแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้คู่กรณีทราบเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสดำเนินการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ถ้าคู่กรณีไม่ได้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หรือโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงแต่ไม่ชี้แจงเหตุผลหรือพยานหลักฐานหรือชี้แจงเหตุผลหรือแสดงพยานหลักฐานแล้ว แต่รับฟังไม่ได้ นายทะเบียนท้องถิ่นจึงจะมีคำสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนดังกล่าวตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๔ ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน อีกทั้งตามกรณีนี้ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วน หากปล่อยให้นับเข้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ นายทะเบียนท้องถิ่นจึงไม่จำเป็นต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่อ้างว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบ เนื่องจากนายทะเบียนท้องถิ่นไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีทั้งสองในการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงก่อนออกคำสั่ง จึงไม่อาจรับฟังได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือแจ้งคำสั่งการจำหน่ายรายการและเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนราษฎร กรณีมีการตรวจสอบพบว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการโดยมิชอบทางทะเบียนเกี่ยวกับการแจ้งเกิดผู้ฟ้องคดีที่ ๒ การแจ้งย้ายที่อยู่เข้าและออกในทะเบียนบ้าน การแก้ไขชื่อสกุล และการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน จึงเพิกถอนหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารทางทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้องทุกฉบับของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่นายทะเบียนจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) วินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้ให้โอกาสตนชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่ง อีกทั้งคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถูกกล่าวหาว่าเป็นคนต่างด้าวสวมบัตรประจำตัวประชาชนและถูกฟ้องเป็นจำเลยในความผิดเกี่ยวกับเอกสารทางทะเบียนราษฎรนั้น ศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ วรรคสาม บัญญัติให้กรณีปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าการดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง การบันทึก หรือการลงรายการเพื่อดำเนินการจัดทำหลักฐานทะเบียนต่าง ๆ ได้ดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำนาจ หรือโดยมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน เพิกถอนหลักฐานทะเบียน และดำเนินการแก้ไขข้อความรายการทะเบียนให้ถูกต้อง แล้วแต่กรณี ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้กรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏพยานหลักฐานชัดว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนซึ่งเชื่อได้ว่าการมีชื่อและรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรของผู้ใดเป็นการแอบอ้างใช้ชื่อหรือรายการบุคคลของผู้อื่น ให้นายทะเบียนอำเภอนายทะเบียนท้องถิ่นสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน หรือเพิกถอนหลักฐานทะเบียนดังกล่าวโดยเร็ว และดำเนินการแก้ไขข้อความหรือปรับปรุงรายการทะเบียนให้ถูกต้อง เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ภายหลังจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดสตูลและกรมการปกครองได้เข้าตรวจค้นรื้อสอร์ทของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และพบหลักฐานทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีพฤติกรรมน่าสงสัยและเชื่อว่าเป็นคนสัญชาติจีนสวมบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อทำธุรกิจ กรมการปกครองจึงได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ขอให้ตรวจสอบบุคคลและรายการทางทะเบียนรายผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้พิจารณาทบทวนคำพยานผู้เกี่ยวข้องและพยานหลักฐานตามหนังสือกรมการปกครองดังกล่าว โดยพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๕ ราย ต่างให้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่า ไม่รู้จักและพบเห็นบุคคลตามภาพถ่ายใบหน้าของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในรายการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน โดยเฉพาะพยานบุคคลรายนาง ย. (บุคคลที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ระบุนในหลักฐานทางทะเบียนราษฎรว่าเป็นมารดา) ได้ให้ถ้อยคำยืนยันว่าไม่รู้จักผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจาก

ตนเองมีบุตรกับนาย ช. จำนวน ๒ คน คือ นางสาว พ. และเด็กชาย ด. (เสียชีวิตตั้งแต่อายุประมาณ ๗ เดือน) จึงเชื่อได้ว่าหลักฐานทางทะเบียนที่ระบุว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีสัญชาติไทย เกิดวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๘ มารดาชื่อนาง ย. และบิดาชื่อนาย ช. เป็นการแอบอ้างใช้ชื่อหรือรายการบุคคลของผู้อื่น ประกอบกับเมื่อสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการฯ ตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าว และหลักฐาน ทางทะเบียนที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครหาดใหญ่แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แอบอ้างใช้ชื่อ หรือรายการบุคคลของผู้อื่นในการแจ้งย้ายที่อยู่ ขอมิบัตรประจำตัวประชาชนในหลายท้องที่ ขอแก้ไข ชื่อสกุล และได้นำชื่อและรายการเป็นบิดาในการแจ้งเกิดให้แก่บุตร ๔ คน จึงมีอำนาจในการสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนและเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ประกอบกับข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริง การอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งจำหน่าย รายการและเพิกถอนหลักฐานทะเบียนราษฎรของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มี คำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ให้โอกาสโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงก่อนออกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ นั้น เห็นว่า กรณีนี้มิใช่เป็นกรณีที่นายทะเบียนท้องถิ่น มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการจัดทำหลักฐานทะเบียนราษฎรโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำนาจ ข้อเท็จจริง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ซึ่งนายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องมีคำสั่งระงับ การเคลื่อนไหวยุติการทะเบียนราษฎรไว้ก่อน และแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้คู่กรณีทราบเพื่อให้คู่กรณี มีโอกาสโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ถ้าคู่กรณีไม่ได้แย้ง หรือชี้แจงข้อเท็จจริงภายในกำหนดเวลา หรือโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงแต่ไม่ชี้แจงเหตุผล หรือแสดงพยานหลักฐาน หรือชี้แจงเหตุผลหรือแสดงพยานหลักฐานแล้ว แต่รับฟังไม่ได้ นายทะเบียน ท้องถิ่นจึงจะมีคำสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนดังกล่าวตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๔ ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจง ข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนฯ หากแต่เป็นกรณีที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏหลักฐานชัดว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนซึ่งเชื่อได้ว่าการใช้ชื่อและรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการแอบอ้างใช้ชื่อหรือรายการบุคคลของผู้อื่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะ นายทะเบียนท้องถิ่นจึงมีอำนาจในการออกคำสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนหรือเพิกถอนหลักฐาน ทางทะเบียนได้โดยเร็ว และมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปรับปรุงรายการทางทะเบียนให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริงตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ประกอบกับข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงดังกล่าว ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจในการ สั่งจำหน่ายรายการทะเบียนและเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งระงับการเคลื่อนไหวยุติการทะเบียนราษฎรไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองโต้แย้ง

หรือชี้แจงข้อเท็จจริงแต่ประการใด และเมื่อข้อพิพาทในคดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แอบอ้างใช้ชื่อหรือรายการบุคคลของผู้อื่นในเอกสารการทะเบียนราษฎร อันเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย จึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้นิ่งช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่จำเป็นต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่า ตนถูกกล่าวหาว่าเป็นคนต่างด้าวสวมบัตรประจำตัวประชาชน และถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญา ซึ่งศาลมีคำพิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้ว จึงต้องถือว่ารายการทะเบียนราษฎรของผู้ฟ้องคดีทั้งสองถูกต้องแล้วนั้น เห็นว่า ในคดีอาญาโจทก์จะต้องนำพยานหลักฐานมานำสืบจนศาลแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น ศาลจึงจะลงโทษจำเลยได้ หากมีข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ ศาลจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย เมื่อศาลจังหวัดสตูลพิพากษายกฟ้องและศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษายืนนั้น ศาลจังหวัดสตูลวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีเหตุสงสัย ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจนำผลในคดีอาญาดังกล่าวมากล่าวอ้างว่ารายการทะเบียนราษฎรของตนถูกต้องแล้วได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๕๔/๒๕๖๘)

๒. งานทะเบียนคนต่างด้าว

เมื่อข้อเท็จจริงนำเชื่อว่าบุคคลต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวมีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร อันเข้าลักษณะเป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และเป็นพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ประทับลงตราในหนังสือเดินทางของบุคคลต่างด้าวว่ามีพฤติการณ์พยายามสร้างอิทธิพล และบันทึกรายชื่อว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อมีการอุทธรณ์ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์นอกจากจะรับฟังพยานฝ่ายผู้อุทธรณ์จำนวน ๒๖ รายแล้ว ยังรับฟังถ้อยคำพยานที่อยู่ในพื้นที่ แต่ไม่เกี่ยวข้องกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓ ราย และไม่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าผู้อุทธรณ์มีพฤติกรรมรวมกลุ่มข่มขู่ชาวบังคลาเทศ ถ้อยคำของพยานคนกลางทั้ง ๓ ราย ซึ่งตรงกันกับผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของกองบังคับการปราบปราม ย่อมถือเป็นคำให้การที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่าคำให้การของพยานฝ่ายผู้อุทธรณ์จำนวน ๒๖ ราย ซึ่งย่อมต้องให้การเป็นประโยชน์แก่ผู้อุทธรณ์ ดังนั้น การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

คดีนี้มีประเด็นการพิจารณาในชั้นศาลปกครองสูงสุดว่า การที่คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เพิกถอนการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ตามหนังสือแจ้งการเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ที่ ๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลต่างด้าวสัญชาติบังคลาเทศ ซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว กรณีมีเหตุจำเป็นทางธุรกิจครั้งละ ๑ ปี ต่อเนื่องกัน โดยได้รับการตรวจลงตราจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ประเภทคนชั่วคราว (NON - IMMIGRANT VISA) มาโดยตลอด และได้จดทะเบียนสมรสกับนาง ก. มีบุตรด้วยกัน ๒ คน จึงขออนุญาตอยู่ต่อในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้รับอนุญาตครั้งละ ๑ ปี เรื่อยมา ต่อมา มีผู้ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกมีพฤติกรรมเป็นผู้มีอิทธิพล ช่มชู้ กลั่นแกล้ง เรียกเก็บเงินจากชาวบังคลาเทศที่ทำงานและพักอาศัยในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นเหตุให้ชาวบังคลาเทศได้รับความเดือดร้อนและหวาดกลัว กองบังคับการปราบปรามจึงตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยสอบปากคำผู้เกี่ยวข้องจำนวน ๑๕ ปาก ซึ่งให้การสอดคล้องกันว่าผู้ฟ้องคดีได้รวมกลุ่มกับชาวบังคลาเทศพัทยา ตั้งเป็นสมาคมไทยบังคลาเทศ-พัทยา มีการเก็บค่าสมัครแรกเข้าคนละ ๕,๐๐๐ บาท และเรียกเก็บเงินรายเดือนเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท โดยฝากเงินไว้ในธนาคาร ชื่อบัญชีผู้ฟ้องคดีกับนาย ข. (เมื่อเกิดปัญหาไม่ได้เก็บเงินเพิ่มอีกและยังไม่ได้คืนเงินโดยอ้างว่ามีคดีความอยู่) อีกทั้ง เมื่อตรวจสอบหลักฐานทางคดีพบว่าผู้ฟ้องคดีเคยถูกศาลพิพากษาจำคุกในคดีทำร้ายร่างกายนาย อ. ได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยระหว่างดำเนินคดี นาย อ. ได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมข้อหาเมียเสพติดประเภท ๑ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งนาย อ. แกล้งต่อศาลว่าถูกกลั่นแกล้งจากมาเฟียต่างชาติ เรียกเก็บเงินและผู้ฟ้องคดีเข้ามาช่มชู้ให้ไปแกล้งต่อศาลว่าได้รับการชดใช้ค่าเสียหายแล้วและขอให้ศาลลงโทษผู้ฟ้องคดีสถานเบา มิฉะนั้น จะเอายาย้ามาให้อีก ๑๐๐ เม็ด นาย อ. จึงเกิดความกลัวและยอมทำตาม (ทั้งที่ไม่ได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย) จึงเป็นเหตุให้ศาลลดโทษให้ผู้ฟ้องคดีจากจำคุก ๔ ปี ลดเหลือ ๒ ปี และรอลงอาญาไว้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมตามที่ถูกร้องเรียน จึงมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร อันเข้าลักษณะเป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดพัทยาในความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายนาย อ. จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๗ (๘) ประกอบกับมาตรา ๘๓ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประทับลงตราในหนังสือเดินทางว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์พยายามสร้างอิทธิพล สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพิกถอนการอนุญาตแล้ว เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ และบันทึกรายชื่อของผู้ฟ้องคดี

เป็นคนต่างด้าวที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรในระบบคอมพิวเตอร์ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ดังนั้น เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ประชุมมีมติให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ร่วมกับกองบังคับการปราบปราม ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งคณะสอบสวนได้สอบสวนพยานเพิ่มเติมอีกจำนวน ๒๙ ราย โดยพยานฝ่ายผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒๖ ราย ให้การสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีพฤติกรรมเป็นผู้มีอิทธิพล ช่มชู้ กลั่นแกล้งชาวบังคลาเทศแต่อย่างใด กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง พิจารณาแล้วเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี จึงได้บันทึกถ้อยคำพยานที่อยู่ในพื้นที่ แต่ไม่เกี่ยวข้องกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓ ราย ซึ่งพยานอยู่ในพื้นที่พัทธยาและไม่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ซึ่งทั้ง ๓ รายได้ให้การสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมรวมกลุ่มช่มชู้ชาวบังคลาเทศ เมื่อพิจารณาจากการสอบสวนเพิ่มเติมของคณะกรรมการแล้วเห็นได้ว่า แม้พยานฝ่ายผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒๖ ราย จะให้การสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้มีพฤติกรรมตามที่ถูกกล่าวหา แต่การให้การของพยานฝ่ายผู้ฟ้องคดีย่อมต้องให้การเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับคำให้การของพยานที่เป็นคนกลางจำนวน ๓ ราย ที่ต่างให้การยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเป็นผู้มีอิทธิพล จากคำให้การของพยานคนกลางทั้ง ๓ รายนั้น ถือเป็นคำให้การที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่าคำให้การของพยานฝ่ายผู้ฟ้องคดี อีกทั้งยังให้การตรงกันกับผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของกองบังคับการปราบปรามอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ประชุมพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงของกองบังคับการปราบปราม และถ้อยคำพยานที่สอบสวนเพิ่มเติมในชั้นอุทธรณ์แล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๓๔/๒๕๖๗)

โดยที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ข้อ ๑ (๑) กำหนดให้คนต่างด้าวที่ได้รับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวสิ้นสุดเป็นการเฉพาะรายเมื่อเดินทางไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีเกิดที่แคว้นสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อซึ่งเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และได้รับการกำหนดเลขประจำตัวโดยมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลาง ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคนต่างด้าวบางจำพวกที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับตามข้อ ๑ (๑) ของประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว การที่ต่อมาได้มีการตรวจสอบพบว่าผู้ฟ้องคดีได้มีการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลซ้ำมากกว่าหนึ่งรายการ นายทะเบียนอำเภอจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ

การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับข้อ ๑๑๐/๑ ของระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ จำหน่ายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอคืนรายการที่ถูกจำหน่ายต่อนายทะเบียนอำเภอ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้เคยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยเพื่อกลับไปเยี่ยมบ้านเก่าที่แคว้นสิบสองปันนา โดยไม่ได้ขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กรณีจึงมีผลให้การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๓) ของประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับเดียวกัน และเป็นกรณีที่ผู้มีรายการในทะเบียนบ้านพ้นจากการได้รับอนุญาตหรือผ่อนผันให้อยู่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักร ซึ่งนายทะเบียนมีอำนาจจำหน่ายรายการทางทะเบียนของผู้ขึ้นโดยเร็วตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ ดังนั้น การที่สำนักทะเบียนกลางและนายทะเบียนอำเภอไม่อนุมัติคำร้องขอปรับปรุงรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ถูกจำหน่ายของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลไร้สัญชาติซึ่งได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวโดยถือบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เลขประจำตัว x xxxx xxxxx xx ๓ (ไทยลื้อ) และต่อมาถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เนื่องจากมีชื่อซ้ำซ้อนกับรายการเดิมที่ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับการจัดทำบัตรประจำตัวแรงงานต่างด้าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องขอคืนรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนต่อนายทะเบียนอำเภอเวียงแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่ปรับปรุงรายการเพื่อคืนรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเคยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่นายทะเบียนจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรับปรุงรายการบุคคลตามคำขอ เมื่อประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับและกำหนดเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ข้อ ๑ กำหนดว่า คนต่างด้าวบางจำพวกที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับตามประกาศนี้ หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ ดังต่อไปนี้ (๑) คนต่างด้าวที่ได้รับการสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๘ ... ข้อ ๕ กำหนดว่า คนต่างด้าวจะออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้ ... (๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่จังหวัด (๓) นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในเขตท้องที่อำเภอ หรือกิ่งอำเภอ และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ให้คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวสิ้นสุดเป็นการเฉพาะรายในกรณีดังต่อไปนี้ ... (๓) เดินทางไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดจากบทบัญญัติดังกล่าว เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีเกิดที่แคว้นสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

เป็นบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ (ก่อนวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘) และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และได้รับการกำหนดเลขประจำตัวโดยมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลาง เลขที่ ๐/๘๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลม่วงยาย อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคนต่างด้าวบางจำพวกที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับตามข้อ ๑ (๑) ของประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตอำเภอเวียงแก่นตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๑๑๐/๑ ของระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ มีคำสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของผู้ฟ้องคดีตามที่สำนักทะเบียนกลางแจ้งให้ดำเนินการและยกเลิกเอกสารที่เกี่ยวข้องเนื่องจากได้ตรวจสอบพบว่าผู้ฟ้องคดีได้มีการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลซ้ำมากกว่าหนึ่งรายการ โดยปรากฏรายการจากฐานข้อมูลว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า นาย อ. เลขประจำตัว x xxxx xxxxx xx ๓ ซึ่งได้แจ้งชื่อในการสำรวจกลุ่มแรงงานต่างด้าว ณ สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตดินแดง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงจำหน่ายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอคืนรายการที่ถูกจำหน่ายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่เมื่อสำนักทะเบียนกลางได้ตรวจสอบเอกสารและหลักฐานของสำนักทะเบียนอำเภอเวียงแก่นแล้วเห็นว่า ยังไม่สามารถดำเนินการคืนรายการบุคคลให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ จึงแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอเวียงแก่นสอบปากคำผู้ฟ้องคดีและผู้ให้การรับรองซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอเวียงแก่นว่า ผู้ฟ้องคดีได้เคยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยเพื่อกลับไปเยี่ยมบ้านเก่าที่แคว้นสิบสองปันนา โดยใช้เอกสาร ท.ร. ๓๘ ข. ที่มีภาพใบหน้าเป็นหลักฐานแสดงตัว และให้ถ้อยคำเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีเดินทางไปเยี่ยมบ้านเก่าที่แคว้นสิบสองปันนาเพื่อไปงานศพญาติโดยไม่ได้ขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ใช้เวลาเดินทางและทำธุระแล้วเสร็จเป็นเวลา ๔ วัน โดยในท้ายบันทึกถ้อยคำทั้งสองฉบับดังกล่าวระบุว่า ขอรับรองว่าข้าพเจ้าได้ให้ถ้อยคำต่อหน้าเจ้าพนักงานซึ่งได้แจ้งให้ทราบก่อนให้ถ้อยคำแล้วว่าการให้ถ้อยคำและแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานเป็นความผิด มีโทษทางอาญาทั้งจำทั้งปรับ ได้อ่านบันทึกถ้อยคำข้างต้นและเจ้าพนักงานได้อ่านให้ฟังด้วยแล้ว รับรองว่าถูกต้องตามจริง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวจึงมีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ ได้เดินทางไปออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กำหนดในข้อ ๕ ของประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว อันมีผลให้การที่ผู้ฟ้องคดีที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๓) ของประกาศกระทรวงมหาดไทยเดียวกัน และเป็นกรณีที่ผู้มีการในทะเบียนบ้านพ้นจากการได้รับอนุญาตหรือผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร ซึ่งมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรฯ กำหนดให้นายทะเบียนจำหน่ายรายการทางทะเบียนของผู้ขึ้นโดยเร็ว สำนักทะเบียนกลาง

และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจมีคำสั่งอนุมัติปรับปรุงรายการบุคคลโดยคืนรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ถูกจำหน่ายของผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น การที่สำนักทะเบียนกลางและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อนุมัติคำร้องขอปรับปรุงรายการบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่ถูกจำหน่ายของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎรในเขตจังหวัดเชียงใหม่ตามมาตรา ๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายทำนองเดียวกัน จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๐/๒๕๖๘)

มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมายจะอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๔ อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว กำหนดเงื่อนไขกรณีหากใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุให้ถือว่าการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงทันที ฉะนั้น การที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามแบบ สตม. ๒ ที่กำหนดว่า การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะสิ้นสุดลงทันทีกรณีใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุ จึงมิใช่เป็นกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ ในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขแต่อย่างใด จึงไม่อาจถือได้ว่าแบบ สตม. ๒ ดังกล่าว เป็นหลักเกณฑ์ที่มีกฎหมายให้อำนาจในการกำหนดเงื่อนไขเพื่อใช้บังคับกับคนต่างด้าวได้ ฉะนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวภายในระยะเวลาที่อายุใบอนุญาตยังไม่สิ้นสุด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจนถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และได้ขอต่ออายุหนังสืออนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (VISA) ในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ อันเป็นการล่วงหน้าก่อนที่หนังสืออนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (VISA) จะหมดอายุลง จึงไม่มีกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรนับแต่วันอนุญาตสิ้นสุดลงเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนด ด้วยเหตุที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงจากกรณีใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุ ดังนั้น การที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นระยะเวลา ๑ ปี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรนับแต่วันอนุญาตสิ้นสุดเกินกว่า ๑๗๑ วัน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นคนสัญชาติญี่ปุ่นได้รับอนุญาตทำงานจากกรมการจัดหางานและได้รับการต่ออายุใบอนุญาตเรื่อยมาจนใบอนุญาตให้ทำงานดังกล่าวสิ้นอายุในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานต่อกรมการจัดหางาน ซึ่งกรมการจัดหางานได้ออกใบอนุญาตทำงานให้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ และหมดอายุในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ อันเป็นระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (VISA) ซึ่งได้รับการต่ออายุตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม

๒๕๕๙ หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีได้ไปขอต่ออายุ VISA เป็นการล่วงหน้า แต่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (แบบ สตม. ๒) ที่ผู้ฟ้องคดีได้ลงนาม รับทราบไว้แล้วก่อนหน้านี้ที่จะเข้ามาในราชอาณาจักรว่า หากใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุให้ถือว่าการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงทันที ผู้ฟ้องคดีเข้าข่ายเป็นบุคคลต้องห้าม ตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามา ในราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เนื่องจากผิดเงื่อนไขการอนุญาตกรณีที่มีได้ต่ออายุ ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวภายในระยะเวลาที่อายุใบอนุญาตยังไม่สิ้นสุด เป็นเหตุให้การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงนับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่ ใบอนุญาตทำงานของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดอายุลง เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเปรียบเทียบปรับผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท และมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นระยะเวลา ๑ ปี เนื่องจากอยู่ในราชอาณาจักรนับแต่วันอนุญาตสิ้นสุดเกินกว่า ๑๗๑ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลเป็นคดีนี้

โดยที่มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ให้อำนาจแก่ อธิบดีกรมตำรวจ ปัจจุบัน คือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บัญชาการตำรวจ แห่งชาติมอบหมาย จะอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๔ อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้มอบหมายโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว กำหนดเงื่อนไขกรณีว่าหากใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุให้ถือว่าการอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงทันที ซึ่งแม้จะมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือแบบ สตม. ๒ ในข้อ ๓ ที่กำหนดว่า การอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะสิ้นสุดลงทันที กรณีมีการเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลหรือองค์กร ซึ่งเป็นนายจ้าง หรือพ้นจากหน้าที่ หรือใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุ หรือเปลี่ยนสถานศึกษาก็ตาม แต่ก็มีใช่เป็นกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ แต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่อาจถือได้ว่าแบบ สตม. ๒ เป็นหลักเกณฑ์ที่มีกฎหมายให้อำนาจในการกำหนดเงื่อนไขเพื่อใช้บังคับกับคนต่างด้าว กรณีหาก ใบอนุญาตทำงานขาดต่ออายุให้ถือว่าการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวสิ้นสุดลงทันที ประกอบกับกรมการจัดหางานซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำงาน ในราชอาณาจักรได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับการตรวจลงตรา (วีซ่า) ประเภทชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) รหัส B มีอายุการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และมีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมทั้งไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะต้องห้าม ของคนต่างด้าว ซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงออกใบอนุญาตทำงานให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยมีอายุใบอนุญาตทำงานตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ และหมดอายุในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ซึ่งเป็นระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามที่ได้รับการต่ออายุหนังสืออนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (VISA) ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการต่ออายุหนังสือ VISA ของผู้ฟ้องคดี ครั้งหลังสุด (ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙) สิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่ใบอนุญาตทำงานสิ้นสุดอายุลงแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจนถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อขอต่ออายุหนังสือ VISA ในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ อันเป็นการล่วงหน้าก่อนที่หนังสือ VISA จะหมดอายุลงในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ย่อมไม่มีกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรนับแต่วันอนุญาตสิ้นสุดลงเกินกว่า ๑๗๑ วัน แต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ตามหนังสือแจ้งคำสั่งห้ามเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีอยู่ในราชอาณาจักรนับแต่วันอนุญาตสิ้นสุดเกินกว่า ๑๗๑ วัน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๒/๒๕๖๘)

๓. งานทะเบียนอาวุธปืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. งานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. งานทะเบียนการพนัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. งานทะเบียนสมาคม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๗

คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑. การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่กระทำต่อบุคคลภายนอก

๑.๑ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

การรื้อถอนเสาไฟฟ้าแรงต่ำเพื่อเปลี่ยนเป็นเสาไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แม้จะเป็นการรื้อถอนและปักลงในตำแหน่งเดิมที่เจ้าของที่ดินได้อนุญาตให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการมาแล้ว อันเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และภายใต้ขอบวัตถุประสงค์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ จะต้องมิหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินทราบตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทำการปักเสาไฟฟ้าแรงสูงและพาดสายไฟฟ้าลงบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดิน โดยไม่แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของที่ดินทราบ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อการกระทำดังกล่าวทำให้เจ้าของที่ดินเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๔๖๓๕ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๕๐๓ และเลขที่ ๖๑๗๕ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครปฐม โดยที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวตั้งอยู่ติดกัน มีสภาพเป็นถนนเต็มทั้งแปลงและมีเสาไฟฟ้าปักตลอดแนวถนน ต่อมา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอ้อมน้อย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ทำการเพิ่มกำลังกระแสไฟฟ้าด้วยการรื้อถอนเปลี่ยนเสาไฟฟ้าขนาด ๙ เมตร เป็น ๑๒ เมตร และพาดสายไฟฟ้าลงบริเวณหลักเขตที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๔๖๓๕ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๕๐๓ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อส่งกระแสไฟฟ้าให้แก่โรงงานที่ตั้งอยู่ข้างเคียง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า เจ้าของโรงงานดังกล่าวและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอ้อมน้อยไม่เคยขออนุญาตหรือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบเกี่ยวกับการขอใช้ไฟฟ้างดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองย้ายเสาไฟฟ้าออกจากหลักเขตและแนวเขตที่ดิน ให้ย้ายสายไฟฟ้าปกติและสายไฟฟ้าแรงสูงที่ติดตั้งให้โรงงาน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระเงินเป็นจำนวนวันละ ๑๐๐ บาท นับแต่วันฟ้องจนถึงวันที่มีการย้ายเสาไฟฟ้าและสายไฟฟ้าพร้อมวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทำการรื้อถอนเสาไฟฟ้าแรงต่ำขนาด ๙ เมตร และปักเสาไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๑๒ เมตร และพาดสายไฟฟ้า

ลงบริเวณหลักเขตที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๔๖๓๕ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๕๐๓ แม้การรื้อถอนเปลี่ยนเสาไฟฟ้าดังกล่าวจะเป็นการรื้อถอนและปักลงในตำแหน่งเดิมที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการมาแล้ว อันถือเป็นการกระทำโดยชอบของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในขณะนั้น แต่เมื่อไม่มีข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้จ่ายเงินค่าทดแทนในการใช้ที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ ความยินยอมของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในตอนแรกย่อมไม่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีสิทธิที่จะทำการปักเสาไฟฟ้าและเดินสายไฟฟ้าในที่ดินพิพาทตลอดไป อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้โต้แย้งการปักเสาไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๑๒ เมตร ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มาโดยตลอด กรณีไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้ความยินยอมในการปักเสาไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๑๒ เมตร ประกอบกับในการปักเสาไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๑๒ เมตร ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทราบภายในเวลาอันสมควร เพื่อที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรปักเสาไฟฟ้าและพาดสายไฟฟ้าตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะมีอำนาจตามกฎหมายและได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายในการปักเสาไฟฟ้าและพาดสายไฟฟ้าในที่ดินของบุคคลใดและอยู่ภายใต้ขอบวัตถุประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันก็ตาม แต่ในการใช้อำนาจดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทำการปักเสาไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๑๒ เมตรและพาดสายไฟฟ้าลงบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทราบจึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ตลอดจนทางได้เสียทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ สมควรกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๐๔/๒๕๖๗)

๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายของกรมทางหลวง

การที่เจ้าหน้าที่เวนคืนดำเนินการเวนคืนที่ดิน โดยมีได้มีหนังสือแสดงความจำนงที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในแนวเขตเวนคืน และมีหนังสือแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนไปยังเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวในขณะนั้นทราบ ถือเป็นการเวนคืนที่มีได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามวิธีการในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่ทำให้ที่ดินที่พิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ แต่ยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินและผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอน การที่กรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างและขยายทางหลวงแผ่นดินรुकล้ำเข้าไปในที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับความยินยอม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการใช้ประโยชน์ในที่ดิน จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดตั้งอยู่ที่ตำบลหลุบ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ ๑ งาน ๖.๒๐ ตารางวา ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และแขวงทางหลวงกาฬสินธุ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการก่อสร้างขยายเขตทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ ตอนกาฬสินธุ์-ลำชี ระหว่าง กม.๒+๖๓๖-กม.๓+๒๙๖ รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าสินไหมทดแทน

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีบางส่วนอยู่ในเขตที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายกาฬสินธุ์-ร้อยเอ็ด-เกษตรวิสัย-สุวรรณภูมิ-สุรินทร์-ปราสาท-ช่องจอม ตอนกาฬสินธุ์-กมลาไสย-ร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๑๓ ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้ออกประกาศกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๑๕ กำหนดให้ทางหลวงแผ่นดินดังกล่าวเป็นทางหลวงที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้างโดยเร่งด่วน แต่ประกาศดังกล่าวมีผลเพียงทำให้เจ้าหน้าที่เวนคืนมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ มิได้ทำให้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งอยู่ในเขตที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้ดำเนินการออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อเวนคืนที่ดินและดำเนินการเข้าครอบครองที่ดิน เพื่อให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนตกเป็นของรัฐตามมาตรา ๔๑ ประกอบกับมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวงฉบับดังกล่าว ต่อมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้างและขยายทางหลวงแผ่นดิน สายกาฬสินธุ์-ร้อยเอ็ด-เกษตรวิสัย-สุวรรณภูมิ-สุรินทร์-ปราสาท-ช่องจอม ตอนกาฬสินธุ์-กมลาไสย-ร้อยเอ็ด ในท้องที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๒๔ ขึ้นใช้บังคับ ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยกำหนดให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่กรมทางหลวง เพื่อสร้างและขยายทางหลวงแผ่นดินตามแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดินซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทั้งนี้ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ได้กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ และพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยบทเฉพาะกาลข้อ ๘๗ กำหนดให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ มาใช้บังคับแก่การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่กำลังดำเนินอยู่ในวันประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ใช้บังคับ และให้การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ได้ปฏิบัติไปแล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างและขยายทางหลวงแผ่นดินฯ พ.ศ. ๒๕๒๔ ขึ้นใช้บังคับนั้น จึงเป็นการดำเนินการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และการปฏิบัติที่ต่อเนื่องจากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ได้ปฏิบัติไปแล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ใช้บังคับ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามวิธีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างและขยายทางตามข้อ ๗๐ ถึงข้อ ๗๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับดังกล่าว ซึ่งกำหนดว่าเมื่อพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ใช้บังคับแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนตกเป็นของรัฐเมื่อเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้ปิดแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ ที่ว่าการอำเภอซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ แสดงว่ามีความจำนงจะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือที่ดินที่อยู่ในเขตเวนคืน และส่งแจ้งความดังกล่าวให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งจะถูกเวนคืนแต่ละคน และให้มีหนังสือแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นแก่ผู้ถูกเวนคืน แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าอธิบดีกรมทางหลวงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้ปิดแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ และ ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ห้องที่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ เพื่อแสดงความจำนงที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ และไม่ปรากฏว่าได้มีการส่งแจ้งความดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินในขณะนั้นทราบ และไม่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองที่ดินแปลงพิพาท อีกทั้ง สำนักงานทางหลวงที่ ๘ ได้มีหนังสือตอบข้อหารือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีสิ่งปลูกสร้างที่ล้ำเข้ามาในเขตทางหลวงหมายเลข ๒๑๔ ตอนกาฬสินธุ์-ลำชี ระหว่าง กม.๒+๖๓๖-กม.๓+๒๙๖ ว่า ตรวจสอบแล้วไม่พบเอกสารหลักฐานในการจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินให้กับเจ้าของทรัพย์สิน เนื่องจากทางหลวงสายนี้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างและขยายทางหลวงแผ่นดินฯ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งมีทรัพย์สินที่เหลืยยังไม่ได้จ่ายเงินค่าทดแทนตลอดสายทางเป็นจำนวนมาก เป็นทางหลวงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน กรณีจึงต้องรับฟังว่าอธิบดีกรมทางหลวงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไม่ได้ปฏิบัติตามส่วนที่ ๓ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายทางหลวง หมวด ๑ วิธีการเวนคืน ข้อ ๗๐ ถึงข้อ ๗๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ จึงไม่ทำให้ที่ดินส่วนที่พิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ แต่ยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินและผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการก่อสร้างและขยายทางหลวงแผ่นดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับความยินยอม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการใช้ประโยชน์ในที่ดิน จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เมื่อที่ดินส่วนที่ถูกรุกล้ำมีสภาพเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวง จึงเป็นกรณีที่ไม่สมควรบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คืนที่ดินที่รุกล้ำดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่สมควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดเชยราคาที่ดิน โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ทาง บ. เจ้าของที่ดินที่ถูกก่อสร้างทางหลวงรุกล้ำเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้นำราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมธนารักษ์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ มาเป็นฐานในการกำหนดค่าทดแทนที่ดิน ตารางวาละ ๕,๐๕๐ บาท และคณะกรรมการปรองดองเพื่อพิจารณากำหนดราคาของทรัพย์สินเนื่องในการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สายต่อเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควบคุม-ช่องจอม ตอนกาฬสินธุ์-ลำชี ได้มีมติให้ปรับเพิ่มค่าทดแทนที่ดินอีกตารางวาละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นอัตราตารางวาละ ๖,๐๕๐ บาท เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ถูกรุกล้ำมีเนื้อที่ ๑.๕๐ ตารางวา และมีราคาประเมิน

ทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ตารางวาละ ๕,๕๐๐ บาท ซึ่งปรับเพิ่มอีก ๑,๐๐๐ บาท เป็นราคา ตารางวาละ ๖,๕๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๙,๗๕๐ บาท และเพื่อมิให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสถานะของที่ดินดังกล่าวอีกต่อไป จึงขอที่ศาลจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดเงื่อนไขในการใช้เงินไว้ในคำบังคับด้วยว่า ให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินส่วนดังกล่าว ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อเป็นเขตทางหลวงให้เสร็จก่อนรับเงินค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๕๒/๒๕๖๔)

๑.๒ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

๑) หน้าที่ในการบำรุงรักษาทางบก

เมื่อต้นไม้ของกรมทางหลวงอยู่ชิดไหล่ทางหรือชิดพื้นผิวจราจร ตามวิสัย ของเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงย่อมคาดหมายได้ว่า หากโคนล้มย่อมจะต้องกีดขวางผิวจราจร และอาจเกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้ใช้ทางได้ จึงต้องใช้ความระมัดระวังในการตรวจตรา บำรุง และบำรุงรักษายิ่งกว่าต้นไม้ตามปกติที่อยู่ห่างออกไป ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง ได้ทำการเช่นนั้นด้วยความละเอียดรอบคอบ ตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เป็นประจำพึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นแล้ว ย่อมต้องทราบ ได้ว่าต้นไม้ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายนี้อยู่ในลักษณะหรือสภาพที่อาจไม่ปลอดภัยต่อประชาชน ผู้ใช้ทาง พึงทำการบูรณะ บำรุงรักษา หรือตัดโค่นเสีย และแม้จะอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ก็ต้องดำเนินการขออนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการทำการ เช่นว่านั้น เพื่อให้อยู่ในลักษณะหรือสภาพที่ปลอดภัย แต่เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงหาได้ใช้ ความระมัดระวังดังกล่าวอย่างเพียงพอไม่ ลำพังแต่เพียงการมีแผนงานและแผนปฏิบัติงาน ประจำปี รวมทั้งมีการออกตรวจสายทางควบคุมตามที่ได้รับรายงานเป็นประจำ ยังไม่เพียงพอ ที่จะพึงได้ว่า เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงได้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว กรณีจึงไม่อาจอ้างว่าเป็นเหตุสุดวิสัยอันเกิดจากเหตุธรรมชาติที่ไม่อาจป้องกันได้ตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้ กรมทางหลวงจึงต้องรับผิดชอบ ใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาต้นไม้ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ต้นไม้ล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี อันถือเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ขณะพนักงานขับรถโดยสารประจำทางของผู้ฟ้องคดีขับรถโดยสารรับผู้โดยสารจากกรุงเทพมหานครเพื่อไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘ เมื่อไปถึงช่วงกิโลเมตรที่ ๑๓๐-๑๓๑ จากอำเภอแม่สะเรียง ไปยังอำเภอแม่ออน มีต้นไม้ยืนต้นเรียกชื่อตามภาษาถิ่นว่า “ไม้กูก” หรือ “ไม้เกล็ด” โคนล้มลงทับ ทำให้ด้านหน้าของตัวรถได้รับความเสียหายและผู้โดยสารบางส่วนได้รับบาดเจ็บ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องซ่อมแซมรถยนต์โดยสารประจำทางและต้องขาดประโยชน์จากการนำรถยนต์คันดังกล่าว ออกวิ่งรับส่งผู้โดยสาร

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ต้นไม้ยืนต้นที่หักโค่นทับรถยนต์โดยสารประจำทางของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวอยู่ในเขตทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘ ซึ่งถือเป็นทางหลวงตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ในการบูรณะบำรุงรักษา เพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยในการเดินทางตามข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยจากภาพถ่ายต้นไม้ดังกล่าวปรากฏร่องรอยลำต้นผุพัง และข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนและในวันเกิดเหตุมีฝนตก แต่ไม่มีพายุลมแรง มีเพียงต้นไม้ต้นเหตุเพียงต้นเดียวเท่านั้นที่หักโค่น จึงเป็นที่เชื่อได้ว่าเมื่อเกิดเหตุฝนตกเป็นเวลานาน ทำให้ลำต้นที่ผุพังไม่อาจแบกรับน้ำหนักต้นไม้ได้ จนเป็นเหตุให้ต้นไม้หักโค่นและก่อความเสียหายขึ้น ทั้งนี้ เมื่อต้นไม้ดังกล่าวอยู่ห่างจากไหล่ทางประมาณ ๒.๖๐ เมตร ตามวิสัยของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ย่อมคาดหมายได้ว่าต้นไม้ที่อยู่ชิดไหล่ทางหรือชิดพื้นผิวจราจรเช่นนี้ หากโคนล้มย่อมจะต้องกีดขวางผิวจราจรที่ใช้ในการสัญจรและอาจเกิดความไม่ปลอดภัยต่อประชาชนหรือทรัพย์สินของประชาชน ผู้ใช้ทางได้ จึงต้องใช้ความระมัดระวังในการตรวจตรา บูรณะ และบำรุงรักษาดีกว่าต้นไม้ตามปกติที่อยู่ห่างออกไป ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการเช่นนั้นด้วยความละเอียดรอบคอบ ตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำพึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นแล้ว ย่อมต้องทราบได้ว่าต้นไม้ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายนี้ อยู่ในลักษณะหรือสภาพที่อาจไม่ปลอดภัยต่อประชาชนผู้ใช้ทาง พึงทำการบูรณะ บำรุงรักษา หรือตัดโค่นเสีย และแม้จะอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าก็ต้องดำเนินการขออนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการทำการเช่นนั้น เพื่อให้อยู่ในลักษณะหรือสภาพที่ปลอดภัย แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีหาได้ใช้ความระมัดระวังดังกล่าวอย่างเพียงพอไม่ ลำพังแต่เพียงการมีแผนงานและแผนปฏิบัติงานประจำปี รวมทั้งมีการออกตรวจสายทางควบคุมตามที่ได้รับรายงานเป็นประจำ ยังไม่เพียงพอที่จะพึงได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว กรณีจึงไม่อาจอ้างว่าเป็นเหตุสุดวิสัยอันเกิดจากเหตุธรรมชาติที่ไม่อาจป้องกันได้ตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ในการดูแลรักษาต้นไม้ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ต้นไม้ล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี อันถือเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๕

แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อหลังเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีได้นำรถคันดังกล่าวเข้าซ่อมแซม โดยมีค่าใช้จ่ายตามรายการที่ต้องซ่อมแซมและค่าแรง รวมเป็นเงินจำนวน ๘๙๔,๙๔๕.๕๖ บาท ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเสียหายของรถยนต์โดยสารประจำทางของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้เสนอพยานหลักฐานหักล้างข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนในส่วนค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถตามที่ผู้ฟ้องคดีเสนอต่อศาล เป็นเงินจำนวน ๘๙๔,๙๔๕.๕๖ บาท พร้อมดอกเบี้ย ส่วนค่าขาดประโยชน์เกี่ยวกับรายได้จากการไม่ได้ใช้รถในระหว่างเข้ารับการซ่อมแซมนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้รถรับส่งผู้โดยสารได้ตามปกติ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำรถยนต์โดยสารประจำทางคันอื่นซึ่งมีมาตรฐานเดียวกัน วิ่งทดแทนรถยนต์คันที่เกิดเหตุในช่วงเวลาดังกล่าว โดยไม่อาจแสดงให้เห็นว่าการจัดรถยนต์คันอื่นวิ่งแทนคันที่เกิดเหตุ นั้น ผู้ฟ้องคดีต้องจัดหาโดยการเช่าหรือได้มาโดยวิธีการอันต้องเสียค่าตอบแทน จึงฟังไม่ได้ว่าได้รับความเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๒๙/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

บุคคลที่ถูกกระทำละเมิดจนได้รับความเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยย่อมมีสิทธิตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไปได้ โดยศาลจะพิจารณาตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดนั้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และแม้ว่าบริษัทประกันภัยได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลแทนผู้ถูกระทำละเมิดแล้วก็ตาม บุคคลดังกล่าวก็ยังคงมีสิทธิเรียกร้องค่ารักษาพยาบาลเต็มจำนวนจากผู้กระทำละเมิด อย่างไรก็ดี หากความเสียหายเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อของผู้เสียหายด้วยส่วนหนึ่ง กรณีจึงต้องนำพฤติการณ์ของผู้เสียหายมาหักออกจากค่าสินไหมทดแทนที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เวลาประมาณ ๑๘.๐๐ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ขับรถยนต์เก๋ง พร้อมด้วยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เด็กหญิง พ. บุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้โดยสารอีก ๓ คน เพื่อพาบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไปส่งโรงพยาบาล โดยใช้ทางหลวงท้องถิ่น สายสระสีเหลียม-หนองไผ่ล้อม-จตุรัส เมื่อรถยนต์มาถึงที่เกิดเหตุซึ่งเป็นบริเวณที่ก่อสร้างซ่อมแซมบำรุงถนน รถยนต์คันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขับขี่ได้ไถลออกนอกเส้นทางและเข้าชนต้นไม้ข้างทาง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับบาดเจ็บและบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เสียชีวิต ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ ไม่ควบคุมดูแลให้ผู้รับจ้างติดตั้งอุปกรณ์ส่องสว่าง ป้ายสัญญาณ สัญญาณไฟ หรือเครื่องหมายแจ้งเตือนระวังความปลอดภัยให้ประชาชนผู้ใช้ถนนได้ทราบว่ามีรถซ่อมแซมบำรุงถนน จึงนำคดีมายื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติในศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงมีเพียงประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะในส่วนของค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้ารับการรักษายาบาลโดยมีหลักฐานเป็นใบแสดงรายการค่ารักษาพยาบาลรวมเป็นเงินจำนวน ๒๗,๗๑๑ บาท ซึ่งแม้บริษัทประกันภัยจะจ่ายค่ารักษาพยาบาลแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็ตาม ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังคงมีสิทธิเรียกร้องค่ารักษาพยาบาลเต็มจำนวนจากผู้กระทำละเมิด

ส่วนค่าเสียหายจากการที่รถยนต์ไม่สามารถซ่อมได้ ซึ่งคำนวณจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชำระค่างวดตามสัญญาเช่าซื้อไปแล้วบางส่วน ประกอบกับพิจารณาถึงราคารถยนต์ที่ซื้อขายทั่วไปในท้องตลาดในขณะเกิดเหตุ น่าจะมีราคาไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท การที่ศาลปกครองชั้นต้นใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถือเป็นจำนวนที่เหมาะสมแล้ว ส่วนค่าขนย้ายรถยนต์จำนวน ๒,๐๐๐ บาท นั้น ก็เป็นค่าใช้จ่ายตามปกติในการขนย้ายรถยนต์หลังเกิดอุบัติเหตุ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายในส่วนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒๗๙,๗๑๑ บาท จึงเหมาะสมดีแล้ว สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้ารับการรักษายาบาลโดยมีหลักฐานใบแสดงรายการค่ารักษายาบาลและค่าใช้จ่ายผู้ป่วยนอก รวมเป็นเงินจำนวน ๓๐,๔๖๖ บาท แม้บริษัทประกันภัยได้จ่ายค่ารักษายาบาลแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ตาม ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังคงมีสิทธิเรียกร้องค่ารักษายาบาลเต็มจำนวนจากผู้กระทำละเมิด ส่วนค่าขาดรายได้ระหว่างรักษาอาการเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุจนไม่สามารถประกอบการทำงานนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นคิดคำนวณค่าเสียหายตามหลักฐานใบแจ้งเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีค่าแรงเดือนละ ๑๐,๖๗๖ บาท รวมค่าล่วงเวลาเดือนละ ๓,๙๐๑ บาท รวมระยะเวลาตั้งแต่ช่วงที่รถยนต์ประสบอุบัติเหตุจนถึงวันฟ้องคดีเป็นเวลา ๗ เดือน รวมเป็นเงิน ๑๐๒,๐๓๙ บาท นั้น เป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายที่เหมาะสมแล้ว

สำหรับค่าปลงศพกรณีบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เสียชีวิตนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นมารดาของเด็กหญิง พ. ผู้ตาย จึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับมรดกของเด็กหญิง พ. เสมือนหนึ่งว่าตนเป็นทายาทชั้นบุตรตามมาตรา ๑๖๒๙ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบกับมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นบุคคลผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยสิทธิโดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด และเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้จัดการศพ จึงเป็นผู้มีอำนาจเรียกค่าปลงศพ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอื่น ๆ ได้ตามมาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิเคราะห์ถึงค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดงานศพโดยทั่วไปในปัจจุบันแล้ว เงินจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่มากเกินไปจนความจำเป็นและเกินความเหมาะสมแก่ฐานานุรูปของผู้ตายแต่อย่างใด ส่วนค่าขาดไร้อุปการะนั้น เมื่อเด็กหญิง พ. เสียชีวิตลง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูและชอบที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าจะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจริงหรือไม่ แม้ว่าบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะถึงแก่ความตายในขณะที่มีอายุเพียง ๒ ปี ซึ่งยังไม่ได้ประกอบอาชีพและยังไม่ได้ให้การอุปการะเลี้ยงดูผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ตาม ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีอายุ ๒๑ ปี ย่อมมีสิทธิจะได้รับค่าขาดไร้อุปการะตั้งแต่วันที่บุตรได้เรียนจบการศึกษาและเข้าทำงานแล้วไปจนกว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อายุครบ ๗๐ ปี แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่กำหนดค่าขาดไร้อุปการะ เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๐ ปี เป็นเงินจำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท จึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้เกินกว่าจำนวนที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยให้ได้ ดังนั้น ความเสียหายอันเกิดแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงคิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๙๙,๗๕๐ บาท

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ถูกระทำละเมิดได้มีส่วนในการก่อให้เกิดการละเมิดด้วยนั้น การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกระทำละเมิดจะต้องชดใช้ให้แก่ฝ่ายผู้ถูกระทำละเมิด จะต้องคำนึงด้วยว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดนั้น ได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายใด เป็นผู้ก่อให้เกิดขึ้นมากกว่ากันตามนัยมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นช่วงเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ นาฬิกา ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวยังคง มีแสงสว่างเพียงพอที่จะมองเห็นสภาพเส้นทางถนนได้ ก่อนถึงบริเวณที่เกิดเหตุผู้ขับขี่รถยนต์ย่อมต้อง มองเห็นทางข้างหน้าว่าเป็นทางโค้งเลี้ยวขวา โดยปกติแล้วผู้ขับขี่รถยนต์ควรต้องชะลอความเร็ว ของรถยนต์ลงและใช้ความระมัดระวังในการเลี้ยวโค้ง แต่เมื่อพิจารณาสภาพรถยนต์คันที่เกิดเหตุแล้ว มีความเสียหายมาก แสดงว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ขับรถยนต์มาด้วยความเร็วสูงและมีได้ใช้ความระมัดระวัง อย่างเพียงพอ จนกระทั่งถึงบริเวณทางโค้งเลี้ยวขวา รถยนต์ได้เสียหลักลื่นไถลออกนอกเส้นทาง และเข้าชนต้นไม้ข้างทาง หากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขับรถมาด้วยความระมัดระวังย่อมสามารถหยุดหรือชะลอ ความเร็วของรถเพื่อเลี้ยวขวาไปตามเส้นทางได้อย่างปลอดภัย ความเสียหายที่เกิดขึ้นจึงเกิดจาก ความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ด้วยส่วนหนึ่ง จึงต้องนำพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มาคำนวณหักออกจากค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบ โดยให้รับผิดชอบเฉพาะในส่วนของตน ในอัตราร้อยละ ๘๐ ของความเสียหายทั้งหมดตามมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว คงเหลือค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ให้แก่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๒๒๓,๗๖๘.๘๐ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๓๐๖,๐๐๔ บาท แต่เมื่อคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุด จึงไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นจำนวนเกินกว่าที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๑๙๕,๗๘๗.๗๐ บาท และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๒๖๗,๗๕๓.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อพ. ๔๒๕/๒๕๖๗)

๒) หน้าที่ในการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการสาธารณสุขบริโภค

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลทำสัญญาว่าจ้างบริษัทเอกชนทำการก่อสร้าง ฐานประปาและย้ายท่อส่งน้ำประปา แม้ตามสัญญาจ้างจะกำหนดให้ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบ ในความเสียหายต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากการก่อสร้างก็ตาม แต่ข้อตกลงดังกล่าวเป็นเพียง ข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาตามสัญญาจ้างเท่านั้น องค์การบริหารส่วนตำบลยังคงมีหน้าที่ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ที่จะต้องควบคุมการก่อสร้างดังกล่าวให้เป็นไปตาม สัญญาจ้างและมีให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อบุคคลอื่น องค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจ ยกข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าวขึ้นต่อสู้เพื่อให้ตนพ้นจากความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น แก่ผู้ฟ้องคดีจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ควบคุมดูแลการดำเนินการของผู้รับจ้างได้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีมีชื่อเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก) เลขที่ ๑๕๑๑ แปลงเลขที่ ๔๑ ตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ ๔๖ ไร่ ๔๗ ตารางวา และเป็นเจ้าของบ้านพักอาศัยซึ่งปลูกสร้างบนที่ดินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวศาลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวศาลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สั่งการให้รื้อถอนหอถังส่งน้ำประปาที่ตั้งอยู่บนที่ดินออกไป เป็นเหตุให้ต้นสะเดาและต้นพะยูงที่ปลูกอยู่บริเวณรั้วบ้านหักโค่นเสียหาย และรั้วบ้านได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งรวมถึงมีอำนาจดำเนินการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการสาธารณสุขโภคตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ทำการก่อสร้างฐานประปาและย้ายหอถังส่งน้ำประปา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีคงหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ที่จะต้องควบคุมการก่อสร้างฐานประปาและย้ายหอถังส่งน้ำประปาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างและมีให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อบุคคลอื่น ดังนั้น แม้ตามสัญญาจ้างดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก่อสร้างฐานประปาและย้ายหอถังส่งน้ำประปากก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงข้อตกลงระหว่างคู่สัญญาตามสัญญาจ้างเท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจยกข้อกำหนดในสัญญาจ้างดังกล่าวขึ้นต่อสู้เพื่อให้ตนเองพ้นจากความรับผิดในความเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในระหว่างการดำเนินการย้ายถังเก็บน้ำประปาเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙ ลูกจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เข้าไปรื้อถอนหอถังส่งน้ำประปาซึ่งตั้งอยู่บนที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ให้ เป็นเหตุให้ทรัพย์สินในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ ได้แก่ ต้นไม้ที่ปลูกอยู่บริเวณรั้วของบ้านหักโค่นเสียหาย และรั้วบ้านได้รับความเสียหายยาวประมาณ ๒๐ เมตร โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าควบคุมการดำเนินการตามสัญญาจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของราษฎรในบริเวณดังกล่าวแต่อย่างใด จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการขนย้ายหอถังส่งน้ำประปาจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๘๖/๒๕๖๓)

๓) หน้าที่ในการบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้า

หม้อแปลงไฟฟ้าเป็นระบบไฟฟ้าที่ก่อสร้างและติดตั้งอยู่ภายในเขตที่ดินที่ใช้ไฟฟ้า โดยติดตั้งต่อจากมิเตอร์ไปจนถึงสถานที่ใช้ไฟฟ้า จึงถือเป็นทรัพย์สินของผู้ใช้ไฟฟ้า ตามข้อ ๒๒.๒ ของระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และอุปกรณ์ล่อฟ้าแรงสูงเฟสซีเป็นอุปกรณ์ประกอบของหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะราย จึงไม่ใช่ทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเช่นกัน เมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อตกลงเกี่ยวกับการบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ใช้ไฟฟ้าจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบและบำรุงรักษาเองตามข้อ ๓๕ ประกอบกับข้อ ๕ ของระเบียบดังกล่าว ดังนั้น การที่อุปกรณ์ล่อฟ้าและอุปกรณ์ป้องกันกระแสไฟฟ้าเกินขนาดของหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายของผู้ใช้ไฟฟ้าขาดการบำรุงรักษา จนไม่สามารถป้องกันความเสียหายที่เกิดจากแรงดันไฟฟ้าเกินจากการถูกฟ้าผ่าได้ เป็นเหตุให้เกิดเหตุเพลิงไหม้สถานบริการของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองสถานที่ใช้ไฟฟ้า ภายหลังจากมีฟ้าผ่าลงที่อุปกรณ์ล่อฟ้าเฟสซีของหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายของผู้ใช้ไฟฟ้านั้น จึงมิได้เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่ใช่ผู้ครอบครองหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายและอุปกรณ์ประกอบหม้อแปลงไฟฟ้า แต่เป็นทรัพย์สินของผู้ใช้ไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงไม่ได้กระทำความผิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ ประกอบกับมาตรา ๔๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ซึ่งตั้งอยู่ถนนบางลา ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้สถานบริการของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเกิดจากการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเว้นไม่ซ่อมบำรุงหรือเปลี่ยนอุปกรณ์ป้องกันฟ้าผ่าและอุปกรณ์การป้องกันกระแสไฟฟ้าแรงสูงลัดวงจรหรืออุปกรณ์ป้องกันกระแสไฟฟ้าเกินขนาดของสายส่งไฟฟ้าหรือสายไฟฟ้า จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า บริษัท อ. ได้ยื่นคำขอขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าต่อผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อใช้ในกิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และบริษัท ข. ได้ยื่นคำขอขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า เพื่อใช้ในกิจการในดัลลิ่ง ซึ่งในการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า ผู้ถูกฟ้องคดีจะกำหนดให้ผู้ขอใช้ไฟฟ้าจะต้องชำระเงินส่วนหนึ่งเป็นเงินลงทุนสำหรับระบบไฟฟ้าจากระบบจำหน่ายเดิมไปถึงหน้าบริเวณผู้ขอใช้ไฟฟ้า ส่วนระบบไฟฟ้าภายในเป็นทรัพย์สินของผู้ขอใช้ไฟฟ้า ซึ่งผู้ขอใช้ไฟฟ้าต้องลงทุนเองทั้งหมดตามระเบียบหลักเกณฑ์ประมาณการค่าใช้จ่ายการก่อสร้างระบบจำหน่าย (แผนกหม้อแปลง ๓๓ เควี) ของผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีจะทำการสำรวจ ออกแบบ และประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า โดยในหนังสือแจ้งค่าใช้จ่ายจะระบุเงื่อนไขให้ผู้ขอใช้ไฟฟ้าทราบว่าการก่อสร้างแล้วเสร็จอุปกรณ์ที่อยู่ภายในเขตที่ดินของผู้ขอใช้ไฟฟ้าเป็นทรัพย์สินของผู้ขอใช้ไฟฟ้าที่จะต้องดูแลและบำรุงรักษาเอง ยกเว้นเครื่องวัดไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบเครื่องวัดไฟฟ้าเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีตามระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการ

พ.ศ. ๒๕๕๒ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้กับบริษัททั้งสองตามคำขอ โดยติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าขนาด ๔๐๐ เควีเอ และขนาด ๕๐๐ เควีเอ และติดตั้งหม้อแปลงเฉพาะรายให้แก่บริษัททั้งสองในพื้นที่ของผู้ขอใช้ไฟฟ้าบริเวณใกล้เคียงกัน โดยเชื่อมต่อระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงสูงวงจรที่ ๑๐ สถานีไฟฟ้าป่าตอง รวมทั้งติดตั้งอุปกรณ์ประกอบของหม้อแปลงไฟฟ้า คือ (๑) ล้อฟ้า (๒) ตรีออฟเอาร์ทพิวส์ตัดตอนแรงสูง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าและทำการจ่ายไฟฟ้าแก่บริษัททั้งสอง โดยบริษัททั้งสองมีชื่อในทะเบียนผู้ใช้ไฟฟ้า จึงเป็นผู้ใช้ไฟฟ้าตามข้อ ๔ ของระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ส่วนสถานบริการของผู้ฟ้องคดีได้ใช้ไฟฟ้าผ่านระบบจำหน่ายไฟฟ้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีติดตั้งให้แก่บริษัท อ. ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ครอบครองสถานที่ใช้ไฟฟ้าตามข้อ ๔ ของระเบียบดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและบริษัททั้งสองจึงมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในของผู้ใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยตลอดเวลาตามข้อ ๓๕ ประกอบกับข้อ ๕ ของระเบียบเดียวกัน เมื่อหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายที่ผู้ถูกฟ้องคดีติดตั้งให้บริษัท อ. และบริษัท ข. เป็นระบบไฟฟ้าที่ก่อสร้างและติดตั้งอยู่ภายในเขตที่ดินที่ใช้ไฟฟ้า โดยติดตั้งต่อจากมิเตอร์ไปจนถึงสถานที่ใช้ไฟฟ้า จึงถือเป็นทรัพย์สินของบริษัททั้งสองซึ่งเป็นผู้ใช้ไฟฟ้าตามข้อ ๒๒.๒ ของระเบียบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการฯ และอุปกรณ์ล้อฟ้าแรงสูงเฟสซีในระบบจำหน่ายไฟฟ้าหม้อแปลงไฟฟ้าของบริษัท ข. ที่ถูกฟ้าผ่า มีสภาพชำรุดจนเป็นเหตุให้เกิดกระแสไฟฟ้าแรงดันสูงนั้น เป็นอุปกรณ์ประกอบของหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายที่เป็นทรัพย์สินของบริษัททั้งสองเช่นเดียวกับหม้อแปลงไฟฟ้า อุปกรณ์ล้อฟ้าแรงสูงเฟสซีจึงไม่ใช่ทรัพย์สินในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีเช่นกัน และเมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อตกลงเกี่ยวกับการบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายไว้เป็นอย่างอื่น บริษัททั้งสองจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบและบำรุงรักษาเองตามข้อ ๒๒.๒ ของระเบียบดังกล่าว ดังนั้น การที่อุปกรณ์ล้อฟ้าและอุปกรณ์ป้องกันกระแสไฟฟ้าเกินขนาดของหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายของบริษัททั้งสองขาดการบำรุงรักษาจนไม่สามารถป้องกันความเสียหายที่เกิดจากแรงดันไฟฟ้าเกินจากการถูกฟ้าผ่าได้ จนเป็นเหตุให้เกิดเหตุเพลิงไหม้สถานบริการของผู้ฟ้องคดีภายหลังจากมีฟ้าผ่าลงที่อุปกรณ์ล้อฟ้าเฟสซีของหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายของบริษัท ข. นั้น จึงมิได้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ในการบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายและอุปกรณ์ล้อฟ้าแรงสูงเฟสซี และผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ครอบครองหม้อแปลงไฟฟ้าเฉพาะรายและอุปกรณ์ประกอบหม้อแปลงไฟฟ้า แต่เป็นทรัพย์สินของบริษัททั้งสองซึ่งเป็นทรัพย์สินอันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีและไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินดังกล่าวตามมาตรา ๔๒๐ ประกอบกับมาตรา ๔๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๒๙/๒๕๖๓)

๑.๔ กรณียื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒. การใช้สิทธิไล่เบี้ยของหน่วยงานของรัฐกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่

๒.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด

๒.๔.๑ กรณีการกระทำละเมิดเกิดก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ

พนักงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มิใช่เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมที่ดิน ดังนั้น แม้พนักงานธนาคารดังกล่าวได้มีส่วนแห่งการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก กรณีรับจดทะเบียนจำนองที่ดินที่เจ้าหน้าที่ร่วมกันปลอมเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นประกันเงินกู้ เป็นเหตุให้กรมที่ดินต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปตามคำพิพากษา กรมที่ดินจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ ประกอบกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีคำสั่งให้พนักงานธนาคารชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาแม่ฮ่องสอน ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๘ นาย ว. ได้ขอกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. โดยมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เป็นประกัน และมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปลัดอำเภอรักษาการแทนนายอำเภอ ได้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทจำนองที่ดินดังกล่าว รวมต้นเงินกู้ยืมที่นาย ว. ได้รับไปทั้งสิ้นจำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ธ.ก.ส. ได้ทราบจากผลคำพิพากษาของศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ปลอม น.ส. ๓ ก. และรับจดทะเบียนจำนองที่ดิน น.ส. ๓ ก. ที่ปลอมแปลงขึ้น ทำให้ ธ.ก.ส. หลงเชื่อและอนุมัติจ่ายเงินกู้ให้แก่ นาย ว. จากนั้น ธ.ก.ส. ได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินัยร้องทุกข์เพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมการปกครองร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ ธ.ก.ส. ต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งศาลปกครองแล้ว จึงมีการโอนเรื่องร้องทุกข์ไปยังศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยในคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๙๙๑/๒๕๖๐ ว่า นาย ข. เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อาศัยอำนาจหน้าที่ของตนทำการปลอม น.ส. ๓ ก. และมีนาย อ. ปลัดอำเภอรักษาการแทนนายอำเภอ

และนาย ก. นายอำเภอ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมการปกครอง ทำหน้าที่รับจดทะเบียนจำนองที่ดิน ได้ร่วมกันปลอม น.ส. ๓ ก. ด้วย ในลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำ เป็นเหตุให้ ธ.ก.ส. หลงเชื่อและรับจำนองที่ดินเป็นประกันเงินกู้ อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ได้ตรวจสอบที่ดินที่นำมาจดทะเบียนจำนองเป็นหลักประกันเงินกู้ยืมอย่างรอบคอบตามสมควรแก่เหตุแล้ว ธ.ก.ส. จะทราบได้ทันทีว่า นาย ว. นำที่ดินที่มี น.ส. ๓ ก. ปลอมมาจดทะเบียนจำนองหรือไม่ หรืออยู่ในเขตป่าไม้หรือไม่ ถือได้ว่า ความเสียหายเกิดจากความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ด้วยส่วนหนึ่ง ธ.ก.ส. จึงต้องรับผิดชอบ ๑ ใน ๓ ของความเสียหายที่มีสิทธิได้รับ คงเหลือความเสียหายจำนวน ๕,๒๓๓,๓๓๓.๓๓ บาท จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมการปกครองรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ธ.ก.ส. คนละกึ่งหนึ่งของความเสียหาย เป็นเงินคนละ ๒,๖๑๖,๖๖๖.๖๗ บาท พร้อมดอกเบี้ย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเงินจำนวน ๗,๔๒๐,๗๕๙.๑๓ บาท ไปวางต่อศาลเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และคณะกรรมการฯ ได้มีความเห็นโดยถือตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๕/๐๗๑๖๗ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ให้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครอง และเจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. รับผิดชอบจำนวนความเสียหายและรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๗,๔๒๐,๗๕๙.๑๓ บาท กรณีจึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว นั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินไปวางศาลเพื่อชำระหนี้เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ใช้บังคับในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของตนกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอกแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของ ธ.ก.ส. มิได้เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ ประกอบกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๖/๒๕๖๔)

๒.๔.๒ กรณีการกระทำละเมิดเกิดหลังพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ

กรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดรถยนต์ไว้เป็นของกลางและปฏิเสธไม่ยอมคืน เป็นเหตุให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติถูกฟ้องและต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถ นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับกับการสืบสวนสอบสวน จะมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ได้บังคับบัญชา แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้ที่รับเรื่องกล่าวหาและ

ยึดรถยนต์ไว้ด้วยตนเอง รวมทั้งไม่ได้ร่วมเป็นพนักงานสอบสวนและไม่ได้เป็นผู้ปฏิเสธการคืนรถยนต์ของกลางด้วย จึงมีใช้กรณีให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง ที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องแนะนำหรือสั่งการให้แก้ไขการกระทำดังกล่าวในฐานะผู้บังคับบัญชา ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ที่เป็นการประวิงเวลาหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการมีคำสั่งให้คืนรถยนต์ของกลาง นอกจากนี้ การดูแลของกลางก็มีใช้หน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเป็นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการ (ฝ่ายสืบสวนสอบสวน) สถานีตำรวจภูธรคูคต และเป็นผู้บังคับบัญชาของร้อยตำรวจเอก ต. พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรคูคต และสืบตำรวจตรี อ. เจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรคูคต ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๒ สืบตำรวจตรี อ. ได้จับกุมนาย ส. ผู้ขับขีรถยนต์บรรทุกหกล้อของบริษัท ท. และได้ยึดรถยนต์บรรทุกคันดังกล่าว รวมถึงใบประกันภัยคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่มีการแก้ไขข้อความจำนวน ๒ ฉบับ ไว้เป็นของกลาง แล้วส่งให้ร้อยตำรวจเอก ต. เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย ต่อมา เมื่อบริษัท ท. ขอให้คืนรถยนต์บรรทุกดังกล่าว ร้อยตำรวจเอก ต. ปฏิเสธเนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์ว่ามีการแก้ไขเลขหมายประจำเครื่องยนต์และเลขหมายประจำตัวถังรถยนต์หรือไม่ ซึ่งต่อมาผลตรวจพิสูจน์ปรากฏว่าไม่พบการแก้ไข ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้คืนรถยนต์ของกลาง จากนั้น บริษัท ท. ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องขอหาละเมิดต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เนื่องจากการยึดรถยนต์ทำให้ขาดรายได้ โดยศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำพิพากษาว่า ร้อยตำรวจเอก ต. ไม่มีอำนาจยึดรถยนต์ของกลางไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชำระเงินให้แก่โจทก์ จำนวน ๑๗๔,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย เมื่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติชำระเงินค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษา จำนวน ๒๔๗,๒๙๔.๕๒ บาท ให้แก่บริษัท ท. แล้ว ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ตรวจสอบควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในสายงานเดียวกัน แต่ไม่ได้ควบคุมตรวจสอบพนักงานสอบสวนในความปกครอง จึงต้องรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหาย และมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงิน จำนวน ๔๙,๔๕๘.๙๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นได้ว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของร้อยตำรวจเอก ต. ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีมีตำแหน่งรองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวน ไม่ได้เป็นผู้ที่รับเรื่องกล่าวหาและยึดรถยนต์บรรทุกไว้ด้วยตนเอง และไม่ได้ร่วมเป็นพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าว รวมทั้งไม่ได้เป็นผู้ปฏิเสธการคืนรถยนต์บรรทุกของกลางด้วย ประกอบกับการที่ร้อยตำรวจเอก ต. ยึดรถยนต์ของกลาง เกิดจากเหตุที่นาย ส. ขับขีรถยนต์ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่พกพาใบอนุญาตขับขีรถยนต์ และมีเหตุอันเชื่อได้ว่าอาจมีการปลอมเอกสารประกันภัยรถยนต์ จึงมีใช้กรณีให้เห็นได้

อย่างชัดเจนว่า ร้อยตำรวจเอก ต. ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง ที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องแนะนำหรือสั่งการให้แก้ไขการกระทำดังกล่าวในฐานะผู้บังคับบัญชา ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ที่เป็นการประวิงเวลาหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการมีคำสั่งให้คืนรถยนต์ของกลางแก่บริษัท ท. นอกจากนี้ การดูแลของกลางเป็นหน้าที่ของสารวัตรประจำสถานีตำรวจภูธรคุมตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ประกอบกับข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเก็บรักษาของกลาง มิใช่หน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง รวมทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องเป็นจำเลย และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิด จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเป็นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่สร้างความเสียหายให้แก่บริษัท ท. ซึ่งจะก่อให้เกิดสิทธิแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการที่จะเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น คำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๕๗/๒๕๖๘)

๒.๕ อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

กรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้เสียหาย หน่วยงานของรัฐต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความดังกล่าวแล้ว แม้ต่อมาจะได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ก็เป็นเพียงการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งเดิมเท่านั้น หาได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งเดิมไม่

ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเลขานุการกรม ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ลงนามในบันทึกขออนุมัติเงินบำเหน็จปกติและหรือเงินบำเหน็จพิเศษลูกจ้าง กรณีนาย จ. ลูกจ้างประจำ สังกัดกรมทรัพยากรน้ำ เสียชีวิต โดยนาง ร. ภรรยา และนาย อ. บุตรของนาย จ. ได้ยื่นคำขอรับเงินบำเหน็จลูกจ้างและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องของแบบคำขอและเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ก่อนพิจารณาลงนามในบันทึกขออนุมัติดังกล่าว เพื่อจัดส่งแบบขอรับเงินบำเหน็จลูกจ้างและเอกสารหลักฐานทั้งหมดที่มีอยู่ให้กรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณานุมัติจ่ายเงิน แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับทายาทผู้มีสิทธิรับบำเหน็จลูกจ้างของนาย จ. ให้รอบคอบ เป็นเหตุให้นาย ศ. ซึ่งเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จตกทอดของนาย จ. อีกคนหนึ่ง ไม่ได้เงินบำเหน็จลูกจ้างของนาย จ. ตามสิทธิ ทั้งที่ปรากฏพยานเอกสารต่าง ๆ ที่แสดงว่านาย ศ. เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย จ. รวมอยู่

ในแบบคำขอรับเงินบำเหน็จลูกจ้างแล้ว แม้นาย ศ. จะไม่ได้ลงชื่อในแบบคำขอรับเงินบำเหน็จดังกล่าว แต่ความเป็นทายาทโดยธรรมของนาย จ. ก็มีได้เสียไป พุทธการณดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๖ ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการขอรับและการจ่ายบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ และเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้นาย ศ. ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก กรมทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดี จึงต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งการละเมิดดังกล่าวตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อนาย ศ. ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้กรมทรัพยากรน้ำรับผิดชอบในมูลละเมิดดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษายืนให้กรมทรัพยากรน้ำจ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้าง จำนวน ๑๖๕,๓๗๓.๓๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ นาย ศ. โดยกรมทรัพยากรน้ำได้นำเงินจำนวน ๓๐๓,๕๒๘.๙๑ บาท ไปวางชำระหนี้ตามคำพิพากษาต่อศาลแล้ว เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ กรมทรัพยากรน้ำจึงได้รับความเสียหายในวันดังกล่าวและชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ได้ใช้ให้แก่ นาย ศ. โดยเรียกให้ผู้ฟ้องคดีใช้เงินคืนภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ตามมาตรา ๙ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะว่าด้วยอายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยกรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการขอรับและการจ่ายบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ แล้วเห็นว่าในการพิจารณาเพื่ออนุมัติสั่งจ่ายเงินบำเหน็จปกติแก่ทายาทของนาย จ. เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำขอและเอกสารหลักฐานประกอบคำขอในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งหากได้ตรวจสอบด้วยความละเอียดรอบคอบ ย่อมจะรู้ว่าทายาทผู้มีสิทธิรับบำเหน็จของนาย จ. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้มีแต่เพียงนาง ร. และนาย อ. เท่านั้น แต่ยังมีนาย ศ. ซึ่งเป็นบิดาของนาย จ. อีกรายด้วย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยอธิบดีกรมบัญชีกลางสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยการส่งเรื่องกลับไปให้กรมทรัพยากรน้ำแก้ไขให้ถูกต้องได้ จึงถือได้ว่าการสั่งจ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้างรายนาย จ. อันเป็นการละเมิดต่อนาย ศ. นั้น เป็นผลจากความผิดหรือความบกพร่องของระบบการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งต้องหักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อการกระทำละเมิดดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหลายราย จึงสมควรกำหนดสัดส่วนแห่งความรับผิดให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และเป็นผู้ลงนามในบันทึกขออนุมัติ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตน โดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำตามนัยมาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๑๐ ของจำนวนความเสียหาย กรมทรัพยากรน้ำจึงมีสิทธิไล่เบี้ย

จากผู้ฟ้องคดีในเงินจำนวน ๑๖๕,๓๗๓.๓๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไป จนถึงวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษา คิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๗๑,๙๙๔.๘๑ บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้น ๒๓๗,๓๖๘.๑๔ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมทรัพยากรน้ำเป็นเงินจำนวน ๒๓,๗๓๖.๘๑ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๔๙,๙๕๖.๓๔ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๙ แต่ต่อมาภายหลังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๔๗,๔๗๕.๗๔ บาท ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ก็ตาม แต่คำสั่งดังกล่าวมีผลในทางกฎหมายเป็นเพียงการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น หาได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งเดิมไม่ จึงเป็นการใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๒๓,๗๓๖.๘๑ บาท คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่เกินกว่าจำนวน ๒๓,๗๓๖.๘๑ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เกินกว่าจำนวน ๒๓,๗๓๖.๘๑ บาท โดยอาศัยข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งคดีอย่างเดียวกัน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๘๗/๒๕๖๘)

๓. การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานของรัฐกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

๓.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

การที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนำพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงที่ทำการสอบปากคำเจ้าหน้าที่ในฐานะพยานเท่านั้น มาเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมิได้ทำการสอบสวนใหม่และมิได้ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรมตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์หรือกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ในคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เลขาธิการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรียกให้ ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ระมัดระวัง ในการจัดเก็บและดูแลรักษาพัสดุของทางราชการ เป็นเหตุให้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาสูญหายไป จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังเกิดเหตุผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้เชิญผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวม ๑๒ คน รวมถึงผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำ โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำ นำชี้สถานที่ และแสดง พยานหลักฐานต่าง ๆ ต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏตามบันทึกฉบับลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หลังจากนั้น คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ว่า ททรัพย์สินที่สูญหายไม่ได้เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ เห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าวและได้รายงานต่อกระทรวงการคลัง ต่อมา กระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ส่วนวนการสอบสวนที่ส่งให้พิจารณา เป็นส่วนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง มิใช่ส่วนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจาก การกระทำของเจ้าหน้าที่ก็จะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดได้ทำการสอบสวนโดยนำพยานหลักฐานและส่วนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ มาเป็นส่วนหนึ่ง ของส่วนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และสอบปากคำพยานเพิ่มเติมอีก ๒ ราย แต่ในส่วนของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ในฐานะพยานแล้วนั้น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้ทำการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีใหม่ และมีได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน อย่างเพียงพอและเป็นธรรมตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่สำนักงาน ก.พ. เป็นเงินจำนวน ๔๔,๑๕๘.๗๑ บาท ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยก่อนที่จะมีคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีการรับฟัง คู่กรณี โดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ และเป็นธรรมแต่อย่างใด ซึ่งหลักการรับฟังคู่กรณีเป็นหลักการที่สำคัญในขั้นตอนการพิจารณา ทางปกครอง เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีที่จะได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น คำสั่ง

ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่สำนักงาน ก.พ. เป็นเงินจำนวน ๔๔,๑๕๘.๗๑ บาท จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๕๐/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

๓.๓ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด

หนังสือของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ทราบว่าต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยยังไม่มีการหักมูลค่าการจัดซื้อเพื่อให้ทราบถึงจำนวนความเสียหายที่แท้จริงว่ามีจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุจำนวนเงินที่ต้องชำระ รวมถึงไม่แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีจึงมิใช่การออกคำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้ต่อมาหน่วยงานของรัฐจะมีคำสั่งตามกฎหมายดังกล่าว แต่เมื่อเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่เมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินคนละ ๙๗๙,๙๗๑ บาท กรณีกล่าวหาว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ไม่ได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้รายงานผลการสอบสวนลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และผู้อำนวยการฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ รายงานผลการสอบสวนดังกล่าวไปยังกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อพิจารณา แม้ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า ผู้อำนวยการฯ ลงนามเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับผิดชอบในวันใด แต่ก็พอถือได้ว่าผู้อำนวยการฯ รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๐ มิถุนายน

๒๕๕๑ ตามที่ระบุในหนังสือแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดให้กระทรวงการคลังทราบ การที่ผู้อำนวยการฯ มีหนังสือลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ซึ่งเป็นแต่เพียงการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น ยังไม่ดำเนินการหักมูลค่าการจัดซื้อเพื่อให้ทราบถึงจำนวนความเสียหายที่แท้จริงว่ามีจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องชำระ รวมถึงไม่แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงมิใช่การออกคำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนการที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนคนละ ๙๗๙,๙๗๑ บาท ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้ระบุจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องชำระ รวมถึงแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีจึงเป็นการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และการที่ผู้อำนวยการฯ มีคำสั่งลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ แก้ไขคำสั่งลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่มีความคลาดเคลื่อนในส่วนของจำนวนค่าเสียหาย โดยให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับผิดชอบร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายที่แท้จริง จำนวน ๔,๐๘๕,๖๔๑ บาท เป็นเงินทั้งสิ้นคนละ ๘๑๗,๑๓๘.๒๐ บาท ย่อมเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเช่นเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๙๙-๑๒๐๐/๒๕๖๗)

๓.๔.๑ การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่

๑) กรณีเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ผู้รับจ้างใช้วัสดุในการก่อสร้างถนนที่ไม่ได้ขนาดตามแบบรูปารายการละเอียดที่กำหนดในสัญญาหลายประการ ความหนาของทรายรองพื้นทางและความหนาของคอนกรีตบางจุดไม่เป็นไปตามแบบรูปารายการที่กำหนด เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทราบถึงการกระทำดังกล่าว แต่ไม่สั่งการให้คณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานใช้อำนาจสั่งให้ผู้รับจ้างเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมงานจ้างให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง กลับสั่งการให้เบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้างเต็มจำนวน กรณีจึงเป็นการจงใจทำให้เกิดความเสียหายแก่การจัดทำบริการสาธารณะในการก่อสร้างถนน อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่องค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จำนวน ๑,๙๐๔,๕๙๓ บาท กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ สั่งการให้มีการตรวจรับงานจ้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพะวอ ผู้ฟ้องคดีได้ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ต่อมาหลังจากที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ได้ทำงานจ้างแล้วเสร็จและส่งมอบงานจ้างต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่กรรมการตรวจการจ้างแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า คุณลักษณะของถนนคอนกรีตเสริมเหล็กไม่เป็นไปตามรูปแบบแปลนที่กำหนดไว้ตามสัญญาจ้าง จึงไม่อาจตรวจรับงานจ้างได้ กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ทราบถึงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่ไม่ถูกต้องตามแบบรูปายการละเอียดที่กำหนดในสัญญาแล้ว แต่ไม่ได้สั่งการให้คณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานใช้อำนาจตามข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานจ้างให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีกลับสั่งการให้เบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้างเต็มจำนวน โดยอ้างผลการทดสอบคุณภาพวัสดุงานก่อสร้างของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนา ตาก ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่าวัสดุที่ส่งไปทำการทดสอบมิใช่วัสดุอย่างเดียวกันกับวัสดุที่ผู้รับจ้างใช้ในการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และผลการทดสอบนั้นมีอยู่ก่อนที่จะมีการโต้แย้งของคณะกรรมการตรวจการจ้างว่าผู้รับจ้างดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กไม่เป็นไปตามแบบรูปายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา และไม่ลงชื่อตรวจรับงานจ้าง อันแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่มั่นใจในผลการทดสอบคุณภาพวัสดุงานก่อสร้างดังกล่าว อีกทั้ง ผลการทดสอบดังกล่าวขัดแย้งกับผลการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้ทำการขุดเจาะถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและพบว่าผู้รับจ้างใช้วัสดุก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา ความหนาของทรายรองพื้นทางและถนนคอนกรีตบางจุดไม่ได้ขนาดตามแบบรูปายการที่กำหนด และถนนบางจุดมีรอยแตกร้าว อันเป็นการจงใจทำให้เกิดความเสียหายแก่การจัดทำบริการสาธารณะในการก่อสร้างถนน และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

สำหรับจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เมื่อเปรียบเทียบรายละเอียดและคำนวณราคาของวัสดุและการก่อสร้างถนนตามข้อกำหนดในสัญญากับใบเสนอราคาที่ผู้รับจ้างเสนอแล้วสามารถคำนวณมูลค่าการก่อสร้างที่แท้จริงได้เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๔๘,๔๖๘.๓๕ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เบิกจ่ายเงินตามสัญญาให้แก่ผู้รับจ้างจำนวน ๑,๙๐๔,๕๙๓ บาท จึงเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องเสียหายจากการชำระค่าจ้างเกินกว่ามูลค่าที่แท้จริง คิดเป็นเงินจำนวน ๒๕๖,๑๒๔.๖๕ บาท ส่วนค่าเสียหายในส่วนของการสร้างความมั่นคงแข็งแรงของถนนคอนกรีตเสริมเหล็กที่ลดลง เนื่องจากความหนาของคอนกรีตและการใช้วัสดุในการก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดที่กำหนดในสัญญา นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในช่วงระยะเวลาประกันความชำรุดบกพร่อง ๒ ปี นับแต่วันส่งมอบงานตามสัญญาจ้าง ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจ้างทำการแก้ไขงานจ้างที่ชำรุดบกพร่อง ประกอบกับถนนคอนกรีตเสริมเหล็กดังกล่าวผ่านการใช้งานมาเป็นระยะเวลาหลายปีแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่าเกิดความชำรุดเสียหายร้ายแรง โดยประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างถนนดังกล่าวกรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กดังกล่าวเกิดความเสียหายในลักษณะที่เสียหายจนไม่อาจใช้งานได้ทั้งหมด ฉะนั้น เมื่อพิจารณาถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้ว เห็นควรกำหนดค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๑๐ ของวงเงินตามสัญญาจ้าง คิดเป็นเงินจำนวน ๑๙๐,๖๕๐ บาท เมื่อรวมกับความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องเสียหายจากการชำระค่าจ้างเกินกว่ามูลค่าที่แท้จริงเป็นเงินจำนวน ๒๕๖,๑๒๔.๖๕ บาท ความเสียหายที่เกิดจากการทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีจึงคิดเป็นเงินจำนวน ๔๔๖,๗๗๔.๖๕ บาท ค่าสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวน ๔๔๖,๗๗๔.๖๕ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๘๙/๒๕๖๗)

การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้างานการเงินและบัญชีมอบรหัสผ่านทั้งสามรหัส กล่าวคือ รหัส L รหัส E และรหัส R ให้แก่นางสาว น. (พนักงานจ้างเหมา) ดำเนินการในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ GFMS ได้เองทุกขั้นตอนเป็นการฝ่าฝืนแนวทางการปฏิบัติงานตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว. ๘๘ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเพียงแต่กำกับดูแลการปฏิบัติงานด้วยการสอบถามด้วยวาจาเท่านั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีขาดความเอาใจใส่ในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และไม่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบรายงานการเบิกจ่ายใน Web Report ดังนั้น การที่นางสาว น. ทำหลักฐานการเบิกจ่ายอันเป็นเท็จและแก้ไขเอกสารการเบิกจ่ายแล้วโอนเงินเข้าบัญชีตนเองโดยทุจริต จึงเป็นผลโดยตรงอันเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีมอบรหัสผ่านทั้งสามรหัสให้นางสาว น. การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินค่าเสียหายจำนวน ๒,๓๐๗,๘๗๓.๙๘ บาท กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้างานการเงินและบัญชี สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ (เชียงใหม่) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ปลอมยักยอกนางสาว น. ผู้ได้บังคับบัญชา ทำการทุจริตทางการเงิน ทำให้สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๓,๘๕๖,๔๕๖.๖๔ บาท จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินและการนำเงินส่งคลังตามระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว. ๑๑๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ สำหรับการดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระบบ GFMIS นั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะบันทึกข้อมูลรายการขอเบิกโดยใช้รหัส L และให้ผู้มีอำนาจเบิกจ่ายก่อนส่งคำขอเบิกเงินตรวจสอบความถูกต้องเพื่อไม่ให้ข้อมูลสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้อีกโดยใช้รหัส E และทุกสิ้นวันให้มีการตรวจสอบหลักฐานการจ่ายและรายงานข้อมูลบัญชีผ่าน Web Report โดยใช้รหัส R โดยในส่วนของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้าน GFMIS มีหน้าที่รับผิดชอบในการถือบัตรกำหนดสิทธิการใช้ (GFMIS Smart Card) ประเภท P ๓ และเป็นผู้ถือรหัสผู้ใช้งาน (Username) และรหัสผ่าน (Password) ในการนำส่งข้อมูลระบบ Excel Loader ทั้งรหัส L ซึ่งเป็นรหัสเปิดข้อมูลเข้าสู่ระบบ Excel Loader รหัส E ซึ่งเป็นรหัส Zip File และรหัส R ซึ่งเป็นรหัสเรียกรายงานจาก Web Report แม้การมอบหมายงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจะเป็นกรณีที่มีมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีทราบรหัสผ่านเพียงผู้เดียวและสามารถดำเนินการได้เองทุกขั้นตอน ซึ่งขัดกับหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว. ๘๘ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ ก็ตาม แต่กรณีดังกล่าวก็ได้เป็นผลโดยตรงอันเป็นเหตุให้นางสาว น. กระทำการทุจริตโดยการแก้ไขตัวเลขทางการเงินแล้วโอนเงินของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ เข้าบัญชีตนเอง หากแต่การกระทำโดยทุจริตของนางสาว น. เป็นผลโดยตรงอันเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีมอบรหัสผ่านทั้งสามรหัส กล่าวคือ รหัส L รหัส E และรหัส R ให้นางสาว น. ดำเนินการในระบบ GFMIS ได้เองทุกขั้นตอน การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการฝ่าฝืนแนวทางการปฏิบัติงานในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว. ๑๑๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ และหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว. ๘๘ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นระเบียบแบบแผนของทางราชการที่ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม และเป็นเหตุให้นางสาว น. พนักงานจ้างเหมางานการเงินและบัญชี สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงตัวเลขทางการเงินให้ตรงกับยอดเงินที่หน่วยงานขอเบิกได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเพียงแต่ติดตามสอบถามด้วยวาจาเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้างานการเงินและบัญชีขาดความเอาใจใส่ในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และไม่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบรายงาน

การเบิกจ่ายใน Web Report ตามหนังสือกระทรวงการคลังดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้างานการเงินและบัญชีอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ เป็นเหตุให้นางสาว น. อาศัยช่องทางดังกล่าวทำหลักฐานการเบิกจ่ายอันเป็นเท็จและแก้ไขเอกสารการเบิกจ่ายแล้วโอนเงินเข้าบัญชีตนเองโดยทุจริต และได้กระทำต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีงบประมาณ พฤติการณ์ดังกล่าวแม้จะมีได้เกิดจากความจงใจของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นการกระทำที่ขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ จึงถือได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและบัญชี นางสาว น. ได้โอนเงินของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ เข้าบัญชีตนเอง ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ รวมจำนวน ๔๙ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๓,๖๑๔,๑๗๑.๖๔ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นเงินจำนวน ๓,๖๑๔,๑๗๑.๖๔ บาท อย่างไรก็ตาม ในขณะเกิดเหตุทุจริตนั้นเป็นระยะแรกของการปรับเปลี่ยนระบบ GFMS แทนระบบการเบิกจ่ายแบบเดิมและสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ จึงมีความจำเป็นต้องมอบหมายให้นางสาว น. พนักงานจ้างเหมา ทำหน้าที่ในการทำรายการระบบ GFMS แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งในช่วงแรกก็มิได้มีปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและการใช้ระบบดังกล่าวในช่วงแรกยังมีข้อบกพร่อง โดยปรากฏการโอนเงินจากกรมบัญชีกลางเข้าบัญชีสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ เข้าเป็นจำนวนมาก อีกทั้ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ทราบถึงปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านดังกล่าวแล้ว แต่ก็ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อป้องกันการทุจริตแต่อย่างใด กรณีจึงเห็นได้ว่าความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตของนางสาว น. ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความบกพร่องหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ในกรณีนี้จึงเห็นควรหักส่วนแห่งความรับผิดของหน่วยงานออกในอัตราร้อยละ ๖๐ ของความเสียหายทั้งหมดจำนวน ๓,๖๑๔,๑๗๑.๖๔ บาท คงเหลือความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๑,๔๔๕,๖๖๘.๖๖ บาท และเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีส่วนร่วมกระทำการทุจริตหรือมีพฤติการณ์ในทางทุจริต เมื่อพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในกรณีนี้ตามนัยมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว จึงเห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๑,๔๔๕,๖๖๘.๖๖ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๘๖๗,๔๐๑.๑๙ บาท ซึ่งเป็นค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในส่วนของตนในขณะที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและบัญชีเท่านั้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๓๖/๒๕๖๗)

การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กชช. สามารถแยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง การดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก และส่วนที่สอง การดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก สำหรับส่วนที่หนึ่ง การดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเห็นชอบ อนุมัติ การระงับ ยุติ หรือตัดสินใจใด ๆ ในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกที่อาจมีผลกระทบต่องบประมาณของแผ่นดิน ย่อมเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจทางบริหารของรัฐตามรัฐธรรมนูญ มิใช่สถานะของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีส่วนที่ต้องรับผิดทางละเมิดต่อกระทรวงการคลังจากการดำเนินการในส่วนที่หนึ่งนี้แต่อย่างใด แต่สำหรับส่วนที่สอง การดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก ถือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายกระทำการเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาล อันเป็นการกระทำทางปกครองที่แยกออกจากการดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงอยู่ในสถานะเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กชช. ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายรับจำนำข้าวเปลือกว่ามีปัญหาการทุจริตทุกขั้นตอน ทั้งนี้ จากข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้สั่งการให้คณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่กำกับดูแลและควบคุมตรวจสอบการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการว่ามีปัญหาการทุจริตหรือไม่ และรายงานให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ สั่งการต่อไป จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่คำนึงถึงข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะของ สตง. และสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด แต่กลับปล่อยให้การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ ยังคงดำเนินการต่อไป จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ปล่อยปล่อยละเลยไม่ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทุจริต เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการกระทำการทุจริตได้โดยง่าย อันถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดต่อกระทรวงการคลังให้ได้รับความเสียหายตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ความเสียหายจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ เป็นจำนวนเงิน ๑๗๘,๕๘๖,๓๖๕,๑๔๑.๑๗ บาท เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นใน ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนการรับจำนำข้าวเปลือก และขั้นตอนที่สอง ขั้นตอนการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ซึ่งความเสียหายในขั้นตอนการรับจำนำข้าวเปลือกนั้น เป็นความเสียหายอันเกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่

ในระดับปฏิบัติการ เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กชข. รวมทั้ง คณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งขึ้นได้มีการออกมาตรการเพื่อป้องกัน ความเสียหายในระดับหนึ่งแล้ว แม้จะฟังได้ว่ามาตรการที่กำหนดขึ้นยังไม่เพียงพอที่จะ ป้องกันปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการได้อย่างเพียงพอก็ตาม แต่พฤติการณ์ แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ถึงขนาดเป็นความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ที่จะทำให้กระทรวงการคลังได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนจากการกระทำดังกล่าว แต่สำหรับขั้นตอนการระบายนายกรัฐมนตรีด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายจากการทุจริตที่เกิดขึ้นในโครงการ รับจำนำข้าวเปลือก โดยวิธีขายของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบ กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก ย่อมเล็งเห็นได้ว่า การดำเนินโครงการ ดังกล่าวมีความเสียหายเกิดขึ้นชัดเจนแล้ว จึงควรที่จะพิจารณาข้อเท็จจริงและรายละเอียด ที่ปรากฏตามหนังสือทักท้วงและติดตามกำกับดูแลการดำเนินโครงการในขั้นตอนการระบายนายกรัฐมนตรีด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) อย่างใกล้ชิด ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ความใส่ใจ ในการติดตามแก้ปัญหาตามอำนาจหน้าที่ก็จะเป็นการช่วยแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหาย ที่อาจเกิดแก่งบประมาณของแผ่นดินอย่างร้ายแรงได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ละเว้น เพิกเฉย หรือละเลย ไม่ติดตามหรือสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการตรวจสอบให้ได้ทราบ ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเพื่อกำหนดมาตรการในการดำเนินการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการทุจริต ของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและเจ้าหน้าที่ในระดับ ปฏิบัติการมิให้เกิดความเสียหาย เป็นเหตุให้เกิดการทุจริตในขั้นตอนดังกล่าว ส่งผลให้มีปัญหา การระบายนายกรัฐมนตรีไม่ทัน ต้องเก็บรักษาข้าวในคลังเป็นเวลานานจนข้าวเสื่อมคุณภาพและสูญเสีย พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้กระทรวงการคลังได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการที่นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และปลัดกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๔) มีคำสั่งกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนเป็นเงิน ๓๕,๗๑๗,๒๗๓,๐๒๘.๒๓ บาท แก่กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) และได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรมบังคับคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗) อธิบดีกรมบังคับคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘) เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักบังคับคดีแพ่ง กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙) ดำเนินการบังคับคดีโดยยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำสั่งดังกล่าว กรณีกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและในฐานะประธานกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ

(ประธาน กขช.) ปล่อยปละละเลยให้มีการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกและเพิกเฉยไม่ระงับยับยั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการตามอำนาจหน้าที่ เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๗๘,๕๘๖,๓๖๕,๑๔๑.๑๗ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า คำสั่งกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นสามีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ เพื่อขอคืนส่วนในทรัพย์สินที่ถูกยึดและอายัดในฐานะเจ้าของรวม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีหนังสือแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีสิทธิร้องขอคืนส่วนในทรัพย์สินที่ถูกยึดและอายัดดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือที่ปฏิเสธคำร้องขอคืนส่วนดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จัดทำบัญชีรับ-จ่ายของทรัพย์สินในแต่ละรายการที่ทำการขายทอดตลาดได้ เพื่อคืนส่วนให้กับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าของรวมให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ต่อไป

ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และประธาน กขช. สามารถแยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง การดำเนินการในส่วนของนโยบายของรัฐบาล ส่วนที่สอง การดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก โดยการใช้อำนาจตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่แยกออกจากนโยบายและเป็นการกระทำทางปกครอง

สำหรับส่วนที่หนึ่ง การดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก นั้น เมื่อคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือกไว้เป็นนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา ประกอบกับได้มีการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-พ.ศ. ๒๕๕๘ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว กรณีย่อมเป็นผลให้คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องผูกพันโดยมีสภาพบังคับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น และตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ การที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้มีการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก และผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.) โดยมีผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานกรรมการ การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในส่วนนี้ จึงเป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล โดยผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินโครงการดังกล่าว คือ คณะรัฐมนตรี มิใช่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีโดยลำพังแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๗๑ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และในฐานะประธานกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติเห็นว่า มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติยกเลิกหรือระงับยับยั้งการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรี คงมีหน้าที่แต่เพียงให้มีการเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติต่อไปว่าจะยกเลิกหรือระงับยับยั้ง

การดำเนินโครงการดังกล่าวหรือไม่เท่านั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยลำพังไม่อาจมีอำนาจสั่งยกเลิกหรือระงับยับยั้งการดำเนินโครงการที่เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติได้ จึงเห็นได้ว่าการกระทำในการดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือกของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรณีที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเห็นชอบอนุมัติ การระงับ ยุติ หรือตัดสินใจใด ๆ ในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกที่อาจมีผลกระทบต่องบประมาณของแผ่นดิน ย่อมเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจทางบริหารของรัฐตามรัฐธรรมนูญมิใช่สถานะของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด ประกอบกับการกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อยู่ในฐานะต้องดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ตามหลักความรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรีและผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตนในการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ย่อมถูกควบคุมตรวจสอบโดยการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่และการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีทั้งคณะหรือเป็นรายบุคคลในสภาผู้แทนราษฎรต่อไปได้ ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติ จึงไม่มีส่วนที่ต้องรับผิดชอบละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จากการดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือกแต่อย่างใด

สำหรับส่วนที่สอง การดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก นั้น ถือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายกระทำการเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาล อันเป็นการกระทำทางปกครองที่แยกออกจากการดำเนินการในส่วนของนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงอยู่ในสถานะเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกตามนโยบายของรัฐบาล จำนวน ๔ โครงการ ดังนี้ (๑) โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ (๒) โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ (๓) โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ (๔) โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ และเพื่อให้การจัดการข้าวสอดคล้องกันทั้งระบบ และมีมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง กชช. ซึ่งมีผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานกรรมการ ต่อมา ในระหว่างดำเนินโครงการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ในฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีข้อเสนอแนะเป็นหนังสือต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หลายฉบับ สอดคล้องต้องกันโดยสรุปว่า โครงการรับจำนำข้าวเปลือกมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ก่อให้เกิดความสูญเสียงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก มีการทุจริตเชิงนโยบายเกิดขึ้นในหลายขั้นตอน แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการใด ๆ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกตามนโยบายของรัฐบาลแล้วถึง ๑๐ คณะ แต่ก็ไม่ได้ติดตามให้คณะอนุกรรมการรายงานผลการดำเนินการให้ทราบว่ามีปัญหาในการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวเปลือกหรือไม่ นอกจากนี้ ในระหว่างการดำเนินการ

โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีการตั้งกระทู้ถามผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และมีการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กษช. ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายรับจำนำข้าวเปลือกกว่ามีปัญหาการทุจริตทุกขั้นตอน แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้สั่งการให้คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่กำกับดูแลและควบคุมตรวจสอบการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการว่ามีปัญหาการทุจริตหรือไม่ และรายงานให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ สั่งการต่อไป จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะของ สตง. และสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด แต่กลับปล่อยให้การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ ยังคงดำเนินการต่อไป จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ปล่อยปละละเลยไม่ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทุจริตจึงเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการกระทำการทุจริตได้โดยง่าย อันถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ให้ได้รับความเสียหายตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ความเสียหายจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ เป็นจำนวนเงิน ๑๗๘,๕๘๖,๓๖๕,๑๔๑.๑๗ บาท เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นใน ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนหนึ่ง ขั้นตอนการรับจำนำข้าวเปลือก ได้แก่ (๑) การตรวจสอบคุณสมบัติและรับรองเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (๒) การนำข้าวเปลือกไปจำนำและเก็บรักษาข้าวเปลือก (๓) การสีแปรสภาพข้าวเปลือกและเก็บรักษาข้าวสาร และขั้นตอนที่สอง ขั้นตอนการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ซึ่งความเสียหายในขั้นตอนการรับจำนำข้าวเปลือกนั้น เป็นความเสียหายอันเกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กษช. รวมทั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกได้มีการออกมาตรการเพื่อป้องกันความเสียหายในระดับหนึ่งแล้ว แม้จะฟังได้ว่ามาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นยังไม่เพียงพอที่จะป้องกันปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการได้อย่างเพียงพอก็ตาม แต่พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ถึงขนาดเป็นความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่จะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันเกิดจากการทุจริตในขั้นตอนการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

ส่วนความเสียหายในขั้นตอนการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะประธาน กษช. มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบ กำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก โดยการวางมาตรการ

แก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือกแล้ว แต่ไม่ได้มีการติดตามกำกับดูแลการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะในการติดตามดูแลหรือตรวจสอบการทุจริตการระบายข้าวตามสัญญาซื้อขาย การระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) อย่างใกล้ชิด ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ความใส่ใจในการติดตามแก้ปัญหตามอำนาจหน้าที่ ก็จะเป็นการช่วยแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดแก่งบประมาณของแผ่นดินอย่างร้ายแรงได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะประธาน กษช. ได้เข้าร่วมประชุม กษช. เพียงครั้งเดียว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มอบหมายให้รองประธาน กษช. ดำเนินการเป็นประธาน กษช. ในการประชุมครั้งต่อ ๆ ไป จากพฤติการณ์ดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและในฐานะประธาน กษช. มีหน้าที่ติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งโดยวิธีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมเล็งเห็นได้ว่า การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในกรณีดังกล่าวมีความเสียหายเกิดขึ้นชัดเจนแล้ว จึงควรที่จะพิจารณาข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ปรากฏตามหนังสือทักท้วงของหน่วยตรวจสอบว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นตามที่ได้รับรายงานหรือไม่ หรือติดตามดูแลการดำเนินโครงการการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) อย่างใส่ใจ แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่คำนึงถึงข้อทักท้วงและข้อเสนอของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและสำนักงาน ป.ป.ช. กลับละเว้น เพิกเฉย หรือละเลย ไม่ติดตามหรือสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการตรวจสอบให้ได้ความชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาที่หน่วยตรวจสอบแจ้งให้ทราบ เพื่อที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงที่ชัดเจนและกำหนดมาตรการในการดำเนินการป้องกันปัญหาเพื่อมิให้เกิดความเสียหายจนเกิดการทุจริตขึ้นมาในขั้นตอนการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ส่งผลให้มีปัญหาการระบายข้าวไม่ทัน ต้องเก็บรักษาข้าวในคลังเป็นเวลานานจนข้าวเสื่อมคุณภาพและสูญเสียพฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

สำหรับจำนวนความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าวโดยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ที่มีการแอบอ้างนำบริษัท ก. และบริษัท ห. เข้ามาทำสัญญาซื้อขายข้าวในราคาต่ำกว่าราคาตลาด แล้วมีการหาประโยชน์ที่ทับซ้อนโดยทุจริตในส่วนต่างจากราคาข้าวตามสัญญาซื้อขาย จำนวน ๔ ฉบับ โดยอาจแบ่งแยกความเสียหายออกเป็น ๒ กรณี คือ กรณีที่ ๑ เป็นความเสียหายจากราคาขายตามสัญญาโดยนำมูลค่าข้าวที่ตกลงขายตามสัญญามาเปรียบเทียบกับมูลค่าข้าวหลังหักค่าเสื่อมสภาพข้าว ณ วันที่ทำสัญญา (ราคาข้าวเฉลี่ยระหว่างราคาข้าวภายในประเทศของกรมการค้าภายในกับราคาของสมาคมโรงสีข้าวไทย ณ วันที่ทำสัญญา) ผลต่างมูลค่าข้าวจะเป็นค่าเสียหายจำนวน ๒๐,๐๑๔,๒๘๔,๑๑๓.๑๖ บาท สำหรับกรณีที่ ๒ เป็นความเสียหายจากการชำระ

ราคาข้าวตามสัญญาน้อยกว่ามูลค่าข้าวที่มีการรับมอบจริง โดยพิจารณาจากมูลค่าที่มีการชำระราคาตามปริมาณข้าวที่รับมอบจริง นำมาหักออกจากมูลค่าที่ต้องชำระตามปริมาณข้าวที่รับมอบแต่ละชนิดคูณด้วยราคาของแต่ละชนิดข้าวที่ตกลงขายตามสัญญา คิดเป็นค่าเสียหายในกรณีที่ ๒ จำนวน ๔๓,๔๓๙,๖๔๘.๕๐ บาท เมื่อความเสียหายในกรณีนี้เป็นผลโดยตรงมาจากการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยเกิดจากผลต่างของมูลค่าข้าวตามกรณีที่ ๑ และจากความเสียหาย อันเนื่องจากการได้รับชำระราคาข้าวตามสัญญาน้อยกว่ามูลค่าข้าวที่มีการรับมอบจริงในกรณีที่ ๒ ประกอบกัน ดังนั้น มูลค่าความเสียหายจากการกระทำละเมิดกรณีทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) รวมทั้งสองกรณี จึงเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท (๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท + ๔๓,๔๓๙,๖๔๘.๕๐ บาท)

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบปัญหากรณีการทุจริตในการดำเนินงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนโยบายนโยบายรับจำนำข้าวไปดำเนินการปฏิบัติ รวมถึงผลกระทบต่อบประมาณแผ่นดินและการทุจริตในหลายโอกาสด้วยกัน แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบ กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย วางมาตรการโครงการที่อนุมัติไปแล้ว ทั้งมีอำนาจสั่งการข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ในการกำกับดูแล การระงับยับยั้ง หรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าวตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในฐานะประธาน กษช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการ และโครงการรับจำนำข้าวเปลือก กลับไม่ดำเนินการตรวจสอบติดตาม หรือสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงานตรวจสอบให้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาที่หน่วยตรวจสอบแจ้งให้ทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพียงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและดำเนินการต่อไป แล้วรอรายงานจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เมื่อได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีการทุจริต ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็เชื่อรายงานดังกล่าวทั้งที่แตกต่างจากผลการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบข้างต้นอย่างมีนัยสำคัญ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พฤติการณ์ดังกล่าวจึงไม่อาจถือได้ว่าความเสียหายจากการกระทำละเมิดในกรณีนี้เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมแต่อย่างใด หากแต่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เอง กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะหักส่วนแห่งความรับผิดชอบในกรณีดังกล่าวตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และโดยที่ผลจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้เจ้าหน้าที่และเอกชนที่เกี่ยวข้องมีโอกาสแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมีการขายข้าวที่รัฐรับจำนำมาจากเกษตรกรตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกให้แก่เอกชนในราคาต่ำกว่าท้องตลาด ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบการเงินการคลังของประเทศและเกิดผลกระทบต่อบประมาณแผ่นดินเป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรงเป็นจำนวนเงินถึง ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท ดังนั้น เมื่อได้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ

และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีแล้ว จึงไม่มีเหตุอันสมควรที่จะหักส่วนแห่งความรับผิดในกรณีดังกล่าว ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม โดยที่ความเสียหายเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เฉพาะส่วนของตนเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กษช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือก ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา ทั้งมีอำนาจตามกฎหมายในการระงับยับยั้งหรือแก้ไขปัญหากับการทุจริต ในขั้นตอนการระบายข้าว แต่ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงสมควรกำหนดสัดส่วนความรับผิด ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยให้รับผิดในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวน ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท คิดเป็นเงิน ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบจำนวน ๑๐,๐๒๘,๘๖๑,๘๘๐.๘๓ บาท ดังนั้น คำสั่งกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เฉพาะส่วนที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เกินกว่าจำนวน ๑๐,๐๒๘,๘๖๑,๘๘๐.๘๓ บาท จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๑๐,๐๒๘,๘๖๑,๘๘๐.๘๓ บาท และเพิกถอนคำสั่ง ประกาศ และการดำเนินการใด ๆ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ในการยึดอายัดทรัพย์สิน ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อดำเนินการขายทอดตลาด อันเป็นการบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครอง ที่สืบเนื่องจากคำสั่งกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ ดังกล่าว

สำหรับการดำเนินการบังคับคดีโดยการยึด อายัด และประกาศขายทอดตลาด ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ที่สืบเนื่องมาจากคำสั่งลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่เรียกให้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหลักเกณฑ์ ที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้อำนาจไว้ เมื่อได้พิพากษาให้เพิกถอน คำสั่งลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่า จำนวน ๑๐,๐๒๘,๘๖๑,๘๘๐.๘๓ บาท จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่ง ประกาศ และการดำเนินการใด ๆ อันเป็นการบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครองที่สืบเนื่องจากคำสั่งลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เฉพาะในส่วนที่เกินกว่าจำนวน ๑๐,๐๒๘,๘๖๑,๘๘๐.๘๓ บาท สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปฏิเสธการขอขึ้นส่วนในฐานะเจ้าของรวม ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดและอายัดมาจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือร้องขอให้กันส่วน นั้น เมื่อการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นการกระทำที่สืบเนื่องมาจากการใช้มาตรการบังคับ ทางปกครองตามที่ได้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งให้ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนที่ออกแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อันถือได้ว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งในการใช้มาตรการบังคับ ทางปกครองตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ให้อำนาจไว้ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ฟ้องโต้แย้งการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ โดยขอให้กันส่วนทรัพย์สิน ในส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จากการถูกยึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาดของผู้ถูกฟ้องคดี

กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นสามีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่ได้ จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย แต่ได้อยู่กินฉันสามีภริยาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๘ เป็นต้นมา ก่อนที่ในภายหลังในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕-พ.ศ. ๒๕๕๑ จะมีชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินที่ร้องขอให้กันส่วน แม้การที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายจะทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่มีทรัพย์สินระหว่างกันในฐานะสามีภริยาตามกฎหมายก็ตาม แต่กรณีดังกล่าวมิได้มีผลกระทบ กระเทือนถึงสิทธิในทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะพึงมีพึงได้ในกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดี ทั้งสองได้มาในภายหลังจากการที่ได้อยู่กินฉันสามีภริยากันโดยมีเจตนาเปิดเผยแต่อย่างใด เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มาภายหลังจากการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อยู่กินฉันสามีภริยาโดยมีเจตนาเปิดเผยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๘ พฤติการณ์ ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่อาศัยร่วมกันตลอดมาและมีเจตนาเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่หามาได้ ร่วมกันเช่นเดียวกับสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงย่อมได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมทั้งมีส่วนในทรัพย์สินดังกล่าวเท่ากันกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๓๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้จะไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดังกล่าวก็ตาม ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีสิทธิขอกันส่วนในทรัพย์สิน จากการขายทอดตลาด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ปฏิเสธการขอกันส่วนในฐานะเจ้าของรวมซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดและอายัดมาจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พิพากษาให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ดำเนินการสั่งการเกี่ยวกับการขอกันส่วนทรัพย์สินที่ถูกยึด เพื่อนำมาขายทอดตลาดตามสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ จัดทำบัญชีรับ-จ่าย เพื่อกันส่วนให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าของรวม รวมทั้งแจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ที่ ๒ ทราบ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๖๐-๑๖๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

๒) กรณีไม่เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

การแก้ไขสัญญาจ้างด้วยการตกลงด้วยวาจากับผู้รับจ้าง ถือเป็นการแก้ไข สัญญาโดยไม่ชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้าง และไม่มีผลผูกพันให้องค์การ บริหารส่วนจังหวัดต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเต็มจำนวน การที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ฟ้องคดีดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเต็มจำนวนให้แก่ ผู้รับจ้าง และผู้ฟ้องคดีได้ลงนามในบันทึกที่เจ้าหน้าที่เสนอให้มีการทบทวนการเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง ดังกล่าว อีกทั้งยังมีความเห็นในฎีกาเบิกเงินค่าจ้างว่าไม่ควรเบิกเงินค่าจ้างให้ผู้รับจ้าง แม้ต่อมา ผู้ฟ้องคดีจะมีความเห็นว่าควรอนุมัติให้เบิกจ่ายได้ก็ตาม แต่ก็ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในการ เบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้เป็นไปตามข้อตกลงของคู่สัญญาตามความเห็นของนายกองค์การ

บริหารส่วนจังหวัด กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังและความรอบคอบตามวิสัยและพฤติการณ์ที่พอสมควรแก่เหตุในการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบแล้ว จึงฟังไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด อันจะถือเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จากกรณีเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างบริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๕ และเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ ให้แก่ผู้รับจ้างตามโครงการประกอบกิจการรถยนต์ขนส่งประจำทางโดยไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในสัญญาและระเบียบ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตจัดทำโครงการประกอบกิจการรถยนต์ขนส่งประจำทางใน ๒ เส้นทาง คือ เส้นทางสายบึกซี-อาชีวะ และเส้นทางสายแหลมชั้น-ซูปเปอร์ซีป โดยการเช่ารถยนต์โดยสารปรับอากาศที่ผ่านการใช้งานแล้วจำนวน ๑๒ คันมาใช้ในโครงการดังกล่าว ในแต่ละเส้นทางให้มีรถยนต์โดยสาร ๖ คัน แต่ละคันมีรอบการเดินรถ ๖ รอบ พร้อมกับว่าจ้างบริษัท ภ. เป็นผู้จัดการบริหารการเดินรถตามสัญญาจ้างผู้บริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสาร ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งข้อ ๑๓ ของสัญญากำหนดว่า ในกรณีที่รถยนต์โดยสารคันใดเครื่องยนต์ขัดข้องจนไม่สามารถออกวิ่งรับส่งผู้โดยสารได้ตามปกติจนถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา ของวันใด ให้ถือว่ารถคันนั้นไม่ได้ใช้ประโยชน์ และผู้รับจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างซ่อมบำรุงตามข้อ ๘.๑ และข้อ ๘.๒ เฉพาะค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในวันนั้น ๆ เมื่อผู้รับจ้างไม่สามารถบริหารจัดการเดินรถได้ตามที่กำหนดในสัญญาจ้าง เนื่องจากรถยนต์โดยสารที่ผู้ว่าจ้างส่งมอบให้ผู้รับจ้างบริหารจัดการเป็นรถที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว ทำให้รถยนต์โดยสารบางคันเครื่องยนต์ขัดข้องและไม่สามารถออกวิ่งรับส่งผู้โดยสารได้ ผู้รับจ้างจึงปรับเปลี่ยนการบริหารการเดินรถ โดยนำรถยนต์โดยสารที่วิ่งครบจำนวน ๖ รอบแล้ว มาวิ่งทดแทนรถยนต์โดยสารคันที่เครื่องยนต์ขัดข้องไม่สามารถออกวิ่งรับส่งผู้โดยสารได้ เพื่อวิ่งให้ครบ ๓๖ รอบต่อวันต่อสาย โดยผู้รับจ้างขอเบิกค่าจ้างบริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารเต็มจำนวน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า รถยนต์โดยสารมีสภาพไม่สมบูรณ์และสัญญาจ้างข้อ ๑๓ ไม่เป็นธรรมกับผู้รับจ้าง เพราะแม้รถยนต์โดยสารจะวิ่งไม่ถึงเวลา ๑๕ นาฬิกาแต่วิ่งได้ครบ ๖ รอบ ราชการได้รับงานครบ เพื่อให้มีรถยนต์โดยสารออกให้บริการประชาชน จึงให้รถยนต์โดยสารวิ่งทดแทนกันได้ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แก้ไขข้อ ๑๓ ของสัญญาจ้างเพียงตกลงด้วยวาจากับผู้รับจ้างเท่านั้น มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการแก้ไขสัญญาโดยมิชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อตกลงดังกล่าวจึงไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้าง ข้อ ๑๓

และไม่มีผลบังคับผูกพันให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตต้องจ่ายค่าจ้างบริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารให้ผู้รับจ้างเต็มจำนวน เมื่อมีการอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าจ้างผู้บริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารประจำเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ เป็นเงินจำนวน ๕,๖๙๑,๖๐๐ บาท จึงเป็นการเบิกจ่ายเงินให้ผู้รับจ้างเกินเป็นเงิน ๕๘๖,๖๐๘ บาท และเป็นการเบิกจ่ายเงินโดยไม่ถูกต้องตามข้อ ๖๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ฟ้องคดีดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างผู้บริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษาให้แก่ผู้รับจ้างเต็มจำนวน หากผู้รับจ้างเดินรถได้ ๓๖ รอบต่อวันต่อสัปดาห์ นาย ม. หัวหน้าส่วนอำนวยการ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทบทวนการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างดังกล่าวว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของสัญญาจ้างดังกล่าวผ่านผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีได้ลงนามตามที่เสนอให้มีการทบทวนการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างข้างต้น อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏตามฎีกาเบิกค่าจ้างผู้บริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารประจำเดือนกรกฎาคมและเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ฟ้องคดีมีความเห็นไม่ควรเบิกเงินค่าจ้างดังกล่าวให้แก่ผู้รับจ้าง และแม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีความเห็นในฎีกาเบิกเงินค่าจ้างผู้บริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารปรับอากาศประจำเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ ว่าควรอนุมัติให้เบิกจ่ายได้ก็ตาม แต่ก็เป็นที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่การเบิกจ่ายเงินค่าจ้างผู้บริหารและซ่อมแซมบำรุงรักษารถยนต์โดยสารประจำเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ ให้เป็นไปตามข้อตกลงของคู่สัญญาตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังและความรอบคอบตามวิสัยและพฤติการณ์ที่พอสมควรแก่เหตุในการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบแล้ว กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต อันจะถือเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนใหแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๙๘/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่))

เมื่อสภาพถนนมีรอยต่อระหว่างพื้นคอนกรีตตลอดทางและชำรุด ประกอบกับขณะนั้นท้องฟ้ามีดครึ้ม มีฝนตกเล็กน้อย ถนนเปียกชื้น ย่อมอยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานขับรถของทางราชการต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าปกติ และพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ทันทีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ การที่รถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีขับประสบอุบัติเหตุ ลื่นไถลออกจากช่องทางไปเฉี่ยวชนกับต้นไม้ข้างทาง แม้จะฟังว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังแล้ว แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะหยุดรถยนต์และบังคับรถยนต์ให้อยู่ในเส้นทางเพื่อป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุได้ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้หน่วยงานของรัฐ ต้นสังกัดได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม โดยที่พื้นคอนกรีตบริเวณถนนที่เกิดเหตุมีสภาพชำรุด

และมีรอยต่อระหว่างพื้นถนนเป็นช่วง ๆ น่าเชื่อว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ยางรถยนต์ไปกระแทกแล้วทำให้เกิดการแตกของยาง โดยที่บริเวณถนนที่เกิดเหตุไม่มีป้ายเตือนให้ผู้ใช้งานทราบล่วงหน้าและให้ลดความเร็วรถลง ผู้ฟ้องคดีมีสภาพร่างกายปกติ และขับรถยนต์ด้วยความเร็วไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ว่าการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานขับรถยนต์ของโรงเรียนบ้านป่าหัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ ได้ขับรถยนต์ของทางราชการและเกิดอุบัติเหตุ ทำให้รถยนต์ดังกล่าวได้รับความเสียหาย

แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า ก่อนการเดินทางผู้ฟ้องคดีได้นำรถยนต์เข้าตรวจสภาพที่ศูนย์บริการฟอร์ด จังหวัดน่าน และผู้ฟ้องคดีได้ตรวจเช็ครถยนต์ด้วยตนเองอีกครั้ง โดยเติมน้ำมัน ถัดระดับน้ำมันเครื่อง เช็คลมยางและตรวจสภาพทั่วไป ผู้ฟ้องคดีพักผ่อนนอนหลับเต็มที่ ไม่ได้ดื่มสุรา และขณะขับรถใช้ความเร็วรถประมาณ ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงก็ตาม แต่เมื่อสภาพถนนมีรอยต่อระหว่างพื้นคอนกรีตตลอดทางและชำรุด ซึ่งผู้ฟ้องคดีย่อมคาดหมายได้ว่า อาจทำให้ยางรถยนต์กระแทกได้รับความเสียหายและเกิดอุบัติเหตุได้ ประกอบกับขณะนั้นท้องฟ้ามีดกครึ้ม มีฝนตกเล็กน้อย ถนนเปียกชื้น ย่อมอยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าปกติและพร้อมที่จะหยุดรถยนต์ทันทีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีขับรถมาถึงที่เกิดเหตุ ยางรถยนต์กระแทกกับรอยต่อระหว่างพื้นคอนกรีตแล้วระเบิด ซึ่งแม้จะฟังว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังแล้ว แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะหยุดรถยนต์และบังคับรถยนต์ให้อยู่ในเส้นทางเพื่อป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุได้ เป็นเหตุให้รถยนต์ไถลออกนอกเส้นทางไปเฉี่ยวชนกับต้นไม้ ได้รับความเสียหาย การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลที่มีหน้าที่ขับรถยนต์เช่นผู้ฟ้องคดีจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม โดยที่เหตุแห่งความเสียหายในครั้งนี้เกิดจากพื้นคอนกรีตบริเวณถนนที่เกิดเหตุมีสภาพชำรุดและมีรอยต่อระหว่างพื้นถนนเป็นช่วง ๆ น่าเชื่อว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ยางรถยนต์ไปกระแทกแล้วทำให้เกิดการแตกของยาง โดยที่บริเวณถนนที่เกิดเหตุไม่มีป้ายเตือนให้ผู้ใช้งานทราบล่วงหน้าและให้ลดความเร็วรถลง ผู้ใช้ทางที่ไม่คุ้นเคยกับสภาพถนนจึงอาจเกิดอุบัติเหตุลักษณะดังกล่าวได้ ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เสพสุราหรือสิ่งมีเมาอื่นใด มีสภาพร่างกายปกติ และขับรถด้วยความเร็วประมาณ ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ไม่น่าหวาดเสียว และพฤติการณ์ที่เมื่อประสบเหตุรถยนต์เสียหลักผู้ฟ้องคดียังสามารถควบคุมบังคับรถยนต์ไม่ให้ตกลงไปบริเวณไหล่ทางที่มีความลึก

ประมาณ ๕ เมตรถึง ๖ เมตร ได้ เพราะไม่เช่นนั้นความเสียหายของรถยนต์ก็น่าจะเสียหายรุนแรงมากกว่าที่ปรากฏ รวมทั้งผู้ร่วมเดินทางอาจได้รับบาดเจ็บรุนแรงกว่าที่เป็น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แต่ยังไม่ถึงขนาดเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของผู้มีหน้าที่เช่นนั้นพึงกระทำ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่การกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต ๒ ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๒๐/๒๕๖๗)

ผู้ฟ้องคดีเป็นทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ได้รับคำสั่งให้มาช่วยงานที่ห้องยาของโรงพยาบาล ไม่ใช่ผู้ที่มีวิชาความรู้ทางการแพทย์ จึงเข้าใจและเชื่อได้ว่าผู้อำนวยการโรงพยาบาลมีอำนาจแก้ไขใบสั่งการรักษาพยาบาลได้ ประกอบกับการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอันเป็นเรื่องของวินัยทหาร กรณีจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการโรงพยาบาลอย่างเคร่งครัด ถือเป็นการกระทำโดยมีเหตุอันสมควรให้เชื่อได้โดยสุจริตว่าคำสั่งของผู้บังคับบัญชาชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการแก้ไขข้อมูลรายการยาและเวชภัณฑ์หรือจำนวนเงินตามที่มีการแก้ไขในใบสั่งการรักษาพยาบาลดังกล่าว บันทึกลงในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นหลักฐานว่ามีการจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ออกจากห้องยาของโรงพยาบาล จึงไม่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้กองทัพอากาศได้รับความเสียหาย กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้บัญชาการทหารอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีแก้ไขข้อมูลจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ในระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในระหว่างที่ใบสั่งการรักษาพยาบาลอยู่ที่หมวดดูแลเงินรายได้ นาวาอากาศโท ณ. ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชานำใบสั่งการรักษาพยาบาลมาแก้ไขเพิ่มรายการยาและเวชภัณฑ์หรือจำนวนเงิน หรือเขียนใบสั่งการรักษาพยาบาลขึ้นใหม่ทั้งฉบับ แล้วนำมาให้ผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขข้อมูลรายการยาและเวชภัณฑ์หรือจำนวนเงินตามที่มีการแก้ไขดังกล่าว บันทึกลงในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นหลักฐานว่ามีการจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ออกจากห้องยาของโรงพยาบาล เมื่อได้ยาและเวชภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว นาวาอากาศโท ณ. จะสั่งการให้พลทหารขนไปไว้ในที่ต่าง ๆ เพื่อเตรียมนำออกไปโดยไม่ชอบ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงทหารกองประจำการหรือทหารเกณฑ์ที่ไม่ได้มีหน้าที่ประจำโดยตรงในห้องยา จึงไม่มีวิชาความรู้

ทางการแพทย์ โดยสถานะย่อมไม่อาจทราบหรือเข้าใจได้เลยว่าใบสั่งการรักษาพยาบาลซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจรักษาผู้ป่วย ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อยาและเวชภัณฑ์ที่แพทย์ผู้ทำการตรวจรักษาสั่งให้ผู้ป่วยต้องได้รับ รวมถึงการแก้ไขข้อมูลรายการดังกล่าวซึ่งเป็นคำสั่งเฉพาะทางการแพทย์ มีความไม่ถูกต้องหรือมีความผิดปกติอย่างไร หรือไม่ แม้ใบสั่งการรักษาพยาบาลดังกล่าวจะมีได้ทำการแก้ไขโดยแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษาผู้ป่วยก็ตาม แต่เมื่อนาวาอากาศโท ณ. มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลซึ่งเป็นนายแพทย์ที่มีหน้าที่ในการตรวจรักษาผู้ป่วยด้วย ผู้ฟ้องคดีหรือแม้แต่วิญญชนทั่วไปที่ไม่มีความรู้ทางการแพทย์โดยเฉพาะ ก็ย่อมเข้าใจและเชื่อได้ว่านาวาอากาศโท ณ. มีอำนาจแก้ไขใบสั่งการรักษาพยาบาลดังกล่าวได้ ประกอบกับไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นกับการกระทำที่ไม่สุจริตหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนใด ๆ จากนาวาอากาศโท ณ. อีกทั้ง นอกจากผู้ฟ้องคดีจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนาวาอากาศโท ณ. ในฐานะผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานแล้ว ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนาวาอากาศโท ณ. ในฐานะผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทหารหรือตามแบบธรรมเนียมของทหารด้วย โดยทหารมีหน้าที่ต้องประพฤติปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทหารอันเป็นเรื่องของวินัยทหารตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งวินัยทหารนั้นเป็นหลักสำคัญที่สุดที่ทหารทุกคนจะต้องรักษาอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หากมีการฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ กรณีจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนาวาอากาศโท ณ. อย่างเคร่งครัดด้วย ดังนั้น ตามวิสัยและพฤติการณ์และโดยสถานะของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามคำสั่งของนาวาอากาศโท ณ. ในการบันทึกข้อมูลรายการยาและเวชภัณฑ์หรือจำนวนเงินตามใบสั่งการรักษาพยาบาลที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมลงในระบบคอมพิวเตอร์ของห้องยา นั้น เป็นการกระทำโดยมีเหตุอันสมควรให้เชื่อได้โดยสุจริตว่าคำสั่งของผู้บังคับบัญชาชอบด้วยกฎหมาย และไม่อาจทราบถึงเจตนาหรือวัตถุประสงค์ของนาวาอากาศโท ณ. ที่จะให้ทางราชการได้รับความเสียหาย กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้กองทัพอากาศได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้กระทำละเมิดตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กองทัพอากาศ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๕๖/๒๕๖๗)

๓) การพิจารณาจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบ

เมื่อระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการส่งเงินรายรับที่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บเงินหรือรับชำระเงิน

ในแต่ละวันไว้โดยชัดแจ้ง และเทศบาลก็ได้มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ตรวจสอบระบบภายในของการนำส่งเงินและการเก็บรักษาเงิน กรณีจึงเป็นการวางระบบการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีไว้โดยชัดแจ้งแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักวิชาการเงินและบัญชีของเทศบาลปล่อยปละละเลยในการควบคุมตรวจสอบเงินรายได้ เป็นเหตุให้พนักงานจัดเก็บค่าน้ำประปาเกิดช่องว่างในการทุจริตเงินค่าน้ำประปา ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงเป็นผลจากการที่พนักงานจัดเก็บค่าน้ำประปากระทำการทุจริต และเป็นผลจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ กรณีจึงมิใช่เป็นผลมาจากความบกพร่องในการดำเนินงานของเทศบาลและระบบการดำเนินงานส่วนรวมที่จะนำมาหักส่วนแห่งความรับผิดชอบตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ที่ได้จัดทำรายงานการชำระค่าน้ำประปาในส่วนที่เกี่ยวกับบัญชีผู้ชำระและค้างชำระค่าน้ำประปาตามแบบรายงานที่ผู้ฟ้องคดีจัดทำขึ้นเอง ทำให้ทราบว่ามียอดเงินค่าน้ำประปาค้างชำระเพิ่มขึ้นสูงกว่าปกติ นำไปสู่การตรวจสอบพบว่ามี การทุจริตค่าน้ำประปา และเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่การดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานของผู้ฟ้องคดี มิใช่เหตุที่จะนำมาพิจารณาหักส่วนความรับผิดตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ ของนายอำเภอโนนสูง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลตลาดแคเป็นเงิน ๓๗๖,๕๔๗.๗๖ บาท และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักวิชาการเงินและบัญชีปล่อยปละละเลยในการควบคุมตรวจสอบเงินรายได้ เป็นช่องทางทำให้พนักงานจัดเก็บค่าน้ำประปากระทำการทุจริตเงินค่าน้ำประปา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดกรณีพิพาท ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการส่งเงินรายรับที่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บเงินหรือรับชำระเงินในแต่ละวันไว้โดยชัดแจ้ง โดยให้หัวหน้าหน่วยงานคลังจัดให้มีการตรวจสอบเงินที่ได้รับชำระไว้ตามหลักฐานใบเสร็จรับเงินที่ได้จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ในแต่ละวัน การกำหนดวิธีปฏิบัติกรณีดังกล่าวย่อมมีเหตุผลเพื่อให้มีการควบคุมตรวจสอบการจัดเก็บเงินของเจ้าหน้าที่ให้นำส่งเงินที่ได้จัดเก็บให้ครบถ้วนถูกต้อง และเทศบาลตำบลตลาดแคก็ได้มีคำสั่งที่กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ตรวจสอบระบบภายในของการนำส่งเงินและการเก็บรักษาเงิน กรณีจึงเป็นการวางระบบการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีไว้โดยชัดแจ้งแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ในการควบคุมการใช้ใบเสร็จรับเงินค่าน้ำประปาของนางสาว พ. ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการจดมาตรวัดน้ำ ออกใบเสร็จรับเงิน จัดเก็บเงินค่าน้ำประปาจากผู้ใช้น้ำ ตลอดจนนำเงิน

ค่าน้ำประปาที่จัดเก็บได้ส่งเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อนำฝากธนาคารให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นฯ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับปล่อยปละละเลยในการควบคุมตรวจสอบเงินรายได้ จากการจัดเก็บค่าน้ำประปาและรายได้อื่น ๆ ทำให้นางสาว พ. เกิดช่องทางการทุจริตและก่อให้เกิด ความเสียหายแก่เทศบาลตำบลตลาดแคเป็นระยะเวลาหลายปี ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเป็นผลจากการที่นางสาว พ. กระทำการทุจริต และเป็นผลจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึง ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ กรณีจึงมิใช่เป็นผลมาจากความบกพร่อง ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลตลาดแคและระบบการดำเนินงานส่วนรวมที่จะนำมาหักส่วน แห่งความรับผิดชอบตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ที่ได้จัดทำรายงานการชำระค่าน้ำประปาในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับบัญชีผู้ชำระและค่างชำระค่าน้ำประปาตามแบบรายงานที่ผู้ฟ้องคดีจัดทำขึ้นเอง ทำให้ทราบว่า มียอดเงินค่าน้ำประปาค่างชำระเพิ่มขึ้นสูงกว่าปกติ และนำไปสู่การตรวจสอบพบว่าการทุจริต ค่าน้ำประปา เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลตลาดแคสามารถติดตามเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกรณีการทุจริตดังกล่าวในเวลาต่อมา ก็ตาม แต่การดำเนินการดังกล่าวก็ย่อมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานของผู้ฟ้องคดีตามที่เทศบาลตำบลตลาดแคได้มอบหมาย เพื่อให้การบริหารงานและปฏิบัติงานภายในเทศบาลตำบลตลาดแคเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง เหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการ กรณีจึงมิใช่เหตุที่จะนำมาพิจารณาหักส่วนความรับผิดได้ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏว่า เงินของกองการประปา เทศบาลตำบลตลาดแค ขาดบัญชีตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวนทั้งสิ้นเป็นเงิน ๙๘๑,๐๔๓.๒๐ บาท แต่นางสาว พ. ผู้ทุจริต ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลตลาดแคแล้วบางส่วน คงเหลือความเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๗๘๘,๑๑๑.๒๐ บาท ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายในช่วงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ จำนวน ๓๔๑,๐๖๓.๒ บาท โดยที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับนางสาว ย. จึงได้รับผิดคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงิน ๑๐๒,๓๑๘.๙๖ บาท และหลังจากบรรจุและแต่งตั้ง เป็นพนักงานเทศบาล (วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓) รับผิดชอบในอัตรา ร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๔๕๗,๐๔๘ บาท คิดเป็นเงิน ๒๗๔,๒๒๘.๘๐ บาท รวมเป็นเงิน ที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบทั้งสิ้นจำนวน ๓๗๖,๕๔๗.๗๖ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๓๗/๒๕๖๗)

การที่นายกเทศมนตรีลงนามอนุมัติรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการอบรม สัมมนาและทัศนศึกษาดูงาน และอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายในส่วนที่สำรองจ่าย ไปก่อน ทั้งที่ทราบอยู่ก่อนแล้วว่าในจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ มีบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ตามวัตถุประสงค์ของโครงการรวมอยู่ด้วย และไม่สิทธิที่จะเบิกค่าใช้จ่ายในโครงการได้ตามข้อ ๗

ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๙ กรณีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว และก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาล อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบเต็มจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเทศบาล แต่เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเรียกให้นายกเทศมนตรีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๗๐ ของความเสียหายทั้งหมด จึงนับว่าเป็นคุณแล้ว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เทศบาลตำบลยะหริ่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๔๕๕,๖๑๖ บาท กรณีกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลยะหริ่งได้อนุมัติให้เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในโครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานโดยผิดระเบียบ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาง ศ. นักริชาการศึกษา ๖ ว รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองการศึกษา ได้เสนอโครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล พนักงานจ้าง คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อผู้ฟ้องคดี โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการในข้อ ๓ ว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล พนักงานจ้าง คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี นำกลับมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนขององค์กร จะเห็นได้ว่า กลุ่มเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของโครงการจะต้องมีกลุ่มหรือองค์กรในสังกัดจึงจะนำความรู้มาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนขององค์กรได้ต่อไป มิได้หมายถึงบุคคลใดก็ได้ที่สามารถที่จะเข้าร่วมโครงการได้ทั้งหมด ข้อเท็จจริงยังปรากฏอีกว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะมีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ อนุมัติให้คณะกรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี จำนวน ๑๗๑ ราย เข้าร่วมโครงการ ปรากฏว่า นาง ศ. ได้มีบันทึกข้อความ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ทักท้วงคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการว่าผู้เข้าร่วมโครงการฯ บางรายตามที่แจ้งมานั้นมีคุณสมบัติไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในโครงการฯ แต่ผู้ฟ้องคดีมีข้อสั่งการว่า “ดำเนินการ” อันเป็นการยืนยันให้ผู้มีรายชื่อตามคำสั่งลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีสิทธิเข้าร่วมโครงการฯ กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทราบอยู่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะมีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แล้วว่าบุคคลจำนวน ๑๓๒ คน ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานตามโครงการฯ มิใช่บุคคลกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่จะมีสิทธิและสามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานตามโครงการฯ ตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลยะหริ่งในขณะนั้น ย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการสั่ง อนุญาต และอนุมัติ

เกี่ยวกับราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตลอดจนเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของพนักงานเทศบาล และลูกจ้างเทศบาลตามมาตรา ๔๘ เตรส (๑) และมาตรา ๔๘ สัตตรส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ การที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการอนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายให้กับบุคคล ดังกล่าวจึงเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนของความเสียหายดังกล่าว แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้อัตราร้อยละ ๗๐ ของความเสียหายจำนวน ๖๔๙,๔๔๐ บาท เป็นเงิน ๔๕๔,๖๐๘ บาท จึงนับว่าเป็นคุณกับผู้ฟ้องคดีมากแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๔๕๕,๖๑๖ บาท จากกรณีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายและค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามโครงการฯ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๘๗/๒๕๖๗)

การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการตรวจรับพัสดุได้ทำการตรวจรับรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงอเนกประสงค์ที่มีคุณลักษณะไม่เป็นไปตามความต้องการของเทศบาล และการที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะปลัดเทศบาลลงลายมือชื่อในใบตรวจรับพัสดุและในใบรับรองของผู้เบิกเห็นควรให้จ่ายเงินแก่ผู้ขาย ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เทศบาลได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาล ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากจะให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลทุกหน้าที่ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงเห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในการปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล ซึ่งเป็นพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาลมากกว่าเพียงหน้าที่เดียว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ของผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนในฐานะคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เป็นเงินจำนวน ๓๐,๘๔๑.๑๒ บาท และในฐานะปลัดเทศบาลตำบลกระหาด เป็นเงินจำนวน ๕๑,๔๐๑.๘๗ บาท กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดี

ได้ลงนามตรวจรับพัสดุที่มีคุณลักษณะไม่เป็นไปตามความต้องการของเทศบาลตำบลกระหาด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เทศบาลตำบลกระหาดได้ตั้งเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ประเภทเงินอุดหนุน) เพื่อจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง ๑ คัน ขนาดความจุไม่น้อยกว่า ๖,๐๐๐ ลิตร ชนิด ๖ ล้อ มีกำลังแรงม้าไม่น้อยกว่า ๑๗๐ แรงม้า พร้อมติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ครบชุด จำนวน ๑ คัน แม้ในชั้นการตั้งเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ประเภทเงินอุดหนุน) เพื่อจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ ขนาดความจุไม่น้อยกว่า ๖,๐๐๐ ลิตร ในชั้นการกำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง และกำหนดราคากลางของรถยนต์บรรทุกน้ำแบบอเนกประสงค์ รวมทั้งในชั้นจัดทำประกาศสอบราคาซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ จะมีได้มีการกำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของครุภัณฑ์ดังกล่าวไว้ว่าต้องเป็นรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง (G.V.W.) ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ กิโลกรัม อย่างไรก็ตาม โดยที่ข้อ ๔.๔ ของประกาศสอบราคาได้กำหนดให้ผู้เสนอราคาจะต้องส่งแคตตาล็อกและหรือแบบรูปรายการละเอียดคุณลักษณะของสิ่งของที่สอบราคาซื้อไปพร้อมกับใบเสนอราคาเพื่อประกอบการพิจารณา เมื่อคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาคัดเลือกห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ได้จัดส่งแคตตาล็อกมาเพื่อประกอบการพิจารณาไว้แล้ว ดังนั้น แม้เอกสารต่าง ๆ ของฝ่ายเทศบาลตำบลกระหาดจะมีได้มีการระบุคุณลักษณะพื้นฐานของรถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ว่า จะต้องมียานยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง (G.V.W.) ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ กิโลกรัม ไว้ก็ตาม แต่หากผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจสอบรถยนต์บรรทุกที่ผู้ขายส่งมอบกับแคตตาล็อกก็จะทราบได้โดยง่ายว่า รถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ ขนาด ๑๗๕ แรงม้า ที่ผู้ขายส่งมอบ มีน้ำหนักรวมยานยนต์บรรทุกเพียง ๙,๕๐๐ กิโลกรัม โดยหัวถังและแชสซีส์มีน้ำหนัก ๒,๕๖๐ กิโลกรัม จึงเหลือน้ำหนักบรรทุกเพียง ๖,๙๔๐ กิโลกรัม ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจะต้องตรวจสอบน้ำหนักถังและอุปกรณ์ว่ามีน้ำหนักเท่าใดก็จะทราบได้ว่ารถบรรทุกน้ำที่ตนตรวจรับสามารถบรรทุกน้ำได้กี่ลิตร ซึ่งถึงพร้อมอุปกรณ์มีน้ำหนักรวม ๒,๐๔๐ กิโลกรัม เมื่อนำมาหักออกจากน้ำหนักรวมยานยนต์บรรทุกจะเหลือน้ำหนักที่สามารถบรรทุกน้ำได้เพียง ๔,๙๐๐ กิโลกรัม หรือ ๔,๙๐๐ ลิตร (๖,๙๔๐-๒,๐๔๐) เมื่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ได้ตรวจสอบน้ำหนักถังและน้ำหนักถังรวมอุปกรณ์ดังกล่าว จึงทำให้รถบรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ที่จัดซื้อ มีคุณลักษณะไม่เป็นไปตามความต้องการของเทศบาลตำบลกระหาด การทำหน้าที่ตรวจรับพัสดุของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๖๔ (๒) ที่กำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุต้องตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักฐานที่ตกลงกันไว้ พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลกระหาดได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาลตำบลกระหาด ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่

ในตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลกระหาด ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาล ให้เป็นไปตามนโยบายและกฎหมาย ซึ่งรวมถึงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อในใบตรวจรับพัสดุ ในฐานะปลัดเทศบาลตำบลกระหาด และในใบรับรองของผู้เบิก เห็นควรให้จ่ายเงินแก่ผู้ขายโดยมิได้ ทักท้วงว่ารถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิงแบบอเนกประสงค์ที่ผู้ขายส่งมอบไม่เป็นไปตามความต้องการ ของเทศบาลตำบลกระหาด จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลกระหาดได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาลตำบล กระหาดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกหน้าที่หนึ่ง เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในฐานะประธานกรรมการ ตรวจรับพัสดุและในตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลกระหาด เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลกระหาด ได้รับความเสียหายทั้งสองหน้าที่ดังกล่าว หากจะให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่เทศบาลตำบลกระหาดทุกหน้าที่ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรง แห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณีแล้ว จึงเห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนในการปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาลตำบลกระหาด ซึ่งเป็นพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีกระทำ ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาลตำบลกระหาด มากกว่าเพียงหน้าที่เดียว เมื่อรถยนต์ที่เทศบาลตำบลกระหาดจัดซื้อมาเป็นรถยนต์ยี่ห้อฮิซุซุ รุ่น NQR๗๕LY๕๒E ราคาไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ๑,๐๗๙,๔๓๙.๒๕ บาท โดยรถยนต์ยี่ห้อเดียวกัน ที่สามารถบรรทุกน้ำ ๖,๐๐๐ ลิตรได้ คือ รุ่น FTR๓๔JZL กำลังแรงม้า ๒๔๐ แรงม้า น้ำหนักกรร รวมน้ำหนักบรรทุก (G.V.W.) ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม ราคาไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ๑,๕๙๓,๔๕๗.๙๔ บาท ดังนั้น การจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำอเนกประสงค์ดังกล่าวทำให้เทศบาลตำบลกระหาด ได้รับความเสียหายต้องจ่ายเงินเกินกว่าที่ควรจัดซื้อเป็นเงิน ๕๑๔,๐๑๘.๖๙ บาท (๑,๕๙๓,๔๕๗.๙๔ - ๑,๐๗๙,๔๓๙.๒๕) เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะปลัดเทศบาลตำบลกระหาดรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลกระหาดร้อยละ ๑๐ ของความเสียหายดังกล่าว เป็นเงิน ๕๑,๔๐๑.๘๗ บาท ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๐๑/๒๕๖๓)

กรณีความเสียหายจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ เฉพาะในส่วนความเสียหายในขั้นตอน การระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท นั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบ กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย วางมาตรการ โครงการที่อนุมัติไปแล้ว ทั้งมีอำนาจสั่งการข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ในการกำกับดูแล การระงับยับยั้ง หรือแก้ไขปัญหากับการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าวตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในฐานะ ประธาน กชช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการ

และโครงการรับจำนำข้าวเปลือก กลับไม่ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม หรือสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงานตรวจสอบให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาที่หน่วยตรวจสอบแจ้งให้ทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพียงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ และดำเนินการต่อไป แล้วรอรายงานจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เมื่อได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีการทุจริต ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็เชื่อรายงานดังกล่าวทั้งที่แตกต่างจากผลการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบข้างต้นอย่างมีนัยสำคัญ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการอย่างใดต่อไป พฤติการณ์ดังกล่าวจึงไม่อาจถือได้ว่า ความเสียหายจากการกระทำละเมิดในกรณีนี้เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมแต่อย่างใด หากแต่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เอง กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะหักส่วนแห่งความรับผิดในกรณีดังกล่าวตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และโดยที่ผลจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้เจ้าหน้าที่และเอกชนที่เกี่ยวข้องมีโอกาสแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบการเงินการคลังของประเทศและเกิดผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดิน เป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรงเป็นจำนวนเงินถึง ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท เมื่อได้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีแล้ว จึงไม่มีเหตุอันสมควรที่จะหักส่วนแห่งความรับผิดในกรณีดังกล่าวตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม โดยที่ความเสียหายเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกรัฐมนตรีและประธาน กษ. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการรับจำนำข้าวเปลือกที่ได้แถลงต่อรัฐสภา ทั้งมีอำนาจตามกฎหมายในการระงับยับยั้งหรือแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าว แต่มิได้ดำเนินการดังกล่าวอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ จึงสมควรกำหนดสัดส่วนความรับผิดของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยให้รับผิดในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจากการระบายข้าวด้วยวิธีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) จำนวน ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท คิดเป็นเงินที่ต้องรับผิดจำนวน ๑๐,๐๒๘,๘๖๑,๘๘๐.๘๓ บาท

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๖๐-๑๖๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่) หน้า ๔๙๐-๔๙๘

๓.๔.๒ การกระทำละเมิดที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

การที่เจ้าหน้าที่ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมในการสมัครคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหาร เป็นการกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ของตน มิใช่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือตามที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด หากแต่เป็นเรื่องที่กระทำไปเพื่อประโยชน์แก่ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวโดยแท้ ดังนั้น การเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งให้แก่เจ้าหน้าที่รายดังกล่าวซึ่งไม่มีสิทธิตามกฎหมาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐอันมิใช่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย หน่วยงานของรัฐไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ดังนั้น คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๓๙,๐๐๐ บาท กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมในการสมัครคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาชุมชน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓)

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีประกาศคณะกรรมการสอบคัดเลือกพนักงานส่วนตำบลตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการในตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการ ระดับ ๖ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นใบสมัครเข้ารับการสอบคัดเลือกพนักงานส่วนตำบลตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาชุมชน โดยผู้ฟ้องคดีได้เพิ่มเติมข้อความงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุลงในเอกสารสำเนาคำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เรื่อง การแบ่งงานภายในกองแผนและงบประมาณ และได้อ้างส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวประกอบใบสมัครเข้ารับการสอบคัดเลือกพนักงานส่วนตำบล เพื่อให้เจ้าหน้าที่รับสมัครสอบคัดเลือกและตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครเข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาชุมชนหลงเชื่อและเข้าใจว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามประกาศสอบคัดเลือก เมื่อเอกสารสำเนาคำสั่งที่ผู้ฟ้องคดีนำมาแสดงนั้นมีข้อความไม่ตรงกับต้นฉบับ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการทำปลอมเอกสารและเป็นการใช้เอกสารปลอม ซึ่งผลของการปลอมเอกสารดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติในตำแหน่งที่สมัครเข้ารับการคัดเลือก จนในที่สุดทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการและพัฒนาชุมชน สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้รับเงินประจำตำแหน่งในอัตราเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๒๖ เดือน คิดเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๓๙,๐๐๐ บาท อย่างไรก็ดี โดยที่การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำนอกเหนือ

อำนาจหน้าที่ของตน มิใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือตามที่มีผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด หากแต่เป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีกระทำไปเพื่อประโยชน์ แก่ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดีโดยแท้ หาได้เป็นการกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใดไม่ การเบิกจ่าย เงินประจำตำแหน่งเป็นเงินจำนวน ๓๙,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ไม่มีสิทธิตามกฎหมายจึงเป็น การกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันมิใช่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย ของผู้ฟ้องคดี และการที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน เป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดได้ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่ และด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้นตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อการกระทำ ของผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือตามที่มีผู้บังคับบัญชามีคำสั่ง หรือมอบหมายให้ปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบที่ต้องดำเนินการใช้สิทธิเรียกเงินคืน จากผู้ฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมไม่อาจอาศัยอำนาจ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๘๑/๒๕๖๘)

๓.๕ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

๑) อายุความการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีเจ้าหน้าที่กำหนดราคากลางสูงกว่าที่ควรจะเป็น วันที่จะถือว่าเจ้าหน้าที่ กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ คือ วันที่หน่วยงานของรัฐทำสัญญาจ้าง ซึ่งมีผลทำให้ สัญญาจ้างมีผลผูกพันให้ทางราชการได้รับความเสียหายโดยต้องจ่ายค่าจ้างสูงกว่าความเป็นจริง ดังกล่าว หน่วยงานของรัฐจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความสิบปี นับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นกำหนด อายุความดังกล่าว คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรียกให้ ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี ได้ลงนามอนุมัติราคากลางที่สูงกว่าที่ควรจะเป็นตามโครงการก่อสร้าง ระบบชลประทานเพื่อการเกษตร (ระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร) ทำให้สำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษาได้รับความเสียหาย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ทำละเมิดจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ทางราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วยและได้มีหนังสือรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวไปยังกระทรวงการคลัง ต่อมา กระทรวงการคลังมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานีซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับความเสียหาย ให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาและผู้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบบราคากลางรับผิดชอบร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๓๖๕,๖๙๗.๗๓ บาท จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าตามกรณีพิพาทไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิด สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจึงมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ แม้จะเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้วก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานีได้ทำสัญญาจ้างก่อสร้างระบบชลประทานเพื่อการเกษตร (ระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร) ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่สัญญาจ้างมีผลผูกพันให้ทางราชการได้รับความเสียหายโดยต้องจ่ายค่าจ้างสูงกว่าความเป็นจริง วันดังกล่าวจึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อผู้ฟ้องคดีและเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้ฟ้องคดีโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นผลให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๓๓/๒๕๖๗)

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ อันเกิดจากการจัดซื้อที่ดิน ในราคาสูงกว่าที่ควรจะเป็น วันที่หน่วยงานของรัฐทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินถือเป็นวันทำละเมิด ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในสิบปีนับแต่วันดังกล่าว ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่หน่วยงานของรัฐ ใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นกำหนดอายุความดังกล่าว คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ของนายกเทศมนตรีตำบลขนอม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ ค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินจำนวน ๕๗๔,๕๐๐ บาท กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีขณะที่ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลขนอมได้ลงนามอนุมัติให้จัดซื้อที่ดินเพื่อใช้ก่อสร้างสำนักงานเทศบาลในราคา สูงกว่าที่ควรจะเป็น ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๗ รายงานผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดกระทำการละเมิด แต่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และเห็นว่า การจัดซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างสำนักงานเทศบาลตำบลขนอมมีกรณีเชื่อได้ว่าการปลอมเอกสารหนังสือ รับรองราคาประเมินที่ดินของสำนักงานที่ดินอำเภอขนอมและนำมาใช้ในการดำเนินการจัดซื้อที่ดิน ในราคา ๓,๒๕๐,๐๐๐ บาท สูงกว่าราคาประเมินของทางราชการที่สามารถจัดซื้อได้ตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประกวดราคาเป็นเงิน ๑,๔๓๖,๒๕๐ บาท จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลตำบลขนอมในอัตราร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๑,๔๓๖,๒๕๐ บาท คิดเป็นเงิน ๒๘๗,๒๕๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงนามเห็นชอบท้ายหนังสือรายงาน ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ และได้รายงานให้กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลาง ตรวจสอบ เมื่อปรากฏว่าในคดีนี้กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณากลับมายัง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลำช้า ซึ่งในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเช่นนี้ ข้อ ๑๗ วรรคห้า ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปี สิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลา ดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลา สองปีดังกล่าวจะต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย กล่าวคือ เทศบาลตำบลขนอมต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน จากผู้ฟ้องคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีกระทำการละเมิด ด้วยการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินเพื่อก่อสร้างสำนักงานเทศบาลตำบลขนอม ซึ่งจะครบกำหนด

สิบปีในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๖ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลตำบลขนอม จำนวน ๒๘๗,๒๕๐ บาท และออกคำสั่งลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ตามความเห็นของกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลาง ให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลตำบลขนอม จากจำนวน ๒๘๗,๒๕๐ บาท เป็นจำนวน ๕๓๗,๕๐๐ บาท ซึ่งคำสั่งหลังนี้เป็นเพียงการแก้ไขจำนวนเงินที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดไว้เท่านั้น จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องโดยการออกคำสั่งให้คดีใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ซึ่งขาดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว คำสั่งลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ และคำสั่งลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลตำบลขนอมจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๘๑/๒๕๖๗)

การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีจึงต้องนับวันสิ้นสุดของระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย แม้ว่าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่ก็ตาม ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น แม้หน่วยงานของรัฐจะออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่กรณีจะถือว่าเป็นการออกคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดด้วย แม้อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องจะครบกำหนดในวันหยุดทำการ หน่วยงานของรัฐก็ต้องออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และเจ้าหน้าที่ต้องได้รับคำสั่งดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายภายในกำหนดอายุความดังกล่าวหาไม่แล้ว ย่อมเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความตามที่กฎหมายกำหนด

คดีนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี รวมเป็นเงินจำนวนคนละ ๒๒๑,๐๔๐ บาท กรณีการจัดการแข่งขันกีฬามีการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณารายงานผลการสอบของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้วลงนามในรายงานดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ วันดังกล่าวจึงถือเป็นวันรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัว

เจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องสองปีจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยเริ่มนับวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นวันแรก และครบกำหนดสองปีในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และมีหนังสือแจ้งคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ โดยฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์จันทบุรี เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ไปยังที่อยู่อันถือเป็นภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยมีบุคคลลงลายมือชื่อรับไว้แทนผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ กรณีจึงถือเป็นการแจ้งคำสั่งโดยชอบตามมาตรา ๖๙ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวจึงมีผลบังคับผูกพันหรือใช้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิใช่วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่ง และแม้วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จะตรงกับวันศุกร์และไม่สามารถแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบในวันถัดไปเนื่องจากตรงกับวันเสาร์และวันอาทิตย์ แต่กรณีดังกล่าวก็ไม่อาจยกเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด และวันสิ้นสุดหรือวันสุดท้ายของระยะเวลานั้นเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนคนละ ๒๒๑,๐๔๐ บาท โดยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (ครบกำหนดสองปีในวันจันทร์ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖) ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามหนังสือลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน แม้ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีคำสั่งลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ แก้ไขคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง อันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามนัยข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่คำสั่งลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเพียงการพิจารณาแก้ไขความรับผิดในจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดตามคำสั่งเดิมซึ่งเป็นความผิดในฐานะเดิม เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าคำสั่งเดิมตามคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความสองปีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แก้ไขเพียงจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดดังกล่าว จึงไม่มีผลทำให้การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากมูลละเมิดเดียวกันที่ขาดอายุความแล้ว กลับมามีผลเริ่มนับอายุความใหม่ได้ กรณีจึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความตามที่กฎหมายกำหนดแล้วเช่นกัน ดังนั้น คำสั่งลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๙๐/๒๕๖๗)

การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ โดยมูลละเมิดดังกล่าวมีพฤติการณ์อันเป็นการกระทำที่มีความผิดทางอาญา ซึ่งมีอายุความการฟ้องคดีอาญายี่สิบปี สิทธิเรียกร้องของหน่วยงานของรัฐกรณีนี้จึงเป็นสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่ตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญาที่ยาวกว่าสิทธิเรียกร้องความรับผิดทางละเมิด จึงต้องนำเอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาใช้บังคับตามมาตรา ๔๔๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อมูลกรณีดังกล่าวมีการฟ้องเจ้าหน้าที่เป็นจำเลยในคดีอาญาเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ อายุความที่จะฟ้องคดีหรือใช้สิทธิเรียกร้องทางแพ่งจึงสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อปรากฏว่าในระหว่างที่คดีอาญายังไม่เสร็จเด็ดขาดหรือถึงที่สุด หน่วยงานของรัฐได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความ

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ ของอธิบดีกรมพลศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑,๗๖๙,๐๐๘.๑๓ บาท กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะคณะกรรมการตรวจการจ้างมีมติงดหรือลดค่าปรับที่ทางราชการได้รับไว้แล้วคืนให้แก่ผู้รับจ้างโดยไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรมพลศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาตรวจสอบของกระทรวงการคลังที่เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีกับคณะกรรมการตรวจการจ้างรับผิดชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๗ ของจำนวนค่าเสียหาย เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเงินจำนวน ๑,๗๖๙,๐๐๘.๑๓ บาท แม้เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งอนุมัติให้จ่ายเงินค่าปรับคืนแก่ผู้รับจ้างทั้ง ๔ หมวดยาน อันถือเป็นวันทำละเมิดเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓ กรณีจึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม เมื่อมูลกรณีดังกล่าวมีพฤติการณ์อันเป็นการกระทำที่มีความผิดทางอาญา และข้อเท็จจริงปรากฏว่าวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ พนักงานอัยการโจทก์ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีรวมถึงคณะกรรมการตรวจการจ้างรายอื่นรวม ๑๑ คน เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ ประกอบกับมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ โดยที่ความผิดตามมาตรา ๑๕๑ ดังกล่าว มีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งมีอายุความการฟ้องคดีอาญายี่สิบปีตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน

สิทธิเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กรณีนี้จึงเป็นสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิด มีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญาที่ยาวกว่าสิทธิเรียกร้อง ความรับผิดทางละเมิด จึงต้องนำเอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาใช้บังคับตามนัยมาตรา ๔๔๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อมูลกรณีดังกล่าวมีการฟ้องผู้ฟ้องคดี เป็นจำเลยในคดีอาญาเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ อายุความที่จะฟ้องคดีหรือใช้สิทธิเรียกร้อง ทางแพ่งจึงสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อปรากฏว่าในระหว่างที่คดีอาญายังไม่เสร็จเด็ดขาดหรือถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งเรียกให้ ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดี รับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องภายใน กำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และยี่สิบปีนับแต่วันทำละเมิด ตามนัยมาตรา ๔๔๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๐/๒๕๖๘)

๒) อายุความการฟ้องให้ทายาทของเจ้าหน้าที่ที่ถึงแก่ความตายชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๖ กรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ภายในกำหนดอายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ได้กระทำการอื่นใดอันมีผล เป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี อันเป็นเหตุให้อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องสะดุดหยุดลง ตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตั้งแต่เวลาที่คำสั่งนั้นมีผล ใช้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิด อันทำให้ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนนั้นไม่นับเข้าในอายุความ และต้องเริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และเมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว トラบใดที่คำสั่งให้ชดใช้เงินนั้นยังไม่สิ้นผลโดยการถูกเพิกถอน หรือสิ้นผลบังคับลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น อายุความที่สะดุดหยุดลงจึงยังไม่เริ่มนับใหม่ ดังนั้น เมื่อยังไม่มีเหตุทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดลง การที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหาย นำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงยังไม่พ้นกำหนดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องแต่อย่างใด

คดีนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาท (ผู้ฟ้องคดี) มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชีใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๓,๗๒๒,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาท ระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๗,๓๓๓.๓๐ บาท และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาท ระหว่างวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๖ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๒๓๓,๓๓๓.๓๓ บาท โดยชำระให้ครบถ้วนภายใน ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับคำสั่ง กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการทุจริตแก้ไขเพิ่มเติมตัวเลขและตัวอักษรในเช็คธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๑๖ ฉบับ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้นำเงินมาชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้อุทธรณ์ จึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เท่านั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาทเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และมีผลทำให้อายุความใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ว่าจะเป็นการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือการฟ้องคดีต่อศาลเริ่มนับแต่เวลานั้นเป็นต้นไป ต่อมา กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า มีผู้ต้องรับผิดโดยในส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเสนาท ระหว่างวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๖ ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราคนละ ๑ ใน ๓ ของความเสียหายที่เกิดขึ้นในเช็คแต่ละฉบับที่ตนเกี่ยวข้อง ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตรา ๑ ใน ๓ ของความเสียหายที่เกิดขึ้นในเช็ครายการที่ ๑๕ และรายการที่ ๑๖ เป็นเงินจำนวน ๒๓๓,๓๓๓.๓๓ บาท และให้ชำระครบถ้วนภายใน ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับคำสั่ง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ คำสั่งให้ชดใช้เงินดังกล่าวจึงมีผลใช้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นับแต่ได้รับแจ้ง และเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และโดยที่การออกคำสั่งของหน่วยงานของรัฐเช่นนี้เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ได้กระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี อันเป็นเหตุให้อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตั้งแต่เวลาที่คำสั่งนั้นมีผลใช้ขึ้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดอันทำให้ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนหน้านี้ไม่นับเข้าในอายุความและต้องเริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕

แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และเมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว トラบใดที่คำสั่งให้ชดใช้เงินนั้น ยังไม่สิ้นผลโดยการถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลบังคับลงโดยเงื่อนไขหรือเหตุอื่น อายุความที่สะดุดหยุดลงจึงยังไม่เริ่มนับใหม่ ดังนั้น เมื่อยังไม่มีเหตุทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดลง การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จึงยังไม่พ้นกำหนดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องแต่อย่างใด เมื่อคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งคัดค้าน คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กระทำละเมิด และไม่ได้โต้แย้งคัดค้าน จำนวนเงินที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้ต้องชำระ ประเด็นดังกล่าวจึงยุติตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เห็นควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ย จนถึงวันฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๕๙,๒๕๓.๓๕ บาท และชำระดอกเบี้ยของต้นเงินจำนวน ๒๓๓,๓๓๓.๓๓ บาท ตั้งแต่วันถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๓/๒๕๖๘)

๔. การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

การที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดและต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐโอนที่ดินให้แก่บุตรโดยเสนหาไม่มีค่าตอบแทนภายหลังจากคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นที่สุด พฤติการณ์เป็นการหลีกเลี่ยงมิให้ที่ดินดังกล่าวถูกยึดใช้หนี้แก่หน่วยงานของรัฐ จึงเป็นการทำนิติกรรมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นการแสดงเจตนาลวงตกเป็นโมฆะไม่มีผลบังคับกันได้ตามมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยกความเสียหายขึ้นกล่าวอ้างได้ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน กรณีต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนที่ดินเป็นเพียงผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินไว้แทนเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น ที่ดินพิพาทจึงยังเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดอยู่ หน่วยงานของรัฐจึงมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดที่ดินพิพาทและนำมาขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินตามคำสั่งให้ครบถ้วนได้

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่อธิบดีกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งที่ ๓๑๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ยึดทรัพย์สินที่ได้รับโอนจากเจ้าหน้าที่ และประกาศที่ ๘๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ยึดทรัพย์สินที่ได้รับโอนจากเจ้าหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งและประกาศดังกล่าว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรียกให้นาย ว. บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดี ซึ่งดำรงตำแหน่งนายตรวจศุลกากร สังกัดกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๙๑๘,๓๗๕ บาท กรณีกล่าวหาว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตของบริษัทเอกชนที่ไม่ได้ส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักรตามใบขนสินค้า

ขาออกที่สำแดง แต่นำใบขนสินค้าไปยื่นขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากร เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย นาย ว. จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ เฉพาะส่วนที่ให้ นาย ว. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกินกว่าจำนวน ๓๒๑,๔๓๑.๒๕ บาท ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ นาย ว. ได้จดทะเบียนให้ที่ดินมีโฉนดแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุตร โดยเสนอหาไม่มีค่าตอบแทน หลังจากนั้น ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ยืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙ เรียกให้นาย ว. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๓๒๑,๔๓๑.๒๕ บาท เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด แต่นาย ว. เพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งที่ ๓๑๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับโอนจากนาย ว. และมีประกาศที่ ๘๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ให้ยึดที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีราคาประมาณ ๕๘๐,๐๐๐ บาท จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าการที่นาย ว. จดทะเบียนให้ที่ดินที่พิพาทแก่ผู้ฟ้องคดีโดยเสนอหาไม่มีค่าตอบแทนเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หลังจากที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว พฤติการณ์แห่งการกระทำดังกล่าวของนาย ว. จึงเป็นการหลีกเลี่ยงมิให้ที่ดินพิพาทถูกยึดใช้หนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เพราะหากนาย ว. ประสงค์จะโอนที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยเสนอหาแล้ว ไม่มีเหตุใดที่จะต้องมาโอนให้หลังจากศาลมีคำพิพากษา นอกจากการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องถูกบังคับคดีตามคำพิพากษา จึงเป็นการทำนิติกรรมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นการแสดงเจตนาหลงตกเป็นโมฆะไม่มีผลบังคับกันได้ตามมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้มีส่วนได้เสียยกความเสียเปล่าขึ้นกล่าวอ้างได้ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่พิพาทไว้แทนนาย ว. บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ที่ดินพิพาทจึงยังเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย ว. อยู่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ เฉพาะส่วนที่ให้นาย ว. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกินกว่าจำนวน ๓๒๑,๔๓๑.๒๕ บาท คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินจึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๖๓/๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งที่ ๓๑๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับโอนจากนาย ว. และมีประกาศที่ ๘๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ให้ยึดที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนนาย ว. บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดที่ดินของผู้ฟ้องคดีภายในอายุความ ๑๐ ปี นับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามที่มาตรา ๕๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบที่จะใช้

มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๑๗ ของระเบียบกรมศุลกากรว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึด หรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๕๕ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับผู้ฟ้องคดีพอสมควรแก่เหตุกับหนี้ที่ต้องชำระ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขายทอดตลาดได้ราคาเกินกว่าจำนวนหนี้ที่ค้างชำระทั้งหมดดังกล่าว ให้คืนส่วนที่เกินจำนวนหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีถือกรรมสิทธิ์ไว้แทน นาย ว. บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดี ตามคำสั่งที่ ๓๑๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และประกาศที่ ๘๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่สั่งให้ยึดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับโอนจากนาย ว. จึงเป็นคำสั่งและประกาศที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๕๕/๒๕๖๗)

กรณีที่กระทรวงการคลังโดยปลัดกระทรวงการคลังมีหนังสือปฏิเสธการขอคืนส่วนของผู้ร้อง ในฐานะเจ้าของรวมทรัพย์สินที่ถูกยึดและอายัดมาจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด นั้น เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่สืบเนื่องมาจากการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่ได้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่ออกแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด อันถือได้ว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้อำนาจไว้ เมื่อปรากฏว่าผู้ร้องและเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเป็นสามีภรรยาด้วยกันไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย แต่อยู่กินฉันสามีภริยาโดยมีเจตนาเปิดเผย พฤติการณ์ย่อมถือได้ว่าทั้งสองคนอยู่อาศัยร่วมกันตลอดมาและมีเจตนาเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่หามาได้ร่วมกันเช่นเดียวกับสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อทรัพย์สินที่ผู้ร้องขอให้คืนส่วนเป็นทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้มาภายหลังจากอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้ร้อง ผู้ร้องจึงย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมที่มีส่วนในทรัพย์สินที่ร้องขอให้คืนส่วนตามมาตรา ๑๓๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้จะไม่ปรากฏชื่อผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดังกล่าวก็ตาม ดังนั้น ผู้ร้องจึงเป็นผู้มีสิทธิขอคืนส่วนในทรัพย์สินดังกล่าวจากการขายทอดตลาด การที่กระทรวงการคลังโดยปลัดกระทรวงการคลังมีหนังสือปฏิเสธการขอคืนส่วนจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ร้อง

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๖๐-๑๖๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)

หน้า ๔๙๐-๔๙๘

บทที่ ๑๘

คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

๑. การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๑.๑ การกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนการเวนคืน

แม้ที่ดินที่ถูกเวนคืนของผู้ฟ้องคดีจะเป็นที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ แต่เจ้าหน้าที่เวนคืนมีหน้าที่ตามกฎหมายในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อทำการสอบสวนให้ทราบว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีเอกสารสิทธิดังกล่าวหรือไม่ การปฏิเสธการสอบสวนสิทธิโดยมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการสอบสวนให้ทราบถึงผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินจากนางสาว ว. จำนวน ๒ แปลง คือ (๑) ที่ดินตามหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ เนื้อที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๗๘ ตารางวา และ (๒) ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๐๕๒ เนื้อที่ ๒ ไร่ ๒ งาน ๖๘ ตารางวา ภายหลังที่ดินแปลงนี้ได้ออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๙๓๕๑ เนื้อที่ ๒ ไร่ ๒ งาน ๗๓ ตารางวา ต่อมา ที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน-นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๙๓๕๑ ของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนทั้งแปลง และผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวแล้ว ต่อมา ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีเพื่อเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๙๓๕๑ จากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เข้าแจ้งขังรังวัดเอกชนรังวัดที่ดินตามหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ ผลการรังวัดได้เนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๒๙ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่ายังมีที่ดินที่มีการครอบครองทำประโยชน์เนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๒๙ ตารางวา ซึ่งยังไม่ได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน ขอให้ดำเนินการสอบสวนสิทธิตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แล้วทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ต่อไป แต่แขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ที่ดินตามผลการรังวัดของช่างรังวัดเอกชนขัดแย้งกับข้อเท็จจริงตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๙๓๕๑ ซึ่งมีด้านทิศตะวันออกจดลำตะคองโดยไม่ปรากฏว่าติดที่ดินตาม ภ.บ.ท. ๕ เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ จึงไม่ดำเนินการสอบสวนสิทธิตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งตามหนังสือดังกล่าว แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

แม้หลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ เนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๒๙ ตารางวา ของผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อเสียภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ใช่เอกสารแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินตามเอกสาร ภ.บ.ท. ๕ เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ จึงเป็นที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ และเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองโดยไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น เพื่อดำเนินการสอบสวน ให้ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามเอกสาร ภ.บ.ท. ๕ เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ ดังกล่าวหรือไม่ หากสอบสวนแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จึงจะทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๑ ต่อไป แต่หากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิก็ต้องดำเนินการดังกล่าว และโดยที่มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้กำหนดว่าในการพิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเวนคืน จะต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้เฉพาะผู้ที่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินเท่านั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะครอบครองที่ดินโดยไม่มีเอกสารสิทธิ แต่เมื่อที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืน ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนได้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดี ปฏิเสธการสอบสวนสิทธิ โดยมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการสอบสวนให้ทราบถึงผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามเอกสาร ภ.บ.ท. ๕ เลขสำรวจที่ ๙๑/๕๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๙/๒๕๖๘)

๑.๓ เงินค่าทดแทนการเวนคืน

๑.๓.๑ ค่าทดแทนที่ดิน

ราคาซื้อขายที่ดินบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินที่ถูกเวนคืน และมีสภาพ ทำเลที่ตั้งเช่นเดียวกันกับที่ดินที่ถูกเวนคืน ก่อนที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ จะมีผลใช้บังคับประมาณ ๑ ปีเศษ รับฟังได้ว่าเป็นราคาที่ซื้อขายกันตามปกติ ในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว การที่กรมชลประทานมิได้นำราคาซื้อขายที่ดินดังกล่าวมาพิจารณาและกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี แม้ข้อเท็จจริงดังกล่าวเพียงยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์ แต่การกำหนดค่าทดแทน คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ จะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง กรณีจึงถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๓๑ และเลขที่ ๑๑๔๘๑ ต่อมา ที่ดินของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวบางส่วนถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อประโยชน์แก่การชลประทานในการก่อสร้าง ระบบระบายน้ำตามโครงการพัฒนาและบรรเทาอุทกภัยเมืองพัทลุง (คลองระบายน้ำลำเบ็ด) จังหวัดพัทลุง คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ เป็นฐานในการกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดิน ที่ถูกเวนคืน ที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในโซน-บล็อก ๐๑ F หน่วยที่ ๔ มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ราคา ไร่ละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นตารางวาละ ๒๕๐ บาท ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๓๑ ถูกเขตเวนคืน เนื้อที่ ๓ งาน ๘๓.๓ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๙๕,๘๒๕ บาท และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๔๘๑ ถูกเขตเวนคืนเนื้อที่ ๑ งาน ๑๙ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๒๙,๗๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดให้ จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จ่ายค่าทดแทนที่ดินทั้งสองแปลงเพิ่มขึ้น

แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า ค่าทดแทนที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีจะมีราคาสูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏ หลักฐานการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ ในราคา ๘๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการซื้อขายก่อนที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับประมาณ ๑ ปีเศษ และที่ดินแปลงดังกล่าวตั้งอยู่ในบริเวณท้องที่เดียวกัน กับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ มีเนื้อที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๖๗ ตารางวา เป็นที่ดินไม่มีสิ่งปลูกสร้าง มีด้านที่ติดทางสาธารณประโยชน์ ๑ ด้าน และมีระยะห่างจากที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีประมาณ ๓ กิโลเมตร จึงพอรับฟังได้ว่าราคาซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับ พระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทน ที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้นำราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวมาพิจารณากำหนด ค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรม แม้หลักฐานการซื้อขายที่ดินดังกล่าวจะเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีเพ่งยกขึ้นอ้าง ในชั้นอุทธรณ์ แต่การกำหนดค่าทดแทนที่ดินของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ จะต้องพิจารณา ให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้อง เวนคืนตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาประกอบด้วย ปัญหาดังกล่าวจึงถือเป็นปัญหา ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ มีการจดทะเบียนซื้อขายเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในราคา ๘๕๐,๐๐๐ บาท ที่ดินมีเนื้อที่ ๓ ไร่

๑ งาน ๖๗ ตารางวา คิดเป็นราคาซื้อขายไร่ละ ๒๔๘,๗๒๐ บาท หรือตารางวาละ ๖๒๑.๘๐ บาท แต่ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๘๑ ของผู้ฟ้องคดีมีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ทั้งแปลงราคา ๗๒,๓๖๐ บาท ที่ดินมีเนื้อที่ ๓ งาน ๔๒.๔ ตารางวา คิดเป็นราคาไร่ละ ๘๔,๕๓๒ บาท หรือตารางวาละ ๒๑๑.๓๓ บาท ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ในขณะที่ซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๗๐ ที่มีราคาตารางวาละ ๒๒๕ บาท อยู่เล็กน้อย จึงเห็นสมควรกำหนดค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นไร่ละ ๒๔๐,๐๐๐ บาท หรือตารางวาละ ๖๐๐ บาท เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๘๑ ถูกเวนคืนบางส่วนเนื้อที่ ๑ งาน ๑๙ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจำนวน ๗๑,๔๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินไปแล้วเป็นเงินจำนวน ๒๙,๗๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นเป็นเงินจำนวน ๔๑,๖๕๐ บาท ส่วนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๓๑ นั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในส่วนของการกำหนดที่ดินแปลงดังกล่าวแต่อย่างใด ประเด็นดังกล่าวจึงยุติไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๖๒/๒๕๖๗)

ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินแปลงใหญ่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดทางสาธารณประโยชน์ สภาพทำเลที่ตั้งที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงมีใช้ที่ดินที่ไม่มีทางออกสู่สาธารณะ แม้ว่าที่ดินบริเวณที่ถูกเวนคืนจะอยู่ติดบึงสาธารณประโยชน์ และอยู่ห่างจากทางสาธารณประโยชน์เกินระยะ ๔๐ เมตร แต่ก็ถือว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะได้สะดวก ย่อมมีสภาพและราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดดีกว่าที่ดินที่ไม่มีทางออกสู่สาธารณะ การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยไม่พิจารณาถึงสภาพที่ดินที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ไม่คำนึงถึงสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดิน ซึ่งไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนด ตั้งอยู่ที่ตำบลมะเกลือ อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วนถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๒ สายทางเลี้ยวเมืองนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๕๕ ตารางวา ในการกำหนดเงินค่าทดแทนปรากฏว่า คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้แบ่งที่ดินที่ถูกเวนคืนออกเป็น ๑๐ โซน ในแต่ละโซนแบ่งเป็นโซนย่อยอีก โซนละ ๒-๖ โซนย่อย และใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ในแต่ละโซนเป็นฐาน แล้วปรับเปลี่ยนให้อีก ร้อยละ ๑๐ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ดังกล่าว ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกกำหนดให้อยู่ในโซนที่ ๖ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ โซนย่อย มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ดังนี้ โซนย่อยที่ ๖.๑ ที่ดินติดถนน ขอย ทาง ระยะ ๔๐ เมตร ไร่ละ ๒๔๐,๐๐๐ บาท และโซนย่อยที่ ๖.๒ ที่ดินนอกเหนือจากโซนย่อยที่ ๖.๑ ไร่ละ ๑๔๐,๐๐๐ บาท คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ มีมติให้เพิ่มเงินค่าทดแทนในแต่ละโซนย่อยให้อีกร้อยละ ๑๐ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ คิดเป็นเงินค่าทดแทนไร่ละ ๒๖๔,๐๐๐ บาท และไร่ละ ๑๕๔,๐๐๐ บาท ตามลำดับ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในโซนย่อยที่ ๖.๒

คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ จึงกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี ราคาไร่ละ ๑๕๔,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒๕๒,๑๗๕ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินที่ได้รับ จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนฯ มีมติให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีอีกร้อยละ ๕๐ จากราคาไร่ละ ๑๕๔,๐๐๐ บาท เป็นราคาไร่ละ ๒๓๑,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดียังคงไม่พอใจคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น พร้อมดอกเบี้ย

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินแปลงใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดบึงสาธารณประโยชน์ สภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงมีใช้ที่ดินที่ไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะ แม้ว่าที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนจะอยู่ติดบึงสาธารณประโยชน์ และเป็นส่วนที่อยู่ห่างจากทางสาธารณประโยชน์เกินระยะ ๔๐ เมตร แต่ก็ถือว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะได้สะดวก การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยฐานจากราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ โดยไม่พิจารณาถึงสภาพที่ดินที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีที่มีทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะได้ ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้รับการกำหนดเงินค่าทดแทนเท่ากับที่ดินที่ไม่มีทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะ จึงเป็นการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ไม่คำนึงถึงสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดินตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่ถูกเวนคืนเป็นที่ดินที่อยู่ติดจากส่วนที่อยู่ติดถนนเกินระยะ ๔๐ เมตร และเป็นที่ดินที่ติดบึงสาธารณประโยชน์ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับการกำหนดเงินค่าทดแทนเบื้องต้นลดหลั่นลงมาจากที่ดินที่อยู่ในโซนย่อยที่ ๖.๑ ซึ่งเป็นที่ดินที่ติดถนน ขยาย ทาง ระยะ ๔๐ เมตร เมื่อที่ดินในโซนย่อยที่ ๖.๑ ได้รับการกำหนดเงินค่าทดแทนเบื้องต้นไร่ละ ๒๖๔,๐๐๐ บาท ดังนั้น ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับการกำหนดเงินค่าทดแทนเบื้องต้นที่ลดหลั่นลงมาเป็นไร่ละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ปรับเพิ่มอีกร้อยละ ๕๐ จากฐานเงินค่าทดแทนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ เป็นไร่ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือตารางวาละ ๗๕๐ บาท ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๕๕ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๔๙๑,๒๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนไปแล้ว ๓๗๘,๒๖๒.๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๑๑๒,๙๘๗.๕๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๘๘/๒๕๖๗)

ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นที่ดินที่ได้รับการพัฒนาโดยมีระบบสาธารณูปโภคครบถ้วนเนื่องจากใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจรีสอร์ท มีสภาพทำเลและที่ตั้งดีกว่าที่ดินแปลงอื่น ซึ่งเป็นที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในราคาเดียวกันกับที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมในอัตราตารางวาละ

๕๙๙ บาท โดยไม่นำราคาซื้อขายที่ดินแปลงอื่นในกลุ่มเดียวกันกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีมาพิจารณา กำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรม

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนดตั้งอยู่ที่ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ ๕ ไร่ ๑ งาน ๔๔ ตารางวา และประกอบธุรกิจประเภทรีสอร์ทบนที่ดินดังกล่าว มีบ้านพักจำนวน ๑๓ หลัง ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วนถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน-นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ เห็นว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในกลุ่มที่ ๘ มีสภาพทำเลที่ตั้งเป็นที่ดินเกษตรกรรม มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๓๓๓ บาท มีค่าดัชนีประจำกลุ่มเท่ากับ ๑.๔๐๕๗ และเมื่อนำค่าดัชนีประจำกลุ่มดังกล่าวมาคูณกับราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ จะได้ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด ตารางวาละ ๔๖๘ บาท และได้ปรับเพิ่มเงินค่าทดแทนตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนอีกร้อยละ ๒๘ ของราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด เป็นเงินค่าทดแทนตารางวาละ ๕๙๙ บาท ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนเนื้อที่ ๑ งาน ๓๖ ตารางวา หรือ ๑๓๖ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนจำนวน ๘๑,๔๖๔ บาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่พอใจจำนวนค่าทดแทนที่ดินที่ได้รับ จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมขอเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท และขอค่าเสียหายตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพิ่มจาก ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมไม่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองภายในกำหนดระยะเวลา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพิ่มขึ้น พร้อมดอกเบี้ย

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินในกลุ่ม ๘ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ตั้งอยู่ มีการซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๘๑๘ เนื้อที่ ๔๙ ไร่ ๒ งาน ๖ ตารางวา ราคาเฉลี่ยตารางวาละ ๒,๔๙๙.๒๔ บาท และราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๒๘๓.๑๒ บาท มีอาณาเขตด้านทิศเหนือจดทางสาธารณประโยชน์และทิศตะวันออกจดคลองสาธารณประโยชน์ ส่วนที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีอาณาเขตติดคลองลำตะคองสามด้านและติดทางสาธารณประโยชน์หนึ่งด้าน จึงมีสภาพทำเลที่ตั้งที่ดินคล้ายกับที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๘๑๘ และมีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๓๓๓ บาท สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ของที่ดินดังกล่าว จึงสามารถนำราคาซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๘๑๘ มาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ โดยถือว่าราคาซื้อขายที่ดินตามปกติของผู้ฟ้องคดีทั้งสองควรมีราคาไม่ต่ำกว่าตารางวาละ ๒,๔๙๙.๒๔ บาท การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในอัตราตารางวาละ ๕๙๙ บาท จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อย่างไรก็ตาม เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๓๓๓ บาท และมีการพัฒนาที่ดินโดยจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคครบถ้วนเนื่องจากประกอบธุรกิจ

รีสอร์ท ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีสภาพทำเลและที่ตั้งที่ดีกว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๘๑๘ ซึ่งเป็นที่ดินเกษตรกรรม จึงสมควรเพิ่มมูลค่าในการพัฒนาที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอีกในอัตรา ร้อยละ ๒๐ ของราคาซื้อขายที่ดินตารางวาละ ๒,๔๙๙ บาท เป็นตารางวาละ ๒,๙๙๘.๘๐ บาท และเมื่อปรับเพิ่มค่าเงินทดแทนตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนอีกร้อยละ ๒๘ ของราคาซื้อขายดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดแล้ว เป็นเงินค่าทดแทน ตารางวาละ ๓,๘๓๘.๔๖ บาท ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนเนื้อที่ ๑ งาน ๓๖ ตารางวา หรือ ๑๓๖ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๕๒๒,๐๓๐.๕๖ บาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเงินค่าทดแทนตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ไปแล้วจำนวน ๘๑,๔๖๔ บาท จึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจำนวน ๔๔๐,๕๖๖.๕๖ บาท

สำหรับเงินค่าทดแทนความเสียหายจากการขาดรายได้เพราะเหตุบ้านพักสำหรับให้เช่าพักถูกเวนคืน นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองประกอบธุรกิจรีสอร์ท โดยมีบ้านพักให้เช่าจำนวน ๑๓ หลัง รวม ๑๙ ห้อง ถือเป็นการประกอบกิจการขนาดใหญ่ ห้องพักค่อนข้างโอ่อ่า ทำเลดีคลองลำตะคอง ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถให้ชาวบ้านพักดังกล่าวได้ในราคาหลังละ ๑๑,๖๐๐ บาท ต่อเดือน บ้านพักดังกล่าวถูกเวนคืนจำนวน ๓ หลัง เป็นค่าเช่าเดือนละ ๓๔,๘๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๒ เดือน คิดเป็นเงินจำนวน ๔๑๗,๖๐๐ บาท แต่ค่าเช่าดังกล่าวยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายเป็นค่าทำความสะอาด ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จึงสมควรหักค่าใช้จ่ายดังกล่าวออกครึ่งหนึ่ง เหลือความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒๐๘,๘๐๐ บาท แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์ขอเงินค่าทดแทนความเสียหายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ศาลจึงไม่อาจกำหนดเงินค่าทดแทนความเสียหายในส่วนที่เกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงควรได้รับเงินค่าทดแทนความเสียหายดังกล่าว เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเงินค่าทดแทนความเสียหายส่วนนี้ไปแล้วจำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนความเสียหายในส่วนนี้เพิ่มขึ้น จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อพ. ๑๔๗/๒๕๖๗)

ที่ดินที่ถูกเวนคืนเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้มาจากการซื้อและยังอยู่ภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มาซึ่งที่ดินที่ถูกเวนคืน แม้ว่าจะไม่ปรากฏหนังสือสัญญาซื้อขาย แต่ผู้ฟ้องคดีได้แสดงหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายและหลักฐานการจ่ายเงิน ได้แก่ เช็ค แคชเชียร์เช็ค และเอกสารที่ผู้ขายได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้รับเงินสด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้งข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินที่ถูกเวนคืนมาในราคาที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างจริง การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ พิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยคำนึงถึงเพียงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยไม่ได้คำนึงถึงการได้มาซึ่งที่ดินที่ถูกเวนคืนตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย ถือเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรม แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงสมควรกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเท่ากับราคาที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินดังกล่าว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินจำนวน ๕ แปลง คือ โฉนดที่ดิน เลขที่ ๕๕๑๘๘ เลขที่ ๕๕๔๕๐ เลขที่ ๕๕๔๔๙ เลขที่ ๕๕๔๔๘ และเลขที่ ๕๕๔๔๗ ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ ๒ งาน ๒๔ ตารางวา เนื้อที่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา เนื้อที่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา เนื้อที่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา และเนื้อที่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา ตามลำดับ โดยซื้อมาจากนาย ย. รวมเป็นเงินจำนวน ๖,๔๘๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วนถูกเวนคืน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน-นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้พิจารณา วางหลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดิน โดยแบ่งที่ดินออกเป็น ๑๑ กลุ่มใหญ่ และ ๑ กลุ่มย่อย โดยนำราคาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืนที่มีการจดทะเบียนไว้ที่สำนักงานที่ดินก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวมีผลใช้บังคับมาพิจารณา ซึ่งมีราคาสูงกว่าหรือต่ำกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ในแต่ละกลุ่ม และมีความหลากหลาย จึงนำหลักเกณฑ์เรื่องการคิดค่าดัชนีประจำกลุ่มที่ดินมาใช้ โดยคำนวณ จากค่ากลางของราคาซื้อขายที่ดินที่ปรับให้เป็นราคาในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา แล้วนำมาคูณกับ ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ของที่ดินรายแปลงที่ต้องเวนคืนเพื่อให้ได้ราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาด ทั้งนี้ หากที่ดินแปลงใดเมื่อนำค่าดัชนีประจำกลุ่มคูณกับราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ เป็นราคาซื้อขายกัน ตามปกติในท้องตลาดแล้ว ยังต่ำกว่าราคาซื้อขายที่ดินที่มีการจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดิน ให้ใช้ราคา ซื้อขายที่ดินที่ได้มีการจดทะเบียนไว้ที่สำนักงานที่ดินสำหรับที่ดินแปลงนั้น ๆ และเนื่องจากการก่อสร้าง ทางหลวงพิเศษดังกล่าว มีการก่อสร้างรั้วไม่ให้เชื่อมทางตลอดสายและมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ผ่านทาง คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ จึงกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินตามเหตุและวัตถุประสงค์ ของการเวนคืนเพิ่มให้อีกร้อยละ ๒๘ จากราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดทุกกลุ่มทุกแปลง ที่คำนวณได้ โดยที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้ง ๕ แปลง ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ ๒ มีค่าดัชนีประจำกลุ่ม เท่ากับ ๑.๓๖๙๐ ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๑๘๘ มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๒,๑๐๐ บาท เมื่อคูณกับค่าดัชนีประจำกลุ่มได้ราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดตารางวาละ ๒,๘๗๕ บาท และเมื่อปรับเพิ่มอีกร้อยละ ๒๘ ตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน คิดเป็นเงินค่าทดแทน ตารางวาละ ๓,๖๘๐ บาท ส่วนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๔๕๐ เลขที่ ๕๕๔๔๙ เลขที่ ๕๕๔๔๘ และเลขที่ ๕๕๔๔๗ มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๑,๐๐๐ บาท เมื่อคูณกับค่าดัชนี ประจำกลุ่มแล้ว เท่ากับ ๑,๓๖๙ ซึ่งน้อยกว่าราคาซื้อขายที่จดทะเบียนไว้ที่สำนักงานที่ดิน ตารางวาละ ๒,๑๓๕ บาท จึงใช้ราคาซื้อขายที่จดทะเบียนไว้ที่สำนักงานที่ดินเป็นราคาซื้อขายกัน ตามปกติในท้องตลาด เมื่อปรับเพิ่มอีกร้อยละ ๒๘ ตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน คิดเป็นเงินค่าทดแทนตารางวาละ ๒,๗๓๓ บาท คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ จึงกำหนดเงิน ค่าทดแทนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๑๘๘ ตารางวาละ ๓,๖๘๐ บาท โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๔๕๐ เลขที่ ๕๕๔๔๙ เลขที่ ๕๕๔๔๘ และเลขที่ ๕๕๔๔๗ ตารางวาละ ๒,๗๓๓ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงิน ค่าทดแทนที่ดินจำนวนดังกล่าวแล้ว แต่ยังไม่พอใจ จึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และกระทรวงคมนาคม

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น ให้เวนคืนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน เนื้อที่ ๑๙๖ ตารางวา และให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการเวนคืน ได้แก่ ค่าออกแบบบ้าน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อที่ดินที่ถูกเวนคืนรวมทั้งค่าประเมินทรัพย์สิน และค่าเสียโอกาสในการใช้ประโยชน์ ในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี

แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้กำหนด เงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ครบถ้วนแล้ว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดี อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินที่ถูกเวนคืนมาในคราวเดียวกันทั้ง ๕ แปลง เนื้อที่ทั้งหมด ๘๖๔ ตารางวา คิดเป็น ราคาตารางวาละ ๗,๕๐๐ บาท แม้ว่าจะไม่ปรากฏหนังสือสัญญาซื้อขาย แต่ผู้ฟ้องคดีได้แสดงหนังสือ สัญญาจะซื้อจะขาย ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ และหลักฐานการจ่ายเงิน ได้แก่ เช็ค แคชเชียร์เช็ค และเอกสารที่นาย ย. ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้รับเงินจำนวน ๔๘๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ รวมทั้งมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง ๕ แปลง ในวันเดียวกัน อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้โต้แย้งข้อกล่าวอ้างดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ที่ดิน ที่ถูกเวนคืนมาในราคาตารางวาละ ๗,๕๐๐ บาท จริง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ที่ดินมาแล้วถูกเวนคืนภายใน ห้าปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดิน การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนทั้ง ๕ แปลง ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงต้องไม่ต่ำกว่าราคาที่ดินในขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้ที่ดินที่ถูกเวนคืนตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงิน ค่าทดแทนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๑๘๘ ตารางวาละ ๓,๖๘๐ บาท และกำหนดเงินค่าทดแทน ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๔๕๐ เลขที่ ๕๕๔๔๙ เลขที่ ๕๕๔๔๘ และเลขที่ ๕๕๔๔๗ ตารางวาละ ๒,๗๓๓ บาท ซึ่งต่ำกว่าราคาที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ที่ดินมาโดยการซื้อ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงสมควรกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เท่ากับราคาที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินดังกล่าวมา คือ ตารางวาละ ๗,๕๐๐ บาท รวมเงินค่าทดแทนที่ดิน ที่ถูกเวนคืนที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเพิ่มขึ้นจำนวน ๒,๙๗๘,๘๕๗ บาท

สำหรับกรณีที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน เนื้อที่ ๑๙๖ ตารางวา นั้น เห็นว่า ภายหลังจากการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒ แปลง มีเนื้อที่เหลือน้อยกว่า ๒๕ ตารางวา แต่เมื่อที่ดินทั้ง ๒ แปลงดังกล่าว อยู่ติดกันและติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินอีก ๓ แปลงของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือของผู้ฟ้องคดีจากการเวนคืนดังกล่าว

สำหรับค่าทดแทนความเสียหายอันเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อนำมาซื้อที่ดินรวมราคาประเมินทรัพย์สินเพื่อขอวงเงินกู้ นั้น เห็นว่า ความเสียหายดังกล่าว มิใช่ความเสียหายอันเกิดจากการเวนคืนที่ดินโดยตรง การที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียดอกเบี้ยและราคา ประเมินทรัพย์สินดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีเองที่กู้เงินจากธนาคารเพื่อนำมาซื้อที่ดิน ดังกล่าว อันเป็นความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมไม่อาจคาดเห็นได้ ส่วนค่าเสียโอกาสในการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือต้องหาซื้อที่ดินแปลงใหม่ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียังมีที่ดิน

ส่วนที่เหลือจากการเวนคืน เนื้อที่ ๑๙๖ ตารางวา ผู้ฟ้องคดียังคงสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวปลูกสร้างบ้านได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องชำระเงินค่าทดแทนความเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการว่าจ้างสถาปนิกให้ออกแบบแปลนบ้านแต่ไม่สามารถนำแบบแปลนบ้านที่ได้ออกแบบสำหรับการก่อสร้างบนที่ดิน ๓๒๐ ตารางวา มาก่อสร้างบนที่ดินส่วนที่เหลือที่มีเนื้อที่ ๑๙๖ ตารางวา ได้ ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ จะมีได้กำหนดอย่างแน่ชัดว่าความเสียหายกรณีนี้สามารถกำหนดเงินค่าทดแทนให้ได้ แต่โดยที่การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเมื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกเวนคืน รัฐต้องกำหนดเงินค่าทดแทนให้อย่างเป็นธรรม เมื่อความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับกรณีนี้เป็นความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับการเวนคืนโดยตรง และผู้ฟ้องคดีมีหลักฐานพิสูจน์ได้ จึงสมควรกำหนดเงินค่าทดแทนความเสียหายเป็นค่าออกแบบแปลนบ้านรวมค่าเขียนแบบของสถาปนิก จำนวน ๓๑๕,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๘ ประกอบกับมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๘๕/๒๕๖๗)

เมื่อที่ดินแปลงที่ แบ่งแยกมาจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินที่ติดทางสาธารณประโยชน์เพียงด้านเดียว ในขณะที่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีติดทางสาธารณประโยชน์สองด้าน สภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงดีกว่าที่ดินแปลงดังกล่าว ดังนั้น ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ควรต่ำกว่าราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งเป็นราคาที่สอดคล้องใกล้เคียงกับราคาซื้อขายที่ดินอีกแปลงหนึ่งที่อยู่ใกล้กับที่ดินของผู้ฟ้องคดี และติดทางสาธารณประโยชน์สองด้านเช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าราคาที่ซื้อขายที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่ำกว่าราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรม

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนดเนื้อที่ ๗ ไร่ ๙๔ ตารางวา ตั้งอยู่ตำบลหนองไทร อำเภอฟุนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วน เนื้อที่ ๒ ไร่ ๒๔ ตารางวา ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อก่อสร้างระบบส่งน้ำและระบบระบายน้ำตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำตาปี-พุมดวง คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ที่ดินติดทางหลวงแผ่นดิน ระยะ ๔๐ เมตร เนื้อที่ ๓ งาน ราคาตารางวาละ ๗๕๐ บาท (ไร่ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท) คิดเป็นเงินจำนวน ๒๒๕,๐๐๐ บาท และส่วนที่ ๒ ที่ดินที่ต่อจากส่วนที่ ๑ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๒๔ ตารางวา ราคาตารางวาละ ๒๐๐ บาท (ไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท) คิดเป็นเงินจำนวน ๑๐๔,๘๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๓๒๙,๘๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว แต่เห็นว่าจำนวนเงินดังกล่าวต่ำกว่าราคาซื้อขายจริง จึงอุทธรณ์ขอให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดิน แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น จำนวน ๔๕๔,๘๘๕ บาท

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า สภาพและทำเลที่ตั้งที่ดินของผู้ฟ้องคดี ด้านทิศเหนือ ติดทางหลวงแผ่นดิน ทิศตะวันออกติดทางสาธารณประโยชน์ ทิศใต้ติดที่ดินของบุคคลอื่น และในบริเวณรัศมี ๑ ตารางกิโลเมตร มีการซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๖๐๐ เนื้อที่ ๒๑ ตารางวา ในราคา ๒๐,๐๐๐ บาท เฉลี่ยไร่ละ ๓๘๐,๙๕๒ บาท คิดเป็นตารางวาละ ๙๕๒.๓๘ บาท โดยที่ดินแปลงดังกล่าวแบ่งแยกมาจากที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๙๗๗ ของผู้ฟ้องคดี และเป็นที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกัน อีกทั้ง การซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๖๐๐ เป็นการซื้อขายที่ดินก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ ใช้บังคับ ประมาณ ๘ ปี จึงสามารถนำสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าวมาประกอบการพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ โดยที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๖๐๐ แม้จะเป็นแปลงเล็ก เนื้อที่ ๒๑ ตารางวา แต่เป็นที่ดินที่ติดทางสาธารณประโยชน์เพียงด้านเดียว ในขณะที่ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๙๗๗ ของผู้ฟ้องคดี แม้จะเป็นที่ดินแปลงใหญ่กว่า เนื้อที่ ๗ ไร่ ๙๔ ตารางวา แต่ติดทางสาธารณประโยชน์สองด้าน คือ ด้านทิศเหนือและด้านทิศตะวันออก สภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงดีกว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๖๐๐ ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ในขณะที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ ใช้บังคับ จึงไม่ควรต่ำกว่าราคาซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๖๐๐ ที่ซื้อขายกันเฉลี่ยตารางวาละ ๙๕๒.๓๘ บาท คิดเป็นไร่ละ ๓๘๐,๙๕๒ บาท และเป็นราคาที่สอดคล้องใกล้เคียงกับราคาซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๗๒๒๑ ที่มีการจดทะเบียนซื้อขายกันเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ อันเป็นวันหลังจากวันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับประมาณ ๒ ปี เนื้อที่ ๒ ไร่ ราคา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เฉลี่ยไร่ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยที่ดินแปลงดังกล่าวติดทางสาธารณประโยชน์สองด้านเช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงรับฟังได้ว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๗๒๒๑ อยู่ใกล้กันกับที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๙๗๗ ของผู้ฟ้องคดี ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของที่ดินของผู้ฟ้องคดี ในขณะที่ถูกเวนคืนจึงไม่ควรแตกต่างจากราคาซื้อขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๗๒๒๑ ดังกล่าวมากเกินไป การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ ๑ ซึ่งติดถนนสายยางงาม-หนองยาง ในระยะ ๔๐ เมตร ในราคาตารางวาละ ๗๕๐ บาท คิดเป็นไร่ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งต่ำกว่าราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และที่ดินส่วนที่ ๒ ซึ่งติดถนนสาธารณะทั้งสองด้าน กำหนดให้ในราคาไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท แม้จะอยู่ห่างจากถนนสาธารณะเกินระยะ ๔๐ เมตร ก็ย่อมมีสภาพทำเลที่ตั้งดีกว่าที่ดินที่ไม่ติดถนน ขอย ทาง ที่ได้รับการกำหนดค่าทดแทนในราคาไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท เท่ากัน การกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนส่วนที่ ๒ เท่ากับที่ดินที่ไม่ติดถนน ขอย ทาง และแตกต่างจากค่าทดแทนที่ดินในส่วนที่ ๑ มาก จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อพิจารณาตามแผนที่แสดงรายละเอียดที่ตั้งที่ดินที่ถูกเขตชลประทานแล้ว ปรากฏว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีรูปแปลงที่ดินคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมู ติดถนนสาธารณะสองด้าน แนวเวนคืนตัดผ่านบริเวณกึ่งกลางที่ดิน ทำให้ที่ดินที่เหลือถูกแบ่งออกเป็นสองด้าน โดยมีแนวคลองส่งน้ำ คั่นกลาง ที่ดินส่วนที่อยู่ด้านทิศตะวันออกของแนวเวนคืน (คลองส่งน้ำ) แม้ยังคงติดถนนสาธารณะ

สองด้านเหมือนเดิม แต่ด้านที่ติดถนนสาธารณะทิศเหนือมีความกว้างลดลงจากเดิมมาก ส่วนที่ดินที่เหลือด้านทิศตะวันตกมีสภาพเป็นที่ดินติดถนนสาธารณะเพียงด้านเดียว คือ ด้านทิศเหนือ ทำให้การใช้ประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เหลือของผู้ฟ้องคดีถูกจำกัดลง ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเวนคืน ซึ่งตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้นำความเสียหายของผู้ถูกเวนคืนมาคำนึงในการกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ถูกเวนคืนด้วย ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงความเสียหายของผู้ฟ้องคดีประกอบกับราคาซื้อขายที่ดินตามปกติในท้องตลาดของที่ดินของผู้ฟ้องคดี ไม่ควรต่ำกว่าไร่ละ ๓๘๐,๙๕๒ บาท รวมทั้งสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่มีสภาพเป็นที่ดินติดต่อเป็นผืนเดียวกัน หากมีการซื้อขายที่ดินทั้งแปลงก็ควรมีราคาซื้อขายในอัตราเดียวกัน จึงสมควรกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ ในราคาไร่ละ ๓๘๐,๙๕๒ บาท คิดเป็นตารางวาละ ๙๕๒.๓๘ บาท เท่ากันทั้งสองส่วน ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนทั้งสองส่วน เนื้อที่รวม ๒ ไร่ ๒๔ ตารางวา (๘๒๔ ตารางวา) ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับค่าทดแทนที่ดินเป็นเงินจำนวน ๗๘๔,๗๖๑.๑๒ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าทดแทนที่ดินทั้งสองส่วนไปแล้วเป็นเงินจำนวน ๓๒๙,๘๐๐ บาท จึงมีสิทธิได้รับค่าทดแทนที่ดินเพิ่มเป็นเงินจำนวน ๔๕๔,๙๖๑.๑๒ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นเพียง ๔๕๔,๘๘๕ บาท ศาลจึงไม่อาจพิพากษาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๙๒/๒๕๖๗)

เมื่อที่ดินแปลงข้างเคียงที่ถูกเวนคืนในคราวเดียวกันกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีสภาพการทำประโยชน์ เนื้อที่ และทำเลใกล้เคียงกัน จึงสมควรนำราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้วย แต่โดยที่ที่ดินแปลงดังกล่าวมีสภาพทำเลที่ตั้งดีกว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดี และราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นราคาที่ผู้ขายขายให้แก่ผู้ซื้อโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจ จึงมีราคาสูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ถึง ๙ เท่า ดังนั้น จึงสมควรกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีให้มีราคาใกล้เคียงโดยลดหลั่นจากราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวเพียงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ ๗๘.๑๓ ของราคาซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าว และปรับเพิ่มตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนให้อีกร้อยละ ๒๘

คดีนี้เดิม พันตำรวจเอก ด. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนดตั้งอยู่ที่ตำบลขุนพระ อำเภอบางช่อง จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๑ งาน ๔๓ ตารางวา ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วน เนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๓ งาน ๘๔ ตารางวา ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน-นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนให้แก่พันตำรวจเอก ด. ตารางวาละ ๕๗๓ บาท ที่ดินถูกเวนคืนตามผลการรังวัดเบื้องต้นเนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๓ งาน ๘๔ ตารางวา เป็นเงินจำนวน ๓,๑๙๙,๖๓๒ บาท กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันราคาลดลงตารางวาละ ๑๓๘ บาท เนื้อที่ตามผลการรังวัดเบื้องต้นจำนวน ๔๖ ไร่ ๑ งาน ๕๙ ตารางวา เป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๒,๕๖๑,๑๔๒ บาท แต่เนื่องจากค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันราคาลดลงมีจำนวนเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืน จึงกำหนดให้ได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืน เป็นเงินจำนวน ๑,๕๙๙,๘๑๖ บาท และกำหนดเงิน

ค่าทดแทนความเสียหายอื่น ๆ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๔,๘๐๙,๔๔๘ บาท พันตำรวจเอก ด. ไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทนที่ได้รับจึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอเงินค่าทดแทนเพิ่ม คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ มีมติเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่พันตำรวจเอก ด. จากตารางวาละ ๕๗๓ บาท เป็นตารางวาละ ๑,๓๒๗ บาท และยื่นจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันราคาลดลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนแก่พันตำรวจเอก ด. และแนวทางหลวงนครราชสีมาที่ ๒ มีหนังสือแจ้งให้พันตำรวจเอก ด. ไปรับเงินค่าทดแทนเพิ่มตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์จำนวน ๔,๒๑๐,๓๓๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยเป็นเงินจำนวน ๑๔๑,๔๒๖.๑๔ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๔,๓๕๑,๗๕๗.๑๔ บาท แต่พันตำรวจเอก ด. ไม่ไปติดต่อขอรับเงินจำนวนดังกล่าว แนวทางหลวงนครราชสีมาที่ ๒ จึงนำเงินค่าทดแทนเพิ่มไปฝากไว้กับธนาคารออมสิน ต่อมา พันตำรวจเอก ด. ได้ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของพันตำรวจเอก ด. จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนและเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันราคาลดลงให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น รวมเป็นเงินจำนวน ๔๑,๐๖๙,๒๑๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยของเงินจำนวนดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด มีการเวนคืนที่ดินพิพาทเพิ่มเติมซึ่งภายหลังจากการรังวัดแบ่งขายที่ดินปรากฏว่า ที่ดินพิพาทถูกเวนคืนจริงเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๕๐.๗ ตารางวา คงเหลือเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ๗๗ ตารางวา

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการซื้อขายที่ดินมีโฉนดระหว่าง นางสาว ศ. ผู้ขาย กับสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด ผู้ซื้อ ซึ่งเป็นที่ดินเปล่าไม่มีสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื้อที่ ๔๙ ไร่ ๒ งาน ๖ ตารางวา ในราคา ๔๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือคิดเป็นราคาเฉลี่ยตารางวาละ ๒,๔๙๙ บาท และที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ เช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงินค่าทดแทนให้ตารางวาละ ๕๑๓ บาท และปรากฏตามรายงานผลการพิจารณาอุทธรณ์ค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนว่า ที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด ซึ่งถูกเขตทางหลวงพิเศษถูกจัดให้อยู่ในที่ดินกลุ่มที่ ๘ สภาพทำเลเป็นที่ดินเกษตรกรรมในท้องที่ตำบลหนองน้ำแดง คำตัดสินนี้ประจำกลุ่มเท่ากับ ๑.๔๐๕๗ มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ตารางวาละ ๒๘๕ บาท คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงินค่าทดแทนให้ตารางวาละ ๕๑๓ บาท และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ปรับเพิ่มค่าทดแทนให้เป็นตารางวาละ ๓,๑๙๙ บาท โดยนำราคาซื้อขายของที่ดินแปลงนี้ตารางวาละ ๒,๔๙๙ บาท มาเป็นฐานในการกำหนดเงินค่าทดแทนและปรับเพิ่มตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนให้อีกร้อยละ ๒๘ ดังนั้น เมื่อที่ดินของพันตำรวจเอก ด. อยู่ห่างจากที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด เพียงประมาณ ๗๐๓ เมตร และมีเนื้อที่ใกล้เคียงกัน จึงฟังได้ว่า ที่ดินของพันตำรวจเอก ด. กับที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด มีสภาพการทำประโยชน์ เนื้อที่และทำเลที่ตั้งใกล้เคียงกัน จึงสมควรนำราคาซื้อขายที่ดินแปลงนี้มาใช้ในการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินของพันตำรวจเอก ด. ด้วย แต่ที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด มีรูปแบบคล้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวเขตด้านทิศเหนือที่เป็นด้านกว้างติดทางสาธารณประโยชน์ ทิศตะวันออกที่เป็นด้านยาว

ติดคลองสาธารณะประโยชน์ตลอดแนว เห็นได้ว่า มีสภาพทำเลที่ตั้งดีกว่าที่ดินของพันตำรวจเอก ด. อีกทั้งราคาซื้อขายที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด เป็นราคาที่เจ้าของที่ดินขายให้แก่สหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด ซึ่งประกอบกิจการในรูปแบบสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจและเป็นการซื้อขายที่ดินแปลงใหญ่ในราคาที่สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ เกือบ ๙ เท่า น่าเชื่อว่าเป็นการซื้อขายที่ผู้ซื้อต้องการที่ดินที่มีสภาพทำเลที่ตั้งและเนื้อที่จำนวนมาก ผู้ซื้อจึงยอมตกลงซื้อในราคาที่สูง กรณีจึงสมควรกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินของพันตำรวจเอก ด. ให้มีราคาใกล้เคียงโดยลดหลั่นจากราคาซื้อขายที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด เพียงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ ๗๘.๑๓ ของราคาซื้อขายที่ดินของสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด ตารางวาละ ๒,๔๙๙ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑,๙๕๒.๓๔ บาท ปรับเพิ่มตามเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ๒๘ เป็นเงินค่าทดแทนที่ดินตารางวาละ ๒,๔๙๙ บาท ที่ดินถูกเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๕๐.๗ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๑๕,๘๗๐,๓๙๙.๓๐ บาท การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนให้แก่พันตำรวจเอก ด. ตารางวาละ ๕๗๓ บาท และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนเพิ่มขึ้นเป็นตารางวาละ ๑,๓๒๗ บาท จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่พันตำรวจเอก ด. ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนเพิ่มขึ้นตารางวาละ ๑,๑๗๒ บาท ที่ดินของพันตำรวจเอก ด. ถูกเวนคืน เนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๓๖.๒ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนที่ดินที่ต้องได้รับเพิ่มขึ้นจำนวน ๖,๖๐๕,๖๒๖.๔๐ บาท และที่ดินถูกเวนคืนเพิ่มเติม เนื้อที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๑๔.๕ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนที่ดินที่ต้องได้รับเพิ่มขึ้นจำนวน ๘๓๗,๓๙๔ บาท รวมเป็นเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นจำนวน ๗,๔๔๓,๐๒๐.๔๐ บาท

สำหรับเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนอันราคาลดลง นั้น เห็นว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๖๔๕ เนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๑ งาน ๔๓ ตารางวา แปลงที่ดินเป็นรูปคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินติดทางสาธารณะประโยชน์ตลอดแนว หลังการเวนคืนที่ดินแปลงดังกล่าวรูปแปลงที่ดินกลายเป็นรูปหกเหลี่ยม ด้านทิศเหนือที่ดินติดทางสาธารณะประโยชน์ถูกเวนคืนตลอดแนว ทำให้ที่ดินส่วนที่เหลือด้านทิศเหนือไม่ติดทางสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวอีกต่อไป แต่ที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนมีเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ๗๗ ตารางวา คิดเป็นร้อยละประมาณ ๗๓.๕๗ ของเนื้อที่เดิม ถือได้ว่ายังมีเนื้อที่คงเหลืออีกมากที่สามารถใช้ทำประโยชน์ได้ อีกทั้ง ที่ดินแปลงดังกล่าวด้านทิศตะวันตกติดทางสาธารณะประโยชน์ การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่พันตำรวจเอก ด. ตารางวาละ ๑๓๘ บาท และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยยืนยันจำนวนเงินค่าทดแทนดังกล่าวจึงเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว สมควรกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดีตารางวาละ ๑๓๘ บาท ที่ดินส่วนที่เหลือมีเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ๗๗ ตารางวา คิดเป็นเงินจำนวน ๒,๔๓๙,๔๒๖ บาท ซึ่งไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนที่ได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับจำนวน ๑๕,๘๗๐,๓๙๙.๓๐ บาท ทั้งนี้ ตามแนวทางการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ และคู่มือการกำหนดเงินค่าทดแทนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒๓/๒๕๖๗)

สภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ถูกเวนคืนส่วนใหญ่เป็นที่ดินเกษตรกรรม มีระบบสาธารณูปโภค ติดคลองชลประทาน และมีทางเข้าออกได้หลายทาง อีกทั้งภายหลังจากการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่เหลือจากการเวนคืนถูกแบ่งออกเป็นสองแปลงโดยเป็นรูปสามเหลี่ยมทั้งสองแปลง แปลงที่ดินผิดไปจากเดิมก่อนถูกเวนคืนซึ่งเป็นที่ดินแปลงเดียวกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำให้ที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนทั้งสองแปลงใช้ประโยชน์ได้อย่างจำกัด จึงเห็นควรปรับเพิ่มราคาค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกร้อยละ ๒๐ ของราคาที่ดินคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนด ตั้งอยู่ที่ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วนอยู่ในแนวเขตที่จะถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ สายต่อเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควบลุม-ช่องจอม ตอนทางเลี่ยงเมืองสุรินทร์ ด้านเหนือ พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ มีมติกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินเป็นรายแปลง โดยแบ่งที่ดินเป็นกลุ่มตามสภาพทำเลที่ตั้งของที่ดิน จำนวน ๕ กลุ่ม ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ ๒ อยู่ในแนวเขตที่จะเวนคืนเนื้อที่ ๗ ไร่ ๔๒ ตารางวา คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินในอัตราตารางวาละ ๑,๐๑๓ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน จำนวน ๒,๘๗๘,๙๔๖ บาท และค่าทดแทนความเสียหายจากการที่ต้องใช้จ่ายในการติดต่อราชการที่เกี่ยวข้องกับการเวนคืน จำนวน ๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๒,๘๘๓,๙๔๖ บาท แล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ขอให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินเป็นตารางวาละ ๓,๐๐๐ บาท คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ พิจารณาแล้วมีมติยืนยันราคาค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ค่าทดแทนยังไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะที่ดินเป็นที่ดินเกษตรกรรม ติดทางสาธารณประโยชน์ ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ ๒ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ที่ดินกลุ่มนี้เป็นที่ดินมีสภาพทำเลคล้ายกัน คือ ส่วนใหญ่เป็นที่ดินเกษตรกรรม บางส่วนเป็นที่อยู่อาศัยกลางทุ่งนาและในชุมชน แต่ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ของที่ดินในกลุ่มนี้แตกต่างกัน คือ ราคาประเมินทุนทรัพย์สูงสุดตารางวาละ ๒๕๐ บาท ต่ำสุดตารางวาละ ๑๐๐ บาท และมีราคาซื้อขายที่ดินแปลงที่ถูกเวนคืนในกลุ่มนี้จำนวน ๑๓ แปลง คือ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๘๓๗๖ ตารางวาละ ๗๘๓.๓๓ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๒๓๗๐ ตารางวาละ ๒๗๙.๖๙ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๗๖๖๓ ตารางวาละ ๔๗๕ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๔๒๖๗ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๔๖๔๖ ตารางวาละ ๒๙.๗๙ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๓๙๔ ตารางวาละ ๘๘.๘๓ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๒๒๓๔ ตารางวาละ ๔๙.๐๗ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๕๑๗๑ ตารางวาละ ๔๖.๘๗ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๘๓๘๔ ตารางวาละ ๓๙๐.๘๖ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๑๙๗๔ ตารางวาละ ๒๕๐ บาท ที่ดินโฉนดที่ดิน

เลขที่ ๖๒๘๖๒ ตารางวาละ ๒๙.๔๑ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๒๗ ตารางวาละ ๑๕๙.๙๖ บาท และที่ดินแปลงที่อยู่บริเวณใกล้เคียงจำนวน ๑ แปลง คือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๑๘๘๘ ตารางวาละ ๑,๙๙๓.๒๔ บาท ซึ่งคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ราคาซื้อขายของที่ดินแปลงที่อยู่บริเวณใกล้เคียงจำนวน ๑ แปลง นั้น สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ที่สำนักงานที่ดินแจ้งมา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนกลุ่มนี้ จึงเห็นสมควรนำราคาซื้อขายที่ดินที่สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ในกลุ่มนี้ คือ สูงกว่าตารางวาละ ๒๕๐ บาท จำนวน ๕ แปลง คือ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๘๓๗๖ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๒๓๗๐ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๗๖๖๓ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๘๓๘๔ และที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๑๘๘๘ มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อนำราคาที่ได้ไปกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินรายแปลงให้กับแปลงอื่น ๆ ที่ไม่มีราคาซื้อขายหรือมีราคาซื้อขายแต่ต่ำกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ของกลุ่มนี้ เท่ากับตารางวาละ ๖๒๘.๑๖ บาท แต่เนื่องจากราคาค่าทดแทนเฉลี่ยต่ำกว่าราคาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๓ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตารางวาละ ๘๔๔ บาท แต่เมื่อเปรียบเทียบสภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินในกลุ่มที่ ๒ กับกลุ่มที่ ๓ แล้วจะเห็นได้ว่า สภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินในกลุ่มที่ ๒ นั้น เป็นที่ดินอยู่อาศัย หรือที่เกษตรกรรม เป็นที่ดินที่ติดทางสาธารณประโยชน์ แต่สภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินในกลุ่มที่ ๓ เป็นที่ดินที่ไม่ติดทางหลวงแผ่นดิน ไม่ติดทางสาธารณประโยชน์ แต่ติดร่องน้ำสาธารณประโยชน์ ติดลำห้วยสาธารณประโยชน์ ติดลำรางสาธารณประโยชน์ จึงเห็นได้ว่า สภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินในกลุ่มที่ ๒ มีสภาพทำเลที่ตั้งที่ดีกว่าที่ดินในกลุ่มที่ ๓ เพราะที่ดินในกลุ่มที่ ๒ ติดทางสาธารณประโยชน์ จึงไม่เหมาะสมที่จะกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินรายแปลงในกลุ่มที่ ๒ เท่ากับราคา ๖๒๘.๑๖ บาท แต่เห็นควรนำราคาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๓ มาเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินในกลุ่มที่ ๒ โดยพิจารณาเพิ่มราคาขึ้นอีกร้อยละ ๒๐ จากราคาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๓ ซึ่งผลจากการคำนวณได้ค่าเฉลี่ยที่จะกำหนดราคาค่าที่ดินในกลุ่มที่ ๒ เป็นตารางวาละ ๑,๐๑๓ บาท เท่ากันทุกแปลง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดินเกษตรกรรม มีระบบสาธารณูปโภค ติดคลองชลประทาน และมีทางเข้าออกได้หลายทาง อีกทั้งภายหลังจากการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่เหลือจากการเวนคืนถูกแบ่งออกเป็นสองแปลงโดยเป็นรูปสามเหลี่ยมทั้งสองแปลง แปลงที่ดินผิดไปจากเดิมก่อนถูกเวนคืนซึ่งเป็นที่ดินแปลงเดียวกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทำให้ที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนทั้งสองแปลงใช้ประโยชน์ได้อย่างจำกัด จึงเห็นควรปรับเพิ่มราคาค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกร้อยละ ๒๐ ของราคาที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดตารางวาละ ๑,๐๑๓ บาท เป็นตารางวาละ ๑,๒๑๕.๖๐ บาท เมื่อปิดคดีแล้วคิดเป็นตารางวาละ ๑,๒๑๖ บาท เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนบางส่วน เนื้อที่ ๒,๘๔๒ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนเป็นเงินจำนวน ๓,๔๕๕,๘๗๒ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนแล้วเป็นเงินจำนวน ๒,๘๗๘,๙๔๖ บาท คงเหลือเงินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเพิ่มอีกเป็นเงินจำนวน ๕๗๖,๙๒๖ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๖๙/๒๕๖๗)

๑.๓.๒ ค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๓ ค่าทดแทนต้นไม้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๔ ค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันมีราคาลดลง

ที่ดินที่ถูกเวนคืนเดิมมีเนื้อที่ ๖๐ ไร่ ๑ งาน ๔๓ ตารางวา แปลงที่ดินเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวเขตด้านทิศเหนือของที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ตลอดแนว แม้หลังการเวนคืนที่ดินแปลงดังกล่าว รูปแปลงที่ดินส่วนที่เหลือกลายเป็นรูปหกเหลี่ยม และด้านทิศเหนือไม่ติดทางสาธารณประโยชน์ แต่ที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนมีเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ๗๗ ตารางวา คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๕๗ ของเนื้อที่เดิม ถือได้ว่ายังมีเนื้อที่คงเหลืออีกมากที่สามารถใช้ทำประโยชน์ได้ อีกทั้งด้านทิศตะวันตกติดทางสาธารณประโยชน์ การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลืออันมีราคาลดลงให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตารางวาละ ๑๓๘ บาท จึงเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒๓/๒๕๖๗ หน้า ๕๓๔-๕๓๖

๑.๓.๕ ค่าทดแทนความเสียหายอันเนื่องจากการที่ต้องออกจากอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน

ผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจรีสอร์ท ซึ่งถือเป็นการประกอบกิจการขนาดใหญ่ และเชื่อได้ว่าสามารถให้เข้าบ้านพักได้ในราคาหลังละ ๑๑,๖๐๐ บาทต่อเดือน เมื่อบ้านพักดังกล่าวถูกเวนคืน ผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับเงินค่าทดแทนความเสียหายจากการที่ต้องออกจากอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๔๗/๒๕๖๗ หน้า ๕๒๗-๕๒๙

๑.๔ การขอให้เวนคืนสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือจากการเวนคืน

เมื่อสิ่งปลูกสร้างซึ่งใช้เป็นบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้อยู่ในแนวเขตทางที่ถูกเวนคืน ทั้งไม่ปรากฏว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของบ้านพักอาศัยดังกล่าวต้องเปลี่ยนสภาพไปเนื่องจากการเวนคืน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะเจ้าของโรงเรือนดังกล่าวจึงไม่สามารถร้องขอให้มีการเวนคืนบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลพระพุทธร อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครราชสีมา เนื้อที่ ๘๖.๙๐ ตารางวา ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วน เนื้อที่ ๒๑.๖๐ ตารางวา ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลพระพุทธร อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อสร้างทางหลวงชนบทตามโครงการก่อสร้างอุโมงค์ลอดทางรถไฟสายเชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖ กับทางหลวงชนบท นม. ๓๐๒๔ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้กำหนดค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง รวมเป็นเงินจำนวน ๑๘๔,๒๖๙.๐๓ บาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเงินจำนวนดังกล่าวไปแล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๕ ขอให้กรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซื้อสิ่งปลูกสร้างที่เป็นบ้านเลขที่ ๑๙๐ โดยอ้างว่า ที่ดินที่เหลือจากการเวนคืนไม่สามารถใช้ปลูกสร้างโรงเรือนตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปขายส่งได้ ผู้อำนวยการสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๕ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่า อาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้อยู่ในแนวเขตเวนคืน และยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์เดิม ประกอบกับผู้ฟ้องคดียังมีที่ดินเหลือเพียงพอสำหรับก่อสร้างอาคารหรือโรงเรือนได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่า ที่ดินบริเวณดังกล่าวได้สงวนไว้สร้างโรงเรือนตัดเย็บเสื้อผ้าในท่ามกลางชุมชน สาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วน บริเวณหน้าบ้าน ห่างจากแนวเวนคืนไม่ถึง ๔ เมตร อยู่ติดขอบถนนไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน จึงขอให้เวนคืนหรือจัดซื้อสิ่งปลูกสร้างที่เหลือจากการเวนคืนเพื่อสร้างใหม่ให้มีพื้นที่เพียงพอต่อการใช้สอย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบตามมติของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ที่ไม่เวนคืนหรือจัดซื้ออาคารสิ่งปลูกสร้างที่เป็นบ้านตามคำร้องขอ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างอาคารบ้านเลขที่ ๑๙๐ ส่วนที่เหลือจากการเวนคืนในราคา ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า บ้านเลขที่ ๑๙๐ ของผู้ฟ้องคดี มีสภาพเป็นอาคารชั้นเดียว มีรั้วคอนกรีตเป็นส่วนที่แยกต่างหากจากตัวบ้าน และมีได้อยู่ในแนวเขตทางที่ถูกเวนคืน อีกทั้งไม่ปรากฏว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของบ้านดังกล่าวต้องเปลี่ยนสภาพไปเนื่องจากการเวนคืน กรณีจึงไม่ตกอยู่ในบังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะกล่าวอ้างว่า การเวนคืนที่ดินพิพาททำให้บ้านของผู้ฟ้องคดีห่างจากถนน ๓ เมตร จึงไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และทำให้การอยู่อาศัยไม่เป็นไปอย่างปกติสุขเช่นที่เคยเกิดขึ้นก่อนการเวนคืน นอกจากนั้น การเวนคืนยังทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่สามารถสร้างโรงเย็บเสื้อผ้าเพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายภายหลังเกษียณอายุราชการ อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เวนคืนสิ่งปลูกสร้างบ้านเลขที่ ๒๑๔ และบ้านเลขที่ ๑๕๘ ซึ่งอยู่แนวเดียวกันกับบ้านเลขที่ ๑๙๐ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ตาม ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่ขอให้เวนคืนบ้านเลขที่ ๑๙๐ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบตามมติของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ไม่เวนคืนหรือจัดซื้อสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๑๒/๒๕๖๗)

๑.๕ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน

ภายหลังจากการเวนคืน แม้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒ แปลง จะมีเนื้อที่เหลือน้อยกว่า ๒๕ ตารางวา แต่เมื่อที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวตั้งอยู่ติดกันและติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินอีกสามแปลงของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ อธิบดีกรมทางหลวงจึงไม่จำเป็นต้องเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนของผู้ฟ้องคดี

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๘๕/๒๕๖๗ หน้า ๕๒๙-๕๓๒

๑.๖ การกำหนดให้การเวนคืนเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การขอคืนที่ดินที่ถูกเวนคืน

การที่การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) ใช้ที่ดินที่ถูกเวนคืนเพื่อสร้างทางพิเศษระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน โดยใช้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจัดทำเป็นศูนย์ซ่อมบำรุงรถไฟฟ้า โดยมีการทำรั้วคอนกรีต รวมทั้งรั้วตะแกรงเหล็ก กันโดยรอบบริเวณที่ดินที่ใช้เป็นศูนย์ซ่อมบำรุงดังกล่าว โดยภายในรั้วชั้นในและชั้นนอกนอกจากจะมีอาคารโรงซ่อมบำรุงและอาคารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีถนนรอบศูนย์ซ่อมบำรุงด้วย ซึ่งแม้ถนนภายในศูนย์ซ่อมบำรุงจะเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะด้านนอก แต่จุดเชื่อมต่อกับถนนภายนอกมีป้อมยามและไม้กั้นสำหรับตรวจสอบรถจากภายนอกที่จะเข้าไปในศูนย์ซ่อมบำรุง อันแสดงว่าถนนภายในศูนย์ซ่อมบำรุงมิใช่ถนนสาธารณะที่รถหรือบุคคลทั่วไปจะสามารถเข้าออกได้ตามปกติ และ รฟม. ได้ดำเนินการรวมโฉนดที่ดินที่ถูกเวนคืนกับที่ดินแปลงอื่นเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน ดังนั้น จึงฟังได้ว่าได้มีการใช้ที่ดินพิพาทที่เวนคืนตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนแล้ว เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนจึงไม่อาจขอคืนที่ดินพิพาทจากหน่วยงานของรัฐได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นบุตรของนาย ล. และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้จัดการมรดกของนาย น. โดยนาย น. และนาย ล. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินตั้งอยู่ที่แขวงสามเสนนอกฝั่งเหนือ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ ๒๔ ไร่ ๑ งาน ๓๖ ตารางวา ต่อมา นาย ล. และนาย น. ได้ถึงแก่ความตาย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้เวนคืนที่ดินดังกล่าวเพื่อสร้างทางพิเศษระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน สายบางซื่อ-หัวลำโพง-พระโขนง และสายลาดพร้าว-สาทร ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่เขตพระโขนง เขตยานนาวา เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพระนคร เขตดุสิต เขตบางเขน เขตปญาไท และเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินแล้วบางส่วน ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อรับผิดชอบการดำเนินโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ดำเนินการเวนคืนที่ดินสำหรับโครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ส่วนที่ ๑ ชั้นที่ ๑ ให้เสร็จสิ้น และให้โอนที่ดินและทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการเวนคืนที่ใช้เพื่อกิจการรถไฟฟ้างดงกล่าวให้เป็นทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา เมื่อมีการสำรวจที่ดินที่จะต้องเวนคืนแล้วเสร็จจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้างทางพิเศษ สายบางซื่อ-หัวลำโพง-พระโขนง และสายลาดพร้าว-สาทร ในท้องที่เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่เวนคืนเข้าใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนภายในระยะเวลาสิบห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นทายาทและเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ล. และนาย น. เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังมิได้เข้าใช้ที่ดินของนาย ล. และนาย น. ที่ถูกเวนคืนตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขอให้คืนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่คืน ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม และรับคืนเงินค่าทดแทนที่ดินทั้งหมดจากผู้ฟ้องคดีทั้งสาม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการเวนคืนที่ดินที่พิพาทรวมทั้งที่ดินแปลงอื่น และโอนที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ใช้ที่ดินพิพาทจัดทำเป็นศูนย์ซ่อมบำรุงรถไฟฟ้า โดยปรากฏตามภาพถ่ายทางอากาศแสดงแผนผังพื้นที่ในศูนย์ซ่อมบำรุงรถไฟฟ้าและสถานที่พิพาทว่า ได้มีการทำรั้วคอนกรีต (รั้วชั้นใน) รวมทั้งรั้วตะแกรงเหล็ก (รั้วชั้นนอก) กันโดยรอบบริเวณที่ดินที่ใช้เป็นศูนย์ซ่อมบำรุงดังกล่าว โดยภายในรั้วชั้นในและชั้นนอกดังกล่าวนอกจากจะมีอาคารโรงซ่อมบำรุงและอาคารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีถนนรอบศูนย์ซ่อมบำรุงด้วย ซึ่งแม้ถนนภายในศูนย์ซ่อมบำรุงจะเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะด้านนอก แต่จุดเชื่อมต่อกับถนนภายนอกมีป้อมยามและไม้กั้นสำหรับตรวจสอบรถจากภายนอกที่จะเข้าไปในศูนย์ซ่อมบำรุง อันแสดงว่าถนนภายในศูนย์ซ่อมบำรุงมิใช่ถนนสาธารณะที่รถหรือบุคคลทั่วไปจะสามารถเข้าออกได้ตามปกติ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการรวมโฉนดที่ดินแปลงพิพาทกับที่ดินแปลงอื่นที่ถูกเวนคืนรวม ๘๑ แปลง เป็นที่ดินแปลงเดียวกัน นอกจากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมยังได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ออกประกาศกระทรวงคมนาคม ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ กำหนดให้บริเวณโดยรอบพื้นที่ศูนย์ซ่อมบำรุงรถไฟฟ้าทั้งหมด ซึ่งรวมถึงพื้นที่ที่ดินพิพาทตั้งอยู่เป็นเขตระบบรถไฟฟ้า ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีการใช้ที่ดินพิพาทที่เวนคืนตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนแล้ว และเมื่อมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางพิเศษสายบางซื่อ-หัวลำโพง-พระโขนง และสายลาดพร้าว-สาทร ในท้องที่เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้เจ้าหน้าที่เวนคืนเข้าใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนภายในระยะเวลาสิบห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๐ ซึ่งครบสิบห้าปีในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีการก่อสร้างศูนย์ซ่อมบำรุง รถไฟฟ้า ทำรั้ว และทำถนนรอบบริเวณศูนย์ซ่อมบำรุงรถไฟฟ้า ตลอดจนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้ออกประกาศกระทรวงคมนาคม ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ กำหนดให้บริเวณ

รอบพื้นที่ศูนย์ซ่อมบำรุงไฟฟ้าเป็นเขตระบบรถไฟฟ้า ย่อมแสดงว่ามีการเข้าใช้ที่ดินพิพาทก่อนวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้างทางพิเศษดังกล่าวใช้บังคับ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าใช้ที่ดินพิพาทตามวัตถุประสงค์ แห่งการเวนคืนและตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมายที่ใช้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม จึงไม่อาจขอคืนที่ดินพิพาทจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ต้อง ดำเนินการเพื่อคืนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒๔/๒๕๖๗)

๑.๘ ดอกเบี้ยเงินค่าทดแทนการเวนคืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๙ ค่าทดแทนความเสียหายจากการถูกเวนคืน

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ว่าจ้างสถาปนิกให้ออกแบบอาคารบ้านพักอาศัย ๒ ชั้น บนที่ดิน ๒ แปลง เนื้อที่รวม ๓๒๐ ตารางวา แต่เมื่อที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืน จึงมีรูปแบบเปลี่ยนแปลง ไปจากเดิมที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านไม่เท่า คงเหลือเนื้อที่ ๑๒๕ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับความเสียหายจากการที่ไม่อาจนำแบบแปลนบ้านที่ได้ออกแบบสำหรับการก่อสร้างบนที่ดิน ๓๒๐ ตารางวา มาก่อสร้างบนที่ดินส่วนที่เหลือที่มีเนื้อที่ ๑๒๕ ตารางวา ได้ และถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จะมีได้กำหนด อย่างแน่ชัดว่าความเสียหายกรณีนี้สามารถกำหนดเงินค่าทดแทนให้ได้ แต่โดยที่การเวนคืน อสังหาริมทรัพย์เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกเวนคืน รัฐต้องกำหนดเงินค่าทดแทนให้อย่างเป็นธรรม เมื่อความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกี่ยวเนื่องกับการเวนคืนโดยตรงและมีหลักฐานพิสูจน์ได้ จึงสมควรกำหนดเงินค่าทดแทนความเสียหายเป็นค่าออกแบบแปลนบ้านรวมค่าเขียนแบบ ของสถาปนิกให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๑๘ ประกอบกับมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๘๕/๒๕๖๗ หน้า ๕๒๙-๕๓๒

๒. การรอนสิทธิ

๒.๑ การรอนสิทธิเกี่ยวกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินแปลงใหญ่ มีรูปที่ดินคล้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถูกแนวเขต ระบบโครงข่ายไฟฟ้าพาดผ่านบริเวณกลางแปลงในลักษณะทแยงมุม ทำให้ที่ดินส่วนที่อยู่นอกเขต ระบบโครงข่ายไฟฟ้ามีลักษณะคล้ายถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน แม้ที่ดินส่วนที่อยู่นอกเขตระบบ โครงข่ายไฟฟ้ายังสามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่ที่ดินที่เหลือทั้งสองส่วนดังกล่าวมีรูปแบบสี่เหลี่ยม ด้านไม่เท่าคล้ายสามเหลี่ยม ทำให้เนื้อที่ส่วนที่เหลืออยู่ในบริเวณมุมเหลี่ยมถูกจำกัดการใช้ประโยชน์

มากยิ่งขึ้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระในการถูกจำกัดสิทธิการใช้ที่ดินมากกว่าที่ดินแปลงอื่นที่ไม่ถูกแนวเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าในลักษณะเดียวกัน การกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายดังกล่าว จึงไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เนื้อที่ ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๖๐ ตารางวา ต่อมา ที่ดินดังกล่าวบางส่วน เนื้อที่ ๗ ไร่ ๒๙.๓ ตารางวา อยู่ในเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง กำหนดเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชัยภูมิ ๒-ท่าตะโก ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ในการกำหนดราคาที่ดินและทรัพย์สินที่อยู่ในเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาราคาที่ดินและทรัพย์สินจังหวัดชัยภูมิในการประชุม เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙ มีมติให้นำราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ มาปรับเพิ่ม ๒ เท่า แล้วนำราคาที่ปรับเพิ่มมาเปรียบเทียบกับราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ หากราคาใดสูงกว่าให้ใช้ราคานั้นเป็นเกณฑ์ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท ปรับเพิ่มเป็น ๒ เท่า เป็นราคาไร่ละ ๔๐,๐๐๐ บาท กำหนดค่าทดแทนในอัตราร้อยละ ๙๐ ของราคาที่ดินที่กำหนด คิดเป็นเงินจำนวน ๒๕๔,๖๓๗ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งการพิจารณาดังกล่าวจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และได้รับเงินค่าทดแทนแล้ว แต่ไม่เห็นด้วย จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้ยืนราคาค่าทดแทนที่ดินดังกล่าว และสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินที่ได้รับ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินแปลงใหญ่ มีรูปที่ดินคล้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ถูกแนวเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าพาดผ่านบริเวณกลางแปลงในลักษณะทแยงมุม ทำให้ที่ดินส่วนที่อยู่นอกเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้ามีลักษณะคล้ายถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยส่วนที่หนึ่ง เนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๕.๔ ตารางวา และส่วนที่สอง เนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๒๕.๓ ตารางวา แม้ที่ดินส่วนที่อยู่นอกเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าคิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๒ ของพื้นที่ที่ดินทั้งหมด และยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่ที่ดินที่เหลือทั้งสองส่วนดังกล่าวมีรูปแปลงสี่เหลี่ยมด้านไม่เท่าคล้ายสามเหลี่ยมทำให้เนื้อที่ส่วนที่เหลืออยู่ในบริเวณมุมเหลี่ยมถูกจำกัดการใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระในการถูกจำกัดสิทธิการใช้ที่ดินมากกว่าที่ดินแปลงอื่นที่ไม่ถูกแนวเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าในลักษณะเดียวกัน การกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายดังกล่าว จึงไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะทำงานจัดทำสรุปข้อเท็จจริงและข้อมูลราคาที่ดินและทรัพย์สินอำเภอบำเหน็จณรงค์ ได้มีมติให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาราคาที่ดินและทรัพย์สินจังหวัดชัยภูมิว่า ในท้องที่ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นที่ตั้งที่ดินในโฉนด ๐๑ บล็อก A โดยหน่วยที่ ๖ มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท และมีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ไร่ละ ๒๖,๐๐๐ บาท ควรกำหนดค่าทดแทนไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่อยู่ในเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าถูกจัดให้อยู่ในหน่วยที่ ๖ แล้ว การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดราคาที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราเดียวกันเป็นสามเท่าของราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ไร่ละ ๖๐,๐๐๐ บาท จึงเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว เมื่อที่ดินดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีถูกเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าพาดผ่าน เนื้อที่ ๗ ไร่ ๒๙.๓ ตารางวา กำหนดค่าทดแทนในอัตราร้อยละ ๙๐ ของราคาที่ดินที่กำหนดเป็นราคาไร่ละ ๕๔,๐๐๐ บาท เป็นเงินค่าทดแทนจำนวน ๓๘๑,๙๕๕.๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินแปลงนี้ไปแล้วจำนวน ๒๕๔,๖๓๗ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินแปลงนี้เพิ่มขึ้นเป็นเงินจำนวน ๑๒๗,๓๑๘.๕๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๓๒/๒๕๖๗)

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่นในที่ดินที่ถูกเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าโดยไม่ได้มีการแบ่งส่วนการครอบครอง และผู้ฟ้องคดีมิได้มีสัญญาประนีประนอมยอมความโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดมาแสดง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จึงไม่อาจดำเนินการเบิกจ่ายค่าทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีได้ในทันทีตามข้อ ๙ ของข้อบังคับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๑๒ ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน ประกอบกับข้อ ๑๑ ของระเบียบการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๗๓ ว่าด้วย การวางเงินค่าทดแทน ดังนั้น การที่ กฟผ. วางเงินค่าทดแทนโดยฝากไว้กับธนาคารออมสินในนามของผู้ฟ้องคดี และมีหนังสือแจ้งการวางเงินให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว จึงมีผลทำให้ กฟผ. ในฐานะลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ค่าทดแทนที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกับการชำระหนี้ด้วยการวางทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อหลุดพ้นจากหนี้ค่าทดแทนที่ต้องชำระแล้ว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้เงินค่าทดแทน และไม่ต้องชำระดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินร่วมกับบุคคลอื่นรวมแปดคน จำนวน ๓ แปลง ได้แก่ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๗๐๓ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๖๙๘ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๗๐๔ ต่อมาที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ปลวกแดง-จุดเชื่อมสายส่ง ๕๐๐ กิโลโวลต์ หนองจอก-วังน้อย แนวที่ ๑ คิดเป็นเงินค่าทดแทนส่วนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๙๘๗,๔๕๓.๑๒ บาท การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้นำเงินค่าทดแทนจำนวนดังกล่าวไปฝากธนาคารออมสิน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอรับเงินค่าทดแทน ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๗๐๔ เป็นที่ดินที่มีเจ้าของร่วมทั้งหมดแปดคน และเจ้าของร่วมไม่ได้แบ่งส่วนการครอบครอง ซึ่งถือว่าเจ้าของร่วมทุกคนมีส่วนเท่ากัน หากเจ้าของร่วมรายใดมาติดต่อขอรับเงิน เจ้าของร่วมรายนั้นต้องจัดทำคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอรับเงินค่าทดแทนที่ดินเฉพาะส่วน

โดยมีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ที่ดินตั้งอยู่ลงนามรับรองคำร้องดังกล่าว โดยบรรยายส่วนครอบครองของตน จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการดังกล่าว แต่ได้นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินค่าทดแทนที่อ้างว่าได้ฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน จำนวน ๑,๙๘๗,๔๕๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารออมสินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับตามกฎหมายไปชำระแก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทน จำนวน ๑,๙๘๗,๔๕๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารออมสินของต้นเงินจำนวนดังกล่าว และดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผินัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ จนถึงวันฟ้องคดี โดยต้องไม่เกินกว่าจำนวน ๒๘,๑๐๑.๓๐ บาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๙๘๗,๔๕๓ บาท ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ สำหรับดอกเบี้ยระหว่างเวลาผินัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๙๘๗,๔๕๓ บาท นับแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ จนกว่าจะชำระเสร็จ ให้หักดอกเบี้ยของต้นเงินจำนวนดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากธนาคารออมสินไปแล้วออกด้วย โดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในส่วนที่กำหนดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผินัดให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในส่วนที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทน จำนวน ๑,๙๘๗,๔๕๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารออมสินของต้นเงินจำนวนดังกล่าว

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่นในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๗๐๔ ซึ่งเจ้าของร่วมมีสิทธิรับเงินค่าทดแทนด้วยกันโดยไม่ได้มีการแบ่งส่วนการครอบครอง การวางเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีส่วนหนึ่งจึงเป็นการวางเงินค่าทดแทนเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนรายใดได้ เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่น ๆ ในทรัพย์สิน หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งส่วนเงินค่าทดแทนของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้มีสัญญาประนีประนอมยอมความโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดมาแสดง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจดำเนินการเบิกจ่ายค่าทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีได้ในทันทีตามข้อ ๙ ของข้อบังคับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๑๒ ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน ประกอบกับข้อ ๑๑ ของระเบียบการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๗๓ ว่าด้วย การวางเงินค่าทดแทน แต่อย่างไรก็ดี ผู้ถูกฟ้องคดีจะพิจารณาจ่ายค่าทดแทนเฉพาะส่วนในกรณีที่เจ้าของร่วมไม่ได้แบ่งส่วนการครอบครองและถือว่าทุกคนมีส่วนเท่ากัน โดยไม่ต้องมีสัญญาประนีประนอมยอมความหรือคำพิพากษาถึงที่สุดมาแสดง หากเจ้าของร่วมรายใดมาติดต่อขอรับเงินโดยให้จัดทำคำร้องขอรับค่าทดแทนทรัพย์สินเฉพาะส่วน โดยมีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ลงนามรับรองตามบันทึกการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เรื่อง ขออนุมัติหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนที่ดิน แม้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปพร้อมกับการแจ้งการวางเงินค่าทดแทน แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งเรื่องดังกล่าวทางโทรศัพท์

จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว และต่อมาในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ เจ้าหน้าที่ของผูถูกฟ้องคดีได้อำนวยความสะดวกโดยนำคำร้องขอรับเงินค่าทดแทนเฉพาะส่วนไปให้ผู้ฟ้องคดีลงนามที่บ้านของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการเพื่อให้มีคำรับรองของกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ดินตั้งอยู่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จึงเห็นได้ว่าการขอรับเงินค่าทดแทนที่ได้วางโดยฝากไว้กับธนาคารออมสินรายผู้ฟ้องคดีตามหนังสือขอรับเงินค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้แสดงหลักฐานว่าตนเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนอย่างชัดเจนตามข้อ ๙ ของข้อบังคับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๑๒ ฯ และข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาล ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำคำร้องขอรับเงินค่าทดแทนเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดี ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ให้ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ดินตั้งอยู่ลงนามรับรองเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และได้นำคำร้องขอรับเงินค่าทดแทนทรัพย์สินเฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมาจัดทำเอกสารขออนุมัติจ่ายค่าทดแทนเฉพาะส่วนกรณีพิเศษตามขั้นตอนและวิธีการด้านการเงินของผู้ถูกฟ้องคดี และได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเงินค่าทดแทนที่ธนาคารออมสินแล้ว ดังนั้น การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีในส่วนที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินที่วางโดยฝากไว้กับธนาคารออมสินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงหลุดพ้นจากหนี้ค่าทดแทนที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้วนับแต่วันที่ได้วางเงินและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้เงินค่าทดแทนทรัพย์สินที่ถูกเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าและไม่ต้องชำระดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๖๙/๒๕๖๗)

๒.๒ การรอนสิทธิเกี่ยวกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

การกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่อยู่ในเขตรบบโครงข่ายพลังงาน ซึ่งได้พิจารณาราคาที่ดินที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด ราคาที่ดินที่มีการกำหนดไว้เพื่อเรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดินแล้ว จึงได้นำข้อมูลราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ มาปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า เป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าทดแทนที่ดิน ถือเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ดินตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการกำหนดและจ่ายค่าทดแทน และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย จึงเป็นการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ชอบด้วยกฎหมาย เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินจำนวน ๒ แปลง ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลไทรน้อย อำเภไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ต่อมา ที่ดินดังกล่าวเนื้อที่ ๒ งาน ๓๘ ตารางวา และเนื้อที่ ๒ งาน ๖๖ ตารางวา ตามลำดับ ถูกแนวเขตรบบโครงข่ายก๊าซธรรมชาติ โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากสถานีควบคุมความดันก๊าซธรรมชาติราชบุรี-วังน้อย ที่ ๖ ไปยังจังหวัดราชบุรีพาดผ่านคณะอนุกรรมการพิจารณาราคาที่ดินและทรัพย์สินจังหวัดนนทบุรีมีมติให้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ของกรมธนารักษ์ ปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า ทุกแปลง เป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่อยู่นอกเขตรบบโครงสร้างพลังงานเดิม และเสนอความเห็นดังกล่าวต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ ต่อมา บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือแจ้งจำนวนค่าทดแทนทรัพย์สินในเขตรบบโครงสร้างก๊าซธรรมชาติให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอเพิ่มค่าทดแทนและค่าเสื่อมประโยชน์ในที่ดิน คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เขตรบบโครงสร้างพลังงานและอุทธรณ์ค่าทดแทนได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติยืนยันราคาที่ดินที่จ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้เจ้าหน้าที่ประเด็นขอให้จ่ายค่าเสื่อมประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากไม่ได้อยู่ในอำนาจพิจารณาตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชอบพิจารณาต่อไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติเห็นชอบตามมติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจ่ายค่าทดแทนเพิ่มขึ้นพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาหลักเกณฑ์การกำหนดราคาที่ดิน โดยพิจารณาราคาที่ดินที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด ราคาที่ดินที่มีการกำหนดไว้เพื่อเรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดิน ปรากฏว่าราคาที่กำหนดไว้เพื่อเรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ที่กำหนดไว้ต่ำ จึงได้พิจารณาข้อมูลราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ข้อมูลราคาจดทะเบียนซื้อขายที่ดินในท้องที่อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐ (เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน) และข้อมูลราคาจากผู้ปกครองท้องที่ และเห็นว่าข้อมูลจากผู้ปกครองท้องที่ที่เสนอจากสภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินมีความแตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาที่ดินที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับทุกท้องที่ได้ จึงได้นำข้อมูลราคาจดทะเบียนซื้อขาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐ ในท้องที่อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๓๒ ข้อมูล มาพิจารณาโดยตัดข้อมูลอัตรา ๒ เท่า ลงไปจำนวน ๒๗ ข้อมูล เนื่องจากคณะกรรมการฯ ได้กำหนดจ่ายที่ดินที่ถูกกำหนดเป็นเขตรบบโครงสร้างก๊าซธรรมชาติและอยู่ในเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าที่ประกาศไว้ก่อนหน้านี้ในอัตรา ๒ เท่า ไปแล้ว คงเหลือข้อมูลราคาจดทะเบียนซื้อขายที่สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ จำนวน ๕ ข้อมูล ได้แก่ อัตรา ๒.๘๙ เท่า ๒.๕๙ เท่า ๒.๕๐ เท่า ๒.๒๕ เท่า และ ๒.๑๖ เท่า หากคำนวณฐานได้ ๒.๕๐ เท่า เพื่อใช้เป็นตัวแทนของหน่วยราคา และเห็นควรนำราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ มาปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า เป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าทดแทนที่ดินที่อยู่นอกเขตรบบโครงสร้างพลังงานเดิม เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เข้าสำรวจที่ดินของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒ แปลง โดยที่ดินแปลงที่หนึ่ง มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ตารางวาละ ๔,๐๐๐ บาท ปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า เป็นค่าทดแทนตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท ที่ดินอยู่ในเขตรบบโครงสร้างก๊าซธรรมชาติบางส่วนเนื้อที่ ๒ งาน ๓๘ ตารางวา จึงกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒,๓๘๐,๐๐๐ บาท และที่ดินแปลงที่สอง มีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ตารางวาละ ๗,๕๐๐ บาท ปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า เป็นค่าทดแทนตารางวาละ ๑๘,๗๕๐ บาท ที่ดินอยู่ในเขตระบบโครงข่ายก๊าซธรรมชาติบางส่วนเนื้อที่ ๒ งาน ๖๖ ตารางวา จึงกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔,๙๘๗,๕๐๐ บาท จึงเห็นว่า การกำหนดค่าทดแทนที่ดินโดยให้นาราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ มาปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า ทุกแปลง เป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่อยู่นอกเขตระบบโครงข่ายพลังงานเดิมนั้น มีผลทำให้ที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดี มีราคาตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท และราคาตารางวาละ ๑๘,๗๕๐ บาท ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าราคาที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นราคาที่ซื้อขายกันจริงตามปกติ ในท้องตลาดซึ่งมีราคาเพียงตารางวาละ ๘,๗๘๓.๕๐ บาท ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการพิจารณาราคาที่ดินและทรัพย์สินจังหวัดนนทบุรีกำหนดราคาที่ดิน โดยให้นาราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ มาปรับเพิ่มในอัตรา ๒.๕ เท่า ทุกแปลง เป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าทดแทนสำหรับที่ดินที่อยู่นอกเขตระบบโครงข่ายพลังงานเดิม และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเขตระบบโครงข่ายก๊าซธรรมชาติ โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากสถานีควบคุมความดันก๊าซธรรมชาติราชบุรี-วังน้อย ที่ ๖ ไปยังจังหวัดราชบุรี ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เพื่อเป็นค่าทดแทนจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องถูกจำกัดสิทธิการใช้ประโยชน์บางประการ ในที่ดินทั้งสองแปลงนั้น เป็นไปตามข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ ของประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการกำหนดและจ่ายค่าทดแทน พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๑๐๗ ประกอบกับมาตรา ๑๐๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว การจ่ายเงินค่าทดแทนจึงชอบด้วยกฎหมาย เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๔๕/๒๕๖๗)

๓. ความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี

สิทธิของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ที่ จะได้รับการเยียวยาด้านการเงิน เป็นสิทธิที่ถูกกำหนดขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี มิใช่สิทธิที่กำหนดไว้ตามบทบัญญัติของกฎหมาย และมีใช้สิทธิที่ผู้เสียหายได้รับอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดหรือการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน กรณีกล่าวหาอดีตนายกรัฐมนตรีกับพวก ว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีการอนุมัติจ่ายเงินเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) การที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔ เห็นชอบกับข้อเสนอที่ให้รอการอนุมัติจ่ายเงินเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ในส่วนที่ยังคงค้างไว้ก่อนจนกว่าคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถึงที่สุด จึงมีผลผูกพันกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจึงไม่ต้องรับผิดชอบเบิกจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากการชุมนุมทางการเมืองเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งคณะทำงานช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมมีมติให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยากรณีสูญเสียอวัยวะสำคัญเป็นเงินจำนวน ๓,๔๘๗,๐๐๐ บาท ต่อมา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนกรณีกล่าวหาอดีตนายกรัฐมนตรีกับพวกว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น กรณีการอนุมัติจ่ายเงินเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นพ้องด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการอำนวยการเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๗ ที่มีมติว่ากรณีผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓ ได้มีการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินตามหลักเกณฑ์มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ไปแล้ว ดังนั้น ในส่วนที่ยังคงค้าง เห็นควรรองจนกว่าคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถึงที่สุด กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงยังไม่สามารถเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักการของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ที่เสนอแนะมาตรการ กลไก และวิธีการเพื่อส่งเสริมการเยียวยาและฟื้นฟูเหยื่อและผู้เสียหาย ตลอดจนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงหรือความขัดแย้งทางการเมืองทุกฝ่าย ทั้งทางการเงินและรูปแบบอื่น รวมถึงการสร้างโอกาสในการดำรงชีพและประกอบอาชีพตามปกติ และมีมติเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงิน สำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) โดยกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการจ่ายเงินเยียวยา จึงถือว่าสิทธิของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ที่จะได้รับการเยียวยาด้านการเงิน เป็นสิทธิที่ถูกกำหนดขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี มิใช่สิทธิที่กำหนดไว้ตามบทบัญญัติของกฎหมาย และมีใช้สิทธิที่ผู้เสียหายได้รับอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดหรือการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การที่ต่อมานายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๗ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และเสนอแนะมาตรการ กลไก และวิธีการเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๗ โดยรวมถึงเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓ ที่ยังคงค้างการดำเนินการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วย คณะกรรมการดังกล่าวจึงมีอำนาจในการทบทวนการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายจากเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ที่ยังคงค้างการดำเนินการ

อยู่ในขณะนั้น ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน กรณีกล่าวหาอดีตนายกรัฐมนตรีกับพวก ว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการกรณีการอนุมัติจ่ายเงินเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) การที่คณะกรรมการอำนาจการเยียวยาทางการเงินฯ มีมติให้รอกการอนุมัติจ่ายเงินเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ในส่วนที่ยังคงค้างจนกว่าคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถึงที่สุด และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ เห็นชอบกับข้อเสนอดังกล่าว นั้น จึงถือว่ามติคณะรัฐมนตรีมีผลผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีให้ต้องปฏิบัติตามแล้ว โดยรอกการอนุมัติเบิกจ่ายเงินเยียวยาไว้ก่อนจนกว่าคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถึงที่สุด แม้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่มีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินสำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ก็ตาม แต่เมื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลที่ผู้ฟ้องคดีได้ชำระไประหว่างวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ อันเป็นเวลาภายหลังจากที่มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๓๔/๒๕๖๓)

การจ่ายเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินตามหลักมนุษยธรรมสำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ตามมติคณะรัฐมนตรี มิได้มีลักษณะเป็นการจ่ายเงินให้แก่ผู้เสียหายอันเนื่องจากการที่รัฐได้กระทำความผิดหรือกระทำละเมิดต่อประชาชน โดยรัฐจะเยียวยาผู้เสียหายกลุ่มใดหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับกฎ ระเบียบ ความเหมาะสม และนโยบายของภาครัฐในขณะนั้นเป็นสำคัญ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความช่วยเหลือเยียวยาจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการไปแล้วเป็นจำนวนที่เกินจากที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับตามมติคณะรัฐมนตรี จึงไม่มีเหตุที่หน่วยงานทางปกครองจะต้องเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องพร้อมดอกเบี้ย รวมถึงค่าเดินทางไปศาล ค่าเอกสาร และดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมมาเพื่อจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ทางการเมือง ได้ยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินตามหลักมนุษยธรรมสำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับการเยียวยาตามหลักเกณฑ์เป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น การช่วยเหลือเยียวยาสูญเสียอวัยวะสำคัญ เป็นเงินจำนวน ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท ค่ารักษาพยาบาล เป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่อง เป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี สำหรับกรณีการรักษาพยาบาลต่อเนื่องนั้น คณะทำงานช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินตามหลักมนุษยธรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับการบาดเจ็บต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จึงมีมติให้ได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิ และค่ารักษาต่อเนื่องในปีดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอรับเงินค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องต่อเจ้าหน้าที่สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องที่ค้างจ่ายตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐ เป็นเงินจำนวน ๒๖๙,๙๑๓ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกเฉย จึงนำคดีมาฟ้อง

ต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักการ ให้เสนอมาตรการเพื่อส่งเสริมการเยียวยาและฟื้นฟูเหยื่อและผู้เสียหาย ตลอดจนผู้ได้รับผลกระทบ จากความรุนแรงและความขัดแย้งทางการเมืองทุกฝ่าย และมีมติเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบ หลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมสำหรับผู้เสียหาย กลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) จากนั้น คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ เห็นชอบหลักเกณฑ์ดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลัก มนุษยธรรม สำหรับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย ให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ชุมนุม ทางการเมือง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา จึงมีลักษณะเป็นการดำเนินนโยบายของรัฐ ที่จะสร้างความปรองดองให้แก่คนในชาติด้วยการเยียวยาและฟื้นฟูผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากความรุนแรงทางการเมือง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓ ดังนั้น การจ่ายเงินให้แก่ผู้เสียหาย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมสำหรับ ผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) จึงมิได้มีลักษณะ เป็นการจ่ายเงินให้แก่ผู้เสียหายอันเนื่องจากการที่รัฐได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดต่อประชาชน และมีได้เป็นการจ่ายเงินตามที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกำหนดไว้ การที่รัฐจะเยียวยาผู้เสียหาย กลุ่มใดหรือไม่ เพียงใด จึงขึ้นอยู่กับกฎ ระเบียบ ความเหมาะสม และนโยบายของภาครัฐในขณะนั้น เป็นสำคัญ เมื่อต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ และให้ปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือ โดยกำหนด ให้การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในสมัยรัฐบาลชุดก่อน ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับ ผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗ และให้พิจารณาทบทวน ความเหมาะสมของมติคณะรัฐมนตรีอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ความรุนแรงทางการเมือง หากเห็นว่าหมดความจำเป็นแล้วก็ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ยกเลิกต่อไป จึงเห็นได้ว่ารัฐได้มีนโยบายเกี่ยวกับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง ทางการเมืองที่ต่างไปจากเดิม โดยให้ผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงทางการเมืองตามหลักเกณฑ์ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓ เดิม ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการดำเนินการทางนโยบายตามความเหมาะสมของภาครัฐ เมื่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ทางการเมืองในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือ เยียวยาด้านการเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรม สำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) และคณะทำงาน ช่วยเหลือเยียวยาด้านการเงินตามหลักมนุษยธรรมมีมติให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในประเภทสูญเสียอวัยวะสำคัญ จึงมีสิทธิได้รับการเยียวยาเป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งการขอความช่วยเหลือเยียวยา ด้านการเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะต้องนำเงินช่วยเหลือหรือชดเชยใด ๆ จากภาครัฐ ทั้งหมดที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินเยียวยาได้รับไปแล้ว มาหักออกจากจำนวนเงินเยียวยาที่ได้รับภายใต้

หลักเกณฑ์นี้ และเมื่อได้รับเงินเยียวยาภายใต้หลักเกณฑ์นี้แล้ว ให้ถือว่าสิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือหรือชดเชยอื่น ๆ จากภาครัฐเป็นอันระงับ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเคยได้รับเงินช่วยเหลือหรือชดเชยจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท และได้รับเงินจากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา จำนวน ๕๓,๐๐๐ บาท มาแล้ว จึงต้องนำเงินจำนวนดังกล่าวมาหักออกจากเงินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับการเยียวยาตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินตามหลักมนุษยธรรมสำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) เป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยาตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเงินจำนวนไม่เกิน ๓,๘๘๗,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินในเกณฑ์สูญเสียอวัยวะสำคัญ จำนวน ๓,๔๘๗,๐๐๐ บาท และค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิและค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๔๔๙,๑๑๐ บาท รวมเป็นเงินที่ได้รับตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินตามหลักมนุษยธรรมสำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ ๑ จากเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมือง (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ทั้งสิ้นจำนวน ๓,๙๓๖,๑๑๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่เกินจากที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ แล้ว ดังนั้น จึงไม่มีเหตุให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องและไม่จำเป็นต้องชำระดอกเบี้ยจากต้นเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี และไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเดินทางไปศาล ค่าเอกสาร รวมถึงดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมมาเพื่อจ่ายค่ารักษาพยาบาลแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๗๒/๒๕๖๗)

บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นเพิงสังกะสี ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งปรากฏตามหลักฐานภาพถ่ายภายหลังเกิดเหตุเห็นว่าหากบ้านพักอาศัยไม่ชำรุดเสียหายเพราะเหตุอุทกภัย ย่อมอยู่ในสภาพที่บุคคลจะใช้พักอาศัยอยู่ได้ จึงต้องถือว่าบ้านพักอาศัยดังกล่าวเป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากบ้านพักคนงานตามนิยามข้อ ๓ (๓.๓) (๓) ของคู่มือการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย การที่ผู้ใหญ่บ้านและผู้บริหารท้องถิ่นไม่ออกไปตรวจสอบบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีร่วมกับผู้นำชุมชนจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เมื่อบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ผู้ว่าราชการจังหวัดและอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่สั่งจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน จึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน ๕,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เดิมผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ในบ้านเลขที่ ๑๐/๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลังจากผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างบ้านขึ้นใหม่ไม่มีเลขที่และไม่มีทะเบียนบ้าน ติดกับบ้านเลขที่ ๑๐/๓ และย้ายเข้าไปพักอาศัยในบ้านดังกล่าว ได้เกิดอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ ขอรับเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและเงินค่าซ่อมแซม

ที่อยู่อาศัย แต่นาย ป. ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ไม่รับรองว่าบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีประสบอุทกภัย เนื่องจากอ้างว่าไม่รู้ว่ามีผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ที่ใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคำร้องไปให้นาย ข. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหก รับรอง แต่นาย ข. ก็ได้ถอนคำรับรองในวันต่อมา คณะกรรมการสำรวจและตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีผู้ประสบภัยน้ำท่วมตำบลคลองหกจึงมีมติไม่ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยครัวเรือน จำนวน ๕,๐๐๐ บาท และไม่ส่งรายชื่อผู้ฟ้องคดีไปเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาตามขั้นตอนที่กำหนด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ และวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ อนุมัติให้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากสถานการณ์อุทกภัยในจังหวัดต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร ครัวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ตามหลักฐานครัวเรือนที่สำรวจได้ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จัดทำคู่มือการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น ระบุขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้ในข้อ ๓ ว่า ลักษณะครัวเรือนที่อยู่อาศัยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ (๓.๑) บ้านพักอาศัยที่มีทะเบียนบ้าน (๓.๒) บ้านเช่า ผู้เช่าเป็นผู้ได้รับเงินช่วยเหลือ ในกรณีบ้านพักอาศัยหรือบ้านเช่ามีหลายชั้น ให้ได้รับเงินช่วยเหลือเฉพาะชั้นที่น้ำท่วมถึงเท่านั้น (๓.๓) อื่น ๆ เช่น ที่พักอาศัยซึ่งประสบอุทกภัยนอกเหนือจากข้อ ๓.๑ และข้อ ๓.๒ กำหนดคำอธิบายว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของครัวเรือนที่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือจะต้องเป็น (๑) ครัวเรือนนั้นอยู่อาศัยในบ้านพักอาศัยที่มีทะเบียนบ้านและถูกน้ำท่วมถึง หรือ (๒) ครัวเรือนนั้นเช่าบ้านอยู่อาศัยและอยู่อาศัยในชั้นที่ถูกน้ำท่วมถึง โดยบ้านเช่านั้นอาจแบ่งเช่าเป็นห้องหรือเช่าทั้งหลัง มีทะเบียนบ้านหรือไม่มีทะเบียนบ้านก็ได้ หรือ (๓) ครัวเรือนนั้นอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยในลักษณะอื่นนอกจากข้อ ๑ และข้อ ๒ เช่น ที่อยู่อาศัยที่เป็นสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีลักษณะถาวรหรือชั่วคราวที่ครัวเรือนใช้เป็นที่พักอาศัยอยู่เป็นประจำโดยไม่มีทะเบียนบ้าน เช่น บ้านพักคนงาน ข้อ ๔ ว่า หลักฐานการแสดงสิทธิขอรับการช่วยเหลือ ๔.๑ กรณีบ้านเช่า ให้ใช้สัญญาเช่า หรือหนังสือรับรองการเช่าจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔.๒ บ้านพักอาศัยที่ประสบอุทกภัยนอกเหนือจากบ้านเช่าและบ้านที่มีทะเบียนบ้าน ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่นร่วมกับผู้นำชุมชนตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้ (๑) กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน (๒) ผู้บริหารท้องถิ่น (๓) ผู้นำชุมชน ลงลายมือชื่อรับรองความเป็นผู้ประสบภัยอย่างน้อย ๒ ใน ๓ ๔.๓ กรณีอื่น ๆ ตามข้อ ๓.๓ ให้ดำเนินการและใช้หนังสือรับรองเช่นเดียวกับข้อ ๔.๒ กำหนดคำอธิบายว่า การรับรองการเช่าบ้านตามข้อ ๔.๑ หรือที่อยู่อาศัยตามข้อ ๔.๒ และข้อ ๔.๓ ให้พิจารณาตามหลักฐานที่มีอยู่หรือตามข้อเท็จจริง โดยจัดทำหนังสือและมีผู้รับรองตามที่กำหนด จัดเก็บไว้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นหลักฐานพร้อมรับการตรวจสอบ ดังนั้น การที่นาย ป. ผู้ใหญ่บ้าน และผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ออกไปตรวจสอบบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีร่วมกับผู้นำชุมชน จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมติข้างต้น ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๗/๙๓๖๙ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ และข้อ ๔.๒ ของคู่มือการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และแม้ว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีจะมีลักษณะเป็นเพียงเพิงสังกะสี แต่ปรากฏตามหลักฐานภาพถ่ายที่สำนักงาน

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานีและนาย ป. ถ่ายไว้ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นเวลากว่า ๒ ปี นับจากเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ว่า หากบ้านพักอาศัยนี้ไม่ชำรุดเสียหายเพราะเหตุอุทกภัย ย่อมอยู่ในสภาพที่บุคคลจะใช้พักอาศัยอยู่ได้ และต้องถือว่าบ้านพักอาศัยที่ผู้ฟ้องคดีใช้พักอาศัยดังกล่าวเป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากบ้านพักคนงานตามนิยามข้อ ๓ (๓.๓) (๓) ของคู่มือการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดทำขึ้นเมื่อปรากฏว่าบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่สั่งจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง (๗) และ (๘) ประกอบกับข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๗) และ (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จำนวน ๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๐๓/๒๕๖๗)

เมื่อหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามคู่มือการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม คร่าวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท สำหรับอุทกภัยตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ มิได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับเงินช่วยเหลือต้องเป็นเจ้าของหรือมีกรรมสิทธิ์ในบ้านเรือนที่ประสบภัยพิบัติอุทกภัย และแม้หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้ประสบภัยต้องมีหนังสือรับรองผู้ประสบภัยที่ท้องถิ่นออกให้ก็ตาม แต่เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพียงต้องเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยประจำที่มีอยู่จริงในพื้นที่ที่มีการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัยเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยได้ประสบเหตุอุทกภัยน้ำท่วมอย่างฉับพลันและท่วมติดต่อกันหลายเดือน ทำให้บ้านและทรัพย์สินได้รับความเสียหายย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรี การที่ผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีหนังสือรับรองให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่ามีได้เป็นเจ้าของบ้าน จึงไม่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงมีหน้าที่ร่วมกันหรือแทนกันจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย คร่าวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๐/๓ ในบริเวณพื้นที่ของตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งถูกประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีได้ประสบเหตุอุทกภัยน้ำท่วมอย่างฉับพลันและท่วมติดต่อกันเป็นเวลาหลายเดือน ทำให้บ้านและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอรับเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยขอให้ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหกลงนามรับรองว่าเป็นผู้ประสบภัย และได้ติดต่อสอบถามเรื่องดังกล่าวกับหน่วยงานต่าง ๆ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อยมา แต่ไม่มีผู้ใดรับรองให้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินช่วยเหลือความเสียหายจากอุทกภัยเมื่อครั้งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ได้รับการแจ้งปฏิเสธการจ่ายเงินช่วยเหลือ

โดยอ้างว่าบ้านเลขที่ ๑๐/๓ ที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยอยู่นั้น เป็นบ้านของนาย ต. ซึ่งได้เสียชีวิตไปแล้ว และทายาทอยู่ต่างประเทศ ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นเจ้าของบ้านจึงไม่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ และคู่มือการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม ครึ่งเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท สำหรับอุทกภัยตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จะเห็นได้ว่าแม้หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขว่า ผู้มีบ้านเรือนที่จะมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือนั้น บ้านเรือนจะต้องเป็นที่อยู่อาศัยประจำที่มีอยู่จริง และได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติหรืออุทกภัยในพื้นที่ที่มีการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และครัวเรือนที่อยู่อาศัยมีลักษณะเป็นบ้านพักอาศัยที่มีทะเบียนบ้าน หรือบ้านเช่า หรือที่อยู่อาศัยที่เป็นสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีลักษณะถาวรหรือชั่วคราวที่ครัวเรือนใช้เป็นประจำโดยไม่ทะเบียนบ้านก็ตาม แต่หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวมิได้ระบุกำหนดให้ผู้ขอรับเงินช่วยเหลือต้องเป็นเจ้าของ หรือมีกรรมสิทธิ์ในบ้านเรือนที่ประสบภัยพิบัติอุทกภัยแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม ครึ่งเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ และแม้ว่าเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้ประสบภัยต้องมีหนังสือรับรองผู้ประสบภัยที่ท้องถิ่นออกให้ก็ตาม แต่ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีเงื่อนไขเพียงต้องเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยประจำที่มีอยู่จริงในพื้นที่ที่มีการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัยเท่านั้น การที่ผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองหกไม่ได้มีหนังสือรับรองให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นเจ้าของบ้าน หลังดังกล่าวจึงไม่มีสิทธิรับเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้มีอำนาจอนุมัติให้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฯ และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะหน่วยงานราชการที่ได้รับการจัดสรรเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่ายตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง (๗) และข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบกับข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (๗) และข้อ ๙ วรรคหนึ่ง (๘) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงมีหน้าที่ร่วมกันหรือแทนกันจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ครึ่งเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๔๔/๒๕๖๗)

๔. ความรับผิดชอบของรัฐกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมประมง และทะเบียนเกษตรกรยังไม่หมดอายุหรือถูกเพิกถอนก่อนเกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ กรณีปูทะเลที่เพาะเลี้ยงตายหรือสูญหายเนื่องจากเหตุภัยพิบัติดังกล่าว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเกษตรกร ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่ตำบลท่าบอน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ต่อมา ได้เกิดอุทกภัยรุนแรงในพื้นที่และผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาได้มีประกาศ จังหวัดสงขลา เรื่อง เขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่อำเภอระโนด (เพิ่มเติม ๑) ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ ตามประกาศดังกล่าว และได้มีการโอนเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๕,๘๙๖.๘๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงปูทะเลที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมประมง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยถูกต้อง มีพื้นที่การเลี้ยงปูทะเลทั้งหมด ๕ ไร่ สมควรจะได้รับเงินช่วยเหลือ เป็นจำนวนเงิน ๕๔,๖๐๐ บาท ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน จากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในท้องที่อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ที่กำกับดูแลการเกษตรด้านประมงอยู่ก่อนเกิดภัยพิบัติ โดยทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำประเภทปูทะเลของผู้ฟ้องคดียังไม่หมดอายุและไม่ถูกเพิกถอนไปก่อนเกิดเหตุภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินตามข้อ ๕.๔ ของหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๓ และต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือกรณีปูทะเล ที่เพาะเลี้ยงตายหรือสูญหายเนื่องจากเหตุภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕.๔.๒ ของหลักเกณฑ์ดังกล่าว ในอัตราไร่ละ ๑๐,๙๒๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕ ไร่ ตามข้อ ๕.๒.๑ ของหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ และเมื่อปรากฏตามหลักฐานใบเสร็จรับเงินที่ผู้ฟ้องคดีส่งไปพร้อมกับแบบยื่นความจำนง เพื่อขอรับการช่วยเหลือของเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติ ด้านการประมง (กษ ๐๑) ว่า ผู้ฟ้องคดี ซื้อลูกพันธุ์ปูจากแพโกกิจ-รับซื้อและจำหน่ายปูดำ จำนวน ๔ ครั้ง และซื้อลูกพันธุ์ปูจากร้านเล็ก ลูกพันธุ์ปูทะเล จำนวน ๑ ครั้ง ในระหว่างวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒,๔๑๓ ตัว กับอีก ๘๐ กิโลกรัม ซึ่งปรากฏตามเอกสารการเพาะเลี้ยงปูทะเล ที่สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง สังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแล การเกษตรด้านประมงจัดทำขึ้นว่า การเลี้ยงปูขุน ขนาดของปูและอัตราการปล่อยที่เหมาะสม ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางประมงที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูทะเล อยู่ที่อัตราปล่อย ๒-๔ ตัวต่อตารางเมตร คิดเป็นค่ามาตรฐานกลางอัตราตารางเมตรละ ๓ ตัว จึงสามารถคำนวณลูกพันธุ์ปูทะเล ๘๐ กิโลกรัม ได้ประมาณ ๒๔๐ ตัว (๘๐ × ๓) รวมลูกพันธุ์ปูทะเลทั้งหมดที่ผู้ฟ้องคดีปล่อยลงเลี้ยงในบ่อ จำนวน ๒,๖๕๓ ตัว (๒,๔๑๓ + ๒๔๐) และจะได้พื้นที่เลี้ยงที่เหมาะสมตามมาตรฐานที่กำหนด สำหรับฟาร์มเลี้ยงปูทะเล จำนวน ๐.๕๖ ไร่ หรือประมาณ ๘๘๕ ตารางเมตร ซึ่งคำนวณเป็นเงินช่วยเหลือ ที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับคิดเป็นเงินจำนวน ๖,๑๑๕.๒๐ บาท (๐.๕๖ × ๑๐,๙๒๐) เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับ เงินช่วยเหลือไปแล้วจำนวน ๕,๘๙๖.๘๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นอีกเป็นเงินจำนวน ๒๑๘.๔๐ บาท

พร้อมดอกเบี้ย นับแต่วันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๙๔/๒๕๖๗)

๕. ความรับผิดของรัฐกรณีอื่น ๆ

แม้การก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินจะเป็นเหตุให้บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีเกิดการแตกร้าวชำรุดเสียหาย แต่เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นการจัดทำบริการสาธารณะในการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคตามอำนาจหน้าที่ของกรมทางหลวงในเขตทางหลวง โดยไม่ปรากฏว่าได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อันถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี ย่อมก่อให้เกิดความรับผิดอย่างอื่นหรือความรับผิดโดยปราศจากความผิดของหน่วยงานทางปกครองในอันที่จะต้องชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของบ้านพักอาศัยซึ่งได้รับความเสียหายจากการที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ สายนครศรีธรรมราช-อำเภอสทิงพระ โดยทำสัญญาว่าจ้างให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการแทน ซึ่งในการก่อสร้างทางหลวงดังกล่าวได้มีการตอกเสาเข็มเพื่อก่อสร้างสะพานข้ามคลองปากกระวะ ทำให้บ้านของผู้ฟ้องคดีเกิดการแตกร้าวชำรุดเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า การก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ สายนครศรีธรรมราช-อำเภอสทิงพระ จะทำให้บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจริง แต่โดยเหตุที่การก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินดังกล่าวเป็นการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะในการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามข้อ ๒ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงกระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และกระทำในเขตทางหลวง โดยไม่ปรากฏว่าได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ จึงไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม เมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีเกิดจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมก่อให้เกิดความรับผิดอย่างอื่นหรือความรับผิดโดยปราศจากความผิดของหน่วยงานทางปกครองในอันที่จะต้องชดใช้ความเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อพิจารณาภาพถ่ายความเสียหายของบ้านของผู้ฟ้องคดีประกอบกับความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญแล้วเห็นว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายมากวัสดุคอนกรีตเสริมเหล็กมีรอยแตกร้าวที่เป็นอันตรายต่อผู้อยู่อาศัย ควรได้รับการแก้ไขเยียวยาให้บ้านของผู้ฟ้องคดีมีความมั่นคงแข็งแรงเหมือนเดิมมากที่สุด ซึ่งพยานผู้เชี่ยวชาญก็ได้มีความเห็นว่า หากรื้ออาคารทั้งหมดแล้วก่อสร้างใหม่ตามรูปแบบเดิมจะทำให้ได้อาคารที่มีความมั่นคงแข็งแรง การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่ารื้อถอนอาคารเดิมและค่างานก่อสร้างอาคารใหม่ตามรูปแบบเดิมเป็นเงินจำนวน ๗๑๓,๓๒๙.๗๑ บาท ตามราคาที่ยานผู้เชี่ยวชาญได้ทำการประมาณราคาไว้จึงเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามควรแก่พฤติการณ์และเหมาะสมแล้ว ส่วนค่าเสียโอกาสทางการค้าระหว่างการก่อสร้างจำนวน ๑๘๐ วัน ตามระยะเวลาที่ใช้ในการรื้อถอนและก่อสร้างใหม่

ให้แล้วเสร็จนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีอาชีพค้าขายและใช้บ้านเป็นสถานที่ค้าขาย ระหว่างทำการก่อสร้างบ้าน ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสถานที่ค้าขาย ทำให้ไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ การที่ศาลปกครองชั้นต้น ได้กำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินวันละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๑๘๐ วัน ตามระยะเวลาที่ใช้ ในการรื้อถอนและก่อสร้างใหม่ให้แล้วเสร็จ คิดเป็นเงินจำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท จึงพอสมควร กับความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแล้ว ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องร่วมกัน หรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๘๐๓,๓๒๙.๗๑ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๙๐/๒๕๖๓)

ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการร้านอาหารโดยอาศัยถนนคันคลอง ร. ๑ เป็นที่ตั้งร้านอาหาร รวมทั้งใช้ทัศนียภาพของคลอง ร.๑ เป็นจุดขายด้วย แม้การดำเนินการก่อสร้างปรับปรุง คลองระบายน้ำ ร.๑ ของกรมชลประทาน จะก่อให้เกิดผลกระทบหรือเกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี และกรมชลประทานต้องรับผิดชอบเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามหลักความรับผิดชอบ โดยปราศจากความผิด อันเป็นความรับผิดชอบอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังการก่อสร้างปรับปรุง คลองระบายน้ำ สภาพของถนนคันคลองและความกว้างของถนนมีสภาพดีกว่าเดิม จึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างดังกล่าวอยู่ด้วย จึงควรได้รับค่าทดแทนครึ่งหนึ่งของความเสียหาย

คดีนี้กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงคลองระบายน้ำ ร.๑ พร้อมอาคารประกอบ โครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอลาดใหญ่ (ระยะที่ ๒) จังหวัดสงขลา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำให้คลองระบายน้ำ ร.๑ สามารถระบายน้ำได้รวดเร็วขึ้น และบรรเทาอุทกภัยในตัวเมืองหาดใหญ่ โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างบริษัท ข. ดำเนินการก่อสร้าง ดังกล่าวเป็นเวลา ๑,๐๘๐ วัน นับจากวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แต่ได้มีการต่ออายุสัญญา ให้อีกหลายครั้ง รวมอายุสัญญา ๑,๘๕๗ วัน หรือประมาณ ๕ ปีเศษ จากการดำเนินการก่อสร้างโครงการ ดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบกิจการร้านอาหารบ้านข้าวตังปิงหอมได้รับความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบจากฝุ่น โคลน และเสียงดังจากการขุดและขนดินในการก่อสร้าง รวมทั้ง ได้รับผลกระทบจากการสัญจรบริเวณหน้าร้านที่มีการก่อสร้างดังกล่าว ลูกค้าเดินทางมาใช้บริการ ไม่สะดวก ทำให้รายได้ของผู้ฟ้องคดีลดลง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินโครงการก่อสร้างปรับปรุง คลองระบายน้ำ ร.๑ พร้อมอาคารประกอบ ผู้ฟ้องคดีมีเงินได้พึงประเมินปีภาษี ๒๕๕๗ เป็นเงิน จำนวน ๑,๖๕๐,๐๐๐ บาท ปีภาษี ๒๕๕๘ เป็นเงินจำนวน ๑,๕๒๕,๐๐๐ บาท หรือเฉลี่ยประมาณ เดือนละ ๓๓,๓๓๓.๓๓ บาท แต่โดยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการร้านอาหาร โดยอาศัย ถนนคันคลอง ร.๑ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ก่อสร้างไว้พร้อมกับการก่อสร้างคลอง ร.๑ เป็นที่ตั้งร้านอาหาร รวมทั้งใช้ทัศนียภาพของคลอง ร.๑ เป็นจุดขายของร้านอาหารด้วย และเมื่อโครงการปรับปรุง คลองระบายน้ำ ร.๑ แล้วเสร็จ สภาพถนนคันคลองบริเวณหน้าร้านผู้ฟ้องคดีจะเป็นผิวทาง แบบ Asphaltic Concrete ชนิดไหล่ทางลาดยาง ซึ่งมีสภาพดีกว่าเดิม อีกทั้ง ความกว้างของคลอง

ที่ปรับปรุงใหม่มีความกว้างมากขึ้น ทำให้ทัศนียภาพบริเวณหน้าร้านอาหารของผู้ฟ้องคดีดีกว่าเดิม ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากโครงการก่อสร้างดังกล่าวด้วย จึงสมควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินครึ่งหนึ่งของความเสียหายเฉลี่ยต่อเดือน เป็นเงินเดือนละ ๑๖,๖๖๖.๖๗ บาท ตั้งแต่วันที่ผู้รับจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีเริ่มเข้าทำการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ จนถึงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งผู้รับจ้างได้ดำเนินการถมถนนดินบริเวณหน้าร้านอาหารของผู้ฟ้องคดีจนเสมอกับถนนเดิมพอที่จะสามารถสัญจรตามปกติได้ เป็นเวลา ๒ ปี หรือ ๒๔ เดือน คิดเป็นเงินค่าทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับเป็นเงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐.๐๘ บาท แต่เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าทดแทนความเสียหายจนถึงวันฟ้องคดีเป็นเวลา ๒๑ เดือน เป็นเงินจำนวน ๓๑๕,๐๐๐ บาท และผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อขอค่าทดแทนความเสียหายเพิ่มขึ้น ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนความเสียหายเพิ่มขึ้นได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับค่าทดแทนความเสียหายตามจำนวนเงินที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒๐/๒๕๖๗)

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นมารดาของเด็กหญิง ฮ. และเด็กหญิง ร. ได้ยื่นขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของบุตรทั้งสองต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร และได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวในระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงปีที่ ๖ ให้แก่เด็กหญิง ฮ. และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้แก่เด็กหญิง ฮ. และเด็กหญิง ร. ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวจากรัฐในทุกระดับชั้นและทุกภาคการศึกษาที่ได้รับอนุญาตแล้ว ตามมาตรา ๑๓ (๒) ประกอบกับมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยพิจารณาเทียบเคียงจากอัตราที่กำหนดไว้ตามแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นมารดาของเด็กหญิง ฮ. และเด็กหญิง ร. ได้ยื่นขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของเด็กหญิงทั้งสองต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้มีมติอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงปีที่ ๖ ให้แก่เด็กหญิง ฮ. และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ ได้มีมติอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้แก่เด็กหญิง ฮ. และเด็กหญิง ร. ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับเงินจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเบิกจ่ายเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวย้อนหลัง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ มีมติอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงปีที่ ๖ ให้แก่เด็กหญิง ฮ.

และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งการอนุญาตดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ มีมติอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้แก่เด็กหญิง ฮ. และเด็กหญิง ร. ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดียอมเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวจากรัฐในทุกระดับชั้นและทุกภาคการศึกษาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวที่ได้รับอนุญาตแล้วตามมาตรา ๑๓ (๒) ประกอบกับมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และโดยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรม มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำหน้าที่ในการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวให้ผู้ฟ้องคดีตามระดับการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับข้อ ๑ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ ยังมิได้ดำเนินการจ่ายเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวให้ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิที่พึงได้รับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวให้ผู้ฟ้องคดี โดยพิจารณาเทียบเคียงจากอัตราที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดไว้ตามแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ และเมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้จ่ายเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวให้ผู้ฟ้องคดีกรณีของเด็กหญิง ฮ. ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๕,๒๖๑ บาท ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตลอดปีการศึกษาจำนวน ๙,๔๐๙ บาท และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๖,๙๓๗ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๒๑,๖๐๗ บาท และกรณีของเด็กหญิง ร. ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตลอดปีการศึกษาจำนวน ๑๒,๗๒๕ บาท ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๗,๑๐๑ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๑๙,๘๒๖ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่จ่ายเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวให้ผู้ฟ้องคดี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๑,๔๓๓ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙/๒๕๖๘)

การที่ผู้ฟ้องคดีเข้าประมูลซื้อรถจักรยานยนต์ที่กรมศุลกากรนำออกขายทอดตลาด แต่ไม่สามารถนำไปจดทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบกได้ เนื่องจากเป็นรถที่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงรับจดทะเบียนรถที่ประกอบจากชิ้นส่วนของรถที่ใช้แล้วที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนาเข้าร่วมประมูลขายทอดตลาด

โดยสำคัญผิดในคุณสมบัติอันเป็นสาระสำคัญดังกล่าว ทำให้นิติกรรมการประมูลขายทอดตลาดรถจักรยานยนต์คันพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับกรมศุลกากรตกเป็นโมฆียะตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำร้องขอให้กรมศุลกากรคืนเงินที่ประมูลรถจักรยานยนต์ของกลาง ถือว่าเป็นการบอกล้างโมฆียะกรรมดังกล่าวภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ และการปฏิเสธรับจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ดังกล่าว มิใช่เหตุเกี่ยวกับสภาพรถจักรยานยนต์ของกลางที่ปรากฏเป็นความชำรุดบกพร่องซึ่งเห็นได้ประจักษ์ที่ผู้ฟ้องคดีต้องยอมรับและไม่อาจโต้แย้งได้ในภายหลัง ความสำคัญผิดดังกล่าวจึงมิได้เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีซึ่งเข้าร่วมประมูลขายทอดตลาดโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนย่อมได้รับความคุ้มครอง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีและกรมศุลกากรจึงต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิม โดยผู้ฟ้องคดีต้องคืนรถจักรยานยนต์คันพิพาทในสภาพไม่ด้อยกว่าสภาพเดิมที่ได้รับมา และกรมศุลกากรต้องคืนเงินค่าประมูลขายทอดตลาดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน

คดีนี้กรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้รับมอบรถจักรยานยนต์ของกลางยี่ห้อ DUCATI รุ่น Monster 695 สีดำ จากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ตรวจยึด และได้พิจารณาสั่งคดีให้รถจักรยานยนต์ของกลางตกเป็นของแผ่นดิน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการส่วนของกลางได้ออกประกาศประมูลขายทอดตลาดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของกลาง ซึ่งผู้ฟ้องคดีประมูลรถจักรยานยนต์คันพิพาทได้ในราคา ๑๖๐,๐๐๐ บาท จากนั้น ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ต่อกรมการขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่นายทะเบียนกรุงเทพมหานครมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า นายทะเบียนได้ตรวจสอบแหล่งที่มาของรถจักรยานยนต์คันพิพาทแล้ว ปรากฏว่ามีการส่งบัญชีรับและจำหน่ายเครื่องยนต์ ซึ่งเป็นเครื่องยนต์เก่าที่นำเข้าจากต่างประเทศ โดยบริษัท ฮ. จำกัด เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒ เข้าลักษณะเป็นรถที่ประกอบจากชิ้นส่วนเก่าใช้แล้วที่นำเข้าจากต่างประเทศ ถือเป็นรถที่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงรับจดทะเบียนรถที่ประกอบจากชิ้นส่วนของรถที่ใช้แล้วที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๖ และปัจจุบันได้พ้นกำหนดให้รับจดทะเบียนแล้ว นายทะเบียนกรุงเทพมหานครจึงไม่สามารถรับจดทะเบียนรถจักรยานยนต์คันพิพาทได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงินที่ผู้ฟ้องคดีประมูลรถจักรยานยนต์ของกลาง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า ก่อนการประมูลขายทอดตลาด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือขอความร่วมมือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ตรวจสอบแล้ว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ทักท้วงเกี่ยวกับรถจักรยานยนต์คันพิพาท และได้ดำเนินการประมูลตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับอย่างครบถ้วนแล้วและเงินที่ได้จากการประมูลขายทอดตลาดนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดินแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ได้จากการประมูลให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้เข้าร่วมประมูลรถจักรยานยนต์คันพิพาทด้วยความสุจริต จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้เงินคืนจำนวน ๑๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตามบัญชีแนบท้ายประกาศขายทอดตลาดรถจักรยานยนต์ของกลาง ลำดับที่ ๓๐๕ รถจักรยานยนต์คันพิพาท ยี่ห้อ DUCATI รุ่น Monster 695 ปี ค.ศ. ๒๐๐๘ สีดำ ระบุไว้ในหมายเหตุ ๑ เพียงว่า “จยย.” แต่มิได้มีการบันทึกข้อความอื่นตามหมายเหตุ ๒ ท้ายบัญชี แต่อย่างใด ประกอบกับหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้ออกใบรับรองการนำเข้า (แบบที่ ๓๒) และหนังสือรับรองประกอบการขอจดทะเบียนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดียอมเข้าใจโดยสุจริตว่า สามารถนำรถจักรยานยนต์คันพิพาทไปจดทะเบียนกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีเข้าประมูล ซื้อรถจักรยานยนต์คันพิพาทและนำรถจักรยานยนต์ดังกล่าวไปจดทะเบียนกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมแสดงว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะที่สามารถใช้ในการเดินทางไปโดยถูกต้อง ตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง การที่รถจักรยานยนต์สามารถจดทะเบียนได้ โดยไม่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว จึงถือเป็นคุณสมบัติอันเป็นสาระสำคัญของทรัพย์สิน ที่ผู้ฟ้องคดีใช้พิจารณาและแสดงเจตนาเข้าทำนิติกรรมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนา เข้าร่วมประมูลขายทอดตลาดโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติอันเป็นสาระสำคัญดังกล่าว ย่อมทำให้นิติกรรมการประมูลขายทอดตลาดรถจักรยานยนต์คันพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตกเป็นโมฆียะตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำร้อง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงินที่ประมูลรถจักรยานยนต์ของกลาง ย่อมถือว่าเป็นการบอกกล่าว โมฆียะกรรมดังกล่าวภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งถือเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุสำคัญผิดและอาจบอกกล่าวหรือให้สัตยาบัน นิติกรรมที่เป็นโมฆียะได้ตามมาตรา ๑๘๑ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ จึงต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิมโดยต้องคืนรถจักรยานยนต์และคืนเงินค่าประมูลขายทอดตลาดให้แก่ คู่กรณีอีกฝ่ายตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมาย เดียวกัน นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่นายทะเบียนกรุงเทพมหานครปฏิเสธการรับจดทะเบียน เพราะเหตุเป็นรถที่ประกอบจากชิ้นส่วนของรถที่ใช้แล้วที่นำเข้ามาจากต่างประเทศนั้น มิใช่เหตุเกี่ยวกับสภาพรถจักรยานยนต์ของกลาง ที่ปรากฏเป็นความชำรุดบกพร่องซึ่งเห็นได้ประจักษ์ที่ผู้ฟ้องคดีต้องยอมรับและไม่อาจโต้แย้งใด ๆ ในภายหลังได้ตามนัยข้อ ๑๒ ของประกาศส่วนของกลาง สำนักสืบสวนและปราบปราม ที่ ๕/๒๕๕๙ ดังกล่าว ความสำคัญผิดว่ารถจักรยานยนต์คันพิพาทสามารถนำไปจดทะเบียนกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ใช่เหตุที่เกิดจากความบกพร่องหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือ แจ้งผลการตรวจสอบรถจักรยานยนต์ของกลางที่จะทำการประมูลขายทอดตลาดจากอธิบดี กรมการขนส่งทางบกว่าเป็นรถที่ยังไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ และหากตรวจสอบพบว่า เป็นรถที่ประกอบจากชิ้นส่วนของรถที่ใช้แล้วที่นำเข้ามาจากต่างประเทศจะไม่สามารถจดทะเบียนได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับไม่ได้แจ้งข้อมูลสำคัญดังกล่าวให้ผู้เข้าร่วมประมูลขายทอดตลาด ทราบล่วงหน้า ย่อมทำให้ประชาชนต้องเข้ารับภาระเสี่ยงภัยต่อความเสียหายจากการใช้อำนาจ ขายทอดตลาดของหน่วยงานของรัฐ โดยไม่มีโอกาสได้ทราบข้อมูลสำคัญล่วงหน้า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

จึงไม่อาจอ้างว่าเป็นการใช้อำนาจขายทอดตลาดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและตามประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑ ๐๓ ๐๔ ๒๒ เรื่อง การขายทอดตลาดรถยนต์ของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยสุจริตได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นประชาชนผู้เข้าร่วมประมูลขายทอดตลาดโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนย่อมได้รับความคุ้มครอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐผู้ดำเนินการจัดประมูลขายทอดตลาดรถจักรยานยนต์ จึงต้องรับผิดชอบเงินค่ารถจักรยานยนต์ของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดีเต็มจำนวน ๑๖๐,๐๐๐ บาท โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ฟ้องคดีต้องคืนรถจักรยานยนต์คันพิพาทให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในสภาพไม่ด้อยกว่าสภาพเดิมที่ได้รับมา ส่วนดอกเบี้ยกรณีความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เช่นเดียวกับกรณีการทำละเมิด จึงต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ย่อมถือเป็นการเตือนให้ชำระหนี้แล้ว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่คืนเงิน จึงต้องตกเป็นผู้ผิดนัดและต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปตามคำขอตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๓/๒๕๖๘)

บทที่ ๑๙

คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ

๑. การจัดทำประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง

๑.๑ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ต้องการซื้อหรืองานที่ต้องการจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าเสนอราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การกำหนดรายละเอียดหรือเงื่อนไขในการประมูล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

๓.๑ การตัดสิทธิผู้เสนอราคา

๓.๑.๑ การตัดสิทธิผู้เสนอราคาในการจัดซื้อหรือจัดจ้างโดยวิธีทั่วไป

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๑.๒ การตัดสิทธิผู้เสนอราคาในการจัดซื้อหรือจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)

แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้ยื่นข้อเสนอและเสนอราคาโดยมิได้เสนอสำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) มาพร้อมกับการเสนอราคาทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อกำหนดของเอกสารประกวดราคา อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นหลักฐานประกอบการยื่นข้อเสนอ ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน แต่โดยที่ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) เป็นเพียงเอกสารที่ตามข้อ ๑๕ จัตวา วรรคหนึ่ง (๔) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ยกเป็นตัวอย่างของเอกสารที่หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้นเองได้ เพื่อใช้เป็นเอกสารเพิ่มเติมประกอบกับเอกสารอื่นที่เป็นเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้เพื่อประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ได้ยื่นสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล บัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ

และผู้มีอำนาจควบคุม อันถือเป็นเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ จัตวา วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบดังกล่าว และข้อกำหนดของเอกสารประกวดราคา อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นสำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคา อันถือได้ว่าเพียงพอที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์จะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับในกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) ข้างต้น ก็สามารถสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ฟ้องคดีได้ แต่กลับมิได้ดำเนินการ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นสำเนาแบบแสดงการลงทะเบียนในระบบ e-GP แทนใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) เนื่องจากเป็นผู้ได้รับยกเว้นการเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร จึงมิได้มีผลในการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้เสนอราคารายอื่นหรือไม่ แต่เป็นเพียงการยื่นหลักฐานการยื่นข้อเสนอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญและไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นแต่อย่างใด การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์อาศัยข้อมูลจากระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว แล้วพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่ผ่านคุณสมบัติ และผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติ เนื่องจากยื่นเอกสารไม่ตรงตามเงื่อนไขการประกวดราคา จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และส่งผลให้ประกาศผู้ชนะการเสนอราคาไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย

ในการประกวดราคาซื้อโครงการส่งเสริมข้าวพันธุ์ดีให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นค่าจัดซื้อปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด และปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ โดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้อื่นข้อเสนอและเสนอราคาโดยมิได้เสนอสำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) มาพร้อมกับการเสนอราคาทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อ ๓.๑ (๔) ของเอกสารประกวดราคา อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นหลักฐานประกอบการยื่นข้อเสนอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน แต่โดยที่ใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) เป็นเพียงเอกสารที่ตามข้อ ๑๕ จัตวา วรรคหนึ่ง (๔) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ยกเป็นตัวอย่างของเอกสารที่หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้นเองได้ เพื่อใช้เป็นเอกสารเพิ่มเติมประกอบกับเอกสารอื่นที่เป็นเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้เพื่อประกอบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด ได้ยื่นสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล บัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ และผู้มีอำนาจควบคุม อันถือเป็นเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕ จัตวา วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๓.๑ (๑) ของเอกสารประกวดราคา อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นสำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนพาณิชย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓.๑ (๔) ของเอกสารประกวดราคา อันถือได้ว่าเพียงพอที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์จะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี หรือในกรณีเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ที่เข้าเสนอราคาจำนวน ๑๐ ราย มีถึง ๘ ราย ที่มิได้ยื่นสำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) อันเป็นข้อควรสงสัยที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์อาจสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

จากผู้ฟ้องคดีหรือผู้เสนอราคารายอื่นได้ แต่กลับมิได้ดำเนินการ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นสำเนาแบบแสดงการลงทะเบียนในระบบ e-GP แทนใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. ๒๐) เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับยกเว้นการเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร จึงมิได้มีผลในการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้เสนอราคารายอื่นหรือไม่ แต่เป็นเพียงกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นหลักฐานการยื่นข้อเสนอมิถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในส่วนที่มีใช้เป็นสาระสำคัญและไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นแต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามข้อ ๓๗ ของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) และด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และข้อ ๖.๒ ของเอกสารประกวดราคา การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์อาศัยข้อมูลจากระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว แล้วพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่ผ่านคุณสมบัติ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ และทำให้การพิจารณาผลการประกวดราคาที่ทำให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ซึ่งเสนอราคาสูงกว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการเสนอราคาไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ดังนั้น การที่นายอำเภอเมืองตราด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ประกาศให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เป็นผู้ชนะการเสนอราคา จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะประกาศให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เป็นผู้ชนะการเสนอราคา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ยกเลิกประกาศที่ให้บริษัท พ. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด เป็นผู้ชนะการเสนอราคา เนื่องจากเอกสารประกอบการยื่นเสนอราคาของบริษัท พ. ไม่ถูกต้องในสาระสำคัญ โดยหากผู้ฟ้องคดีได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดเป็นอันดับสอง และเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ย่อมจะต้องได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคาและเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อไป การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ฟ้องคดีได้เรียกค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดกำไรจากการขายปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๒๔๗,๓๔๔ บาท เมื่อค่าขาดกำไรที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องดังกล่าวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่ค่ากำไรตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องนั้นเป็นเพียงการคาดหมายของผู้ฟ้องคดีว่าจะได้รับผลกำไรเมื่อเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และมีการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้เข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และยังไม่มีการปฏิบัติตามสัญญาแต่อย่างใด จึงยังไม่มีที่แน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับกำไรจากการขายปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ เป็นเงินจำนวน ๒๔๗,๓๔๔ บาท ตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้อง แต่กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลย่อมมีอำนาจวินิจฉัยตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเมื่อได้พิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดในคดีนี้แล้ว เห็นสมควรกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๒/๒๕๖๗)

๓.๒ การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

๓.๒.๑ การอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างผู้เสนอราคารายอื่นซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๒ การไม่อนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างผู้เสนอราคาซึ่งมิได้เสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารจัดซื้อหรือจัดจ้างในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และไม่ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. การยกเลิกการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

เมื่อโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการก่อกำหนดผู้ผูกพันกับผู้ฟ้องคดีตามที่ได้มีการเสนอราคาแล้ว การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมิได้ก่อกำหนดผู้ผูกพันให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จนต้องมีการส่งคืนงบประมาณกลับไปยังสำนักงบประมาณ จึงมิใช่กรณีที่ยกเลิกสัญญาในสัญญาหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างหรือเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างนั้นต่อไป อันจะทำให้หน่วยงานของรัฐมีเอกสิทธิ์ในการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนอ้างเหตุตามบทบัญญัติดังกล่าวออกประกาศยกเลิกประกาศประกวดราคาซื้อครุภัณฑ์ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้แล้วข้างต้น รวมทั้งออกประกาศยกเลิกประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ชนะการเสนอราคาดังกล่าว

คดีนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้จัดสรรงบประมาณค่าครุภัณฑ์การศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้โรงเรียนแม่ปะวิทยาคม เป็นค่าครุภัณฑ์ประจำห้องปฏิบัติการ ประเภทเทคโนโลยี เป็นเงินจำนวน ๖๐๐,๒๐๐ บาท ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ปะวิทยาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งได้รับมอบอำนาจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องเร่งดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพร้อมทั้งก่อกำหนดผู้ผูกพันและบันทึก PO ในระบบ GFMS งบลงทุนรายการปีเดียวตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ก่อกำหนดผู้ผูกพัน โดยไม่จำเป็นต้องให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๘ โอนเงินงบประมาณมาก่อน ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ศธ ๐๔๒๒๙/๑๒๘๓ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่อง จัดสรรงบประมาณค่าครุภัณฑ์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประกาศประกวดราคาซื้อครุภัณฑ์ประจำห้องปฏิบัติการประเภทเทคโนโลยี ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

จำนวน ๖ รายการ โดยกำหนดราคากลางเป็นเงินจำนวน ๖๐๐,๓๐๐ บาท และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ชนะการประกวดราคาโดยเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดเป็นเงินจำนวน ๓๘๒,๘๐๐ บาท ซึ่งราคาดังกล่าวเพียงพอต่อการก่อหนี้ผูกพันแล้ว ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวดราคา จึงต้องผูกพันทำสัญญาจัดซื้อครุภัณฑ์ดังกล่าวกับผู้ฟ้องคดีต่อไป การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญา อีกทั้ง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือติดตามการเข้าทำสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังคงไม่เข้าทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้โรงเรียนที่เป็นหน่วยเบิกจ่ายทุกแห่งส่งคืนงบประมาณกลับไปยังสำนักงบประมาณ เพื่อนำไปจัดทำร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังมีได้ก่อหนี้ผูกพันให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จนต้องมีการส่งคืนงบประมาณดังกล่าวกลับไปยังสำนักงบประมาณ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศยกเลิกประกาศประกวดราคาและยกเลิกประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศยกเลิกประกาศประกวดราคา ประกาศยกเลิกประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เมื่อโรงเรียนแม่ปะวิทยาคมได้รับการจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อครุภัณฑ์ประจำห้องปฏิบัติการประเภทเทคโนโลยีของโรงเรียนแม่ปะวิทยาคมมาแล้ว จำนวน ๖๐๐,๒๐๐ บาท ซึ่งเพียงพอต่อการก่อหนี้ผูกพันกับผู้ฟ้องคดีตามที่ได้เสนอราคาเป็นเงินจำนวน ๓๘๒,๘๐๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีได้ก่อหนี้ผูกพันให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดจนต้องมีการส่งคืนงบประมาณดังกล่าวกลับไปยังสำนักงบประมาณ จึงมิใช่กรณีที่ยกก่อนลงนามในสัญญาหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างนั้นต่อไป อันจะทำให้หน่วยงานของรัฐมีเอกสิทธิ์ในการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างเหตุตามบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อยกเลิกประกาศประกวดราคาและยกเลิกประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อการกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่เป็นค่าซื้อตัวอย่างพัสดุนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีต้องจัดซื้อตัวอย่างพัสดุที่จะนำมาเสนอราคา เป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการเสนอราคาตามข้อ ๔.๕ วรรคหนึ่ง ของเอกสารประกวดราคา เช่นเดียวกับผู้เสนอราคารายอื่นทุกราย ไม่ใช่แต่เฉพาะผู้ฟ้องคดีรายเดียว อันเป็นเพียงการดำเนินการในขั้นตอนพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอของผู้ยื่นข้อเสนอทุกรายเท่านั้น ซึ่งไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ชนะการประกวดราคาหรือไม่ก็ตาม ผู้ฟ้องคดีก็ต้องดำเนินการจัดให้มีตัวอย่างพัสดุเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ดังนั้น ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดี

ได้จัดซื้อตัวอย่างพัสดุ จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามปกติ มิใช่ความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกประกาศประกวดราคาและยกเลิกประกาศรายชื่อผู้ชนะการเสนอราคาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่จำเป็นต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าสินค้าตัวอย่างพัสดุให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๙๒/๒๕๖๗)

ในการสอบราคาซื้อครุภัณฑ์ชุดฝึกเครื่องปรับอากาศ แม้ผู้ฟ้องคดีจะยื่นแบบงานเดินท่อที่ไม่มีรายละเอียดประกอบชัดเจนซึ่งไม่ถูกต้องตามเอกสารแสดงคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์อันผิดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคา แต่เมื่อผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างได้มีหนังสือขอเอกสารเพิ่มเติมดังกล่าวไปยังผู้เสนอราคาจำนวน ๓ ราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดี ภายหลังการเปิดซองสอบราคาแสดงให้เห็นว่าข้อผิดพลาดข้างต้นเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยที่ไม่ได้เป็นสาระสำคัญ อีกทั้งหนังสือที่ขอเอกสารเพิ่มเติมดังกล่าวก็ไม่ได้ระบุให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมในเรื่องรูปแบบรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการติดตั้งงานเดินท่อแต่อย่างใด ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่มีแบบรูปรายการละเอียดเกี่ยวกับวิธีการติดตั้งเดินท่อตามที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาและผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างอ้างอันเป็นข้อผิดพลาดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยที่ไม่ได้เป็นสาระสำคัญถึงขนาดทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายหรือเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมสอบราคาด้วยกันและไม่โปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างตามข้อ ๔๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อกำหนดของเอกสารสอบราคา การที่ผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างมีคำสั่งยกเลิกการสอบราคาตามข้อ ๔๒ ของระเบียบดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการสอบราคา กรณีเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หน่วยงานทางปกครองต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยื่นซองสอบราคาตามประกาศวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือนครศรีธรรมราช เรื่อง สอบราคาซื้อครุภัณฑ์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เพื่อสอบราคาซื้อชุดฝึกเครื่องปรับอากาศแบบซิลเวอร์จำนวน ๑ ชุด ซึ่งพัสดุที่จะซื้อต้องมีคุณลักษณะเฉพาะตรงตามที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคา โดยคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ชุดฝึกเครื่องปรับอากาศแบบซิลเวอร์ดังกล่าวกำหนดรายละเอียดอื่น ๆ ไว้ในข้อ ๓ ซึ่งข้อ ๓.๓ กำหนดว่า ผู้เสนอราคาต้องแนบบางงานเดินท่อ แบบการติดตั้งอุปกรณ์ และแบบวงจรไฟฟ้าที่ใช้ฝึกต่อสายมาประกอบการพิจารณาด้วย ต่อมา ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือ นครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามความเห็นของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้เสนอราคาจำนวนสามรายรวมทั้งผู้ฟ้องคดี จัดทำ จัดหา แคนตาล็อก แบบหรือวงจร หรือรูปถ่ายชุดฝึกชุดสาธิตพร้อมระบุยี่ห้อที่นำเสนอให้ชัดเจนส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากบางรายการไม่ชัดเจน มีขนาดเล็ก ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือขอส่งเอกสารประกอบการเสนอราคาเพิ่มเติมพร้อมแบบแผนภาพถ่ายการเดินท่อแล้ว แต่หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งยกเลิกการสอบราคาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีแบบงานเดินท่อที่ไม่มี

รายละเอียดประกอบแบบที่ชัดเจนแนบมาด้วย หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศสอบราคาซื้อครุภัณฑ์ชุดฝึกเครื่องปรับอากาศแบบซิลเวอร์ครั้งใหม่ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดเห็นว่าการยกเลิกการสอบราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะพิจารณาเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีแบบงานเดินท่อที่ไม่มีรายละเอียดประกอบชัดเจนแนบมาด้วย ซึ่งผิดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคา แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เคยเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้เสนอราคาทั้งสามราย รวมถึงผู้ฟ้องคดี จัดหาแคตตาล็อก แบบหรือวงจรหรือรูปถ่ายชุดฝึกชุดสาธิตบางรายการที่ไม่ชัดเจนมีขนาดเล็ก พร้อมระบุยี่ห้อ ส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายหลังการเปิดซองสอบราคาแล้ว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีหนังสือขอเอกสารเพิ่มเติมดังกล่าวไปยังผู้เสนอราคาทั้งสามราย รวมถึงผู้ฟ้องคดี ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าข้อผิดพลาดข้างต้นเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยที่ไม่ได้เป็นสาระสำคัญ มิฉะนั้น ก็คงไม่มีความจำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีส่งเอกสารเพิ่มเติม อีกทั้งในหนังสือที่ขอเอกสารเพิ่มเติมจากผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ระบุให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมในเรื่องรูปแบบรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการติดตั้งงานเดินท่อ เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอส่งเอกสารประกอบการเสนอราคาเพิ่มเติมดังกล่าวพร้อมแนบเอกสารแบบภาพถ่ายการเดินท่อให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งแม้จะไม่ใช่อะไรละเอียดเกี่ยวกับวิธีการติดตั้งเดินท่อมิใช่อะไร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็สามารถให้ผู้ฟ้องคดีส่งเพิ่มเติมภายหลังเมื่อทราบสถานที่ติดตั้งก่อนดำเนินการติดตั้งได้ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่มีแบบรูปรายการละเอียดเกี่ยวกับวิธีการติดตั้งเดินท่อตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้าง อันเป็นข้อผิดพลาดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยที่ไม่ได้เป็นสาระสำคัญถึงขนาดทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายหรือเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมสอบราคาด้วยกันและไม่โปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างตามข้อ ๔๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้ต้องมีการแสดงคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ต้องการซื้อและจำนวนที่ต้องการหรือแบบรูปรายการละเอียดและปริมาณงานที่ต้องการจ้าง ประกอบกับข้อ ๔.๔ และข้อ ๕.๒ ของเอกสารสอบราคาซื้อ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกเลิกการสอบราคาตามข้อ ๔๒ ของระเบียบดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเสนอราคาต่ำสุดได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการสอบราคา กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๕/๒๕๖๘)

๕. การจัดทำสัญญา

เมื่อคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยมีมติให้ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยยกเลิกการดำเนินการจัดหารถไฟฟ้าธรรมดาจำนวน ๗ ขบวน เนื่องจากพบข้อมูลเกี่ยวกับระบบอาณัติสัญญาณการเดินรถของการรถไฟ (Airport Rail Link) ว่า ระบบในปัจจุบันไม่สามารถปรับปรุงใหม่ให้มีความถี่ในการเดินรถต่ำกว่านี้ได้ เนื่องจากมีจำนวนขบวนรถทั้งสิ้นเกินกว่าที่ระบบอาณัติสัญญาณและการเดินรถจะรองรับได้ และปัจจุบันถึงกำหนดต้องปรับปรุงระบบและทำการซ่อมบำรุงจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงระบบให้เป็นระบบเปิดเพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดซื้อและการให้บริการยังคงมีประสิทธิภาพในสถานการณ์เร่งด่วนได้ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบการที่การรถไฟแห่งประเทศไทยโดยผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยยกเลิกสัญญาประกวดราคากับผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุผลตามมติดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีประกาศประกวดราคาซื้อรถไฟฟ้าธรรมดา (City Line Airport Rail Link) จำนวน ๗ ขบวน โครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมือง (Suvarnabhumi Airport Rail Link and City Air Terminal Project) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สนองรับคำเสนอของผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยการประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวดราคา และมีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีเพื่อตกลงซื้อรถไฟฟ้าธรรมดาจำนวน ๗ ขบวนดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศยกเลิกการประกวดราคาพิพาท ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์การประกาศยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ มีมติว่าอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีเพื่อตอบอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ดำเนินการซื้อเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ผู้ใช้ เมื่อรักษาการกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยืนยันและให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐและมีมติให้ยกเลิกการประกวดราคาซื้อพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่สามารถดำเนินการเพิกถอนประกาศดังกล่าว และไม่สามารถนัดทำสัญญาซื้อขายกับผู้ฟ้องคดีตามที่ตกลงไว้ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีเพื่อตกลงซื้อรถไฟฟ้าธรรมดาจำนวน ๗ ขบวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้มีความเห็นว่า ตามที่รักษาการผู้อำนวยการใหญ่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับระบบอาณัติสัญญาณการเดินรถของการรถไฟ (Airport Rail Link) ว่า ระบบในปัจจุบันมีความถี่ในการเดินรถที่ ๘ นาทีต่อขบวน เมื่อได้รับขบวนรถไฟฟ้าใหม่ ๗ ขบวนแล้ว ก็ไม่สามารถปรับปรุงใหม่ให้มีความถี่ในการเดินรถต่ำกว่านี้ได้ เนื่องจากมีจำนวนขบวนรถทั้งสิ้นเกินกว่าที่ระบบอาณัติสัญญาณและการเดินรถจะรองรับได้ และปัจจุบันถึงกำหนดต้องปรับปรุงระบบและทำการซ่อมบำรุงจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงระบบ

ให้เป็นระบบเปิดเพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดซื้อและการให้บริการยังคงมีประสิทธิภาพ ในสถานการณ์เร่งด่วนได้ในปัจจุบัน และเห็นควรให้ยกเลิกการดำเนินการจัดหาพลังงานไฟฟ้าในปัจจุบัน โดยให้ทำการปรับปรุงพลังงานจำนวน ๑๒ ตู เป็นตู้โดยสารแบบรถไฟฟ้าธรรมดาเพื่อให้รองรับ ผู้โดยสารได้มากขึ้น โดยในการประชุมครั้งดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำความเห็นที่ให้ยกเลิกการดำเนินการจัดหาพลังงานไฟฟ้าธรรมดาจำนวน ๗ ขบวน ตามประกาศประกวด ราคาไฟฟ้าไปดำเนินการ ดังนั้น เมื่อการมีมติดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศยกเลิกการประกวดราคาซื้อรถไฟฟ้าธรรมดาจำนวน ๗ ขบวน ตามประกาศ ประกวดราคาไฟฟ้า จึงเป็นไปโดยชอบตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และตามข้อ ๖.๕ และข้อ ๑๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาซื้อไฟฟ้า อีกทั้ง เป็นกรณีเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดี ได้ทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งก่อนการออกประกาศ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สนองรับคำเสนอของผู้ฟ้องคดีและประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวด ราคาไฟฟ้า ถือได้ว่าเกิดเป็นสัญญาประกวดราคาก่อนที่จะมีการทำสัญญาซื้อขายรถไฟฟ้าตามประกาศ ประกวดราคาไฟฟ้า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยกเลิกการประกวดราคาไฟฟ้า จึงเป็นการบอกเลิกสัญญา ประกวดราคาซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะเดิมตามมาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการที่ศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ได้แก่ ๑. ค่าซื้อเอกสารประกวดราคา จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ๒. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการจัดทำ หนังสือคำประกัน (หลักประกันของ) จำนวน ๑,๔๐๐,๓๑๔.๓๗ บาท ๓. ค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมเอกสาร ประกวดราคาจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นค่าเสียหายจำนวน ๑,๙๐๐,๓๑๔.๓๗ บาท พร้อมดอกเบี้ย จึงเป็นไปโดยชอบตามมาตรา ๓๙๑ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๐๓/๒๕๖๗)

การที่ผู้ชนะการเสนอราคาไม่เข้าทำสัญญาจ้างก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและ วางท่อระบายน้ำกับหน่วยงานทางปกครองภายในเวลาที่กำหนด ส่งผลให้หน่วยงานทางปกครอง ต้องทำสัญญาจ้างกับผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไป และเมื่อได้มีการตกลงปรับแก้ไขสัญญาจ้าง ตลอดจนลดวงเงินค่าจ้างแล้ว ทำให้หน่วยงานทางปกครองต้องทำสัญญากับผู้รับจ้างรายใหม่ ในวงเงินค่าจ้างที่สูงขึ้นกว่าวงเงินค่าจ้างเดิมที่ผู้ชนะการเสนอราคาได้เสนอราคาไว้ จึงเป็นความเสียหายที่หน่วยงานทางปกครองได้รับอย่างแท้จริง ผู้ชนะการเสนอราคาขอที่จะชดเชยค่าเสียหาย ดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่หน่วยงานทางปกครอง

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ชนะการเสนอราคาตามประกาศประกวดราคาจ้างก่อสร้าง โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและวางท่อระบายน้ำสายซอยเจ๊กชวน (ชุมชนที่ ๑๐ วัดต้นสน) ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ไม่เข้าทำสัญญาจ้างก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ดังกล่าวกับเทศบาลตำบลบ้านปึง (ผู้ฟ้องคดี) ภายในเวลาที่กำหนดตามหนังสือลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องทำสัญญาจ้างกับบริษัท พ. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไป หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดี ได้ตกลงปรับแก้ไขสัญญาจ้างและได้มีการลดวงเงินค่าจ้างกับบริษัทดังกล่าวเป็นวงเงินค่าจ้าง

๒,๓๘๑,๗๕๑.๓๒ บาท ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องทำสัญญาในวงเงินค่าจ้างที่สูงขึ้นกว่าวงเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอราคาไว้เดิมจำนวน ๒,๒๕๕,๐๐๐ บาท เป็นจำนวน ๑๒๖,๗๕๑.๓๒ บาท อันเป็นความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอย่างแท้จริง เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายข้างต้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ต้องร่วมกันหรือแทนกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑๒๖,๗๕๑.๓๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จนถึงวันฟ้องคดี (๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓) เป็นเวลา ๑ ปี ๓๒ วัน เป็นเงินจำนวน ๑๐,๓๓๗.๕๐ บาท และจะต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๒๖,๗๕๑.๓๒ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป คือ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวหรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๘/๒๕๖๘)

๖. หลักประกันของ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. การสั่งให้เป็นผู้ทำงาน

๗.๑ กรณีคู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐหรือผู้รับจ้างช่วงที่หน่วยงานของรัฐอนุญาตให้รับช่วงงานได้ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือนั้น

เมื่อคู่สัญญาฝ่ายเอกชนทำงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญาจ้างและมีค่าปรับเกินร้อยละ ๑๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงบอกเลิกสัญญาและเสนอความเห็นไปยังปลัดกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาสั่งให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนเป็นผู้ทำงาน โดยได้เปิดโอกาสให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนแล้ว การที่ต่อมา ปลัดกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่คู่สัญญาฝ่ายเอกชนไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ ถือเป็นการบริหารจัดการภายในของคู่สัญญาฝ่ายเอกชนเอง และพฤติการณ์ของคู่สัญญาฝ่ายเอกชนถือเป็นการยอมรับว่าการก่อสร้างไม่ถูกต้องตามแบบและไม่ได้มาตรฐานจริง กรณีจึงเป็นการที่คู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การที่ปลัดกระทรวงการคลังมีคำสั่งให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนเป็นผู้ทำงาน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง (๒) วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญาจ้างก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต (AC) ที่ทำไว้กับกรมทางหลวงชนบท และมีค่าปรับเกินร้อยละ ๑๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา การที่กรมทางหลวงชนบทบอกเลิกสัญญาต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นไปโดยชอบตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของสัญญาจ้างพิพาท อีกทั้งเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามสัญญา โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเข้าลักษณะการเป็นผู้ทิ้งงานตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ อธิบดีกรมทางหลวงชนบทจึงมีอำนาจเสนอความเห็นไปยังปลัดกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ทิ้งงานได้ และการที่ต่อมากรมทางหลวงชนบทโดยแขวงทางหลวงชนบทเชียงรายมีหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ทิ้งงาน โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทเชียงรายว่าไม่สามารถซื้อวัสดุหินคลุกในจังหวัดเชียงรายได้ เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ขายให้แก่ผู้รับจ้างจากจังหวัดอื่น จึงแก้ไขปัญหาโดยการซื้อวัสดุหินคลุกจากแหล่งอื่น ๆ และย้ายแพลนท์แอสฟัลต์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จากจังหวัดเชียงใหม่ไปผลิตเองและถูกกลั่นแกล้งจากผู้ควบคุมงานก่อสร้างให้รื้อหินคลุกและลงหินคลุกใหม่ กรณีจึงเป็นการให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชี้แจงข้อเท็จจริงดังกล่าวอีกตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อต่อมากรมทางหลวงชนบทเสนอความเห็นไปยังผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ทิ้งงาน ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐโดยคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาผู้ทิ้งงานมีมติเห็นควรเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ทิ้งงาน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญา โดยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถซื้อวัสดุหินคลุกได้นั้น ถือเป็นการบริหารจัดการภายในของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เอง ส่วนกรณีช่างผู้ควบคุมงานกลั่นแกล้งกรณีรื้อหินคลุกเดิม ก็สืบเนื่องจากผลการทดสอบหินคลุกเดิมไม่ผ่าน ค่าดินสูงกว่ามาตรฐานและไม่ได้ระดับตามแบบที่กำหนด ประกอบกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้โต้แย้งและยอมดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยอมรับว่าการก่อสร้างไม่ถูกต้องตามแบบและไม่ได้มาตรฐาน พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถือเป็นการผิดสัญญาของหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้ทิ้งงานด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยเหตุผลดังกล่าวแล้วมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ทิ้งงานจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง (๒) วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ฯ ประกอบกับมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๒๕/๒๕๖๗)

๗.๒ การดำเนินการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๐

คดีปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๑. สัญญาทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ)

๑.๑ สัญญาสัมปทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ

๑) การเกิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) ผลของสัญญา

(๑) การจ่ายเงินค่าจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) การเลิกสัญญา

การตีความข้อสัญญาต้องตีความให้สอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกันกับถ้อยคำหรือข้อความอื่นในข้อสัญญา ข้อความที่ว่า “... ต้องพ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีไม่ว่ากรณีใด ๆ ...” ที่ปรากฏตามข้อสัญญา รับทุนการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้รับทุน จึงเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่มุ่งให้ผู้รับทุนต้องรับผิดชอบใช้ทุนตามสัญญาในกรณีที่ผู้รับทุนต้องพ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีไม่ว่ากรณีใด ๆ อันเกิดจากพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งผู้รับทุนต้องรับผิดชอบตามสัญญาเพราะเป็นความผิดของผู้รับทุนเอง เมื่อคดีนี้การที่ผู้ฟ้องคดีสั่งให้ผู้รับทุนพ้นจากการเป็นบุคลากรเกิดจากความบกพร่องในการประเมินผลงานของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้รับทุนไม่อาจปฏิบัติตามราชการชดใช้ทุนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เกิดจากการกระทำหรือความผิดของผู้รับทุน และถือว่าการที่ผู้รับทุนจะปฏิบัติงานในหน่วยงานของผู้ฟ้องคดีตามข้อสัญญาตกเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ได้ก่อหนี้ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้รับทุนไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับทุนจึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา

คดีนี้ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติงานเป็นบุคลากรมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ผู้ฟ้องคดี (เดิมเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำสัญญา รับทุนการศึกษาระดับปริญญาเอกในประเทศ และปริญญาเอกร่วมในประเทศ-ต่างประเทศกับผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำสัญญาค้าประกันให้ไว้แก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาในสัญญาให้ทุนการศึกษา และได้พ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม

จึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เป็นคดีหมายเลขดำที่ บ. ๑๐๔/๒๕๕๗ เพื่อขอให้จ่ายค่าชดเชยจากการถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือทวงถามให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระหนี้ตามสัญญาให้ทุนการศึกษาและสัญญาค่าประกัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่นำเงินไปชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินตามสัญญาดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม ระหว่างการพิจารณาคดีปรากฏว่า ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ อบ. ๒๙๑/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อบ. ๓๙๔/๒๕๖๖ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้) จ่ายค่าเสียหายเป็นค่าจ้างชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) เป็นเงิน ๑๖๓,๒๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย โดยให้เหตุผลว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้) มีคำสั่งให้สัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) สิ้นสุดลงนั้น เป็นการใช้สิทธิเลิกจ้างผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อสัญญาจ้าง เนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประจำจังหวัดกำแพงเพชรและศูนย์การศึกษาพิษณุโลก เป็นการปฏิบัติงานในหน่วยงานสนับสนุนวิชาการของผู้ฟ้องคดี และถือว่าเป็นผลงานที่ต้องนำมาประเมินตามคู่มือการประเมินตามแบบประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต รอบที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (เดือนตุลาคม ๒๕๕๕-มีนาคม ๒๕๕๖) ประกอบกับผู้อำนวยการโครงการศูนย์การศึกษาจังหวัดพิษณุโลกได้มีหนังสือรับรองว่าผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) ได้ขอช่วยปฏิบัติหน้าที่ในส่วนสนับสนุนวิชาการ และได้ทำหน้าที่ประสานงานโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประจำจังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้งได้ช่วยประสานงานทางด้านงานเอกสาร การเงิน และนักศึกษาในโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ของศูนย์การศึกษาพิษณุโลก (โครงการความร่วมมือกับ รมป.) จำนวน ๖ ชั่วโมงต่อวัน หรือ ๓๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์จริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสมควรจะได้คะแนนประเมินในองค์ประกอบย่อย ๑. ผลสัมฤทธิ์ของงานตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑.๑ ก. ด้านปริมาณเพิ่มอีก เท่ากับ ๓.๓๓๔ คะแนน การที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้) ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รอบที่ ๑ โดยไม่มีการนับภาระงานในโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประจำจังหวัดกำแพงเพชรและศูนย์การศึกษาพิษณุโลก ดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่อาจนำผลการประเมินในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รอบที่ ๑ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕-๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖) ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มารวมเฉลี่ยกับผลการประเมินในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รอบที่ ๒ (๑ เมษายน-๓๐ กันยายน ๒๕๕๖) และเห็นว่าผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) มีผลการประเมินในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ระดับ ๑ (ต้องปรับปรุง) มาเป็นเหตุยกเลิกสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้) ได้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังยุติตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวว่า การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งให้สัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นการใช้สิทธิเลิกจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อสัญญาจ้างซึ่งตามสัญญาจ้างอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสายวิชาการ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม

๒๕๕๕ ฉบับพิพากษามีกำหนดอายุของสัญญาจนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยหากไม่มีการเลิกจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมสามารถปฏิบัติงานชดใช้ทุนตามสัญญาพิพากษาให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจปฏิบัติงานชดใช้ทุนในหน่วยงานของผู้ฟ้องคดี จึงมิได้เกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

กรณีผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีไม่ว่ากรณีใด ๆ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินทุนและ/หรือเงินค่าจ้างหรือเงินอื่นใด และเงินเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องชดใช้ตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อพิจารณาข้อ ๗ วรรคสอง ของสัญญาให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาเอกในประเทศ และปริญญาเอกร่วมในประเทศ-ต่างประเทศ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งกำหนดว่า ในระหว่างระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อและ/หรือในระหว่างที่ได้รับทุนการศึกษาหรือในระหว่างระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อและ/หรือในระหว่างที่ได้รับทุนการศึกษาหรือในระหว่างระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับเข้าปฏิบัติงานตามข้อ ๓.๒ หรือข้อ ๔ ถ้าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประพฤติผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกลงโทษไล่ออก หรือปลดออกจากการงานหรือถูกเลิกจ้างตามสัญญาจ้าง หรือต้องพ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอบอกเลิกสัญญานี้ และ/หรือขอคืนทุนการศึกษา... เห็นได้ว่า การพ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีไม่ว่ากรณีใด ๆ นั้น ต้องตีความให้สอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกันกับถ้อยคำหรือข้อความอื่นในข้อสัญญา ซึ่งเห็นได้ว่าถ้อยคำและข้อความมุ่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบชดใช้ทุนตามสัญญา ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องพ้นจากการเป็นบุคลากรของผู้ฟ้องคดีไม่ว่ากรณีใด ๆ โดยต้องได้ความว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบตามสัญญา เช่น การประพฤติผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากการงาน หรือการถูกเลิกจ้างเพราะความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พ้นจากการเป็นบุคลากรเกิดจากความบกพร่องในการประเมินผลงานของผู้ฟ้องคดี และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจปฏิบัติราชการชดใช้ทุนให้แก่ผู้ฟ้องคดีมิได้เกิดจากการกระทำหรือความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงถือว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะปฏิบัติงานในหน่วยงานของผู้ฟ้องคดีตามข้อสัญญาตกเป็นพ้นวิสัย เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ได้ก่อหนี้ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันมีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วยเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๖/๒๕๖๘)

(๓) การชำระค่าปรับ

(๓.๑) การกำหนดอัตราค่าปรับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓.๒) กรณีงดหรือลดค่าปรับ

ก. กรณีเป็นความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ข. กรณีมีเหตุสุดวิสัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ค. กรณีเป็นพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ง. กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากเป็นค่าปรับที่สูงกว่าร้อยละสิบ
ของวงเงินค่าจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

จ. กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) การชำระค่าเสียหาย

(๔.๑) การชำระค่าเสียหายจากการเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔.๒) การชำระค่าเสียหายจากการผิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) การชำระหนี้ตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

๑.๓.๑ สัญญาจ้างก่อสร้าง

๑) การเกิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) ผลของสัญญา

(๑) การตรวจรับมอบงานและการจ่ายเงินค่าจ้าง

แม้ข้อสัญญาจะกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองซึ่งเป็นเจ้าหนี้ มีสิทธิเรียกเอาค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานก่อสร้างได้ในกรณีที่ลูกหนี้ปฏิบัติผิดสัญญาโดยนับถัดจากวันที่ครบกำหนดเวลาแล้วเสร็จของงานตามสัญญาจนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง แต่เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างต้องเสียค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานให้ผู้ควบคุมงานเพิ่มขึ้นหรือเกินไปกว่าเงินเดือนประจำ หรือเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ควบคุมงานรายอื่นอย่างไรจากกรณีที่ผู้รับจ้างก่อสร้างงานล่าช้า หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงไม่อาจหักเงินค่าจ้างเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานโดยคิดจากเงินเดือนของผู้ควบคุมงานที่ได้รับจากการเป็นพนักงานของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้ ดังนั้น หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงต้องคืนเงินค่าจ้างตามสัญญาที่หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้รับจ้าง

กรณีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดี ให้ทำการก่อสร้างห้องสุขาภายนอกที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดี สาขาอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แต่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานจ้างล่าช้ากว่ากำหนดเป็นเวลา ๓๖ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงหักเงินค่าปรับ และค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานออกจากค่าจ้าง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับค่าปรับในส่วนของค่าใช้จ่ายในการควบคุมงาน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าจ้างที่หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานพร้อมดอกเบี้ยนั้น แม้ตามสัญญาพิพาทข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง จะกำหนดว่า หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ว่าจ้างยังมีได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง และต้องชำระค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานก่อสร้าง (ได้แก่ เงินเดือน + เบี้ยเลี้ยง + ค่าครองชีพ + ที่พัก หรือค่าล่วงเวลา) และ/หรือค่าจ้างที่ปรึกษาระหว่างที่ปฏิบัติผิดสัญญา นับถัดจากวันที่ครบกำหนดเวลาแล้วเสร็จของงานตามสัญญาหรือวันที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายเวลาทำงานให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริงก็ตาม แต่เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานให้ผู้ควบคุมงานเพิ่มขึ้นหรือเกินไปกว่าเงินเดือนประจำ หรือเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ควบคุมงานรายอื่นอย่างไร การที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งให้นาย ป. ซึ่งเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ควบคุมงาน โดยนาย ป. เป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งได้รับเงินเดือนประจำอยู่แล้ว การปฏิบัติงานในการควบคุมการก่อสร้างของนาย ป. จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ได้รับเงินเดือนประจำจากการเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีเอง กรณีจึงยังรับฟังไม่ได้ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานจ้างตามสัญญาล่าช้าล่วงเลยระยะเวลาตามสัญญาทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับความเสียหายและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานก่อสร้างอย่างไร ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจหักเงินค่าจ้างเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานโดยคิดจากเงินเดือนของนาย ป. พนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมงานได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าจ้างตามสัญญาที่หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมงาน

พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามสัญญาจ้างข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง อย่างเคร่งครัด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามสัญญา อันได้แก่เงินเดือนหรือค่าจ้างของนาย ป. ที่ได้หักจากค่าจ้างไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานนั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานก่อสร้างได้ ก็ต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีความเสียหายตามที่เรียกร้องจริงและจะเรียกร้องเกินไปกว่าความเสียหายที่แท้จริงไม่ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๘๐ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๘๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๘/๒๕๖๘)

(๒) การเลิกสัญญา

การที่ผู้รับจ้างนิ่งเฉยไม่แก้ไขงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลนที่กำหนดในสัญญาตามหนังสือแจ้งหลายฉบับของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง โดยเห็นว่าตนปฏิบัติถูกต้องตามสัญญาแล้วและขอให้หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้าง ส่วนหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างก็นิ่งเฉยไม่จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง พฤติการณ์ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายที่นิ่งเฉยต่อข้อเรียกร้องของคู่สัญญาอีกฝ่ายดังกล่าวทำให้สัญญาไม่อาจดำเนินต่อไปถือได้ว่าคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีเจตนาที่จะปฏิบัติตามสัญญาอีก สัญญาพิพาทจึงเป็นอันเลิกกันโดยปริยาย และคู่สัญญาต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามมาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้เปิดถนนพิพาทให้ประชาชนใช้สัญจรแล้ว แม้จะพบรอยแตกร้าวและพื้นผิวถนนส่วนใหญ่มีความหนาไม่ถูกต้องตามแบบแปลน แต่เมื่อถนนดังกล่าวยังสามารถใช้ได้ จึงถือว่าถนนพิพาทได้ถูกใช้งานตามวัตถุประสงค์ของสัญญาแล้ว ดังนั้น หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงต้องชำระเงินค่าก่อสร้างถนนดังกล่าวให้แก่ผู้รับจ้าง อย่างไรก็ตาม ความหนาของผิวถนนที่ไม่ถูกต้องตามแบบแปลนและพบรอยแตกร้าวเป็นจำนวนมาก ย่อมมีผลต่อความมั่นคงแข็งแรงของถนน อีกทั้ง ผู้รับจ้างไม่ได้เข้าซ่อมแซมถนนตามคำสั่งของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง จึงเห็นสมควรกำหนดค่างานก่อสร้างถนนพิพาทที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจะต้องชำระให้แก่ผู้รับจ้างในอัตราร้อยละ ๕๐ ของวงเงินค่าจ้าง พร้อมดอกเบี้ย

คดีนี้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจะบก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร ยาว ๓๑๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร พร้อมลงไหล่ทางหินคลุกบดทับแน่นข้างละ ๐.๒๐ เมตร วงเงินค่าจ้างตามสัญญา ๗๑๘,๐๐๐ บาท ต่อมา คณะกรรมการตรวจรับงานจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบงานก่อสร้าง พบว่า ถนนที่ก่อสร้างแล้วเสร็จนั้นมีรอยแตกร้าวเป็นจำนวนมาก จึงไม่รับมอบงาน โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานก่อสร้าง รวมทั้งได้ขอความร่วมมือไปยังสำนักทางหลวงชนบทที่ ๕ (นครราชสีมา) ให้ตรวจสอบความหนาของถนน ผลการสุ่มตรวจ ๙ จุด ปรากฏว่าถนนคอนกรีตที่ขุดเจาะมีความหนาไม่ถึง ๐.๑๕ เมตร จำนวน ๗ จุด และมีความหนาถึง

๐.๑๕ เมตร จำนวน ๒ จุด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการแก้ไขงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลนแล้วส่งมอบงานใหม่ ต่อมา คณะกรรมการตรวจสอบงานจ้าง วิศวกรซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ฟ้องคดีและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ประชุมร่วมกันเพื่อหาทางแก้ไขงานก่อสร้าง แล้วมีมติให้ผู้ฟ้องคดีตัดแฉกคอนกรีตที่ร้าว และทำการเทคอนกรีตใหม่ให้ได้ความหนาตามแบบแปลน แล้วส่งมอบงานใหม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแก้ไขแต่อย่างใด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งสิทธิการเรียกค่าปรับและการบอกเลิกสัญญา พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขงานก่อสร้าง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยและมีหนังสือโต้แย้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างถนนโดยมีความหนาของถนนไม่ถึง ๐.๑๕ เมตร จึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามแบบแปลนและสัญญาจ้าง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายใน ๑๔ วัน จากนั้นได้มีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าก่อสร้างตามสัญญาพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีนิ่งเฉยไม่ยอมทำการแก้ไขงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลนตามสัญญาตามหนังสือแจ้งหลายฉบับของผู้ถูกฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าตนได้ทำงานก่อสร้างครบถ้วนตามสัญญาแล้ว โดยการก่อสร้างได้ผ่านการทดสอบวัสดุและรับรองการรับแรงดึงของเหล็กเส้นกลม และการรับแรงอัดของคอนกรีต โดยห้องปฏิบัติการวิศวกรรมโครงสร้างคอนกรีต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และขณะก่อสร้างผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีมิได้โต้แย้งหรือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานแต่อย่างใด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีก็นิ่งเฉยไม่จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี จนผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น พฤติการณ์ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายที่นิ่งเฉยต่อข้อเรียกร้องของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวทำให้สัญญาไม่อาจดำเนินต่อไป ถือได้ว่าคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีเจตนาที่จะปฏิบัติตามสัญญาอีก สัญญาพิพาทจึงเป็นอันเลิกกันโดยปริยาย คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจึงต้องกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม ตามมาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้เปิดถนนพิพาทให้ประชาชนใช้สัญจรแล้ว แม้จะพบรอยแตกร้าวและพื้นผิวถนนมีความหนาไม่ถึง ๐.๑๕ เมตร เท่ากันตลอดทั้งเส้นถนนก็ตาม แต่ถนนดังกล่าวก็ยังสามารถใช้การได้ จึงถือว่าถนนพิพาทได้ถูกใช้งานตามวัตถุประสงค์ของสัญญาแล้ว ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินค่าก่อสร้างถนนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณารายงานผลการตรวจสอบการขุดเจาะถนนพิพาทจากการสุ่มตรวจ ๙ จุด พบว่า ส่วนใหญ่ของจุดที่สุ่มตรวจผิวถนนมีความหนาไม่ถึง ๐.๑๕ เมตรตามแบบแปลน และยังพบรอยแตกร้าวเป็นจำนวนมาก ย่อมมีผลต่อความมั่นคงแข็งแรงของถนน อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าซ่อมแซมถนนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเห็นสมควรกำหนดค่างานก่อสร้างถนนพิพาทที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราร้อยละ ๕๐ ของวงเงินค่าจ้าง คิดเป็นเงินจำนวน ๓๕๙,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว

นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันฟ้องจนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา บวกด้วย อัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามคำขอ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๔๑/๒๕๖๗)

(๓) การชำระค่าเสียหาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) การชำระค่าปรับ

(๔.๑) การกำหนดอัตราค่าปรับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔.๒) กรณีงดหรือลดค่าปรับ

ก. กรณีเป็นความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ข. กรณีมีเหตุสุดวิสัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ค. กรณีเป็นพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบ

ตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ง. กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากเป็นค่าปรับที่สูงกว่าร้อยละสิบ

ของวงเงินค่าจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

จ. กรณีอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔.๓) การไม่งดหรือไม่ลดค่าปรับ

การที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างไม่ดำเนินการบอกเลิกสัญญาแม้จะมีค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา เนื่องจากเห็นว่าเอกชนผู้รับจ้างได้ดำเนินงานก่อสร้างตามสัญญาไปแล้วร้อยละ ๗๐ ของงานก่อสร้างทั้งหมด โดยหากบอกเลิกสัญญาจะทำให้เสียเวลาในการหาคู่สัญญารายใหม่ และประชาชนจะได้ใช้ประโยชน์ล่าช้ามากยิ่งขึ้น กรณีเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบตามข้อ ๑๓๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างเรียกค่าปรับจากการส่งมอบงานล่าช้าของผู้รับจ้างคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา จึงไม่เป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน กรณีไม่มีเหตุที่ศาลจะลดค่าปรับตามสัญญาให้แก่ผู้รับจ้างตามมาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้เทศบาลตำบลออนใต้ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเพื่อทำงานโครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้านแบบบาดาลขนาดใหญ่ วงเงินค่าจ้างจำนวน ๒,๘๐๐,๐๐๐ บาท โดยผู้ฟ้องคดีต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ แต่ปรากฏว่าภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนักบรรทุกทุกชนิด พบว่า ชั้นดินบริเวณสถานที่ก่อสร้างสามารถรับน้ำหนักได้ตามรูปแบบที่กำหนดโดยไม่ต้องตอกเสาเข็ม และสามารถใช้ฐานรากแบบแผ่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีให้หยุดการก่อสร้างไว้จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ให้ทำการก่อสร้างเป็นฐานรากแบบแผ่ หลังจากได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีได้ทำบันทึกแนบท้ายตามสัญญาจ้างพิพาทเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาจากเดิมใช้ฐานรากแบบตอกเสาเข็มเป็นใช้ฐานรากแบบฐานแผ่ และลดวงเงินสัญญาจ้างลงเหลือจำนวน ๒,๖๒๓,๕๐๖ บาท และขยายระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาออกไปถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ รวมทั้งลดค่าปรับผิดสัญญาลงเหลือวันละ ๒,๖๒๔ บาท แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาที่แก้ไขใหม่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงคิดค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๐๑,๔๗๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าค่าปรับดังกล่าวไม่ถูกต้อง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับที่เกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ค่าปรับตามสัญญาเป็นค่าเสียหายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าหากมีการผิดสัญญา จึงถือว่าเป็นเบี้ยปรับ ซึ่งเบี้ยปรับที่ระบุในสัญญากำหนดขึ้นเพื่อเป็นมาตรการป้องกันมิให้คู่สัญญาปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาและเป็นมาตรการโต้ตอบสำหรับคู่สัญญาที่ประพฤติผิดสัญญา และเมื่อเป็นข้อตกลงส่วนหนึ่งของสัญญา กรณีจึงต้องยึดถือข้อสัญญาที่ให้ไว้ต่อกันเป็นสำคัญ ส่วนการที่เบี้ยปรับที่ต้องรับผิดชอบกันนั้นสูงเกินส่วนหรือไม่ เพียงใด จำต้องพิจารณาจากทางได้เสียของหน่วยงานของรัฐ มิใช่แต่ในทางทรัพย์สิน ประกอบกับพฤติการณ์การเคารพสัญญาของผู้ที่ต้องรับผิดชอบ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของเรื่องเป็นกรณีไป เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะทำงานแล้วเสร็จตามสัญญา แต่เมื่อการส่งมอบงานดังกล่าวแล้วเสร็จล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ตามสัญญาและมีผลกระทบต่อการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งในขณะที่

ค่าปรับครบร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างไปแล้วร้อยละ ๕๐ ของงานงวดที่ ๓ และร้อยละ ๗๐ ของงานก่อสร้างทั้งหมด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้ดำเนินการบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าหากบอกเลิกสัญญาพิพาทจะทำให้เสียเวลาในการหาคู่สัญญารายใหม่ และประชาชนจะได้ใช้ประโยชน์ล่าช้ามากยิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้บอกเลิกสัญญาพิพาทกับผู้ฟ้องคดีเมื่อค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบตามข้อ ๑๓๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับเงินค่าปรับจำนวน ๔๐๑,๔๗๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา ไม่เป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน กรณีจึงไม่มีเหตุที่ศาลจะลดค่าปรับตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องคืนเงินค่าปรับตามสัญญาพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘/๒๕๖๘)

(๔.๔) กรณีอื่น

แม้ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ จะกำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างก่อสร้างดำเนินการตรวจผลงานภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงานก็ตาม กำหนดเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการตรวจรับผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบเท่านั้น โดยหากไม่อาจตรวจผลงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็จะต้องดำเนินการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด ไม่จำกัดว่า จะต้องตรวจรับผลงานให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน เนื่องจากงานแต่ละอย่างมีความยุ่งยากซับซ้อนแตกต่างกัน การตรวจผลงานย่อมไม่อาจทำให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน ได้ทั้งหมด เมื่อคดีนี้สาเหตุที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างไม่รับมอบงานงวดที่ ๑๒ ที่ผู้รับจ้างได้ส่งมอบในครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ล้วนเกิดจากความบกพร่องของผู้รับจ้างเอง อีกทั้ง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ดำเนินการตรวจรับงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว การที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานงวดดังกล่าวล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา จึงเป็นการประพฤติดิฉันสัญญาของผู้รับจ้างที่ส่งมอบงานไม่ครบถ้วนตามข้อกำหนดในสัญญา ผู้รับจ้างจึงไม่อาจอ้างว่าคณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการล่าช้าเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างต้องเสียค่าปรับได้

แม้ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ จะกำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างก่อสร้างดำเนินการตรวจผลงานภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงานก็ตาม กำหนดเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการตรวจรับผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบ แต่หากไม่อาจตรวจผลงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ก็จะต้องดำเนินการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด โดยมิได้กำหนดให้ต้องตรวจรับผลงานให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน แต่อย่างใด นอกจากนี้ งานแต่ละอย่างย่อมมีความยุ่งยากซับซ้อนแตกต่างกัน การตรวจผลงานย่อมไม่อาจทำให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน ได้ทั้งหมด เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒ ส่งมอบงานงวดที่ ๑๒ ครั้งที่ ๑

แต่ผู้ควบคุมงานของจังหวัดขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ตรวจสอบงานงวดดังกล่าวแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดียังทำงานไม่แล้วเสร็จ จึงได้เสนอความเห็นต่อประธานกรรมการตรวจรับพัสดุเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ว่า เห็นควรแจ้งให้ผู้รับจ้างส่งมอบงานใหม่เมื่อแล้วเสร็จ ซึ่งประธานกรรมการตรวจรับพัสดุได้ลงนามรับทราบและให้ดำเนินการเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจึงมีหนังสือลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ส่งมอบงานงวดที่ ๑๒ ครั้งที่ ๒ ผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบงานก่อสร้างแล้วเสนอความเห็นต่อประธานกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อนัดหมายกรรมการตรวจรับพัสดุร่วมกันออกตรวจงานจ้าง โดยประธานกรรมการตรวจรับพัสดुरับทราบเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างงานงวดที่ ๑๒ ยังไม่แล้วเสร็จเรียบร้อยตามข้อกำหนดในสัญญาและแบบรูปรายการในส่วนงานจ้างรายการที่ ๑๒.๖ ติดตั้งถังเก็บน้ำใต้ดินซึ่งรายการคำนวณฐานรากอยู่ระหว่างกองแบบแผนกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาตรวจสอบ จึงมีมติไม่รับมอบงานงวดที่ ๑๒ ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ส่งรายงานการคำนวณฐานรากถึงถังเก็บน้ำใต้ดินให้ประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุผ่านผู้ควบคุมงานเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบรายการคำนวณฐานรากของถังเก็บน้ำใต้ดินดังกล่าวไปยังกองแบบแผน กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ แจ้งผลการพิจารณาตรวจสอบการส่งมอบงานงวดที่ ๑๒ ว่าไม่อาจรับมอบงานได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๒ แจ้งผลการพิจารณาตรวจสอบรายการคำนวณฐานรากดังกล่าวโดยเห็นควรให้ใช้เป็นแนวทางในการก่อสร้างได้ ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีจึงได้จัดทำข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้ายสัญญา ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ (ฉบับที่ ๒) ปรับลดค่างานฐานรากของถังเก็บน้ำใต้ดินและถังบำบัดน้ำเสียลงทำให้วงเงินก่อสร้างและค่าปรับมีจำนวนลดลง จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ ส่งมอบงานงวดที่ ๑๒ ครั้งที่ ๓ และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้มีมติรับมอบงานงวดที่ ๑๒ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับมอบงานงวดที่ ๑๒ ที่ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบในครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ล้วนเป็นความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีเอง และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ดำเนินการตรวจรับงานงวดที่ ๑๒ ที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบดังกล่าวภายในระยะเวลาอันสมควรแล้วเมื่อสัญญากำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๒ การที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานงวดที่ ๑๒ ถูกต้องครบถ้วนเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ จึงเป็นการส่งมอบงานล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา กรณีจึงเป็นการประพาศติสัญญาของผู้ฟ้องคดีที่ส่งมอบงานไม่ครบถ้วนตามข้อกำหนดในสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างว่าคณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการล่าช้าเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียค่าปรับได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๒/๒๕๖๘)

(๕) การรับหรือคืนหลักประกันสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพ
งานก่อสร้างหรืองานอื่นกับทางราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๗) การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ สัญญาซื้อขายที่ดินที่จะถูกเวนคืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๓ สัญญาเช่าใช้ระบบโครงข่ายแบบ FTTx พร้อมอุปกรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ สัญญาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. สัญญาทางปกครองโดยสภาพ

๒.๑ สัญญาทางปกครองตามมติของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔

๒.๑.๑ สัญญาเกี่ยวกับการศึกษา

๑) การเกิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) ผลของสัญญา

(๑) การเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) การชำระคืนเงินที่ได้รับไปตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การงดหรือลดเบี้ยปรับตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) การนับระยะเวลาที่ผู้รับทุนไปปฏิบัติราชการในหน่วยงานทางปกครองอื่นเป็นระยะเวลาในการปฏิบัติราชการชดใช้ทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) การขอกลับมาปฏิบัติราชการชดใช้ทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ สัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

๑) การเกิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) ผลของสัญญา

(๑) การเลิกสัญญา

เมื่อมูลเหตุที่มีการออกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศออกจากราชการสืบเนื่องมาจากผู้มีอำนาจเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการได้ และหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน หากปฏิบัติงานต่อไปจะเกิดความเสียหายแก่ราชการ ซึ่งมูลเหตุดังกล่าวมิใช่เหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่ระบุไว้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง อันจะทำให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งบรรจุหรือผู้ได้รับมอบหมายออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่มีการสอบสวนก่อนตามข้อ ๒๕ ของหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับลูกจ้างชั่วคราวที่จ้างจากเงินงบประมาณหมวดค่าจ้างชั่วคราวของส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๔ การที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษทางวินัยปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่มีการสอบสวนวินัยก่อนดังกล่าวจึงเป็นการออกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และโดยที่เหตุหรือข้อเท็จจริงที่ผู้มีอำนาจกล่าวหาผู้ฟ้องคดีและอาศัยเป็นฐานในการออกคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ เป็นข้อกล่าวหาที่ควรแสวงหาข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เนื่องจากเป็นข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและความประพฤติของผู้ฟ้องคดี และเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจ

ออกคำสั่ง อันอาจทำให้มีความไม่เป็นกลางในการใช้อำนาจ การที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งไม่ได้ ประเมินผลการปฏิบัติงานหรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ได้รับความกระจ่างชัด เพื่อประกอบความเห็นในการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการเลิกจ้าง โดยไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยข้อสัญญา ต้องชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี

ในส่วนของคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น แม้คดีนี้จะไม่ใช่ คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาล จะมีอำนาจกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) ให้เพิกถอนคำสั่งที่พิพาท หากแต่เป็น คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองก็ตาม ศาลปกครองก็ย่อมมีอำนาจกำหนดค่าบังคับ ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดให้ผู้มีอำนาจข้างต้น เพิกถอนคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีโดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศ ตำแหน่ง ผู้ช่วยดำเนินการ (ด้านการค้าระหว่างประเทศ) คนที่ ๑ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ประเทศสหรัฐอเมริกา สังกัดกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ออกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งสำนักงานส่งเสริมการค้า ในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ที่ ๗/๒๕๕๘ เรื่อง ปลดลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศออกจากราชการ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงิน พร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มูลเหตุที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม การค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ออกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการข้างต้น ก็เนื่องมาจาก ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงกรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับ อันเป็นที่พอใจของทางราชการได้ และหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน หากปฏิบัติงานต่อไปจะเกิดความเสียหายแก่ราชการ มูลเหตุดังกล่าวจึงมิใช่เหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ระบุไว้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง อันจะทำให้ผู้มีอำนาจ ออกคำสั่งบรรจุหรือผู้ได้รับมอบหมายออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่มีการสอบสวนก่อนตามข้อ ๒๕ ของหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับลูกจ้างชั่วคราวที่จ้างจากเงินงบประมาณหมวดค่าจ้าง ชั่วคราวของส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๔ กรณีจึงต้องถือว่ามูลเหตุ ที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าว เป็นกรณีที่จะต้องมีการสอบสวน เพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมเสียก่อนออกคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ ขึ้นทำการสอบสวน และต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มี ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๒ วรรคสอง

ของหลักเกณฑ์ดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามูลเหตุที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไม่มีการสอบสวนวินัยก่อนที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี จะออกคำสั่งลงโทษทางวินัยปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามข้อ ๒๒ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๒๔ ของหลักเกณฑ์เดียวกัน กรณีถือว่าเป็นการออกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่า การที่มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของตำแหน่ง อันเป็นการให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามข้อ ๓๗ (๖) และ (๗) ของหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับลูกจ้างชั่วคราวที่จ้างจากเงินงบประมาณ หมวดค่าจ้างชั่วคราวของส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็ตาม แต่เมื่อเหตุหรือข้อเท็จจริงที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี กล่าวหาผู้ฟ้องคดีและอาศัยเป็นฐานในการออกคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ เป็นข้อกล่าวหาที่ควรแสวงหาข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เนื่องจากเป็นข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและความประพฤติของผู้ฟ้องคดี และเกี่ยวข้องกับผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี อันอาจทำให้มีความไม่เป็นกลางในการใช้อำนาจได้ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้ประเมินผลการปฏิบัติงานหรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ได้รับความกระจ่างชัดเพื่อประกอบความเห็นในการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงถือได้ว่าเป็นการพิจารณาดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอันมีผลเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรมตามข้อ ๓๗ (๖) และ (๗) ของหลักเกณฑ์ดังกล่าว และเป็นการเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยข้อสัญญา อีกทั้งกรณีดังกล่าวมิใช่เป็นกรณีที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๓๗ วรรคสาม (๘) (๙) และ (๑๐) ของหลักเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งเป็นกรณีที่ลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ากรณีมีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้นั้นได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงแต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษตามข้อ ๒๔ วรรคหนึ่งได้ แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น ซึ่งถ้าให้ปฏิบัติราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ หรือเมื่อลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศต้องรับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก หรือถูกสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี จะดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่สอบสวนก็ได้ แต่อย่างไร

เมื่อการที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ออกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศ เป็นการเลิกจ้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดเชยค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น โดยคู่กรณีมิได้อุทธรณ์โต้แย้งจำนวน

ค่าเสียหาย ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นค่าจ้าง เงินรางวัลหรือเงินทดแทนหรือเงินสมนาคุณ และเงินประกันสุขภาพ รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๑,๐๙๙,๖๑๒.๑๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัด ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ (วันฟ้องคดี) ถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย และดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหายตามคำขอของผู้ฟ้องคดี

ในส่วนของการกำหนดค่าบังคับนั้น ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า คดีนี้แม้จะไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลจะมีอำนาจกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) ให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ที่ ๗/๒๕๕๘ เรื่อง ปลดลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศออกจากราชการ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองก็ตาม อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองย่อมมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้าง ด้วยการเพิกถอนคำสั่งพิพาทข้างต้น โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. ๒๖/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่))

(๒) เงินค่าจ้าง

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานประจำในสังกัดองค์กรสื่อสารสาธารณะประกาศเชิญชวนสมาชิกในเว็บไซต์สาธารณะเพื่อขอรับบริจาคเงินในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม โดยการนำสิ่งของที่มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคผ่านรายการของสถานีโทรทัศน์ รวมทั้งเชิญชวนให้สมาชิกเว็บไซต์สาธารณะดังกล่าวร่วมทำบุญสร้างพระพุทธรูปเพื่อนำมาประดิษฐาน ณ ที่ทำการขององค์กรสื่อสารสาธารณะที่ตนสังกัดอยู่ ด้วยวิธีการให้บริจาคเงินเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัว มีลักษณะเป็นการเชิญชวนให้นำเงินหรือทรัพย์สินมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการเรียไธตามตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไธพระพุทธรูป พุทธศักราช ๒๕๔๗ ซึ่งเมื่อวัตถุประสงค์ของการเรียไธดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นการเรียไธเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐหรือเป็นการเรียไธในที่สาธารณะ การจะดำเนินการข้างต้นได้ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไธตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไธไธก่อนดำเนินการ จึงเป็นการเรียไธในนามตนเองมิใช่ในนามหน่วยงานของรัฐ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไธฯ นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีกระทำการขอรับบริจาค

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เงินข้างต้นในขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและที่ปรึกษากฎหมาย แม้จะไม่ได้ อ้างชื่อขององค์กรสื่อสารสาธารณะต้นสังกัดโดยตรง แต่ก็อาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นการเรียไ รในนามขององค์กรสื่อสารสาธารณะต้นสังกัดดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้องค์กรสื่อสารสาธารณะต้นสังกัด เสียชื่อเสียงและขาดความน่าเชื่อถือ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๔) และข้อ ๘ ของข้อบังคับ องค์กรการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๗ (๒) ของระเบียบองค์การกระจายเสียง และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยข้อปฏิบัติทางวินัยและการดำเนินการทางวินัย ของพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๓ อันเป็นความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรงตามข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว การที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษตัดค่าจ้างผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ตามข้อ ๒๖ ของระเบียบฉบับเดียวกัน ประกอบกับข้อ ๒๗ ของระเบียบองค์การกระจายเสียง และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยข้อปฏิบัติทางวินัยและการดำเนินการทางวินัย ของพนักงานและลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๗ และสัญญาจ้างแล้ว

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษ ตัดค่าจ้าง และให้องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คืนเงินค่าจ้างพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี จากกรณีผู้ฟ้องคดีทำการเรียไ รโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ควบคุมการเรียไ ร พุทธศักราช ๒๕๔๗ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานประจำ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ได้ประกาศเชิญชวนสมาชิกผ่านเว็บไซต์ พลังจิตซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกและเว็บไซต์วัดท่าขนุนเพื่อขอรับบริจาคเงินสมทบทุนในการจัดหา รถบรรทุกและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ขนส่งสิ่งของไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยอ้างว่า จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ด้วยการนำสิ่งของที่มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคผ่านรายการ สถานีประชาชนของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมอบให้แก่ผู้ประสบภัย และให้บริจาคเงินเข้าบัญชีเงินฝาก ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้ประกาศเชิญชวนสมาชิกในเว็บไซต์พลังจิตร่วมทำบุญสร้างพระพุทธรูป โดยอ้างว่าเพื่อนำมาประดิษฐาน ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยให้บริจาคเงินเข้าบัญชีเงินฝากส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกัน การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นการเชิญชวนให้นำเงินหรือทรัพย์สินมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปใช้ในกิจการอย่างใด อย่างหนึ่ง อันเป็นการเรียไ รตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไ ร พุทธศักราช ๒๕๔๗ และการที่ผู้ฟ้องคดีได้ระบุวัตถุประสงค์ในข้อความที่ลงในเว็บไซต์พลังจิตและเว็บไซต์วัดท่าขนุนว่า เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยโดยผ่านรายการสถานีประชาชนของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และเพื่อรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินไปใช้ในการสร้างพระพุทธรูปเพื่อประดิษฐาน ณ ที่ทำการ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือสถานีโทรทัศน์ดังกล่าวเป็นการเรียไ รเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือเป็นการเรียไ รในที่สาธารณะ ซึ่งจะดำเนินการข้างต้นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ควบคุมการเรียไ รตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไ รให้ดำเนินการเช่นนั้น จึงเป็นการเรียไ รในนามตนเองมิใช่ในนามหน่วยงานของรัฐ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุม

การเรียกรับ ประกอบกับการประกาศเชิญชวนขอรับบริจาคเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั้งสองประการข้างต้น ผู้ฟ้องคดีได้กระทำในขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและที่ปรึกษากฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แม้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อ้างชื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยตรง แต่การกระทำทั้งสองกรณีดังกล่าวอาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่าการเรียกรับของผู้ฟ้องคดีเป็นการเรียกรับในนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียชื่อเสียงและขาดความน่าเชื่อถือ อันเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๖ วรรคหนึ่ง (๔) และข้อ ๘ ของข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๗ (๒) ของระเบียบองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยข้อปฏิบัติทางวินัย และการดำเนินการทางวินัยของพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๓ อันเป็นความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง ตามข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อาศัยอำนาจตามข้อ ๒๖ ของระเบียบเดียวกัน ประกอบกับข้อ ๒๗ ของระเบียบองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยข้อปฏิบัติทางวินัย และการดำเนินการทางวินัยของพนักงานและลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๗ ออกคำสั่งลงโทษตัดค่าจ้างผู้ฟ้องคดี ร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๓ เดือน จึงเป็นการกระทำที่ขัดด้วยสัญญาจ้างพนักงานประจำแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องคืนเงินค่าจ้างพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๒๙๖/๒๕๖๗)

(๓) การชำระค่าเสียหาย

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างเป็นฝ่ายผิดสัญญาจ้าง เนื่องจากเลิกจ้างภายหลังจากผู้ฟ้องคดีทำงานได้เพียง ๑ เดือน โดยอ้างเหตุเกี่ยวกับเงินงบประมาณ แม้ต่อมาภายหลังจะได้มีการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง จะดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำงานภายในหน่วยงานในสังกัด ซึ่งผู้ฟ้องคดียินดียอมรับข้อเสนอดังกล่าวไว้พิจารณาก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้ดำเนินการตามผลการไกล่เกลี่ยข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ได้รับค่าจ้างตามสัญญาที่เหลืออยู่ หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นค่าจ้างที่เหลืออยู่ดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คดีนี้กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร ได้มีหนังสือขออนุมัติแผนปฏิบัติการจ้างเหมาบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดยโสธร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยขออนุมัติจ้างเหมาตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข โดยใช้บรายได้จากการดำเนินงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) (เงินมาตรา ๔๔ เงินนอกงบประมาณ) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งอนุมัติ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร ได้ตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดีในนามของจังหวัดยโสธร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามบันทึกข้อตกลงจ้าง ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในตำแหน่ง

นักวิชาการสาธารณสุข อัตราค่าจ้างเดือนละ ๑๓,๕๐๐ บาท ระยะเวลาจ้างตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ต่อมา เจ้าหน้าที่ได้มีการตรวจสอบพบว่าบันทึกข้อตกลงจ้างระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดี เป็นการจ้างโดยเงินนอกงบประมาณบัญชีรายได้จากการดำเนินงานของส่วนราชการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๗/๒๕๕๙ เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการพิจารณาอนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ประกอบกับข้อ ๖ (๔.๒) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับและจ่ายเงินที่จัดเก็บตามกระบวนการพิจารณาอนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเงินรายได้ดังกล่าวสามารถนำไปจ่ายเพื่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือหน่วยงานที่เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามอบหมายสำหรับค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวหรือลูกจ้างรายคาบเท่านั้น แต่การจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นการจ้างเหมาบริการรายเดือนไม่อาจใช้งบประมาณดังกล่าวว่าจ้างผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ อ้างเหตุดังกล่าวบอกเลิกจ้างผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น

โดยที่ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร เลิกจ้างผู้ฟ้องคดีภายหลังจ้างผู้ฟ้องคดีทำงานได้ ๑ เดือน ไม่ชอบด้วยสัญญา เนื่องจากตรวจสอบพบว่างบประมาณที่ใช้ในการจ้างเป็นเงินนอกงบประมาณ ซึ่งในส่วนนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยอมรับว่าบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่ชอบ กรณีจึงเป็นการประพาศผิดสัญญาและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะคู่สัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งความเสียหายดังกล่าวผู้ฟ้องคดีควรได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใดนั้น ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าจ้างเดือนละ ๑๓,๕๐๐ บาท และเหลือระยะเวลาปฏิบัติงานจ้างตามสัญญาอีก ๑๑ เดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้บริหารราชการส่วนภูมิภาคในหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นผู้มีหน้าที่ในการเบิกจ่ายเงินกรณีผิดสัญญา ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้รับมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๔ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นฝ่ายผิดสัญญาจ้าง แม้ภายหลังจากการเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีจะปรากฏว่า ผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยจะดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำงานภายในหน่วยงานสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดียินยอรับข้อเสนอดังกล่าวไว้พิจารณาก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการตามผลการไกล่เกลี่ยแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ได้รับค่าจ้างตามสัญญาที่เหลืออยู่ในอัตราเดือนละ ๑๓,๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ รวมระยะเวลา ๑๑ เดือน คิดเป็นเงิน

จำนวน ๑๔๘,๕๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจำนวนดังกล่าว ให้แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๑/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

(๔) การปรับอัตราค่าจ้างตามคุณวุฒิการศึกษา

แม้การปรับคุณวุฒิตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่นำมาบังคับใช้โดยอนุโลม เป็นดุลพินิจของหน่วยงานทางปกครองที่จะกำหนดวันที่จะได้รับการปรับคุณวุฒิไม่ก่อนวันที่ได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้น แต่หน่วยงานทางปกครองก็ไม่อาจใช้ดุลพินิจโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร โดยพิจารณาเพียงว่าระยะเวลาการยื่นคำขอปรับค่าจ้างต้องเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับวันที่สำเร็จการศึกษา ประกอบกับในระหว่างการพิจารณาปรับคุณวุฒิดังกล่าวปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองยังไม่ได้จัดทำประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินการขอปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้น จึงไม่อาจคาดหมายได้ว่าผู้ฟ้องคดีควรรู้และยื่นคำขอปรับค่าตอบแทนในระยะเวลาใกล้เคียงกับวันที่สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนตามคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นตั้งแต่วันที่สำเร็จการศึกษา การใช้ดุลพินิจของหน่วยงานทางปกครองที่มีคำสั่งปรับอัตราค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่มีการพิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีสามารถปรับเพิ่มเงินค่าจ้างเพิ่มขึ้นได้ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปรับอัตราเงินเดือนระดับปริญญาเอกให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษา ไม่ใช่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีสามารถปรับเงินค่าจ้างเพิ่มขึ้นได้ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ขอปรับอัตราค่าจ้างตามวุฒิปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดี ตามสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย (ต่อสัญญาครั้งที่สอง) ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ และได้ต่อสัญญาตามสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย (ต่อสัญญาครั้งที่สาม ๕ ปี) ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ซึ่งแม้ในสัญญาจ้างดังกล่าวจะไม่ได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องดำเนินการปรับอัตราค่าจ้างตามคุณวุฒิที่ได้รับเพิ่มขึ้น แต่ตามสัญญาข้อ ๑๕ กำหนดให้ สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของพนักงานมหาวิทยาลัยนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดไว้ และข้อ ๑๖ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้การปรับวุฒิพนักงานมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยขณะที่มีการพิจารณาปรับคุณวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดี ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในระหว่างการจัดทำประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินการ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ขอปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้น และยังไม่ได้ประกาศใช้ จึงต้องถือว่าขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเรื่องขอปรับอัตราค่าจ้างตามคุณวุฒิของผู้ฟ้องคดียังไม่มีประกาศมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการปรับคุณวุฒิข้าราชการในสถาบันอุดมศึกษา มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามข้อ ๓๘ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัยฯ โดยอธิการบดีซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งอาจปรับเงินเดือนตามคุณวุฒิการศึกษาที่ผู้ฟ้องคดีได้สำเร็จมานั้นได้โดยอนุโลมหากปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นนั้นเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งตามข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.พ.อ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาได้รับเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในการประชุมวาระพิเศษ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติเห็นชอบให้หลักสูตรสาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสามารถใช้เป็นศักยภาพของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นตามข้อ ๑๕ ของสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย (ต่อสัญญาระยะที่สาม ๕ ปี) ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ประกอบกับข้อ ๑๖ และข้อ ๓๘ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัยฯ และข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.พ.อ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาได้รับเงินเดือนฯ

สำหรับประเด็นว่าผู้ฟ้องคดีควรได้รับการปรับอัตราค่าจ้างตามคุณวุฒิที่สูงขึ้นตั้งแต่เมื่อใดนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ยังไม่มีประกาศมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินการขอปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการปรับคุณวุฒิข้าราชการในสถาบันอุดมศึกษา มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามข้อ ๓๘ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัยฯ โดยข้อ ๒ (๓) (ง) ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่า ผู้ได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้นและเป็นคุณวุฒิที่ ก.พ. กำหนดให้เป็นคุณวุฒิที่ใช้คัดเลือกเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ ปรับให้ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นไม่ก่อนวันที่ได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้น จึงเห็นว่าตามข้อบังคับและกฎหมายดังกล่าวผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นไม่ก่อนวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำความรู้ที่ได้รับจากการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกมาใช้ในการสอนนักศึกษา นับตั้งแต่วันที่จบการศึกษา อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาจ้าง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาและการพัฒนาระบบการเรียนการสอนของผู้ถูกฟ้องคดีโดยตรง ประกอบกับในขณะนั้น ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่จัดทำประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินการขอปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือขั้นตอนใด ๆ เพื่อตัดสิทธิไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าตอบแทนตามคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นตั้งแต่วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ได้

ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาการปรับคุณวุฒิของผู้ฟ้องคดีเป็นไปตามกฎหมายทุกประการ และบทบัญญัติตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนฯ ที่นำมาบังคับใช้โดยอนุโลม เป็นดุลพินิจของหน่วยงานที่จะกำหนดวันที่จะได้รับการปรับคุณวุฒิได้ตามความถูกต้องเหมาะสมเป็นรายกรณี แต่ทั้งนี้ต้องปรับวุฒิไม่ก่อนวันที่ได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้น นั้น เห็นว่า แม้การปรับคุณวุฒิตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนฯ ที่นำมาบังคับใช้โดยอนุโลม จะเป็นดุลพินิจของหน่วยงานที่จะกำหนดวันที่จะได้รับการปรับคุณวุฒิไม่ก่อนวันที่ได้รับคุณวุฒิเพิ่มขึ้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่อาจใช้ดุลพินิจโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งจะเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ดังนั้น การใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีในการปรับคุณวุฒิโดยพิจารณาเพียงระยะเวลาการยื่นคำขอปรับค่าจ้างต้องเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับวันที่สำเร็จการศึกษา ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้จัดทำประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินการขอปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้น จึงไม่อาจคาดหมายได้ว่าผู้ฟ้องคดีควรรู้และยื่นคำขอปรับค่าจ้างตอบแทนในระยะเวลาใกล้เคียงกับวันที่สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนตามคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นตั้งแต่วันที่สำเร็จการศึกษา การใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ประกอบกับตามสัญญาจ้างกำหนดให้สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยากำหนดไว้ แนวปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ยังไม่เป็นระเบียบ ข้อบังคับ จึงไม่มีผลผูกพันให้ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๖/๒๕๖๘)

๒.๑.๓ สัญญาจ้างผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

๑) ผลของสัญญา

(๑) การเลิกสัญญา

การตรวจสอบลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการเข้าดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ถือเป็นการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลัง เพราะคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณา ในขณะที่บุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง เมื่อบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง แต่ปรากฏว่าบุคคลนั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งนั้นมาตั้งแต่ต้น ในทางนิติบัญญัติแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายทันที ดังนั้น การตรวจสอบลักษณะต้องห้ามในการเข้าดำรงตำแหน่งข้างต้น จึงต้องตรวจสอบย้อนหลังไปถึงวันที่มีการทำสัญญาจ้างอันเป็นวันเข้าดำรงตำแหน่ง แม้ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังจากการทำสัญญาจ้างแล้วก็ตาม

กรณีฟ้องว่า มติของคณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บริหารก่อนครบกำหนดตามสัญญา ด้วยเหตุว่าในวันที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ลงนามในสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดียังคงเป็นผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ การทางพิเศษแห่งประเทศไทย จึงเป็นผู้บริหารของกิจการอื่นที่แสวงหากำไร และเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๘ ตรี (๗) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการเลิกจ้างไม่เป็นธรรมและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย

แม้ว่าปัญหาการบังคับใช้กฎหมายให้มีผลย้อนหลังอันเป็นโทษแก่บุคคล จะเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ก็ตาม แต่การ ตรวจสอบลักษณะต้องห้ามของผู้ฟ้องคดีในการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ไม่ใช่การบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังแต่อย่างใด เพราะคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของบุคคล ในการเข้าดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาในขณะที่ บุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง เมื่อบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง แต่ปรากฏว่าบุคคลนั้นขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งนั้นมาตั้งแต่ต้น ในทางนิตินัยแล้ว บุคคลดังกล่าว ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายทันที การแก้ไขให้บุคคลข้างต้นกลับมามีคุณสมบัติ หรือกลับเป็นไม่มีลักษณะต้องห้ามในภายหลัง จึงเป็นกรณีที่ไม่สามารถกระทำได้ เพราะหากกระทำได้ ก็จะทำให้คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามที่กฎหมายกำหนดไว้กลับกลายเป็นสิ่งที่ไม่ใช่สาระสำคัญ ดังนั้น การตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการทางพิเศษ แห่งประเทศไทยหรือไม่จึงต้องตรวจสอบย้อนหลังไปถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีเข้าดำรงตำแหน่ง คือ วันที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ แม้ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของผู้ฟ้องคดี จะเกิดขึ้นภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีแล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะ คู่สัญญาก็ยังมีอำนาจตรวจสอบลักษณะต้องห้ามของผู้ฟ้องคดีย้อนหลังไปถึงวันที่มีการทำสัญญาจ้างได้ และเมื่อผู้ฟ้องคดีมีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ตามมาตรา ๘ ตรี (๗) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทยฯ มาตั้งแต่วันทำสัญญาจ้าง ผู้ฟ้องคดี จึงต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวโดยผลของกฎหมายทันที ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติให้ผู้ฟ้องคดี พ้นจากตำแหน่งผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย จึงเป็นการใช้สิทธิโดยชอบด้วยสัญญาจ้างแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๔๕/๒๕๖๗)

๒.๑.๔ สัญญาอื่น ๆ

๑) การเกิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) ผลของสัญญา

(๑) การขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ สัญญาทางปกครองตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

๒.๒.๑ การเกิดสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ ผลของสัญญา

(๑) การตรวจรับมอบงานและจ่ายเงินค่าจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) การเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การชำระค่าปรับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) การชำระค่าเสียหาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) การคืนหลักประกันสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการ

๑. การแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ

เมื่อคู่สัญญาได้ตกลงกำหนดจำนวนอนุญาตตุลาการและวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการไว้ในสัญญาแล้ว หากคู่สัญญาฝ่ายใดมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวในชั้นอนุญาตตุลาการ คู่สัญญาอีกฝ่ายมีสิทธิที่จะคัดค้าน แต่หากไม่ได้คัดค้านภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กำหนดไว้ และยังคงดำเนินการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการต่อไป ย่อมถือว่าคู่สัญญาฝ่ายที่ต้องเสียประโยชน์เพราะการที่คู่สัญญาอีกฝ่ายมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นสละสิทธิในการคัดค้าน จึงไม่อาจหยิบยกเหตุที่มีได้คัดค้านขึ้นกล่าวอ้างเพื่อที่จะทำให้กระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อสัญญาได้อีก และกรณีมิใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนที่ศาลจะมีอำนาจยกขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการได้

มูลคดีนี้สืบเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเมือง (ผู้ร้อง) ได้ยื่นคำเสนอขอพิพาทอนุญาตตุลาการต่อ ที เอช เอ ซี สถาบันอนุญาตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม เพื่อเรียกร้องให้ผู้คัดค้านชำระค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยตามสัญญาจ้างก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่ผู้ร้อง ซึ่งข้อเท็จจริงในชั้นอนุญาตตุลาการปรากฏว่า ผู้อำนวยการสถาบันอนุญาตตุลาการได้ตั้งอนุญาตตุลาการเพียงคนเดียว และได้มีการดำเนินการพิจารณาตลอดมาโดยผู้คัดค้านไม่ได้ยื่นคำคัดค้านต่อคณะอนุญาตตุลาการและไม่ได้เข้าต่อสู้คดี จนกระทั่งคณะอนุญาตตุลาการได้มีคำชี้ขาดให้ผู้คัดค้านรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ร้อง ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยโดยยกประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะอนุญาตตุลาการขึ้นวินิจฉัย โดยไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านได้ยกประเด็นดังกล่าวขึ้นเป็นเหตุให้ศาลปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดที่พิพาท ซึ่งผู้ร้องอุทธรณ์ว่า กรณีปัญหาดังกล่าวมิใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนที่ศาลจะมีอำนาจยกขึ้นเพื่อปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดที่พิพาทได้เอง

ปัญหาตามอุทธรณ์ของผู้ร้องข้างต้นนั้น เห็นว่า ในการพิจารณาว่าคณะอนุญาตตุลาการจะต้องประกอบด้วยอนุญาตตุลาการจำนวนเท่าใด และมีวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการนั้นอย่างไร ย่อมเป็นไปตามเจตนาของคู่พิพาทที่จะตกลงกันภายใต้หลักเสรีภาพในการแสดงเจตนา เพียงแต่โดยหลักแล้วจะต้องกำหนดให้คณะอนุญาตตุลาการประกอบด้วยอนุญาตตุลาการเป็นจำนวนเลขคู่ตามที่มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะของการระงับข้อพิพาทย่อมจะต้องอาศัยเสียงข้างมากในการชี้ขาด ส่วนวิธีการตั้งอนุญาตตุลาการนั้น กฎหมายได้รับรองให้คู่พิพาทสามารถกำหนดแตกต่างไปจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ โดยไม่เป็นการขัดต่อมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น หากคู่พิพาทได้ตกลงร่วมกันกำหนดจำนวน

อนุญาตตุลาการและวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการไว้ในสัญญาเป็นประการใดแล้ว จำนวนอนุญาตตุลาการและวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการก็ย่อมต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่คู่พิพาทตกลงร่วมกัน ทั้งนี้ การตกลงร่วมกันข้างต้นหมายความว่ารวมถึง การที่คู่พิพาทตกลงกำหนดให้นำข้อบังคับว่าด้วยการอนุญาตตุลาการของสถาบันอนุญาตตุลาการมาใช้บังคับตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการฯ ซึ่งมีผลให้ข้อบังคับเช่นว่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาอนุญาตตุลาการด้วย และโดยที่การดำเนินการในชั้นอนุญาตตุลาการอาจมีกรณีที่ปรากฏว่าคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงได้บัญญัติให้สิทธิแก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งที่จะคัดค้านการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของคู่พิพาทดังกล่าว โดยจะต้องดำเนินการคัดค้านเสียภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กำหนดไว้ แต่หากไม่ได้คัดค้านและยังดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการต่อไป ก็ต้องถือว่าคู่พิพาทฝ่ายที่ต้องเสียประโยชน์เพราะการที่คู่พิพาทอีกฝ่ายไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขได้สละสิทธิในการคัดค้าน และไม่อาจหยิบยกเหตุที่มีได้คัดค้านนั้นขึ้นกล่าวอ้างเพื่อที่จะทำให้กระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อสัญญาได้อีก เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องและผู้คัดค้านได้ตกลงร่วมกันให้คณะอนุญาตตุลาการประกอบด้วยอนุญาตตุลาการคนเดียวเป็นผู้ชี้ขาดระดับข้อพิพาท และแม้ข้อพิพาทระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านจะเข้าลักษณะเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ขนาดย่อมซึ่งข้อ ๑๖ ของข้อบังคับสถาบันอนุญาตตุลาการ ว่าด้วยการอนุญาตตุลาการในคดีที่มีทุนทรัพย์ขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับสถาบันอนุญาตตุลาการ ว่าด้วยการอนุญาตตุลาการในคดีที่มีทุนทรัพย์ขนาดย่อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้คณะอนุญาตตุลาการมีอนุญาตตุลาการเพียงคนเดียวก็ตาม แต่โดยที่ข้อ ๑๙ ของสัญญาจ้างที่พิพาท ได้กำหนดให้นำข้อบังคับสถาบันอนุญาตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม ประกอบกับข้อ ๔ ของข้อบังคับดังกล่าว กำหนดว่า ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ใช้ข้อบังคับนี้แก่การอนุญาตตุลาการที่คู่พิพาทตกลงกันให้ระดับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาตตุลาการโดยการจัดการของสถาบันอนุญาตตุลาการ... ซึ่งโดยนัยย่อมหมายความว่า การจะนำข้อบังคับดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนอนุญาตตุลาการและวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการมาใช้บังคับ จะต้องเป็นกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกำหนดเป็นประการอื่น ดังนั้น ในการพิจารณาว่าคณะอนุญาตตุลาการที่จะเป็นผู้ชี้ขาดระดับข้อพิพาทจะต้องประกอบด้วยอนุญาตตุลาการเป็นจำนวนเท่าใด และมีวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาอย่างไร ย่อมต้องเป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันของผู้ร้องและผู้คัดค้าน ส่วนกระบวนการพิจารณาในการชี้ขาดข้อพิพาทในส่วนที่ผู้ร้องและผู้คัดค้านมิได้ตกลงกันไว้ ก็ย่อมต้องเป็นไปตามข้อบังคับสถาบันอนุญาตตุลาการดังกล่าวซึ่งกำหนดให้คณะอนุญาตตุลาการสามารถนำมาใช้บังคับกับการระงับข้อพิพาทได้โดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สถาบันอนุญาตตุลาการได้ตั้งอนุญาตตุลาการเพียงคนเดียวให้ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทตามสัญญาจ้างตลอดมาจนกระทั่งได้มีคำชี้ขาดที่พิพาทกันในคดีนี้ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ดำเนินการตั้งอนุญาตตุลาการเพื่อชี้ขาดระดับข้อพิพาทตามเงื่อนไขที่ผู้ร้องและผู้คัดค้านได้ตกลงกัน การกำหนดจำนวนอนุญาตตุลาการและวิธีการดำเนินการเพื่อให้

ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการจึงเกิดจากการที่ผู้ร้องยังมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการ อย่างไรก็ตาม ผู้คัดค้านในฐานะที่เป็นคู่พิพาทในชั้นอนุญาตตุลาการขอที่จะคัดค้านการที่ผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการนั้นได้ แต่ในชั้นพิจารณาของอนุญาตตุลาการปรากฏว่าผู้คัดค้านไม่มาประชุมนัดพร้อม ทั้งที่สถาบันอนุญาตตุลาการได้แจ้งวันนัดและการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการให้ทราบแล้ว เมื่อผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้านและไม่เข้าสู่คดี คณะอนุญาตตุลาการจึงดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมีคู่กรณีฝ่ายผู้ร้องเข้าร่วมเพียงฝ่ายเดียว ดังนั้น เมื่อผู้คัดค้านมิได้คัดค้านการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการ จึงถือว่าผู้คัดค้านได้สละสิทธิในการคัดค้านประเด็นดังกล่าว และไม่อาจกล่าวอ้างว่ากระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อสัญญาเพราะประเด็นที่มีผู้คัดค้านนั้นได้อีกตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการฯ

สำหรับปัญหาว่า ศาลในฐานะที่เป็นองค์กรตุลาการมีอำนาจหยิบยกประเด็นองค์ประกอบของอนุญาตตุลาการขึ้นวินิจฉัยในฐานะที่เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเพื่อปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดที่พิพาทตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการฯ ได้หรือไม่ เพียงใด นั้น ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความว่า คำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการที่ขอให้บังคับนั้นได้อาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานของระบบกฎหมาย หรือเป็นคำชี้ขาดที่เห็นเป็นประจักษ์ชัดแจ้งว่าขัดต่อสามัญสำนึกเกี่ยวกับความเป็นธรรม อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นกรณีที่ระบบกฎหมายในประเทศนั้น ๆ ไม่อาจที่จะยอมรับคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการนั้นได้ สำหรับคดีนี้ เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ที่ศาลจะปฏิเสธไม่บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นอันเป็นเหตุที่ทำให้ศาลมีอำนาจที่จะปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการไว้ ๒ กรณี กล่าวคือ เหตุตามมาตรา ๔๓ (๑) ถึง (๖) กรณีหนึ่ง และเหตุตามมาตรา ๔๔ อีกกรณีหนึ่ง ซึ่งทั้งสองกรณิดังกล่าวมีข้อแตกต่างกันในสาระสำคัญ โดยเหตุตามมาตรา ๔๓ (๑) ถึง (๖) เป็นเหตุที่กฎหมายมุ่งประสงค์ให้เป็นหน้าที่ของคู่พิพาทซึ่งจะถูกบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการเป็นฝ่ายที่จะต้องหยิบยกขึ้นต่อสู้ในศาลด้วยตนเองเป็นการเฉพาะ อันเป็นการจำกัดอำนาจศาลมิให้หยิบยกเหตุเช่นนั้นขึ้นวินิจฉัยได้เอง หากคู่พิพาทซึ่งจะถูกบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการมิได้ยกขึ้นต่อสู้ ส่วนกรณีตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เป็นเหตุที่กฎหมายกำหนดให้ศาลสามารถยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่าจะต้องเป็นเหตุที่ถึงขนาดที่จะทำให้การบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการนั้นมีผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานของระบบกฎหมาย หรือเป็นคำชี้ขาดที่เห็นเป็นประจักษ์ชัดแจ้งว่าขัดต่อสามัญสำนึกเกี่ยวกับความเป็นธรรมซึ่งเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นกรณีที่ระบบกฎหมายไม่อาจที่จะยอมรับคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการดังกล่าวได้ ดังนั้น กรณีปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะอนุญาตตุลาการรวมถึงวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอนุญาตตุลาการ ซึ่งมีได้เป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ตกลงกันไว้ อันเป็นเหตุประการหนึ่งที่ผู้ซึ่งจะถูกบังคับตามคำชี้ขาดมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ต่อศาลเพื่อที่จะให้ศาล

ปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ จึงมิใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนที่ศาลจะมีอำนาจยกขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดได้ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงไม่มีเหตุที่ศาลจะปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามคำร้องของผู้ร้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๘๓/๒๕๖๗ และที่ อ. ๑๐๙๐/๒๕๖๗ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒. การร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

เมื่อการที่ผู้คัดค้านในฐานะผู้รับจ้างไม่สามารถก่อสร้างงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง เนื่องจากผู้ร้องในฐานะผู้ว่าจ้างได้ทำข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้ายสัญญากับผู้คัดค้านเพิ่มเติมเนื้องานก่อสร้างตามสัญญาดังกล่าว ผู้คัดค้านจึงยังไม่ได้ชื่อว่าผิดนัด และมีสิทธิได้รับการขยายระยะเวลาก่อสร้างเพิ่มเติมตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิปรับผู้คัดค้านในช่วงเวลาดังกล่าว โดยต้องชำระเงินค่าจ้างที่หักไว้เป็นค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้คัดค้าน การที่คณะอนุญาโตตุลาการได้ชี้ขาดให้ผู้ร้องต้องชำระเงินค่าจ้างที่หักไว้เป็นค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้รับจ้าง จึงเป็นไปโดยชอบตามข้อสัญญา และการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงไม่มีเหตุที่ศาลจะเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการแต่อย่างใด

คดีนี้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ผู้ร้อง) ได้ทำสัญญาจ้าง (แบบปรับราคาได้) ผู้คัดค้านที่ ๑ โดยผู้คัดค้านที่ ๒ และผู้คัดค้านที่ ๓ ให้ทำงานก่อสร้างอาคารอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พร้อมอุปกรณ์ประกอบ ณ โรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กำหนดจ่ายเงินค่าจ้างเป็นงวด ๆ ตามเนื้องานและภายในระยะเวลาที่กำหนด รวม ๒๒ งวด โดยงานมีกำหนดแล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับเป็นจำนวนเงินวันละ ๓๗๘,๐๐๐ บาท ต่อมา มีการทำข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้ายสัญญาจ้างดังกล่าว รวม ๓ ครั้ง โดยในครั้งที่ ๓ มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการต่าง ๆ จำนวน ๖ รายการ และผู้คัดค้านที่ ๑ ยินดีก่อสร้างโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่ม รวมทั้งกำหนดเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นผลมาจากผู้ร้องเห็นชอบให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ได้รับการขยายระยะเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนแรงงานอันเนื่องมาจาก

การปรับค่าจ้างขั้นต่ำ ๓๐๐ บาท โดยให้ขยายระยะเวลาการก่อสร้างออกไป ๑๕๐ วัน ตามที่ผู้คัดค้านทั้งสามมีสิทธิตามมติคณะรัฐมนตรีเท่านั้น แต่ไม่ได้ขยายระยะเวลาการก่อสร้างให้ในส่วนที่ผู้รับจ้างร้องขอตามหนังสือลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เพื่อขอให้ขยายระยะเวลาในส่วนงานที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง รวม ๒๒๕ วัน ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างได้พิจารณาเห็นควรขยายระยะเวลาให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ รวม ๘๑ วัน หลังจากนั้น เมื่อผู้คัดค้านที่ ๑ ได้ส่งมอบงานงวดที่ ๒๑ และงวดที่ ๒๓ ผู้ร้องได้หักเงินค่าปรับจากเงินค่าจ้างทั้งสองงวดดังกล่าว รวมเป็นเงินค่าปรับจำนวน ๓๐,๘๔๗,๑๕๓.๐๕ บาท (รวมส่งมอบงานล่าช้า ๘๑ วัน) ดังนั้น การที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยว่างานส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้ายสัญญาจ้าง (ครั้งที่ ๓) ผู้คัดค้านทั้งสามจะต้องใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างเพิ่มเติมทำให้ระยะเวลาก่อสร้างงานที่กำหนดไว้ตามสัญญาพิพาทต้องล่าช้าไปด้วย จึงเป็นพฤติการณ์ซึ่งผู้คัดค้านทั้งสามที่เป็นผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ ผู้คัดค้านทั้งสามจึงยังไม่ได้ชื่อว่าผิดนัดและมีสิทธิขยายระยะเวลาการก่อสร้างเพิ่มเติม ประกอบกับผู้คัดค้านทั้งสามได้ขอสงวนสิทธิในการขอขยายระยะเวลาการก่อสร้างงานส่วนที่เพิ่มเติมดังกล่าวมาโดยตลอด ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ร้องที่จะต้องให้ผู้คัดค้านทั้งสามได้รับการขยายระยะเวลาในขณะทำข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้ายสัญญาจ้าง (ครั้งที่ ๓) ตามที่สัญญาพิพาท ข้อ ๒๑ กำหนดไว้ ผู้คัดค้านทั้งสามจึงมีสิทธิขยายระยะเวลาในงานส่วนเพิ่มเติมดังกล่าวจนถึงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจการจ้าง โดยผู้ร้องไม่มีสิทธิปรับผู้คัดค้านทั้งสาม และต้องชำระเงินค่าจ้างงานงวดที่ ๒๑ และงวดที่ ๒๓ ที่ยังขาดอยู่อีกจำนวน ๓๐,๘๔๗,๑๕๓.๐๕ บาท ให้แก่ผู้คัดค้านทั้งสาม พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จึงเป็นไปโดยชอบตามข้อ ๒๑ ของสัญญาพิพาท และการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการกรณีนี้ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม (๑) (ง) (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

สำหรับกรณีการจ่ายเงินค่าจ้างล่าช้า ซึ่งคณะอนุญาโตตุลาการได้ชี้ขาดให้ผู้ร้องชำระดอกเบี้ยของค่าจ้างงาน ๒ งวด ที่ชำระล่าช้า รวมเป็นเงินจำนวน ๓๒๐,๑๖๑ บาท นั้น เมื่อข้อ ๔ ของสัญญาพิพาทได้กำหนดให้การจ่ายเงินค่าจ้างในแต่ละงวดจะจ่ายเงินเมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจรับงานแล้ว การที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยว่า ผู้ร้องไม่มีสิทธิหักเงินค่าจ้างเป็นค่าปรับ การที่ผู้ร้องไม่ได้ชำระเงินค่าจ้างในงวดที่ ๒๑ และงวดที่ ๒๓ ให้ครบถ้วนตามที่กำหนดในวันส่งมอบงานในแต่ละงวด ผู้ร้องจึงตกเป็นผู้ผิดนัดที่ต้องเสียดอกเบี้ยผิดนัด คือ นับแต่วันส่งมอบงานในแต่ละงวด ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าจ้างรวมค่าดอกเบี้ยที่ชำระค่าจ้างล่าช้า ๒ งวด เป็นเงินจำนวน ๓๒๐,๑๖๑ บาท จึงเป็นไปโดยชอบตามข้อ ๔ ของสัญญาพิพาท และการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการกรณีนี้ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม (๑) (ง) (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ

เมื่อไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ การที่ผู้คัดค้านที่ ๒ มีคำขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการข้างต้น จึงไม่มีเหตุที่จะปฏิเสธไม่บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวตามมาตรา ๔๓ (๔) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ โดยให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในส่วนที่ให้ผู้ร้องชำระดอกเบี้ยของค่าจ้างงาน ๒ งวด ที่ชำระล่าช้า เป็นเงินจำนวน ๓๒๐,๑๖๑ บาท และชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๓๐,๘๔๗,๑๕๓.๐๕ บาท นับแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องได้ชำระเงินค่าจ้างที่ค้างชำระให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ แก่ผู้คัดค้านที่ ๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๘๐-๙๘๑/๒๕๖๗)

เมื่อคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการอยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการ ประกอบกับเป็นคำชี้ขาดที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาตามปกติทั่วไป โดยไม่มีลักษณะพิเศษที่ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานของระบบกฎหมาย หรือเป็นคำชี้ขาดที่เห็นเป็นประจักษ์ชัดแจ้งว่าขัดต่อสามัญสำนึกเกี่ยวกับความเป็นธรรม และการยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าวไม่มีลักษณะที่จะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และขอที่จะมีคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้

บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (ผู้ร้อง) ในขณะที่เป็นองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) ได้ทำสัญญากับบริษัท ทีทีแอลที จำกัด (มหาชน) โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (ผู้คัดค้าน) ซึ่งในขณะนั้นใช้ชื่อว่า บริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด ตามสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนขยายบริการโทรศัพท์ ๑ ล้านเลขหมาย ในเขตโทรศัพท์ภูมิภาค ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๕ และได้ตกลงแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาร่วมการทำงานฯ โดยให้ผู้คัดค้านดำเนินการขยายบริการโทรศัพท์ในเขตโทรศัพท์ภูมิภาคเพิ่มขึ้นอีก ๕ แสนเลขหมาย ต่อมา ผู้ร้องกับผู้คัดค้านได้มีการทำข้อตกลงร่วมกันในการทดสอบตลาดการใช้โทรศัพท์ทางไกลภายในประเทศ (ข้อตกลงทดสอบตลาด) โดยให้ใช้อัตราค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลเป็นการชั่วคราวเพื่อทดสอบด้านการตลาด และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลที่เหมาะสมต่อไป แต่ผลจากการปรับอัตราค่าบริการตามข้อตกลงทดสอบตลาดการใช้โทรศัพท์ทางไกลภายในประเทศดังกล่าวทำให้ผู้คัดค้านได้รับผลกระทบที่รุนแรงและต่อเนื่อง ผู้คัดค้านจึงไม่สามารถทำข้อตกลงร่วมทดสอบตลาดกับผู้ร้องได้อีกต่อไป จึงมีหนังสือขอให้ผู้ร้องกลับมาใช้อัตราค่าบริการตามที่ได้กำหนดไว้ตามสัญญาร่วมการทำงานฯ เช่นเดิม ซึ่งต่อมาทั้งสองฝ่ายยังหาวิธีการบรรเทาผลกระทบที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับแก่ทั้งสองฝ่ายไม่ได้ ผู้คัดค้านจึงยื่นเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ และหลังจากนั้นได้มีคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการเป็นข้อพิพาทหมายเลขแดงที่ ๗๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ร้องชำระค่าเสียหายจากการผิดสัญญาร่วมการทำงานฯ และชำระดอกเบี้ยตามข้อเรียกร้องของผู้คัดค้าน

เมื่อคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการตรวจสอบคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ โดยคณะอนุญาโตตุลาการมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ร้องขยายระยะเวลาในการทดสอบตลาดการใช้โทรศัพท์ทางไกล อันมีผลเป็นการปรับลดอัตราค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลเป็นการชั่วคราว

เพื่อทดสอบด้านการตลาดและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลที่เหมาะสม รวมถึงปรับลดอัตราส่วนแบ่งรายได้ค่าบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศที่ผู้ร้องกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ทำข้อตกลงกันไว้ นั้น เป็นการกระทำผิดสัญญาร่วมการงานฯ หรือไม่ ดังนั้น การที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านมีสิทธิเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ และคณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจวินิจฉัยและชี้ขาดข้อพิพาทนี้ได้ และวินิจฉัยต่อว่า การปรับลดอัตราค่าบริการดังกล่าว คือ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาที่พิพาทไปในตัว และการที่ผู้ร้องขยายระยะเวลาการทดสอบตลาดไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด ถือเป็นการฝ่าฝืนเจตนารมณ์ของข้อตกลงร่วมกันในการทดสอบตลาด และยังมีผลเป็นการปรับอัตราค่าบริการตามที่ระบุไว้ในสัญญาพิพาทโดยปริยาย ผู้ร้องจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาร่วมการงานฯ ที่พิพาท จึงวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้ร้องต้องชำระค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้คัดค้าน ถือได้ว่า ข้อพิพาทดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ร้องปรับอัตราหรือเปลี่ยนวิธีเรียกเก็บค่าบริการตามสัญญาร่วมการงานฯ ข้อ ๒๕ (ก) (๕) ซึ่งสัญญาร่วมการงานฯ ข้อ ๒๕ (ข) กำหนดให้ในกรณีที่ไม้อาจตกลงกันได้ภายใน ๖๐ วัน ให้เสนอเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด ดังนั้น คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่พิพาทจึงอยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการ และแม้การดำเนินการดังกล่าวของผู้ร้องมีลักษณะเป็นเอกสิทธิ์ของฝ่ายปกครอง แต่ผู้คัดค้านในฐานะเอกชนคู่สัญญาก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการชดเชยค่าเสียหายจากการผิดสัญญาของฝ่ายปกครอง ประกอบกับคณะอนุญาโตตุลาการได้วินิจฉัยแล้วว่า การปรับลดอัตราค่าบริการดังกล่าว คือ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาที่พิพาทไปในตัว และการที่ผู้ร้องขยายระยะเวลาการทดสอบตลาดไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด ถือเป็นการฝ่าฝืนเจตนารมณ์ของข้อตกลงร่วมกันในการทดสอบตลาด และยังมีผลเป็นการปรับอัตราค่าบริการตามที่ระบุไว้ในสัญญาพิพาทโดยปริยาย ผู้ร้องจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาร่วมการงานฯ ที่พิพาท ผู้คัดค้านซึ่งเป็นคู่สัญญาฝ่ายเอกชนจึงมีสิทธิที่จะได้รับการชดเชยค่าเสียหายจากการผิดสัญญาของฝ่ายปกครอง คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวจึงเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม (๑) (ง) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการข้างต้นแล้ว เห็นได้ว่า เป็นคำชี้ขาดที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาตามปกติทั่วไป หากได้มีลักษณะพิเศษที่ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานของระบบกฎหมาย หรือเป็นคำชี้ขาดที่เห็นเป็นประจักษ์ชัดแจ้งว่าขัดต่อสามัญสำนึกเกี่ยวกับความเป็นธรรม และการยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว ไม่มีลักษณะที่จะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าว จึงไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และชอบที่จะมีคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๒๐๒-๑๒๐๓/๒๕๖๗)

บทที่ ๒๒

คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

๑. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๑.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อข้อ ๕๘ วรรคสอง ของข้อบังคับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการตรวจสอบสืบสวน พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับในขณะที่ผู้ฟ้องคดีมีข้อร้องเรียนที่เป็นเหตุพิพาทในคดีนี้ กำหนดว่า เรื่องที่มีผู้ร้องเรียนเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและสถานที่อยู่ ให้แจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ร้องเรียน หรือข้อมูลอื่นตามที่ผู้ร้องเรียนขอเพียงเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ หน่วยงานธุรการกลางในการติดต่อราชการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จึงมีหน้าที่ต้องแจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนทราบ แม้จะเป็นกรณีที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ก็ตาม ก็มีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารทราบผลการพิจารณาคำขอว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด โดยไม่ต้องรอให้ผู้ขอมีหนังสือติดตามขอทราบผลเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องนั้น หากไม่มีการแจ้งผลการพิจารณา กรณีย่อมเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คดีนี้มีประเด็นต้องวินิจฉัยในชั้นศาลปกครองสูงสุดแต่เพียงว่า ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน (สตง. ๑๔) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีบับลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องตามหนังสือร้องเรียนทั้งสองฉบับเป็นเรื่องที่สำนักตรวจสอบพิเศษภาค ๑๔ ได้เคยดำเนินการตรวจสอบสืบสวนและเสนอเรื่องให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยและมีความเห็นให้ยุติเรื่องแล้ว การจะรื้อฟื้นเรื่องดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาวินิจฉัยใหม่เป็นกรณีที่ไม่มีระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับใด

กำหนดไว้ จึงเห็นควรไม่รับไว้พิจารณาและเสนอเรื่องต่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณาผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นชอบ จึงไม่รับเรื่องไว้พิจารณา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้แจ้งผลการพิจารณาให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ทราบอันถือว่าได้ข้อยุติเกี่ยวกับการตรวจสอบนั้นแล้วตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีนั้นได้ข้อยุติแล้ว และกรณีนี้เป็นเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและสถานที่อยู่ไว้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการกลางในการติดต่อราชการของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคตามประกาศคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการภายในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงมีหน้าที่ต้องแจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ร้องเรียนทราบตามข้อ ๕๘ วรรคสอง ของข้อบังคับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการตรวจสอบสืบสวน พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่กำหนดว่า เรื่องที่มีผู้ร้องเรียนเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและสถานที่อยู่ให้แจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ร้องเรียนหรือข้อมูลอื่นตามที่ผู้ร้องเรียนขอเพียงเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นแม้จะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ก็ตาม เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลข่าวสารทราบผลการพิจารณาคำขอว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด โดยไม่ต้องรอให้ผู้ขอมีหนังสือติดตามขอทราบผลเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามหนังสือร้องเรียนทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๙๐/๒๕๖๗)

๒. องค์การอื่นตามรัฐธรรมนูญ

๒.๑ องค์การอัยการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ สถาบันที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑. การสอบสวน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในคดีอาญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีอื่น ๆ

- ความช่วยเหลือจากเงินกองทุนยุติธรรม

การพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือจากเงินกองทุนยุติธรรม อันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงต้องเป็นไปด้วยความเสมอภาค และเป็นธรรม โดยต้องคำนึงถึงประชาชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและอาจได้รับผลกระทบจากการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ภายใต้งบประมาณของรัฐที่จำกัด ดังนั้น การพิจารณาให้เงินช่วยเหลือดังกล่าวจึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับข้อ ๑๐ และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งประกอบด้วยข้อพิจารณา ๓ ประการ คือ ประการที่หนึ่ง พฤติกรรมและข้อเท็จจริงของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน ประการที่สอง ฐานะของผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน และประการที่สาม โอกาสที่ผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น ด้วยเหตุนี้ เมื่อกรณีคำขอรับความช่วยเหลือจากเงินกองทุนยุติธรรมของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว การที่คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดมีมติไม่อนุมัติคำขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญาอันเป็นค่าทนายความและค่าฤชาธรรมเนียมให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดเชียงราย ยุติธรรมจังหวัดเชียงราย และนาย ธ. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามลำดับ) ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเงินกองทุนยุติธรรม จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ และระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือ

ประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง แล้ว เห็นได้ว่า สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่าย สูงเกินสมควรนั้น เป็นสิทธิที่มาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรองไว้ ประกอบกับมีการตราพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุน สำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี อย่างไรก็ตาม การพิจารณาคำขอรับ ความช่วยเหลือจากเงินกองทุนยุติธรรม อันมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงนั้น ต้องเป็นไปด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม โดยต้อง คำนึงถึงประชาชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและอาจได้รับผลกระทบจากการให้ความช่วยเหลือดังกล่าว เป็นสำคัญ ทั้งนี้ ภายใต้งบประมาณของรัฐที่จำกัด ดังนั้น การพิจารณาให้เงินช่วยเหลือจึงต้อง คำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๑๐ และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการ กองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีฯ ซึ่งประกอบด้วยข้อพิจารณาสำคัญ ๓ ประการ กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง พฤติกรรมและข้อเท็จจริง ของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน ประการที่สอง ฐานะของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ จากกองทุน และประการที่สาม โอกาสที่ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนจะได้รับการช่วยเหลือ หรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาฐานปลอมเอกสารสิทธิและ ใช้เอกสารสิทธิปลอมและถูกฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งต่อมาศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาเป็นคดี หมายเลขแดงที่ ๕๘๖๖/๒๕๕๖ จำคุก ๖ เดือน โดยไม่รอลงอาญา อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออก จากราชการ หลังจากที่ถูกฟ้องคดีพ้นโทษจำคุก ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องทุกข์ต่อพนักงานอัยการ ณ สำนักงาน อัยการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจังหวัดเชียงราย เพื่อขอให้ดำเนินการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ แต่สำนักงานอัยการจังหวัดเชียงรายเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ต่อสู้คดีในชั้นศาลอย่างเต็มที่จนศาลฎีกา มีคำพิพากษา และถือว่าคดีถึงที่สุดแล้ว และไม่ปรากฏพยานหลักฐานใหม่ที่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้ฟ้องคดี มิได้กระทำความผิด จึงไม่มีเหตุที่จะยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ขอรับความช่วยเหลือจาก สภานายความภาค ๕ และได้รับความช่วยเหลือในการยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ ต่อศาลจังหวัดเชียงราย ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งยกคำร้องดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี คำสั่งของ ศาลอุทธรณ์จึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญา ขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ ในการดำเนินคดีอันเป็นค่าทนายความและค่าฤชาธรรมเนียมต่อสำนักงานกองทุนยุติธรรม กรุงเทพมหานคร โดยผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอแยกเป็น ๒ คำขอ คือ (๑) คำขอที่ สกย-๓-๐๐๗๗๓/๒๕๖๐ เป็นค่าทนายความ และค่าฤชาธรรมเนียมในคดีอาญาในการยื่นฟ้องนาย ณ. กับพวกรวม ๒ คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ออมทรัพย์ครูเชียงราย และเคยเป็นพยานโจทก์ในคดีของศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ๕๘๖๖/๒๕๕๖ ในฐานความผิดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่รับรองเอกสารเท็จต่อศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง (๒) คำขอที่ สกย-๓-๐๐๗๖๕/๒๕๖๐ เป็นค่าทนายความและ

ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีอาญาในการยื่นฟ้องนางสาว ภ. กับพวกรวม ๖ คน ซึ่งเคยเป็นพยานโจทก์ ในคดีของศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ๕๘๖๖/๒๕๔๖ ในข้อหาเบิกความเท็จ ทำพยานหลักฐาน อันเป็นเท็จ นำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จต่อศาลจังหวัดเชียงราย ซึ่งเห็นได้ว่าการยื่นฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า คำเบิกความของพยานบุคคล หรือพยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคล ที่ศาลอาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีของศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ๕๘๖๖/๒๕๔๖ นั้น เป็นคำเบิกความเท็จหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง หรือเป็น พยานหลักฐานปลอมหรือเป็นเท็จหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง อันมีผลต่อการที่ผู้ฟ้องคดีจะได้ ใช้สิทธิในการยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือ ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมฯ ประกอบกับข้อ ๑๐ และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีฯ ดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับพฤติกรรม และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีในคดีนี้แล้ว เห็นว่า ประการที่หนึ่ง พฤติกรรมและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิต่อสู่คดีอาญาฐานปลอมเอกสารสิทธิ์และใช้เอกสารสิทธิ์ปลอม อย่างเต็มที่แล้ว จนกระทั่งศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุก ๖ เดือน โดยไม่รอลงอาญา ประกอบกับ ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับการช่วยเหลือจากสภานายความภาค ๕ ในการยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีอาญา ขึ้นพิจารณาใหม่ต่อศาลจังหวัดเชียงราย ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งยกคำร้อง คำสั่งดังกล่าวจึงเป็น ที่สุดแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ฯ ประการที่สอง ฐานะของผู้ฟ้องคดี โดยคำนึงถึงรายได้หรือความสามารถทางเศรษฐกิจของผู้ขอรับ ความช่วยเหลือ ภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามปกติอันควรแก่ฐานะารูป และภาระหนี้สินของ ผู้ขอรับความช่วยเหลือที่ไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรมเป็นสำคัญ เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีจบการศึกษา ในระดับปริญญาโท ขณะยื่นคำขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายกองทุนยุติธรรมมีอายุเพียง ๔๑ ปี ถือว่ายังเป็นผู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้ต่อการเลี้ยงชีพและชำระหนี้ ตามครองครองของสุจริตชนโดยทั่วไป ส่วนหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรนั้น ถือเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น บิดาที่พึงจะต้องกระทำ ผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำข้ออ้างดังกล่าวมาเป็นเหตุเพื่อขอรับความช่วยเหลือ เงินกองทุนยุติธรรมได้ สำหรับข้อพิจารณาประการสุดท้าย โอกาสที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับการช่วยเหลือ หรือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่น เห็นได้ว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีพ้นโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี มีความสามารถในการเดินทางไปใช้สิทธิร้องเรียนต่อหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและ ต่างจังหวัดหลายแห่ง รวมทั้งแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้มีการดำเนินคดีกับคู่กรณี และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องโทษคดีอาญา โดยพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ได้มีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง อันแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ด้วยตนเองแล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่า คำขอรับความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรมฯ ของผู้ฟ้องคดี ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๑๐ และข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการ

กองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีฯ
ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่อนุมัติคำขอรับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญาอันเป็น
ค่าทนายความและค่าฤชาธรรมเนียมให้แก่ผู้ฟ้องคดี และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งยืนยันไม่อนุมัติ
ตามมติเดิม จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๔/๒๕๖๘)

คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษและการราชทัณฑ์

๑. การพระราชทานอภัยโทษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การราชทัณฑ์

พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่มีลักษณะเป็นการต่อต้านการปกครองและยุยงผู้ต้องขังอื่นทำให้เกิดความสับสนและต่อต้านมาตรการควบคุมของเรือนจำ อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการปกครองผู้ต้องขังซึ่งมีจำนวนมากได้ การที่คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเขาบินได้นำข้อมูลรายงานความประพฤติของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมาใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดแผนการควบคุม แก่ไข บำบัด ฟื้นฟู และการปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจถึงมาตรการควบคุม ระเบียบวินัย และสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กร โดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมโครงการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้ต้องขัง จึงมีเหตุผลอันควรและชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลการฝึกอบรมโครงการดังกล่าวในชั้นตอนที่ ๑ ได้ปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยจงใจกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้ได้รับอันตรายอย่างร้ายแรงแก่กายและจิตใจ หรือจงใจทำให้การฝึกอบรมโครงการดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเกิดความไม่แน่ชัดว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใดตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง จึงไม่อาจรับฟังได้ว่ากรณีมีการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำกลางเขาบินฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของเรือนจำใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ กลั่นแกล้งและทรมานผู้ฟ้องคดี ทั้งในเรื่องการไม่อนุญาตให้ยื่นคำร้องต่อศาล การบังคับให้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้ต้องขังที่ต้องยืนตากแดดเป็นเวลานานทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมีโรคประจำตัว และการไม่พิจารณาเลื่อนชั้นผู้ต้องขังตามระเบียบอย่างเป็นธรรม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าเสียหาย ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องขังในคดีอาญาเสพติด ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางเขาบินอันเป็นเรือนจำความมั่นคงสูงที่ใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติด โดยเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตส่งคำร้องขอให้แก้ไขมาตรการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเขาบินที่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องถูกแยกคุมขังเพื่อไม่ให้ติดต่อกับผู้ต้องขังอื่นเป็นระยะเวลา ๓๐ วัน ภายหลังกลับจากศาล ตามคำสั่งเรือนจำกลางเขาบิน ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แต่เรือนจำกลางเขาบินไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องเพื่อขอแก้ไขมาตรการดังกล่าว โดยหัวหน้าฝ่ายควบคุมแดน ๑ และหัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง ได้รายงานพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวต่อคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเขาบินว่า อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการปกครองผู้ต้องขังโดยรวมซึ่งมีจำนวนมาก

คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเขาบินจึงได้ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้ต้องขัง จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีต้องเข้ารับการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้ต้องขัง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่ยอมรับมาตรการควบคุมและกฏระเบียบของเรือนจำ โดยได้ยื่นคำร้องขอให้แก้ไขมาตรการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเขาบินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดวงจรเครือข่ายยาเสพติดโดยที่ไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเห็นได้ว่า มีลักษณะเป็นการต่อต้านการปกครองและยุยงผู้ต้องขังอื่นทำให้เกิดความสับสนและต่อต้านมาตรการควบคุมของเรือนจำกลางเขาบิน อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการปกครองผู้ต้องขังซึ่งมีจำนวนมากได้ ตามที่หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลางได้รายงานพฤติกรรมดังกล่าวต่อคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเขาบิน การที่คณะกรรมการฯ ได้นำข้อมูลรายงานความประพฤติของผู้ฟ้องคดีมาใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดแผนการควบคุม แก้ไข บำบัด พื้นฟู และการปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจถึงมาตรการควบคุม ระเบียบวินัย และสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กร โดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมโครงการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้ต้องขัง จึงมีเหตุผลอันควรและชอบด้วยกฎหมายแล้ว ทั้งนี้ เมื่อการฝึกอบรมในชั้นตอนที่ ๑ ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาการฝึก สถานที่ฝึก รูปแบบการฝึกเอาไว้โดยชัดเจนว่า ระยะเวลาการฝึกจำนวน ๖๐ วัน (ไม่นับวันหยุดราชการ) ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๐๐ นาฬิกา กำหนดสถานที่ฝึก ณ สนามกีฬากลาง ของฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง และกำหนดกิจวัตรประจำวันสำหรับผู้ต้องขังในการฝึกปฏิบัติตามโครงการในชั้นตอนที่ ๑ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๒.๐๐ นาฬิกา กำหนดฝึก ๕๐ นาที พัก ๑๐ นาที ตั้งแต่เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ นาฬิกา พักรับประทานอาหาร และฝึกต่อตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ นาฬิกา รูปแบบการฝึกจะเป็นการฝึกปฏิบัติบุคคลท่ามือเปล่า การฝึกทำกายบริหาร การฝึกปฏิบัติตามสัญญาณนกหวีด และการฝึกรายงานตัว เพื่อเสริมสร้างความอดทน ความมีระเบียบวินัย และความแข็งแรงของร่างกายให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งเห็นได้ว่าจำเป็นต้องเบิกตัวผู้ต้องขังออกมาฝึกกลางแจ้งตามกำหนดระยะเวลาการฝึก สถานที่ฝึก และรูปแบบการฝึกที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจทำให้ผู้ต้องขังเกิดอาการเจ็บป่วยในระหว่างการฝึกอันเป็นเรื่องปกติที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยหากผู้ต้องขังเกิดอาการเจ็บป่วยในระหว่างการฝึกก็สามารถยื่นคำร้องขออนุญาตลาพักการฝึกได้ตลอดเวลา เพียงแต่ไม่อาจนำระยะเวลาที่ขอลาพักมานับเป็นวันฝึกอบรมได้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิดังกล่าวเป็นอย่างดีและได้ยื่นคำร้องขออนุญาตลาพักการฝึกกลางแจ้ง เนื่องจากเจ็บป่วยมาตลอดจำนวนหลายครั้ง จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดียังไม่ผ่านการฝึกในชั้นตอนที่ ๑ นาย ว. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี และเป็นประธานควบคุมดูแลการฝึกอบรมโครงการดังกล่าวในชั้นตอนที่ ๑ ได้พิจารณาอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาพักการฝึกมาตลอดหากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีอาการเจ็บป่วยจริง และได้จัดหาสถานที่พักให้กับผู้ฟ้องคดี อีกทั้งยังประสานให้พยาบาลเรือนจำเข้ามาตรวจรักษาตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอด้วย ดังนั้นจึงยังฟังไม่ได้ว่านาย ว. เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลการฝึกอบรมโครงการดังกล่าวในชั้นตอนที่ ๑ ได้ปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยจงใจกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้ได้รับอันตรายอย่างร้ายแรงแก่กายและจิตใจ หรือจงใจทำให้การฝึกอบรมโครงการดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเกิดความไม่แน่ชัดว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใดตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง อันจะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นในงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ เกิดจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี นั้น แม้ว่าในขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีจะเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นดีที่มีรายชื่อเข้าเกณฑ์จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นในวันสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ จากชั้นดีเลื่อนเป็นชั้นดีมากก็ตาม แต่การที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นได้นั้นผู้ฟ้องคดีซึ่งมีรายชื่อจะต้องยื่นคำร้องขอรับการพิจารณาเลื่อนชั้นตามแบบฟอร์มที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดพร้อมเอกสารประกอบ และต้องผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมนักโทษเด็ดขาดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดด้วย ซึ่งโดยปกติแล้วเมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังแดน ๖ หัวหน้าฝ่ายควบคุมแดน ๖ จะเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีเอง แต่คดีนี้คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังได้มีมติเห็นว่าเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของผู้ต้องขังตามมติคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเรือนจำกลางเขาบินในชั้นตอนที่ ๑ ซึ่งเป็นขั้นตอนการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๑ โดยมีหัวหน้าฝ่ายควบคุมกลางคือ นาย ว. เป็นประธานคณะกรรมการประเมินผล ได้มีการเบิกตัวผู้ฟ้องคดีเข้ารับการฝึกอบรมเรือนสนามกีฬาภายในวันราชการทุกวัน คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจึงมีมติมอบหมายให้นาย ว. เป็นผู้ทำการประเมินพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้ฟ้องคดีตามระเบียบที่กำหนดแทนหัวหน้าฝ่ายควบคุมแดน ๖ โดยได้แจ้งมติดังกล่าวพร้อมแจ้งบันทึกของฝ่ายทัณฑปฏิบัติ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การตรวจสอบนักโทษเด็ดขาดที่เข้าเกณฑ์จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นในวันสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒ ดังนั้น การที่ต่อมา นาย ว. ได้มอบหมายให้ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานแจ้งกับผู้ฟ้องคดีว่า ให้เขียนคำร้องขอรับการประเมินพฤติกรรมใหม่ โดยให้ระบุข้อความในคำร้องใหม่ว่ามีความประสงค์ขอให้หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลางคือ นาย ว. เป็นผู้ประเมินพฤติกรรมการเลื่อนชั้นในงวดสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีปฏิเสธไม่ยอมแก้ไข การที่ภายหลังต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทัณฑปฏิบัติเรือนจำกลางเขาบินว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการเลื่อนชั้นในงวดสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ จึงเห็นได้ว่ามิได้เกิดจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๓๓/๒๕๖๓)

บทที่ ๒๕

คดีปกครองเกี่ยวกับองค์วิชาชีพ

๑. องค์วิชาชีพด้านกฎหมาย

๑.๑ สถานายความ

๑.๑.๑ คำสั่งห้ามทำการเป็นทนายความ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ คำสั่งลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

พฤติการณ์ของทนายความที่นำคำเบิกความของลูกความ (ผู้กล่าวหา) ในคดีก่อน ไปใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในคดีที่ตนรับเป็นทนายความให้กับผู้ซึ่งเป็นคู่ความที่เป็นปรปักษ์กับผู้กล่าวหา ในกรณีเดียวกัน ถือได้ว่าทนายความผู้นั้นได้รับปรึกษาหารือ หรือได้รู้เรื่องกรณีแห่งคดีโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับคู่ความฝ่ายหนึ่ง แล้วภายหลังไปรับเป็นทนายความหรือใช้ความรู้ที่ได้มานั้นช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นปรปักษ์อยู่ในกรณีเดียวกัน อันเป็นการประพฤติดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๓ ประกอบกับข้อ ๔ ของข้อบังคับสถานายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙

อย่างไรก็ตาม โดยที่มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๖๘ สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งลงโทษสามสถาน จากโทษสถานเบาไปสถานหนัก ซึ่งการลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ เป็นโทษสถานหนักที่สุด การที่จะลงโทษสถานดังกล่าวได้ ต้องปรากฏว่าทนายความผู้นั้นได้ประพฤติดมรรยาททนายความ โดยลักษณะแห่งการกระทำดังกล่าวต้องเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายที่แสดงให้เห็นว่าทนายความผู้นั้นไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ หรือทนายความผู้นั้นประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติดนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ ดังนั้น เมื่อตามข้อเท็จจริงในคดีนี้ฟังได้ว่า พฤติการณ์ของทนายความดังกล่าวยังไม่ถึงขนาดเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายที่แสดงให้เห็นว่าทนายความผู้นั้นไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ หรือเป็นการประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติดนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ ฉะนั้น การที่คณะกรรมการสถานายความมีคำสั่งชี้ขาดคดีมรรยาททนายความลงโทษลบชื่อทนายความคนดังกล่าวออกจากทะเบียนทนายความ จึงเป็นการออกคำสั่งลงโทษที่รุนแรงเกินกว่ากรณีอันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความ คณะกรรมการมรรยาททนายความพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทนายความให้ผู้กล่าวหาในคดีของศาลอาญาระหว่างผู้กล่าวหา โจทก์ กับ นาย ภ. จำเลย ซึ่งศาลฎีกาได้อ่านคำพิพากษาคดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๒ แต่ได้มาเป็นทนายความให้กับคู่ความแปรปักษ์ในอีกคดีหนึ่ง เป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความ แม้คดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความให้ผู้กล่าวหาจะถึงที่สุดไปก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะรับเป็นทนายความให้กับคู่ความแปรปักษ์ ก็ไม่ทำให้การกระทำที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเข้าเป็นทนายความให้กับคู่ความแปรปักษ์กับผู้กล่าวหาไม่เป็นความผิด เพราะการที่ผู้ฟ้องคดีได้ล่วงรู้ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความให้ผู้กล่าวหาย่อมยังคงมีอยู่ ดังนั้น トラบเท่าที่คู่ความที่ตนได้รับเป็นทนายความยังไม่ได้ยินยอมหรืออนุญาตผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นทนายความให้กับคู่ความฝ่ายที่เป็นแปรปักษ์กับผู้กล่าวหาจึงเป็นการกระทำที่ควรได้รับพิจารณาหรือ หรือได้รู้เรื่องกรณีแห่งคดีใดโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วภายหลังไปรับเป็นทนายความหรือใช้ความรู้ที่ได้มานั้นช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นแปรปักษ์อยู่ในกรณีเดียวกัน อันเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๓ ของข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ จึงมีมติเอกฉันท์ให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๑ ปี ตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ และได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการให้คำปรึกษาหรือได้รู้เรื่องแห่งคดีโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นแปรปักษ์กันในหลายกรณีต่างกรรมต่างวาระ โดยไม่คำนึงถึงจริยธรรมแห่งวิชาชีพทนายความนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณแห่งวิชาชีพทนายความ เป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๓ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ จึงมีมติเสียงข้างมาก แก่คำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการมรรยาททนายความ เป็นให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความตามมาตรา ๕๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงได้ยื่นฟ้องเป็นคดีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรับเป็นทนายความให้ผู้กล่าวหา ยื่นฟ้องผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติต่อศาลอาญาในคดีก่อนและคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลฎีกาเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๒ แล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีไปรับเป็นทนายความให้มูลนิธิ ท. ยื่นฟ้องผู้กล่าวหาต่อศาลจังหวัดพระโขนง และไปรับเป็นทนายความให้นาง ร. ซึ่งถูกผู้กล่าวหา ยื่นฟ้องต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ โดยสองคดีหลังดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้นำคำเบิกความของผู้กล่าวหาในคดีของศาลอาญาคดีก่อนที่เบิกความเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๒ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๓ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๓ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๓ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ไปใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในคดีที่ผู้ฟ้องคดีรับเป็นทนายความให้แก่มูลนิธิ ท. และนาง ร. ซึ่งเป็นคู่ความที่เป็นแปรปักษ์กับผู้กล่าวหา ในกรณีเดียวกัน จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับปรึกษาหารือ หรือได้รู้เรื่องกรณีแห่งคดีใดโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับคู่ความฝ่ายหนึ่ง แล้วภายหลังไปรับเป็นทนายความหรือใช้ความรู้ที่ได้มานั้นช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นแปรปักษ์อยู่ในกรณีเดียวกัน อันเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๓ ประกอบกับข้อ ๔ ของข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่นายความผู้ใดประพฤติผิดมรรยาทนายความ มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๖๘ สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งลงโทษสถานหนัก จากโทษสถานเบาไปสถานหนัก โดยที่การลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความเป็นโทษสถานหนักที่สุด การที่จะลงโทษสถานดังกล่าวได้ ต้องปรากฏว่านายความผู้นั้นได้ประพฤติผิดมรรยาทนายความ โดยลักษณะแห่งการกระทำดังกล่าวต้องเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายที่แสดงให้เห็นว่านายความผู้นั้นไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ หรือนายความผู้นั้นประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติดนอื่นเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำเบิกความของผู้กล่าวหาแล้วเห็นว่า เป็นคำเบิกความที่ปฏิเสธความเกี่ยวข้องกับคริสตจักรและมูลนิธิ ท. ซึ่งคำเบิกความดังกล่าวไม่ใช่พยานสำคัญที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อชนะในคดี ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาของศาลอาญากรุงเทพใต้ว่า ศาลไม่ใช่ดุลพินิจรับฟังคำเบิกความของผู้กล่าวหาในคดีของศาลอาญาคดีก่อนเป็นสำคัญ แต่รับฟังพยานหลักฐานอื่น ๆ ของจำเลย และโดยปกติแล้ว การใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานของศาล ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานอื่น ๆ ประกอบกัน ไม่ได้รับฟังพยานหลักฐานใดพยานหลักฐานหนึ่งโดยลำพัง จึงเห็นว่าพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีนำคำเบิกความของผู้กล่าวหาไปใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานในคดีที่ผู้ฟ้องคดีรับเป็นทนายความให้มูลนิธิ ท. และนาง ร. ซึ่งเป็นคู่ความที่เป็นปรปักษ์กับผู้กล่าวหาในกรณีเดียวกัน ยังไม่ถึงขนาดเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายที่แสดงให้เห็นว่านายความผู้นั้นไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ หรือเป็นการประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติดนอื่นเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งชี้ขาดคดีมรรยาทนายความให้ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการออกคำสั่งลงโทษที่รุนแรงเกินกว่ากรณีอันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๘/๒๕๖๘)

๑.๑.๓ คำสั่งยกคำกล่าวหา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ คำสั่งไม่รับคำกล่าวหา

กรณีผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการยุยงส่งเสริมให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ช. ต้องเกิดข้อพิพาทเรื่องแนวเขตที่ดินขึ้นอีกคดีหนึ่ง อันเป็นการประพฤติผิดมรรยาทนายความ พร้อมกับเอกสารหลักฐานประกอบต่อประธานกรรมการมรรยาทนายความแล้ว โดยคำกล่าวหาดังกล่าวได้ทำเป็นหนังสือและมีรายละเอียดชื่อตัว ชื่อสกุล และที่อยู่ของผู้กล่าวหา ข้อกล่าวหาว่าทนายความคนใดประพฤติผิดมรรยาทนายความอย่างไร และลายมือชื่อผู้กล่าวหาครบถ้วนถูกต้องตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยการพิจารณาคดีมรรยาทนายความ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประธานกรรมการมรรยาทนายความหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จะต้องทำการตรวจสอบคำกล่าวหาในเบื้องต้น และเมื่อไม่ปรากฏว่าคำกล่าวหาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือสิทธิกล่าวหาสิ้นสุดลงแล้ว กรณีจึงมีเหตุอันสมควรให้มีการสอบสวนคดีมรรยาทนายความว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำการใดอันเป็นการยุยงส่งเสริมให้มีการฟ้องร้องคดีกันในกรณีอันหามูลมิได้ หรือไม่ ดังนั้น ประธานกรรมการมรรยาทนายความจึงต้องมีคำสั่งรับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี เพื่อให้คณะกรรมการมรรยาทนายความแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนกรณีดังกล่าว แล้วเสนอต่อคณะกรรมการมรรยาทนายความพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคดีมรรยาทนายความของผู้ถูกกล่าวหาต่อไป การที่กรรมการมรรยาทนายความปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการมรรยาทนายความได้ดำเนินการก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยประเด็นเนื้อหาของคดีมรรยาทนายความว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นการยุยงส่งเสริมให้เกิดข้อพิพาทกัน แล้วมีคำสั่งไม่รับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๒๔๙ ตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อจากนาย น. ผู้เป็นบิดา โดยด้านทิศตะวันตกจดแม่น้ำเจ้าพระยา ได้มีที่งอกริมตลิ่งเกิดขึ้น และทางด้านทิศใต้จดกับที่ดินของนาง ส. มารดาของนาง ข. โดยที่ดินส่วนที่เป็นที่งอกมีนาง ก. มารดาของนางสาว พ. ปลุกบ้านอยู่บนที่ดินส่วนดังกล่าวด้วย ต่อมา เมื่อนาง ก. เสียชีวิตลง ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องขับไล่นางสาว พ. ซึ่งเป็นทายาทของนาง ก. ให้ออกจากที่ดินแปลงดังกล่าวต่อศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในคดีหมายเลขดำที่ พ๕๖๗/๒๕๖๒ แต่นางสาว พ. ต่อสู้คดีว่า ตนครอบครองปรปักษ์จนได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นแล้ว ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทำการรังวัดที่ดินเพื่อทำแผนที่พิพาทในคดี ซึ่งในระหว่างที่มีการนำวัดแนวเขตที่ดินพิพาท มีเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินข้างเคียงมาระวังเขตที่ดินของตนทุกด้าน โดยแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศใต้ซึ่งจดกับที่ดินของนาง ส. มีนาง ข. มาระวังแนวเขตที่ดินของตน และมีการลงลายมือชื่อรับรองแนวเขตที่ดินโดยที่มีได้มีผู้ใดโต้แย้ง แต่เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่รังวัดที่ดินกลับไป นาย ค. ทนายความของนางสาว พ. จำเลยในคดีดังกล่าว ได้ช่วยนาง ข. นำเสาปูนมาปักในที่ดินส่วนที่เป็นที่งอกของผู้ฟ้องคดีทางด้านทิศใต้ซึ่งติดกับที่ดินของนาง ส. ซึ่งที่งอกบริเวณดังกล่าวไม่มีข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนางสาว พ. และนาง ข. มาก่อน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของนาย ค. มีลักษณะเป็นการยุยงส่งเสริมให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ข. ต้องเกิดข้อพิพาทเรื่องแนวเขตที่ดินขึ้น อีกคดีหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ต่อประธานกรรมการมรรยาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดี) กล่าวหานาย ค. ว่า ได้กระทำความผิดมรรยาทนายความตามข้อ ๙ ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ต่อมา กรรมการมรรยาทนายความปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งคดีดำเลขที่ ๓๔๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ไม่รับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ ยินตามคำสั่งเดิมที่ไม่รับคำกล่าวหาและให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง นั้น เมื่อคำกล่าวหาดังกล่าวได้ทำเป็นหนังสือและมีรายละเอียดข้อเท็จจริง ชื่อสกุล และที่อยู่ของผู้กล่าวหา ข้อกล่าวหาว่าทนายความคนใดประพฤติผิด

มรรยาททนายความอย่างใด และลายมือชื่อผู้กล่าวหา ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยการพิจารณาคดีมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี หรือผู้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายจะต้องทำการตรวจสอบคำกล่าวหาในเบื้องต้น และเมื่อไม่ปรากฏว่า คำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีเป็นคำกล่าวหาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับดังกล่าว หรือสิทธิกล่าวหาสิ้นสุดลงแล้ว จึงถือได้ว่ากรณีมีเหตุอันสมควรให้มีการสอบสวน คดีมรรยาททนายความว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการยุยงส่งเสริมให้มีการฟ้องร้องคดีกันในกรณี อันหามูลมิได้ หรือไม่ และเมื่อถือได้ว่ามีเหตุอันสมควรให้มีการสอบสวนคดีมรรยาททนายความแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องมีคำสั่งรับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้คณะกรรมการมรรยาททนายความแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนกรณีดังกล่าว แล้วเสนอต่อคณะกรรมการมรรยาททนายความ พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคดีมรรยาททนายความของผู้ถูกกล่าวหาต่อไปว่า ผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิด มรรยาททนายความหรือไม่ ประกอบกับเมื่อพิจารณาคำสั่งไม่รับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี ตามคำสั่ง คดีดำเลขที่ ๓๔๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรรมการมรรยาททนายความปฏิบัติ หน้าที่แทนผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ตามคำกล่าวหายังไม่ปรากฏว่าการกระทำใดของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการประพฤติผิดข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ กรณีมีเหตุ อันไม่สมควรให้มีการสอบสวนคดีมรรยาททนายความตามข้อ ๑๗ วรรคสอง ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยการพิจารณาคดีมรรยาททนายความฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำกล่าวหา นั้น ถือเป็นกรณีที่กรรมการ มรรยาททนายความได้ดำเนินการก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยประเด็นเนื้อหาของคดีมรรยาททนายความ ซึ่งถือเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมรรยาททนายความตามมาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ดังนั้น การที่กรรมการมรรยาททนายความพิจารณาแล้ว เห็นว่า คำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดียังไม่มีเหตุผลอันสมควรให้มีการสอบสวนคดีมรรยาททนายความ ในเรื่องดังกล่าวแล้วมีคำสั่งไม่รับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำสั่งยืนตามคำสั่งดังกล่าวและให้ ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลอย่างเดียวกัน จึงไม่ชอบ ด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๓/๒๕๖๘)

๑.๒ เนติบัณฑิตยสภา

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ เนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์ การประกอบวิชาชีพ ทางกฎหมาย และควบคุมมรรยาททนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ รวมทั้งส่งเสริม ความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก โดยคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภามีอำนาจหน้าที่ ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งรวมถึงอำนาจในการพิจารณารับหรือ ไม่รับผู้ขอสมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาตามนัยข้อ ๑๒ ของข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗

คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาหรือนายกหรือกรรมการเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากนายก แล้วแต่กรณี ย่อมมีอำนาจพิจารณาว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภารายใด มีคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาตามข้อ ๑๐ ประกอบกับข้อ ๑๒ ของข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภาฯ หรือไม่ โดยที่การจะพิจารณาว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาไม่เป็นบุคคลที่ควรรังเกียจแก่สังคม และประกอบด้วยคุณลักษณะที่จะดำรงเกียรติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาหรือไม่ นั้น เป็นกรณีที่กฎหมายไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนแน่นอนได้ว่าข้อเท็จจริงใดหรือพฤติการณ์การกระทำเช่นใด ถือว่าเป็นบุคคลที่ควรรังเกียจแก่สังคม เพื่อให้คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภามีอำนาจดุลพินิจพิจารณาตามข้อเท็จจริงและพฤติการณ์การกระทำของผู้สมัครแต่ละรายไป โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภาเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีซึ่งสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภาที่เคยต้องโทษคดีอาญาขณะอายุ ๑๕ ปี ได้กระทำความผิดคดีอาญาในฐานความผิดต่อชีวิต พยายามฆ่า และความผิดฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้โดยไม่ได้รับอนุญาต และขณะอายุ ๑๗ ปี ได้กระทำความผิดคดีอาญาในฐานความผิดต่อเสรีภาพ และความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในชีวิตและกระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคม ประกอบกับเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งมีวัตถุประสงค์บางประการเพื่อควบคุมบรรยาทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ และส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิกแล้ว ดังนั้น การที่คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภามีมติว่าไม่ควรรับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภาเนื่องจากพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรได้รับเกียรติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย มติดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบผ่านหลักสูตรวิชาว่าความของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ ประสงค์จะขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความ จึงได้ยื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภาเพื่อให้เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนในการขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ โดยได้ยื่นใบสมัครพร้อมประวัติการถูกดำเนินคดีกรณีผู้ฟ้องคดีเคยต้องคดีอาญาประกอบการพิจารณา ต่อมา คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติไม่รับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภาเนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์การกระทำที่ทำผิดซ้ำซากและไม่มีเหตุอันควรที่จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดในขณะที่เป็นผู้เยาว์และไม่เคยกระทำความผิดหลังจากนั้นอีกเลย ผู้ฟ้องคดีได้กลับตัวเป็นคนดีและมีความตั้งใจที่จะศึกษาวิชาชีพกฎหมายเพื่อนำไปประกอบวิชาชีพ การกระทำดังกล่าวย่อมไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมร้ายแรงถึงขนาดที่จะทำให้เสื่อมเสียต่อเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) หรือไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นทนายความแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติดังกล่าวเป็นการตัดโอกาสการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย และเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนด

และเหมาะสม มติดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อพิจารณาบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์ การประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย และควบคุมมรรยาททนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ รวมทั้งส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งรวมถึงอำนาจในการพิจารณารับหรือไม่รับผู้ขอสมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาตามนัยข้อ ๑๒ ของข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามมาตรา ๓๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ อีกทั้ง ผู้ที่เป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภายังมีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมและข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมายแล้ว ยังต้องไม่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ที่บัญญัติว่าผู้ขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้... (๔) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีและไม่เป็นผู้ได้กระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ ประกอบกับข้อ ๑๒ ของข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภาฯ เห็นว่า ผู้สมัครต้องลงลายมือชื่อรับรองตนเองว่าเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เป็นบุคคลที่ควรรังเกียจแก่สังคม และประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดำรงเกียรติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือนายกหรือกรรมการเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากนายก แล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภารายใดมีคุณสมบัติดังกล่าวหรือไม่ และโดยที่การจะพิจารณาว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา ไม่เป็นบุคคลที่ควรรังเกียจแก่สังคม และประกอบด้วยคุณลักษณะที่จะดำรงเกียรติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาหรือไม่ นั้น เป็นกรณีที่กฎหมายไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนแน่นอนได้ว่าข้อเท็จจริงใดหรือพฤติการณ์การกระทำเช่นใดถือว่าเป็นบุคคลที่ควรรังเกียจแก่สังคม เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจดุลพินิจพิจารณาตามข้อเท็จจริงและพฤติการณ์การกระทำของผู้สมัครแต่ละรายไป โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภาเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ลักษณะคุณสมบัติดังกล่าวจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติกรรมแห่งการกระทำของผู้สมัครเป็นราย ๆ ไป รวมทั้งผลของการกระทำความดังกล่าวของผู้สมัครที่อาจกระทบต่อการดำรงเกียรติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา ย่อมเป็นเหตุที่ไม่อาจพิจารณาคุณลักษณะของบุคคลที่ไม่เป็นที่รังเกียจของสังคมเฉพาะในช่วงเวลาขณะที่สมัครได้ การพิจารณาว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาเป็นบุคคลที่ควรรังเกียจแก่สังคมหรือไม่ จึงจำต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติกรรมแห่งการกระทำที่เคยกระทำไว้ในอดีตด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะผู้ฟ้องคดีอายุ ๑๕ ปี ได้กระทำความผิดคดีอาญา ในฐานความผิดต่อชีวิต พยายามฆ่า และความผิดฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้โดยไม่ได้รับอนุญาต และขณะผู้ฟ้องคดีอายุ ๑๗ ปี ได้กระทำความผิดคดีอาญาในฐานความผิดต่อเสรีภาพ และความผิด

เกี่ยวกับเพศ ซึ่งแม้ขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดอาญาทั้งสองคดีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะยังไม่บรรลุนิติภาวะก็ตาม แต่โดยลักษณะพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดี และฐานความผิดคดีอาญาที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดทั้งสองคดี ในฐานความผิดต่อชีวิต พยายามฆ่า อาวุธปืน ช่มชู้กระทำความผิด และต่อเสรีภาพ ตามความเข้าใจของวิญญูชนทั่วไปความผิดดังกล่าวถือเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง กระทบต่อความสงบเรียบร้อยในชีวิตและกระทบต่อศีลธรรมอันดีของสังคม ประกอบกับเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภาฯ มาตรา ๔ ได้บัญญัติว่า เนติบัณฑิตยสภามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้... (๒) ควบคุมมรรยาทหนายความตามกฎหมายว่าด้วยหนายความ (๓) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติเสียงข้างมากเห็นว่าไม่ควรรับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งเนติบัณฑิตยสภาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีเคยกระทำความผิดอาญา รวม ๒ คดี ซึ่งมีลักษณะของการกระทำความผิดซ้ำซาก พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรได้รับเกียรติในการเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย จึงถือไม่ได้ว่ามติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๓๕/๒๕๖๘)

๒. องค์กรวิชาชีพด้านการประกอบโรคศิลปะ

๒.๑ แพทยสภา

ผู้ฟ้องคดีมีอาการปวดบริเวณเข่าโดยมีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ เมื่อในเบื้องต้นแพทย์ผู้ทำการรักษาได้ตรวจรักษาและแนะนำให้รักษาทางยา ก่อน แต่เนื่องจากอาการเจ็บบริเวณเข่าของผู้ฟ้องคดีไม่ดีขึ้น แพทย์ผู้ทำการรักษาจึงได้ตรวจร่างกายผู้ฟ้องคดีด้วยระบบเอ็ม อาร์ ไอ (MRI) แล้วทำการรักษาด้วยการผ่าตัดหัวเข่าโดยวิธีการส่องกล้อง อันเป็นวิธีการรักษาหลังจากการรักษาทางยาไม่ได้ผล ซึ่งวิธีการรักษาดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและการรักษาโรคกระดูกของประเทศไทย กรณีจึงฟังได้ว่า การผ่าตัดหัวเข่าของผู้ฟ้องคดีเป็นการผ่าตัดรักษาที่ได้มาตรฐานแล้ว เมื่อแพทย์ผู้ทำการรักษาได้รักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพเวชกรรมในระดับที่ดีที่สุดในสถานการณ์นั้น ๆ ภายใต้ความสามารถและข้อจำกัดตามภาวะวิสัยและพฤติการณ์ที่มีอยู่ และไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าแพทย์ผู้ทำการรักษาได้กระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยหลอกลวงให้ผู้ฟ้องคดีหลงผิดในการรักษา ไม่ได้ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย หรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริตอันเกี่ยวกับวิชาชีพเวชกรรม แพทย์ผู้ทำการรักษาจึงมิได้ประพฤติดื้อ ๑๕ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๖ ของข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนั้น คำสั่งแพทยสภาที่ให้ยกข้อกล่าวหาตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีที่กล่าวโทษแพทย์ผู้รักษาว่าประพฤติดื้อจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมจึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ก. เนื่องจากมีอาการปวดบริเวณเข่า โดยมีนายแพทย์ ข. และนายแพทย์ ค. เป็นแพทย์ผู้ปฏิบัติการรักษา โดยนายแพทย์ทั้งสองได้พิจารณาให้ทำการผ่าตัดหมอนรองกระดูกข้อเข่าข้างขวาและใช้ไฟฟ้าจี้เส้นเอ็นข้อเข่าข้างซ้ายของผู้ฟ้องคดีเพื่อรักษาเส้นเอ็นที่หย่อน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการผ่าตัดดังกล่าวทำให้ข้อเข่าทั้งสองข้างของผู้ฟ้องคดีทุพพลภาพ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนต่อแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมได้ให้ผู้ฟ้องคดีและแพทย์ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองคนชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรักษาและได้รับความเห็นจากราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ว่า การผ่าตัดข้อเข่าของผู้ฟ้องคดีเป็นการรักษาที่ได้มาตรฐานแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งยกข้อกล่าวหา ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าอาการป่วยของผู้ฟ้องคดีที่ปวดบริเวณเข่ามีสาเหตุมาจากผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีชนกับรถบรรทุก โดยนายแพทย์ผู้ถูกร้องเรียนทั้งสองได้ให้การดูแลรักษาผู้ฟ้องคดีถูกต้องตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรม โดยการตรวจรักษาและให้คำแนะนำให้รักษาทางยาก่อน แต่อาการไม่ดีขึ้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีการเจ็บข้อเข่าทั้งสองข้างจนนายแพทย์ทั้งสองได้วินิจฉัยตรวจร่างกายผู้ฟ้องคดีด้วยระบบเอ็ม อาร์ ไอ (MRI) แล้ว จึงทำการรักษาด้วยการผ่าตัดโดยวิธีการส่องกล้อง ซึ่งเป็นวิธีการต่อมาหลังจากการรักษาทางยาไม่ได้ผล ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีหายจากการเจ็บป่วย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและการรักษาโรคกระดูกของประเทศไทยว่า การตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้ฟ้องคดีสามารถรักษาได้โดยวิธีอนุรักษนิยม หากอาการไม่ดีขึ้นจึงจะพิจารณาผ่าตัดด้วยวิธี arthroscopic meniscal repair ในกรณีที่สามารถเย็บซ่อมได้ หรือด้วยวิธี partial meniscectomy ในรายที่ไม่สามารถเย็บซ่อมได้ แพทย์จะพิจารณาจากสิ่งที่ตรวจพบขณะทำการส่องกล้อง การผ่าตัดหัวเข่าของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการผ่าตัดรักษาที่ได้มาตรฐานแล้ว อีกทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงด้วยว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องนายแพทย์ทั้งสองต่อศาลจังหวัดภูเก็ต เป็นคดีอาญาฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับอันตรายแก่ร่างกาย และยื่นฟ้องบริษัท โรงพยาบาล ก. ต่อศาลแพ่งให้ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลจังหวัดภูเก็ตได้มีคำพิพากษาในคดีอาญานายแพทย์ทั้งสองได้ใช้ดุลพินิจวินิจฉัยเป็นไปตามขั้นตอนตามหลักวิชาการและประสบการณ์ของนายแพทย์ทั้งสองที่ได้สะสมมาพอสมควรแก่บุคคลในฐานะผู้มีวิชาชีพจะพึงปฏิบัติ ส่วนคดีแพ่งศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาว่า นายแพทย์ทั้งสองไม่ได้ประมาทเลินเล่อในการรักษาผู้ฟ้องคดี จึงเห็นได้ว่านายแพทย์ผู้ถูกร้องเรียนทั้งสองได้รักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพเวชกรรมในระดับที่ดีที่สุด ในสถานการณ์นั้น ๆ ภายใต้ความสามารถและข้อจำกัดตามภาวะวิสัยและพฤติการณ์ที่มีอยู่และไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่านายแพทย์ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองได้กระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยหลอกลวงให้ผู้ฟ้องคดีหลงผิดในการรักษา ไม่ได้ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย หรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริตอันเกี่ยวกับวิชาชีพเวชกรรม แพทย์ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองจึงมิได้ประพฤติผิดข้อ ๑๕ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๖ ของข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๙ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติว่าคดีไม่มีมูล และมีคำสั่งให้ยกข้อกล่าวหาตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ใช่ว่าการใช้ดุลพินิจโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรที่ปราศจาก

ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานสนับสนุนซึ่งจะถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกข้อกล่าวหาตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๑/๒๕๖๘)

๒.๒ ทันทแพทย์สภา

การที่ทันตแพทย์ ก. ซึ่งเชี่ยวชาญด้านการครอบฟันได้แนะนำให้ผู้ฟ้องคดีไปทำการครอบฟันที่โรงพยาบาลอื่น เนื่องจากโรงพยาบาล พ. ไม่ได้ให้บริการทำครอบฟันด้วยข้อจำกัดด้านวัสดุอุปกรณ์และกำลังคน ถือเป็นเพียงการแนะนำทางเลือกวิธีการรักษาเพื่อให้ฟันของผู้ฟ้องคดีอยู่ได้นานขึ้น ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นการรักษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพทันตกรรม และคำแนะนำดังกล่าวมิได้เป็นการละเว้นหรือปฏิเสธการรักษาอันจะเป็นการฝ่าฝืนจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่อย่างใด อีกทั้ง คณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ คณะที่ ๔ ได้สืบสวนเรื่องดังกล่าวและให้โอกาสผู้ร้องเรียนและผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐาน การสืบสวนจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการทันตแพทย์สภาเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ คณะที่ ๔ จึงมีมติว่าการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของทันตแพทย์ ก. ไม่มีมูลเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม ตามข้อบังคับทันตแพทย์สภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ และทันตแพทย์สภาโดยคณะกรรมการทันตแพทย์สภาได้มีคำสั่งยกข้อกล่าวหาทันตแพทย์ ก. จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการ สังกัดโรงพยาบาล พ. ได้เข้ารับการอุดฟันซี่ที่ ๒๑ ที่โรงพยาบาลดังกล่าวกับทันตแพทย์ ก. ผลการตรวจเบื้องต้นพบว่า ฟันซี่ที่ ๒๑ มีวัสดุอุดหลุดบางส่วน และทันตแพทย์ ก. ได้แนะนำให้ผู้ฟ้องคดีไปทำครอบฟันที่โรงพยาบาลอื่น เนื่องจากโรงพยาบาล พ. ไม่ได้ให้บริการดังกล่าว เพื่อให้ฟันของผู้ฟ้องคดีอยู่ได้นานขึ้น ต่อมา ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการครอบฟันที่โรงพยาบาล ค. และเข้ารับการรักษารากฟันที่โรงพยาบาล อ. จึงได้ทราบว่า ฟันซี่ที่ ๒๑ ตายนานเป็นปีแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าทันตแพทย์ ก. รู้ว่าฟันซี่ดังกล่าวตายแล้วแต่ไม่รักษารากฟันให้ กลับปล่อยให้ใช้ฟันซี่นี้จนแตกบิ่นหักหลายครั้ง ซึ่งการวินิจฉัยและรักษาดังกล่าวของทันตแพทย์ ก. เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องเรียนต่อทันตแพทย์สภา จากนั้นทันตแพทย์สภาโดยคณะกรรมการทันตแพทย์สภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีมติยกข้อกล่าวหา เนื่องจากเห็นว่า การรักษาของทันตแพทย์ ก. เป็นไปตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพทันตกรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลตามบันทึกประวัติการรักษาของผู้ฟ้องคดีที่โรงพยาบาล พ. พบว่า ผู้ฟ้องคดีเคยอุดฟันซี่ที่ ๒๑ เพียงครั้งเดียวและไม่มีการเอกซเรย์ทางทันตกรรมฟันซี่ดังกล่าว เนื่องจากไม่มีประวัติในการตรวจรักษาหรือเวชระเบียนผู้ป่วยนอก (OPD) หรือบันทึกการรักษาทางทันตกรรมแต่อย่างใด จึงไม่น่าเชื่อได้ว่ามีเหตุผลหรือมูลเหตุจูงใจในประการอื่นของทันตแพทย์ ก. ที่จะไม่บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงเกี่ยวกับการรักษาผู้ป่วย เพราะการไม่บันทึกดังกล่าวไม่ปรากฏว่าทันตแพทย์ ก. ผู้ให้การรักษาจะได้ประโยชน์ในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริง

หรือพฤติการณ์อื่นใดอันแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีและทันตแพทย์ ก. มีข้อพิพาทหรือบาดหมางซึ่งกันและกันถึงขนาดที่จะกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความเสียหายโดยไม่คำนึงถึงเกียรติศักดิ์และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม ประกอบกับผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการที่โรงพยาบาล พ. ย่อมทราบดีว่าโรงพยาบาลไม่ได้ให้บริการทำครอบฟันด้วยข้อจำกัดด้านวัสดุอุปกรณ์และกำลังคน การที่ทันตแพทย์ ก. ซึ่งแม้จะมีความเชี่ยวชาญด้านการครอบฟันจะได้แนะนำให้ผู้ฟ้องคดีไปทำการครอบฟันที่โรงพยาบาลอื่น ก็เป็นเพียงการแนะนำทางเลือกวิธีการรักษาเพื่อให้ฟันของผู้ฟ้องคดีอยู่ได้นานขึ้นหากผู้ฟ้องคดีต้องการเก็บฟันไว้ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการให้บริการตรวจรักษาฟันของทันตแพทย์ ก. เป็นการรักษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพทันตกรรม และคำแนะนำของทันตแพทย์ ก. มิได้เป็นการละเว้นหรือปฏิเสธการรักษาผู้ฟ้องคดีอันจะเป็นการฝ่าฝืนจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่อย่างใด ดังนั้น การที่คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะที่ ๔ ได้ดำเนินการสืบสวนเรื่องดังกล่าวโดยมีหนังสือแจ้งให้โรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการรักษาฟันทั้งหมดของผู้ฟ้องคดี เพื่อพิจารณาและได้ให้โอกาสทั้งผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ร้องเรียน และทันตแพทย์ ก. ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐาน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมในการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอแล้วตามนัยมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งไม่ปรากฏว่าการสอบสวนดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีอคติ ลำเอียง หรือกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความเสียหายแต่อย่างใด การสืบสวนจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๓๕ ประกอบกับมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว ต่อมา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะที่ ๔ และได้มีมติว่าการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของทันตแพทย์ ก. ไม่มีมูลเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรมตามข้อบังคับทันตแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ และมีคำสั่งทันตแพทยสภา ที่ ๒๐/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ ยกข้อกล่าวหาทันตแพทย์ ก. จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๘/๒๕๖๘)

๒.๓ สถานการณ์แพทย์แผนไทย

ในการสอบภาคปฏิบัติความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทย เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้เขียนคำตอบของข้อโรคตามโจทย์ ไม่ปฏิบัติในการนวดรักษา และไม่ได้ให้เหตุผลและคำแนะนำใด ๆ ตามหลักวิชาการนวดไทย โดยได้เขียนลงในกระดาษคำตอบเพียงว่า ตำราการนวดไทย เล่ม ๑ ไม่มีอาการลักษณะนี้ ย่อมมีผลทำให้คณะกรรมการตรวจข้อสอบไม่สามารถให้คะแนนหรือประเมินผลได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยด้านการนวดไทยอย่างไร การที่คณะกรรมการตรวจข้อสอบได้ให้ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนศูนย์คะแนน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย และโดยที่ข้อบังคับสถานการณ์แพทย์แผนไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันหรือสถานพยาบาลที่สถานการณ์แพทย์แผนไทยรับรอง พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้การสอบความรู้ของ

ผู้สมัครสอบในด้านการนวดไทยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผู้สมัครสอบจะต้องได้คะแนนสอบภาคทฤษฎีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และได้คะแนนสอบภาคปฏิบัติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ในแต่ละด้าน จึงจะถือว่าสอบผ่านในด้านนั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้คะแนนภาคปฏิบัติศูนย์คะแนน ประกาศผลการสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยเฉพาะในส่วนที่ประกาศว่าผู้ฟ้องคดีสอบไม่ผ่าน จึงเป็นคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย และได้รับอนุญาตขึ้นทะเบียนให้เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพการแพทย์แผนไทยด้านนวดไทย ต่อมา คณะอนุกรรมการการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีประกาศรับสมัครสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันหรือสถานพยาบาลที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรองตามมาตรา ๑๒ (๒) (ก) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ภาคปฏิบัติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ และผู้ฟ้องคดีได้สมัครสอบความรู้ด้านการนวดไทยตามประกาศดังกล่าว โดยในวันสอบภาคปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีได้แสดงความจำนงว่า ต้องการสอบตามตำราการนวดไทย เล่ม ๑ และจับสลากข้อสอบซึ่งมีคำถามว่า “ชายไทย อายุ ๖๐ ปี มีอาการปวดหลังข้างขวา บริเวณบั้นเอว ปวดเสียวร้าวขาไปที่สะโพก ก้นย้อย ลงมาถึงเข่า หลังจากยกของหนักมา ๒ วัน” ให้วิเคราะห์โรค และสรุปประเด็นทำการปฏิบัตินวดไทยเพื่อลดอาการปวด อธิบายรายละเอียด ข้อบ่งชี้ การประเมินผู้ป่วย ข้อห้าม ข้อควรระวัง พร้อมให้คำแนะนำตามหลักวิชาการนวดไทย แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำถามดังกล่าวเป็นคำถามเกี่ยวกับโรคลมปลายปัตตาตสัณญาณ ๑ หลัง ซึ่งอยู่ในตำราหัตถเวชกรรมแผนไทย (นวดแบบราชสำนัก) ไม่มีอยู่ในตำราการนวดไทย เล่ม ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงเขียนลงในกระดาษคำตอบว่า “ตำราการนวดไทย เล่ม ๑ ไม่มีอาการลักษณะนี้” คณะกรรมการตรวจข้อสอบจึงให้ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนศูนย์คะแนน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศคณะอนุกรรมการการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ฉบับที่ ๑๗/๒๕๖๐ เรื่อง ผลการสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันหรือสถานพยาบาลที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรอง ตามมาตรา ๑๒ (๒) (ก) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ วิชาเภสัชกรรมไทย วิชาการผดุงครรภ์ และวิชาการนวดไทย ภาคปฏิบัติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยประกาศให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการสอบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นประกาศหรือคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อการดำเนินการจัดสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศ เรื่อง ตำราที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอนความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันหรือสถานพยาบาลที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรอง ตามมาตรา ๑๒ (๒) (ก) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ กำหนดตำราที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอนความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยมีทั้งหมดจำนวน ๒๒ ลำดับ รวมถึงตำราหัตถเวชกรรมแผนไทย (นวดแบบราชสำนัก) ลำดับที่ ๑๓ และตำราการนวดไทย เล่ม ๑ ลำดับที่ ๑๗ ด้วย ประกอบกับกรณีนี้นายกสภาการแพทย์แผนไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้การยืนยันว่า คำถามตามโจทย์ที่ผู้ฟ้องคดีเลือกสอบนั้นเป็นโจทย์คำถามที่มีแนวทางการตอบอยู่ในตำราการนวดไทย เล่ม ๑ และตำราหัตถเวชกรรมแผนไทย (นวดแบบราชสำนัก)

โดยที่โจทก์และคำตอบของข้อสอบข้อดังกล่าว หากตอบคำถามโดยอ้างอิงตำราการนวดไทย เล่ม ๑ อาการและสาเหตุของโรค ปรากฏอยู่ในหน้าที่ ๒๗๑ ของตำราการนวดไทย เล่ม ๑ รายละเอียดข้อบ่งชี้ การประเมินผู้ป่วย ข้อห้าม ข้อควรระวัง พร้อมคำแนะนำตามหลักวิชาการนวดไทย ปรากฏอยู่ในหน้าที่ ๓๙๖ ถึงหน้า ๔๐๓ ของตำราการนวดไทย เล่ม ๑ และการนวดบำบัดหรือรักษา ปรากฏอยู่ในหน้าที่ ๑๐๙ ถึงหน้า ๑๑๔ ของตำราการนวดไทย เล่ม ๑ ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตอบชื่อโรคตามโจทก์ ไม่ปฏิบัติในการนวดรักษา และไม่ได้ให้เหตุผลและคำแนะนำใด ๆ ตามหลักวิชาการนวดไทย โดยได้เขียนลงในกระดาษคำตอบเพียงว่า ตำราการนวดไทย เล่ม ๑ ไม่มีอาการลักษณะนี้ กรณีดังกล่าวย่อมมีผลทำให้คณะกรรมการตรวจข้อสอบไม่สามารถให้คะแนนหรือประเมินผลได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยด้านการนวดไทยตามตำราการนวดไทย เล่ม ๑ อย่างไร การที่คณะกรรมการตรวจข้อสอบได้ให้ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนศูนย์คะแนน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย และโดยที่ข้อ ๗ ๗.๔ (๑) และ (๒) และข้อ ๙ ของข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันหรือสถานพยาบาลที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรอง พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้การสอบความรู้ของผู้สมัครสอบในด้านการนวดไทยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผู้สมัครสอบจะต้องได้คะแนนสอบภาคทฤษฎีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และได้คะแนนสอบภาคปฏิบัติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ในแต่ละด้านจึงจะถือว่าสอบผ่านในด้านนั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้คะแนนภาคปฏิบัติศูนย์คะแนน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศผลการสอบความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยฯ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่ประกาศว่า ผู้ฟ้องคดีสอบไม่ผ่าน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๗/๒๕๖๘)

๒.๔ สภาการพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕ สภาเภสัชกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖ สภาเทคนิคการแพทย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗ สภากายภาพบำบัด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. องค์กรวิชาชีพด้านวิศวกรรม

๓.๑ คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การออกข้อบังคับสภาวิศวกร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. องค์กรวิชาชีพด้านการบัญชี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. องค์กรวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม

ด้วยข้อ ๒๐ ของข้อบังคับสภาสถาปนิก ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมแย่งงานกันโดยใช้ราคาเป็นเครื่องมือในการต่อรอง แต่มิได้หมายความว่ารวมถึงการเสนอราคาให้กับหน่วยงานของรัฐที่ต้องพิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิคเป็นสำคัญมากกว่าข้อเสนอด้านราคา ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะไม่รับราคาต่ำสุดก็ได้ เมื่อประกาศบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เรื่อง จ้างสำรวจ ออกแบบ อาคารสำนักงาน ทำอากาศยานหาดใหญ่ จำนวน ๑ งาน ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘ ที่ผู้ฟ้องคดีเข้าเสนอราคาปรากฏหลักเกณฑ์ชัดเจนว่า ในการพิจารณาให้ผู้เสนอราคารายใดเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้ทำสัญญาจะต้องเป็นผู้ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้นก่อน แล้วจึงจะได้รับการเปิดซองข้อเสนอด้านเทคนิค โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสูงถึง ร้อยละ ๙๐ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์การให้คะแนนในส่วนของการเสนอด้านราคาที่มีคะแนนเพียง ร้อยละ ๑๐ เท่านั้น จึงเห็นได้ว่าราคาที่มีการเสนอในการประมูลตามประกาศดังกล่าวไม่มีผลโดยตรงต่อการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคา และเกณฑ์ราคาไม่ได้เป็นตัวชี้วัดในการจัดจ้าง อีกทั้ง การจะพิจารณาว่าการยื่นข้อเสนอด้านราคาเป็นการแสวงหางานด้วยการแข่งขันราคากับผู้ประกอบการรายอื่น อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อ ๒๐ ของข้อบังคับดังกล่าว หรือไม่ หากจะพิจารณาเพียงเงื่อนไขของการเสนอราคาที่กำหนดให้ผู้เสนอราคายื่นข้อเสนอราคาเพียงประการเดียวไม่ หากแต่ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอด้านอื่น ๆ รวมทั้ง การตัดสินใจเลือกผู้เสนอราคาในครั้งนั้นด้วย มิเช่นนั้นแล้วผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรม จะไม่สามารถที่จะเข้าร่วมในการเสนอราคากับหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ ได้เลย ดังนั้น การที่ประธานกรรมการจรรยาบรรณ สถาปนิก มีคำสั่งให้ลงโทษพักใช้ใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมที่เป็นนิติบุคคลผู้ฟ้องคดี เป็นเวลา ๑ ปี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมที่เป็นนิติบุคคล เลขที่ น ๐๒๔-๕๐ โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) ได้ออกประกาศบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เรื่อง จ้างสำรวจ ออกแบบ อาคารสำนักงาน ท่าอากาศยานหาดใหญ่ จำนวน ๑ งาน ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘ มีผู้ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้น จำนวน ๓ ราย ได้แก่ ผู้ฟ้องคดี กลุ่มบริษัท ด. และบริษัท ฟ. โดย ทอท. ตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดี เป็นที่ปรึกษาสำรวจ ออกแบบ อาคารสำนักงาน ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ตามสัญญาลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ต่อมา กลุ่มบริษัท ด. ได้มีหนังสือถึงนายกสภาสถาปนิก ขอให้สภาสถาปนิก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) วินิจฉัยว่าการเสนอราคาตามประกาศดังกล่าวเป็นการแข่งขันด้านราคา และผิดต่อข้อบังคับสภาสถาปนิก หรือไม่ อย่างไร คณะกรรมการจรรยาบรรณ สภาสถาปนิก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการของผู้ฟ้องคดีเป็นการแสวงหางานด้วยการแข่งขันราคากับผู้ประกอบการวิชาชีพรายอื่น อันเป็นการประหลิดผิดตามข้อ ๒๐ ของข้อบังคับสภาสถาปนิก ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตฯ เสนอเข้ารับงานโดยการแข่งขันราคา จึงมีมติให้ลงโทษพักใช้ใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดี เป็นเวลา ๑ ปี ประธานกรรมการจรรยาบรรณ สภาสถาปนิก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งที่ ๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ พักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมที่เป็นนิติบุคคล ผู้ฟ้องคดี ตามมติดังกล่าว เป็นเวลา ๑ ปี

เมื่อพิจารณาข้อกำหนดในประกาศบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งปรากฏหลักเกณฑ์ชัดเจนว่า ในการพิจารณาให้ผู้เสนอราคายใดเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้ทำสัญญากับ ทอท. จะต้องเป็นผู้ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้นก่อนแล้วจึงจะได้รับการเปิดซอง ข้อเสนอด้านเทคนิค ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสูงถึงร้อยละ ๕๐ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ การให้คะแนนในส่วนของการเสนอด้านราคาที่มีคะแนนเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น และแม้ราคา ที่ผู้เข้าประมูลเสนอจะเป็นราคาต่ำที่สุดก็อาจไม่ได้รับการพิจารณาคัดเลือก ถ้าหากผู้นั้นมีผลคะแนน รวมข้อเสนอด้านเทคนิคและข้อเสนอด้านราคาต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ กรณีจึงเห็นได้ว่า ราคาที่มีการเสนอ ในการประมูลตามประกาศดังกล่าวไม่มีผลโดยตรงต่อการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาและเกณฑ์ราคา ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดในการจัดจ้าง อีกทั้ง การจะพิจารณาว่าการยื่นข้อเสนอด้านราคาเป็นการแสวงหา งานด้วยการแข่งขันราคากับผู้ประกอบการวิชาชีพรายอื่น อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อ ๒๐ ของข้อบังคับ สภาสถาปนิก ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมฯ หรือไม่ นั้น ไม่อาจจะพิจารณาเพียง เงื่อนไขของการเสนอราคาที่กำหนดให้ผู้เสนอราคายื่นข้อเสนอราคาเพียงประการเดียว หากแต่ต้อง คำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอด้านอื่น ๆ รวมทั้งการตัดสินใจเลือกผู้เสนอราคาในครั้งนั้นด้วย มิเช่นนั้นแล้วผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมจะไม่สามารถเข้าร่วมในการเสนอราคากับหน่วยงาน หรือองค์กรใด ๆ ได้เลย ดังนั้น หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มี การกล่าวหาว่าผู้ได้รับใบอนุญาตประหลิดผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ใช้ความระมัดระวังในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา การประหลิดผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐาน

และในการวินิจฉัยซึ่งนำหน้าพยานแล้ว ย่อมจะเห็นได้ว่า ข้อ ๒๐ ของข้อบังคับดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประพาศพิศจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมแย่งงานกันโดยใช้ราคาเป็นเครื่องมือในการต่อรอง ทั้งนี้ เพื่อมิให้การปฏิบัติวิชาชีพไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรปฏิบัติ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ว่าจ้างและสร้างความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพได้ แต่มิได้หมายความว่ารวมถึงการเสนอราคาให้กับหน่วยงานของรัฐที่ต้องพิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิคเป็นสำคัญมากกว่าข้อเสนอด้านราคา ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะไม่รับราคาต่ำสุดหรือราคาหนึ่งราคาใดที่เสนอทั้งหมดก็ได้ ดังเช่นกรณีในคดีนี้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ให้ลงโทษพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมที่เป็นนิติบุคคลผู้ฟ้องคดี เป็นเวลา ๑ ปี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๓/๒๕๖๓)

๖. องค์กรวิชาชีพด้านประณีตศิลปกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. องค์กรวิชาชีพด้านอื่น ๆ

๗.๑ สัตวแพทยสภา

เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นกฎหมายแม่บทมิได้มีบทบัญญัติให้การสมัครเป็นสมาชิกสัตวแพทยสภาต้องมีภูมิลำเนาถาวรหรือถิ่นถาวรในประเทศแต่อย่างใด การที่สัตวแพทยสภาอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๔) (ก) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ออกข้อบังคับสัตวแพทยสภา ว่าด้วยการเป็นสมาชิกสัตวแพทยสภา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๙ (๒) กำหนดให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องยื่นคำขอสมัคร พร้อมด้วยสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงว่าผู้สมัครมีภูมิลำเนาถาวรหรือถิ่นถาวรในประเทศ เพื่อที่เลขาธิการสัตวแพทยสภาจะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ โดยหากผู้ใดไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านที่แสดงว่าผู้สมัครมีภูมิลำเนาถาวรหรือถิ่นถาวรในประเทศ ก็จะไม่รับคำขอสมัครไว้พิจารณา ถือเป็นการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเป็นสมาชิกสัตวแพทยสภาเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ ข้อบังคับดังกล่าวจึงเป็นกฎที่ออกโดยขัดหรือแย้งกับกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจไว้ ดังนั้น การที่เลขาธิการสัตวแพทยสภามีคำสั่งไม่รับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกโดยอาศัยเหตุดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งของคณะกรรมการการสัตวแพทยสภาที่ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสัญชาติเกาหลีใต้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยพร้อมบิดามารดาสัญชาติเกาหลีใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ มีชื่อในทะเบียนบ้านเลขที่ ๙๖/๖๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่จังหวัดภูเก็ต และสำเร็จการศึกษาสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร เมื่อวันที่

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และเป็นผู้สอบผ่านความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ทั้งสามหมวด ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภา และขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์สำหรับชั้นหนึ่งต่อเลขาธิการสัตวแพทย์สภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือสัตวแพทย์สภา ที่ สพ.สภ.๐๐๓๙๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ฟ้องคดีแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยในลักษณะชั่วคราว จึงไม่สามารถรับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกได้ เนื่องจากขัดต่อข้อ ๙ (๒) ของข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ว่าด้วยการเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภา พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับข้อ ๖ ของข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียน และการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการสัตวแพทย์สภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ครั้งที่ ๘/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงมีมติไม่รับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภา และไม่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง นั้น เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นกฎหมายแม่บท มิได้มีบทบัญญัติให้สมาชิกสัตวแพทย์สภาต้องมีภูมิลำเนาถาวรหรือถิ่นถาวรในประเทศแต่อย่างใด การที่สัตวแพทย์สภาอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๔) (ก) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ออกข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ว่าด้วยการเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภา ข้อ ๙ (๒) กำหนดให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องยื่นคำขอสมัครไว้ต่อเลขาธิการ พร้อมด้วยสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงว่าผู้สมัครมีภูมิลำเนาถาวรหรือถิ่นถาวรในประเทศ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ โดยหากผู้ใดไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านที่แสดงว่าผู้สมัครมีภูมิลำเนาถาวรหรือถิ่นถาวรในประเทศ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็จะไม่รับคำขอสมัครไว้พิจารณา อันเป็นการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภาเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้ ข้อบังคับดังกล่าวจึงเป็นกฎที่ออกโดยขัดหรือแย้งกับกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจไว้ นอกจากนั้น ข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ว่าด้วยการเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภา หมวดที่ ๑ ข้อ ๔ ถึงข้อ ๘ กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสัตวแพทย์สภาไว้ เช่นเดียวกับกับมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจนำข้อ ๙ (๒) ของข้อบังคับดังกล่าว มาใช้บังคับตัดสิทธิการเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภาของผู้ฟ้องคดีได้ ทั้งนี้ แม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนข้อ ๙ (๒) ของข้อบังคับดังกล่าวก็ตาม แต่ศาลย่อมมีอำนาจที่จะวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของกฎเพื่อที่จะนำมาวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ออกโดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎนั้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือสัตวแพทย์สภา ที่ สพ.สภ.๐๐๓๙๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ไม่รับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภา จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยมีความเห็นเช่นเดียวกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วมีมติไม่รับ

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ และผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๔๐/๒๕๖๓)

๗.๒ คณะกรรมการธุรกิจนำเข้าและมัลติเทคโนโลยี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗.๓ คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗.๔ ครูสภา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๖

คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา สังคม และวัฒนธรรม

๑. การศึกษา

๑.๑ การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการศึกษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การขอรับทุนการศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา

การลงโทษทางวินัยนิตเป็นกรใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของนิต จึงต้องพิจารณาจากความรุนแรงของการกระทำ มูลเหตุจูงใจของการกระทำผิด ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ตลอดจนนิสัยและพฤติการณ์ของนิตผู้นั้น เมื่อเหตุที่ผู้ฟ้องคดีทำร้ายร่างกายนาย ศ. ซึ่งเป็นผู้คุ้นเคยกันมาก่อน เกิดจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียงและความอับอายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีจากการกระทำของนาย ศ. ประกอบกับปรากฏว่านาย ศ. มีเพียงบาดแผลถลอกและฟกช้ำบวมที่บริเวณหางตาด้านขวา โดยไม่ถึงกับได้รับอันตรายสาหัสทางกายหรือได้รับผลกระทบทางจิตใจ การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้ดุลยพินิจตัดคะแนนความประพฤติของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนิตชั้นปีที่ ๑ และไม่ปรากฏว่าเคยกระทำความผิดวินัยมาก่อน ในอัตราโทษสูงสุดถึง ๖๕ คะแนน เป็นเหตุให้คะแนนความประพฤติของผู้ฟ้องคดีคงเหลือเพียง ๓๕ คะแนน และต้องถูกพักการศึกษา ๑ ภาคการศึกษา จึงเป็นการกำหนดระดับโทษที่ไม่เหมาะสมแก่พฤติการณ์และนิสัยของผู้กระทำความผิด

การลงโทษทางวินัยนิตเป็นกรใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของนิต จึงต้องพิจารณาจากความรุนแรงของการกระทำ มูลเหตุจูงใจของการกระทำผิด ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำตลอดจนนิสัยและพฤติการณ์ของนิตผู้นั้น เมื่อเหตุที่ผู้ฟ้องคดีทำร้ายร่างกายนาย ศ. เกิดจากการนำความลับของตนไปเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ ซึ่งเป็นเหตุความไม่พอใจเฉพาะตัวระหว่างผู้ที่มีความรู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน หาใช่กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีพฤติกรรมก้าวร้าว เกะกะ ะราน หาเรื่องทะเลาะวิวาทกับบุคคลทั่วไป โดยไม่มีสาเหตุเฉพาะเจาะจงตามความหมายของการประทุพิตนเป็นอันธพาล ในความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป หรือเป็นกรณีการไม่ปฏิบัติตามหลักศีลธรรมและวัฒนธรรมของสังคมไทย และเมื่อคำนึงถึงวัยวุฒิของผู้ฟ้องคดีซึ่งอายุยังไม่ถึง ๒๐ ปี พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ทำร้ายร่างกายโดยการชกที่ใบหน้าของนาย ศ. จึงไม่ถึงขนาดที่จะถือว่าเป็นการประทุพิตนเป็นอันธพาล หรือเป็นการฝ่าฝืนหลักศีลธรรมและวัฒนธรรมของสังคมไทยแต่อย่างใด ประกอบกับหลักฐานภาพถ่ายของนาย ศ. ถูกทำร้ายร่างกาย

ปรากฏว่ามีเพียงบาดแผลถลอกและฟกช้ำบวมที่บริเวณหางตาด้านขวา โดยไม่ปรากฏว่าได้รับอันตรายสาหัสทางกายหรือได้รับผลกระทบทางจิตใจ การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยรองอธิการบดีวิทยาเขตกำแพงแสน ใช้ดุลยพินิจตัดคะแนนความประพฤติของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีที่ ๑ และไม่ปรากฏว่าเคยกระทำความผิดวินัยมาก่อน ในอัตราโทษสูงสุดถึง ๖๕ คะแนน เป็นเหตุให้คะแนนความประพฤติของผู้ฟ้องคดีคงเหลือเพียง ๓๕ คะแนน และต้องถูกพักการศึกษา ๑ ภาคการศึกษา จึงเป็นการกำหนดระดับโทษที่ไม่เหมาะสมแก่พฤติการณ์และวิสัยของผู้กระทำความผิด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยรองอธิการบดีวิทยาเขตกำแพงแสน มีคำสั่งที่ ๓๖๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ลงโทษตัดคะแนนความประพฤติผู้ฟ้องคดี ๖๕ คะแนน และพักการศึกษาผู้ฟ้องคดี ๑ ภาคการศึกษา ในภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จึงเป็นการใช้ดุลยพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลอย่างเดียวกัน แล้วมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๔๐/๒๕๖๘)

๑.๔ การสอบและประเมินผล

เมื่อวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ รหัสวิชา LAW ๔๔๙ คือ มุ่งให้นักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับการทำงานจริงในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง และมีโอกาสนำวิชาความรู้ในทางตำราที่เล่าเรียนมาใช้กับการทำงานจริง ประกอบกับเนื้อหาของคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทที่ ๔ การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้กำหนดกฎเกณฑ์การประเมินไว้ว่า นักศึกษาต้องมีเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไม่ต่ำกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง โดยคู่มือดังกล่าวได้กำหนดเรื่องเกี่ยวกับระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวไว้เป็นข้อแรกของเกณฑ์การประเมิน จึงถือได้ว่าระยะเวลาการฝึกงานจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง ถือเป็นสาระสำคัญของการประเมินผลการศึกษาในรายวิชาดังกล่าว และถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่บังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องมีระยะเวลาการฝึกงานจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง หากฝึกงานไม่ครบจะไม่ผ่านการประเมิน และจะต้องแก้ไขโดยวิธีให้นักศึกษาฝึกงานเพิ่มเติมให้ครบ ๔๕๐ ชั่วโมง เท่านั้น โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาดังกล่าวมีการแจ้งเตือนให้นักศึกษาทุกคนทราบในวันปฐมนิเทศแล้ว และมีการแจ้งเตือนให้นักศึกษาทุกคนทราบทางกลุ่มสนทนาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีย่อมต้องทราบจากคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีระยะเวลาการฝึกงานไม่ครบ ๔๕๐ ชั่วโมง จึงเป็นความบกพร่องที่เกิดจากผู้ฟ้องคดีเอง ดังนั้น การที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบใช้ดุลยพินิจหักคะแนนจากเล่มคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในกรณีที่เวลาการฝึกงานไม่ครบ ชั่วโมงละ ๕ คะแนน และให้คะแนนผู้ฟ้องคดี ๐ คะแนน จาก ๑๐ คะแนน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีเป็นนักศึกษาภาคโครงการจัดการศึกษาสำหรับปวงชนเพื่อปริญญา (กศ.ป.ป.) หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ รหัสวิชา LAW ๔๔๙ ภาคการเรียนที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นอาจารย์ผู้ประเมินผลให้คะแนน ปรากฏว่าสำนักงาน ทนายความที่ผู้ฟ้องคดีฝึกงานได้ประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้ฟ้องคดีอยู่ในระดับดีมาก คำนวณแล้วได้คะแนน ๓๔ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้ฟ้องคดี โดยแบ่งการประเมินออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ประเมินโดยอาจารย์นิเทศก์ ๑๐ คะแนน ส่วนที่สอง ประเมินจากเอกสาร เล่มฝึกงาน ๑๐ คะแนน และส่วนที่สาม ประเมินจากการนำเสนอ ๔๐ คะแนน ซึ่งได้มีการให้คะแนน ดังนี้ (๑) การประเมินโดยอาจารย์นิเทศก์ ผู้ฟ้องคดีได้คะแนน ๒.๕ คะแนน (จาก ๑๐ คะแนน) (๒) การประเมินจากเอกสารเล่มฝึกงาน ผู้ฟ้องคดีได้ ๐ คะแนน (จาก ๑๐ คะแนน) เนื่องจากผู้ฟ้องคดี มีเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน ๕๖ วัน คำนวณแล้วเท่ากับเวลา ๔๔๘ ชั่วโมง ไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด ๔๕๐ ชั่วโมง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงหักคะแนน เล่มฝึกงานออกชั่วโมงละ ๕ คะแนน ทำให้มีคะแนน ๐ คะแนน และ (๓) การประเมินจาก การนำเสนอ ผู้ฟ้องคดีได้ ๒๗.๕ คะแนน (จาก ๔๐ คะแนน) เมื่อมีการรวมคะแนนในส่วนนี้ ผู้ฟ้องคดี ได้ ๓๑ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๖๐ และเมื่อนำไปรวมกับคะแนนที่สำนักงานทนายความ เป็นผู้ประเมินให้ จะได้คะแนนรวม ๖๕ คะแนน ผลการประเมินอยู่ในระดับ C+ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ถึงประธานหลักสูตรสาขาวิชานิติศาสตร์ ขอให้แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓ ทบทวนการให้คะแนนในรายวิชาดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยืนยันผลการให้คะแนนตามเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนิติศาสตร์ รหัสวิชา LAW ๔๔๙ คือ มุ่งให้นักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับการทำงานจริงในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง และมีโอกาสนำวิชาความรู้ในทางตำราที่เล่าเรียนมาใช้กับการทำงานจริง ประกอบกับเนื้อหาของคู่มือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทที่ ๔ การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้กำหนดกฎเกณฑ์ การประเมินไว้ว่า นักศึกษาต้องมีเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่ต่ำกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง โดยคู่มือดังกล่าวได้กำหนดเรื่องเกี่ยวกับระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวไว้เป็นข้อแรก ของเกณฑ์การประเมิน จึงถือได้ว่าระยะเวลาการฝึกงานจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง ถือเป็น สาระสำคัญของการประเมินผลการศึกษาในรายวิชาดังกล่าว และถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่บังคับให้นักศึกษา ทุกคนต้องมีเวลาการฝึกงานไม่น้อยกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง หากฝึกงานไม่ครบจะไม่ผ่านการประเมิน และจะต้อง แก้ไขโดยวิธีให้นักศึกษาฝึกงานเพิ่มเติมให้ครบ ๔๕๐ ชั่วโมง เท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชาการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพนิติศาสตร์ รหัสวิชา LAW ๔๔๙ ได้แจ้งกฎเกณฑ์ดังกล่าวให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทราบ ในวันปฐมนิเทศแล้ว รวมทั้งผู้ฟ้องคดีย่อมต้องทราบจากคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพว่า ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้องไม่ต่ำกว่า ๔๕๐ ชั่วโมง มิฉะนั้นอาจส่งผลให้นักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาดังกล่าวไม่ผ่านการประเมิน อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีการแจ้งเตือน ให้นักศึกษาทุกคนทราบทางกลุ่มสนทนาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ โดยขอให้นักศึกษาทุกคนตรวจสอบ

ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลาการฝึกงาน และได้มีการตอบคำถามนักศึกษาที่ไปฝึกงานทุกวันไม่เคยขาดงานหรือลา แต่มีระยะเวลาการฝึกงานไม่ครบ ๔๕๐ ชั่วโมง อันเป็นกรณีที่มีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีมีระยะเวลาการฝึกงานไม่ครบ ๔๕๐ ชั่วโมง จึงถือเป็นความบกพร่องที่เกิดจากผู้ฟ้องคดีเองที่ไม่สนใจกฎเกณฑ์การประเมินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และไม่ติดตามผลการฝึกงานทางช่องทางการติดต่อระหว่างอาจารย์ผู้ประเมินกับนักศึกษาผู้รับการประเมินทางกลุ่มสนทนาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดให้มีขึ้น อันมีผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมให้ครบระยะเวลา ๔๕๐ ชั่วโมง เนื่องจากได้ล่วงเลยเวลาที่จะไปทำการฝึกงานเพิ่มเติมแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้ดุลพินิจหักคะแนนจากเล่มคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในกรณีที่เวลาการฝึกงานไม่ครบ ชั่วโมงละ ๕ คะแนน และให้คะแนนผู้ฟ้องคดี ๐ คะแนน จาก ๑๐ คะแนน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว สำหรับการให้คะแนนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อาจารย์นิเทศก์ของสาขาวิชานั้น ถือเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ประเมินโดยนำข้อมูลที่ได้จากการได้เข้าไปทำการนิเทศผู้ฟ้องคดีตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจมีความแตกต่างไปจากที่สำนักงานทนายความที่ผู้ฟ้องคดีไปฝึกงานให้คะแนนไว้ได้ เพราะผู้ประเมินแต่ละคนย่อมมีดุลพินิจที่แตกต่างกัน ประกอบกับไม่ปรากฏเหตุว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เคยมีข้อพิพาทกับผู้ฟ้องคดีถึงขนาดที่จะกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าการให้คะแนนในส่วนของอาจารย์นิเทศก์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อร. ๖๐/๒๕๖๘)

๑.๕ การสำเร็จการศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การพัฒนาการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การดำเนินการกิจการการศึกษา

๑.๗.๑ กฎกระทรวงเกี่ยวกับการศึกษา

การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ และข้อ ๑๑ ของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ในการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๘ ห้ามนักเรียนชายตัดผมหรือไว้ผมยาวจนด้านข้างและด้านหลังยาวเลยตีนผมหรือไว้หนวดไว้เครา ห้ามนักเรียนหญิงตัดผม หากไว้ผมยาวเลยต้นคอต้องรวบให้เรียบร้อย รวมทั้งห้ามนักเรียนใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสวยของนักเรียนทั้งในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนราษฎร์ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

ถึงมัธยมศึกษา ถือเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่อย่างไรก็ตาม ต้องถือว่ากฎหมายที่พิพาทดังกล่าว เป็นกฎหมายที่ถูกละทิ้งไปโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นฐานแห่งอำนาจในการ ออกกฎกระทรวงที่พิพาท มีเจตนารมณ์ที่ขัดกับหลักการและบทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กล่าวคือ การกำหนดลักษณะทรงผมของนักเรียน โดยมีได้คำนึงถึง พัฒนาการของบุคลิกภาพของเด็กในแต่ละช่วงวัยและความหลากหลายของอัตลักษณ์ทางเพศ ของบุคคล มีผลเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎกระทรวงดังกล่าวจึงเป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งใช้บังคับมิได้

การไว้ทรงผมเป็นองค์ประกอบย่อยที่สามารถจัดรวมอยู่ในเรื่องของการแต่งกาย ตามกฎระเบียบของโรงเรียนที่นักเรียนสังกัด ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อาจกำหนดเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติ โดยให้โรงเรียนและสถานศึกษาวางระเบียบเกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียนตามแนวนโยบายหรือมาตรฐานกลางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด โดยให้คำนึงถึงหลักการเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน และการมีส่วนร่วมของนักเรียน สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นด้วย ดังนั้น กรณีจึงไม่อาจอ้างมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่บัญญัติว่า บรรดา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้คงใช้บังคับต่อไปได้ แต่ต้องถือว่าข้อ ๔ ของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๘ ที่ห้ามนักเรียนชายตัดผมหรือไว้ผมยาว จนด้านข้างและด้านหลังยาวเลยตีนผมหรือไว้หนวดไว้เครา ห้ามนักเรียนหญิงตัดผมหรือไว้ผมยาว เลยต้นคอ หากทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้อนุญาตให้ไว้ผมยาวเกินกว่านั้น ก็ให้รวบให้เรียบร้อย รวมทั้งห้ามนักเรียนใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสวย นั้น เป็นกฎหมายที่ถูกละทิ้งไป โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นฐานแห่งอำนาจในการออกกฎกระทรวงที่พิพาท มีเจตนารมณ์ที่ขัดกับหลักการและบทบัญญัติมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพิจารณาเนื้อหาของกฎกระทรวงฉบับที่พิพาท ซึ่งกำหนดลักษณะทรงผมของนักเรียน โดยมีได้คำนึงถึงพัฒนาการของบุคลิกภาพของเด็กในแต่ละช่วงวัยและความหลากหลายของอัตลักษณ์ ทางเพศของบุคคล จึงถือว่ากฎกระทรวงฉบับนี้มีผลเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล เกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎกระทรวง ดังกล่าวจึงเป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟร. ๑/๒๕๖๘)

๑.๗.๒ ข้อบังคับเกี่ยวกับการศึกษา

การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุฑวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุฑประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้อธิการบดีมีอำนาจในการพิจารณาผ่อนผันให้นักศึกษาสวมชุดครุฑวิทยฐานะทับเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพของตน เพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรได้ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และหลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ มีคำวินิจฉัยโดยมีมติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาดำเนินการแก้ไขข้อบังคับดังกล่าว ให้นักศึกษาที่มีเพศสภาพแตกต่างจากเพศกำเนิดสามารถแต่งกายด้วยชุดครุฑวิทยฐานะบัณฑิตตามเพศสภาพของตนเองได้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การที่อธิการบดีไม่พิจารณาข้อเท็จจริงตามหนังสือของนาย ศ. นักศึกษา ที่ขอให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาอนุมัติให้ตนแต่งกายชุดครุฑวิทยฐานะบัณฑิตหญิงในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ ถือเป็นกรณีที่อธิการบดีไม่ได้ใช้ดุลพินิจตามที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุฑวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุฑประจำตำแหน่งฯ ได้ให้อำนาจในการวินิจฉัยและออกคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติดังกล่าวไว้แล้ว ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ มีคำวินิจฉัยโดยมีมติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาดำเนินการอนุมัติให้นาย ศ. แต่งกายด้วยชุดครุฑวิทยฐานะตามเพศสภาพในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษาถัดไป จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

การแต่งกายของนักศึกษาเป็นการแสดงออกทางอัตลักษณ์หรือตัวตนผ่านการแต่งกาย ไม่ว่านักศึกษานั้นจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศรูปแบบใดย่อมต้องได้รับความคุ้มครองมิให้มีการเลือกปฏิบัติจากเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ โดยหากเป็นการแต่งกายในลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุฑวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุฑประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว นักศึกษาก็มีสิทธิที่จะแต่งกายชุดครุฑวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนได้ ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ มีคำวินิจฉัยโดยมีมติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาดำเนินการอนุมัติให้นาย ศ. นักศึกษา แต่งกายด้วยชุดครุฑวิทยฐานะตามเพศสภาพในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษาถัดไป จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

การแต่งกายของนักศึกษาเป็นการแสดงออกทางอัตลักษณ์หรือตัวตน ผ่านการแต่งกาย ไม่ว่านักศึกษานั้นจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศรูปแบบใดย่อมต้องได้รับความคุ้มครองมิให้มีการเลือกปฏิบัติจากเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ โดยหากเป็นการแต่งกายในลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว นักศึกษาก็มีสิทธิที่จะแต่งกายชุดครุยวิทยฐานะ เพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนได้ ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ฟ้องคดี) ออกข้อบังคับดังกล่าว โดยกำหนดให้อธิการบดีมีอำนาจในการพิจารณาผ่อนผันให้นักศึกษาสวมชุดครุยวิทยฐานะทับเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพของตน เพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรได้ จึงเป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และหลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำวินิจฉัยโดยมีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่งฯ ให้นักศึกษาที่มีเพศสภาพแตกต่างจากเพศกำเนิดสามารถแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตตามเพศสภาพของตนเองได้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับอธิการบดีซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาผ่อนผันให้นักศึกษาแต่งกายชุดครุยวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนได้ตามข้อ ๑๗ ประกอบกับข้อ ๑๓ ของข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบ เครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่งฯ ถือเป็นการให้ดุลพินิจแก่อธิการบดีในการวินิจฉัยและตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าวได้ แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจกระทำการนั้นและจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายใด ๆ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อปรากฏว่าหลังจากอธิการบดีของผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือของนาย ศ. (ผู้ร้องสอด) ฉบับลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ขอให้ผู้ฟ้องคดีพิจารณาอนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘ ซึ่งผู้ร้องสอดได้แนบใบรับรองแพทย์และใบรับรองพฤติกรรมจากอาจารย์สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศเพื่อประกอบการพิจารณา อธิการบดีไม่ได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามหนังสือของผู้ร้องสอดดังกล่าว แต่ได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๕๖๗/ว ๔๒๑๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ถึงประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อขอหารือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีของผู้ร้องสอด จนกระทั่งในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่กำหนดให้มีการฝึกซ้อมย่อยของบัณฑิตที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เรื่อง กำหนดการฝึกซ้อมในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งประกาศฉบับนี้กำหนดให้บัณฑิต

ต้องแต่งกายให้ตรงตามเพศของตนเองในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร และหากบัณฑิตไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าว หรือไม่ได้เข้าร่วมการฝึกซ้อมย่อย ฝึกซ้อมใหญ่ หรือมารายงานตัวในวันรับพระราชทานปริญญาบัตรล่าช้าหรือไม่ปฏิบัติตามข้อแนะนำตามที่ผู้ฟ้องคดีแจ้ง ผู้ฟ้องคดีจะเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรทันที โดยเมื่อผู้ร้องสอดไม่ได้เข้าร่วมการฝึกซ้อมย่อยในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับการฝึกซ้อมใหญ่และไม่อนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ด้วยเหตุที่ผู้ร้องสอดไม่เข้าร่วมการฝึกซ้อมย่อย จึงเป็นกรณีที่อธิการบดีไม่ได้ใช้ดุลพินิจโดยแท้จริงในการเพิกถอนสิทธิในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของผู้ร้องสอด ทั้งที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าด้วยระเบียบ และเครื่องหมายและเครื่องแต่งกายนักศึกษา การใช้ครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่งฯ ได้ให้อำนาจในการวินิจฉัยและออกคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติดังกล่าวไว้แล้ว นอกจากนี้ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศฯ ได้บัญญัติคุ้มครองบุคคลที่มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด มิให้ได้รับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน และฟื้นฟูการเรียนรู้ด้วยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีความรู้ จึงพึงปฏิบัติต่อผู้ร้องสอดซึ่งเป็นบุคคลที่มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมทางเพศ เมื่อปรากฏว่าผู้ร้องสอดได้ยื่นคำขออนุญาตโดยแนบใบรับรองแพทย์และใบรับรองพฤติกรรมจากอาจารย์สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งเป็นการแสดงความประสงค์ที่จะแต่งกายตามเพศสภาพที่ไม่ตรงกับเพศกำเนิด กรณีจึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้ข้อบังคับดังกล่าว โดยอธิการบดีของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายตามเพศสภาพจะต้องดำเนินการพิจารณาคำขอของผู้ร้องสอดดังกล่าว ทั้งนี้ หากผู้ร้องสอดแต่งกายในลักษณะเป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องตามข้อบังคับดังกล่าว ผู้ร้องสอดก็มีสิทธิแต่งกายชุดครุยวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรตามเพศสภาพของตนได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยโดยมีมติให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการอนุมัติให้ผู้ร้องสอดแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะตามเพศสภาพในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษาถัดไป จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐/๒๕๖๘)

๑.๗.๓ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีหน้าที่จะต้องจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและการรับรองวิทยฐานะ แต่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกลับมิได้จัดการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๔.๑.๑ จึงถือได้ว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด

ให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยตรง จึงควรที่จะใช้ความระมัดระวังตามอำนาจหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงว่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่มีการปรับปรุงใหม่หรือไม่ การที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่กำกับและสอดส่องดูแลมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดตามข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ใช้วุฒิการศึกษาดังกล่าวสมัครสอบตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) จากนั้น ก่อนจะมีการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิให้เข้าทดสอบความรู้ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งทางโทรศัพท์จากสำนักงานคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมว่า คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ไม่ได้รับรองหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่ได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และแจ้งกำกับหรือดำเนินการอย่างใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดการศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ก่อให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน สิทธิ และชื่อเสียงของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหาย การอนุมัติหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘ และการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ของปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการภายใต้ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงข้อบังคับมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการแก้ไขข้อบังคับของมหาวิทยาลัยและปรับปรุงหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ก่อนที่จะเปิดทำการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ทั้งที่ประกาศดังกล่าวได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และมีได้ดำเนินการภายในเวลาอันสมควรภายหลังจากได้รับแจ้งตามหนังสือลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้ออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวก็ตาม แต่ข้อบังคับฉบับดังกล่าวกำหนดให้ใช้บังคับแก่นักศึกษาที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

จึงเป็นการออกข้อบังคับภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ แล้ว ประกอบกับขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดการสอนหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เรื่อยมาจนถึงภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ หลักสูตรดังกล่าวมีอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานิติศาสตร์เพียง ๑ คน จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตรตามที่กำหนดในข้อ ๙.๑.๑ ของประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ การเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีอาจารย์ประจำ จำนวนอย่างน้อย ๕ คน โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรเต็มเวลาได้รับปริญญาเอก หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย ๒ คน รวมทั้งไม่เป็นไปตามข้อ ๙.๑.๑ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่กำหนดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย ๓ คน และแม้ว่าในภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกอีก ๑ คน รวมเป็น ๒ คน แล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนไม่ถึง ๓ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดในข้อ ๙.๑.๑ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาฯ อยู่เช่นเดิม จนกระทั่งเมื่อภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน เป็นไปตามข้อ ๙.๑.๑ ประกาศดังกล่าวแล้ว ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จะต้องจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการรับรองวิทยฐานะ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมิได้จัดการศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๘ ถึงปีการศึกษา ๒๕๕๑ ให้เป็นไปตามข้อ ๙.๑.๑ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาฯ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริม การศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยตรงจึงควรที่จะใช้ความระมัดระวังตามอำนาจหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มีการปรับปรุงใหม่หรือไม่ ประกอบกับในระหว่าง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ได้รายงานเกี่ยวกับอาจารย์ประจำหลักสูตรต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มาตั้งแต่ขั้นตอนการรายงานเพื่อทราบ การให้ความเห็นชอบหลักสูตร รวมทั้งได้ส่งรายงานการจัดการศึกษารายภาคให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ โดยรายงานดังกล่าวในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ ถึงภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ได้ระบุเกี่ยวกับอาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งมีจำนวนและคุณสมบัติไม่เป็นไปตามข้อ ๙.๑.๑ ของประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และแจ้งกำชับหรือดำเนินการอย่างใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดการศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้ง ข้อสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ประการใด ซึ่งในการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หากปรากฏว่าหลักสูตรใดที่ผ่านความเห็นชอบ หรืออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ ที่จะเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณามีมติให้แจ้งมหาวิทยาลัยหรือสภามหาวิทยาลัยนั้น ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเกณฑ์ หรือหากมหาวิทยาลัยใดไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข คณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจจะประกาศต่อสาธารณะว่าหลักสูตรดังกล่าวไม่เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดได้ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามข้อ ๑ (๕) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีอื่นเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องรับผิด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๕/๒๕๖๘)

๒. การศาสนา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. สังคม และวัฒนธรรม

สำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่ ตรวจพบแนวอิฐของโบราณสถานวัดสอยดาว และสันนิษฐานว่าแนวอิฐดังกล่าวน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณท้ายอาคารวิหาร เมื่ออธิบดี กรมศิลปากรได้พิจารณาผลการขุดตรวจทางโบราณคดีข้างต้นแล้วจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอาคารร้านค้าและที่พักอาศัยในบริเวณที่ดินที่ทับซ้อนกับ แนวเขตอนุรักษ์โบราณสถานวัดสอยดาว หากผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะขออนุญาตปลูกสร้าง อาคารร้านค้าและที่พักอาศัยในบริเวณอื่นของที่ดินดังกล่าว ให้ประสานกับสำนักศิลปากรที่ ๗ เชียงใหม่ เพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไป จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

การดำเนินการเพื่อยกเลิกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๖ เลขที่ดิน ๓๓ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ให้แก่นาง ย. และนาง ส. เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๙ ของระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ รวมทั้งคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๓๐๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เรื่อง การรับรองแนวเขตที่ดินของทางราชการ หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๓/ว ๓๕๔๙ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เรื่อง การระวางชี้แนวเขตและลงชื่อรับรองเขตที่ดินกรณีออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมาก ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๕๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง ให้สอบผู้ปกครองท้องที่ก่อนออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน แม้ที่ดินพิพาทจะอยู่ในแนวเขตอนุรักษ์โบราณสถานวัดสอยดาวที่สำนักศิลปากรที่ ๗ เชียงใหม่ (หน่วยศิลปากรที่ ๔ เชียงใหม่ ในขณะนั้น) ได้สำรวจและจัดทำแนวเขตอนุรักษ์ไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และพื้นที่บางส่วนในที่ดินพิพาทจะเป็นโบราณสถานตามบทนิยามคำว่า “โบราณสถาน” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่บัญญัติว่า “โบราณสถาน” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ในทางศิลป ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้ ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย โดยเป็นส่วนหนึ่งบริเวณท้ายอาคารวิหารวัดสอยดาว แต่มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพียงแต่ให้อำนาจอธิบดีกรมศิลปากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในการดูแล รักษา และควบคุมโบราณสถาน โดยห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้ายโบราณสถานหรือส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถาน หรือขุดค้นสิ่งใด ๆ หรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เท่านั้น มิได้ทำให้ที่ดินพิพาทมีลักษณะต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามที่กำหนดในข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อการดำเนินการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๖ เลขที่ดิน ๓๓ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ให้แก่นาง ย. และนาง ส. เป็นการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้ว จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมทั้งพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างนี้เป็นพื้นที่ทับซ้อนกับแนวเขตอนุรักษ์โบราณสถานวัดสอยดาว ซึ่งกรมศิลปากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้สำรวจและจัดทำแนวเขตอนุรักษ์ไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนโบราณสถานวัดสอยดาวตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฯ แต่เมื่อโบราณสถานวัดสอยดาวเป็นอสังหาริมทรัพย์

ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะของการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของโบราณสถาน วัดสอยดาวนั้น เป็นประโยชน์ในทางศิลป ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี จึงเป็นโบราณสถานตามความ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้ายโบราณสถานหรือส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถาน หรือขุดค้นสิ่งใด ๆ หรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณา ผลการขุดตรวจทางโบราณคดีข้างต้นแล้วจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอาคารร้านค้าและที่พักอาศัยในบริเวณที่ดินที่ทับซ้อนกับแนวเขต อนุรักษ์โบราณสถานวัดสอยดาว หากผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะขออนุญาตปลูกสร้างอาคารร้านค้า และที่พักอาศัยในบริเวณอื่นของที่ดินดังกล่าว ให้ประสานกับสำนักศิลปากรที่ ๗ เชียงใหม่ เพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไป คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว แจ้งตามหนังสือกรมศิลปากร ที่ วธ ๐๔๐๑/๑๐๑๑ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายเดียวกันแล้วมีความเห็นว่าอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี แจ้งตามหนังสือ กรมศิลปากร ที่ วธ ๐๔๐๑/๑๔๘๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นกัน และเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามลำดับเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๘๙/๒๕๖๘)

คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๑.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑.๑.๑ กรณีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ กรณีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ

เมื่อการดำเนินการออกโฉนดที่ดินยังไม่สิ้นสุดและยังไม่ได้ชื้อที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดียื่นขอออกโฉนดที่ดินนั้นเป็นที่สาธารณประโยชน์ตามที่ผู้คัดค้านหรือไม่ การเปิดเผยชื่อผู้ให้ถ้อยคำตลอดจนถ้อยคำของพยานอาจมีผลทำให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานหรือให้ข้อเท็จจริงหรือให้ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาไม่กล้ามาเป็นพยานหรือมาให้ถ้อยคำ หรืออาจมีผลกระทบต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอื่น ทำให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ไม่ได้ข้อเท็จจริงที่จำเป็นและเพียงพอในการวินิจฉัยตามอำนาจหน้าที่ การเปิดเผยถ้อยคำพยานบุคคลตามคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี จึงอาจจะเป็นอุปสรรคและส่งผลต่อการพิจารณาดำเนินการออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวได้ อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์คำขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงนายอำเภอเชียงใหม่ของขอคัดสำเนาถ้อยคำของพยานบุคคลจำนวน ๑๔ ราย ที่ได้ให้ถ้อยคำในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของอำเภอเชียงใหม่กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินทับที่ดินสาธารณประโยชน์ บริเวณบ้านสถาน หมู่ที่ ๑ ตำบลสถาน อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ แต่นายอำเภอเชียงใหม่มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขออาจส่งผลให้การตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีการขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวไม่อาจสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงไม่สามารถคัดสำเนาบันทึกปากคำให้การของพยานให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ต่อมา คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้พิจารณามีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอออกโฉนดที่ดิน ในที่ดินที่ไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมในพื้นที่บ้านสถาน หมู่ที่ ๑ ฯลฯ ตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน-เชียงราย ซึ่งศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน-เชียงราย ได้ทำการรังวัดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่มีผู้คัดค้านว่ามีการนำรังวัดทับเหมือง สาธารณประโยชน์ จึงมีหนังสือขอให้นายอำเภอเชียงของตรวจสอบสภาพที่ดินดังกล่าว ซึ่งได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบที่ดินและสอบถามข้อเท็จจริงจากบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและผู้รู้เห็น ถึงความเป็นมาของที่ดินบริเวณดังกล่าวจำนวน ๑๔ ราย และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทราบว่ายานบุคคล บางรายดังกล่าวได้ให้ข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นเท็จ จึงได้มีหนังสือถึงนายอำเภอเชียงของขอคัด สำเนาบันทึกถ้อยคำของยานบุคคลจำนวน ๑๔ ราย แต่ได้รับการปฏิเสธ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นบันทึกถ้อยคำของยานบุคคลจำนวน ๑๔ ราย ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นข้อมูลข่าวสาร ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงจัดทำขึ้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเป็นมา ของที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดิน ตามที่ศูนย์อำนวยการฯ มีหนังสือขอให้นายอำเภอเชียงของ ตรวจสอบ รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดิน ทั้งหมด เพื่อให้ศูนย์อำนวยการฯ พิจารณาและมีคำสั่งคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีต่อไป และขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอคัดถ่ายถ้อยคำของยานบุคคลนั้น การพิจารณาคำขอออกโฉนดที่ดินให้แก่ ผู้ฟ้องคดียังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งอาจมีการสอบสวนพยานเพิ่มเติม แม้การเปิดเผยถ้อยคำของยานบุคคล ทั้งสิบสี่รายจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟ้องคดีในการได้ข้อเท็จจริงเพื่อโต้แย้งหรือสนับสนุนให้ศูนย์อำนวยการฯ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่การเปิดเผยถ้อยคำของยานบุคคลตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอดังกล่าว อาจมีผลให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานหรือให้ข้อเท็จจริงหรือถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา ของศูนย์อำนวยการฯ ไม่กล้ามาเป็นพยานหรือให้ถ้อยคำ หรืออาจมีผลกระทบต่อการแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานอื่น ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงที่จำเป็นและเพียงพอในการวินิจฉัยความผิดตามอำนาจ หน้าที่ ซึ่งหากนายอำเภอเชียงของเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวในขั้นตอนนี้ จะเป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน เสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ อันเป็นข้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐมีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการฯ นายอำเภอเชียงของจึงมีอำนาจที่จะมีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ ซึ่งตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้เป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ นอกจากนั้น แม้บันทึกถ้อยคำของยานบุคคลจำนวน ๑๔ รายดังกล่าว จะมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดี ขอออกโฉนดที่ดินก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดี ที่มีชื่อผู้ฟ้องคดี หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดี อันจะถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้สิทธิขอตรวจดู หรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเองตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

ข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาโดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วเห็นว่า การดำเนินการออกโฉนดที่ดินยังไม่สิ้นสุดและยังไม่ได้ข้อยุติว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์ ตามที่มีผู้คัดค้านหรือไม่ การเปิดเผยชื่อผู้ให้ถ้อยคำตลอดจนถ้อยคำของพยานอาจจะเป็นการอุปสรรค และส่งผลต่อการพิจารณาดำเนินการออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวของศูนย์อำนวยการฯ อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์คำขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๗๒/๒๕๖๗)

๑.๑.๓ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

เมื่อเอกสารการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานได้ใช้ข้อมูลในเอกสารดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครู เอกสารการประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้ทราบเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสายชั้น และเมื่อเอกสารดังกล่าวอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐ จึงมีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อเอกสารดังกล่าวมิใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ หรือที่ต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่ข้าราชการครูผู้ได้รับการประเมินเงินเดือนที่ประสงค์จะได้รับข้อมูลดังกล่าวต้องยื่นคำขอให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อบุคคลดังกล่าวมีหนังสือขอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ภายในเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้ห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ดังนั้น หากเอกสารถูกทำลายไปแล้วจริงตามที่ผู้อำนวยการโรงเรียนกล่าวอ้าง กรณีก็ย่อมสามารถจัดทำเอกสารขึ้นมาใหม่ตามเอกสารฉบับเดิมเพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ขอได้ การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนไม่เปิดเผยข้อมูลการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผู้ประเมินได้จัดทำขึ้นเฉพาะในส่วนของผู้ขอดังกล่าว จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู โรงเรียนอนุบาล ข. เมื่อมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือน ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคะแนนประเมินสูงสุดร้อยละ ๙๘ ของสายชั้น จึงขอตรวจดูเอกสารที่ใช้พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนหลายรายการ ซึ่งได้รับข้อมูลตามที่ขอจำนวนหนึ่ง แต่ยังขาดแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอน ที่คณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (คณะกรรมการกลั่นกรอง) ใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล ข. ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ (๑ เมษายน ๒๕๕๕) ครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๕๕ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) และเหตุผลการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ (๑ เมษายน ๒๕๕๕) และครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งของผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล ข. (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางส่วนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หลังจากนั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีคัดถ่ายสำเนาเอกสารได้ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเอกสารที่ห้องปฏิบัติงานของผู้ถูกฟ้องคดี แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดียังคงไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ สำหรับเอกสารการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาล ข. ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) ที่หัวหน้าสายชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้จัดทำขึ้น นั้น แม้ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้บุคคลอื่นประเมินผลการปฏิบัติงานแทนก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โดยมอบหมายให้หัวหน้าสายชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสายชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) กรณีจึงมีลักษณะเป็นการมอบอำนาจในการประเมินผลการปฏิบัติงานให้บุคคลที่มีรายชื่อตามคำสั่งดังกล่าวเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานแทนผู้ถูกฟ้องคดี การมอบอำนาจดังกล่าวจึงสามารถกระทำได้ตามหลักการบริหารงานทั่วไป ดังนั้น เมื่อหัวหน้าสายชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประเมินได้นำข้อมูลผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน เอกสารการประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้ทราบเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสายชั้น และเมื่อเอกสารดังกล่าวอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ส่วนการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอนของโรงเรียนอนุบาล ข. ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ (๑ เมษายน ๒๕๕๕) แม้ไม่ปรากฏคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน รวมถึงคำสั่งมอบหมายให้หัวหน้าสายชั้นเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสายชั้น แต่จากข้อเท็จจริงในคดีเชื่อได้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานของ

ข้าราชการครู ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ (๑ เมษายน ๒๕๕๕) มีขั้นตอนและกระบวนการเช่นเดียวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) ดังนั้น ข้อมูลแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอน ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ (๑ เมษายน ๒๕๕๕) ที่หัวหน้าสายชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ประเมินได้จัดทำขึ้น จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ เช่นกัน

เมื่อเอกสารพิพาทเป็นเอกสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มอบหมายให้หัวหน้าสายชั้นและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดโรงเรียนอนุบาล ข. เอกสารพิพาทจึงมีลักษณะเป็นเอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ ถือเป็นหนังสือราชการตามข้อ ๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งความในข้อ ๕๗.๔ ของระเบียบดังกล่าว ประกอบกับตารางกำหนดอายุการเก็บเอกสารบริหารงานบุคคลที่กำหนดโดยหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร ลำดับที่ ๑๒ กำหนดให้มีอายุการเก็บรักษาไม่น้อยกว่า ๕ ปี และการจะทำลายเอกสารพิพาทจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖๖ ถึงข้อ ๗๐ ของระเบียบเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ยอมรับว่าขั้นตอนการทำลายหนังสือราชการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวางแนวปฏิบัติไว้เหมือนกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและตารางกำหนดอายุการเก็บเอกสารบริหารงานบุคคลดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า เอกสารดังกล่าวไม่เป็นเอกสารราชการ ไม่ต้องทำการเก็บรักษาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กับทั้งได้ทำลายเอกสารดังกล่าวไปแล้วจึงไม่อาจจัดทำเอกสารขึ้นมาใหม่ได้นั้น ถือเป็นการปิดความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อเอกสารพิพาทมิใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ หรือที่ต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำขอให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในเวลาอันสมควร ดังนั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทำลายเอกสารพิพาทเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยระเบียบที่เกี่ยวข้อง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่พ้นจากหน้าที่ที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ นอกจากนี้ มาตรา ๑๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มิได้ห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ หากเอกสารพิพาทถูกทำลายไปแล้วจริง ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมสามารถจัดทำเอกสารขึ้นมาใหม่ตามเอกสารฉบับเดิมเพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ กรณีนี้จึงเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เปิดเผยข้อมูลแบบประเมิน

ผลการปฏิบัติงานเฉพาะในส่วนของผู้ฟ้องคดีในการเลื่อนขึ้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๑ ปี ๒๕๕๖ ที่หัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เป็นผู้ประเมิน ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ส่วนเอกสารการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการรายอื่นถือเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล อันเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนของผู้ฟ้องคดีอื่นจึงถือเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อีกทั้ง ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลแบบประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวในส่วนของผู้ฟ้องคดีอื่นให้ผู้ฟ้องคดีทราบ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๖/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่))

๑.๒ ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

เมื่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีเพื่อประกอบการบังคับคดี เป็นข้อมูลข่าวสารที่สำนักงานประกันสังคมได้มาเนื่องจากนายจ้างของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้เพื่อประโยชน์ของนายจ้างและลูกจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของสำนักงานประกันสังคมซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ และเมื่อข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าทำงานที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติการทำงานของลูกจ้างซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล จึงเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ทั้งนี้ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ต้องห้ามไม่ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของลูกจ้างที่เป็นเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

การที่นายจ้างได้ให้ข้อมูลดังกล่าวแก่สำนักงานประกันสังคมก็เพียงเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เท่านั้น ไม่ได้เป็นการอนุญาตหรือยินยอมให้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อการอื่น จึงถือว่านายจ้างผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์ให้สำนักงานประกันสังคมนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองไม่ให้เปิดเผย หรือที่ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ทั้งนี้ แม้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟ้องคดีในการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของลูกจ้างซึ่งเป็นประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง และทำให้นายจ้างและลูกจ้างขาดความเชื่อถือต่อระบบประกันสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคมที่มีหน้าที่บริหารจัดการระบบประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างในการ

ให้การสงเคราะห์ลูกจ้างตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นการทำให้สำนักงานประกันสังคมต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูล ที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะมาสืบหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในทางแพ่งอันส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงที่อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายประกันสังคมเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ เมื่อคำนึงถึงการ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว สำนักงานประกันสังคมย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๒ เพื่อขอ ข้อมูลสถานที่ประกอบการของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีตามบัญชีรายชื่อลูกหนี้ จำนวน ๙ ราย เพื่อประกอบการบังคับคดี ซึ่งสำนักงานประกันสังคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้อำนวยการสำนักงาน ประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่า ข้อมูลประวัติการทำงานของผู้จ้าง ผู้ประกันตน สถานที่ทำงานในฐานะข้อมูลของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หากไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูล ไม่อาจเปิดเผย ข้อมูลได้ตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการ นำไปเปิดเผยต่อผู้อื่นตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งต่อมาคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัย ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลสถานที่ประกอบการของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ของผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นส่วนราชการ สังกัดกระทรวงแรงงาน จึงเป็น หน่วยงานของรัฐ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของบริษัท ไทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (ผู้ฟ้องคดี) จำนวน ๙ ราย เป็นข้อมูลข่าวสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มาเนื่องจากนายจ้างของลูกหนี้ดังกล่าวได้ให้ไว้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อประโยชน์ของนายจ้างและ ลูกจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ และข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ประกอบการซึ่งระบุ รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งสถานที่ประกอบการของลูกหนี้ เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าทำงาน ที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติการทำงานของผู้จ้างซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล จึงเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ เมื่อข้อมูลข่าวสารที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เปิดเผยเป็นข้อมูลข่าวสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มาจากการที่ นายจ้างได้ให้ไว้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างในการให้การสงเคราะห์

ลูกจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ และเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล จึงต้องห้ามไม่ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของลูกจ้างที่เป็นเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้น ตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และในคดีนี้ไม่ปรากฏว่า ลูกจ้างได้ให้ความยินยอมดังกล่าว ทั้งผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ไม่ใช่ศาล หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อมูลดังกล่าวตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือเป็นการขอข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ตามอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับไม่ใช่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ หรือเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองแรงงาน หรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี และการที่นายจ้างได้ให้ข้อมูลดังกล่าวแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็เพียงเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น ไม่ได้เป็นการอนุญาตหรือยินยอมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อการอื่น จึงถือว่านายจ้างผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น จึงเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองไม่ให้เปิดเผย หรือที่ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และแม้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟ้องคดีในการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลก็ตาม แต่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของลูกจ้างซึ่งเป็นประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง และทำให้นายจ้างและลูกจ้างขาดความเชื่อถือต่อระบบประกันสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีหน้าที่บริหารจัดการระบบประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างในการให้การสงเคราะห์ลูกจ้างตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นการทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามาสืบหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในทางแพ่งอันส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงที่อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายประกันสังคมเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๑/๒๕๖๗)

ข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและการโอนเงินเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลอันแสดงให้เห็นถึงฐานะการเงิน จึงเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีส่วนได้เสียหรือต้องการข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนอย่างไร การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

กรณีข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าของบัญชียินยอมเปิดเผยเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคารให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยความยินยอมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการดำเนินการระหว่างธนาคารกับผู้มีสิทธิรับเงิน ซึ่งจะต้องให้ความยินยอมเพื่อที่จะโอนเงินระหว่างกันได้ จึงมิใช่เป็นการยินยอมให้เปิดเผยโดยทั่วไปต่อสาธารณะ ถือไม่ได้ว่าบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้นได้ให้ความยินยอมให้เปิดเผยไว้ล่วงหน้าแล้วตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์กรณีผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงธนาคารกรุงไทยขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากของนาย ข. ในฐานะคณะกรรมการการร่างกฎหมาย เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานส่งศาลปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งธนาคารกรุงไทยพิจารณาแล้วได้ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒ ให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อข้อมูลข่าวสารที่ผู้ฟ้องคดียื่นขอจากธนาคารกรุงไทยในส่วนของนาย ข. ได้แก่ (๑) ข้อมูลบัญชีเงินฝากของนาย ข. อันเป็นข้อมูลแสดงฐานะทางการเงินของผู้ใช้บริการธนาคารดังกล่าว (๒) ข้อมูลว่ามีการโอนเงินผ่านบัญชีเงินฝากของนาย ข. ไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด หรือไม่ และ (๓) ข้อมูลเกี่ยวกับการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากของนาย ข. ไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด ว่า โอนเงินไปบัญชีใด จำนวนเงินเท่าใด สาขาใด นั้น เป็นข้อมูลการทำธุรกรรมของลูกค้าของธนาคาร ข้อมูลข่าวสารทั้งสามรายการดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลอันแสดงให้เห็นถึงฐานะการเงิน จึงมีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวถือเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล และผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีส่วนได้เสียหรือมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารดังกล่าว หรือต้องการข้อมูลข่าวสารไปเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนอย่างไร เพียงแต่อ้างว่าต้องการข้อมูลข่าวสารตามคำขอเพื่อนำไปพิสูจน์เส้นทางการเงินของนาย ข. เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการยื่นต่อหน่วยงานของรัฐอื่นต่อไป และจะได้ใช้เปรียบเทียบกับกรณีที่นาย ข. ส่งไม่ฟ้องในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นโจทก์ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้ง การที่นาย ข.

ยินยอมเปิดเผยเลขที่บัญชีเงินฝากของตนให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ความยินยอมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการดำเนินการระหว่างธนาคารกับผู้มีสิทธิรับเงิน ซึ่งจะต้องให้ความยินยอมเพื่อที่จะโอนเงินระหว่างกันได้ แต่ไม่ใช่เป็นการยินยอมให้เปิดเผยโดยทั่วไปต่อสาธารณะ และการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคารของนาย ข. จากการที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้ปกปิดเลขที่บัญชีเงินฝากไว้ ทั้งที่คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเฉพาะคำตอบและเบี้ยประชุมของนาย ข. ในฐานะคณะกรรมการการร่างกฎหมายเท่านั้น และนาย ข. ได้มีหนังสือคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนเองด้วย จึงถือไม่ได้ว่านาย ข. ได้ให้ความยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลเป็นหนังสือไว้ล่วงหน้าตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สำหรับข้อมูลข่าวสารที่ยื่นขอจากธนาคารกรุงไทยว่า นอกจากบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย สาขาสุรวงศ์ แล้ว สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด มีบัญชีเงินฝากกับธนาคารกรุงไทยที่สาขาจามจุรีสแควร์หรือไม่ เป็นเพียงการสอบถามข้อเท็จจริงว่ามีการโอนเงินผ่านบัญชีเงินฝากหรือไม่ อย่างไร จึงไม่ใช่เป็นการขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๙๗/๒๕๖๘)

๒. การขอเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

๑. ภาษีอากร

- ภาษีสรรพสามิต

เมื่อเหตุผลในกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เพิ่มอัตราภาษียาเส้นจากที่เคยจัดเก็บในอัตรา ๐.๐๐๕ บาทต่อกรัม เป็นจัดเก็บในอัตรา ๐.๑๐ บาทต่อกรัม เนื่องจากผู้มีอำนาจในการออกกฎกระทรวงดังกล่าวเห็นว่า การกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ายาสูบไม่ว่าจะเป็นบุหรี่ซิการ์แรตหรือยาเส้นหรืออื่น ๆ จำเป็นต้องมีอัตราภาษีที่ใกล้เคียงกันเพื่อความเป็นธรรมระหว่างยาสูบทุกประเภท และเหตุที่กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดอัตราภาษียาเส้น ๐.๐๐๕ บาทต่อกรัม ต่ำกว่าอัตราภาษีบุหรี่ยาสูบ เพราะในขณะนั้นต้องการขยายฐานภาษีให้ครอบคลุมไปถึงยาเส้นพันธุ์พื้นเมืองที่ไม่เคยจัดเก็บภาษีมามาก่อน ต่อมา เมื่อมีการจัดเก็บภาษีไปช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงได้ออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเพิ่มอัตราภาษียาเส้น เป็นจัดเก็บในอัตรา ๐.๑๐ บาทต่อกรัม ซึ่งก็ยังคงต่ำกว่าภาษีบุหรี่ยาสูบอยู่ดี แต่ก็เป็นการลดช่องว่างอัตราภาษีสรรพสามิตประเภทสินค้ายาสูบได้ระดับหนึ่งกรณีเป็นเหตุผลที่รับฟังได้ และถือไม่ได้ว่าเป็นการกำหนดอัตราภาษีที่เกินกว่าความจำเป็นและเพิ่มภาระให้แก่ประชาชน

นอกจากนี้ สำหรับกรณีที่กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ขยายเวลาในการจัดเก็บภาษีบุหรี่ยาสูบตามกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ จากเดิมที่กำหนดให้เริ่มจัดเก็บภาษีตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๔๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นให้เริ่มจัดเก็บภาษีในอัตราดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป เมื่อพิจารณาเหตุผลของการขยายระยะเวลาดังกล่าวที่ว่า เนื่องมาจากในขณะนั้นปริมาณการบริโภคบุหรี่ยาสูบมีจำนวนลดลง ทำให้การจัดเก็บภาษีบุหรี่ยาสูบตามมูลค่าโดยแยกเป็น ๒ อัตรา คือ (๑) ราคาขายปลีกไม่เกินซองละ ๖๐ บาท จัดเก็บภาษีตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๒๐ และ (๒) ราคาขายปลีกเกินซองละ ๖๐ บาท จัดเก็บภาษีตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๔๐ ตามกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงยังคงมีความเหมาะสมและไม่มีความจำเป็นต้องปรับเพิ่มอัตราภาษีบุหรี่ยาสูบตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๔๐ เป็นอัตราเดียวตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็มีเหตุผลที่รับฟังได้เช่นเดียวกัน และถือไม่ได้ว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายบุหรี่ยาสูบ อันเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

เมื่อการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดอัตราภาษียาสูบดังกล่าว ถือเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจของรัฐมนตรีฯ ที่สามารถกระทำได้ตามความเหมาะสมและตามนโยบายของรัฐบาล เมื่ออัตราภาษีดังกล่าวไม่เกิน อัตราตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตฯ ที่กำหนดไว้ใน ตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ ประเภท ๑๔.๐๑ ยาสูบ อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ ๙๐ และตามปริมาณ ๕ บาทต่อปริมาณหนึ่งชิ้น หนึ่งอัน หรือหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม และหรือ ต่อปริมาณหนึ่งมวน กรณีจึงถือได้ว่ากฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบการผลิตยาสูบ ประเภทยาเส้น ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอน กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยกล่าวอ้างเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวม ๒ ประการ ประการแรก ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเดิมผู้ฟ้องคดี ต้องเสียภาษียาเส้นตามกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ในอัตรา ๐.๐๐๕ บาทต่อกรัม แต่เมื่อกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ออกมาใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีต้องเสียภาษียาเส้นในอัตรา ๐.๑๐ บาทต่อกรัม ซึ่งสูงกว่าอัตราภาษีเดิม ถึง ๒๐ เท่า เป็นการกำหนดอัตราภาษีที่สูงมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น อันเป็นการเพิ่มภาระภาษี ให้แก่ประชาชน และประการที่สอง กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียภาษียาเส้นทันที แต่กฎกระทรวง ฉบับดังกล่าวได้ขยายเวลาในการจัดเก็บภาษีบุหรี่ซิการ์เรตออกไปโดยให้มีผลใช้บังคับในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายบุหรี่ซิการ์เรต อันเป็นการ เลี่ยงปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เมื่อพิจารณาเหตุผลที่ต้องเพิ่มอัตราภาษียาเส้นจาก ๐.๐๐๕ บาทต่อกรัม เป็น ๐.๑๐ บาทต่อกรัม ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับ) กล่าวอ้างในสำนวนคดีแล้ว เห็นว่า ข้อกล่าวอ้างประการแรกที่ว่า การกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ายาสูบไม่ว่าจะเป็นบุหรี่ซิการ์เรตหรือยาเส้น หรืออื่น ๆ จำเป็นต้องมีอัตราภาษีที่ใกล้เคียงกันเพื่อความเป็นธรรมระหว่างยาสูบทุกประเภท และเหตุที่ กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดอัตราภาษียาเส้น ๐.๐๐๕ บาทต่อกรัม ต่ำกว่าอัตราภาษีบุหรี่ซิการ์เรตมาก เพราะในขณะนั้นต้องการขยายฐานภาษี ให้ครอบคลุมไปถึงยาเส้นพันธุ์พื้นเมืองที่ไม่เคยจัดเก็บภาษีมามาก่อน ต่อมา เมื่อมีการจัดเก็บภาษี ไปช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงได้ออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเพิ่มอัตราภาษียาเส้นจากที่เคยจัดเก็บในอัตรา ๐.๐๐๕ บาทต่อกรัม ซึ่งต่ำกว่า ภาษีบุหรี่ซิการ์เรตมาก เป็นจัดเก็บในอัตรา ๐.๑๐ บาทต่อกรัม ซึ่งก็ยังคงต่ำกว่าภาษีบุหรี่ซิการ์เรตอยู่ดี แต่ก็เป็นการลดช่องว่างอัตราภาษีสรรพสามิตประเภทสินค้ายาสูบได้ระดับหนึ่ง เป็นเหตุผลที่รับฟังได้ และถือไม่ได้ว่าเป็นการกำหนดอัตราภาษีที่เกินกว่าความจำเป็นและเพิ่มภาระให้แก่ประชาชน ส่วนเหตุผล ประการที่สองที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่า การที่กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖)

พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ขยายเวลาในการจัดเก็บภาษีบุหรี่ซิการ์เรตตามกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น เนื่องจากในขณะนั้นปริมาณการบริโภคบุหรี่ซิการ์เรตมีจำนวนลดลง ทำให้การจัดเก็บภาษีบุหรี่ซิการ์เรตตามมูลค่าโดยแยกเป็น ๒ อัตรา คือ (๑) ราคาขายปลีกไม่เกินของละ ๖๐ บาท จัดเก็บภาษีตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๒๐ และ (๒) ราคาขายปลีกเกินของละ ๖๐ บาท จัดเก็บภาษีตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๔๐ ตามกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงยังคงมีความเหมาะสมและไม่มีความจำเป็นต้องปรับเพิ่มอัตราภาษีบุหรี่ซิการ์เรตตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๔๐ เป็นอัตราเดียวตามเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็มีเหตุผลที่รับฟังได้เช่นเดียวกัน และถือไม่ได้ว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายบุหรี่ซิการ์เรต อันเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ประกอบกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดอัตราภาษียาสูบดังกล่าว ถือเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สามารถกระทำได้ตามความเหมาะสม และตามนโยบายของรัฐบาล เมื่ออัตราภาษีดังกล่าวไม่เกินอัตราตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดไว้ในตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ ประเภท ๑๔.๐๑ ยาสูบ อัตราภาษีตามมูลค่า ร้อยละ ๙๐ และตามปริมาณ ๕ บาทต่อปริมาณหนึ่งชิ้น หนึ่งอัน หรือหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม และหรือต่อปริมาณหนึ่งมวน กรณีจึงถือได้ว่า กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟร. ๔/๒๕๖๗)

การออกประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง การตีความประเภทสินค้ายาสูบตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ แม้จะมีผลทำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการผลิตยาสูบได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการตีความโดยต้องเสียอัตราภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นจากที่ควรจะเป็น แต่ก็เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ายาสูบในพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ ๑๔ ท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรมกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้นำเข้ายาสูบทั้งระบบ การออกประกาศดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการผลิตยาสูบจากอธิบดีกรมสรรพสามิต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง การตีความประเภทสินค้ายาสูบตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ตีความประเภทสินค้ายาสูบในพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ ๑๔ ท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ ๑ ให้ยาเส้น และวัตถุที่ใช้ปรุงหรือปนกับยาเส้นนอกจากน้ำ ที่นำมาผสมกัน ไม่ว่าจะบรรจุในซองเดียวกันหรือไม่ก็ตาม เป็นสินค้ายาสูบชนิดยาเส้นปรุง ในตอนที่ ๑๔ ตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตด้วย ข้อ ๒ ให้ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง และกระดาษหรือวัตถุที่ห่อหุ้มแท่งกระดาษหรือใบยาแห้งหรือยาอัดซึ่งใช้มวนยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ที่นำมาผสมกัน ไม่ว่าจะบรรจุในซองเดียวกันหรือไม่ก็ตาม เป็นสินค้ายาสูบ ชนิดบุหรี่ซิการ์เรต ในตอนที่ ๑๔ ตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตด้วย

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การตีความดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้ผู้ประกอบกิจการผลิตยาสูบได้รับผลกระทบจากการตีความโดยต้องเสียอัตราภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นจากที่ควรจะเป็น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศกรมสรรพสามิตดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๑.๑ (๓) ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การตีความประเภทสินค้า และการบริการตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๐ ออกประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง การตีความประเภทสินค้ายาสูบตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการผลิตยาสูบได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการตีความดังกล่าว ต้องเสียอัตราภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นจากที่ควรจะเป็น กล่าวคือ ยาเส้นที่จำหน่ายพร้อมวัตถุที่ใช้ปรุงหรือปนกับยาเส้นนอกจากนี้ไม่ว่าจะบรรจุในซองเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ถูกจัดประเภทเป็นสินค้ายาสูบชนิดยาเส้นปรุง ต้องเสียภาษีสรรพสามิตตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๑๐ หรือ ๑.๒๐ บาท ต่อหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม หรือในกรณีที่เปื่อยยาเส้นที่ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบทำจากใบยาที่ปลูกและหั่นเองและได้ขายยาเส้นนั้นแก่ผู้ประกอบการยาสูบหรือเสียตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๐ บาท หรือ ๐.๐๐๕ บาท ต่อหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม ในกรณีที่เปื่อยยาเส้นอื่น ส่วนยาเส้นหรือยาเส้นปรุงและกระดาศหรือวัตถุที่ทำขึ้นแทนกระดาศหรือใบยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งใช้มวนยาเส้นหรือยาเส้นปรุงที่นำมารวมกันไม่ว่าจะบรรจุในซองเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ถูกจัดประเภทเป็นสินค้ายาสูบชนิดบุหรี่ยาเส้น ต้องเสียภาษีสรรพสามิตในกรณีที่มวนราคาขายปลีกแนะนำไม่เกินซองละ ๖๐ บาท ตามมูลค่าร้อยละ ๒๐ หรือ ๑.๒๐ บาท ต่อหนึ่งมวน และกรณีที่มวนราคาขายปลีกแนะนำเป็นซองละ ๖๐ บาท ตามมูลค่าร้อยละ ๔๐ หรือ ๑.๒๐ บาท ต่อหนึ่งมวน ให้เสียอัตราภาษีในอัตราร้อยละ ๔๐ หรือ ๑.๒๐ บาท ต่อหนึ่งมวน จากที่เคยเสียอัตราภาษีสรรพสามิตยาสูบประเภทยาเส้นตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๐ หรือ ๐ บาท ต่อหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม หรือในกรณีที่เปื่อยยาเส้นที่ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบทำจากใบยาที่ปลูกและหั่นเองและได้ขายยาเส้นนั้นแก่ผู้ประกอบการยาสูบเสียตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๐ บาท หรือ ๐.๐๐๕ บาท ต่อหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม ในกรณีที่เปื่อยยาเส้นอื่นและที่เคยเสียภาษีสรรพสามิตยาสูบ ประเภทยาเส้นปรุง ตามมูลค่าในอัตราร้อยละ ๑๐ หรือ ๑.๒๐ บาท ต่อหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม ตามลำดับ ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ายาสูบในพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ ๑๔ ท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรมกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้นำเข้ายาสูบทั้งระบบ ดังนั้น การออกประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง การตีความประเภทสินค้ายาสูบตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๕/๒๕๖๓)

๒. ค่าธรรมเนียม

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูและเป็นสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ได้ชำระค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน ๕๐๐ บาท และค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวน ๕๐๐ บาท ต่อมา ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ ยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแก่ครูซึ่งเป็นสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอยู่ในหลักเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขอคืนเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวต่อคุรุสภา คุรุสภาจึงต้องคืนเงินค่าธรรมเนียมให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้คุรุสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) คืนเงินค่าธรรมเนียมประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้จรรยาบรรณวิชาชีพครูและสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ต่อมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ขึ้นใช้บังคับ โดยบัญญัติให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและชำระค่าธรรมเนียม ได้แก่ เงินค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน ๕๐๐ บาท และเงินค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ศึกษานิเทศก์) จำนวน ๕๐๐ บาท หลังจากนั้น ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ กำหนดให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแก่ครู ซึ่งเป็นสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ อยู่แล้ว ก่อนพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดี ขอคืนเงินค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่ามีหลักฐานการส่งคืนเงินค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยส่งจ่ายเป็นตั๋วแลกเงิน เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๘ และได้จัดส่งตั๋วแลกเงินไปให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่ โดยปรากฏหลักฐานรายการเคลื่อนไหวทางบัญชีว่า เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ มีการนำเงินเข้าฝากในบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยการโอน (CDTR-Cash deposit transfers) จำนวน ๖,๐๐๐ บาท อันเป็นยอดเงินจำนวนเดียวกันกับที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งจ่ายให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานที่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีการคืนเงินค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพครู จำนวน ๕๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังคง

ต้องรับผิดชอบเงินค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๕๐๐ บาท นอกจากนี้ แม้กฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกตามความในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งกำหนดให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุม จะมีขึ้นภายหลังจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒)ฯ ก็ตาม แต่ก็ไม่มีข้อความใดกำหนดว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแต่อย่างใด อีกทั้งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมอื่นด้วยเช่นกัน ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศให้ขอเงินคืนค่าธรรมเนียมตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม พ.ศ. ๒๕๔๙ ใช้บังคับ และต่อมาได้มีประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เรื่อง การขอคืนเงินค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้ผู้มีสิทธิสามารถยื่นคำขอคืนเงินค่าธรรมเนียมประกอบวิชาชีพครูได้ ภายในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒ กรณีจึงต้องถือว่าค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมอื่น (ฉบับละ ๕๐๐ บาท) ย่อมได้รับการยกเว้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นครูซึ่งเป็นสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ อยู่แล้ว ก่อนพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับ และดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมอื่น ได้ชำระค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และยังไม่ได้รับเงินคืน จึงย่อมมีสิทธิที่จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมอื่นเช่นกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าธรรมเนียมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมจำนวน ๑,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๕๒/๒๕๖๗)

เมื่อมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบกับข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้การยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อผ่านการฝึกอบรมมรรยาททนายความ หลักปฏิบัติเบื้องต้นในการว่าความ และการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายแล้ว โดยยื่นคำขอพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นทนายความ แต่คดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนได้ชำระค่าจดทะเบียนทนายความตั้งแต่วันสมัครเข้ารับการฝึกอบรมวิชาว่าความ รุ่นที่ ๒๖ จำนวน ๔,๐๐๐ บาท ซึ่งสภาพทนายความให้การว่าไม่มีระเบียบให้รับเงินค่าจดทะเบียนเป็นทนายความไว้ล่วงหน้าโดยที่ไม่มีคุณสมบัติครบถ้วน จึงยังไม่เคยออกไปเสร็จรับเงินค่าจดทะเบียนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติที่จะจดทะเบียนเป็นทนายความ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำใบเสร็จรับเงินมาแสดงจึงไม่อาจตรวจสอบต้นข้อใบเสร็จรับเงินได้ ประกอบกับการอ้างพยานบุคคลของผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ยืนยันการชำระค่าธรรมเนียมแทนเอกสารนั้น ไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นใบเสร็จรับเงินที่สภาพทนายความ

ได้ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีจริงหรือไม่ และไม่มีพยานเอกสารอันเป็นสำเนาใบเสร็จรับเงินมายืนยันประกอบ จึงเชื่อได้ว่าสภาพนายความไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมการรับใบอนุญาตให้เป็นนายความจากผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่สภาพนายความมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถขอคืนเงินค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนนายความไว้ล่วงหน้าได้จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้าฝึกอบรมวิชาว่าความ รุ่นที่ ๒๖ โดยอ้างว่าในวันสมัครได้วางเงินเป็นค่าจดทะเบียนนายความประเภทตลอดชีพ จำนวน ๓,๙๕๐ บาท และค่าบัตร จำนวน ๕๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท แต่เนื่องจากในวันปฐมนิเทศวันแรกผู้ฟ้องคดีแพ้เครื่องปรับอากาศเกิดอาการเจ็บป่วย จึงเข้าอบรมไม่ครบตามหลักสูตร และมีหนังสือถึงสภาพนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอคืนค่าธรรมเนียมดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถขอคืนได้ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อนายกสภาพนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คืนเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเป็นนายความล่วงหน้า จำนวน ๔,๐๐๐ บาท และให้พิจารณาคำขอประกอบอาชีพนายความของผู้ฟ้องคดีใหม่อีกครั้ง เมื่อพิจารณามาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบกับข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ แล้วเห็นว่า การยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นนายความจะกระทำได้อีกต่อเมื่อผ่านการฝึกอบรมมรรยาทนายความ หลักปฏิบัติเบื้องต้นในการว่าความ และการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายแล้ว โดยยื่นคำขอพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นนายความ แต่เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนได้ชำระค่าจดทะเบียนนายความตั้งแต่วันสมัครเข้ารับการฝึกอบรมวิชาว่าความ รุ่นที่ ๒๖ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่าไม่มีระเบียบให้รับเงินค่าจดทะเบียนเป็นนายความไว้ล่วงหน้าโดยที่ไม่มีคุณสมบัติครบถ้วน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่เคยออกใบเสร็จรับเงินค่าจดทะเบียนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติที่จะจดทะเบียนเป็นนายความ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำใบเสร็จรับเงินมาแสดง จึงไม่อาจตรวจสอบต้นขั้วใบเสร็จรับเงินได้ เนื่องจากเหตุเกิดมานาน ๒๐ ปีเศษ เอกสารย่อมถูกทำลายไปหมดแล้ว ส่วนกรณีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างพยานบุคคลเพื่อให้ยืนยันการชำระค่าธรรมเนียมแทนเอกสารนั้น ไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นใบเสร็จรับเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีจริงหรือไม่ จึงไม่อาจรับฟังได้อย่างแน่ชัดว่าค่ายืนยันของพยานบุคคลเชื่อถือได้หรือไม่ เนื่องจากไม่มีพยานเอกสารอันเป็นสำเนาใบเสร็จรับเงินมายืนยันประกอบ จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมการรับใบอนุญาตให้เป็นนายความ จำนวน ๔,๐๐๐ บาท จากผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถขอคืนเงินค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนนายความไว้ล่วงหน้าในรุ่นที่ ๒๖ ได้ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว นอกจากนี้ ในการขอจดทะเบียนเป็นนายความ ผู้ฟ้องคดีจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งการพิจารณาคำขอและการออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเป็นนายความ เป็นอำนาจหน้าที่และดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินายความฯ คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาคำขอประกอบอาชีพนายความของผู้ฟ้องคดีใหม่

อีกครั้งหนึ่ง หากผู้ฟ้องคดีเข้าชื่อยกเว้นโดยไม่ต้องสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติก่อนนั้น จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๔/๒๕๖๓)

๓. การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร

การที่อธิบดีกรมสรรพากรจะใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใด ๆ ได้นั้น จะต้องเป็นทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีเท่านั้น เมื่อที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษี อธิบดีกรมสรรพากรจึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งอายัดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่ผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังเจ้าพนักงานที่ดินให้ระงับการดำเนินการใด ๆ กับที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นเพียงหนังสือขอความร่วมมือเท่านั้น มิได้เป็นการแจ้งคำสั่งอายัดที่ดินของอธิบดีกรมสรรพากร ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินได้รับอายัดที่ดินโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงแล้วบันทึกข้อมูลการอายัดที่ดินทั้งสองแปลงลงในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต่อสิทธิในที่ดินที่จะจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินทั้งสองแปลง จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานแสดงถึงความเสียหายโดยตรง ศาลจึงไม่อาจกำหนดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจำนวนสองแปลงจากบริษัท จ. และได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอตรวจสอบหลักฐานการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสองโฉนดดังกล่าวว่า มีชื่อผู้ใดถือกรรมสิทธิ์ มีคำสั่งยึด อายัดหรือไม่ และขอคัดถ่ายเอกสารโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงต่อเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาประเวศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงทราบว่ามีที่ดินทั้งสองแปลงติดการอายัดในระบบคอมพิวเตอร์ตามหนังสือสรรพากร ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ วันที่อายัด ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ คัดค้านคำสั่งอายัดที่ดินดังกล่าวต่ออธิบดีกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาประเวศ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า การอายัดที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวเป็นการอายัดตามคำสั่งของกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดังนั้น การคัดค้านคำสั่งอายัดจึงต้องยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งโดยตรง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือกรมสรรพากร ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า การระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงยังมีอยู่ และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการเปลี่ยนแปลงชื่อผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งสองแปลงให้กลับมาเป็นของบริษัท ก. ตามคำพิพากษาของศาลภาษีอากรกลางคดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๔/๒๕๕๐ ส่วนกรณีนี้ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำสั่งอายัดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือกรมสรรพากร ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ชี้แจงผู้ฟ้องคดีโดยสรุปว่า คำพิพากษาศาลภาษีอากรกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๔/๒๕๕๐ ชี้ให้เห็นว่า ที่ดินพิพาทยังเป็นของ

บริษัท ก. ผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นบุคคลภายนอกไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินมาภายหลังจากที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องขอเพิกถอนการฉ้อฉล ดังนั้น กรณีบุคคลภายนอกได้สิทธิมาภายหลังที่เจ้าหน้าที่ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนนิติกรรมแล้ว บุคคลภายนอกจึงไม่ได้รับความคุ้มครองผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหมายบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลฎีกาอากรกลาง ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใด ๆ ได้นั้น จะต้องเป็นทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีเท่านั้น เมื่อผู้ค้างชำระภาษี คือ บริษัท ก. ซึ่งเดิมเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งสองแปลง แต่บริษัท ก. ได้ขายที่ดินดังกล่าวให้บริษัท จ. ไปก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นโจทก์ฟ้องบริษัท ก. ต่อศาลฎีกาอากร กรณีจึงถือได้ว่าที่ดินทั้งสองแปลงมิได้เป็นทรัพย์สินของบริษัท ก. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ออกคำสั่งอายัดที่ดินทั้งสองแปลง ซึ่งปัจจุบันผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับในคำชี้แจงว่าไม่ได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร ยึดหรืออายัดที่ดินดังกล่าว ศาลจึงไม่ต้องพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งอายัดที่ดินแต่อย่างใด และมีอาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำการใด ๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด ส่วนกรณีที่ผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่มีหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ระงับการทํานิติกรรมใด ๆ กับที่ดินทั้งสองแปลง แก่บุคคลภายนอก เป็นเพียงหนังสือขอความร่วมมือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ระงับการจดทะเบียนที่ดินทั้งสองแปลงตามข้อ ๙ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น มิได้เป็นการแจ้งคำสั่งอายัดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งได้กระทำในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีการกระทำการใด ๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายที่จะเป็นการกระทำละเมิด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ที่จะต้องแนะนำให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ไปดำเนินการยื่นคำขออายัดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามแบบ ท.ด. ๙ ตามข้อ ๕ ประกอบกับข้อ ๑๑ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว โดยแจ้งเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ตอบรับ พร้อมกับส่งหนังสือที่ขอให้ระงับการจดทะเบียนคืนไปให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ทราบ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ได้ยื่นคำขออายัดตามแบบ ท.ด. ๙ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับอายัดที่ดินโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงแล้วบันทึกข้อมูลการอายัดที่ดินทั้งสองแปลงลงในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาประเวศ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๓๕/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง การอายัดที่ดิน และเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเป็เหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต่อสิทธิในที่ดินที่จะจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม การที่กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๔) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องเป็นความเสียหายโดยตรงที่เกิดจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เท่านั้น แต่ความเสียหายต่อชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือทางธุรกิจ และฐานะการเงินมิได้เป็นความเสียหายโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่วนค่าเสียหายที่สูญเสียโอกาสทางธุรกิจในการขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดนั้น ผู้ฟ้องคดีเพียงแต่อ้างว่า ในช่วงที่ผ่านมามีผู้สนใจจะซื้อที่ดินทั้งสองแปลงพร้อมสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น โดยมีได้มีพยานหลักฐานอย่างใด ๆ ยืนยันต่อศาล จึงฟังไม่ได้ว่ามีความเสียหายในส่วนนี้ ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพิกถอนคำสั่งรับอายัดที่ดินโฉนดที่ดินทั้งสองแปลง และให้ดำเนินการนำข้อมูลการอายัดที่ดินทั้งสองแปลง ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาประเวศ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๓๕/๒๕๖๗)

บทที่ ๒๙

คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม

๑. การจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การทำงานของคนต่างด้าว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. สวัสดิการสังคม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๐ และประกาศฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการไว้เป็นการเฉพาะ โดยคนพิการทางการเห็น ไม่ครอบคลุมถึงบุคคลที่มีตาพิการหรือตาบอดเพียงข้างเดียว ตาบอดสี ตาเข และตาเหล่ ดังนั้น แม้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะได้มีการจ้างบุคคลที่ตาซ้ายบอดสนิท ส่วนตาขวาปกติ ซึ่งไม่เข้าลักษณะของผู้พิการทางสายตามตามพระราชบัญญัติและประกาศกระทรวงดังกล่าว จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการจ้างงานคนพิการตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ

เมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติที่มอบภาระหน้าที่ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสงเคราะห์คนพิการในการกิจหน้าที่ของรัฐ โดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกเป็นกฎกระทรวง และหากไม่สามารถรับคนพิการเข้าทำงานได้ จะต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจ้างงานคนพิการไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยขาดอีก ๑ คน จึงมีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำปี ๒๕๕๖ ตามระยะเวลาที่ไม่ได้จ้างคนพิการให้ครบถ้วน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด ประกอบกิจการจำหน่ายรถจักรยานยนต์ และเป็นนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จะต้องนำส่งเงินตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เห็นว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำปี ๒๕๕๖ เป็นเงินต้นจำนวน ๘๑,๐๐๐ บาท และต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

นับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จนถึงวันชำระ โดยอ้างเหตุว่าผู้ฟ้องคดีจ้างงานนาย ย. เป็นการจ้างคนพิการล่าช้าไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าได้นำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีลูกจ้างที่มีใช้คนพิการในสถานประกอบการ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒๘๓ คน ซึ่งจะต้องจ้างงานคนพิการจำนวน ๓ คน ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น และผู้ฟ้องคดีได้จ้างงานคนพิการไว้แล้วจำนวน ๓ คน ได้แก่ นาย ส. นาง ว. และนาย ย. แต่การจ้างนาย ย. เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการจ้างงานคนพิการล่าช้า และมีได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีจ้างงานคนพิการได้ครบถ้วนตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าการจ้างนาย ย. เป็นการจ้างต่อเนื่องจากคนพิการที่จ้างก่อนหน้านี้ คือ นาย ก. ที่มีอาการพิการตาซ้ายบอดสนิท ส่วนตาขวาปกติ แต่โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ และประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๐ และประกาศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการไว้เป็นการเฉพาะ โดยคนพิการทางการเห็นไม่ครอบคลุมถึงบุคคลที่มีตาพิการหรือตาบอดเพียงข้างเดียว ตาบอดสี ตาเข และตาเหล่ เมื่อนาย ก. เป็นผู้มีตาซ้ายบอดสนิท ส่วนตาขวาปกติ นาย ก. มิใช่คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็นตามความหมายของคนพิการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ และตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีจ้างนาย ก. เข้าทำงานในสถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จึงไม่อาจถือเป็นการจ้างงานคนพิการตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ เมื่อการจ้างนาย ก. ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การจ้างคนพิการ การที่ผู้ฟ้องคดีจ้างงานนาย ย. ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการจ้างงานคนพิการต่อเนื่องจากการจ้างนาย ก. ดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่อย่างใด เมื่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติที่มอบภาระหน้าที่ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสงเคราะห์คนพิการในการกิจหน้าที่ของรัฐ โดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกเป็นกฎกระทรวง หากไม่สามารถรับคนพิการเข้าทำงานได้ จะต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๕ ของกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงิน

ที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ การที่ข้อ ๕ ของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานต้องส่งเงินเข้ากองทุนฯ เป็นรายปี โดยต้องชำระภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ของแต่ละปี หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจ้างงานคนพิการไม่แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ของแต่ละปี แต่มีการดำเนินการจ้างงานคนพิการภายหลังระยะเวลาดังกล่าว นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องส่งเงินเข้ากองทุนฯ เป็นรายปี โดยมีอาจหักจำนวนค่าจ้างตามจำนวนวันที่จ่ายค่าจ้างไปจริงได้ ซึ่งเป็นการสร้างภาระให้แก่ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเกินสมควร ประกอบกับภายหลังได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงานและจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยหมายเหตุท้ายกฎกระทรวงดังกล่าวระบุเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ว่า เนื่องจากกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งกำหนดระยะเวลาในการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการคำนวณเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน และให้คนพิการสามารถหางานทำได้ในระหว่างปี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมวิธีการและระยะเวลาในการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กำหนดเรื่องการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในกรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการปฏิบัติไม่ครบตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดในภายหลังจากครบระยะเวลาในการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขอรับเงินที่ส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคืนได้ ดังนั้น เมื่อวินิจฉัยแล้วว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีจะต้องจ้างงานคนพิการจำนวน ๓ คน แต่ผู้ฟ้องคดีจ้างงานคนพิการแล้วจำนวน ๒ คน ไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำปี ๒๕๕๖ ตามระยะเวลาที่ไม่ได้จ้างคนพิการให้ครบถ้วนจำนวน ๑ คน ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับครั้งหลังสุดในปีก่อนปีที่มีหน้าที่ส่งเงินเข้ากองทุน (ปี พ.ศ. ๒๕๕๕) จำนวน ๒๔๑ บาท คูณด้วยจำนวน ๑๕๐ วัน คิดเป็นเงินจำนวน ๓๖,๑๕๐ บาท ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งตามหนังสือจังหวัดพัทลุง ที่ พท ๐๐๐๕/๗๔๔๔ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีจ่ายเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำปี ๒๕๕๖ เกินกว่าจำนวน ๓๖,๑๕๐ บาท จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๔๓/๒๕๖๗)

คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. ราชการส่วนกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. ราชการส่วนภูมิภาค

๒.๑ จังหวัด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ อำเภอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ หมู่บ้านและตำบล

๒.๓.๑ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน กรณีมีถิ่นที่อยู่
หลายแห่ง

ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามหลายประการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยในส่วนคุณสมบัติของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ (๓) ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติครบทั้งสามประการประกอบกัน กล่าวคือ ๑. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ ๒. มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน และ ๓. เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน โดยข้อกำหนดดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อให้บุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน นอกจากจะได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้านแล้ว ควรที่จะต้องเป็นคนในหมู่บ้านโดยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และได้อยู่อาศัยในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วระยะเวลาหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ ดังกล่าว อันเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของบุคคลจะต้องพิจารณาให้ได้ความโดยชัดแจ้งและรอบคอบว่า ผู้นั้นไม่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในพื้นที่ที่ลงสมัครจริงโดยปราศจากข้อสงสัย อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

ข้อเท็จจริงตามคดีนี้แม้จะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยหลับนอนในพื้นที่ หมู่ที่ ๕ กับภรรยาเพื่อดูแลมารดาที่ป่วย มิได้พักอาศัยหลับนอนในพื้นที่หมู่ที่ ๑๓ ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่ลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากได้เอื้อเฟื้อบ้านหลังนี้แก่พี่สาวอยู่อาศัยกับครอบครัว ก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดียังคงเป็นเจ้าของบ้านและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๑๓ ในฐานะเป็นเจ้าบ้าน มีชื่อเป็นผู้ขอใช้ไฟฟ้า และได้มีเจตนาย้ายภูมิลำเนาออกจากบ้านในหมู่ที่ ๑๓ แต่อย่างไร ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเคยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่หมู่ที่ ๑๓ แล้วลาออกมาเพื่อสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๓ ในครั้งนี้ และเป็นผู้ดูแลระบบน้ำประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีและภรรยายังประกอบอาชีพทำนาในพื้นที่หมู่ที่ ๑๓ มาโดยตลอด จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีมีถิ่นที่อยู่เป็นประจำในหมู่ที่ ๑๓ แล้ว และเมื่อหมู่ที่ ๑๓ และหมู่ที่ ๕ มีพื้นที่ ไกลชิดติดต่อกันและบ้านทั้งสองหลังของผู้ฟ้องคดีก็อยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก ผู้ฟ้องคดีจึงมีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำทั้งสองหมู่บ้าน อันถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่หลายแห่งซึ่งอยู่สลับเปลี่ยน กันไป โดยกฎหมายให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นภูมิลำเนาก็ได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีคุณสมบัติครบตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ การที่นายอำเภอพิจารณาและมีหนังสือแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากมีถิ่นที่อยู่ไม่ตรงกับทะเบียนบ้าน จึงขัดต่อข้อเท็จจริงตลอดจนพฤติการณ์ในการดำรงชีวิต อันไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๑๓ ตำบลเสอเพลอ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ในฐานะเจ้าบ้าน โดยย้ายมาจากหมู่ที่ ๕ ตำบลเสอเพลอ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อมา นายอำเภอกุมภวาปี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้สมัคร รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่มีการทักท้วงว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติในการสมัครเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีชื่อ อยู่ในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๑๓ แต่พักอาศัยอยู่กับภรรยาในพื้นที่หมู่ที่ ๕ กรณีจึงมีถิ่นที่อยู่ไม่ตรงกับทะเบียนบ้าน โดยคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีกินอยู่หลับนอนที่บ้านในหมู่ที่ ๕ เป็นประจำ แม้จะมีชื่อในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๑๓ และพักอาศัย เพื่อประกอบอาชีพการเกษตรบางครั้งบางคราว ถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่เป็นประจำ ในหมู่ที่ ๑๓ จึงขาดคุณสมบัติตามกฎหมาย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณามติดังกล่าวแล้วเห็นชอบด้วย จึงประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน คือ นาย ส. และแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติรับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ โดยที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ แห่งพุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่ มีลักษณะ ต้องห้ามดังต่อไปนี้ ... (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือก และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพ เป็นหลักฐาน ... พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า ผู้ใดมีชื่ออยู่ใน ทะเบียนบ้านใด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นอยู่และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น และประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาของบุคคลธรรมดา ได้แก่ ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า ถ้าบุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่หลายแห่งซึ่งอยู่สลับเปลี่ยนกันไป หรือมีหลักแหล่งที่ทำการงานเป็นปกติหลายแห่ง ให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้น และมาตรา ๔๑ บัญญัติว่า ภูมิลำเนาย่อมเปลี่ยนไปด้วยการย้ายถิ่นที่อยู่ พร้อมด้วยเจตนาปรากฏชัดแจ้งว่าจะเปลี่ยนภูมิลำเนา จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามหลายประการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ โดยในส่วนคุณสมบัติของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านนั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ (๓) ซึ่งผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติครบทั้งสามประการประกอบกัน กล่าวคือ ๑. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ ๒. มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีจนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน และ ๓. เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน โดยที่การจะพิจารณาว่าผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในหมู่บ้านนั้นหรือไม่ จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตลอดจนพฤติการณ์ในการดำรงชีวิตของผู้นั้นตามความเป็นจริงเป็นรายกรณีไป อีกทั้ง บุคคลอาจมีถิ่นที่อยู่หลายแห่ง ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้นก็ได้ ซึ่งข้อกำหนดเกี่ยวกับภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมีเจตนารมณ์เพื่อให้บุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านนอกจากจะได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้านแล้ว ควรที่จะต้องเป็นคนในหมู่บ้านโดยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในหมู่บ้านนั้นด้วย และได้อยู่อาศัยในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วระยะเวลาหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ปกครองท้องที่ย่อมจะต้องรู้จักพื้นที่และบุคคลที่เป็นลูกบ้านเป็นอย่างดี เข้าใจบริบทและสภาพปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในการดูแลทุกข์สุขของราษฎร แก้ไขปัญหา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ตรวจตรา สอดส่อง ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยหลบนอนในพื้นที่หมู่ที่ ๕ กับภรรยาเพื่อดูแลมารดาที่ป่วย มิได้พักอาศัยหลบนอนในพื้นที่หมู่ที่ ๑๓ เนื่องจากได้เอื้อเฟื้อบ้านหลังนี้แก่พี่สาวของตนให้อยู่อาศัยพร้อมกับครอบครัวก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดียังคงเป็นเจ้าของบ้านและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๑๓ ในฐานะเป็นเจ้าบ้าน มีชื่อเป็นผู้ขอใช้ไฟฟ้าและมีได้มีเจตนาย้ายภูมิลำเนาออกจากบ้านในหมู่ที่ ๑๓ แต่อย่างไรก็ดี ประกอบกับพฤติการณ์ การดำรงชีวิตของผู้ฟ้องคดีปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเคยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเสอเพลอ หมู่ที่ ๑๓ แล้วลาออกเพื่อสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ ในครั้งนี้ และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดูแลระบบน้ำประปาหมู่บ้านหมู่ที่ ๑๓ โดยในช่วงเช้าของทุกวันจะมาเปิดระบบน้ำประปาหมู่บ้าน และเมื่อมีเหตุขัดข้องชาวบ้านจะไปตามผู้ฟ้องคดีให้ทำการแก้ไข อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีและภรรยาประกอบอาชีพทำนาในพื้นที่หมู่ที่ ๑๓ มาโดยตลอด จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีมีถิ่นที่อยู่เป็นประจำในหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ แล้ว และเมื่อหมู่ที่ ๑๓ และหมู่ที่ ๕ มีพื้นที่ใกล้ชิดติดต่อกันและบ้านทั้งสองหลังของผู้ฟ้องคดีก็อยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก สามารถเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก ผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำทั้งสองหมู่บ้าน อันถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่หลายแห่งซึ่งอยู่สลับเปลี่ยนกันไป โดยกฎหมายให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นภูมิลำเนาก็ได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๓๘

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ อันเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของบุคคล ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องพิจารณาให้ได้ความโดยชัดแจ้งและรอบคอบว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีภูมิสำเนา หรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในพื้นที่หมู่ที่ ๑๓ โดยปราศจากข้อสงสัยเสียก่อนจึงจะวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคล เมื่อผู้ฟ้องคดี มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหมู่ที่ ๑๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบันติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า สองปีจนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ผู้ฟ้องคดีจึงมีคุณสมบัติ ครบทั้งสามประการตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และไม่ขาดคุณสมบัติ ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ย่อมขัดต่อข้อเท็จจริงตลอดจนพฤติการณ์ในการดำรงชีวิตของผู้ฟ้องคดี และไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี การพิจารณาคุณสมบัติรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผล อย่างเดียวกัน จึงเป็นการพิจารณาอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๒๘๔/๒๕๖๘)

๒.๓.๒ การจัดการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และข้อ ๗๗ ของระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดให้ในระหว่างการนับคะแนนถ้าผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีสิทธิเลือก เห็นว่า การนับคะแนนไม่ถูกต้องให้ทำการทักท้วงโดยสุภาพ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการ นับคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านคณะกรรมการเลือกได้นับคะแนนโดยเปิดเผย ทั้งกรรมการเลือก ได้วินิจฉัยบัตรเลือก ขาน และอ่านบัตรเลือกต่อเนื่องจนแล้วเสร็จ โดยไม่ปรากฏว่าผู้สังเกตการณ์ และผู้ลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านทั้งสองฝ่ายได้ทักท้วงในระหว่างการนับคะแนนแต่อย่างใด จึงต้องถือว่าการวินิจฉัยบัตรเลือก ขาน และอ่านบัตรเลือกเป็นไปอย่างถูกต้องตามข้อ ๗๑ ของระเบียบเดียวกัน และการที่ผู้ฟ้องคดีทักท้วงว่าการนับคะแนนไม่ถูกต้องภายหลังจากที่นับคะแนน แล้วเสร็จ ย่อมไม่มีผลให้ผู้อำนวยความสะดวกหน่วยเลือกตั้งต้องดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีทักท้วงแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้อ้างเหตุอื่นใดนอกเหนือจากการนับคะแนนไม่ถูกต้อง การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ครั้งดังกล่าวจึงเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว ดังนั้น คำสั่งของนายอำเภอที่แต่งตั้ง ให้ผู้ร้องสอดดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยยกคำร้องคัดค้าน ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหมายเลข ๒ และไม่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ถึงนายอำเภอเบตง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอความเป็นธรรมและขอตรวจสอบรายชื่อผู้มาใช้สิทธิในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบบัตรเสียอีกครั้งหนึ่ง โดยอ้างเหตุผลว่าในการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้พบเหตุการณ์ผิดปกติ และข้อพิรุธหลายประการ ได้แก่ การเลือกตั้งจัดโต๊ะสำหรับผู้สังเกตการณ์ให้อยู่ภายในหน่วยเลือกตั้ง แต่ไม่ให้ผู้สังเกตการณ์เข้าไปทำหน้าที่ใด ๆ และให้ผู้สังเกตการณ์อยู่นอกเชือกกันของหน่วยเลือกตั้ง ในการนับคะแนนเจ้าหน้าที่ในหน่วยได้หันด้านที่มองเห็นได้ไว้ด้านหลัง ทำให้ไม่สามารถมองเห็นการหยิบบัตรภายในหีบบัตรได้ ทั้งในการนับคะแนนแม้มีการสุ่มเลือกแต่ก็อยู่ห่างไกล อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังมีหนังสือร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมในการเลือกผู้ใหญ่บ้านไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ด้วย แต่ถูกยกคำร้องคัดค้าน จึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ กรณีเห็นได้ว่าหนังสือของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นการร้องคัดค้านว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมตามข้อ ๘๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยที่มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้านฯ ได้กำหนดให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยนับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนถึงวันเลือก ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เนื่องจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นตัวแทนของราษฎรในหมู่บ้านและมีหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอ รวมทั้งการรับฟังปัญหาและแก้ไขทุกข์ร้อนของประชาชน ซึ่งหากผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านขาดคุณสมบัติหรือการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว ก็จะทำให้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบกับข้อ ๗๗ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้ในระหว่างการนับคะแนน ถ้าผู้สังเกตการณ์หรือผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าการนับคะแนนไม่ถูกต้อง ให้ทำการทักท้วง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการนับคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการเลือกได้นับคะแนนโดยเปิดเผย ทั้งกรรมการเลือกได้วินิจฉัยบัตรเลือก ขาน และอ่านบัตรเลือกต่อเนื่องจนแล้วเสร็จ โดยไม่ปรากฏว่าผู้สังเกตการณ์และผู้ลงสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านทั้งสองฝ่ายได้ทักท้วงในระหว่างนับคะแนนแต่อย่างใด จึงต้องถือว่าการวินิจฉัยบัตรเลือก ขาน และอ่านบัตรเลือกเป็นไปอย่างถูกต้องตามข้อ ๗๑ ของระเบียบเดียวกัน การเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งพิพาทจึงเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งให้ผู้ร้องสอดดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่าคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินการเป็นไปตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้านฯ เห็นควรยกคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเมื่อนับคะแนนเสร็จสิ้นผู้ฟ้องคดีได้ทักท้วงขอให้นับบัตรเสียอีกครั้ง แต่ผู้อำนวยการหน่วยเลือก

ไม่ดำเนินการและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปยื่นหนังสือ ณ ที่ว่าการอำเภอในวันถัดไป นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดี ทักท้วงการวินิจฉัยภายหลังจากที่นับคะแนนเสร็จแล้ว จึงไม่มีผลให้ผู้อำนวยการหน่วยเลือกตั้ง ดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีทักท้วงแต่อย่างใด และเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้อ้างเหตุอื่นใดนอกจาก การนับคะแนนไม่ถูกต้อง จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะฟังได้ว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งดังกล่าวเป็นไป โดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๑๖/๒๕๖๓)

๒.๓.๓ การคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

การจัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับ นโยบาย ๕ ข้อ อันได้แก่ (๑) เพื่อยอดเงินกู้กองทุนหมู่บ้านคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท (๒) ขยายเขต ประปาหมู่บ้านและฟรีค่าน้ำประปาหมู่บ้าน (๓) ขุดลอกคู คลอง เพื่อระบายน้ำ (๔) จัดหา เรือเครื่องเพิ่มจากหน่วยงาน อบจ. และ (๕) ติดตั้งกล้องวงจรปิดในหมู่บ้าน ถือเป็นการกำหนด นโยบายในการทำงานในลักษณะเพื่อประโยชน์ของราษฎรในหมู่บ้านเท่านั้น ประกอบกับการเสนอ นโยบายดังกล่าวอยู่ในบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในการประสานการช่วยเหลือเกี่ยวกับ กิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนอำนวยความสะดวกและดูแลรักษา ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน ประสานหรืออำนวยความสะดวก แก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยยังไม่ถึงขนาดมีลักษณะเป็นการเสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามข้อ ๘ (๑) ก. ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าในการ โฆษณาหาเสียง ผู้สมัครรายนี้ได้มีการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้เกิดการได้เปรียบ หรือเสียเปรียบ หรือไม่เท่าเทียมกันในการหาเสียงตามข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ดังกล่าว กรณีจึงถือว่าไม่มีการกระทำที่ทำให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยเดียวกัน ดังนั้น การที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้สมัครรายนี้เป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านแม่ น้ำ หมู่ที่ ๔ ตำบล พังลา อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา เห็นว่า การที่นายอำเภอสะเตา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งนาย ม. (ผู้ร้องสอด) เป็นผู้ใหญ่บ้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก เป็นการเลือกผู้ใหญ่บ้านที่เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม โดยผู้ร้องสอดได้จัดทำและเผยแพร่ แผ่นพิมพ์หาเสียงที่มีนโยบายว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่ผู้มีสิทธิเลือก ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัด สงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) วินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ร้องสอดไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่แต่งตั้งผู้ร้องสอดเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยที่พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่

ปกครองบรรดาราชภคินีที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ... และมาตรา ๒๗ บัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวกเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน สร้างความสามัคคีและความสามัคคี ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘ กำหนดว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยข้อ ๘ (๑) กำหนดให้นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนถึงวันเลือก ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนน หรือดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ ก. จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด และข้อ ๑๐ กำหนดว่า การกระทำที่ฝ่าฝืนตามข้อ ๘ หรือข้อ ๙ เป็นการเลือกที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม โดยเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้ดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ผู้ร้องสอด และพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า การจัดทำแผ่นประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายของผู้ร้องสอดทั้ง ๕ ข้อ อันได้แก่ (๑) เพิ่มยอดเงินกู้กองทุนหมู่บ้านคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท (๒) ขยายเขตประปาหมู่บ้านและฟรีค่าน้ำประปาหมู่บ้าน (๓) ขุดลอกคู คลอง เพื่อระบายน้ำ (๔) จัดหาเรือเครื่องเพิ่มจากหน่วยงาน อบจ. และ (๕) ติดตั้งกล้องวงจรปิดในหมู่บ้าน นั้น ถือเป็นการกำหนดนโยบายในการทำงานในลักษณะเพื่อประโยชน์ของราษฎรในหมู่บ้านเท่านั้น ประกอบกับการเสนอนโยบายดังกล่าวอยู่ในบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในการประสานการช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ กิจการอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนอำนวยความสะดวกเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ โดยยังไม่ถึงขนาดมีลักษณะเป็นการเสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามข้อ ๘ (๑) ก. ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้านฯ อีกทั้งในการโฆษณาหาเสียงก็ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้เกิดการได้เปรียบหรือเสียเปรียบหรือไม่เท่าเทียมกันในการหาเสียงตามข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เมื่อไม่มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย จึงถือว่าไม่มีการกระทำที่ทำให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งพิพาทไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ร้องสอดเป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๓๘/๒๕๖๘)

๒.๓.๔ การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน รวมทั้งเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามมาตรา ๒๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมีหน้าที่แจ้งการกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนให้กำนันทราบตามมาตรา ๒๘ ข้อ ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้รับการบอกกล่าวว่ามีบุคคลสามารถช่วยเหลือให้บุตรหลานของชาวบ้านบรรจู้เข้ารับราชการตำรวจได้โดยไม่ต้องสอบแข่งขัน แต่ต้องจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าดำเนินการ ซึ่งวิญญูชนทั่วไปย่อมรู้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่แจ้งให้กำนันทราบ กลับไม่ดำเนินการใด ๆ แต่ให้การสนับสนุนโดยนำความดังกล่าวไปบอกกล่าวแก่ผู้เสียหาย รวมทั้งยังเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ ทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและยอมจ่ายเงินให้กับผู้หลอกลวงเป็นจำนวนมาก อีกทั้งตนเองก็ยอมจ่ายเงินให้กับผู้หลอกลวงเพื่อแลกกับการให้หลานของตนได้บรรจู้เข้ารับราชการตำรวจ อันเป็นการไม่กระทำให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร และละเลยต่อหน้าที่ที่จะต้องแจ้งการกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนให้กำนันทราบตามมาตรา ๒๗ (๖) และมาตรา ๒๘ ข้อ ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของการเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่ให้เสื่อมเสีย ถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๖๑ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงต้องรับโทษทางวินัยตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๖๑ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและคำวินิจฉัยยกคำร้องทุกข์ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยหลอกลวงชาวบ้านว่ามีบุคคลที่สามารถช่วยให้บรรจู้เข้ารับราชการตำรวจได้โดยไม่ต้องสอบแข่งขัน แต่ในที่สุดก็ไม่ได้มีการบรรจู้เข้ารับราชการตำรวจ และผู้เสียหายจากกรณีดังกล่าวได้ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์ ซึ่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรภูเขียวได้ดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน พร้อมส่งความเห็นให้พนักงานอัยการจังหวัดภูเขียวสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์ต่อศาลจังหวัดภูเขียว โดยผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับในคำฟ้องและคำอุทธรณ์ว่าตนได้กระทำการตามข้อกล่าวหาจริง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อนายอำเภอ

ภูเขียว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา คำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงมีหนังสือส่งคำร้องทุกข์ ของผู้ฟ้องคดีพร้อมความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งพิจารณาแล้ว ให้ยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้

โดยที่ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ ราษฎรในหมู่บ้าน รวมทั้งเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแล ราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำให้ เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามมาตรา ๒๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมีหน้าที่แจ้งการกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้น ในหมู่บ้านของตนให้กำนันทราบตามมาตรา ๒๘ ข้อ ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้รับการบอกกล่าวว่ามีบุคคลสามารถช่วยเหลือให้บุตรหลานของชาวบ้าน บรรลุเข้ารับราชการตำรวจได้โดยไม่ต้องสอบแข่งขัน แต่ต้องจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าดำเนินการ ซึ่งวิญญูชนทั่วไป ย่อมรู้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่แจ้งให้กำนันทราบ กลับไม่ดำเนินการใด ๆ แต่ให้การสนับสนุนโดยนำความดังกล่าวไปบอกกล่าวแก่ผู้เสียหาย รวมทั้งยังเป็นผู้ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ ทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและยอมจ่ายเงินให้กับผู้หลอกลวง เป็นจำนวนมาก อีกทั้งตนเองก็ยอมจ่ายเงินให้กับผู้หลอกลวงเพื่อแลกกับการให้หลานของตนได้บรรจุ เข้ารับราชการตำรวจ อันเป็นการไม่กระทำให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร และละเลยต่อหน้าที่ ที่จะต้องแจ้งการกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนให้กำนันทราบ ตามมาตรา ๒๗ (๖) และมาตรา ๒๘ ข้อ ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ ของการเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่ให้เสื่อมเสีย ถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๖๑ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ฯ และมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงต้องรับโทษทางวินัย ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๖๑ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยข้อเท็จจริง และเหตุผลอย่างเดียวกัน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๓๕/๒๕๖๗)

๒.๓.๕ การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่บริหารงานกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งดำเนินการทั้งปวงของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในฐานะผู้รักษาการยังคงมีหน้าที่จัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในระยะเวลา ๓๐ วัน และจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีสมาชิกภายใน ๑๕ วัน นับจากวันที่พ้นตำแหน่งตามวาระ เพื่อพิจารณาผลดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และรับรองคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเลือกใหม่ตามข้อ ๒๒ วรรคสี่ และข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว การที่ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่รักษาการไม่สามารถจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในระยะเวลา ๓๐ วัน นับจากวันที่พ้นตำแหน่งตามวาระ อีกทั้งมิได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการชุดใหม่และรับรองกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเลือกใหม่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือขอให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการชุดใหม่ของสมาชิกตามข้อ ๓๓ ของระเบียบเดียวกัน จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบเก้าคนซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านช่องน้ำไหล หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยคันแหล่น อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง เห็นว่า การที่ประธานกองทุนหมู่บ้านช่องน้ำไหล หมู่ที่ ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านช่องน้ำไหล หมู่ที่ ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่จัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่บริหารงานกองทุนหมู่บ้าน ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแลผลประโยชน์ ตลอดจนดำเนินการทั้งปวงของกองทุนหมู่บ้านช่องน้ำไหล ซึ่งต่อมาเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้รักษาการคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวก็ยังคงมีหน้าที่จัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน นับจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พ้นตำแหน่งตามวาระ รวมทั้งจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีสมาชิกภายใน ๑๕ วัน นับจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พ้นตำแหน่งตามวาระ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และรับรองคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเลือกใหม่ตามข้อ ๒๒ วรรคสี่ และข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่สามารถจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน นับจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พ้นตำแหน่งตามวาระ กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร นอกจากนี้ หลังจากครบกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับจากวันที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พันตำแหน่งตามวาระไปแล้ว ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชื่อน้ำไหล หมู่ที่ ๑ จำนวน ๗๐ คน เข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด จำนวน ๑๒๕ คน ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อคัดเลือก คณะกรรมการชุดใหม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่จัดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการชุดใหม่แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และรับรองกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับเลือกใหม่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือของสมาชิกดังกล่าวตามข้อ ๓๓ ของระเบียบ ดังกล่าว แต่เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้จัดประชุมใหญ่ วิสามัญตามคำร้องขอของสมาชิกดังกล่าว กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่าสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ (สาขา) ได้จัดประชุมสมาชิกและดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการใหม่โดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติเพื่อขอหารือปัญหาดังกล่าว และต้องรอผลการพิจารณา ก่อนจะจึงจะสามารถดำเนินการ เรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการจัดประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณา และหาข้อยุติเกี่ยวกับข้อคัดค้านดังกล่าว โดยมีเจ้าหน้าที่นิติกรของสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติร่วมประชุมและให้ความเห็นต่อที่ประชุมว่า การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านชุดใหม่ดังกล่าวจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลังจากนั้น สมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน ๗๐ คน ได้มีหนังสือขอให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดใหม่ให้ถูกต้อง ตามกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้ยอมรับตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ นิติกรดังกล่าวและมีได้โต้แย้ง จึงได้มีหนังสือร้องขอให้เรียกประชุมสมาชิกอีกครั้งเพื่อเลือกคณะกรรมการ ชุดใหม่แทน ดังนั้น เมื่อข้อคัดค้านเกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการชุดใหม่ได้ข้อยุติแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือเพื่อหารือปัญหาดังกล่าว หรือแม้จะมีหนังสือหารือไปแล้วก็ไม่จำเป็นต้องรอผล การพิจารณาแต่ประการใด ส่วนข้อกล่าวอ้างที่ว่า สมาชิกกองทุนที่ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากกองทุน หมู่บ้านมิได้ชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนให้กองทุนครบถ้วนทุกราย และอยู่ระหว่างดำเนินการให้ สมาชิกส่งคืนเงินกู้ให้แก่กองทุนให้แล้วเสร็จก่อน จึงไม่อาจเรียกประชุมสมาชิกเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านชุดใหม่ นั้น เห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติฯ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ชื่อน้ำไหล หมู่ที่ ๑ (ฉบับแก้ไข ปี พ.ศ. ๒๕๕๓) ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ กำหนดโดยแจ้งชัดว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และต้องมีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรง ตำแหน่งแทนภายใน ๓๐ วัน อีกทั้ง ระเบียบดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านสามารถรักษาการในตำแหน่งต่อไปเพื่อทำหน้าที่ติดตามทวงถามเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย จากสมาชิกคืนให้แก่กองทุนหมู่บ้านให้เสร็จสิ้นครบถ้วนก่อน จึงจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรง ตำแหน่งแทนได้ ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจรับฟังได้ (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อร. ๑๗๓/๒๕๖๓)

๓. ราชการส่วนท้องถิ่น

๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

- การวินิจฉัยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติตามข้อทักท้วงของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด

ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ของประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาจสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในจังหวัดในการกิจการด้านการศึกษาหรือด้านการสาธารณสุขได้ ส่วนภารกิจด้านอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นรายกรณีไป และการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวจะกระทำได้อต่อเมื่อภารกิจที่จะสนับสนุนเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้สนับสนุนเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อบจ. สนับสนุนงบประมาณแก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อดำเนินโครงการเสริมสร้างขวัญกำลังใจอาสาสมัครสาธารณสุขและเฉลิมฉลองวัน อสม. แห่งชาติ ที่มีลักษณะเป็นการรณรงค์ แสวงหาความร่วมมือ และกระตุ้นจิตสำนึกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชน ประชาชนในหมู่บ้านซึ่งเป็นภาคประชาชนในท้องที่ในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการกิจการจัดการสาธารณสุขในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข มิใช่การจัดทำบริการสาธารณะด้านการสาธารณสุขโดยตรงที่เป็นภารกิจในอำนาจหน้าที่ของ อบจ. ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง (๘) และ (๙) ประกอบกับมาตรา ๑๗ (๒) (๓) (๑๙) และ (๒๔) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกทั้ง โครงการดังกล่าวมิใช่ภารกิจด้านการสาธารณสุขที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการสาธารณสุขตามข้อ ๒ (๓) ของประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจ และหน้าที่ ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ที่ อบจ. จะมีอำนาจหน้าที่ที่จะสนับสนุนได้ การสนับสนุนงบประมาณตามโครงการดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับหลักการและหลักเกณฑ์ตามประกาศข้างต้น ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำวินิจฉัยยืนยันให้ อบจ. ดำเนินการตามคำวินิจฉัยเดิมที่ให้ผู้รับผิดชอบเพื่อขอใช้เงินคืนคลังของ อบจ. ตามข้อทักท้วงของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยเดิมและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการหาผู้รับผิดชอบเพื่อขอใช้เงินคืนคลังของผู้ฟ้องคดีตามข้อทักท้วงของสำนักตรวจเงินแผ่นดิน

จังหวัดร้อยเอ็ด สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้สนับสนุนงบประมาณจำนวน ๗๖๐,๐๐๐ บาท ให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อดำเนินการตามโครงการเสริมสร้างขวัญกำลังใจอาสาสมัครสาธารณสุขและเฉลิมฉลองวัน อสม. แห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ ต่อมา สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงถึงผู้ฟ้องคดี โดยมีข้อเสนอแนะให้ผู้ฟ้องคดีเรียกเงินจำนวนดังกล่าวส่งคืนคลังของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือชี้แจงถึงสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดร้อยเอ็ด แต่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งว่าเห็นชอบกับข้อทักท้วงดังกล่าว หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงมีหนังสือชี้แจงเหตุผลถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้วินิจฉัยตามข้อ ๑๐๓ ของระเบียบดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยว่าเห็นด้วยกับสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดร้อยเอ็ด และให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการหาผู้รับผิดชอบเพื่อชดเชยเงินคืนตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีหนังสืออุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งผลการพิจารณายืนยันตามคำวินิจฉัยเดิม

โดยที่ข้อ ๑ และข้อ ๒ ของประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ กำหนดให้ อบจ. เทศบาล และ อบต. อาจสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในจังหวัดในการกิจด้านการศึกษาหรือด้านการสาธารณสุขได้ ส่วนภารกิจด้านอื่นจะสนับสนุนได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นรายกรณีไป และการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวจะกระทำได้อีกเมื่อภารกิจที่จะสนับสนุนเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้สนับสนุนเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีสนับสนุนงบประมาณแก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อดำเนินโครงการเสริมสร้างขวัญกำลังใจอาสาสมัครสาธารณสุขและเฉลิมฉลองวัน อสม. แห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ ที่มีลักษณะเป็นการรณรงค์ แสวงหาความร่วมมือ และกระตุ้นจิตสำนึกของ อสม. ผู้นำชุมชน ประชาชน ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นภาคประชาชนในท้องที่ในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการกิจการจัดการสาธารณสุขในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข อันมีลักษณะเป็นการเชิญเสริมสร้างจิตสำนึกเครือข่ายผู้สนับสนุนงานในภารกิจของส่วนราชการกระทรวงสาธารณสุข มิใช่การจัดทำบริการสาธารณะด้านการสาธารณสุขโดยตรงที่เป็นภารกิจในอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องจัดทำหรือสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือส่วนราชการในจังหวัดท้องที่ของผู้ฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๘) และ (๙) ประกอบกับมาตรา ๑๗ (๒) (๓) (๑๙) และ (๒๔) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกทั้ง โครงการดังกล่าวมิใช่ภารกิจด้านการสาธารณสุขที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาสาธารณสุขตามข้อ ๒ (๓) ของประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ที่ผู้ฟ้องคดีจะมีอำนาจหน้าที่ที่จะสนับสนุนได้ การจ่ายเงินอุดหนุนตามโครงการดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงไม่สอดคล้องกับหลักการและหลักเกณฑ์ตามประกาศข้างต้น ข้อหักท้วงของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดร้อยเอ็ดชอบแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามคำวินิจฉัยเดิมที่ให้ผู้รับผิดชอบเพื่อขอใช้เงินคืนคลังของผู้ฟ้องคดีตามข้อหักท้วงของสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดร้อยเอ็ด จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๒๐/๒๕๖๘)

๓.๒ องค์การบริหารส่วนตำบล

๓.๒.๑ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เหตุแห่งการจะมีคำสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะต้องเป็นกรณีที่ปรากฏว่า ผู้ถูกสอบสวนกระทำการอันเป็นการจงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กล่าวคือ นอกจากจะต้องเป็นกรณีที่จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่แล้ว การกระทำนั้นต้องเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงด้วย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณตามโครงการสูบน้ำจากแม่น้ำลงสู่อ่างเก็บน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและมีได้ผ่านการอนุมัติจากผู้มีอำนาจก่อนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๙ โดยมีการจัดทำเอกสารโครงการย้อนหลังและเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบราชการ ซึ่งแม้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ก็เป็นเพียงเสียหายในเชิงระบบการดำเนินการทางเอกสารตามที่ระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด โดยไม่ถึงขนาดเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรง อีกทั้ง เมื่อพิจารณาเจตนาการกระทำซึ่งแสดงถึงความพยายามแก้ไขปัญหาระเบิดภัยแล้งให้แก่ราษฎรในพื้นที่อันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้น แม้จะเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง คงเป็นเพียงการเลินเล่อต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการที่ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ราชการ ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้กล่าวหาหรือชี้มูลว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการทุจริตในโครงการดังกล่าว และผลการสอบสวนของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่ปรากฏพฤติการณ์ในทางทุจริต กรณีจึงไม่มีเหตุที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห. อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ถูกร้องเรียนกล่าวหาต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ว่า ผู้ฟ้องคดีและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ห. ร่วมกันดำเนินโครงการสูบน้ำลงอ่างเก็บน้ำห้วยพุไทรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนดำเนินการทางวินัยไปตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) พิจารณาแล้วเห็นว่าการดำเนินโครงการตามผลการสอบสวนเป็นการปฏิบัติไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบล ห. ได้รับความเสียหาย พฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติเหตุแห่งการจะมีคำสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ต้องเป็นกรณีที่กระทำการอันเป็นการจงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง จึงจะถือเป็นเหตุที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ หากเมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการกระทำที่จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ แต่การกระทำนั้นมิใช่เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ผู้ว่าราชการจังหวัดย่อมไม่อาจมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวได้ กล่าวคือ การที่จะมีคำสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้ นอกจากจะต้องเป็นกรณีที่จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่แล้ว การกระทำนั้นต้องเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงด้วย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณตามโครงการสูบน้ำจากแม่น้ำปราณบุรีลงสู่อ่างเก็บน้ำห้วยพุไทรเพื่อแก้ไขปัญหายากแฉ้ง ไม่ว่าจะเป็นค่าวัสดุเชื้อเพลิง และน้ำมันหล่อลื่น ค่าเบี้ยเลี้ยงในการปฏิบัติงานและค่าเช่าที่พักให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ได้ดำเนินการโดยมิได้ผ่านการอนุมัติจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจก่อนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๙ โดยมีการจัดทำเอกสารโครงการย้อนหลังและมีการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบล ห. ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒๔๒,๙๐๘ บาท กรณีจึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการโครงการและได้มีการเบิกจ่ายเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการดังกล่าวจริง และเจ้าหน้าที่ทั้ง ๕ ราย จากศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นผู้รับเงินค่าเช่าที่พักไปจากองค์การบริหารส่วนตำบล ห. จริง

โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ห. ได้ทราบถึงการที่เจ้าหน้าที่ทั้ง ๕ ราย เข้าพักที่จุดติดตั้งเครื่องสูบน้ำและศูนย์บริการนักท่องเที่ยวโดยไม่เสียค่าเช่าที่พักแต่อย่างใด เพียงแต่การเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับโครงการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องในรายละเอียดตามระเบียบของราชการ แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายก็เป็นเพียงเสียหายในเชิงระบบการดำเนินการทางเอกสารตามที่ระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด โดยไม่ถึงขนาดเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ห. ในขณะที่หากพิจารณาในทางเจตนาการกระทำ ย่อมแสดงถึงความพยายามดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งแก่ราษฎรในพื้นที่อันเป็นประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ ในการดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาผู้ฟ้องคดีเพียงว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ดำเนินโครงการและทำการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการดังกล่าวด้วยการจัดทำเอกสารย้อนหลัง จึงเป็นการกระทำโดยมิชอบเท่านั้น ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด อันแสดงถึงโดยรูปเรื่องของการสอบสวนพิจารณาข้อเท็จจริง พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดี แม้จะเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ คงเป็นเพียงการเลื่อนต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการที่ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ราชการ ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่ได้กล่าวหาหรือชี้มูลว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตในโครงการดังกล่าว และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการสอบสวนพิจารณาของอำเภอหัวหินหรือผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏพฤติการณ์ในทางทุจริตกรณีจึงไม่มีเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห. จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๙๖/๒๕๖๗)

๓.๒.๒ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดงานประเพณีสงกรานต์และการสงเคราะห์ผู้สูงอายุนั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๑๖ (๑๐) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๖๗ (๕) (๖) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นอิสระในการดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลเท่าที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินโครงการและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีการทุจริต อันเป็นไปตามหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อกรณีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าจัดซื้อข้าวสารและอาหารแห้ง โดยนำมาจัดเป็นถุงยังชีพเพื่อมอบให้แก่ผู้สูงอายุตามโครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์รดน้ำขอพรผู้สูงอายุเพื่อสืบทอดและอนุรักษ์ประเพณีเป็นไปตามงบประมาณที่ตั้งไว้ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว โดยมีราคาที่เหมาะสมและในขณะนั้นก็มีเงินคงเหลือในคลังจำนวน ๑๙,๐๔๒,๓๗๑.๗๒ บาท จึงเป็นการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมตามงบประมาณที่ตั้งไว้เท่าที่จำเป็นและประหยัด โดยคำนึงถึงฐานะการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งไม่ปรากฏว่ามีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานส่วนบุคคลอันถือเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และไม่ปรากฏว่ามีการทุจริตในการจัดซื้อแต่อย่างใด ดังนั้น การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่มีกรณีที่ต้องสั่งการการบริหารส่วนตำบลกระทำโดยผิดกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเสียหาย อันจะเป็นการกระทำละเมิดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดนครนายก ได้ตรวจสอบงบประมาณรายจ่ายพบว่า โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการอนุมัติเบิกจ่ายเงินไม่สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมที่ดำเนินการไม่เหมาะสมและเป็นการไม่ประหยัดงบประมาณ จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ซึ่งเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ได้ลงนามเห็นชอบและเสนอความเห็นให้นายกองการบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อนุมัติโครงการดังกล่าว เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดงานประเพณีสงกรานต์ตามโครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ และโครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในตำบลโพธิ์แทนได้ร่วมกันสืบทอดและอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามที่มีมาแต่โบราณให้คงอยู่สืบไปตราบนานเท่านาน แสดงถึงความเคารพบูชาผู้สูงอายุ ให้เกิดความสามัคคีของประชาชน มีความเป็นหนึ่งเดียว และลดภาระค่าครองชีพของผู้สูงอายุ รวมทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอันเป็นการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๖ (๑๐) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๖๗ (๕) (๖) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีความเป็นอิสระในการจัดงานประเพณีสงกรานต์ตามโครงการดังกล่าวภายใต้การกำกับดูแลเท่าที่จำเป็นให้การดำเนินโครงการและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อไม่ให้เกิดการใช้งบประมาณไปในทางทุจริตเท่านั้น ตามหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น และเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการจัดงานประเพณีสงกรานต์แล้ว เห็นว่า นอกจากการจัดงานประเพณีสงกรานต์จะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้อันเป็นประโยชน์หรือส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของประเพณีสงกรานต์ และรักษาไว้ซึ่งศิลปะและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเคารพต่อผู้สูงอายุ ขอขมาในสิ่งที่ได้ล่วงเกิน และขอพรจากผู้สูงอายุเพื่อเป็นสิริมงคลในการเริ่มต้นปีใหม่ นอกจากนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังอาจจัดงานประเพณีสงกรานต์โดยกำหนดให้มีวัตถุประสงค์อื่น ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดให้มีกิจกรรมมอบถุงยังชีพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เพื่อแสดงถึงความเคารพบูชาผู้สูงอายุในตำบลโพธิ์แทน เป็นการลดภาระค่าครองชีพของผู้สูงอายุ รวมทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอันสอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมงานประเพณีสงกรานต์ โดยที่ตามประเพณีปฏิบัติจะมีการจัดกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุและมอบของขวัญเป็นที่ระลึกให้ผู้สูงอายุ เพื่อแสดงถึงความกตัญญู ซึ่งข้าวสารและอาหารแห้งที่นำมาจัดเป็นถุงยังชีพ แม้จะเรียกว่า “ถุงยังชีพ” แต่ก็ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ที่จะมอบให้เป็นของขวัญแก่ผู้สูงอายุเพื่อแสดงถึงความกตัญญูแต่อย่างใด อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้อุปโภคบริโภคภายในครอบครัวและเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุและครอบครัวอย่างแท้จริง จึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว รวมทั้งถือเป็นการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ (๕) (๖) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๑๖ (๑๐) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าจัดซื้อข้าวสารและอาหารแห้งตามงบประมาณที่ตั้งไว้ในรายละเอียดค่าใช้จ่ายแนบท้ายโครงการฯ ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๑.๓.๔ วรรคห้า ของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และข้อ ๑.๓.๔ (๖) ของข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แทนแล้ว โดยถุงยังชีพตามโครงการดังกล่าว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ มีราคาเพียงถุงละ ๒๗๐ บาท และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีราคาเพียงถุงละ ๒๘๗ บาท มอบให้ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมงานคนละ ๑ ถุง ซึ่งถือเป็นราคาที่เหมาะสมแล้ว และในขณะที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีเงินคงเหลือในคลังจำนวน ๑๙,๐๔๒,๓๗๑.๗๒ บาท จึงเป็นการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดงานตามงบประมาณที่ตั้งไว้เท่าที่จำเป็นและประหยัด โดยคำนึงถึงฐานะการคลังของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๑๓๔๗ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจจ่ายเงินงบประมาณได้ตามข้อ ๖๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ รวมทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการประชาสัมพันธ์ผลงาน

ส่วนบุคคลอันถือเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และไม่ปรากฏว่ามีการทุจริตในการจัดซื้อแต่อย่างใด ดังนั้น การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์แท่นมีหน้าที่พิจารณาถ้อยคำของ ครุฑทอง และให้ความเห็นตามลำดับสายงาน ได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้พิจารณาอนุมัติและเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการ ซึ่งฎีกาเบิกเงินมีสาระสำคัญครบถ้วนตามข้อ ๖๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดี ไม่ได้กระทำโดยผิดกฎหมาย และได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย อันจะเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒๗/๒๕๖๗)

๓.๒.๓ การสั่งให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งโดยไม่มีอำนาจ

คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ แม้จะได้มีการจัดทำคำสั่งและเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งได้ลงนามในคำสั่งนั้น พร้อมระบุวัน เดือน และปีที่ทำคำสั่งแล้ว แต่ถ้ายังไม่ได้มีการแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบ คำสั่งนั้นก็ยังคงมีฐานะเป็นเพียงเอกสารภายในหน่วยงานเท่านั้น ยังหาผลบังคับไม่ ทั้งนี้ โดยอาศัยเทียบหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น แม้จะฟังข้อเท็จจริงปรากฏตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวอ้างว่า ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ เจ้าหน้าที่ภายใต้บังคับบัญชาได้ดำเนินการพิมพ์คำสั่งถอดถอนผู้ฟ้องคดีแล้วเสร็จ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้มีอำนาจทำคำสั่งพิพาทนั้นได้ลงนามไว้ในคำสั่งเรียบร้อยแล้ว แต่โดยที่ในวันดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการอย่างใดกับคำสั่งพิพาท ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจเปลี่ยนใจ ยกเลิก หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นอย่างใดก็ได้ คำสั่งพิพาทจึงยังคงมีฐานะเป็นเพียงเอกสารภายในหน่วยงานที่ยังไม่มีผลต่อบุคคลตามคำสั่ง และกรณีจึงถือเป็นเพียงขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ด้วยเหตุนี้ กรณีตามคดีนี้ แม้หากจะรับฟังในทางตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองจะได้ทำคำสั่งในขณะที่ตนมีอำนาจ แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าได้มีการแสดงเจตนาที่จะให้มีผลบังคับทางกฎหมายในขณะที่ตนมีอำนาจทำคำสั่งนั้น และในขณะที่แสดงเจตนาให้คำสั่งมีผลออกสู่ภายนอกหรือในขณะมีคำสั่ง ผู้ทรงอำนาจในคำสั่งทางปกครองนั้นไม่มีอำนาจในการทำคำสั่งทางปกครองนั้นอีกต่อไปแล้ว กรณีย่อมไม่อาจถือได้ว่าคำสั่งทางปกครองที่ได้แสดงเจตนาไว้สามารถนำมาใช้เพื่อให้มีผลต่อกฎหมายในคำสั่งเป็นคำสั่งที่มีผลทางกฎหมายได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ให้ตนพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ และให้องค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายเงินค่าตอบแทนในอัตราเดือนละ ๑๒,๕๖๐ บาท นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ เป็นต้นไป สืบเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งพิพากาให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่นายอำเภอได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และนายอำเภอได้พิจารณา มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ระวังการปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งดังกล่าวจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง โดยที่ข้อเท็จจริงเชื่อได้ว่าในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบคำสั่งของนายอำเภอที่ให้ระวังการปฏิบัติราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความประสงค์จะถอดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ ลำดับที่ ๑ จึงได้ให้หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินการตั้งแต่วันที่ขึ้นตอนการพิมพ์คำสั่งจนถึงการส่งคำสั่งเพื่อแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในคำสั่งทราบ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าได้ลงนามในคำสั่งพิพากาในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยมีพยานรู้เห็นจำนวน ๓ ราย กรณียังฟังว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพฉบับพิพากาในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ขณะที่ตนถูกระงับการปฏิบัติหน้าที่แล้ว คำสั่งดังกล่าวจึงกระทำโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจ และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่ากรณีที่นายอำเภอมวกเหล็กมีคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ต่อมา ได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ จึงถือว่าอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีผลต่อเนื่องตลอดมา แต่ในความเป็นจริง ขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถูกสั่งให้ระงับการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจกระทำการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้ การเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวย่อมมีผลเพียงเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สิทธิประโยชน์ในระหว่างนั้น แต่ไม่มีผลให้การกระทำที่ได้กระทำในขณะที่ไม่มีความอำนาจและไร้ผลตามกฎหมายกลับฟื้นคืนเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นมาอีกแต่ประการใด ข้ออ้างนี้จึงฟังไม่ขึ้น อย่างไรก็ตาม โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงโต้แย้งยืนยันว่า ได้ลงนามในคำสั่งพิพากาให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งยังไม่ได้ถูกสั่งให้ระงับการปฏิบัติหน้าที่ในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการลงนามในขณะมีอำนาจ กรณียังเห็นสมควรวินิจฉัยให้ปรากฏต่อไปด้วยว่า กรณีตามข้ออ้างถือเป็นกรณีคำสั่งมีผลบังคับแก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด ซึ่งโดยที่กรณีของคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ นั้น แม้จะมีการจัดทำคำสั่งและเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งได้ลงนามในคำสั่งนั้น พร้อมระบุวัน เดือน และปีที่ทำคำสั่งแล้ว แต่ถ้ายังไม่ได้มีการแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบ คำสั่งนั้นก็ยังคงมีฐานะเป็นเพียงเอกสารภายในหน่วยงานเท่านั้น ยังหาผลบังคับไม่ ทั้งนี้ โดยอาศัยเทียบหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น แม้จะฟังข้อเท็จจริงปรากฏตามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างว่า ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการพิมพ์คำสั่งพิพากาแล้วเสร็จ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจทำคำสั่งพิพากาได้ลงนามไว้ในคำสั่งเรียบร้อยแล้ว แต่โดยที่ในวันดังกล่าวทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ได้ดำเนินการอย่างใด

กับคำสั่งพิพาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาจเปลี่ยนใจ ยกเลิก หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นอย่างใดก็ได้ คำสั่งพิพาทจึงยังคงมีฐานะเป็นเพียงเอกสารภายในหน่วยงานที่ยังไม่มีผลต่อบุคคลตามคำสั่งกรณีจึงถือเป็นเพียงขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และแม้จะรับฟังตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองได้ทำคำสั่งในขณะที่ตนมีอำนาจ แต่เมื่อมิได้แสดงเจตนาที่จะให้มีผลบังคับทางกฎหมายในขณะที่ตนมีอำนาจทำคำสั่งนั้น และในขณะที่แสดงเจตนาให้คำสั่งมีผลออกสู่ภายนอกหรือในขณะมีคำสั่ง ผู้ทรงอำนาจในคำสั่งทางปกครองนั้นไม่มีอำนาจในการทำคำสั่งทางปกครองนั้นอีกต่อไปแล้ว กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าคำสั่งทางปกครองที่ได้แสดงเจตนานำมาใช้เพื่อให้มีผลต่อกรณีเป็นคำสั่งที่มีผลทางกฎหมายได้ และเมื่อคำสั่งพิพาทออกโดยไม่มีอำนาจซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๖๐/๒๕๖๓)

๓.๓ เทศบาล

๓.๓.๑ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกและรองนายกเทศมนตรี

บทบัญญัติเกี่ยวกับการต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งและใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มีเจตนารมณ์ให้การดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีสาระสำคัญและเจตนารมณ์ที่ต่างกัน การนำผลของการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไปใช้ในการพิจารณาเงื่อนไขคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลในทางที่เป็นโทษดังเช่นการให้พ้นจากตำแหน่ง ต้องไม่เป็นการจำกัดและสร้างภาระเกินจำเป็นแก่สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาในภายหลัง การอ้างความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในการวินิจฉัยให้บุคคลใดพ้นจากตำแหน่งหรือสิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลจึงต้องเป็นกรณีคดีถึงที่สุดแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแต่ละรายพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมือง เลขาธิการนายกเทศมนตรีเมือง ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมือง และสิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลเมือง เนื่องจากถูกศาลจังหวัดพิพากษาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรณีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ อันทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง และสั่งการให้เทศบาลเมือง

งจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าว แต่เมื่อคำพิพากษาของศาลจังหวัดยังไม่ถึงที่สุด จึงมิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของกฎหมายในขณะนั้น คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถือเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีแต่ละรายตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีแต่ละรายในผลแห่งละเมิดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติอันเกี่ยวกับการต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งและใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มีลักษณะเป็นมาตรการพิเศษเฉพาะเรื่องซึ่งมีเจตนารมณ์ให้การดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการดังกล่าวมีสาระสำคัญและเจตนารมณ์ที่ต่างกัน การนำผลของการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไปใช้ในการพิจารณาเงื่อนไขคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลในทางที่เป็นโทษ ดังเช่นการให้พ้นจากตำแหน่ง ต้องไม่เป็นการจำกัดและสร้างภาระเกินจำเป็นแก่สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาในภายหลัง การอ้างความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในการวินิจฉัยให้บุคคลใดพ้นจากตำแหน่งหรือสิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลจึงต้องเป็นกรณีคดีถึงที่สุด การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงผู้ฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ พ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมือง ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ พ้นจากตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีเมือง ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมือง ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ สิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลเมืองเนื่องจากถูกศาลจังหวัดพิพากษาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรณีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ อันทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง และสั่งการให้เทศบาลเมืองเดชอุดม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) งจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าว แต่เมื่อคำพิพากษาของศาลจังหวัดยังไม่ถึงที่สุด จึงมิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของกฎหมายในขณะนั้น คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) หรือเกี่ยวกับการวินิจฉัยการขาดคุณสมบัติ

หรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นกรณีดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา และต่อมา เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกาได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตอบข้อหารือว่า คณะกรรมการการกฤษฎีกามีความเห็น (เรื่องเสร็จที่ ๗๘๑/๒๕๕๘) สรุปได้ว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลโดยคำพิพากษาศาลจังหวัด (ศาลชั้นต้น) มีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษานับแต่นั้นเป็นต้นมา นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลจึงอยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เป็นเหตุให้นายกเทศมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งและสมาชิกสภาของสมาชิกสภาเทศบาลต้องสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาด้วยเช่นกัน การอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลชั้นต้นต่อไปไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ พ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเมืองตามมาตรา ๔๘ โสฬส วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ พ้นจากตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีเมือง และผู้ฟ้องคดีที่ ๗ พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมืองตามมาตรา ๔๘ โสฬส วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และไม่อาจกลับเข้ารับตำแหน่งที่เคยดำรงอยู่เดิมได้ จึงไม่มีสิทธิได้รับخذใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการที่ต้องพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๗ สิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลเมืองตามมาตรา ๑๙ (๔) ประกอบกับมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เนื่องจากถูกศาลจังหวัดเดชอุดมพิพากษาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง และสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ งดจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่ละราย ทำให้ได้รับความเสียหาย โดยเสียโอกาสที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าว และเสียสิทธิได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนต่าง ๆ จนครบตามวาระ จึงถือเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีแต่ละรายตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจะต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีแต่ละรายในผลแห่งละเมิดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และสมควรได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินเต็มจำนวนของเงินเดือนที่มีสิทธิได้รับตามนัยมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๕๑/๒๕๖๗)

แม้ว่าพฤติการณ์การกระทำของนายกเทศมนตรีที่ได้อนุญาตให้ผู้รับจ้างนำดินที่ขุดลอกจากแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ไปทิ้งในที่ดินของเอกชนโดยไม่ได้ขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ขึ้นเงิน พ.ศ. ๒๕๔๗ จะเป็นการปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามนัยมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไข

เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ (ใช้บังคับในขณะเกิดข้อพิพาท) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ได้ อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจดังกล่าวซึ่งเป็นการใช้อำนาจกำกับดูแลต้องทำเท่าที่จำเป็น เหมาะสม กับพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี อีกทั้งต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเทศบาลด้วยเช่นกัน เมื่อพฤติการณ์ของนายกเทศมนตรีในการอนุญาตให้ผู้รับจ้างนำดินที่ขุดลอกไปทิ้งในที่ดิน ของเอกชนได้กระทำไปเพื่อแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสถานที่ทิ้งดินไม่เพียงพอ ประกอบกับเป็นการ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากน้ำท่วมขังที่ดินของประชาชน โดยไม่ปรากฏว่ามีการแสวงหา ประโยชน์หรือกระทำโดยมีเจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชนรายหนึ่งรายใด หรือมีการ แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งไม่ปรากฏว่า ได้กระทำไปโดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอันเป็นเหตุให้เป็นมูลความผิด ในทางอาญา และกรณีตามคดีนี้เชื่อได้ว่านายกเทศมนตรีเชื่อตามความเห็นของปลัดเทศบาล เป็นเหตุให้เกิดการเข้าใจผิดในการดำเนินการ กรณีจึงไม่ใช่การจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หรือเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ แม้เป็นการกระทำ ที่ผิดระเบียบ แต่ก็ไม่ได้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจ ที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและไม่เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งการกระทำของนายกเทศมนตรี และคำสั่งที่ให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล น. จังหวัดนครราชสีมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง โดยมีมูลเหตุมาจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบ ด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤตินทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ซึ่งได้มีการแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนกรณีดังกล่าว และเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี พ้นจากตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ตนพ้นจากตำแหน่งไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรง ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล น. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษผู้ฟ้องคดีว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ดำเนินโครงการขุดลอก สระจะเข้ส่อไปในทางทุจริต โดยว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ. ขุดลอกสระจะเข้ ปรากฏว่าผู้รับจ้าง นำดินที่ขุดลอกไปทิ้งในที่ต่าง ๆ ตามสัญญา แต่ไม่สามารถทิ้งในที่สาธารณะหลังสำนักงาน การประถมศึกษาได้ เนื่องจากหัวหน้าสำนักงานการประถมศึกษาไม่อนุญาตให้นำดินไปทิ้งในบริเวณ

ดังกล่าว ผู้รับจ้างจึงได้ขอให้เทศบาลตำบลโนนไทยจัดหาที่ทิ้งมูลดิน ผู้ฟ้องคดีจึงสั่งการให้ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเพื่อหาที่ทิ้งมูลดิน ซึ่งมีราษฎรจำนวน ๘ คน ขอคืนที่ขุดลอกไปถมที่ดินของตนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง ผู้ฟ้องคดีได้อนุญาตให้ผู้รับจ้างนำดินที่ขุดลอกไปถมที่ดินของราษฎรที่มีค่าชดเชยทุกไร่ แต่โดยที่ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ต้นฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่า กรณีที่ทางราชการพิจารณาแล้วเห็นสมควรที่จะจัดจ้างให้เอกชนทำการขุดลอกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ หรือระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และนายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะนำกรวด หิน ดิน หินทราย ที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการหรือค่าจ้างเอกชน ให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อเสร็จจะเข้าเป็นแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ การขุดลอกจึงอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ตามระเบียบดังกล่าว ดังนั้น หากเทศบาลตำบลโนนไทยประสงค์จะนำดินที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการ จึงต้องขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะนายกเทศมนตรีตำบล น. ลงนามในสัญญาจ้าง โดยมีบันทึกต่อท้ายสัญญาข้อ ๔ กำหนดให้การจัดการดินขุดขน ผู้รับจ้างต้องนำดินขุดขนไปทิ้งตามที่กำหนดในแบบแปลนขุดลอก และที่อื่นเป็นการเพิ่มเติม ดังนี้ ... นำไปใช้ประโยชน์อื่นทางราชการตามที่นายกเทศมนตรีอนุมัติ จึงเป็นการทำสัญญาที่ขัดต่อระเบียบดังกล่าว อีกทั้งการนำดินที่ได้จากการขุดลอกไปทิ้งในที่ของเอกชนไม่ใช่เป็นการนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ พฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามนัยมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ (ใช้บังคับในขณะเกิดข้อพิพาท) อย่างไรก็ดี โดยที่คณะกรรมการสอบสวน รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามก็ยอมรับว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งไม่ได้มีลักษณะเป็นการกระทำที่นารังเกียจหรือกระทบความรู้สึกของสังคมที่มีต่อภาพพจน์ของเทศบาล กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความประพฤตินทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ว่าการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง และไม่ได้เอื้อประโยชน์ให้กับเอกชนรายหนึ่งรายใดโดยเฉพาะ หรือกระทำไปโดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ อันเป็นมูลความผิดทางอาญา จึงไม่ใช่เป็นการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แม้ว่าพฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีจะเป็นการปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามนัยมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจใช้ดุลพินิจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งก็ได้ แต่การใช้อำนาจดังกล่าวซึ่งเป็นการใช้อำนาจกำกับดูแลต้องทำเท่าที่จำเป็น เหมาะสมกับพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งกรณี อีกทั้งต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเทศบาลด้วยเช่นกัน เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีในการอนุญาตให้ผู้รับจ้างนำดินที่ขุดลอกไปทิ้งในที่ดินของเอกชนได้กระทำไปเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทิ้งดินไม่เพียงพอ ประกอบกับเป็นการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชน

ไม่มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชนรายหนึ่งรายใดโดยเฉพาะ อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีการแสวงหาประโยชน์ หรือผู้ฟ้องคดีกระทำโดยมีเจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชนรายหนึ่งรายใด หรือมีการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งไม่ปรากฏว่าได้กระทำไปโดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอันเป็นเหตุให้เป็นมูลความผิดในทางอาญา และเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเชื่อตามความเห็นของปลัดเทศบาลตำบล น. เป็นเหตุให้เกิดการเข้าใจผิดในการดำเนินการ จึงไม่ใช่การจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ แม้เป็นการกระทำที่ผิดระเบียบแต่ไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและไม่เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดี และคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๗๖/๒๕๖๓)

๓.๓.๒ การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาล

เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลเห็นว่าประธานสภาเทศบาลมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ อาจเข้าชื่อกันเสนอให้สภาเทศบาลมีมติให้ประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติได้ โดยมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตามมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้ สมาชิกสภาเทศบาลจะต้องเสนอญัตติเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาเทศบาลล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน และมีสมาชิกสภาเทศบาลรับรองอย่างน้อย ๒ คน ตามข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยประธานสภาเทศบาลจะต้องดำเนินการบรรจุญัตติดังกล่าวเข้าระเบียบวาระการประชุมของสภาเทศบาล การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลได้รับญัตติดังกล่าวเป็นหนังสือล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน จากสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพื่อขอลดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลและมีผู้รับรองญัตติดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องบรรจุญัตติดังกล่าวเข้าระเบียบวาระการประชุมของสภาเทศบาล เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งไม่บรรจุญัตติดังกล่าวโดยอ้างว่ามีเหตุผลที่ไม่เพียงพอและขอให้ผู้เสนอญัตติชี้แจงเพิ่มเติม อีกทั้ง มติลดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของสภาเทศบาลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะรับสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองการที่ผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจพิจารณาคำขอบรรจุญัตติลดถอนผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการเตรียมการ

และการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อการพิจารณาทางปกครองของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้เป็นการที่ผู้ฟ้องคดีพิจารณาว่าสมควรจะกำหนดผู้ใดถอดถอนตนออกจากตำแหน่งในระเบียบวาระการประชุมของสภาเทศบาลหรือไม่ อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่สิทธิของผู้ฟ้องคดีจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคู่กรณีเอง ซึ่งต้องห้ามมิให้ทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งไม่บรรจุผู้ตติพิพาทในระเบียบวาระการประชุมของสภาเทศบาล จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับผู้ตติพิพาทที่ยื่นเป็นหนังสือแล้ว ต่อมา ในวันประชุมสภาเทศบาลได้มีการเสนอญัตติด้วยวาจาโดยสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อขอให้พิจารณาญัตติพิพาทที่ได้ยื่นเป็นหนังสือไว้แล้วอีก สภาเทศบาลย่อมมีอำนาจพิจารณาญัตติดังกล่าวได้ แม้ผู้ฟ้องคดียืนยันไม่บรรจุผู้ตติพิพาทและอ้างว่าที่ประชุมเกิดอลเวง จึงใช้อำนาจตามข้อ ๑๒๑ และข้อ ๑๒๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นฯ สั่งปิดการประชุมก็ตาม แต่การใช้อำนาจของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะที่ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสิทธิส่วนตัวของตน โดยสั่งไม่บรรจุผู้ตติพิพาทและสั่งปิดประชุมโดยที่ยังไม่ได้พิจารณาระเบียบวาระการประชุมทั้งหมด จึงเป็นการดำเนินการประชุมที่ไม่ชอบตามข้อ ๒๙ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว การที่สมาชิกสภาเทศบาลได้มีคำขอให้มีการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป และสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในที่ประชุมมีมติให้ประชุมต่อ ๘ เสียง และงดออกเสียง ๑ เสียง และให้รองประธานสภาเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมต่อไป จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบตามข้อ ๒๙ วรรคสอง ของระเบียบเดียวกัน จากนั้นที่ประชุมได้พิจารณาญัตติพิพาท โดยสมาชิกสภาเทศบาลมีมติเห็นชอบให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาล ๘ เสียง และงดออกเสียง ๑ เสียง ซึ่งเป็นคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ แล้วและไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

คดีนี้สภาเทศบาลตำบลเชิงดอย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติเห็นชอบให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง และงดออกเสียง ๑ เสียง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ขอคัดค้านมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ การที่สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยเห็นว่าประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่า ๔ คน จากจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยซึ่งมีได้สูงสุดจำนวน ๑๒ คน ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เข้าชื่อกัน

เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติได้ โดยมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตามมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้ การเสนอญัตติให้ประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งโดยสมาชิกสภาเทศบาลจะต้องเสนอญัตติเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาเทศบาลล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน และมีสมาชิกสภาเทศบาลรับรองอย่างน้อย ๒ คน ตามข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยประธานสภาเทศบาลจะต้องดำเนินการบรรจุญัตติดังกล่าวเข้าระเบียบวาระการประชุมของสภาเทศบาลตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับญัตติดังกล่าวเป็นหนังสือล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน จากสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพื่อขอลดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลและมีผู้รับรองญัตติดังกล่าวครบถ้วน โดยผู้เสนอญัตติอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่มีความรู้ความสามารถ บกพร่องในการดำเนินการประชุม อันเป็นการอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล อันเป็นการเสนอญัตติขอลดถอนผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งไม่บรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุม โดยอ้างว่ามีเหตุผลที่ไม่เพียงพอและขอให้ผู้เสนอญัตติชี้แจงเพิ่มเติม อีกทั้ง มติขอลดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะระงับสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอย จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง การที่ผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจพิจารณาคำขอบรรจุญัตติขอลดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อการพิจารณาทางปกครองของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้ เป็นการที่ผู้ฟ้องคดีพิจารณาว่าสมควรจะกำหนดขอลดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยในระเบียบวาระการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือไม่ อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่สิทธิของผู้ฟ้องคดีจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคู่กรณีเอง ซึ่งต้องห้ามมิให้ทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งไม่บรรจุญัตติพิพาทในระเบียบวาระการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับญัตติพิพาทที่ยื่นเป็นหนังสือนั้นไว้แล้ว ต่อมา ในวันประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการเสนอญัตติด้วยวาจาของนาย ว. เพื่อขอให้พิจารณาญัตติที่ได้ยื่นเป็นหนังสือไว้แล้วอีก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจพิจารณาญัตติดังกล่าวได้ แม้ผู้ฟ้องคดียืนยัน

ไม่บรรจุนิติพิพาทและอ้างว่าที่ประชุมเกิดอลเวง จึงใช้อำนาจตามข้อ ๑๒๑ และข้อ ๑๒๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นฯ สั่งปิดการประชุมก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากรายงานการประชุมในวันดังกล่าวพบว่า มีเพียงการอภิปรายโต้แย้งกันระหว่าง ผู้ฟ้องคดีกับสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยจำนวนหนึ่ง ในประเด็นว่าเสนอญัตติด้วยวาจา ได้หรือไม่ ผู้ฟ้องคดีบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ซึ่งมีลักษณะโต้เถียงกันไปมาแต่ไม่ถึงขนาดเกิดความวุ่นวายจนผู้ฟ้องคดีไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้หรือที่ประชุมเกิดความอลเวง จึงเห็นได้ว่า การใช้อำนาจของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะที่ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสิทธิส่วนตัวของตน โดยสั่งไม่บรรจุนิติพิพาทและสั่งปิดประชุมโดยที่ยังไม่ได้พิจารณาระเบียบวาระการประชุมทั้งหมด จึงเป็นการดำเนินการประชุมที่ไม่ชอบตามข้อ ๒๙ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว การที่สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยได้มีคำขอให้มีการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยที่อยู่ในที่ประชุมมีมติให้ประชุมต่อ ๘ เสียง และงดออกเสียง ๑ เสียง และให้รองประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมต่อไป จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบตามข้อ ๒๙ วรรคสอง ของระเบียบเดียวกัน จากนั้นที่ประชุมได้พิจารณาญัตติพิพาท โดยสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเชิงดอยมีมติเห็นชอบให้ถอดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลตำบลเชิงดอย ๘ เสียง และงดออกเสียง ๑ เสียง ซึ่งเป็นคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ แล้ว และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๓/๒๕๖๘)

๓.๓.๓ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณของเทศบาล

การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะนายกเทศมนตรีได้อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าจ้างเหมาตลก อาหารมือเช้า นักร้องแดนเซอร์และดนตรี รวมทั้งเวที แสง สี เสียง ซึ่งมีใช้เป็นประจำหลักตามวัตถุประสงค์ของโครงการจัดงานประเพณีสงกรานต์ อันเป็นการเบิกจ่ายเงินเกินความจำเป็นและไม่ประหยัดตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๑๓๔๗ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นการจ่ายเงินที่ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏว่าในการจัดงานประเพณีวันสงกรานต์มีผู้เข้าร่วมงานจำนวนมาก ส่งผลให้มีการซื้อสินค้าหรือบริการในงานดังกล่าว อันเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งของเทศบาล ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดได้อนุมัติโครงการและอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าจ้างดังกล่าวเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฉะนั้น เมื่อพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแห่งกรณี ผู้ฟ้องคดีจึงควรรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าสินไหมทดแทนที่เทศบาลได้มีคำสั่งเรียกให้ชดใช้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลทับสะแก เทศบาลตำบลทับสะแก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีอนุมัติโครงการจัดงานประเพณีวันสงกรานต์ ประจำปี ๒๕๕๔ โดยอนุมัติให้เบิกค่าจ้างเหมาตลกจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท ค่าจ้างอาหารมื้อเช้าจำนวน ๔๐๐ กล่อง สำหรับผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล พนักงานจ้าง และชุมชนที่มาร่วมกิจกรรมเป็นเงินจำนวน ๑๒,๕๐๐ บาท ค่าจ้างเหมาเครื่องดนตรีและดนตรีจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท ค่าจ้างเหมาเวที แสง สี เสียงจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๘๗,๕๐๐ บาท ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาจารีตประเพณีท้องถิ่นตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๑๓๔๗ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๑ เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๘๗,๕๐๐ บาท จึงให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้อนุมัติโครงการรับผิดชอบในสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายดังกล่าว โดยให้รับผิดชอบกับนางสาว อ. ผู้เสนอโครงการ และนางสาว ม. ผู้พิจารณาโครงการ คนละส่วนเท่า ๆ กันจำนวน ๑๒,๕๐๐ บาท และในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดให้รับผิดชอบ (ในกลุ่มผู้อนุมัติให้เบิกจ่ายงบประมาณ) ในสัดส่วนร้อยละ ๑๐ ของความเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๑๘,๗๕๐ บาท รวมเป็นเงินที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบ ๓๑,๒๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วไม่เห็นด้วย จึงรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้อนุมัติโครงการและในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๖๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีได้จัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ แนวทางที่ ๒ ลำดับที่ ๑ โครงการจัดงานประเพณีท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงงานวันสงกรานต์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีได้มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายโครงการจัดงานประเพณีท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงงานวันสงกรานต์ไว้แล้ว และได้เชิญสมาชิกสภาเทศบาลและประธานชุมชน ๑๐ ชุมชน เข้าร่วมประชุมการจัดงานดังกล่าวด้วย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินการจ้างเหมาตลก อาหารมื้อเช้า ๔๐๐ กล่อง เครื่องดนตรีและดนตรี รวมทั้งเวที แสง สี เสียง ซึ่งมีใช้เป็นกิจกรรมหลักตามวัตถุประสงค์ของโครงการประเพณีสงกรานต์ อันเป็นการเบิกจ่ายเงินเกินความจำเป็น และไม่ประหยัดตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง และเป็นการจ่ายเงินที่ไม่มีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ก็ตาม แต่เมื่อปรากฏว่าในการจัดงานประเพณีสงกรานต์มีผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีการซื้อสินค้าหรือบริการในงาน

ดังกล่าว อันเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกอบกับตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติโครงการและอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าจ้างดังกล่าวเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการแต่อย่างใด เมื่อได้พิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้อนุมัติโครงการและผู้อนุมัติให้เบิกจ่ายเงิน และความเป็นธรรมในกรณีดังกล่าวแล้ว จึงควรรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าสินไหมทดแทนตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้จำนวน ๓๑,๒๕๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๕,๖๒๕ บาท ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๑๘/๒๕๖๗)

๓.๓.๔ การยุบสภาเทศบาล

กฎหมายว่าด้วยเทศบาลกำหนดให้นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมีหน้าที่ดำเนินการกิจการของเทศบาลร่วมกัน โดยนายกเทศมนตรีเป็นผู้บริหาร มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ส่วนสภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ความเห็นชอบในนโยบายและการบริหารงานของนายกเทศมนตรี รวมทั้งตรวจสอบ กลั่นกรองการทำงานของฝ่ายบริหาร และพิจารณาอนุมัติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งกันจนไม่สามารถบริหารราชการต่อไปได้ ผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม กฎหมายจึงบัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้กำกับและดูแลควบคุมเทศบาลเข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเรียกผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจง แนะนำ ตักเตือน และปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย หากไม่มีการปฏิบัติตาม ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งระงับการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด หรืออาจเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณามีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด รวมทั้งสั่งยุบสภาเทศบาลได้ โดยต้องแสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย ซึ่งเป็นดุลพินิจในการใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของนายกเทศมนตรี สภาเทศบาลได้แปรญัตติให้ลดรายจ่ายและลดจำนวนเงินที่ขออนุญาตจ่าย ๓ ปีงบประมาณ ซึ่งมีโครงการที่สำคัญบางโครงการถูกลดรายจ่ายลงจนเหลือจำนวนเงินที่ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ และบางโครงการถูกตัดงบประมาณทั้งหมด อีกทั้งยังมีมติไม่อนุมัติให้กันเงินงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและไม่อนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในเขตเทศบาล อันมีลักษณะเป็นการขัดขวางไม่ให้นายกเทศมนตรีบริหารงานของเทศบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในเขตเทศบาล โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้พิจารณายุบสภาเทศบาล และการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งให้ยุบสภาเทศบาลดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมาย

เดิมผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบสองเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย รายงานการสอบสวนกรณีร้องเรียนให้ยุบสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี เนื่องจากปรากฏพฤติกรรมการตัดงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๗ และ พ.ศ. ๒๕๕๘ และมีเจตนาไม่อนุญาติให้กันเงินงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงไม่อนุญาติให้จ่ายขาดเงินสะสมปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นและทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีเสียประโยชน์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาแล้วเห็นว่า สภาเทศบาลนครอุบลราชธานีมิได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ ตามรายงานความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีและประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ มีคำสั่งให้ยุบสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบสองเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ โดยที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ (ใช้บังคับในขณะที่เกิดข้อพิพาท) กำหนดให้นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบสองมีหน้าที่ดำเนินการกิจการของเทศบาลนครอุบลราชธานีร่วมกัน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการของเทศบาลนครอุบลราชธานีให้เป็นไปตามกฎหมาย ขณะที่สภาเทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้ความเห็นชอบในนโยบายและการบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเป็นผู้ตรวจสอบ กลั่นกรองการทำงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งรวมถึงการพิจารณาอนุมัติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสภาเทศบาลนครอุบลราชธานีเกิดความขัดแย้งกันจนไม่สามารถจะบริหารราชการต่อไปได้ ผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่ประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นสำคัญ ฉะนั้น เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม กฎหมายจึงบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้กำกับและควบคุมดูแลเทศบาลนครอุบลราชธานีเข้ามาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งดังกล่าว โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจเรียกผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจง แนะนำ ตักเตือน และปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย หากไม่มีการปฏิบัติตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจสั่งระงับการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด หรืออาจเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อพิจารณามีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด รวมทั้งสั่งให้ยุบสภาเทศบาลนครอุบลราชธานีได้ โดยต้องแสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการเสนอ

ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๗ และ พ.ศ. ๒๕๕๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับพวกในฐานสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ได้แปรญัตติให้ลดรายจ่ายและลดจำนวนเงินที่ขออนุญาตจ่าย ซึ่งมีโครงการที่สำคัญบางโครงการถูกลดรายจ่ายลงจนเหลือจำนวนเงินที่ไม่สามารถดำเนินโครงการได้ เช่น โครงการก่อสร้างอาคารเรียนอนุบาลประสงค์ โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ระบบระบายน้ำ และโครงการก่อสร้างถนน ค.ส.ล. เป็นต้น และบางโครงการถูกตัดงบประมาณทั้งหมด เช่น โครงการซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ประกอบห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนเทศบาล โครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระยะที่ ๒ และโครงการปรับปรุงผิวจราจร แอสฟัลท์คอนกรีต เป็นต้น ทั้งที่โครงการต่าง ๆ ถูกบรรจุในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนพัฒนาสามปีในแต่ละปีงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเห็นได้ว่าเป็นโครงการที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านการจัดทำบริการสาธารณะ และการสาธารณสุข ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานเพื่อพัฒนาความเจริญของท้องถิ่น อันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี ย่อมทำให้ประชาชนต้องเสียประโยชน์ในการที่จะได้รับความสะดวกและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สภาเทศบาลนครอุบลราชธานีได้พิจารณาเห็นชอบให้ตราเป็นเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมในเวลากระชั้นชิดกับวันสิ้นปีงบประมาณเพียง ๑ วัน เทศบาลนครอุบลราชธานีย่อมไม่อาจก่อนหน้าผู้พันได้ทันในวันสิ้นปีงบประมาณดังกล่าว และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขออนุมัติกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง สภาเทศบาลนครอุบลราชธานีกลับมีมติไม่อนุมัติให้กันเงินดังกล่าว ทั้งที่ได้เห็นชอบให้ตราเป็นเทศบัญญัติรายจ่ายเพิ่มเติมข้างต้นแล้ว อีกทั้งในการขออนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการยื่นญัตติเสนอต่อสภาเทศบาลนครอุบลราชธานีหลายครั้ง ซึ่งที่ประชุมสภาเทศบาลนครอุบลราชธานีมีมติไม่อนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมทุกครั้ง ทั้งที่เป็นโครงการดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑) ซึ่งมีโครงการที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน โดยเทศบาลนครอุบลราชธานีมีเงินสะสมเพียงพอที่จะจ่ายได้ และการขออนุมัติจ่ายขาดเงินสะสมดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย และหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับการขออนุมัติใช้จ่ายเงินสะสมดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ดังนั้น การที่สภาเทศบาลนครอุบลราชธานีไม่อนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสม จึงไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และส่งผลให้ประชาชนเสียประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการที่เป็นการพัฒนาท้องถิ่น กรณีจึงเห็นได้ว่าการดำเนินกิจการโครงการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ของเทศบาลนครอุบลราชธานี ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากเงินงบประมาณแผ่นดินและหรือใช้จ่ายจากเงินสะสมของเทศบาลนครอุบลราชธานีเอง และต้องดำเนินการโดยการเสนอญัตติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างเทศบัญญัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ได้รับการอนุมัติจากสภาเทศบาล

นครอุบลราชธานี มีอาจดำเนินต่อไปได้อย่างเรียบร้อย โดยปรากฏพฤติการณ์ที่สื่อแสดงถึงความขัดแย้งที่ย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการหรือการดำเนินกิจการของเทศบาลนครอุบลราชธานีอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นการขัดขวางมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในเขตเทศบาล และยังเป็น การกระทำโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่ประชาชน ในเขตพื้นที่ ฉะนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีและประโยชน์ของประเทศชาติเป็นส่วนรวม โดยเสนอความเห็น ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้พิจารณายุบสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้ดุลพินิจในการยุบสภาเทศบาลนครอุบลราชธานีตามมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ย่อมเป็นการสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ยุบสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี จึงเป็นการกระทำที่ชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๐/๒๕๖๗)

๓.๔ กรุงเทพมหานคร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๕ เมืองพัทยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

๑. การสรรหาและคัดเลือก

- การสรรหาพนักงานเทศบาลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร

เมื่อกระบวนการเพื่อจัดให้มีการสอบคัดเลือกข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นให้ดำรงตำแหน่งสายงานบริหาร คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลโดยคณะอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ได้ดำเนินการโดยชอบตามมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการสอบคัดเลือก และการคัดเลือกพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร สอดคล้องกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและขอบเขตเนื้อหาวิชาความรู้ที่ใช้ในการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักเกณฑ์การสอบดังกล่าวสามารถนำไปใช้กับบุคคลทั่วไปที่สมัครสอบในตำแหน่งสายงานผู้บริหาร โดยไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มผู้สอบกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้น การที่คณะอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลฯ มีประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการสรรหาภาคความเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารฯ โดยไม่ปรากฏรายชื่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้คะแนนสอบความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงเป็นการกระทำที่ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนักบริหารงานทั่วไประดับต้น สังกัดเทศบาลตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน (นักบริหารงานทั่วไป ระดับกลาง) ตามประกาศคณะอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร เรื่อง การรับสมัครพนักงานเทศบาลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ต่อมา ประธานอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีประกาศคณะอนุกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร แต่ปรากฏว่าภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการทดสอบภาคความรู้ความสามารถแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการสรรหาภาคความเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร โดยไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะประธานกรรมการกลางพนักงานเทศบาล และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้ยกเลิกประกาศดังกล่าว แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดมาตรการเยียวยาผู้ฟ้องคดีหรือดำเนินการสอบคัดเลือกใหม่

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดและกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกบุคคลตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๒๔ วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๕ ของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกและการคัดเลือกพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่ง
 สายงานผู้บริหาร พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา
 พนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นผู้ดำเนินการสรรหา
 โดยจัดให้มีการสอบคัดเลือกตามประกาศดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนด
 หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบตามประกาศฯ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งการที่ข้อ ๑๘ (๑)
 ของประกาศฯ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เพียงแต่กำหนดให้การสรรหาในตำแหน่งสายงาน
 ผู้บริหารต้องมีการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ โดยมีได้มีการกำหนดสัดส่วนคะแนนการทดสอบ
 ภาคความรู้ความสามารถไว้ ก็เนื่องจากข้อกำหนดดังกล่าวประสงค์ให้เป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 ที่จะกำหนดค่าคะแนนให้เหมาะสมกับตำแหน่งที่สรรหานั้น ๆ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดให้
 การสรรหาตามประกาศที่พิพาทแบ่งการประเมินออกเป็น ๒ ภาค ได้แก่ ภาคความรู้ความสามารถ
 เป็นการสอบข้อเขียนคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน แบ่งเป็นแบบปรนัย ๖๐ คะแนน และแบบอัตนัย
 ๔๐ คะแนน ส่วนภาคความเหมาะสมคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน แบ่งเป็นการทดสอบด้วยการสัมภาษณ์
 ๔๐ คะแนน ผลงานที่ประสบความสำเร็จ ๒๐ คะแนน การนำเสนอวิสัยทัศน์ ๒๐ คะแนน และประวัติ
 การรับราชการ ๒๐ คะแนน โดยผู้ที่จะมีสิทธิเข้ารับการทดสอบภาคความเหมาะสมต่อไปได้จะต้อง
 ผ่านเกณฑ์การทดสอบภาคความรู้ความสามารถรวมแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ จึงชอบแล้ว ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น
 ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามประกาศข้างต้น จึงต้องทดสอบภาคความรู้ความสามารถด้วยหลักเกณฑ์
 ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดดังกล่าว

สำหรับขอบเขตเนื้อหาวิชาความรู้ที่ใช้ในการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ นั้น
 ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตามประกาศคณะกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงาน
 ผู้บริหาร เรื่อง ขอบเขตเนื้อหาวิชาความรู้ที่ใช้ในการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ ลงวันที่ ๘
 พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาวิชาความรู้ในการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ
 สอดคล้องกับประกาศฯ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ครบทุกหัวข้อความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน
 ในหน้าที่ของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใน ส่วน
 รายละเอียดของคำถามปรากฏว่า ข้อสอบอัตนัยที่ใช้ในการคัดเลือกตำแหน่งดังกล่าว มีคำถามเกี่ยวกับ
 ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการแก้ไขกรณีปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นความรู้เรื่องการจัดทำ
 แผนปฏิบัติการและแผนยุทธศาสตร์ และเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจโดยบูรณาการความรู้และประยุกต์ใช้
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่อมโยงและบูรณาการแผนชาติ แผนภาค แผนกลุ่มจังหวัด แผนจังหวัด
 และแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนข้อสอบปรนัยมีคำถามเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐
 และสัญญาทางปกครอง นั้น แม้จะมีได้ปรากฏอย่างชัดเจนในประกาศฯ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
 แต่โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลายฉบับ
 ซึ่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นหนึ่งในกฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องม
 ความรู้ความเข้าใจ ส่วนข้อสอบเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองถือเป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ
 บริการสาธารณะในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงถือได้ว่าโดยสภาพของข้อสอบดังกล่าว
 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภารกิจในตำแหน่งของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกรณีการนำระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ยกเลิกแล้วมาออกข้อสอบ นั้น แม้ในวันที่มีประกาศรับสมัครสอบพิพาท พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ จะมีผลใช้บังคับแล้ว แต่เนื่องจากบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังคงให้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ แล้วแต่กรณี รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐมาใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศในเรื่องนั้น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น ระเบียบฉบับพิพาทจึงยังมีผลใช้บังคับในระหว่างที่ยังมิได้มีการออกกฎในเรื่องนั้นตามผลของบทเฉพาะกาล คำถามเกี่ยวกับความรู้ตามระเบียบฉบับพิพาทย่อมกระทำได้โดยชอบ

นอกจากนี้ โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๑๑ (๔) และข้อ ๑๘ (๑) ของประกาศฯ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบภาคความรู้ความสามารถ เมื่อข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบเป็นเนื้อหาวิชาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับประกาศฯ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ มีการกำหนดจำนวนอัตราว่างที่เทศบาลประสงค์ให้คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลดำเนินการสรรหา โดยได้กำหนดจำนวนอัตราว่างในแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน และไม่ได้นำผลการสอบของผู้เข้าสอบในแต่ละตำแหน่งมาแข่งขันกัน ดังนั้น จึงสามารถนำข้อสอบที่มีคำถามเดียวกันไปใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจในกลุ่มประเภทสายงานผู้บริหารระดับกลางดังกล่าวได้ โดยไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าสอบตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งโดยเฉพาะ

จึงเห็นได้ว่า กระบวนการจัดให้มีการสอบคัดเลือกข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นให้ดำรงตำแหน่งสายงานบริหาร (นักบริหารงานทั่วไป ระดับกลาง) ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นไปโดยชอบตามข้อ ๑๑ (๔) และข้อ ๑๘ (๑) ของประกาศฯ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ สอดคล้องกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และประกาศฯ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ แล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้คะแนนสอบภาคความรู้ความสามารถต่ำกว่าร้อยละหกสิบ จึงเป็นผู้ไม่ผ่านการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหารที่พิพาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีประกาศคณะกรรมการสรรหาพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร เรื่อง รายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการสรรหาภาคความเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานผู้บริหาร และกำหนดวัน เวลา สถานที่สรรหา และระเบียบเกี่ยวกับการสรรหา ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยไม่ปรากฏรายชื่อผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๔/๒๕๖๘)

๒. การบรรจุและแต่งตั้ง

- การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรณีพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรี

โดยที่การบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษในอัตราที่ได้รับการจัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ ถือเป็นกรณีที่มีเหตุพิเศษตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษ แนบท้ายหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๒/๕๘ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ดังนั้น แม้ลักษณะงานของผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินจะมีลักษณะใกล้เคียงกับข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข แต่เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือมติ ก.พ.ใด กำหนดเงื่อนไขให้พิจารณาเทียบเคียงลักษณะงานดังกล่าวว่าสามารถเกื้อกูลหรือเทียบว่ามีการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับลักษณะของตำแหน่งในสายงาน ๒๔ สายงานตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น ตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีครองอยู่ในขณะเกิดสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงไม่เป็นตำแหน่งใน ๒๔ สายงาน ที่จะมีคุณสมบัติได้รับการคัดเลือกให้บรรจุเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษในอัตราที่ได้รับการจัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ การที่ประธานกรรมการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคามเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษ ได้ดำเนินการคัดเลือกและออกประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษ (ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๒/๕๘ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓) โดยไม่ปรากฏรายชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุได้มีคำสั่งบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษดังกล่าว โดยไม่ปรากฏรายชื่อของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นตำแหน่งที่จ้างไม่ตรงกับตำแหน่งที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติใน ๒๔ สายงาน จึงไม่อาจดำเนินการได้ เนื่องจากนอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใด จึงเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มติคณะรัฐมนตรีฯ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษ ตามที่ ก.พ. กำหนดและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว จึงเห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว กรณีมิใช่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานกระทรวงสาธารณสุขทั่วไป กลุ่มเทคนิค ตำแหน่งเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉิน กลุ่มงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาสารคาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามสัญญาจ้างพนักงานกระทรวงสาธารณสุขทั่วไป ได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ แต่ไม่ปรากฏรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่พิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก แต่กลับมีบุคคลที่มีสัญญาจ้างในกลุ่มงานและตำแหน่งเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกและบรรจุเข้ารับราชการในกรณีพิเศษนี้ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามออกคำสั่งบรรจุผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

โดยที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ ได้อนุมัติตามมติคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ที่เห็นชอบการจัดสรรอัตราข้าราชการตั้งใหม่เพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (พนักงานราชการ พนักงานกระทรวงสาธารณสุข หรือลูกจ้างชั่วคราว) ที่ปฏิบัติงานด้านหน้าในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้น ๓๘,๑๐๕ อัตรา จำนวน ๒๔ สายงานดังกล่าว ซึ่งเป็นการบรรจุบุคลากรกรณีพิเศษตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ปรากฏสายงานเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินอยู่ใน ๒๔ สายงานดังกล่าวแต่อย่างใด แม้ว่าลักษณะงานของผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินจะมีลักษณะใกล้เคียงกับข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข แต่เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือมติ ก.พ. ใด กำหนดเงื่อนไขให้พิจารณาเทียบเคียงลักษณะงานของตำแหน่งเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินว่าสามารถเกื้อกูลหรือเทียบว่ามีการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับลักษณะของตำแหน่งในสายงาน ๒๔ สายงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ ได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่พิจารณาคัดเลือกและบรรจุผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษในอัตราที่ได้รับการจัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงมิได้เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ตำแหน่งการจ้างเดิมของผู้ฟ้องคดี คือ ตำแหน่งเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจสั่งบรรจุผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งอื่นที่แตกต่างไปจากตำแหน่งการจ้างเดิมของผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๒.๑.๒ และข้อ ๒.๒ ของหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษแบบท้ายหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๒/๕๘ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เป็นประธานกรรมการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคามเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษได้ดำเนินการคัดเลือกและมีประกาศ ๓ ฉบับ ได้แก่ ประกาศ

คณะกรรมการคัดเลือก เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษ (ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๒/๕๘ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓) ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓ จำนวน ๒ ฉบับ และประกาศฯ ระยะที่ ๒ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ฉบับ โดยไม่ปรากฏรายชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งบรรจุบุคลากรในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษในอัตราที่ได้รับการจัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๔.๒/๕๘ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๒๑,๓๓๘ ราย โดยไม่ปรากฏรายชื่อของผู้ฟ้องคดี โดยได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นตำแหน่งจ้างที่ไม่ตรงกับตำแหน่งที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติใน ๒๔ สายงาน จึงเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษฯ ตามที่ ก.พ. กำหนด และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ในการพิจารณาคัดเลือกและบรรจุผู้ฟ้องคดีในฐานะบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษในอัตราที่ได้รับการจัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า มีบุคลากรที่มีตำแหน่งการจ้างงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉินเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการบรรจุเข้ารับราชการด้วย นั้น เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจพบว่าการบรรจุและแต่งตั้งบุคลากรดังกล่าวโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการบรรจุเข้ารับราชการดังที่กล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งดังกล่าวเฉพาะรายจำนวน ๔๙ ราย ที่สั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคลากรที่มีสัญญาจ้างในกลุ่มงานและตำแหน่งเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเป็นกรณีพิเศษแล้ว กรณีที่เป็นเหตุพิพาทในประเด็นนี้จึงหมดสิ้นไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๙๖/๒๕๖๘)

๓. การย้าย การโอน และการสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่

๓.๑ การย้าย

- การพิจารณาการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษ

การที่คณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (อกศจ.) พิจารณาการย้ายข้าราชการครูซึ่งยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติและกรณีพิเศษในคราวเดียวกันแล้วเห็นว่า การย้ายกรณีพิเศษ

มีเหตุผลจำเป็นควรได้รับการพิจารณาเป็นลำดับแรก จึงเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ให้ข้าราชการครูที่ยื่นคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษย้ายไปดำรงตำแหน่งที่ข้าราชการครูที่ยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติเลือกไว้เป็นลำดับที่ ๑ ส่วนข้าราชการครูที่ยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนซึ่งเลือกไว้เป็นลำดับที่ ๓ โดยอาศัยเหตุว่าผู้ขอย้ายกรณีพิเศษสมควรที่จะได้รับการพิจารณารับย้ายก่อน ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๒๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙ เนื่องจากหลักเกณฑ์และวิธีการตามหนังสือดังกล่าวไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะต้องพิจารณากรณีใดก่อนหรือหลัง หรือมีหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายในแต่ละกรณีพร้อมกันอย่างไร จึงควรต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของข้าราชการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์การย้ายกรณีปกติ ซึ่งเป็นข้าราชการส่วนใหญ่ก่อน เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อผู้ขอย้ายกรณีปกติจนเกิดความสับสนและไม่เป็นธรรม

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งครูผู้สอน (ภาษาญี่ปุ่น) โรงเรียน บ.ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งย้ายไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอ้างเหตุผลว่าผู้ขอย้ายกรณีพิเศษสมควรได้รับการพิจารณารับย้ายก่อนผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ขอย้ายกรณีปกติ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการออกคำสั่งย้ายโดยไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม และไม่ยึดหลักธรรมาภิบาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว เฉพาะในส่วนของผู้ฟ้องคดี และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันชดเชยค่าเสียหายเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ส่วนกรณีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น ก.ค.ศ. ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ. ๐๒๐๖.๔/ว ๒๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙ ซึ่งมีการกำหนดว่า การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู มี ๓ กรณี คือ กรณีปกติ กรณีพิเศษ และกรณีเพื่อความเหมาะสมและเพื่อประโยชน์ของทางราชการ โดยกรณีของหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามคำร้องขอย้ายกรณีปกติและกรณีพิเศษมีความแตกต่างกัน ประกอบกับหลักในการยื่นคำร้องขอย้ายของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น ก.ค.ศ. กำหนดให้ยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติได้เพียงปีละ ๑ ครั้ง ส่วนการยื่นคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษเป็นเพียงการกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติไว้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเหตุผลความจำเป็นจะต้องได้รับการพิจารณาคำร้องขอย้าย โดยเร่งด่วนและไม่อาจรอให้ถึงรอบการพิจารณาคำร้องขอย้ายประจำปี (กรณีปกติ) ให้สามารถยื่นคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษได้เท่านั้น ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาย้ายทั้ง ๓ กรณี ว่า จะต้องพิจารณาย้ายกรณีใดก่อนหรือหลัง หรือมีหลักเกณฑ์การพิจารณาย้ายทั้ง ๓ กรณี พร้อมกันอย่างไร การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนระหว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขอย้ายทั้ง ๓ กรณี ได้แก่ กรณีปกติ

กรณีพิเศษ และกรณีเพื่อความเหมาะสมและประโยชน์ของทางราชการ โดยคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ที่จะต้องมีความคุ้มครองตามกฎหมายหลักเกณฑ์การย้ายกรณีปกติ จึงจะได้รับการพิจารณาย้าย ในการพิจารณาจึงควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีปกติก่อนการพิจารณาย้ายในกรณีอื่น ๆ ยกเว้นกรณีที่มิเหตุผลความจำเป็นพิเศษที่จะต้องกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ไว้ให้ชัดเจน เมื่อกรณีนี้เป็นการพิจารณาคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นการย้ายที่มีเหตุผลพิเศษและมีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งไม่ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายประจำปี จึงจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและระมัดระวังมิให้มีผลกระทบต่อผู้ขอย้ายกรณีปกติจนเกิดความสับสนและไม่เป็นธรรม

คดีนี้ปรากฏว่า มีผู้ยื่นคำร้องขอย้ายมาดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน อ. วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น จำนวน ๒ คน ได้แก่ ผู้ฟ้องคดีที่ยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติ และนางสาว ส. ซึ่งยื่นคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษ การที่คณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี (อกศจ. อุดรธานี) ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารายผู้ฟ้องคดีที่ยื่นคำร้องขอย้ายกรณีปกติ และนางสาว ส. ซึ่งยื่นคำร้องขอย้ายกรณีพิเศษ ในคราวเดียวกันแล้วเห็นว่า การย้ายกรณีพิเศษมีเหตุผลจำเป็นควรได้รับการพิจารณาเป็นลำดับแรก จึงเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้นางสาว ส. ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน อ. และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติตามที่ อกศจ. อุดรธานี เสนอให้นางสาว ส. ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน อ. และให้ผู้ฟ้องคดีย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ต. ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้ฟ้องคดีเลือกไว้เป็นลำดับที่ ๓ โดยอาศัยเหตุว่า ผู้ขอย้ายกรณีพิเศษสมควรที่จะได้รับการพิจารณารับย้ายก่อน จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับกรณีที่สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาคำร้องทุกข์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า คำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีที่ขึ้น อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ทำหน้าที่แทน ก.ค.ศ.) จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทบทวนการดำเนินการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู (วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น) ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน อ. ใหม่ เนื่องจากการพิจารณาคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะต้องดำเนินการพิจารณาย้ายโดยกรณีปกติที่จะต้องพิจารณาการย้ายจากองค์ประกอบที่ ก.ค.ศ. กำหนด และรายละเอียดตัวชี้วัดในการประเมินตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยยึดหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับเป็นสำคัญ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งรับย้ายและแต่งตั้งนางสาว ส. มาดำรงตำแหน่งครู โรงเรียน อ. ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอาศัยเหตุว่าผู้ขอย้ายกรณีพิเศษสมควรที่จะได้รับการพิจารณารับย้ายก่อน จึงเป็นการดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง เนื่องจากการพิจารณาย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาควรต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของข้าราชการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์การย้ายกรณีปกติ ซึ่งเป็นข้าราชการส่วนใหญ่ก่อน มิฉะนั้นจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการทั่วไป ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการบริหารงานในภาพรวม อีกทั้งอาจเป็นช่องทางให้ผู้ที่มีคุณสมบัติไม่ครบตามองค์ประกอบการย้ายกรณีปกติสามารถใช้การขอย้ายกรณีพิเศษที่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติ

น้อยกว่าเป็นข้อยกเว้นเพื่อให้ได้รับการพิจารณาย้ายก่อนผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่ขอย้ายกรณีปกติ ซึ่งอาจใช้มาตรการบริหารอื่น ๆ เช่น การให้ช่วยราชการชั่วคราว เป็นต้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงจำต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ระวัง มิให้เกิดผลกระทบต่อการแต่งตั้ง การย้ายข้าราชการตามระบบคุณธรรม ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งย้ายและแต่งตั้ง ข้าราชการครูตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เฉพาะในส่วนของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ตามข้อ ๒ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ของหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๒๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ลับ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/๗๓๗ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒

เมื่อคำสั่งย้ายและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนของผู้ฟ้องคดี ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำโดยจงใจหรือ ประมาทเลินเล่อต่อผู้ฟ้องคดีโดยผิดกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่สิทธิและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ และการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งครูที่โรงเรียน ต. ทำให้ผู้ฟ้องคดี ต้องเดินทางจากที่พักอาศัยของผู้ฟ้องคดีไปยังโรงเรียนดังกล่าว โดยมีระยะทางเพิ่มขึ้น ๕๔ กิโลเมตร ไปกลับเป็นระยะทาง ๑๐๘ กิโลเมตร สำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติราชการจากโรงเรียน อ. ถึงโรงเรียน ต. นั้น เห็นว่า ย่อมขึ้นอยู่กับพาหนะที่ผู้ฟ้องคดีใช้ในการเดินทาง และการคำนวณค่าชดเชย น้ำมันเชื้อเพลิงจะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลายประการ เช่น กำลังแรงม้าของรถ ชนิดของ น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ สภาพการจราจรว่าติดขัด หรือไม่ เป็นต้น กรณีจึงเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่อาจคำนวณ ได้แน่นอนในแต่ละวัน จึงเห็นควรกำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓) ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เพิ่มขึ้น โดยใช้อัตราเหมาจ่ายซึ่งเทียบเคียงตามหลักเกณฑ์การเบิก ค่าพาหนะรับจ้างข้ามเขตจังหวัด เงินชดเชย และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทาง ไปราชการ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๖/ว. ๔๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ซึ่งกำหนดเงินชดเชยในการใช้พาหนะส่วนตัวในการเดินทางไปราชการ โดยรถยนต์ส่วนบุคคลในอัตรา กิโลเมตรละ ๔ บาท คิดเป็นเงินวันละ ๔๓๒ บาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดี จึงควรได้รับชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติราชการจากโรงเรียน อ. ถึงโรงเรียน ต. เพิ่มขึ้น ตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นระยะเวลา ๓๑๗ วัน อย่างไรก็ตาม เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติราชการจากโรงเรียน อ. ถึงโรงเรียน ต. ตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นเงินทั้งสิ้น ๙๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๐๐/๒๕๖๗)

๓.๒ การโอน

เมื่อหลักเกณฑ์และวิธีการโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นการกำหนดมาตรฐานการเปรียบเทียบตำแหน่งระหว่างสายงาน การสอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่นกับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดตำแหน่งก่อนโอนไว้เฉพาะ ๓ สายงาน ได้แก่ สายงานการสอน สายงานบริหารสถานศึกษา สายงานนิเทศการศึกษา หากเป็นกรณีที่พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการอื่นที่มีตำแหน่งก่อนโอน ต่างไปจากตำแหน่งก่อนโอนที่กำหนดไว้ จะต้องส่งเรื่องให้ ก.ค.ศ. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติก่อนว่า จะให้โอนมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด วิทยฐานะใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใด ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่รับโอนผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมเป็นพนักงาน ส่วนตำบล ตำแหน่งนักบริหารงานสวัสดิการสังคม ระดับ ๖ อันมิใช่ตำแหน่งใน ๓ สายงานตามมาตรฐาน การเปรียบเทียบตำแหน่งดังกล่าว มาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู อันดับ คศ.๑ ก่อนที่ ก.ค.ศ. จะพิจารณาอนุมัติให้ดำรงตำแหน่งใด วิทยฐานะใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใด จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การเพิกถอน คำสั่งรับโอนซึ่งเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง จะต้องพิจารณา ถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองและประโยชน์สาธารณะ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการทุกประเภทประกอบกันด้วย เมื่อปรากฏว่ากระบวนการก่อนย้ายได้เสร็จสิ้นไปก่อนการมีมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ที่เห็นชอบแนวทางการพิจารณาการรับโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่นมาบรรจุ และแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (เพิ่มเติม) จึงเชื่อได้ว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดี ยื่นคำขอผู้ฟ้องคดีมีความเชื่อโดยสุจริตว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติในการโอนย้ายไปบรรจุและแต่งตั้งเป็น ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้ง ก.ค.ศ. ก็ได้มีมติอนุมัติออกคำสั่งที่มีผลเป็นการเยียวยา ผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการและชำนาญการพิเศษ เป็นการเฉพาะราย และมีคำสั่งแก้ไขคำสั่งเลื่อนเงินเดือน รวม ๗ ครั้ง ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งที่รับโอนผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลย้อนหลัง ตามที่มีคำสั่งรับโอนไว้เดิมเป็นการเฉพาะราย จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งนักบริหารงานสวัสดิการสังคม ระดับ ๖ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสาเหล็ก จังหวัดพิจิตร ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอโอนย้ายมา ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ จากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสาเหล็ก แจ้งว่ารับโอนผู้ฟ้องคดี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสาเหล็กจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีโอนไปดำรงตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ตำแหน่งครู อันดับ คศ.๑ ตำแหน่งเลขที่ ๓๓๔ (พ) อัตราเงินเดือน ๑๓,๘๖๐ บาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการ อันดับ คศ.๒ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจิตร เพื่อเลื่อนวิทยฐานะเป็นชำนาญการพิเศษ อันดับ คศ.๓ ตามมติคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจิตรในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แต่ภายหลังคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้พิจารณาว่า คำสั่งโรงเรียนบ้านวังอ้อที่ ๓๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่รับโอนผู้ฟ้องคดี ออกโดยคลาดเคลื่อนจากแนวทางการพิจารณาการรับโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่น มาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (เพิ่มเติม) ของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ (ศึกษาธิการจังหวัดพิจิตร เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งที่ ๕๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แก้ไขคำสั่งโรงเรียนบ้านวังอ้อ ที่ ๓๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นให้รับโอนผู้ฟ้องคดีมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ตำแหน่งเลขที่ ๓๓๔ (พ) อัตราเงินเดือน ๑๓,๗๗๐ บาท โดยมีผลย้อนหลังตามที่มี คำสั่งรับโอนไว้เดิม ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

โดยที่ ก.ค.ศ. ได้กำหนดมาตรฐานการเปรียบเทียบตำแหน่งระหว่างพนักงานส่วนท้องถิ่น และข้าราชการอื่นกับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดตำแหน่งสอนไว้ ๓ สายงาน ได้แก่ ๑. สายงานการสอน ๒. สายงานบริหารสถานศึกษา และ ๓. สายงานนิเทศการศึกษา ส่วนกรณีจะให้โอนมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด รับเงินเดือนอันดับใด ให้เป็นไปตามตาราง การเปรียบเทียบที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงตำแหน่งเดิมของผู้ฟ้องคดี คือ ตำแหน่ง นักบริหารงานสวัสดิการสังคม ระดับ ๖ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสากเหล็ก ซึ่งมีใช้ตำแหน่ง ใน ๓ สายงานดังกล่าวที่กำหนดไว้สำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานการเปรียบเทียบตำแหน่งฯ ของหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นกรณีที่มี ตำแหน่งก่อนโอนนอกเหนือและต่างไปจากตำแหน่งที่กำหนดในมาตรฐานการเปรียบเทียบตำแหน่งฯ ไม่อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีการโอนตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ดังกล่าว มาใช้บังคับกับกรณีของ ผู้ฟ้องคดีได้ จึงต้องให้ ก.ค.ศ. พิจารณาก่อนว่า ตำแหน่งก่อนโอนของผู้ฟ้องคดีจะสามารถโอนมาบรรจุ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด วิทยฐานะใด และรับเงินเดือนอันดับใด ตลอดจนต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ ประการอื่นประกอบ เพื่อการอนุมัติก่อนที่ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังอ้อจะมีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังอ้อได้มีคำสั่งที่ ๓๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ รับโอนผู้ฟ้องคดีมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู อันดับ คศ.๑ ตำแหน่งเลขที่ ๓๓๔ (พ) อัตราเงินเดือน ๑๓,๘๖๐ บาท โดยมีคำสั่งก่อนที่ ก.ค.ศ. จะพิจารณาอนุมัติ ให้ดำรงตำแหน่งใด วิทยฐานะใด และให้ได้รับเงินเดือนเท่าใด จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๑๓ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเคยดำรงตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กเล็ก สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลท่าพล จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๘ โดยผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงมีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กเล็กภายหลังสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นเวลา ๒ ปี ๕ เดือน ๒๕ วัน และเมื่อตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีความรับผิดชอบตามประกาศกำหนดมาตรฐานตำแหน่งลูกจ้างเทศบาล ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ได้แก่ (๑) ปฏิบัติหน้าที่เลี้ยงดูเด็กเล็ก หรือเด็กก่อนวัยอนุบาลหรือปฐมวัย (อายุมากกว่า ๐-๓ ปี) (๒) อบรมเลี้ยงดูเด็กเล็ก (๐-๓ ปี) แทนบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (๓) ปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ประกอบกับกองการศึกษา เทศบาลตำบลท่าพล ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเดิมของผู้ฟ้องคดี มีภารกิจหรือหน้าที่ต้องทำให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมตามมาตรา ๕๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งให้อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง อันได้แก่ การจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๖ (๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกทั้งมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ที่เห็นชอบแนวทางการพิจารณาการรับโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (เพิ่มเติม) เป็นมติที่เกิดขึ้นภายหลังจากกระบวนการรับโอนผู้ฟ้องคดีเสร็จสิ้นไปแล้วเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงเชื่อได้ว่า ในขณะที่ยื่นคำขอลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ขอโอนย้ายมาดำรงตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ฟ้องคดีมีความเชื่อโดยสุจริตว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หรืองานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือการให้การศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับถึงวันที่ยื่นคำขอ อันจะทำให้มีคุณสมบัติที่สามารถยื่นคำขอโอนดังกล่าวได้ตามข้อ ๔ ของหลักเกณฑ์และวิธีการโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และโดยที่ในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีข้างต้นนั้น ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะประกอบด้วย เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักเปรียบเทียบแล้ว เห็นว่า การย้ายเปลี่ยนสายงานหรือการโอนข้าราชการทุกประเภทย่อมต้องคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการทุกประเภท ดังนั้น กรณีพิพาทในคดีนี้จึงต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะตัวจากการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับ ก.ค.ศ. ก็ได้มีมติอนุมัติให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิจิตรดำเนินการเยียวยาผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้มิวิทยฐานะครูชำนาญการเป็นการเฉพาะราย และมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี

เพื่อเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษเป็นการเฉพาะราย รวมทั้งมีคำสั่งแก้ไขคำสั่งเลื่อนเงินเดือน รวม ๗ ครั้ง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๕๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แก้ไขคำสั่งโรงเรียนบ้านวังอ้อ ที่ ๓๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นให้รับโอนผู้ฟ้องคดีมาบรรจุ และแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ตำแหน่งเลขที่ ๓๓๔ (พ) อัตราเงินเดือน ๑๓,๗๗๐ บาท โดยมีผลย้อนหลังตามที่มีคำสั่งรับโอนไว้เดิมเป็นการเฉพาะราย จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๓๑/๒๕๖๘)

๔. การบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ

- การใช้ดุลพินิจพิจารณาไม่บรรจุบุคคลกลับเข้ารับราชการ

แม้ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการบรรจุ การโอน และการบรรจุกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ จะกำหนดข้อยกเว้นให้กองทัพเรือสามารถพิจารณารับผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในวิทยาการพิเศษซึ่งทางราชการต้องการที่อายุเกินกว่าเกณฑ์ที่ระเบียบดังกล่าวกำหนดให้กลับเข้ารับราชการได้ก็ตาม แต่ในการพิจารณาบรรจุบุคคลกลับเข้ารับราชการดังกล่าวต้องพิจารณา จากความต้องการและความขาดแคลนกำลังพลของกองทัพเรือประกอบด้วย ดังนั้น แม้ในขณะที่ ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอสมัครกลับเข้ารับราชการจะได้แสดงประกาศนียบัตรที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีผ่านการ ฝึกอบรมนักเรียนทำลายได้น้ำจืดและนักทำลายได้น้ำจืดชั้นสูง เพื่อแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มี ความรู้ความสามารถในวิทยาการพิเศษ อันจะทำให้เข้าข้อยกเว้นของเกณฑ์อายุตามระเบียบ ดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อในขณะนั้นกองทัพเรือไม่มีความต้องการอัตรากำลังเพิ่มหรือขาดแคลนผู้ที่มี ความรู้ความสามารถด้านการทำลายจืดได้น้ำแต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะบรรจุ ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามคำขอ ประกอบกับเมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๓ ปี ซึ่งไม่เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ของระเบียบกองทัพเรือว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับนายทหารประทวนกองหนุนที่ออกจาก ราชการไปแล้วสมัครเข้ารับราชการใหม่ การที่กองทัพเรือพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถบรรจุ ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการได้ตามคำขอ จึงเป็นการพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนเป็นประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ อันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นทหารเรือ ชั้นยศพันจ่าเอก ตำแหน่ง ประจำชุดปฏิบัติงานที่ ๑ กองรบพิเศษที่ ๒ กรมรบพิเศษที่ ๑ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ (สายวิทยาการหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง) สังกัดกองทัพเรือ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอลาออกจากราชการ โดยหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง โดยอนุมัติของผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ ตามที่ขอ โดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ แต่หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบรายงานขอสมัครกลับเข้ารับราชการ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ต่อหัวหน้ากำลังพล หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง เพื่อขอสมัครเข้ารับราชการประจำการใหม่ในตำแหน่งนักทำลายได้น้ำจืด สังกัดหน่วยบัญชาการ

ต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง อันเป็นการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการบรรจุ การโอน และการบรรจุกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งกำหนดให้ผู้ขอกลับเข้ารับราชการใหม่ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๙.๕ ประกอบกับข้อ ๑๓.๒.๓ กล่าวคือ ผู้ที่มีชั้นยศพันจ่าเอกจะกลับเข้ารับราชการได้ต้องมีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี เว้นแต่กรณีเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิทยาการพิเศษซึ่งทางราชการต้องการ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหากนับระยะเวลาตั้งแต่ผู้ฟ้องคดีเกิดจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นแบบรายงานขอสมัครกลับเข้ารับราชการในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีมีอายุ ๔๔ ปีเศษ ซึ่งเกินกว่าเกณฑ์อายุที่กำหนดตามระเบียบฉบับดังกล่าว อีกทั้ง เมื่อพิจารณาถึงความต้องการกำลังพลนักทำลายใต้น้ำจู่โจมซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีขอกลับเข้ารับราชการแล้ว เห็นได้ว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะแสดงประกาศนียบัตรที่แสดงว่า ผู้ฟ้องคดีผ่านการฝึกอบรมนักเรียนนักทำลายใต้น้ำจู่โจม และนักทำลายใต้น้ำจู่โจมชั้นสูง ประกอบการสมัครขอกลับเข้ารับราชการ เพื่อที่จะแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิทยาการพิเศษ อันจะทำให้เข้าช้อยกเว้นของเกณฑ์อายุตามข้อ ๑๓.๒ วรรคสอง ของระเบียบฉบับเดียวกันก็ตาม แต่ในการพิจารณาบรรจุบุคคลกลับเข้ารับราชการต้องพิจารณาจากความต้องการและความขาดแคลนกำลังพลของผู้ถูกฟ้องคดีประกอบด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากแผนจัดหากำลังพลเพื่อบรรจุในตำแหน่งนายทหารประทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว เห็นว่า ขณะนั้นยังไม่มีความต้องการหรือขาดแคลนนายทหารประทวนที่มีความสามารถด้านการทำลายจู่โจมใต้น้ำแต่อย่างใด ประกอบกับนักทำลายใต้น้ำจู่โจมเป็นกำลังพลที่ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถจัดหาเองได้ กรณีจึงไม่มีเหตุผลความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการตามข้อ ๙.๕ ประกอบกับข้อ ๑๓.๒.๓ ของระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการบรรจุ การโอน และการบรรจุกลับเข้ารับราชการฯ การที่ผู้ฟ้องคดีได้แสดงประวัติการทำงานและประกาศนียบัตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจมและนักทำลายใต้น้ำจู่โจมชั้นสูง เป็นเพียงคุณสมบัติตามสาขาวิชาชีพและตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะขอกลับเข้ารับราชการ ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะขอบรรจุกลับเข้ารับราชการต้องแสดงความจำนงโดยเสนอรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการที่ตนประสงค์จะขอกลับเข้ารับราชการ พร้อมด้วยหลักฐานต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการบรรจุ การโอน และการบรรจุกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ เท่านั้น มิใช่เป็นข้อยุติว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิทยาการพิเศษตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติกรอบอัตรากำลังว่ามีความจำเป็นหรือต้องการกำลังพลดังกล่าวแต่อย่างใด และโดยที่ระเบียบกองทัพเรือ ที่ ๘๕ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับนายทหารประทวนกองหนุนที่ออกจากราชการไปแล้วสมัครเข้ารับราชการใหม่ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ ข้อ ๔ กำหนดว่า นายทหารประทวนกองหนุนที่ออกจากราชการไปแล้ว จะสมัครเข้ารับราชการเป็นนายทหารประทวนประจำการอีกจะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้โดยครบถ้วน... ๔.๖ ระยะเวลาที่ออกจากราชการในกองทัพเรือไปแล้วต้องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี และไม่เกิน ๓ ปี จึงจะสมัครเข้ารับราชการได้ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีได้ออกจากราชการไปแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี แต่เมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีขอกลับเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ เป็นเวลาเกินกว่า ๓ ปีแล้ว

จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามข้อ ๔.๖ ของระเบียบดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้บัญชาการทหารเรือ มีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีได้ตามคำขอ จึงเป็นการพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ อันเป็นการใช้ดุลพินิจ และเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๑/๒๕๖๗)

๕. การเลื่อนขึ้นเงินเดือน/การเลื่อนเงินเดือน

- กรณีไม่ได้รับการเลื่อนเงินเดือนเนื่องจากขาดราชการ

การลาปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลจะต้องมีมูลเหตุมาจากกิจธุระที่มีลักษณะเป็นส่วนตัวของผู้อนุญาตและเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริง ฐานะอย่างอื่นที่มีใช้เป็นเรื่องส่วนตัวย่อมเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาอนุญาตการลาหรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร โดยผู้ประสงค์จะลาปฏิบัติงานส่วนตัวสามารถที่จะไม่มาปฏิบัติราชการได้ก็ต่อเมื่อได้รับการอนุญาตให้ลาปฏิบัติงานแล้วเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กรณีที่พนักงานส่วนตำบลผู้ใดไม่มาปฏิบัติราชการ โดยที่ยังมิได้ทำการขออนุญาตและยังมิได้รับอนุญาตให้ลาก่อน หากได้ยื่นขออนุญาตลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ ก็ให้เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจอนุญาตการลาที่จะพิจารณาว่าการไม่มาปฏิบัติราชการโดยที่ยังมิได้ทำการขออนุญาตลาก่อนนั้น เป็นกรณีที่มีเหตุพิเศษที่ไม่อาจเสนอหรือจัดส่งใบลาก่อนหรือไม่ และกรณีเป็นเหตุที่สมควรอนุญาตให้มีการลาปฏิบัติงานได้หรือไม่ โดยหากเหตุที่มีการกล่าวอ้างไม่อาจพิจารณาเป็นเหตุพิเศษที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วนจนทำให้ผู้นั้นขออนุญาตไม่อาจขออนุญาตลากลับล่วงหน้าได้ การใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่ไม่อนุญาตให้ผู้นั้นคำขออนุญาตลาถือเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งให้งดจ่ายเงินเดือนระหว่างที่ผู้นั้นขออนุญาตขาดราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งงดจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีมูลเหตุมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการโดยไม่ยื่นขออนุญาตลากลับล่วงหน้าให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการในระหว่างวันที่ ๖-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยผู้ฟ้องคดีส่งข้อความผ่านทาง Application LINE ของกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง ถึงปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลืองว่า “ขออนุญาตลา” ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และวันถัดมาได้ส่งข้อความส่วนตัวผ่านทาง Application LINE ขอลาปฏิบัติงานต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบลาและได้ดำเนินการขออนุญาตลาปฏิบัติงานก่อนที่จะไม่มาปฏิบัติราชการในวันดังกล่าวแต่อย่างใด และต่อมาในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันแรกที่ผู้ฟ้องคดีกลับมาปฏิบัติราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขออนุญาตลากลับย้อนหลังระหว่างวันที่ ๖-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ กรณีดังกล่าวนายองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้บังคับบัญชา ย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาเหตุผลความจำเป็นตามข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีว่าเป็นเหตุพิเศษที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจขออนุญาตลากลับล่วงหน้าได้หรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุผลความจำเป็นที่ผู้ฟ้องคดีระบุในใบขออนุญาตลาส่วนตัวนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการนอกสถานที่ทำการ ทั้งที่โดยหลักการแล้วข้าราชการสามารถทำเรื่อง

ขอออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกสถานที่ทำการได้โดยไม่จำเป็นต้องทำเรื่องขออนุญาตลาออกแต่อย่างใด ประกอบกับเมื่อพิจารณาเหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แล้ว ไม่ถือเป็นเหตุพิเศษที่ไม่สามารถทำการขออนุญาตลาออกล่วงหน้าได้ โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้ กรณีที่หนึ่ง การขออนุญาตลาออกในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ได้รับแจ้งจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองสะแกว่าจะมีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยมีกรณีคณะกรรมการดังกล่าวกำลังถูกดำเนินการตรวจสอบเงินกองทุน จึงจะนำเรื่องข้างต้น เข้าสู่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดพิจิตร เห็นว่า ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดพิจิตรไม่ได้มีอำนาจในการสั่งไม่ให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ระบุหรือชี้แจงว่าการคัดเลือก คณะกรรมการดังกล่าวจะเกิดขึ้นในวันใด เวลาใด และมีความจำเป็นหรือเร่งด่วนเพียงใดที่จะต้องไป ยื่นเรื่องด้วยตนเอง ข้อกล่าวอ้างนี้จึงไม่อาจพิจารณาเป็นเหตุพิเศษที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วนจนทำให้ ผู้ฟ้องคดีไม่อาจขออนุญาตลาออกล่วงหน้าได้ กรณีที่สอง การขออนุญาตลาออกในวันที่ ๗-๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าต้องไปติดต่อที่ศาลจังหวัดพิจิตรเกี่ยวกับผลกระทบและความขัดแย้งจากการ ตรวจสอบเงินกองทุนหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือทางคดีแก่สมาชิกที่ศาลนัดพร้อมในวันดังกล่าว และมีความจำเป็นต้องลาออกในคราวเดียวกัน กรณีนี้เห็นว่า โดยหลักการแล้วการพิจารณาของศาล จะต้องมีการกำหนดวัน เวลาที่แน่นอน และแจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันที่ศาลนัด ผู้ฟ้องคดี จึงสามารถทำการขออนุญาตลาออกล่วงหน้าได้ หรือสามารถดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อขอไป ปฏิบัติหน้าที่ราชการนอกสถานที่ทำการเป็นครั้งคราวได้ กรณีจึงไม่อาจพิจารณาเป็นเหตุพิเศษ ที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วนจนทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจขออนุญาตลาออกล่วงหน้าได้ และกรณีที่สาม การขออนุญาตลาออกในวันที่ ๙-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าจะต้องไปดำเนินการเพื่อขอ ความคุ้มครองต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดพิจิตร รวมทั้งให้ข้อมูล และสอบปากคำเพิ่มเติมต่อพัฒนาการอำเภอโพธิ์ประทับช้างเกี่ยวกับคดีกองทุนหมู่บ้าน กรณีนี้เป็นเหตุ ที่ผู้ฟ้องคดีสามารถทราบกำหนดการล่วงหน้าและสามารถทำการขออนุญาตลาออกล่วงหน้าได้ จึงไม่อาจ พิจารณาเป็นเหตุพิเศษที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วนจนทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจขออนุญาตลาออกล่วงหน้าได้ โดยพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔ และพระราชกฤษฎีกา การจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๙ ประกอบกับหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๑/๑๘๙๒๐ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๐ การจ่ายเงินเดือนให้กับข้าราชการจะจ่ายให้ตามส่วนเวลาที่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่ในกรณีที่ข้าราชการใช้สิทธิลาตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดไว้ ให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างลาได้ ดังนั้น หากข้าราชการไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ยื่นใบลา ละทิ้งหน้าที่ราชการ หรือหนีราชการ หรือลาเกินสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด ย่อมไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนในวันดังกล่าว นอกจากนี้ ตามประกาศ คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพิจิตร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การลาหยุดราชการของพนักงาน ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ข้อ ๑๘ กำหนดให้ในกรณีของการลาออกส่วนตัว อันเป็นกรณีที่มีมูลเหตุที่จะขออนุญาตนั้น จะต้องมาจากกิจธุระที่มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้ขออนุญาต และเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริง แต่หากพนักงานส่วนตำบลผู้ใดมีความประสงค์จะขอลาออกส่วนตัว

เพื่อทำธุรกรรมอื่นที่มีใช้เป็นเรื่องส่วนตัว ย่อมเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจอนุญาตการลาที่จะพิจารณาอนุญาตการลาหรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร และสำหรับขั้นตอนในการขออนุญาตลาครั้งนั้น พนักงานส่วนตำบลที่ประสงค์จะลาบางส่วนตัวให้ยื่นขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาเสียก่อน และสามารถที่จะไม่มาปฏิบัติงานได้ต่อเมื่อได้รับการอนุญาตให้ลาบางส่วนตัวแล้วเท่านั้น แต่กรณีที่พนักงานส่วนตำบลผู้ใดไม่มาปฏิบัติราชการ โดยที่ยังมิได้ทำการขออนุญาตลาจึงก่อนและยังมิได้รับอนุญาตให้ลาจึงก่อน หากได้ยื่นขออนุญาตลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ ก็ให้เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจอนุญาตการลาที่จะพิจารณาว่าการไม่มาปฏิบัติราชการโดยที่ยังมิได้ทำการขออนุญาตลาจึงก่อนนั้น เป็นกรณีที่มีเหตุพิเศษที่ไม่อาจเสนอหรือจัดส่งใบลาก่อนหรือไม่ และกรณีเป็นเหตุที่สมควรอนุญาตให้มีการลาบางส่วนตัวได้หรือไม่ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากกรณีต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ถือได้ว่าการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาจึงในระหว่างวันที่ ๖-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เมื่อผู้ฟ้องคดีลาจึงโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาจึงย่อมไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนในวันดังกล่าว การที่องค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อเหลือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ใช้อำนาจออกคำสั่งงดการจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามบทนิยามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตลาจึง ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เพื่อขออนุญาตลาจึงส่วนตัวย้อนหลังในระหว่างวันที่ ๖-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาคำขออนุญาตลาจึงดังกล่าวแล้วเห็นว่า เหตุผลที่ผู้ฟ้องคดีชี้แจงในคำขออนุญาตลาจึงยังไม่เพียงพอ จึงได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเหตุผลอีกครั้ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงเหตุผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบแล้วตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ไม่ถือเป็นเหตุพิเศษที่สมควรอนุญาตให้ลาจึงส่วนตัวย้อนหลังได้ จึงมีคำสั่งงดจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดี กรณีถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งแล้ว ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบนั้น เป็นข้อเท็จจริงเดียวกับการออกคำสั่งงดจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอีก อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ระบุเหตุผลชัดเจนในการไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาจึงย้อนหลัง ด้วยเหตุว่าผู้ฟ้องคดีควรจะทราบล่วงหน้าอยู่แล้วว่าตนเองต้องไปทำอะไรก็ได้ และผู้ฟ้องคดีอยู่ในพื้นที่อำเภอโพธิ์ประทับช้างสามารถเดินทางมาทำการขออนุญาตลาจึงได้ตลอดเวลา แต่กลับไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามธรรมเนียมของการปฏิบัติราชการ ถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดราชการ รวม ๕ วัน จึงสั่งให้งดจ่ายเงินเดือน ซึ่งถือเป็นการให้เหตุผลในการออกคำสั่งที่ขัดแย้งเพียงพอ และผู้ฟ้องคดีได้ทำการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพิจิตรโดยมิได้หลงประเด็นข้อต่อสู้แต่อย่างใด จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งเหตุผลในการออกคำสั่งงดจ่ายเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว และการที่ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๘ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพิจิตร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การลาหยุดราชการของพนักงานส่วนตำบล

พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลากิจส่วนตัวได้ สำหรับการกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นบุคคลซึ่งมีข้อขัดแย้งกับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากมีเหตุพิพาทกันหลายคดี ก็มีลักษณะเป็นการกล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอย ปราศจากพยานหลักฐานที่ชัดเจน อันแสดงให้เห็นพฤติการณ์ใด ๆ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เป็นคนดี ไม่เป็นกลาง กรณีนี้จึงไม่ใช่กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีความเป็นกลางตามมาตรา ๑๓ ประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่งดจ่ายเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีระหว่างวันที่ ๖-๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จึงชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๔๘/๒๕๖๗)

๖. การเลื่อนระดับของข้าราชการ

- การแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

เมื่อข้อบังคับเกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนเกี่ยวกับการพิจารณาผลงานของผู้ขอรับการประเมินโดยวิธีปกติไว้ โดยเมื่อคณะได้รับคำขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของบุคคลใดแล้ว คณะบดีในฐานะผู้แทนของคณะ มีหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการสอนเพื่อทำหน้าที่พิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้ขอรับการประเมิน คณะบดีไม่มีอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลการสอนดังกล่าว ดังนั้น เมื่อคณะบดีได้รับคำขอกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของผู้ฟ้องคดีแล้วไม่ดำเนินการส่งคำขอให้คณะกรรมการประเมินผลการสอนพิจารณา แต่กลับมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีนำเอกสารไปปรับแล้วนำมาเสนอใหม่ ทั้งที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องข้างต้น การกระทำของคณะบดีจึงถือเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดสาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงคณะบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอรับการประเมินการสอนเพื่อขอกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ส่งคำขอรับการประเมินการสอนดังกล่าวไปให้คณะกรรมการประเมินผลการสอนพิจารณา โดยได้เขียนสั่งทำหนังสือของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีไปปรับเอกสารคำขอประเมินแล้วนำมาเสนอใหม่ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรับคำขอประเมินการสอนเพื่อกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๘ กำหนดให้การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้ดำรงตำแหน่งวิชาการ ทำหน้าที่สอนและวิจัย อันได้แก่ ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด ซึ่งประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นประกาศที่มีผลใช้บังคับในขณะที่เกิดมูลคดีพิพาท ข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖

และข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ ซึ่งมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนเกี่ยวกับการพิจารณาผลงานของผู้ขอรับการประเมินเช่นเดียวกับประกาศ ก.พ.อ. ข้างต้น ได้กำหนดให้การพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์โดยวิธีปกติ เมื่อคณะได้รับเอกสารของผู้ขอรับการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการให้คณะเสนอชื่อต่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ จากนั้นคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการจะประเมินผลการสอน ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลการสอนได้ จากนั้นคณะกรรมการฯ จะแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ เมื่อคณะกรรมการฯ ได้รับความเห็นของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้นำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติและให้อธิการบดีออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ขอรับการประเมินการสอนเพื่อขอกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์ พร้อมทั้งเอกสารประกอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ในการเสนอเรื่องของผู้ฟ้องคดีไปยังคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการเพื่อพิจารณาประเมินผลการสอน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว และโดยที่คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการเพื่อพิจารณาประเมินผลการสอนได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ มีมติมอบอำนาจให้คณะต่าง ๆ ในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นผู้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลการสอน ทั้งนี้ ตามข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ฯ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้แทนของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงมีหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลการสอนเพื่อทำหน้าที่พิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีต่อไป ซึ่งในเวลาต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินผลการสอนแล้ว จึงทำให้คณะอนุกรรมการประเมินผลการสอนมีหน้าที่ในการพิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดี และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการได้รับความเห็นจากคณะอนุกรรมการประเมินผลการสอนแล้ว จึงจะแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีอีกครั้ง ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลการสอนของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอ กำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ในการส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีไปให้คณะอนุกรรมการประเมินผลการสอนพิจารณา แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการดังกล่าว แต่กลับเขียนสั่งทำหนังสือของผู้ฟ้องคดีว่า ให้ผู้ฟ้องคดีนำเอกสารไปปรับแล้วนำเสนอมาใหม่ ทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว จึงถือเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๖๒/๒๕๖๗)

๗. การบริหารงานบุคคลอื่น ๆ

- การขอลาออกจากราชการ

การพ้นจากตำแหน่งกรณีลาออกจากราชการของผู้ดำรงตำแหน่งที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จักต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญให้พ้นจากตำแหน่งกรณีลาออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีที่ข้าราชการตำแหน่งดังกล่าวขอลาออกจากราชการ トラบใดที่การดำเนินการเกี่ยวกับการขอลาออกจากราชการยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ข้าราชการผู้นั้น ก็ยังคงมีสถานภาพเป็นข้าราชการอยู่

เมื่อการดำเนินการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งอธิบดีกรมหนึ่ง ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง เป็นไปเพื่อความต่อเนื่องในการบริหารราชการ กรณีย่อมสามารถดำเนินการนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่งพร้อมกันกับเพื่อให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ให้ไปดำรงตำแหน่งใหม่ได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือขอลาออกจากราชการ กระบวนการแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง ยังไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย เนื่องจากยังไม่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งอธิบดี และแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง และต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการพลเรือน โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งอธิบดี และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ อันเป็นวันก่อนวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือขอลาออกจากราชการ ประกาศดังกล่าวทำให้กระบวนการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แล้ว ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการจึงมีผลให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง มิใช่ลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดี ด้วยเหตุนี้ การที่ปลัดกระทรวงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ยกเลิกคำสั่งที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดี และมีคำสั่งลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง จึงเป็นการออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งที่ออกโดยไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการระบุตำแหน่ง โดยการออกคำสั่งใหม่ที่ต้องอีกคำสั่งหนึ่ง กรณีจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องโดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา ตามคำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แล้ว การที่ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีไปรักษาการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง

การฟ้องเที่ยวและกีฬา และต่อมามีคำสั่งกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อยกเลิกคำสั่งกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ดังกล่าว อีกทั้ง มีคำสั่ง กระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ แก้อภัยเป็นอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา เป็นการไม่ถูกต้อง โดยที่การลาออกจากราชการเป็นสิทธิของข้าราชการพลเรือนสามัญที่จะแสดงเจตนาด้วยการยื่นเป็นหนังสือขอลาออกจากราชการต่อผู้บังคับบัญชา หากไม่ประสงค์จะรับราชการอีกต่อไป ทั้งนี้ หากเป็นการลาออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง การแสดงเจตนาขอลาออกจากราชการเพียงประการเดียว ไม่มีผลทำให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นต้องพ้นจากการเป็นข้าราชการไปโดยทันที เนื่องจากต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ออกจากราชการ โดยการลาออกจากราชการจะมีผลให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการได้ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ดังนั้น ตราบไต่ที่การดำเนินการเกี่ยวกับการขอลาออกจากราชการยังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้นั้นก็ยังมีสถานภาพเป็นข้าราชการอยู่

เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬาได้มีหนังสือขอแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับสูง จำนวน ๒ ราย ประกอบด้วย ผู้ฟ้องคดีตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา (บริหารระดับสูง) ให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา และนาย พ. ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง (บริหารระดับสูง) สำนักงานปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา จากนั้นปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกคำสั่งกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ที่ ๕๓๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีไปรักษาการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง และในวันเดียวกันผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา โดยขอให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ที่ ๕๖๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา โดยให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ทั้งนี้ เพื่อให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้รักษาการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา จึงได้มีคำสั่งกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ที่ ๖๑๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ยกเลิกคำสั่งที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา และมีคำสั่งกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ที่ ๖๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือกระทรวงการฟ้องเที่ยวและกีฬา ที่ กก ๐๒๐๑/๓๒๗๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้นายกรัฐมนตรี

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ต่อมา ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ หลังจากนั้น มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ให้ข้าราชการพลเรือน พ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เมื่อการพ้นจากตำแหน่งกรณีลาออกจากราชการของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จะต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจาก ตำแหน่งนับแต่วันที่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญให้พ้นจากตำแหน่งกรณีลาออก จากราชการตามมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือขอลาออกจากราชการ กระบวนการแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงยังไม่มีผลสมบูรณ์ ตามกฎหมาย เนื่องจากยังไม่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งอธิบดี กรมพลศึกษา และแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการพลเรือน โดยมีพระบรม ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา และมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประกาศดังกล่าวทำให้ กระบวนการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา มีผลสมบูรณ์ทางกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แล้ว ทั้งนี้ การดำเนินการ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม ไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นไปเพื่อ ความต่อเนื่องในการบริหารราชการ สามารถดำเนินการนำความกราบบังคมทูลเพื่อให้ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่งพร้อมกันกับเพื่อให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ไปดำรง ตำแหน่งใหม่ได้ เมื่อต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ในทั้งสองกรณี จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ในฐานะปลัดกระทรวงผู้บังคับบัญชาผู้ตรวจราชการกระทรวง ได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง การแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการ ตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามบทบัญญัติมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๒๔ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า การแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาเป็นตำแหน่ง

หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา จะต้องดำเนินการให้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง เสียก่อนไม่อาจรับฟังได้ ด้วยเหตุนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการจึงมีผลให้ผู้ฟ้องคดีลาออก จากราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มิใช่ลาออกจากราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา เป็นผลให้คำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ที่ ๕๖๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการ ในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้รับตำแหน่งของผู้ฟ้องคดี ไว้ไม่ถูกต้อง และหลังจากมีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ที่ กก ๐๒๐๑/๓๒๗๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการขอลาออกจากราชการ การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ที่ ๖๑๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ยกเลิกคำสั่งเดิมที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออก จากราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา และมีคำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ ๖๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงเป็นการออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งเดิมที่ออกโดย ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการระบุตำแหน่ง โดยการออกคำสั่งใหม่ที่ต้องออกอีกครั้งหนึ่ง กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วตามมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่ ๖๑๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ยกเลิกคำสั่งอนุญาตให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการ และคำสั่งกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ที่ ๖๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ อนุญาตให้ข้าราชการพลเรือนสามัญลาออก จากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา ที่ ๖๐๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้ผู้ฟ้องคดีรับเงินเดือน ในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการให้เงินเดือนระหว่างที่รักษาการในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๑๓-๒๑๔/๒๕๖๗)

คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

- การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

กรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ประสงค์จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีอำนาจตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แม้คำสั่งดังกล่าวจะระบุว่าอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยไม่ระบุฐานอำนาจตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ ก็เป็นเพียงการออกคำสั่งผิดพลาดเล็กน้อยไม่ถึงขนาดที่ทำให้คำสั่งดังกล่าวเสียไป เพราะเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้อยู่แล้ว หากใช้การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่มีอำนาจแต่อย่างใด

เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ (เดิม) นาง ก. ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังนี้ ๑. ทอดทิ้งไม่รับผิดชอบ และทำร้ายร่างกายนาง ก. ซึ่งเป็นภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส ๒. มีพฤติกรรมในทางชู้สาวกับหญิงอื่นหลายราย ๓. หลอกลวงใช้ผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์จากข้าราชการครูเพื่อช่วยเหลือในการเข้าสู่ตำแหน่ง โยกย้ายหรือถูกสอบสวนทางวินัย และ ๔. ละทิ้งหน้าที่ราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ต่อมา ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ในฐานะผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังเป็นผู้มีความใกล้ชิดกับนักการเมืองระดับประเทศ ประกอบกับพยานบุคคลสำคัญที่เกี่ยวกับกรณีนี้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ต่างจังหวัดหลายคน การแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีอาจทำให้การดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมีอุปสรรคปัญหาหลายอย่าง จึงพิจารณามอบหมายให้ข้าราชการในสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รายงานผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร มีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ จึงเห็นสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบตามความเห็นดังกล่าว และส่งเรื่องให้คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณา ต่อมา อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติว่า เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงขณะที่ถูกกล่าวหาเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ฟ้องคดียังเป็นผู้มีความใกล้ชิดกับนักการเมืองระดับประเทศ ประกอบกับพยานบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ต่างจังหวัดหลายคน การแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ เป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี อาจทำให้การดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมีอุปสรรคปัญหาหลายอย่าง จึงพิจารณามอบหมายให้ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะกรรมการสอบวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเห็นว่าหนังสือของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ มีเหตุผลความจำเป็น จึงขอให้ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบที่จะออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้ โดยอาศัยมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงยังไม่ได้ระบุฐานอำนาจการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งดังกล่าว โดยระบุมาตรา ๑๐๐ วรรคหก ด้วย ส่วนประเด็นเกี่ยวกับพฤติการณ์ตามที่ถูกร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีนั้น คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และฐานละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร และฐานอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น และมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามความเห็นของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญฯ จากข้อความว่า “อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗” เป็น “อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๘ และมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม” และมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต ๑ ได้มีหนังสือรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ฟ้องคดีมีความใกล้ชิดกับนักการเมืองระดับประเทศ หากทำการแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นคณะกรรมการสอบสวน อาจเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหลายประการ จึงพิจารณามอบหมายให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จึงเห็นได้ว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ไม่ประสงค์จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี แม้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จะระบุว่าอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยไม่ระบุฐานอำนาจตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็เป็นเพียงการออกคำสั่งผิดพลาดเล็กน้อยไม่ถึงขนาดที่ทำให้คำสั่งดังกล่าวเสียไป เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีได้อยู่แล้ว หากการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่มีอำนาจแต่อย่างใด ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเวลาตามที่กฎหมายกำหนดนั้น เห็นว่า แม้คณะกรรมการสอบสวนมิได้ดำเนินการสอบสวนภายในระยะเวลาตามขั้นตอนที่กำหนด แต่ระยะเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะเวลาที่กำหนดขึ้นเพื่อเร่งรัดการดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็วเท่านั้น ไม่ได้ทำให้การสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีเสียไปแต่อย่างใด เมื่อข้อเท็จจริงในการสอบสวนปรากฏว่า ประจักษ์พยานและพยานแวดล้อมยืนยันสอดคล้องต้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีเมาสุราแล้วเกิดทะเลาะกับภรรยาโดยทำร้ายร่างกายภรรยาของผู้ฟ้องคดีบาดเจ็บหลายครั้ง ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมทางชู้สาวกับหญิงอื่นหลายรายปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะหย่ากับภรรยาโดยขอด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับหญิงอื่น โดยแสดงให้บุคคลทั่วไปเข้าใจโดยเปิดเผยว่าเป็นสามีภรรยากัน ซึ่งสอดคล้องกับถ้อยคำของพยานอีกหลายราย ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการนั้น ปรากฏตามหลักฐานสมุดลงเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการของโรงเรียน บ. และผู้บังคับบัญชาได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีส่งเอกสารหลักฐานการไปราชการ แต่ไม่ตรงตามระเบียบของทางราชการ อีกทั้ง เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อ. ยืนยันว่า หนังสือเชิญประชุมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อ. ที่เชิญให้ผู้ฟ้องคดีไปราชการไม่ใช่หนังสือที่ออกโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ อ. จริง ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อุบลราชธานี เขต ๑ เรื่อง เลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน เพราะสาเหตุลาเกินและผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีลอบกลวงใช้ผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์จากข้าราชการครูเพื่อช่วยเหลือในการเข้าสู่ตำแหน่ง โยกย้าย หรือช่วยเหลือผู้ที่ถูกสอบสวนทางวินัย ปรากฏว่าเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนครู และบุคลากรทางการศึกษาในคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้ภรรยาที่มีได้จดทะเบียนสมรสกันเป็นผู้เรียกและรับเงินหรือประโยชน์จากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มาติดต่อเพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง โยกย้าย หรือช่วยเหลือผู้ที่ถูกสอบสวนทางวินัย โดยมีการส่งมอบเงินค่าวิ่งเต้นดังกล่าวให้ภรรยาของผู้ฟ้องคดีที่ร้านอาหาร รวมทั้งมีพยานยืนยันว่า มีการโอนเงินเข้าบัญชีของภรรยาของผู้ฟ้องคดี และมีการนำเงินมามอบให้ผู้ฟ้องคดีเองเป็นค่าช่วยเหลือ เรื่องวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีจึงเห็นได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี ทั้ง ๔ กรณีดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติด้อย่างร้ายแรง และฐานละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และยังเป็นการกระทำความผิดวินัยฐานอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อีกฐานหนึ่ง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. ๑๗๕/๒๕๖๗)

๒. คำสั่งลงโทษทางวินัย

๒.๑ กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๒.๑.๑ คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์

กรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีไปเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา โดยผู้ฟ้องคดีได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการในการประชุมดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าการเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการเป็นเรื่องเฉพาะตน มิใช่เป็นการเข้าร่วมในฐานะผู้แทนของหน่วยงานที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีก็ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้นให้ไปเข้าร่วมประชุม อีกทั้ง เมื่อได้รับต้นฉบับหนังสือขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตลอดจนมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและรองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

ก็ได้เสนอความเห็นต่อเลขาธิการ กปร. โดยไม่ขัดข้องในการให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีความเห็นว่า ควรให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมตามที่มีคำสั่งแต่งตั้ง โดยจะเข้าร่วมประชุมครั้งใดให้ขออนุญาตผู้บังคับบัญชา และรายงานผลการประชุมเพื่อประโยชน์ในการประสานและติดตามงาน เนื่องจากว่าเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพันธกิจของสำนักงาน กปร. ในการขับเคลื่อนขยายผล ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง การให้คำปรึกษา เสนอแนะ และให้ความเห็นในประเด็นต่าง ๆ แก่คณะกรรมการดังกล่าว จึงถือเป็นราชการสำคัญที่เลขาธิการ กปร. ในฐานะผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้าหน่วยงานจะต้องพิจารณาสั่งการหรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ใดเข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการเสียก่อนตามหลักการมอบอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งยังปรากฏต่อมาว่า เลขาธิการ กปร. ได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ และได้พิจารณามอบหมายผู้แทนของสำนักงาน กปร. โดยใช้ระยะเวลาานเกือบสองเดือน ซึ่งแม้เลขาธิการ กปร. จะอ้างว่าเป็นเพราะผู้บริหารตามสายงานและผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้ฟ้องคดีติดภารกิจ แต่เลขาธิการ กปร. ก็ชอบที่จะสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีงดการเข้าร่วมประชุมในระหว่างที่ยังไม่มีการมอบหมายผู้แทนของสำนักงาน กปร. การที่เลขาธิการ กปร. ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว ย่อมมีส่วนทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่า ตนได้รับอนุญาตหรือมอบหมายจากเลขาธิการ กปร. และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไปเข้าร่วมประชุมต่อมาอีก ๓ ครั้ง และแม้ผู้ฟ้องคดีจะมีส่วนบกพร่องมิได้ติดตามสอบถามผลการพิจารณาของเลขาธิการ กปร. แต่ก็ยังไม่อาจที่จะรับฟังได้ถึงขนาดที่ว่าผู้ฟ้องคดีตั้งใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีทราบว่าเลขาธิการ กปร. ได้มอบหมายให้รองเลขาธิการ กปร. เป็นผู้แทนสำนักงาน กปร. ในคณะกรรมการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ไปเข้าร่วมประชุมอีก กรณีจึงเห็นได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีสาเหตุสำคัญมาจากการบริหารภายในของสำนักงาน กปร. ในเรื่องของการประสานงานและการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของงาน เมื่อได้รับการประสานจากหน่วยงานของรัฐอื่นที่ประสงค์จะให้สำนักงาน กปร. เข้าร่วมในการดำเนินกิจการทางปกครองตามอำนาจหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในลักษณะดังกล่าวจึงเข้าใจได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทั่วไปและเชื่อว่าเป็นความเข้าใจโดยสุจริตที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นนั้น ซึ่งหากเป็นความผิดวินัยอยู่บ้าง ก็เป็นเพียงการกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีในกรณีอื่น ๆ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีรับราชการมาเป็นเวลานาน ไม่เคยทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ และไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน ข้อเท็จจริงจึงยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ แม้โทษที่จะลงเป็นเพียงโทษภาคทัณฑ์ แต่ก็ย่อมมีผลต่อประวัติการรับราชการของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงมีเหตุอันควรลดโทษ และมีเหตุอันควรงดโทษภาคทัณฑ์ตามมาตรา ๙๖ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การที่มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีโดยไม่นำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการกำหนดโทษ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับความผิดของผู้ฟ้องคดี

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มประสานโครงการพื้นที่ ๔๑ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) บริษัท ค. ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อขออนุญาตใช้ข้อมูลและภาพจากเอกสารเผยแพร่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติ “พระคุณ ๓ รักษา ประชาเป็นสุขศาสตร์” เพื่อแจกเป็นที่ระลึกในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปี การก่อตั้งบริษัทฯ และทูลเกล้าถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับพระราชทานแก่โรงเรียน พร้อมทั้งจัดส่งต้นฉบับเนื้อหาให้ตรวจสอบ แต่ไม่ได้รับการตอบกลับจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งหนังสือเฉลิมพระเกียรติดังกล่าวได้ระบุชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นบรรณาธิการและผู้เรียบเรียง และในส่วนประวัติผู้เรียบเรียงก็ได้มีการระบุตำแหน่งหน้าที่ราชการและสังกัดของผู้ฟ้องคดี ในเวลาใกล้เคียงกันคณะกรรมการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการศึกษาปรัชญา ทฤษฎีแห่งศาสตร์พระราชา และคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการฯ ในวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่ได้พิจารณาอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีไปเข้าร่วมประชุม ผู้ฟ้องคดีจึงได้ขออนุญาตนาย ภ. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นไปร่วมประชุมคณะอนุกรรมการดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือต้นฉบับเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผ่านนาย ภ. และรองเลขาธิการ กปร. ซึ่งนาย ภ. มีความเห็นว่า ควรให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมตามที่มีคำสั่งแต่งตั้ง หากจะต้องเข้าร่วมประชุมครั้งใดให้ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและรายงานผลการประชุมเพื่อประโยชน์ในการประสานและติดตามงาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งการถึงรองเลขาธิการ กปร. และนาย ภ. ว่า กปร. น่าจะเป็นผู้พิจารณาผู้เหมาะสมเป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการฯ เอง แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทราบข้อสั่งการดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ไปเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการฯ อีก จำนวน ๓ ครั้ง จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือมอบหมายให้นาย ป. รองเลขาธิการ กปร. เป็นผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคณะอนุกรรมการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้เข้าร่วมประชุมอีก และในเวลาต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีในกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ มีความเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการ และตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และกระทำผิดวินัยฐานยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๓ (๕) ประกอบกับมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นควรลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้ว มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะกรรมการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการศึกษาปรัชญา ทฤษฎีแห่งศาสตร์พระราชา และคณะอนุกรรมการฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีรายชื่อเป็นคณะอนุกรรมการฯ และได้รับอนุญาตจากนาย ก. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นให้ไปเข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการฯ ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๐ รวมทั้งได้นำหนังสือต้นฉบับเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผ่านนาย ก. และรองเลขาธิการ กปร. ซึ่งนาย ก. เห็นว่า ควรให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมตามที่มีคำสั่งแต่งตั้ง โดยจะเข้าร่วมประชุมครั้งใดให้ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและรายงานผลการประชุมเพื่อประโยชน์ในการประสานและติดตาม แต่โดยที่คณะขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้น เพื่อดำเนินการ ศึกษาปรัชญา ทฤษฎีแห่งพระราชา และนำองค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ไปเผยแพร่ให้ประชาชนน้อมนำไปประพฤติและปฏิบัติตามแนวทางพระราชดำริ เพื่อสืบสานปณิธานและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน อันเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพันธกิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงถือเป็นราชการสำคัญของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้างานต้องพิจารณาสั่งการหรือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ใดเข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการเสียก่อนตามหลักการมอบอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่ได้สั่งการหรือมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ผู้ใดไปเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ และต่อมาได้มอบหมายให้ นาย ป. รองเลขาธิการ กปร. เป็นผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคณะอนุกรรมการฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไปเข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการดังกล่าว รวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง จึงเป็นการเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้จึงถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ และตามระเบียบแบบแผนของทางราชการตามมาตรา ๘๒ (๒) ประกอบกับมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ

อย่างไรก็ตาม แม้พฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีไปเข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการฯ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อปรากฏว่าการได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการฯ ของผู้ฟ้องคดีเกิดจากคณะอนุกรรมการฯ ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ตลอดจนมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ผู้ฟ้องคดีย่อมเข้าใจได้ว่าการเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ เป็นเรื่องเฉพาะตน มิใช่การเข้าร่วมในฐานะผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้นให้ไปเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๐ และเมื่อได้รับต้นฉบับหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและรายงานเลขาธิการ กปร. ก็ได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ขัดข้องที่จะให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการฯ อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อได้รับหนังสือ

ฉบับดังกล่าวแล้วยังไม่ได้สั่งการ เพ็งจะมีการสั่งการเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นระยะเวลานานเกือบสองเดือน แม้จะอ้างว่าเป็นเพราะผู้บริหารตามสายงานและผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้ฟ้องคดีติดภารกิจเดินทางไปราชการต่างจังหวัดต่อเนื่อง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ชอบที่จะสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีงดการเข้าร่วมประชุมในระหว่างที่ยังไม่มีการมอบหมายผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การที่มีได้ดำเนินการดังกล่าวย่อมมีส่วนทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าตนได้รับอนุญาตหรือมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไปเข้าร่วมประชุมอีกจำนวน ๓ ครั้ง แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีส่วนบกพร่องมิได้ติดตามสอบถามผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ก็ยังไม่อาจที่จะรับฟังได้ถึงขนาดที่ว่าผู้ฟ้องคดีตั้งใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีทราบจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มอบหมายให้นาย ป. รองเลขาธิการ กปร. เป็นผู้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคณะอนุกรรมการฯ ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ไปเข้าร่วมประชุมอีก กรณีจึงเห็นได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีสาเหตุสำคัญมาจากการบริหารภายในของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในเรื่องของการประสานงานและการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของงาน เมื่อได้รับการประสานจากหน่วยงานของรัฐอื่นที่ประสงค์จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้าร่วมในการดำเนินกิจการทางปกครองตามอำนาจหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในลักษณะดังกล่าวจึงเข้าใจได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทั่วไปและเชื่อว่าเป็นความเข้าใจโดยสุจริตที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นนั้น ซึ่งหากเป็นความผิดวินัยอยู่บ้าง ก็เป็นเพียงการกระทำผิดวินัยเล็กน้อย และไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีในกรณีอื่น ๆ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีรับราชการมาเป็นเวลานาน ไม่เคยทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ และไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน ข้อเท็จจริงจึงยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ แม้โทษที่จะลงเป็นเพียงโทษภาคทัณฑ์แต่ก็ย่อมมีผลต่อประวัติการรับราชการของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงมีเหตุอันควรลดโทษ และมีเหตุอันควรงดโทษภาคทัณฑ์ตามมาตรา ๙๖ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีโดยไม่นำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการกำหนดโทษ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับความผิดของผู้ฟ้องคดี

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดียินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นบรรณาธิการหนังสือเฉลิมพระเกียรติ “พระคุณ ธ รักษาประชาเป็นสุขศาสตร์” นั้น เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมิได้เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลและภาพพระราชกรณียกิจได้ช่วยเหลือให้บริษัท ค. ผู้จัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติในการเรียบเรียงข้อมูล โดยมีได้รายงานผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะดำเนินการ และยินยอมให้บริษัท ค. ระบุชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นบรรณาธิการและผู้เรียบเรียง รวมทั้งระบุตำแหน่งหน้าที่ราชการและสังกัดของผู้ฟ้องคดีในส่วนประวัติผู้เรียบเรียง อันอาจทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีส่วนเกี่ยวข้องกับหนังสือก็ตาม แต่เมื่อการจัดทำหนังสือมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แจกเป็นที่ระลึกในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปี การก่อตั้งบริษัทฯ และเพื่อทูลเกล้าถวายหนังสือแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำหรับพระราชทานแก่โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสืบสานพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ ๙ โดยมีได้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือหากำไรในเชิงพาณิชย์ ทั้งยังสอดคล้องกับพันธกิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการขับเคลื่อนขยายผล ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

และองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งบริษัทฯ ได้ยืนยันต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เคยเรียกร้องหรือแสวงหาประโยชน์จากการจัดทำหนังสือ จึงเชื่อได้ว่าการระบุชื่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ และสังกัดของผู้ฟ้องคดีในหนังสือดังกล่าว เป็นการกระทำเพื่อให้เกียรติผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์แก่บริษัทฯ เท่านั้น และก่อนที่จะมีการจัดทำหนังสือ บริษัทฯ ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขออนุญาตใช้ข้อมูลและภาพจากเอกสารเผยแพร่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งได้จัดส่งต้นฉบับมาให้ตรวจสอบ แต่ไม่ได้รับการดำเนินการใด ๆ อีกทั้ง ข้อมูลและภาพในหนังสือก็เป็นข้อมูลและภาพที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีไว้เผยแพร่แก่บุคคลทั่วไปพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้จึงไม่มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนตามมาตรา ๘๓ (๕) ประกอบกับมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟป. ๑๘/๒๕๖๗)

๒.๑.๒ คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน

การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการตรวจรับงานจ้างมีหน้าที่ต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเหตุการณ์แวดล้อมที่ผู้ควบคุมงานรายงาน โดยตรวจสอบกับแบบรูป รายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญาตามข้อ ๖๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยผู้รับจ้างตกลงว่าจะจัดหาสิ่งของและสัมภาระที่ดีพร้อมกับช่างฝีมือดีเพื่อประกอบการจ้างเหมาตามแบบรูป รายการละเอียด และข้อกำหนดในบันทึกข้อตกลงการจ้างโดยไม่ปรากฏความบกพร่องเกี่ยวกับการทำงานของผู้รับจ้าง ส่วนการไม่ระบุว่ามีการประกวดร้องเพลงจริงเพียง ๗ วัน ทั้งที่บันทึกข้อตกลงการจ้างกำหนดให้มีการประกวดร้องเพลงทั้งหมด ๙ วัน เกิดขึ้นจากการสั่งการของนายกเทศมนตรี ซึ่งไม่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงการจ้างของผู้รับจ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการตรวจรับการจ้างได้ลงลายมือชื่อในใบตรวจรับงานจ้างว่า ผู้รับจ้างดำเนินการเป็นไปตามสัญญาจ้างและรูปแบบที่เทศบาลกำหนด จึงมิได้เป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยถูกต้องครบถ้วนในฐานะกรรมการตรวจรับการจ้างตามข้อ ๖๕ ของระเบียบดังกล่าว ที่จะมีความผิดวินัยตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาลเมืองฝักไ้ ตำแหน่งสัตวแพทย์ ๖ สังกัดกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองฝักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างเหมารวม ๒ กรณี คือ กรณีที่หนึ่ง เป็นการตรวจรับการจ้างเหมาเวทีแสง สี เสียง และเครื่องปั่นไฟที่ใช้ในโครงการประกวดร้องเพลงชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับนาย ร. และนางสาว ว. และกรณีที่สอง เป็นการตรวจรับการจ้างเหมาเครื่องปั่นไฟ ร่วมกับนาย อ. และนางสาว ข. ต่อมา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ได้แจ้งผลการตรวจสอบในโครงการดังกล่าวพบว่า ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในใบตรวจรับพัสดุหรือใบตรวจรับงานจ้างว่าได้พร้อมกันตรวจรับงานจ้าง และเห็นว่าผู้รับจ้างได้ดำเนินการครบถ้วนถูกต้องตามสัญญาแล้ว ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖๕ (๑) ถึง (๕) ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่าได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวอันเป็นความผิดทางวินัย ต่อมานายกเทศมนตรีเมืองผักไห่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับพนักงานเทศบาลที่เกี่ยวข้อง ผลการสอบสวนปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำการตรวจรับการจ้างเหมาเครื่องปั่นไฟฟ้าตามบันทึกข้อตกลงการจ้างถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา จึงไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหา ส่วนโครงการประกวดร้องเพลงชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจ้างเหมาเวที แสง สี เสียง และเครื่องปั่นไฟ นั้น ข้อเท็จจริงตามบันทึกข้อตกลงการจ้างกำหนดให้มีการประกวดร้องเพลงทั้งหมด ๙ วัน แต่มีการประกวดร้องเพลงจริงเพียง ๗ วัน เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖๕ (๑) ถึง (๕) เป็นความผิดวินัยที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๖ เห็นควรลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๓ เดือน แต่เนื่องจากไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตลอดมา อันเป็นเหตุควรลดหย่อนโทษ จึงเห็นควรลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับการจ้างเหมาเวที แสง สี เสียง และเครื่องปั่นไฟ ตามโครงการประกวดร้องเพลงชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามบันทึกข้อตกลงการจ้าง จึงมีหน้าที่ต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเหตุการณ์แวดล้อมที่ผู้ควบคุมงานรายงาน โดยตรวจสอบกับแบบรูป รายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญา ตามข้อ ๖๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งตามบันทึกข้อตกลงการจ้าง ประกอบรายละเอียดแนบท้ายบันทึกดังกล่าว ปรากฏว่าผู้รับจ้างตกลงว่าจะจัดหาสิ่งของและสัมภาระที่ดีพร้อมกับช่างฝีมือดี เพื่อประกอบการจ้างเหมาเวที แสง สี เสียง และเครื่องปั่นไฟ และเวทีโครงการประกวดร้องเพลงดังกล่าว ซึ่งผู้รับจ้างได้จัดหาสิ่งของและสัมภาระพร้อมกับช่างเพื่อประกอบการจัดให้มีเวที แสง สี เสียง และเครื่องปั่นไฟในโครงการดังกล่าว เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงการจ้าง และรายละเอียดแนบท้ายบันทึกดังกล่าวแล้ว โดยไม่ปรากฏความบกพร่องในการจัดให้มีเวที แสง สี เสียง และเครื่องปั่นไฟ หรือการทำงานของผู้รับจ้างดังกล่าว สำหรับกรณีที่ไม่ได้มีการประกวดร้องเพลง

ในวันที่ ๙ และวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ นั้น เป็นการสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงการจ้างของผู้รับจ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการตรวจรับการจ้าง ได้ลงลายมือชื่อตรวจรับงานจ้างเหมาตามใบตรวจรับงานจ้างเหมาว่า ผู้รับจ้างดำเนินการเป็นไปตามสัญญาจ้างและรูปแบบที่เทศบาลกำหนด โดยไม่ระบุว่าไม่มีการประกวดร้องเพลงในวันที่ ๙ และวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ จึงมิได้เป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยถูกต้องครบถ้วนในฐานะกรรมการตรวจรับการจ้างตามข้อ ๖๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่จะเป็นความผิดวินัยตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๙๐/๒๕๖๗)

๒.๑.๓ คำสั่งลงโทษลดเงินเดือน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๔ คำสั่งลงโทษอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๒.๒.๑ คำสั่งลงโทษปลดออก

๑) กรณีไม่ได้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศให้อำเภอที่ประสบปัญหาเพลิงไหม้บ้านลำปะหลัง เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน และมอบหมายให้นายอำเภอเป็นผู้อนุมัติเบิกเงินอุดหนุนราชการ นายอำเภอจึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเร่งด่วน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ การที่นายอำเภอดำเนินการในการจัดซื้อสารเคมีเพื่อกำจัดเพลิงไหม้บ้านลำปะหลัง โดยใช้เวลาเพียง ๖ วัน นับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีประกาศฯ จึงเป็นการดำเนินการด้วยความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหน้าที่พัสดุได้ดำเนินการจัดหา เจริญต่อรองราคา และตกลงราคากับผู้มีอาชีพขายสารเคมีโดยตรง และอำเภอได้เคยจัดซื้อสารเคมี

ดังกล่าวมาแล้วจำนวน ๑๐ ครั้ง ซึ่งเป็นการจัดซื้อในราคาเดียวกันกับที่ซื้อในครั้งนี้อย่างนี้ ประกอบกับ ขณะที่เกิดภัยพิบัติไม่มีสารเคมีดังกล่าวจำหน่ายในเขตอำเภอเพื่อให้ตรวจสอบราคาได้ การที่ นายอำเภอจะควบคุมตรวจสอบการจัดซื้อสารเคมีในรายละเอียดอย่างเคร่งครัดดังเช่นการจัดซื้อ ในภาวะปกติ จึงไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้และมีข้อจำกัดด้วยความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้ง ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวได้รับสารเคมีครบถ้วนและนำไปใช้เพื่อระงับการระบาดของเพลี้ยแป้ง มั่นสำปะหลัง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดหาสารเคมีเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ ผลการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ ผู้มีหน้าที่จัดซื้อสารเคมีในครั้งนี้อย่างนี้ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีความเห็นว่า การจัดซื้อสารเคมี ดังกล่าวเป็นกรณีจำเป็นต้องช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วน และเป็นไปตามนโยบาย ของจังหวัดซึ่งได้กำหนดชนิดและราคาตลอดจนวงเงินไว้แล้ว การกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว จึงมิใช่ผลโดยตรงที่ทำให้ราชการเกิดความเสียหาย และไม่ได้อาศัยอำนาจพิเศษเพื่อให้ ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ จึงไม่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และไม่เป็นการ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นกรณีฉุกเฉินฯ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือนฯ ดังนั้น คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายอำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ได้เกิดการ แพร่ระบาดของเพลี้ยแป้งมอดสำปะหลังในเขตพื้นที่อำเภอนาตาล ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี จึงมีประกาศลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ ให้เขตพื้นที่อำเภอนาตาลเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จัดสรรวงเงินทดรองราชการให้กับอำเภอนาตาลและมอบอำนาจ ให้นายอำเภอนาตาลเป็นผู้อนุมัติเบิกเงินทดรองราชการดังกล่าวตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อมา คณะกรรมการให้ความ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอนาตาล (ก.ช.ภ.อ. นาตาล) มีมติเห็นชอบให้จ่ายเงินทดรองราชการ สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการระบาดของเพลี้ยแป้งมอดสำปะหลัง จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้แต่งตั้ง ให้นาง ม. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ จัดหา เปรี้ยแป้งสำรอง และตกลงราคา โดยนาง ม. ได้ดำเนินการจัดซื้อ สารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้งมอดสำปะหลังและรายงานผลต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงนามอนุมัติจ่ายเงิน ทดรองราชการและได้มีการจัดซื้อสารเคมีดังกล่าว ต่อมา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบ พบว่า อำเภอนาตาลจัดซื้อสารเคมีในราคาที่สูงกว่าราคาตลาด โดยไม่มีการเจรจาต่อรองและตกลงราคา กับผู้เสนอขาย เป็นการดำเนินการไม่ถูกต้องตามข้อ ๘ และข้อ ๔๐ แห่งระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินฯ ทำให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงดำเนินการทางวินัย กับผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานคณะกรรมการ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอนาตาล (ก.ช.ภ.อ. นาตาล) ได้จัดซื้อสารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้ง มอดสำปะหลังโดยไม่มีการสอบถามราคาและตกลงราคากับผู้ขาย เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว

ทำให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ (๒) และ มาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สมควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อประธาน ก.พ.ค. แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า การเกิดภัยพิบัติไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ บุคคล หรือสัตว์ ทำให้เกิดขึ้น ย่อมอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรืออาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งภัยพิบัติส่วนใหญ่จะสร้างผลกระทบต่อสังคมโดยรวม และทำให้ประชาชนไม่สามารถอยู่รวมกันได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนเป็นกรณีฉุกเฉิน ประชาชนย่อมไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รัฐในฐานะองค์กรฝ่ายปกครองซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ จึงต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยตามความจำเป็นและต้องรีบเร่งดำเนินการโดยฉับพลัน และด้วยภัยพิบัติเป็นเรื่องความจำเป็นเร่งด่วน รัฐจึงวางหลักเกณฑ์การดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นกรณีฉุกเฉินไว้เป็นการเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ เพื่อให้มีวิธีดำเนินการแตกต่างกับการบริหารราชการแผ่นดินในภาวะปกติทั่วไป ซึ่งในกรณีที่เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ได้สร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังอย่างกว้างขวาง ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจึงได้ประกาศลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ กำหนดให้เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน เพื่อให้สามารถใช้หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ พร้อมกับจัดสรรเงินอุดหนุนราชการให้แก่อำเภอหาดใหญ่เพื่อจัดซื้อสารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง และมอบอำนาจให้นายอำเภอหาดใหญ่เป็นผู้อนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดังกล่าว ต่อมา เกษตรจังหวัดอุบลราชธานีได้มีการกำหนดรายละเอียดและค่าใช้จ่ายของอำเภอหาดใหญ่ในการจัดซื้อสารเคมีดังกล่าว ปรากฏว่าคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอหาดใหญ่ (ก.ช.ภ.อ. หาดใหญ่) ได้มีมติเห็นชอบให้จ่ายเงินอุดหนุนราชการสำหรับจัดซื้อสารเคมีดังกล่าว และนาง ม. ในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ ได้ดำเนินการจัดซื้อสารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังด้วยวิธีตกลงราคา และมีหนังสือลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ รายงานผู้ฟ้องคดีว่า ได้เจรจาต่อรองและตกลงราคาโดยเชิญผู้ขาย ๓ ราย มาเสนอราคาและได้เจรจาต่อรองราคากับผู้เสนอราคาต่ำสุด ไม่เกินวงเงินที่ได้รับจัดสรร ผู้ฟ้องคดีพิจารณาแล้วไม่พบความผิดปกติ จึงได้ลงนามอนุมัติจ่ายเงินอุดหนุนราชการให้จัดซื้อสารเคมีตามที่เสนอ จึงเห็นได้ว่า ในกระบวนการจัดซื้อสารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีได้ประกาศกำหนดให้อำเภอหาดใหญ่เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน จนถึงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีลงนามอนุมัติ

ให้จัดซื้อสารเคมีดังกล่าว ใช้เวลาเพียง ๖ วัน ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยพิบัติด้วยความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินฯ อีกทั้ง ระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่พัสดุมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา เปรียบเทียบราคา และตกลงราคากับผู้มีอาชีพขายสารเคมีโดยตรงแต่เพียงผู้เดียว ส่วนผู้ฟ้องคดีในฐานะนายอำเภอมีหน้าที่ในการอนุมัติและออกใบสั่งซื้อตามที่ นาง ม. ได้ตกลงราคากับผู้ขายไว้แล้วเท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดีจะควบคุมตรวจสอบการจัดซื้อสารเคมีดังกล่าวในรายละเอียดอย่างเคร่งครัดดังเช่นการจัดซื้อในภาวะปกติ จึงไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้และมีข้อจำกัดด้วยความจำเป็นเร่งด่วน สำหรับปัญหากรณีราคาที่จัดซื้อสารเคมีจะต้องมีราคาไม่สูงกว่าราคาตลาดของท้องที่ในช่วงเวลาภัยพิบัติเกิดขึ้นนั้น เห็นว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะย้ายมาดำรงตำแหน่งนายอำเภอนาตาล อำเภอนาตาลได้เคยจัดซื้อสารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังมาแล้วจำนวน ๑๐ ครั้ง เป็นการจัดซื้อในราคาเดียวกันกับการจัดซื้อในครั้งนี้ ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่า สารเคมีกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไม่มีจำหน่ายในท้องที่อำเภอนาตาลแต่อย่างใด กรณีจึงรับฟังได้ว่า ในขณะที่ภัยพิบัติเกิดขึ้นในท้องที่อำเภอนาตาล ไม่มีสารเคมีดังกล่าวจำหน่ายให้ตรวจสอบราคาได้ และถือว่าการจัดซื้อสารเคมีดังกล่าวนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว ส่วนกรณีความเสียหายที่เกิดจากการที่จัดซื้อสารเคมีสูงกว่าราคาท้องตลาดนั้น เห็นว่า เป็นกรณีที่ต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะทางด้านบรรเทาสาธารณภัยของรัฐเป็นสำคัญ ซึ่งประชาชนในท้องที่อำเภอนาตาลได้รับสารเคมีที่จัดซื้อครบถ้วนแล้ว และได้นำไปใช้เพื่อระงับการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดหาสารเคมีเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ ผลการสอบสวนทางวินัยแก่นาง ม. ผู้มีหน้าที่จัดซื้อสารเคมีในครั้งนี้ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีความเห็นว่า การจัดซื้อสารเคมีดังกล่าวเป็นกรณีจำเป็นต้องช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วน และเป็นไปตามนโยบายของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้กำหนดชนิดและราคา ตลอดจนวงเงินไว้แล้ว การกระทำของนาง ม. จึงมิใช่ผลโดยตรงที่ทำให้ราชการเกิดความเสียหาย และไม่ได้กระทำไปโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ จึงไม่มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษนาง ม. โดยการลดเงินเดือนในอัตราร้อยละ ๔ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ที่ได้กระทำการร่วมกันซึ่งควรได้รับการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันและมีมาตรฐานในการลงโทษในระดับเดียวกัน ประกอบกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่พอพียงว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นกรณีฉุกเฉินฯ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๙๘/๒๕๖๓)

๓) กรณีประมวลเงินเล่าในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ
อย่างร้ายแรง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

กรณีมีการกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวน เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง
ตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันเป็นการรับข้อกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการไต่สวน
ข้อเท็จจริงไว้ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังรับราชการ แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีคำสั่งแต่งตั้งองค์คณะ
พนักงานไต่สวน โดยแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็น
เจ้าหน้าที่ของรัฐเกินกว่าสองปี แต่การแต่งตั้งองค์คณะพนักงานไต่สวนดังกล่าวเป็นการปรับเปลี่ยน
รูปแบบการไต่สวนข้อเท็จจริงเท่านั้น ซึ่งเป็นการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อเนื่องมาโดยตลอด
เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นกรณีตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีเหตุอันควร
สงสัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ และกระทำความผิด
ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีคำสั่งแต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังรับราชการ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจรับข้อกล่าวโทษผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำ
ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไว้ไต่สวนข้อเท็จจริงและ
ชี้มูลความผิดทางวินัยได้ตามมาตรา ๘๘ ประกอบกับมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน
และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัย
ผู้ฟ้องคดีฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการอันเป็นฐานแห่งการกระทำความผิดทางวินัยมาก่อนแล้ว
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดวินัยฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตาม
กฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้
เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
อันเป็นความผิดฐานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และ
มติชี้มูลความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย
อย่างร้ายแรง และฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับความผิด
ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแล้ว ย่อมผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนที่จะ
ถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นสำนวน
การสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่นเดียวกับการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าเป็นไปโดยไม่ชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ควรที่จะทักท้วงก่อนที่จะลงนามในสัญญาดังกล่าว อีกทั้ง ไม่เป็นการยากที่ผู้ฟ้องคดีจะตรวจสอบเอกสารการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอบราคาจ้าง แต่ปรากฏว่าโครงการดังกล่าวไม่มีการตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง และในการจัดซื้อจัดจ้างปรับปรุงระบบไฟฟ้าดังกล่าว มีต้นทุนที่เป็นค่าวัสดุการก่อสร้างและค่าแรงรวมกันเพียงร้อยละ ๕๐ ของราคาจ้างตามสัญญา และการดำเนินการดังกล่าวไม่เปิดโอกาสให้มีผู้เสนอราคายื่นเข้ามาแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการอนุมัติจ้างในราคาแพงเกินจริง ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเกินกว่าค่าจ้างโดยปกติทั่วไปเป็นจำนวนมาก การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นผลโดยตรงที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อหรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติด้อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ว. จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมระบบไฟฟ้าภายในโรงเรียน ต่อมา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๕ (จังหวัดสงขลา) เข้าตรวจสอบการดำเนินการโครงการปรับปรุงซ่อมแซมระบบไฟฟ้าภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต ๑ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ และคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ และจัดทำเอกสารการจัดจ้างต่าง ๆ อันเป็นเท็จมิได้ดำเนินการสอบราคาจริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้าง จึงมีหนังสือถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติให้ดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิด โดยในส่วนของโรงเรียน ว. มีผู้เกี่ยวข้องจำนวน ๕ ราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดี กองบังคับการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง จึงมีหนังสือส่งเรื่องกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว ระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการไต่สวนข้อเท็จจริงจากการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเป็นมอบหมายให้องค์คณะพนักงานไต่สวน

และมีหนังสือแจ้งคำสั่งแต่งตั้งองค์คณะพนักงานไต่สวนดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อหรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใด อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง และได้ส่งรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต ๑ ในฐานะผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ต่อมา ศึกษาธิการจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกคำสั่งลงโทษดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นข้าราชการเกินสามปี หรือไม่ แม้จะมีได้มีการยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่เมื่อปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะรับเรื่องข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๖๖ อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ไม่ว่าผู้กล่าวหาเป็นข้อกล่าวหาเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของตนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสองปี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงจะมีอำนาจดำเนินการตามหมวด ๔ ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ แต่หากเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินสองปี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจรับดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริงได้ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเรื่องกล่าวหาผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนตามคำสั่งลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และคำสั่งลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้ลาออกจากราชการเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นกรณีที่ได้มีการกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการ

ไต่สวนข้อเท็จจริง อันเป็นการรับข้อกล่าวโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงไว้ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังรับราชการ แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีคำสั่งลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งองค์คณะพนักงานไต่สวน โดยแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกินกว่าสองปี แต่การแต่งตั้งองค์คณะพนักงานไต่สวนดังกล่าวเป็นเพียงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการไต่สวนข้อเท็จจริงเท่านั้น ซึ่งเป็นการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อเนื่องมาโดยตลอด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นกรณีตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ และมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ และกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังรับราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจรับข้อกล่าวโทษผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไว้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๘๘ ประกอบกับมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นฐานแห่งการกระทำความผิดทางวินัยแล้ว จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดฐานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มติดังกล่าวย่อมผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด และแม้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ ซึ่งมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุจะต้องดำเนินการสั่งลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ถูกกล่าวหาภายในสามปี นับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ก่อนที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไปแล้วเกินสามปี จึงไม่ใช่การกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามสำนวนการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ในขั้นตอนการดำเนินการสอบราคาจ้าง แม้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้จัดส่งประกาศการสอบราคาโดยตรงไปยังผู้มีอาชีพเกี่ยวกับการติดตั้งระบบไฟฟ้าแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการจัดส่งหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือมีการปิดประกาศสอบราคา ณ ที่ว่าการอำเภอ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ว. แต่อย่างใด หากมีการจัดส่งประกาศและหนังสือเชิญชวนเผยแพร่ให้รู้กันอย่างกว้างขวางจริง ย่อมมีหลักฐานการจัดส่งประกาศและหนังสือเชิญชวนให้ตรวจสอบได้ และอาจมีผู้ประกอบการที่มีสถานที่ประกอบการตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลาหรือจังหวัดใกล้เคียงเข้ามารับของสอบราคา แต่กลับมีเพียงห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี และ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระแก้ว มารับของสอบราคา นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงจากคำให้การของนาย จ. หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ผู้รับจ้างโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าที่พิพาท ให้การต่อคณะพนักงานไต่สวนว่า เดิมห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าว มีหุ้นส่วน ๒ คน คือ ตน และนาย ส. ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. จังหวัดสระแก้ว โดยตนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ แต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นาย ส. ขอยกจากการเป็นหุ้นส่วน เนื่องจากมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการรับจ้างปรับปรุงระบบไฟฟ้าของโรงเรียนที่จังหวัดสงขลา แต่นาย ส. ยังคงย่นแะนำตนเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการยื่นซองราคาว่า จะต้องทำแบบใด รวมถึงการเสนอราคา เมื่อได้รับเงินค่าจ้าง นาย ส. ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. จะได้รับส่วนแบ่งร้อยละ ๒๐ ของราคาที่รับจ้าง ส่วนนาย จ. หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. จะได้รับร้อยละ ๓๐ และอีกร้อยละ ๓๐ จะนำไปจ่ายค่าแรง ส่วนร้อยละ ๒๐ ที่คงเหลือ คือ ต้นทุนที่แท้จริง ประกอบกับข้อเท็จจริงว่าการสอบราคา ดังกล่าวมีเพียงห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. มารับของสอบราคา และห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ยื่นซองเสนอราคาเพียงรายเดียว โดยห้างหุ้นส่วนทั้งสองดังกล่าว มีหุ้นส่วนผู้จัดการเป็นคนเดียวกัน จึงเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีจงใจปิดประกาศสอบราคาโดยเจตนาไม่เปิดโอกาสให้มีผู้เสนอราคารายอื่นเข้ามาแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม โดยไม่มีการจัดส่งประกาศสอบราคาให้แก่ผู้ที่สนใจหรือมีการปิดประกาศสอบราคาดังกล่าวไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ตามที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๓๑ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. เป็นผู้มีสิทธิได้ทำสัญญากับโรงเรียน บ. มิฉะนั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ควรที่จะหักทวงก่อนที่จะลงนามในสัญญา อีกทั้ง ไม่เป็นการยากที่ผู้ฟ้องคดีจะตรวจสอบเอกสารการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอบราคาจ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีแจ้งแก่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคากลางว่า ราคากลางจำนวน ๒๖๔,๙๙๗ บาท โดยไม่มีการตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. นำสัญญาจ้างไปเสียค่าอากรแสตมป์ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในวันเดียวกันกับวันที่มีการลงนามในสัญญาจ้างดังกล่าวที่จังหวัดสงขลา โดยในทางปฏิบัติต้องนำสัญญาฉบับจริงมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่สรรพากรตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับอากรแสตมป์ (ฉบับที่ ๓๗) เรื่อง กำหนดวิธีการชำระอากรเป็นตัวเงินแทนการปิดแสตมป์อากร สำหรับตราสารบางลักษณะกำหนดให้ต้องนำตราสารฉบับจริงมาประกอบการชำระอากรแสตมป์เท่านั้น เมื่อพิจารณา

ถึงระยะทางระหว่างจังหวัดสงขลาและจังหวัดสระแก้วไกลเกินที่จะคาดหมายได้ว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. จะสามารถนำสัญญาฉบับจริงไปชำระอากรแสตมป์ที่จังหวัดสระแก้วในวันเดียวกันที่ทำสัญญาได้ กรณีจึงเชื่อได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการจัดเตรียมเอกสารไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อเลือก ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. เป็นคู่สัญญา จงใจปกปิดประกาศสอบราคาและจัดทำสัญญาจ้างโดยลงนาม ในสัญญาไว้ล่วงหน้า แล้วมอบให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ไปก่อนวันที่ระบุในสัญญา โดยไม่เปิดโอกาสให้มี ผู้เสนอราคารายอื่นเข้ามาแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม และผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้กับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. จำนวน ๒๖๓,๐๐๐ บาท ทั้งที่ต้นทุนการก่อสร้าง มีจำนวนเพียงร้อยละ ๒๐ ของราคาปรับปรุงระบบไฟฟ้าดังกล่าว ซึ่งเป็นการอนุมัติจ้างในราคาแพงเกินจริง อันเป็นผลมาจากการ ไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นผลโดยตรงที่เป็น เหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงมีมูลความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่น ได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบาย ของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อหรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุ ให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติดัง อย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลด ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๙๖/๒๕๖๗)

การที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ทำการตรวจรับพัสดุป้ายจราจร และรายงานผลการตรวจรับพัสดุนั้นเป็นเท็จต่อผู้บังคับบัญชา โดยที่ผู้ขายยังไม่ได้ส่งมอบพัสดุ จึงเป็นการตรวจรับพัสดุนั้นเป็นเท็จ อย่างไรก็ตาม เมื่อการสั่งซื้อพัสดุดังกล่าวเกิดขึ้น ในสถานการณ์เร่งด่วนภายใต้การประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และเป็นไป เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยเพื่อใช้ในการงานฉุกเฉิน เนื่องจากน้ำท่วมถนนหลายสายได้รับความเสียหายหนัก จึงเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดหาวัสดุจราจรประเภท ป้ายเตือนและอุปกรณ์สำหรับงานจราจรต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้สำหรับแก้ไขปัญหาถนนที่ประสบภัยพิบัติ น้ำท่วม เพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยให้กับประชาชนผู้ใช้เส้นทางสัญจรไปมา โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมของประชาชนผู้ใช้ทางเป็นสำคัญ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ขายได้รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย และพัสดุก็นั้นมิได้มี ราคาสูงเกินจริง อันจะเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แม้กรณีจะเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของทางราชการ แต่เมื่อไม่ถึงกับเป็นเหตุหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ต่อหน่วยงานของรัฐ จากพฤติการณ์ดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาทุจริต

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายช่างโยธาชำนาญงาน สำนักงาน บำรุงทางพังกา ในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้เกิดเหตุภัยพิบัติฉุกเฉิน ฝนตกหนักต่อเนื่อง น้ำป่าไหลหลาก เกิดน้ำท่วมฉับพลัน และดินโคลนถล่ม ผู้ว่าราชการจังหวัดพังกา

ได้มีประกาศให้ทุกอำเภอในจังหวัดพังงาเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ระหว่างนั้นเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ กรมทางหลวงได้แจ้งการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย แผนงบประมาณพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รายการค่าบำรุงทางและสะพาน ค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้กับสำนักงานบำรุงทางพังงา เป็นเงิน ๗๙๕,๐๐๐ บาท และในวันเดียวกัน ผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทางพังงาได้อนุมัติให้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุจราจรโดยวิธีตกลงราคา พร้อมกับแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ โดยจัดซื้อวัสดุจราจรจากบริษัท น. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ภ. เพื่อใช้ในงานฉุกเฉินเนื่องจากน้ำท่วมฝนตกหนักในทางหลวง ต่อมา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักตรวจสอบพิเศษภาค ๑๓ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ตรวจสอบกรณีดังกล่าวพบว่า คณะกรรมการตรวจรับพัสดุลงลายมือชื่อตรวจรับโดยไม่มีวัสดุในวันที่ลงลายมือชื่อตรวจรับ แต่ในทางการสอบสวนสังเกตการณ์พบว่า ได้มีการตรวจนับวัสดุจราจรครบถ้วนตามรายการในใบสั่งซื้อเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๗๑ จึงส่งเรื่องให้อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการทางอาญาและทางวินัยกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และส่งรายงานการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาโทษทางวินัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ได้ทำการตรวจรับพัสดุจากผู้ขายทั้งสองราย โดยรับรองว่าผู้ขายได้มีการส่งมอบพัสดุที่สั่งซื้อไว้ถูกต้องครบถ้วนแล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ทั้งที่ความเป็นจริงผู้ขายทั้งสองรายได้ส่งมอบพัสดุที่สั่งซื้อตามใบส่งของชั่วคราว ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงฟังได้ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการรับรองการตรวจรับพัสดุนั้นเป็นเท็จ และรายงานผลการตรวจรับพัสดุอันเป็นเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ถือเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ให้ถูกต้องตามข้อ ๗๑ (๓) และ (๔) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการสั่งซื้อวัสดุจราจรตามใบสั่งซื้อเป็นการจัดซื้อเพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดจากอุทกภัยน้ำท่วม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานบำรุงทางพังงา ปรากฏเหตุผลตามแบบรายงานขอซื้อเพื่อใช้ในงานฉุกเฉินเนื่องจากน้ำท่วมฝนตกหนักในทางหลวง ซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์ภัยพิบัติฝนตกหนักในพื้นที่จังหวัดพังงา ทำให้ถนนหลายสายได้รับความเสียหายหนัก จึงเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดหาวัสดุจราจรประเภทป้ายเตือนและอุปกรณ์สำหรับงานจราจรต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้สำหรับแก้ไขปัญหาถนนที่ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม เพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยให้กับประชาชนผู้ใช้เส้นทางสัญจรไปมา

แต่เนื่องจากสำนักงานบำรุงทางพังงาได้รับแจ้งการจัดสรรงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการแก้ไข ปัญหาภัยพิบัติจากกรมทางหลวง เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นระยะเวลาใกล้สิ้นปีงบประมาณ เป็นอย่างมาก หากไม่ดำเนินการจัดซื้อให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ เงินงบประมาณ ในส่วนนี้ก็จะตกไป ประกอบกับผู้ขายทั้งสองรายซึ่งเป็นผู้ผลิตป้ายจราจรระดับมาตรฐานที่ผ่านการ ทดสอบจากกรมทางหลวง มีสำนักงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ย่อมไม่สามารถส่งมอบวัสดุจราจรได้ทัน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ การที่สำนักงานบำรุงทางพังงาดำเนินการจัดทำใบสั่งซื้อและตรวจ รับพัสดุโดยปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ กรณีจึงมีเหตุผลและ ความจำเป็นเร่งด่วนโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนผู้ใช้ทางเป็นสำคัญ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามใบสั่งซื้อทั้งสองฉบับซึ่งกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ขายจะต้องส่งมอบสิ่งของให้แก่สำนักงาน บำรุงทางพังงาภายใน ๕ วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันรับใบสั่งซื้อ หากส่งมอบพ้นกำหนดเวลา จะต้องถูกปรับในอัตราร้อยละ ๕ ของราคาส่งของที่ยังไม่ได้รับมอบ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ขาย ทั้งสองรายได้รับใบสั่งซื้อเมื่อใด แต่ย่อมไม่ก่อนวันจันทร์ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ เมื่อสำนักงาน บำรุงทางพังงาได้รับพัสดุตามที่สั่งซื้อในวันจันทร์ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการส่งมอบสิ่งของภายใน ๕ วันทำการ (ไม่นับวันเสาร์-อาทิตย์) นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันรับใบสั่งซื้อซึ่งไม่ต้องด้วยเงื่อนไขของการปรับ กรณีจึงไม่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขายแต่อย่างใด และผู้ขายทั้งสองรายต่างยืนยันว่าได้รับค่าวัสดุ ตามใบเสร็จรับเงินลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ อันแสดงให้เห็นว่าผู้ขายไม่ได้รับประโยชน์อื่นใดก่อนที่จะ มีการส่งมอบสิ่งของ รวมทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าพัสดุที่จัดซื้อมีราคาที่สูงเกินจริง อันเป็นเหตุให้ ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด จึงไม่อาจฟังได้ว่า ผู้ขายได้รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย อีกทั้ง หน่วยงาน ได้รับประโยชน์จากการได้พัสดุครบถ้วนเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ จึงไม่ถือว่าการกระทำ ของผู้ฟ้องคดีก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสำนักงานบำรุงทางพังงาซึ่งเป็นหน่วยงาน ของทางราชการ ตลอดจนในส่วนของความเสียหายที่ได้วินิจฉัยโดยกรมบัญชีกลางในส่วนของ การพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับกรณีนี้ก็ได้มีการวินิจฉัยว่าราคาวัสดุสำนักงาน และวัสดุจราจรไม่ได้มีราคาแพงกว่าราคาตลาด กรณีจึงไม่ปรากฏว่ามีความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่ทางราชการ แม้กรณีจะเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ แต่เมื่อไม่ถึงกับเป็นเหตุ หรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อหน่วยงานของรัฐ จากพฤติการณ์ดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาทุจริตอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยทุจริต และเมื่อไม่ปรากฏว่ามีความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ กรณีย่อมไม่ครบองค์ประกอบ มาตรา ๘๕ (๑) และ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตแต่อย่างใด สำหรับในส่วน

ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงในกรณีนี้ นั้น เห็นได้ว่า แม้ข้อเท็จจริงในคดีนี้จะปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อตรวจรับพัสดุอันเป็นเท็จ แต่เพื่อให้สามารถจัดหาวัสดุจากรมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาถนนที่ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม เนื่องจากเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ ของหน่วยงาน โดยไม่ปรากฏว่ามีการทุจริตหรือเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ กรณีย่อมไม่พอฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีพฤติการณ์ในการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในทาง เสื่อมเสียถึงขนาดที่จะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเข้าลักษณะเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิด วินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และการ จัดซื้อพัสดุที่พิพาทนี้ เป็นไปเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหายกยบัตรที่เกิดขึ้นให้ทันทั่วทั้ง จึงไม่สมควร กันเงินงบประมาณไว้เบิกเหลื่อมปีตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างแต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยอาศัยมติชี้มูลความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๐๘/๒๕๖๗)

ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายงานให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง เบิกจ่าย ซ่อมแซมและบำรุงรักษาพัสดุ ตลอดจนจัดทำ ทะเบียนพัสดุ ซึ่งมีลักษณะงานการพัสดุ โดยเฉพาะการขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง อันถือเป็นหน้าที่ ราชการของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายในกรณีดังกล่าวก็ตาม แต่สำหรับ การให้ความเห็น โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ความเห็นในฐานะเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ได้ให้ความเห็น ว่า “จังหวัดแจ้งการอนุมัติจัดซื้อรถไมโครบัส เห็นควรแจ้งพัสดุกกลาง กองคลัง ประกาศสอบราคา ตามระเบียบพัสดุต่อไป” โดยผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่เป็นเพียงผู้รับผิดชอบงานด้านพัสดุในการเสนอ หนังสือดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาสั่งการในการดำเนินการต่อไป ความเห็นดังกล่าว เป็นเพียงความเห็นเบื้องต้นที่ผู้บังคับบัญชาจะเห็นชอบด้วยหรือไม่ก็ได้ อีกทั้ง เจ้าหน้าที่พัสดุ จะเห็นชอบด้วยหรือไม่ ต้องพิจารณาไปตามอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ การเสนอความเห็นของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงหน้าที่ในทางธุรการของงานพัสดุ ซึ่งเป็นเพียงข้อพิจารณา ที่ผู้ฟ้องคดีเสนอความเห็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการ ไม่ใช่ข้อสั่งการตามอำนาจหน้าที่ ราชการในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อีกทั้ง ไม่มีบทบัญญัติหรือ กฎหมายใดที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่กำหนด ให้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอีกครั้ง การเสนอความเห็นของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการ หรือผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีจึงไม่อาจ ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ การเสนอความเห็นดังกล่าวจึงมิใช่ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ เนื่องจาก หน้าที่ราชการในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุของผู้ฟ้องคดียังมีได้เริ่มมีขึ้นตามระเบียบดังกล่าว การปฏิบัติ หน้าที่ในทางธุรการของงานพัสดุของผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อาจถือได้ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ อีกทั้ง ไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดตามสำนวน

การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ที่แสดงถึงเจตนาของผู้ฟ้องคดีที่ทำให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้อย่างหนึ่งอย่างใดจากการเสนอความเห็นหรือเป็นการแสดงความเห็นที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใด หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการที่จะถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ดังนั้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๓ วรรคสาม ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๔ และการที่ผู้ฟ้องคดีเพียงทำบันทึกและมีความเห็นท้ายหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้อำนวยการกองการศึกษา และปลัดเทศบาล ซึ่งการเสนอความเห็นของผู้ฟ้องคดีเป็นความเบื้องต้นที่อาจมีความคลาดเคลื่อนจากข้อสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่บ้าง แต่หาใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาไม่ เพราะความผิดฐานขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาจะต้องเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ข้าราชการผู้ใดต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด แล้วข้าราชการผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือปฏิบัติแตกต่างจากข้อสั่งการนั้นอย่างชัดแจ้ง หนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเพียงข้อพิจารณาในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อรถไมโครบัสของเทศบาล โดยมีสาระสำคัญให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๕ มิใช่คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อผู้ฟ้องคดีโดยตรง จึงไม่อาจถือเป็นการขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อีกทั้ง การเสนอความเห็นตามความเข้าใจของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงความเห็นเบื้องต้นที่ยังไม่อาจถือเป็นการผิดฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๙ วรรคสอง ฐานขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และข้อ ๑๑ วรรคสอง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ สังกัดเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู นายกเทศมนตรีเมืองหนองบัวลำภู (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่การงานให้ผู้ฟ้องคดีช่วยราชการงานการเงินและบัญชี ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ต่อมา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการจัดซื้อรถไมโครบัสของเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวน

ผลการไต่สวนปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ขออนุมัติยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า “รถโดยสารไมโครบัสไม่มีกำหนดไว้ในบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ ถือว่าเป็นรายการนอกบัญชีราคามาตรฐาน ดังนั้น ในการจัดซื้อครุภัณฑ์ดังกล่าว ให้เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและวงเงิน โดยขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการใช้งาน ซึ่งต้องคำนึงว่าการใช้งานดังกล่าวเป็นการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายหรือไม่ เป็นการปฏิบัติภารกิจพิเศษที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนอย่างไร และพิจารณาความเหมาะสมของคุณลักษณะและราคาด้วย โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยเคร่งครัด” แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำบันทึกและความเห็นเสนอผู้อำนวยการกองการศึกษาและปลัดเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูว่า “จังหวัดแจ้งการอนุมัติจัดซื้อรถไมโครบัส เห็นควรแจ้งพัสดุกกลาง กองคลัง ประกาศสอบราคาตามระเบียบพัสดุต่อไป” ซึ่งต่อมาได้มีการดำเนินการจัดซื้อรถไมโครบัสดังกล่าว และให้ส่งเรื่องให้หน่วยพัสดุกกลาง กองคลัง ดำเนินการสอบราคาตามที่ผู้ฟ้องคดีเสนอ โดยใช้งบประมาณจำนวน ๑,๙๘๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูยังไม่ได้ตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและวงเงิน และอื่น ๆ ตามข้อพิจารณาและข้อสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู การบันทึกเสนอความเห็นของผู้ฟ้องคดีจึงมีข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ การดำเนินการจัดซื้อและการอนุมัติให้จัดซื้อดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ราชการ และฝ่าฝืนระเบียบกฎหมายเป็นการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น และเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดหนองบัวลำภู (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติชี้มูลว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และยังมีมูลความผิดทางวินัยอื่นที่เกี่ยวข้องกัน ในฐานขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามข้อ ๓ วรรคสาม ข้อ ๙ วรรคสอง ข้อ ๑๑ วรรคสอง และข้อ ๑๙ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งมติดังกล่าวเป็นการชี้มูลความผิดหลังจากที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจชี้มูลความผิด ผู้ฟ้องคดีกรณีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนอกจากความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีในความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามข้อ ๙ วรรคสอง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๑ วรรคสอง ของประกาศฉบับดังกล่าวได้ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ย่อมมีผลผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีที่ต้องถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในกรณีดังกล่าวมาเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามประกาศ ฉบับเดียวกันตามมาตรา ๑๙ (๔) และมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาพฤติการณ์การกระทำของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น ผู้รับผิดชอบงานด้านพัสดุที่ได้จัดทำบันทึกและเสนอแนะความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาให้จัดซื้อครุภัณฑ์ ซึ่งเป็นรายการนอกจากบัญชีราคามาตรฐานโดยวิธีประกาศสอบราคา โดยไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด แล้วเห็นว่าการเสนอความเห็นของผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงหน้าที่ในทางธุรการของงานพัสดุไม่ใช่ข้อสั่งการตามอำนาจหน้าที่ราชการในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ การเสนอความเห็นไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าที่ในการวินิจฉัย สั่งการ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง มหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ การเสนอความเห็น ดังกล่าวจึงไม่ใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในฐานะเจ้าหน้าที่พัสดุ อีกทั้ง ไม่มีพยานหลักฐานใดตามสำนวนการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดี มีพฤติการณ์ที่แสดงถึงเจตนาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้อย่างหนึ่งอย่างใดจากการเสนอความเห็น หรือเป็นการแสดงความเห็น ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใด หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ที่จะถือเป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการ ดังนั้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อ ๓ วรรคสาม ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ฯ

สำหรับความผิดฐานขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาจะต้องเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งให้ข้าราชการผู้ใดต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด แล้วข้าราชการผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือปฏิบัติแตกต่างจากข้อสั่งการนั้นอย่างชัดแจ้ง หนังสือของผู้ว่าราชการจังหวัด หนองบัวลำภู เป็นเพียงข้อพิจารณาในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อรถไมโครบัสของเทศบาลเมือง หนองบัวลำภู โดยมีสาระสำคัญให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วย การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๕ มิใช่คำสั่งของผู้ว่าราชการ จังหวัดหนองบัวลำภูที่มีต่อผู้ฟ้องคดีโดยตรง จึงไม่อาจถือเป็นการขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อีกทั้ง การเสนอความเห็นตามความเข้าใจของผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงความเห็นเบื้องต้นที่ยังไม่อาจถือเป็นการผิดฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้ เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานขัดคำสั่ง หรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและ ระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานรายงานเท็จ ต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๙ วรรคสอง และข้อ ๑๑ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ฯ และเมื่อ พิจารณาของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ได้ว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กรณีจึงไม่อาจเป็นความผิด ฐานประพฤติด้อย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๙ วรรคสอง ของประกาศฉบับดังกล่าวเช่นกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓ ได้ดำเนินการไต่สวนและมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่ง ในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติด้อย่างร้ายแรง ย่อมส่งผลเสียหายต่อการบังคับใช้ กฎหมายอย่างไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ที่อาจส่งผลเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดินและประโยชน์ ของส่วนรวม จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการใช้อำนาจ ออกคำสั่งโดยใช้ดุลพินิจอย่างไม่ถูกต้อง และไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติ ให้อภัยโทษของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. ๑๕๔/๒๕๖๗)

๕) กรณีประพฤติด้อย่างร้ายแรง

การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากประธานอำนวยการจัดการแข่งขัน และประชาสัมพันธ์การแข่งขันกอล์ฟวันพี จังหวัดภูเก็ต ประจำปี ๒๕๕๒ โดยให้เป็นผู้ดูแล เงินรายได้จากการแข่งขันฯ และการจัดการแข่งขันดังกล่าวจัดขึ้นในวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดทำการ

โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหารายได้สมทบทุนเข้ามูลนิธิกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นเอกชน มิใช่ส่วนราชการ และได้มีการนำเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากแข่งขันไปซื้อกล้องวิดีโอ ซึ่งคณะกรรมการการจัดการแข่งขันฯ มีความประสงค์จะบริจาคกล้องวิดีโอดังกล่าวสำหรับใช้งานในหน่วยงานศาลจังหวัดภูเก็ต การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการดำเนินการส่วนบุคคล ในลักษณะเป็นการเอื้อเฟื้อ ดังนั้น กรณีจึงมิใช่การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ การบริจาคครุภัณฑ์กล้องวิดีโอดังกล่าว มิใช่การบริจาคเงินให้กับทางราชการที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อตามข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ครุภัณฑ์ด้วยเงินบริจาคตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นการกระทำเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการแต่อย่างใด ประกอบกับเมื่อพิจารณาหลักการตีความกฎหมาย Eiusdem Generis แล้วเห็นได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมิใช่การกระทำที่มีน้ำหนักแห่งพฤติการณ์สอดคล้องหรือไปในแนวทางเดียวกับการกระทำความผิดอาญา จนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก กรณีจึงมิใช่เป็นการกระทำอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น การที่คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม มีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพราะเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอันได้ชื่อว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ มาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๗ สำนักงานประจำศาลจังหวัดภูเก็ต ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเงินรายได้และรายจ่ายในการจัดการแข่งขันและจัดทำบัญชีเฉพาะ และเก็บเงินสดจากการจัดการแข่งขันกอล์ฟวันรพี จังหวัดภูเก็ต ประจำปี ๒๕๕๒ ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีถูกกล่าวหาว่า นำเงินรายได้จากการจัดการแข่งขันกอล์ฟวันรพี จังหวัดภูเก็ต ประจำปี ๒๕๕๒ ไปซื้อกล้องวิดีโอ พร้อมอุปกรณ์ โดยผู้ฟ้องคดีได้นำเงินรายได้ที่เหลือหลังหักค่าใช้จ่ายในการจัดการแข่งขันกอล์ฟ ซึ่งประธานอำนวยการจัดการแข่งขันฯ ได้อนุมัติให้จัดซื้อกล้องวิดีโอดังกล่าว ต่อมา ประธานอำนวยการจัดการแข่งขันฯ ได้มีหนังสือถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดภูเก็ตเพื่อบริจาคกล้องวิดีโอ ดังกล่าวสำหรับใช้งานในหน่วยงานศาล ซึ่งการบริจาดังกล่าวเป็นการบริจาคในลักษณะของครุภัณฑ์กล้องวิดีโอ มิใช่การบริจาคเงินให้กับทางราชการที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อตามข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ด้วยเงินบริจาคตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่อย่างใด ซึ่งผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนวินัยมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดวินัย

อย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๒ (๑) (๒) (๓) และ (๑๐) มาตรา ๘๓ (๓) และ มาตรา ๘๕ (๔) และ (๗) ประกอบกับมาตรา ๑๓๙ จึงเห็นควรมีคำสั่งให้ปลดออกจากราชการ ต่อมา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ มาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีมติให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า คำว่า “กระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้นิยามความหมายเฉพาะเจาะจงไว้ ประกอบกับลักษณะต้องห้ามเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิของบุคคล จึงต้องตีความอย่างแคบ โดยการตีความถ้อยคำที่มีความหมายทั่วไปต่อท้ายคำเฉพาะหลายคำที่นำหน้ามาก่อนนั้น จะต้องตีความคำทั่วไปให้มีความหมายในแนวเดียวกันกับคำเฉพาะที่นำมาก่อน หมายความว่า ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายมีถ้อยคำเฉพาะตั้งแต่สองคำขึ้นไป และมีถ้อยคำที่เป็นคำทั่วไปตามหลังคำเฉพาะ คำทั่วไปนั้นต้องมีความหมายแคบกว่าความหมายธรรมดาของคำนั้น โดยจะต้องมีความหมายเฉพาะในเรื่องและประเภทเดียวกันกับคำเฉพาะ ซึ่งเป็นไปตามหลัก Eiusdem Generis ซึ่งเป็นหลักการสากลทั่วไป กล่าวคือ หลักทั่วไปของการตีความคำที่มีความหมายทั่วไปหรือคลุมเครือที่อยู่หลังคำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจง ต้องตีความให้มีความสัมพันธ์กับคำที่มีความหมายเฉพาะที่อยู่ข้างหน้า ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากบริบทแวดล้อมใกล้เคียงว่า สมควรจะตีความเช่นไร เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติ มาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เป็นฐานอำนาจในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี ที่บัญญัติว่า “การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” เมื่อไม่มีบทกฎหมายกำหนดนิยามที่เฉพาะเจาะจง จึงต้องมีการตีความคำว่า “กระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง”

เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” ซึ่งในกรณีนี้จะเห็นได้ว่า ความในมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ก่อนหน้าคำว่า “กระทำการอื่นได้อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” มีความหมายถึง “การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก...” ดังนั้น การกระทำการอื่นได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงต้องเป็นการกระทำที่มีน้ำหนักแห่งพฤติการณ์สอดคล้องหรือไปในแนวเดียวกับการกระทำ ความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก ทั้งนี้ ตามหลัก Ejusdem Generis ดังกล่าว

ส่วนพฤติการณ์การกระทำเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เห็นว่า โดยข้อหาดังกล่าวได้กำหนดแบบแผนความประพฤติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติให้ข้าราชการพลเรือนไว้อย่างกว้าง ๆ มิได้ให้นิยามความหมายเฉพาะเจาะจงไว้ การกระทำอย่างไรจะเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มีหลักในการพิจารณาเช่นเดียวกับความผิดวินัย ฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่นำเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติส่วนตัวของข้าราชการเข้ามาเป็นข้อกำหนดวินัย โดยจะต้องพิจารณาว่าจากการกระทำของบุคคลที่เป็นข้าราชการดังกล่าว มีการกระทำที่เข้าองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ หรือไม่ กล่าวคือ (๑) เป็นการกระทำที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ หมายถึง ฐานะที่ได้รับการสรรเสริญตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยข้าราชการที่มีตำแหน่งหน้าที่ราชการต่าง ๆ อยู่ในฐานะที่จะต้องประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเคารพนับถือ เสื่อมใสศรัทธา ในหน้าที่ราชการและวงสังคมทั่วไปตามตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งแต่ละตำแหน่งหน้าที่อาจอยู่ในฐานะที่จะต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกันได้ (๒) เป็นการกระทำที่สังคมรังเกียจหรือเป็นที่รังเกียจของสังคม โดยพิจารณาจากความรู้สึกของประชาชนหรือข้าราชการทั่วไปว่ามีความรังเกียจต่อการกระทำนั้น ๆ โดยรู้สึกว่าเป็นการประพฤติชั่วเพียงใด หรือไม่ ซึ่งความรู้สึกของสังคมนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงของเวลาได้ และ (๓) เป็นการกระทำโดยเจตนาชั่ว โดยพิจารณาเจตนาที่แท้จริงในการกระทำ หรือเป็นการกระทำที่เกิดจากความชั่วในจิตใจหรือไม่ โดยต้องคำนึงถึงว่าเป็นการกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำและประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากประธานอำนวยการจัดการแข่งขันและประชาสัมพันธ์การแข่งขันกอล์ฟวันพี จังหวัดภูเก็ต ประจำปี ๒๕๕๒ โดยให้เป็นผู้ดูแลเงินรายได้จากการแข่งขันฯ และการจัดการแข่งขันดังกล่าวจัดขึ้นในวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดทำการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหารายได้สมทบทุนเข้ามูลนิธิกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นเอกชน มิใช่ส่วนราชการ โดยไม่ปรากฏว่ามีการขออนุญาตจัดสวัสดิการแต่อย่างใด การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากประธานอำนวยการจัดการแข่งขันฯ ให้เป็นผู้ดูแลเงินรายได้จากการแข่งขันดังกล่าว และได้นำเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากแข่งขันไปซื้อกล้องวิดีโอ ซึ่งคณะกรรมการการจัดการแข่งขันฯ มีความ

ประสงค์จะบริจาคกล้องวิดีโอดังกล่าวสำหรับใช้งานในหน่วยงานศาลจังหวัดภูเก็ต การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการดำเนินการส่วนบุคคลในลักษณะเป็นการเอื้อเพื่อ ดังนั้น กรณีจึงไม่ใช่การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ การบริจาคครุภัณฑ์กล้องวิดีโอดังกล่าว มิใช่การบริจาคเงินให้กับทางราชการที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อตามข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ด้วยเงินบริจาคตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการกระทำเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการแต่อย่างใด ประกอบกับเมื่อพิจารณาหลักการตีความกฎหมาย Eiusdem Generis แล้วเห็นได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมิใช่การกระทำที่มีน้ำหนักแห่งพฤติการณ์สอดคล้องหรือไปในแนวทางเดียวกับการทำความผิดอาญา จนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก กรณีจึงมิใช่เป็นการกระทำอันใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น การที่คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมมีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพราะเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอันได้ชื่อว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ มาตรา ๑๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๘/๒๕๖๘)

๒.๒.๒ คำสั่งลงโทษไล่ออก

๑) กรณีไม่ได้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนด

แม้ว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงและมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยและทางอาญาได้ และมีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติตามนัยมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ ก็ตาม แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมิได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือยกเว้นผลบังคับของหลักกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีการสอบสวนและมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี และต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงต้องดำเนินการเพิกถอนคำสั่งลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

โดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ ๖ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเสียก่อน เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยสำหรับการกระทำความผิดในกรณีเรื่องเดียวกันนี้มาก่อน ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงจะสามารถดำเนินการออกคำสั่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลกรณีจึงจะถือเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งไม่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินเดือนค่าตอบแทนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ โดยยังมีได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งตัดเงินเดือนค่าตอบแทนผู้ฟ้องคดีเสียก่อน จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับโทษสองครั้งสำหรับการกระทำความผิดเพียงครั้งเดียว กล่าวคือ โทษตัดเงินเดือนค่าตอบแทนหนึ่งครั้ง และโทษไล่ออกจากตำแหน่งอีกหนึ่งครั้ง อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษซ้ำสำหรับการกระทำความผิดเพียงครั้งเดียว เนื่องจากหลักที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียว เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำและโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะเป็นความผิดและโทษทางอาญา ความผิดและโทษทางปกครอง หรือความผิดและโทษทางวินัยก็ตาม นอกจากนั้น การลงโทษบุคคลไม่ว่าโทษนั้นจะเป็นโทษทางอาญา โทษทางปกครอง หรือโทษทางวินัย ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลผู้ถูกลงโทษ การลงโทษบุคคลมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับการกระทำความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว จึงเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครอง อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ด้วย และแม้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ โดยบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการมีมติชี้มูลความผิดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดองค์กร อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ และวิธีการไต่สวนแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการทางวินัยและทางอาญาต่อไป จึงมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ และมีผลใช้บังคับแก่กรณีที่กำลังกล่าวหา ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะนั้นกระทำความผิดวินัย แม้ว่าการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยจะเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ก็ตาม ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจไต่สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกำนันตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี กรมชลประทานโดยโครงการก่อสร้าง ๒ สำนักงานชลประทานที่ ๑๒ ได้ดำเนินโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้วในเขตตำบลที่ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินในพื้นที่โครงการดังกล่าว ต่อมา มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกร่วมกันทุจริต ปลอมเอกสารการเวนคืนที่ดินหรือทรัพย์สินหรือจัดทำเอกสารดังกล่าวอันเป็นเท็จ เพื่อให้ได้รับเงินค่าเวนคืนหรือค่ารื้อถอนหรือค่าขนย้ายมาเป็นประโยชน์ส่วนตนโดยมิชอบ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนวินัยเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ จึงมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนตอบแทนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าว ต่อมา คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง และได้มีมติว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาดังกล่าว อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีในฐานความผิดดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการของผู้ฟ้องคดีร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้องทุกข์ และยังเห็นว่าคำสั่งลงโทษไม่ถูกต้อง เนื่องจากการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเรื่องที่มีมูลกรณีเดียวกันกับที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งตัดเงินเดือนตอบแทนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน ตามคำสั่งจังหวัดอุทัยธานี จึงถือว่าการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการสอบสวนใหม่หรือเป็นการสอบสวนเพิ่มเติม และการลงโทษใหม่ตามฐานความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นลักษณะของการเพิ่มโทษตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งมีผลให้โทษเดิมยกเลิกไป จึงให้จังหวัดอุทัยธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แก้อำนาจคำสั่งลงโทษเป็นคำสั่งเพิ่มโทษ ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีจึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ และมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินเดือนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดเชยค่าเสียหาย โดยศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในข้อหาที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินเดือนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ เนื่องจากยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงเป็นอันถึงที่สุด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ โดยบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการมีมติชี้มูลความผิดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดองค์กร อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ และวิธีการไต่สวนแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แล้วส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการทางวินัยและทางอาญาต่อไป จึงมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับแก่กรณีที่กำลังหาว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะนั้นกระทำความผิดวินัย แม้ว่าการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยจะเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ก็ตาม ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกร่วมกันทุจริต ปลอมเอกสารการเวนคืนที่ดินหรือทรัพย์สิน หรือจัดทำเอกสารในโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้วอันเป็นเท็จ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจไต่สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีในเรื่องนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

สำหรับประเด็นที่ว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อย่างไร และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงใด นั้น ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้อื่นตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ฉะนั้น การจะให้บุคคลผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้อื่นโดยที่ตนเองไม่ได้กระทำความผิด ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องความรับผิดทางละเมิดซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลปกครองสามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น การที่ศาลปกครองสูงสุดจะวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนเท่าใด ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจยกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีที่มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าเป็นมูลเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายขึ้นพิจารณา และวินิจฉัยว่าการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อย่างไร

การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ เป็นการสั่งลงโทษใหม่ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หาใช่เป็นกรณีการสั่งเปลี่ยนแปลงโทษตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ทำให้คำสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นอันยกเลิกไปโดยผลของกฎหมายไม่ คำสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนดังกล่าวจึงมีผลบังคับอยู่ ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นไล่ออกจากราชการ โดยยังมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งตัดเงินค่าตอบแทนผู้ฟ้องคดีเสียก่อน จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับโทษสองครั้งสำหรับการกระทำความผิด

เพียงครั้งเดียว กล่าวคือ โทษตัดเงินค่าตอบแทนหนึ่งครั้ง และโทษไล่ออกจากตำแหน่งอีกหนึ่งครั้ง อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษซ้ำสำหรับการกระทำความผิดเพียงครั้งเดียว เนื่องจากหลักที่ว่าบุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียว เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำและโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะเป็นความผิดและโทษทางอาญา ความผิดและโทษทางปกครอง หรือความผิดและโทษทางวินัย ก็ตาม นอกจากนั้น การลงโทษบุคคลไม่ว่าโทษนั้นจะเป็นโทษทางอาญา โทษทางปกครอง หรือโทษทางวินัย ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลผู้ถูกลงโทษ การลงโทษบุคคลมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับการกระทำความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว จึงเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครอง อันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ด้วย และการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนเป็นไล่ออกจากราชการ จะเป็นการดำเนินการตามคำวินิจฉัยของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งถูกกล่าวหาว่าร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวก กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๖๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๙๗ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็มิได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือยกเว้นผลบังคับของหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ห้ามมิให้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครอง แต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีอาจปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยมีคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงได้โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังที่ได้ยกมาแสดงไว้ข้างต้น โดยดำเนินการเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ส่วนที่ ๖ การเพิกถอนคำสั่ง

ทางปกครอง เสียก่อน ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย สำหรับการกระทำความผิดในกรณีเรื่องเดียวกันนี้มาก่อน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนเป็นไล่ออกจากราชการ โดยกำหนดให้คำสั่งเพิ่มโทษดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ (วันที่ผู้ฟ้องคดีต้องออกจากราชการ ตามคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ) โดยที่ยังมิได้ดำเนินการเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทน โดยมีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งดังกล่าวเสียก่อนแต่อย่างใด กรณีจึงมีอาจลบล้างข้อเท็จจริงที่ว่าคำสั่งที่เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนเป็นไล่ออกจากราชการ เป็นคำสั่งที่ลงโทษผู้ฟ้องคดีซ้ำอีกครั้งหนึ่งสำหรับการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ฟ้องคดีเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษมาแล้ว และเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดี และส่วนที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี หรือไม่ เพียงใด นั้น เมื่อกรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้วว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากตัดเงินค่าตอบแทนเป็นไล่ออกจากราชการ เป็นการลงโทษผู้ฟ้องคดีซ้ำอีกครั้งหนึ่งสำหรับการกระทำความผิดวินัยเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษมาแล้ว อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไปและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการไม่ได้รับค่าตอบแทนตามสิทธิที่พึงได้รับ หากไม่ถูกลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน แล้วต่อมาถูกลงโทษซ้ำโดยไล่ออกจากราชการ การกระทำของผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีดังกล่าวจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีจึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อกรณีนี้ความไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวอาจแก้ไขได้โดยการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีดำเนินการเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนผู้ฟ้องคดีร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยสำหรับการกระทำความผิดในกรณีเรื่องเดียวกันนี้มาก่อน ดังนั้น ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากการตัดเงินค่าตอบแทนเป็นไล่ออกจากราชการ โดยมีได้ดำเนินการเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนเสียก่อน ก็คือ เงินค่าตอบแทนที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษตัดไว้จำนวน ๕๐๐ บาท และคดีนี้เห็นควรกำหนดข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษามาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ว่าให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีดำเนินการเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษตัดเงินค่าตอบแทนดังกล่าว ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งดังกล่าวแล้วออกคำสั่งใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๓๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่))

๒) กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการคืนเงินหลักประกันการปล่อยตัวชั่วคราวแก่ผู้ต้องหาที่ได้รับการปล่อยตัวในคดีพิเศษที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นคณะทำงานสอบสวนคดีพิเศษ โดยการนำเช็คเพื่อจ่ายคืนเงินหลักประกันการปล่อยตัวไปให้ผู้ต้องหาลงชื่อเพื่อรับเช็ค แต่มิได้มอบเช็คให้กับผู้ต้องหา กลับนำเช็คไปขึ้นเงินเข้าบัญชีของตนเอง และไม่ปรากฏว่าได้นำเงินไปคืนแก่ผู้ต้องหา อีกทั้งได้เรียกรับเงินจากผู้ต้องหาโดยอ้างว่าจะนำเงินไปทำบุญบริจาคแก่วัด แต่กลับไม่มีการนำเงินจำนวนดังกล่าวไปทำบุญจริง การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทำให้เกิดความเสียหายแก่ภาพพจน์ของการเป็นข้าราชการอย่างร้ายแรงและเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๗) ประกอบกับมาตรา ๘๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ สังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อสืบสวนและสอบสวนกรณีการระดมทุนคล้ายแชร์ลูกโซ่ ของบริษัท ด. โดยมีนาย ส. กรรมการผู้จัดการกับพวกรวม ๒๑ คน เป็นผู้ต้องหา ในระหว่างการสอบสวนพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้นำหมายค้นเข้าไปตรวจค้นบริษัทดังกล่าว พบสำเนาเอกสารการฝากเงินเข้าบัญชีธนาคารในชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท อยู่ในห้องเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีของบริษัทฯ และจากการตรวจสอบเพิ่มเติมพบว่า เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ฝ่ายการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกเช็คธนาคารสั่งจ่ายนาย ส. จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นการจ่ายคืนเงินค่าประกันการปล่อยตัวชั่วคราว เมื่อครั้งที่นาย ส. เป็นผู้ต้องหา และเช็คดังกล่าวมีการลงลายมือชื่อสลักหลังเปลี่ยนมือระหว่างนาย ส. กับผู้ฟ้องคดี เพื่อนำเงินเข้าบัญชีของผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และได้ถอนเงินออกจากบัญชีวันเดียวกัน อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงและมีคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีเพื่อรอฟังผลการสอบสวน ต่อมา ผลการสอบสวนปรากฏว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง รวมทั้งไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า จากพยานหลักฐานที่ปรากฏในรายงานการสอบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินการนำเช็คและสมุดลงบัญชีการจ่ายเงินในการออกเช็คสั่งจ่ายเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อคืนหลักประกันปล่อยตัวชั่วคราวให้แก่ นาย ส. หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้นำสมุดลงบัญชีการจ่ายเงิน ต้นข้อเช็คและจัดทำใบสำคัญรับเงินที่แสดงว่า นาย ส. ได้รับเงินประกันปล่อยตัวชั่วคราวคืนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว มาคืนให้แก่เจ้าหน้าที่โดยสำเนาเช็คที่ธนาคารเก็บไว้ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของนาย ส. และผู้ฟ้องคดีสลักหลังไว้คนละ ๒ ตำแหน่ง โดยนาย ส. ให้ถ้อยคำยืนยันว่าได้พบกับผู้ฟ้องคดีที่ชั้นสองของอาคารรัฐประศาสนศาลสันักกั (ศูนย์ราชการฯ อาคารบี) ผู้ฟ้องคดีให้นาย ส. ลงลายมือชื่อในเอกสารโดยใช้สมุดปกแข็งปิดบังข้อความไว้ แล้วพูดกับนาย ส. ว่า “เงินประกันเนี่ยะ เดี๋ยวยังงั้นเนี่ยะ ขอเอาไปใช้นะ” โดยอ้างว่ามีความจำเป็นเมื่อนาย ส. ลงลายมือชื่อเสร็จก็เดินทางกลับทันที โดยยังไม่ได้รับเช็คจากผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้นำเช็คฉบับดังกล่าวไปฝากที่ธนาคารกรุงไทย สาขาศูนย์ราชการฯ อาคารบี ระบุฝากเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามเช็คดังกล่าว เข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาแจ้งวัฒนะ ซึ่งเป็นบัญชีของผู้ฟ้องคดี ต่อมาในวันเดียวกันผู้ฟ้องคดีได้ถอนเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ออกจากบัญชีดังกล่าว โดยปกติตามขั้นตอนการขอรับหลักประกันการปล่อยตัวชั่วคราวจะต้องกระทำโดยผู้ขอปล่อยตัวชั่วคราวหรือโดยตัวแทนผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งจะต้องดำเนินการ ณ กลุ่มค่าใช้จ่ายคดีพิเศษ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีความจำเป็นที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่ได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกถอนเงินหลักประกันการปล่อยตัวชั่วคราวคืนแก่นาย ส. จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ นาย ส. ถึงขนาดที่ต้องไปขอรับสมุดเช็คจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบออกเช็ค เพื่อนำไปให้นาย ส. และนำเช็คเรียกเก็บเข้าบัญชีธนาคารของตนและเบิกถอนเงินสดออกมาให้แก่ นาย ส. ซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีพิเศษที่ผู้ฟ้องคดีเป็นคณะทำงานสอบสวนอยู่ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นพฤติการณ์อันผิดปกติวิสัยของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เบิกถอนเงินจำนวนดังกล่าวจากบัญชีของผู้ฟ้องคดีมามอบให้แก่ นาย ส. ในวันดังกล่าว ประกอบกับนาย ส. ได้ยืนยันว่ายังไม่ได้รับเงินจำนวนดังกล่าวคืนจากผู้ฟ้องคดีและยังประสงค์จะรับเงินคืน นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อให้นาย ส. ร่วมทำบุญผ้าป่าเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท โดยโอนฝากเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาแจ้งวัฒนะ ของผู้ฟ้องคดี แต่มิได้มีการนำเงินที่ได้รับไปบริจาคตามที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงจึงน่าจะเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้นำเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท จากนาย ส. ไปใช้ส่วนตัว และการที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ สำนักคดีอาญาพิเศษ ๑ และได้รับแต่งตั้งเป็นคณะทำงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ เข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการคืนเงินหลักประกันการปล่อยตัวชั่วคราวของนาย ส. จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยนำเช็คไปเรียกเก็บเข้าบัญชีตนเอง และไม่ดำเนินการคืนเงินดังกล่าวให้แก่ นาย ส. อีกทั้งได้เรียกรับเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท จากนาย ส. โดยอ้างว่าจะนำเงินไปทำบุญบริจาคแก่วัด แต่กลับไม่มีการนำเงินจำนวนดังกล่าวไปทำบุญจริง การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทำให้เกิดความเสียหายแก่ภาพพจน์ของการเป็นข้าราชการอย่างร้ายแรงและเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามมาตรา ๘๕ (๑) ฐานกระทำการ

อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๗) ประกอบกับมาตรา ๘๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุผู้ฟ้องคดี มีอำนาจลงโทษปลดออกหรือไล่ออกได้ตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงรายงานผลการสอบสวนโดยเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษ พิจารณา ซึ่ง อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจึงมีมติให้ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (คณะกรรมการ ป.ป.ท.) พิจารณาเรื่องให้แล้วเสร็จก่อน เพื่อจะได้พิจารณาไปในแนวทางเดียวกันนั้น เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลเกี่ยวกับการกระทำความทุจริตของเจ้าหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่ไต่สวนและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการเข้าข่ายเป็นการกระทำความทุจริตในภาครัฐหรือกระทำความผิดอาญาเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป โดยการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ส่วนการดำเนินการทางวินัยนั้น มีวัตถุประสงค์เป็นมาตรการที่มุ่งปราบปรามข้าราชการที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กำหนด ซึ่งเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินการตลอดจนโทษทางวินัยไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งเมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการใดกระทำความผิดวินัย ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุทราบ และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยต่อไปตามมาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ อันเป็นการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ และมีบทกำหนดโทษทางวินัยไว้สำหรับลงโทษแก่ข้าราชการผู้อยู่ในบังคับเป็นการเฉพาะ ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยซึ่งเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี แม้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจที่เป็นการลงโทษกรณีมีมูลทุจริตอยู่ด้วยตามนัยมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ตาม แต่การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่ต่างกัน และไม่เป็นการใช้อำนาจที่ซ้ำซ้อนกัน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการ ป.ป.ท. ต่างมีอำนาจในการพิจารณาและดำเนินการได้ตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พบ. ๓๒/๒๕๖๗)

คำว่า “ประโยชน์ที่มีควรได้” หมายความว่ารวมถึง สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ หรือผลที่ได้ตามต้องการ ประโยชน์จึงอาจเป็นทรัพย์สิน เงิน ทอง หรือการอื่นใดที่ไม่ใช่ทรัพย์สิน เช่น ประโยชน์ในการให้สิทธิบางอย่าง เป็นต้น และประโยชน์นั้นเป็นประโยชน์ที่ผู้รับไม่มีสิทธิที่จะได้รับโดยชอบธรรม เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ต้องหาพร้อมบันทึกการจับกุม จากเจ้าหน้าที่ชุดจับกุมในความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย แต่ผู้ฟ้องคดีได้ทำบันทึกการจับกุมขึ้นมาใหม่ โดยเพิ่มความผิดฐานเล่นการพนัน ทายผลฟุตบอลพนันเอาทรัพย์สินกันโดยผิดกฎหมาย อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ต้องหาไม่ต้องเข้าสู่ กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งใช้เวลาฟื้นฟูนานถึง ๖ เดือน แม้จะไม่ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินหรือเงินจากผู้ต้องหาทั้งสามก็ตาม แต่การที่ ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน ย่อมทราบว่า การปลอมบันทึกการจับกุมถือเป็นความผิด อาญา การปลอมเอกสารบันทึกการจับกุมดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการดำรงเป็นพนักงานสอบสวน (สบ.๒) สังกัด สถานีตำรวจนครบาลคันนายาว กองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้ฟ้องคดีได้รับตัวผู้ต้องหาจำนวนห้าคน พร้อมทั้งของกลางและบันทึกการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจับกุม โดยต้องหว่าเสพยาเสพติด ให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย จึงได้ทำการสอบสวนเพื่อเสนอพนักงานอัยการ ครั้นสำนวนการสอบสวนคดีนี้เสนอต่อพนักงานอัยการ ปรากฏหลักฐานว่ามีการจัดทำบันทึกการจับกุม ขึ้นใหม่จำนวนสามฉบับ โดยได้เพิ่มข้อกล่าวหาเล่นการพนันทายผลฟุตบอลพนันเอาทรัพย์สินกัน โดยผิดกฎหมาย ทั้งนี้ ในบันทึกการจับกุมผู้ต้องหาที่จัดทำขึ้นใหม่ สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายคดีอาญา ๑๒ (มีนบุรี) พบข้อพิรุธในบันทึกการจับกุมจึงได้ประสานสถานีตำรวจนครบาลคันนายาว ผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและมีคำสั่ง ให้พักราชการผู้ฟ้องคดี และได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้สรุปสำนวนและมีความเห็น เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า หลังจากรับตัวผู้ต้องหาทั้งสามที่ผู้ฟ้องคดีจัดทำบันทึกการจับกุมขึ้นใหม่แล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ทำการค้นตัวผู้ต้องหาทั้งสามโดยละเอียด และพบโพยผลพนันฟุตบอล จึงได้แจ้งให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมมาทำบันทึกการจับกุมใหม่ แต่ไม่สามารถติดต่อกับผู้ต้องหาทั้งสามได้นำตัว ผู้ต้องหาทั้งสามยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายใน ๔๘ ชั่วโมง ผู้ฟ้องคดีจึงทำบันทึกการจับกุมขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยไม่เกิดความเสียหายแต่อย่างใด ทั้งยังไม่มีพยานยืนยันว่าผู้ฟ้องคดี เรียกทรัพย์สินจากผู้ต้องหาทั้งสาม แต่ถือว่ากรณีที่เกิดขึ้นผู้ฟ้องคดีบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควร กักยาม มีกำหนด ๗ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการและลงโทษกักยามผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๗ วัน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดอาญาและมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์

ที่มีควรได้ตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงสั่งการให้ต้นสังกัดดำเนินการพิจารณาโทษแก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาถ้อยคำร้องของตำรวจ (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามผลการชี้มูลของผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า จากพยานหลักฐานปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมนำตัวผู้ต้องหาพร้อมบันทึกการจับกุม ในความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย พร้อมรายงานผลการตรวจหาสารเสพติดให้โทษเบื้องต้นส่งต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้ลงบันทึกประจำวัน รายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี และรับตัวผู้ต้องหาทั้งสาม ฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ต้องหาทั้งสามถูกจับกุมในความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมายเพียงฐานเดียว ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนจึงมีหน้าที่รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาตามมาตรา ๑๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่เสนอสำนวนการสอบสวนต่อพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจจัดทำบันทึกการจับกุมขึ้นใหม่ การที่ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้จัดทำบันทึกการจับกุมขึ้นใหม่ และได้เพิ่มความผิดฐานเล่นการพนันท้ายผลพบบันทึกอาทรรักษ์กันโดยผิดกฎหมาย ซึ่งไม่ถูกต้องกับบันทึกการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม และผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมในบันทึกการจับกุมที่ทำขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมเป็นผู้ลงลายมือชื่อในเอกสารนั้นเอง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปลอมบันทึกการจับกุม อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฯ ซึ่งคำว่า “ประโยชน์ที่มีควรได้” ตามบทบัญญัติดังกล่าวหมายความว่า สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณหรือผลที่ได้ตามต้องการ ประโยชน์จึงอาจเป็นทรัพย์สิน เงิน ทอง หรือการอื่นใดที่ไม่ใช่ทรัพย์สิน เช่น ประโยชน์ในการได้สิทธิบางอย่าง เป็นต้น และประโยชน์นั้นเป็นประโยชน์ที่ผู้รับไม่มีสิทธิที่จะได้รับโดยชอบธรรม หากผู้ถูกจับกุมถูกดำเนินคดีในฐานความผิดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ โดยผิดกฎหมายสถานเดียว พนักงานสอบสวนจะต้องส่งเรื่องเสนอต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง เพื่อให้ศาลพิจารณาว่าจะมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือไม่ ซึ่งกระบวนการฟื้นฟูดังกล่าวจะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน แต่หากมีความผิดฐานอื่นที่มีโทษจำคุกรวมด้วยจะต้องฟ้องคดีทันที โดยผู้ต้องหาไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามนัยมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทำบันทึกการจับกุมขึ้นมาใหม่ โดยเพิ่ม

ความผิดฐานเล่นการพนันท้ายผลฟุตบอลพนันเอาทรัพย์สินกันโดยผิดกฎหมายเข้าไปด้วย และได้เสนอสำนวนต่อพนักงานอัยการ พนักงานอัยการย่อมไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ ได้ คงทำได้เพียงส่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งสามเป็นจำเลยต่อศาล ซึ่งปรากฏว่าศาลจังหวัดมีบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาจำคุก ๓ เดือน ปรับ ๖,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี และให้รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติทุก ๓ เดือน เป็นเวลา ๑ ปี เมื่อมีการชำระค่าปรับครบแล้ว จำเลยทั้งสามได้รับการปล่อยตัว จำเลยทั้งสามจึงไม่ต้องเข้าสู่ระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ดังนั้น แม้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินหรือเงินจากผู้ต้องหาทั้งสามก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน ย่อมทราบว่าการปลอมบันทึกการจับกุมถือเป็นความผิดอาญา การที่ผู้ฟ้องคดีได้ปลอมเอกสารบันทึกการจับกุมและนำเสนอต่อพนักงานอัยการ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ต้องหาทั้งสามไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๗๐/๒๕๖๗)

การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไป เพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้ส่งรายงานการไต่สวนพร้อมความเห็นไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีขณะที่ถูกชี้มูลความผิด เนื่องจากยังดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเป็นผู้ถูกชี้มูลความผิดในเรื่องเดียวกันอยู่ด้วย จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นกลาง และแม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ได้ส่งรายงานการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัย และไม่มีการดำเนินการเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไป โดยปรากฏเหตุที่จะทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางจากการที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยเห็นเองหรือมีผู้คัดค้านตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษทางวินัย แล้วมีหนังสือหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาและสภามหาวิทยาลัย เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้รับแจ้งการตอบข้อหารือและผลการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงมีหนังสือรายงานมติดังกล่าวให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ อันถือได้ว่าสภามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปแล้ว ซึ่งต่อมากลกรรมการกฤษฎีกาได้มีคำวินิจฉัยว่าเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แม้การดำเนินการของเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภามหาวิทยาลัยจะไม่ใช่ไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ทั้งหมด แต่ก็ถือได้ว่าการดำเนินการเพื่อให้การพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สามารถดำเนินการได้ล่วงหน้าต่อไปได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม และไม่เกิดข้อครหาเรื่องความเป็นกลางของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว

แม้มาตรา ๑๙ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีเจตนารมณ์เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่เกษียณอายุราชการนั้น ได้รับการขยายเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยเท่านั้น แต่ตามบทบัญญัติดังกล่าวก็ไม่ได้กำหนดหรือมีข้อห้ามไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ที่ได้รับการขยายเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยนั้น จะไม่สามารถดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประเภทผู้บริหารในขณะเดียวกันได้ ประกอบกับขณะที่พิจารณาการขยายเวลาราชการยังไม่มีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น ในกระบวนการพิจารณาเรื่องดังกล่าวจึงอาจมีกรณีที่ทำให้ผู้ฟ้องคดี สภามหาวิทยาลัย และคณะกรรมการประเมินความเหมาะสม เชื่อและเข้าใจว่าการขยายเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหารสามารถกระทำได้ เมื่อต่อมาภายหลังมหาวิทยาลัยได้รับแจ้งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ผู้ฟ้องคดีตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการยกเลิกการขยายเวลาราชการ และข้าราชการที่ได้รับการขยายเวลาราชการได้นำเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับไประหว่างที่มีการขยายเวลาราชการมาคืนแล้ว ดังนั้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาและขยายเวลาราชการดังกล่าว จึงยังไม่ถึงขนาดที่จะถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย ร. ฝ่ายวิชาการและวิจัย มีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ว่า ผู้ฟ้องคดีกับนาย ร. และนาย ค. ร่วมกันดำเนินการเพื่อออกคำสั่งขยายเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่เกษียณอายุราชการในปิงปองประมาณให้แก่ นาย ร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ. และ นาง ร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวได้รับบำเหน็จบำนาญจากการต่ออายุราชการ และได้รับเงินผลประโยชน์จากเงินสมนาคุณตำแหน่ง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์เพื่อต้องการขยายเวลาราชการเฉพาะกรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งวิชาการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยเท่านั้น ดังนั้น คำสั่งที่ขยายเวลาราชการของนาย ร. นาง ร. และนาย ค. เพื่อทำการสอนหรือวิจัยในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งประเภทผู้บริหารเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๘ (ข) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุมัติกรอบอัตราพนักงานมหาวิทยาลัย เป็นประธานคณะกรรมการสามัญประจำมหาวิทยาลัย และเป็นประธานกรรมการประเมินความเหมาะสม

การขยายเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งต่อมาสมาคมมหาวิทยาลัยฯ ได้อนุมัติขยายเวลาราชการให้แก่บุคคลทั้งสาม ประกอบกับเมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการขยายเวลาราชการของนาย ร. กับพวก นั้น มหาวิทยาลัยฯ ได้ยกเลิกคำสั่งขยายเวลาราชการให้แก่ นาย ร. กับพวก แต่ต่อมาปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับนาย ค. ได้ดำเนินการว่าจ้างนาย ร. กับพวก เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดยจ้างจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยและว่าจ้างทุกปีจนนาย ร. ได้พ้นวาระการดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงมีลักษณะเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเอื้อประโยชน์ให้กับนาย ร. กับพวก ที่เกษียณอายุราชการ ให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนโดยมิควรได้โดยชอบ เป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยฯ ได้รับความเสียหาย อันมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม และวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ส่งรายงานและความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยกับผู้ฟ้องคดี แต่เกิดความไม่ชัดเจนในเรื่องผู้มีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีกับพวก สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งถูกข่มขู่ในขณะดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ ผู้ที่มีอำนาจในการออกคำสั่งลงโทษ คืออธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ แต่เนื่องจากนาย ค. ซึ่งถูกข่มขู่ความผิดในกรณีเดียวกันดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ จึงถือว่ามีสภาพร้ายแรงที่อาจส่งผลต่อการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่เป็นกลาง อันเป็นการขัดต่อมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงส่งรายงานการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีกับพวก จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้พิจารณาและมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า ในประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่งรายงานการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติ แต่ขณะนั้น นาย ค. ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกข่มขู่ความผิดในเรื่องเดียวกัน เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ จึงถือว่ามีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่สามารถเป็นผู้พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงส่งรายงานการไต่สวนพร้อมความเห็นไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไป โดยไม่ได้ส่งรายงานการไต่สวนพร้อมความเห็นไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ และไม่มีการดำเนินการเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไป

โดยปรากฏเหตุจากการที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ ผู้มีอำนาจออกคำสั่งเห็นเองหรือมีผู้คัดค้านตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อย่างชัดเจนก็ตาม แต่การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ใดจะเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษนาย ร. ผู้ฟ้องคดีกับพวก จึงได้มีหนังสือหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา และมีหนังสือเพื่อให้สภามหาวิทยาลัยฯ ดำเนินการตามกฎหมายและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยเคร่งครัดต่อไป ซึ่งสภามหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อสภามหาวิทยาลัยฯ ว่า ได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณา และมีประเด็นข้อกฎหมายที่ต้องได้รับการพิจารณาและมีความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่า สภามหาวิทยาลัยฯ มีอำนาจลงโทษผู้ฟ้องคดี และนาย ค. หรือไม่ และหากสภามหาวิทยาลัยฯ มีอำนาจลงโทษ ผู้มีอำนาจลงโทษผู้ฟ้องคดี และนาย ค. ผู้บังคับบัญชาตามตำแหน่งใดจะเป็นผู้มีอำนาจลงโทษ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีหนังสือหารือประเด็นดังกล่าวไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาเช่นกัน จึงมีมติให้รอฟังผลการพิจารณาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อน จากนั้นสภามหาวิทยาลัยฯ จึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อรายงานผลการพิจารณาและมีมติดังกล่าว จึงพอจะถือได้ว่าสภามหาวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปแล้ว เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีคำวินิจฉัย เรื่องเสร็จที่ ๕๐/๒๕๕๔ ว่า บุคคลที่เป็นผู้บังคับบัญชาและมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ ได้แก่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ คนปัจจุบัน แต่เมื่อมูลความผิดที่ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการไปนั้นได้กระทำร่วมกับนาย ค. ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ คนปัจจุบัน ฉะนั้น อธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ คนปัจจุบันจึงไม่อาจสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากมีส่วนได้เสียซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และโดยที่มหาวิทยาลัยฯ เป็นสถานศึกษาของรัฐในสังกัดที่เป็นนิติบุคคลที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตามมาตรา ๓๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และแม้การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสภามหาวิทยาลัยฯ จะไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ทั้งหมด แต่ก็ถือได้ว่าการดำเนินการเพื่อให้การพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สามารถดำเนินการได้ลุล่วงต่อไปได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม และไม่เกิดข้อครหาเรื่องความเป็นกลางของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการฯ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการในสถานศึกษาของรัฐในสังกัดที่เป็นนิติบุคคลที่จัดการศึกษาระดับปริญญา ซึ่งรวมถึงมหาวิทยาลัยฯ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ส่วนของประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ นั้น ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้มาตรา ๑๙ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาฯ ที่ใช้บังคับในขณะที่มีการพิจารณาขยายระยะเวลาราชการให้แก่ นาย ร. และนาง ร. จะมีเจตนารมณ์เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งวิชาการระดับศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์ ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า ที่ได้เกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณและข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไปได้เกษียณอายุราชการนั้น ได้รับการขยายเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยเท่านั้นก็ตาม แต่ตามบทบัญญัติดังกล่าวก็ไม่ได้กำหนดหรือมีข้อห้ามไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ที่ได้รับการขยายเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยนั้น จะไม่สามารถดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประเภทผู้บริหารในขณะเดียวกันได้ จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจและมีความเห็นทางกฎหมายที่แตกต่างกันจนนำไปสู่การวินิจฉัยปัญหาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือของมหาวิทยาลัย ส. และมหาวิทยาลัย ศ. ตามคำวินิจฉัยเรื่องเสร็จที่ ๕๒๒/๒๕๔๘ และเรื่องเสร็จที่ ๑๑๙/๒๕๔๙ ว่า ผู้ที่ได้รับการขยายเวลาราชการจะต้องปฏิบัติหน้าที่เฉพาะการสอนหรือวิจัยตามที่ได้รับอนุมัติให้รับราชการต่อไปเท่านั้น ไม่สามารถทำหน้าที่ในตำแหน่งประเภทผู้บริหารในขณะเดียวกันได้ การกระทำของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เป็นผู้อนุมัติกรอบอัตรากำลังพนักงาน ผู้เสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติต่อสภามหาวิทยาลัยฯ เป็นประธานคณะกรรมการประเมินความเหมาะสมเพื่อขยายเวลาราชการให้แก่ นาย ร. และนาง ร. ต่อมา รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ ได้มีคำสั่งขยายเวลาราชการให้แก่ นาย ร. และนาง ร. นั้น ไม่ปรากฏกรณีโต้แย้งหรือมีประเด็นปัญหาว่า ผู้ที่ได้รับการขยายเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประเภทผู้บริหารในขณะเดียวกันได้ และยังไม่มีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามคำวินิจฉัยเรื่องเสร็จที่ ๕๒๒/๒๕๔๘ และเรื่องเสร็จที่ ๑๑๙/๒๕๔๙ ดังนั้น ในขณะที่ยังดำเนินการสอบสวนพิจารณาเรื่องดังกล่าว จึงอาจมีกรณีที่ ทำให้ผู้ฟ้องคดี สภามหาวิทยาลัยฯ และคณะกรรมการประเมินความเหมาะสม เชื่อและเข้าใจว่า การขยายเวลาราชการให้แก่ นาย ร. และนาง ร. เพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งประเภทผู้บริหารสามารถกระทำได้ และได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดแล้ว ประกอบกับหลังจากที่มหาวิทยาลัยฯ ได้รับแจ้งความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ผู้ฟ้องคดีตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการยกเลิกการขยายเวลาราชการให้แก่ นาย ร. และนาง ร. ซึ่ง นาย ร. และนาง ร. ได้นำเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับไปในช่วงที่มีการขยายเวลาราชการมาคืนแล้ว ด้วยเหตุดังกล่าว เมื่อพิจารณาการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาและขยายเวลาราชการ ตั้งแต่การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมขยายเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา การพิจารณาคำขอขยายเวลาราชการ การเสนอรายชื่อผู้ผ่านการประเมิน และการเป็นกรรมการในสภามหาวิทยาลัยฯ ที่ร่วมลงมติอนุมัติขยายเวลาราชการให้แก่ นาย ร. และ

นาง ร. จึงยังไม่ถึงขนาดที่จะถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาฯ ดังนั้น คำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๗๙/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่))

การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชุมหัวหน้าส่วนราชการที่สังกัด โดยแจ้งว่า ให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง ที่มีสิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ต้องจ่ายค่าดำเนินการจำนวน ๑ ใน ๓ ของเงินที่ได้รับให้แก่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้มอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และในฐานะหัวหน้าสำนักปลัด ไปประชุมชี้แจงเรื่องดังกล่าวต่อข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีสิทธิได้รับเงินโบนัส ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดียอมไม่ยอมรับเริ่มเรียกประชุมทำความเข้าใจกับผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินได้เอง เพราะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเพียงรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น มิใช่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยงานจึงไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินดังกล่าว และไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมหรือมีส่วนรู้เห็นกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือได้รับเงินแยกออกมาตามที่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างนำมามอบให้ เพื่อนำส่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด การที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างจะนำเงินมามอบให้หรือไม่นั้น ย่อมเป็นไปตามความสมัครใจของข้าราชการและลูกจ้างแต่ละคน โดยผู้ฟ้องคดีไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงเห็นว่าการเรียก รับ หรือยอมจะรับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ในครั้งนี้ เป็นการดำเนินการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยลำพัง ซึ่งข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏยังไม่ชัดเจนพอที่จะฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาลอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการไม่รักษาชื่อเสียงแห่งตน หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย อันจะถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้รับเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีว่า เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี ได้ร่วมกับ นาย พ. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ เรียก รับ หรือยอมจะรับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑ ใน ๓ เท่า ของเงินที่มีสิทธิได้รับจากข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ โดยนาย พ. ได้เรียกประชุมหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ และแจ้งในที่ประชุมว่า ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอจะได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ แต่ต้องมีค่าใช้จ่ายให้นาย พ. จำนวน ๑ ใน ๓ ของเงินดังกล่าว จากนั้นผู้ฟ้องคดี

ซึ่งได้รับมอบหมายจากนาย พ. ให้เรียกประชุมข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีได้แจ้งว่าทุกคนมีสิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ แต่ต้องจ่ายค่าดำเนินการจำนวน ๑ ใน ๓ เท่า ของเงินที่ได้รับ ต่อมา หลังจากได้มีการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวแล้ว ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ ได้นำเงินที่ได้รับใส่ซองพร้อมเขียนชื่อสกุลหน้าซองและมอบให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปมอบให้นาย พ. ต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำโดยมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ ซึ่งร่วมกระทำความผิดเป็นผู้สนับสนุนหรือให้ความสะดวกในการที่นาย พ. กระทำผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง จึงมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติด้อยอย่างร้ายแรง จึงได้ส่งรายงานเอกสารและความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ต่อมา คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบึงคอไห (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในฐานะที่ดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ ปรากฏข้อเท็จจริงในรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า หลังจากที่นาย พ. ได้รับทราบว่าจะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอมีสหิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ นาย พ. จึงเรียกประชุมหัวหน้าส่วนราชการในสังกัด เมื่อประมาณต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้าสำนักปลัดได้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ด้วย โดยนาย พ. ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่าต้องจ่ายเงินให้กับนาย พ. จำนวน ๑ ใน ๓ ของเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ไม่ปรากฏหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานอื่นใดในรายงานการไต่สวนที่พอจะเชื่อมโยงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นในเรื่องดังกล่าว หรือร่วมดำเนินการกับนาย พ. แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจริเริ่มเรียกประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ เพื่อเรียกร้องค่าใช้จ่ายด้วยตนเองได้ เพราะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเพียงรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น มิใช่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยงาน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ได้แต่อย่างใด เนื่องจากมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งรวมถึงอำนาจในการอนุมัติเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ

(โบนัส) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้แก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกด้วย การที่นาย พ. เรียกประชุมหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกเมื่อต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ เพื่อเรียกเก็บเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ในจำนวน ๑ ใน ๓ เท่า จากข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกที่แต่ละคนมีสิทธิได้รับ ซึ่งในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการได้ตกลงตามที่นาย พ. เรียกร้อง เพราะเข้าใจว่าเงินดังกล่าวเป็นสิทธิของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างที่พึงมีพึงได้ แต่ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของนาย พ. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกว่า จะอนุมัติ หรือไม่ และเป็นการดำเนินการล่วงหน้าซึ่งจะมีลักษณะเป็นการต่อรองผลประโยชน์ของนาย พ. กับข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอก และไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมหรือมีส่วนรู้เห็นกับนาย พ. หรือได้รับเงินแยกออกมาตามที่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างนำมามอบให้ การที่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างจะนำเงินมามอบให้หรือไม่นั้น ย่อมเป็นไปตามความสมัครใจของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างแต่ละคน โดยผู้ฟ้องคดีไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงเห็นว่าการเรียก รับ หรือยอมจะรับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ในครั้งนี้เป็นการดำเนินการของนาย พ. โดยลำพัง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามข้อ ๓ วรรคสาม ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน ลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๕ นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากนาย พ. ให้เรียกประชุมเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินดังกล่าว และแจ้งต่อที่ประชุมว่าทุกคนมีสิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ แต่ต้องจ่ายค่าดำเนินการจำนวน ๑ ใน ๓ เท่า ของเงินที่ทุกคนมีสิทธิได้รับประจำปี ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่นาย พ. แจ้งแก่หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบไปก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับหรือไม่ได้รับมอบหมายจากนาย พ. เพื่อจัดประชุมชี้แจงในเรื่องดังกล่าวแก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกหรือไม่ก็ตาม ย่อมไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการกระทำของนาย พ. และการไปชี้แจงทำความเข้าใจแก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกในภายหลังอีกครั้ง จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอยู่ในภาวะจำยอมในการถ่ายทอดคำสั่งของนาย พ. เท่านั้น จึงไม่อาจถือได้ว่ามีลักษณะเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดของนาย พ. ที่ได้กระทำความผิดสำเร็จตั้งแต่วันที่ได้มีการเรียกประชุมหัวหน้าส่วนราชการรวมถึงผู้ฟ้องคดีให้จ่ายเงินโบนัส ๑ ใน ๓ เท่า แล้ว ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการหรือมีพฤติการณ์ใดที่เป็นการเพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากที่นาย พ. ได้กระทำไว้ที่พอจะบ่งชี้ได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รู้เห็นหรือร่วมกับนาย พ. หรือให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่นาย พ. ในการใช้อำนาจในตำแหน่งของนาย พ. โดยมีขอบเขตขึ้นใจหรือจงใจเพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอกมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่นาย พ. ดังนั้น การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ได้กระทำขึ้นภายหลังจากนาย พ. กระทำความผิดสำเร็จไปแล้ว จึงไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของนาย พ. อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากนาย พ. ให้ไปชี้แจงทำความเข้าใจแก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

หนองปลาหมอ นั้น เห็นได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของนาย พ. กระทำการภายใต้การบังคับบัญชาเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดของนาย พ. แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ในครั้งนี้ เพียงแต่เป็นผู้ดำเนินการประชุมข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ และแจ้งว่าทุกคนมีสิทธิได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ (โบนัส) ประจำปี ๒๕๕๔ แต่ต้องจ่ายค่าดำเนินการจำนวน ๑ ใน ๓ ของเงินที่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างมีสิทธิได้รับ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของนาย พ. เท่านั้น และแม้ว่าหากพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักปลัด ย่อมต้องมีความรู้และเข้าใจได้ว่าการกระทำของนาย พ. ดังกล่าว นั้น เป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนาย พ. โดยมีได้โต้แย้งถึงความไม่ถูกต้องดังกล่าวก็ตาม แต่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ตั้งใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล และยังไม่แน่ว่าจะทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงอย่างไร การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้ถึงขนาดที่เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในฐานความผิดฐานดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการไม่รักษาชื่อเสียงแห่งตน หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย อันจะถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑/๒๕๖๘)

๓) กรณีข้าราชการขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) กรณีประพฤติชั่วร้ายแรง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. คำสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. คำสั่งให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. คำสั่งอื่น ๆ อันสืบเนื่องมาจากการดำเนินการทางวินัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ
ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. ค่าเช่าบ้านข้าราชการ

๑.๑ การโอนมาจากข้าราชการส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยอันสืบเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุก็ตาม แต่ในการจะพิจารณาให้บุคคลใดเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดด้วย และโดยที่มาตรา ๗/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ บัญญัติให้กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ โอนมาเป็นข้าราชการไม่ว่าครั้งใดก็ตาม การบรรจุและแต่งตั้งผู้โอนมาเป็นข้าราชการนั้นในท้องที่ใด ให้ถือว่าเป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ จนกว่าจะได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗ ดังนั้น การที่พนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีใช้ข้าราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ โอนมาเป็นข้าราชการพลเรือน จึงต้องถือว่าท้องที่ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนเป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ

ผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ตำแหน่งพยาบาลเทคนิค สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และได้โอนไปรับราชการตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๐ ต่อมา ได้โอนมารับราชการตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ สังกัดกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบขอรับค่าเช่าบ้านต่ออธิบดีกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยผ่านผู้อำนวยการส่วนเสริมสร้างวินัย สำนักบริหารกลาง ในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเพื่อขอเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ แต่ไม่ได้รับการอนุมัติด้วยเหตุเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบ โดยเห็นว่าตนเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ ประกอบกับมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และต่อมาได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ แม้พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยอันสืบเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุก็ตาม แต่ในการจะพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และ

เงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดด้วย และโดยที่มาตรา ๗/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ บัญญัติให้กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ โอนมาเป็นข้าราชการไม่ว่าครั้งใดก็ตาม การบรรจุและแต่งตั้งผู้โอนมาเป็นข้าราชการนั้นในท้องที่ใด ให้ถือว่าเป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ จนกว่าจะได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะโอนมารับราชการในตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ สังกัดกรมป่าไม้ ผู้ฟ้องคดีได้รับราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแม่นาง ผู้ฟ้องคดีจึงมีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีใช้ข้าราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้ฟ้องคดีได้โอนจากพนักงานส่วนท้องถิ่นมาเป็นข้าราชการพลเรือน จึงถือว่าการบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือนสังกัดกรมป่าไม้เป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการจนกว่าจะได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ ซึ่งขณะยื่นคำขอรับค่าเช่าบ้านข้าราชการที่กรมป่าไม้ ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ แม้วาทบัญญัติมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จะกำหนดให้การโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นมาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้ถือเวลาราชการของผู้ที่โอนมาเป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการนับอายุราชการให้มีความต่อเนื่องสำหรับการคิดบำเหน็จบำนาญเมื่อเกษียณอายุราชการ การเลื่อนระดับและการเลื่อนขึ้นเงินเดือนเท่านั้น อีกทั้ง แม้วาสหิการรับค่าเช่าบ้านข้าราชการจะถือเป็นสวัสดิการของรัฐที่ต้องการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของข้าราชการของรัฐทุกประเภทตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างก็ตาม แต่ในการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านข้าราชการจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายนั้นกำหนดด้วย เมื่อพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๗/๑ บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งตามถ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษรว่า “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ โอนมาเป็นข้าราชการไม่ว่าครั้งใดก็ตาม การบรรจุและแต่งตั้งผู้โอนมาเป็นข้าราชการนั้นในท้องที่ใด ให้ถือว่าเป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ จนกว่าจะได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗” กรณีจึงไม่อาจตีความเพื่อขยายความเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า มาตรา ๗/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ บัญญัติให้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้โอนมาเป็นข้าราชการไม่ว่าครั้งใดก็ตาม การบรรจุและแต่งตั้งผู้โอนมาเป็นข้าราชการนั้นในท้องที่ใด ให้ถือว่าเป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ จนกว่าจะได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗

คำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗” เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๑๒ นั้น เห็นว่า พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิได้บัญญัติให้ข้าราชการต้องเริ่มรับราชการครั้งแรก โดยมีสถานภาพเป็นข้าราชการ ๘ ประเภท ตามบทนิยามในมาตรา ๔ เท่านั้น ที่จะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ และการตราพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔ ที่ให้เพิ่มเติม มาตรา ๗/๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ก็มีได้บัญญัติให้ข้าราชการ ต้องเริ่มต้นรับราชการครั้งแรกโดยมีสถานภาพเป็นข้าราชการ ๘ ประเภท ตามบทนิยามในมาตรา ๔ เท่านั้น ที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่มาตรา ๗/๑ ดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ ให้ชัดเจนว่า กรณีที่มีข้าราชการประเภทอื่นโอนมาเป็นข้าราชการ ๘ ประเภท ตามบทนิยามในมาตรา ๔ ให้ถือว่าการโอนมานั้นเป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ ซึ่งจะมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตามมาตรา ๗ อันเป็นหลักเกณฑ์อย่างเดียวกับข้าราชการ ๘ ประเภท ตามบทนิยามในมาตรา ๔ ที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่จากท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการตราพระราชกฤษฎีกาที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล อีกทั้ง พระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวยังสามารถใช้บังคับกับบุคคลอย่างมีความเสมอภาคภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มิได้เลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมกับบุคคลใด รวมทั้งไม่ได้ขัดต่อหลักนิติธรรมและไม่ได้เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคล เกินสมควรแก่เหตุ กรณีจึงไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๐๓/๒๕๖๗)

๑.๒. บ้านพักของทางราชการ

การที่ข้าราชการจะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิก ค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ นั้น ข้าราชการผู้นั้นจะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านอยู่ก่อน และต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่นั้นด้วย จึงจะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระ ราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ ทั้งนี้ กรณีมิได้มีบทบัญญัติใด ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวที่กำหนดให้ข้าราชการที่ใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ แล้วจะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ต่อเนื่องตลอดไปจนครบระยะเวลาการผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านแต่อย่างใด ดังนั้น แม้เดิมผู้ฟ้องคดีจะได้รับอนุมัติให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน โดยการนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้าน แต่เมื่อต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ย้ายไปปฏิบัติงานที่สำนักงานแห่งใหม่ โดยทางราชการได้จัดที่พักอาศัย ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และไม่มีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน ในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่นี้ได้ตามมาตรา ๑๘ ประกอบกับมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน

ผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการและปฏิบัติงานครั้งแรกที่สำนักงานสรรพสามิต จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมา ได้ย้ายไปปฏิบัติราชการที่กรมสรรพสามิต กรุงเทพมหานคร และได้รับอนุมัติให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน โดยการใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้าน จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สุพรรณบุรี ซึ่งได้มีการจัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในอาคารชุดพักอาศัยข้าราชการสรรพสามิตพื้นที่สุพรรณบุรี โดยผู้ฟ้องคดียังคงยื่นขอเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยใช้หลักฐานเช่นเดิมในท้องที่ใหม่ แต่ไม่ได้รับการอนุมัติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบ เนื่องจากเห็นว่าทางราชการจะนำเอาเหตุในการสิ้นสุดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการมาเป็นเหตุให้สิ้นสุดสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับเจตนารมณ์และหลักการในการสนับสนุนให้ข้าราชการมีบ้านพักอาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และต่อมาได้มาฟ้องเป็นคดีนี้ แม้ว่าเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประการหนึ่ง คือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยของข้าราชการ และสนับสนุนส่งเสริมให้ข้าราชการมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองก็ตาม แต่ก็มิได้มีบทบัญญัติใดตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวที่กำหนดให้ข้าราชการที่ใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ แล้วจะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ต่อเนื่องตลอดไปจนครบระยะเวลาการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน แต่บทบัญญัติเกี่ยวกับการที่ข้าราชการจะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้นั้น ข้าราชการผู้นั้นจะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านก่อน ทั้งกรณีที่ข้าราชการนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านครั้งแรกตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน และกรณีที่ข้าราชการที่เคยนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้าน แล้วได้รับคำสั่งย้ายไปรับราชการในท้องที่อื่นตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ก็ต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่นั้นด้วย จึงจะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ และได้รับอนุมัติให้ใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านตามสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ย้ายไปปฏิบัติงานที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการสั่งให้ไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นคำขอ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการที่ได้ใช้สิทธินำหลักฐานค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ และต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่น การที่ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธินำหลักฐานค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ได้ ผู้ฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวในท้องที่ใหม่ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งย้ายไปปฏิบัติงานที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สุพรรณบุรี โดยสรรพสามิตพื้นที่

สุพรรณบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้จัดที่พักอาศัยให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว และผู้ฟ้องคดีก็ได้เข้าพักอาศัยที่ห้องพักดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาเช่าบ้านข้าราชการฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่นี้ได้ตามมาตรา ๑๘ ประกอบกับมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๙๑/๒๕๖๓)

ในการจัดให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในบ้านพัก นอกจากจะต้องคำนึงถึงความประหยัดและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความจำเป็นและสภาพของที่พักด้วยว่าเหมาะสมแก่การพักอาศัยตามสมควรที่วิญญูชนพึงได้รับ หรือไม่มีเหตุอันใดอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเช่าอยู่อาศัยได้ตามข้อ ๑ และข้อ ๗ (๑) ของหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วยเมื่อข้อเท็จจริงตามคดีนี้ปรากฏว่า แม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้ซ่อมแซมบ้านพักจนอยู่ในสภาพที่สามารถพักอาศัยได้แล้วก็ตาม แต่เมื่อไม่มีรั้วกั้นระหว่างบ้านพักกับพื้นที่ที่บริษัทเอกชนเช่าประกอบกิจการ อีกทั้งเกิดเหตุที่พนักงานของบริษัทดังกล่าวบุกรุกเข้าในบ้านพักไปหลับนอนและใช้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเวลากลางวัน กรณีย่อมเห็นได้ว่าบ้านพักหลังดังกล่าวไม่เหมาะสมแก่การพักอาศัยและไม่มีความปลอดภัยต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการหญิง อันถือเป็นเหตุอันใดจนทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถอยู่อาศัยในบ้านพักหลังดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้จนกว่าเหตุอันจะได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาจนสามารถเช่าอยู่อาศัยได้ ทั้งนี้ตามข้อ ๗ (๒) ของหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งสัตวแพทย์ ระดับ ๔ สังกัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด และได้โอนมาสังกัดเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร นายกเทศมนตรีตำบลทรายมูล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้จัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในบ้านพักสัตวแพทย์ ซึ่งอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับโรงฆ่าสัตว์และอาคารประกอบของเทศบาลตำบลทรายมูล จากนั้นเทศบาลตำบลทรายมูลได้ให้บริษัทเอกชนเช่าที่ดินและอาคารเช่าแหล่งสุกรเพื่อประกอบกิจการยกเว้นบ้านพักสัตวแพทย์ ผู้ฟ้องคดีขออนุมัติเบิกค่าเช่าบ้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อพักอาศัยระหว่างปฏิบัติราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามสิทธิ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในบ้านพักหลังดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีทักท้วงว่าบ้านพักหลังดังกล่าวก่อสร้างมาเป็นเวลานาน มีสภาพชำรุดทรุดโทรม อยู่ในพื้นที่เดียวกันกับโรงฆ่าสัตว์ที่เทศบาลได้ให้บริษัทเอกชนเช่าประกอบกิจการ ซึ่งมีพนักงานชายจำนวนมากเข้ามาปฏิบัติงาน แต่ไม่มีรั้วกั้นระหว่างบ้านพักกับพื้นที่ที่บริษัทเช่าประกอบกิจการ อีกทั้ง บ้านพักยังตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชน จึงไม่ปลอดภัยและไม่เหมาะสมที่จะพักอาศัย ผู้ฟ้องคดีจึงขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเช่นเดิม แต่ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกการเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเข้าพักอาศัยในบ้านหลังดังกล่าว จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพบ้านพักสัตวแพทย์ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวรายงานผู้ถูกฟ้องคดีว่า สภาพโครงสร้างอาคารแข็งแรง กระเบื้องหลังคาทางเข้าบ้านพักแตก หน้าต่างชั้นล่าง

เป็นบานเกร็ดไม่มีลูกกรงเหล็กตัด หน้าต่างข้างประตูด้านหลังบ้านชำรุด ประตูหลังและห้องด้านบน ลูกบิดชำรุด ระบบไฟฟ้าประปาสามารถใช้งานได้ บริเวณโดยรอบอาคารบ้านพักไม่มีรั้วรอบขอบชิด กันแนวเขตระหว่างบ้านพักกับพื้นที่เช่าของบริษัทดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงสั่งการให้ทำการซ่อมแซม ส่วนที่ชำรุด ส่วนรั้วกันแนวเขตและการติดตั้งลูกกรงเหล็กตัดครอบหน้าต่างยังไม่ดำเนินการ เพราะมี ผู้ปฏิบัติงานและเวรยามตลอด ๒๔ ชั่วโมงแล้ว แต่ปรากฏว่าต่อมามีพนักงานของบริษัทได้ทำการ จัดประตูหลังบ้านพักหลังดังกล่าวและเข้าไปใช้พื้นที่ในบ้านพักเพื่อหลบนอนในเวลากลางวัน มีการใช้ ของใช้ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดี และทรัพย์สินบางอย่างของผู้ฟ้องคดีได้หายไป ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือ รายงานผู้ถูกฟ้องคดีและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งบริษัทดังกล่าวทราบเกี่ยวกับการบุกรุกบ้านพักของพนักงาน โดยทำรั้วรอบขอบชิดในบริเวณบ้านพักเพื่อป้องกันผู้บุกรุกพื้นที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ร่วมกัน ตรวจสอบสภาพบ้านพักหลังดังกล่าว แล้วรายงานผู้ถูกฟ้องคดีว่า บ้านพักส้วมแพทย์มีการจัดบานประตู ด้านหลังและมีพนักงานของบริษัทเข้าไปพักนอนในเวลากลางวันจริง เบื้องต้นบริษัทได้จัดทำ ป้ายแจ้งเตือนพนักงานห้ามเข้าใช้พื้นที่บ้านพักหลังดังกล่าวแล้ว โครงสร้างอาคารโดยรวมแข็งแรง หน้าต่างรอบตัวอาคารเป็นบานกระฉกและบานเกร็ดไม่มีลูกกรงเหล็กตัดครอบปิดหน้าต่าง บริเวณอาคารบ้านพักติดกับพื้นที่เช่าของบริษัทไม่มีรั้วรอบขอบชิดแบ่งกันตัวอาคารบ้านพักออกจาก พื้นที่ของบริษัท ทำให้พนักงานของบริษัทสามารถเข้า-ออกบริเวณพื้นที่บ้านพัก และมีการจัดประตู บ้านพัก เป็นเหตุให้ผู้พักอาศัยไม่มีความปลอดภัยจริง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีจึงขออนุมัติเบิกค่าเช่าบ้าน ต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าให้ดำเนินการซ่อมแซมบ้านพักให้แล้วเสร็จภายในเวลา หนึ่งสัปดาห์ ยังไม่ควรเบิกค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณไม่มีความจำเป็นให้ผู้ฟ้องคดี เบิกค่าเช่าบ้าน อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีได้ว่าจ้างผู้รับเหมาให้ดำเนินการจัดทำลูกกรงเหล็กตัดครอบหน้าต่าง บานเกร็ดและจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ จากข้อเท็จจริง ข้างต้นเห็นได้ว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้ดำเนินการซ่อมแซมบ้านพักหลังดังกล่าวที่ชำรุดทรุดโทรม จนทำให้ อยู่ในสภาพที่ผู้ฟ้องคดีสามารถพักอาศัยได้แล้วก็ตาม แต่การจัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัยในบ้านพักนั้น นอกจากผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความจำเป็นและสภาพของที่พักว่า เหมาะสมแก่การพักอาศัยตามสมควรที่วิญญูชน พึงได้รับ หรือไม่มีเหตุอันใดอันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าอยู่อาศัยได้ตามข้อ ๑ และข้อ ๗ (๑) ของหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพักอาศัย ในบ้านหลังดังกล่าว โดยที่ไม่มีรั้วกันระหว่างบ้านพักกับพื้นที่ที่บริษัทเอกชนเช่าประกอบกิจการ ซึ่งอยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกัน และได้มีพนักงานของบริษัทดังกล่าวจำนวนมากที่ปฏิบัติงานทำการ จัดประตูหลังบ้านพัก แล้วเข้าไปหลบนอนในบ้านพักในเวลากลางวัน อีกทั้งยังได้ใช้ของใช้ส่วนตัวของ ผู้ฟ้องคดีและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้สูญหายนั้น แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า บ้านพักหลังดังกล่าว ไม่เหมาะสมแก่การพักอาศัยและไม่มีความปลอดภัยต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการหญิง กรณีจึงถือว่า

ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดที่พักให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ต่อมา ได้เกิดเหตุอื่นใดจนทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถอยู่อาศัยในบ้านพักหลังดังกล่าวได้ และเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๙ จำเป็นต้องเช่าบ้านเพื่อพักอาศัยระหว่างปฏิบัติราชการที่เทศบาลตำบลทรายมูล ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำหลักฐานมาเบิกค่าเช่าบ้านได้จนกว่าเหตุอื่นใดจะได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาจนสามารถอยู่อาศัยได้ตามข้อ ๗ (๒) ของหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าพักอาศัยในที่พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๘/๒๕๖๓)

๑.๓. การโอนย้ายมารับราชการต่างท้องที่

โดยที่ข้อ ๑๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดเงื่อนไขในการนำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการว่า จะต้องเป็นกรณีการเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระในท้องที่ที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่เท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านที่ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินปลูกสร้างเพื่อเป็นที่พักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี มิใช่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อันเป็นท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระในท้องที่อำเภอดำรงวิทยะ มาเบิกค่าเช่าบ้านตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของนายกเทศมนตรีที่เพิกถอนสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการครูที่โรงเรียน ท. สังกัดเทศบาลตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้โอนย้ายมารับราชการที่โรงเรียน บ. สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญากู้เงินกับธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อนำไปปลูกสร้างบ้านพักอาศัย ตั้งอยู่ตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี และได้มีหนังสือขออนุมัติใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์มาเบิกค่าเช่าบ้าน ซึ่งนายกเทศมนตรีเมืองกาญจนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามคำขอ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่ากรณีผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานค่าผ่อนชำระเงินกู้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์มาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจากบ้านที่ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินปลูกสร้างอยู่ในเขตอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี แต่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการอยู่ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรีซึ่งต่างท้องที่กัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ชะลอการเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับไปแล้วส่งคืนคลัง อันมีผลเป็นการออกคำสั่งเพิกถอนสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ฟ้องคดีโดยปริยาย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบ เนื่องจากเห็นว่าแม้บ้านพักอาศัยจะอยู่ที่

อำเภอท่าม่วง ซึ่งต่างท้องที่กันกับสำนักงานเทศบาลเมืองกาญจนบุรีที่ตั้งอยู่อำเภอเมืองกาญจนบุรีก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เนื่องจากมีระยะทางประมาณ ๑๑.๙๒ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๙ นาที จึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และต่อมาได้ฟ้องต่อศาลปกครอง เป็นคดีนี้ แม้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่นฯ จะมีเจตนารมณ์ ในการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่โดยที่ ข้อ ๑๔ ของระเบียบดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไขในการนำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการว่า จะต้องเป็นกรณีการเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระในท้องที่ที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่เท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏว่าบ้านที่ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินปลูกสร้างเพื่อเป็นที่พักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มิใช่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อันเป็นท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่ง ให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยยังได้มีการประกาศกำหนดให้ อำเภอท่าม่วง และอำเภอเมืองกาญจนบุรี เป็นท้องที่เดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำหลักฐาน การผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระในท้องที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มาเบิก ค่าเช่าบ้านได้ตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการ ส่วนท้องถิ่นฯ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่เพิกถอนสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๔๕/๒๕๖๗)

๒. คำพิพากษายาบาล

- สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล

ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๓ ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำจากเงินงบประมาณรายจ่าย และบุคคลในครอบครัวของลูกจ้าง คนนั้น ย่อมมีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากทางราชการตามพระราชกฤษฎีกา เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อมา หากลูกจ้างประจำได้ออกจากราชการ เพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ลูกจ้างประจำย่อมมีสิทธิเลือกรับบำเหน็จปกติหรือบำเหน็จรายเดือน อย่างใดอย่างหนึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยที่ สิทธิสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของลูกจ้างประจำที่เกษียณอายุราชการซึ่งเป็นผู้รับ บำเหน็จปกติหรือบำเหน็จรายเดือนและบุคคลในครอบครัวก็จะสิ้นสิทธิไปโดยผลของกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ กรมบัญชีกลางจึงไม่อาจคืนสิทธิการรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลให้กับ ผู้ฟ้องคดีและคู่สมรสตามคำขอของผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยเป็นลูกจ้างประจำของส่วนราชการที่เกษียณ อายุราชการแล้วได้

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเคยเป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานพินิจ สังกัด ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓ จังหวัดนครราชสีมา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เริ่มรับราชการในตำแหน่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๖ และเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ขอเบิกบำเหน็จรายเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ซึ่งกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ส่งจ่ายบำเหน็จรายเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๘,๑๒๖ บาท จ่ายตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอสวัสดิการรักษายาบาลให้ตนเองและคู่สมรส ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับบำเหน็จรายเดือนมิใช่ผู้มีสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลฯ ไม่สามารถเบิกค่ารักษายาบาลจากทางราชการได้ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และต่อมาได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ เมื่อพิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาล พ.ศ. ๒๕๕๓ จะเห็นได้ว่าลูกจ้างประจำซึ่งได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำจากเงินงบประมาณรายจ่าย และบุคคลในครอบครัวของลูกจ้างคนนั้น มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลจากทางราชการ ต่อมา หากลูกจ้างประจำได้ออกจากราชการ เพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ย่อมมีสิทธิเลือกรับบำเหน็จปกติหรือบำเหน็จรายเดือนอย่างใดอย่างหนึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยที่สิทธิสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลของลูกจ้างประจำที่เกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นผู้รับบำเหน็จปกติหรือบำเหน็จรายเดือนและบุคคลในครอบครัวก็จะสิ้นสิทธิไปโดยผลของกฎหมาย เนื่องจากลูกจ้างประจำเป็นผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จลูกจ้าง มิใช่ผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่มีสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาล พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างประจำที่เกษียณอายุราชการแล้วและเป็นผู้รับบำเหน็จรายเดือน สวัสดิการของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการรักษายาบาลย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติสำหรับผู้รับบำเหน็จรายเดือน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้มีสถานะเป็นลูกจ้างประจำของทางราชการอีกต่อไป และบำเหน็จลูกจ้างที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเป็นรายเดือนก็มีได้มีลักษณะเป็นบำนาญที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการอันจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนสิทธิการรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาลให้กับผู้ฟ้องคดีและคู่สมรสได้จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๓๕/๒๕๖๗)

๓. บำเหน็จบำนาญ

๓.๑. การคำนวณบำเหน็จบำนาญ

การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลัง กรณีของข้าราชการผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ที่จะอยู่ในบังคับของมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะต้องเป็นกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หากข้าราชการผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ก่อนวันดังกล่าว การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ได้ขอลาออกจากราชการเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขณะมีอายุราชการประมาณ ๑๗ ปีเศษ แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งและได้กลับเข้ารับราชการใหม่ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ซึ่งกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับบำเหน็จ เนื่องจากกรณีของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ขอรับบำเหน็จ โดยประสงค์ขอนับเวลาราชการต่อเนื่อง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว เมื่อการนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลัง กรณีของข้าราชการผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ ที่จะอยู่ในบังคับของมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องเป็นกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ตั้งแต่วันที่พ้นบัญชีในหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ กล่าวคือ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ แต่หากข้าราชการผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ก่อนวันดังกล่าว หรือกลับเข้ารับราชการใหม่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับ (ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๙) การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ก็ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้บรรจุเข้ารับราชการตำรวจ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๗ และได้ขอลาออกจากราชการตำรวจ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมเวลาราชการที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจมาแล้วเป็นเวลา ๑๗ ปีเศษ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบสิบปีบริบูรณ์แล้ว และมีใช้ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จตามมาตรา ๑๗ ประกอบกับมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเลือกตั้งและได้ขอกลับเข้ารับราชการใหม่ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ กรณีของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังได้ตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งมีอาจนับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังต่อกันตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้เช่นกัน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายหลังจากวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๔๙๔ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ มีผลใช้บังคับแล้ว ดังนั้น ในการนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญกรณีของผู้ฟ้องคดีจะต้องคิดเวลาราชการเฉพาะการรับราชการครั้งใหม่เท่านั้นตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ คืนเงิน

บำเหน็จสมาชิก กบข. พร้อมดอกเบี้ย เพื่อจะได้นับเวลาราชการตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับคืนบำเหน็จพร้อมดอกเบี้ยตามคำขอ เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะสามารถคืนบำเหน็จพร้อมดอกเบี้ย เพื่อนับเวลาราชการต่อเนื่องตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ จึงเป็นการพิจารณาที่ขัดด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีหน้าที่ที่จะต้องรับคืนบำเหน็จพร้อมดอกเบี้ย เพื่อนับเวลาราชการต่อเนื่องให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๕๘/๒๕๖๗)

๓.๒. การหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญ

แม้ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจะมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และก่อให้เกิดอำนาจในการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ตาม แต่ในการออกระเบียบเช่นว่านั้นจะต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเสียก่อนจึงจะมีผลใช้บังคับได้ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่มีอาจไม่ดำเนินการได้ ดังนั้น เมื่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังมิได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎหมาย และโดยที่ระเบียบดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสถาบันการเงินที่ได้ให้ข้าราชการประจำและข้าราชการบำนาญกู้เงินไปแล้วก่อนที่จะมีผลบังคับใช้บังคับ และอยู่ระหว่างการชำระหนี้ด้วย กรณีจึงไม่อาจถือว่าเป็นกฎหมายภายในของฝ่ายปกครองที่จะนำมาใช้เฉพาะภายในส่วนราชการ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ตามหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่อย่างใด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือเป็นข้าราชการบำนาญในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้เหตุผลในการออกระเบียบว่า เพื่อให้การดำเนินการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สามารถดำรงตนได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการจัดระเบียบวินัยทางการเงินให้เหมาะสมกับรายได้ ซึ่งข้อ ๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว กำหนดว่าข้าราชการที่ประสงค์จะให้ส่วนราชการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ มีสิทธิที่จะเลือกใช้สวัสดิการภายในส่วนราชการหรือสหกรณ์ได้ตามความประสงค์ แต่ทั้งนี้การจะให้ส่วนราชการหักเงิน ณ ที่จ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ นั้น จะต้องมิเกินเดือนสุทธิตั้งหักจากหักชำระหนี้แล้ว ไม่น้อยกว่าอัตรา ดังต่อไปนี้ (๑) ร้อยละ ๑๐ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ (๒) ร้อยละ ๑๕ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ (๓) ร้อยละ ๒๐ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (๔) ร้อยละ ๒๕ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ (๕) ร้อยละ ๓๐ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และวรรคสอง กำหนดว่าในกรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการผู้เบิกงดการหักเงินจนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ สกสค.) ได้แจ้งเวียนระเบียบดังกล่าวให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. กรุงเทพมหานคร เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา และประธานกรรมการบริหารชมรมสหกรณ์ออมทรัพย์ทราบแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มิได้มีหนังสือแจ้งเวียนสั่งการให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการหักเงินให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าว อีกทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๑ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต ๒ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ตามลำดับ) ได้ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ที่ผู้ฟ้องคดีแต่ละรายได้ทำสัญญาไว้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีแต่ละรายมีเงินเดือนสุทธิตั้งหักจากหักชำระหนี้แล้ว เหลือน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีแต่ละรายไม่มีเงินเหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ และเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือบอกกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการออกหนังสือเวียนไปยังหน่วยงานในสังกัดเพื่อให้ข้าราชการดังกล่าวมาบังคับใช้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และก่อให้เกิดอำนาจในการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวก็ตาม แต่ในการออกระเบียบเช่นนั้นจะต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเสียก่อน จึงจะมีผลใช้บังคับได้ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ยังมิได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎหมาย ประกอบกับเมื่อได้พิจารณาข้อ ๗ ของระเบียบดังกล่าว ที่กำหนดให้ส่วนราชการหักเงิน ณ ที่จ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ จะต้องมียอดเงินสุทธิตั้งหลังจากการหักชำระหนี้แล้วไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดในระเบียบ และในกรณีที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้ส่วนราชการผู้เบิกงดการหักเงินจนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนั้น เห็นว่า หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ ของระเบียบดังกล่าวนี้ย่อมมีผลกระทบต่อข้าราชการประจำ และข้าราชการบำนาญที่เคยอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และไม่เพียงแต่มีผลต่อการดำเนินกิจการของส่วนราชการที่จัดสวัสดิการเงินกู้หรือสหกรณ์เท่านั้น แต่จะมีผลกระทบต่อสถาบันการเงินที่ได้ให้ข้าราชการประจำและข้าราชการบำนาญกู้เงินไปแล้วก่อนที่จะระเบียบดังกล่าวจะประกาศใช้บังคับ และอยู่ระหว่างการชำระหนี้ จึงไม่อาจถือว่าเป็นเพียงกฎหมายภายในของฝ่ายปกครองที่จะใช้บังคับกับส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ขั้นตอนที่กำหนดให้ต้องนำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงถือว่าเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่มีอาจไม่ดำเนินการได้ ยิ่งกว่านั้นข้อ ๗ ของระเบียบเดียวกัน ยังเป็นหลักเกณฑ์ที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการหักเงินเดือนข้าราชการที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ เพื่อชำระหนี้หรือภาระผูกพันอื่นที่มีต่อสหกรณ์ให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไป จนกว่าหนี้หรือภาระผูกพันนั้นจะระงับสิ้นไป และขัดแย้งกับข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กระทรวงการคลังออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือน บำเหน็จ บำนาญ และเงินเดือนในลักษณะเดียวกัน ที่กำหนดให้หนังสือให้ความยินยอมของข้าราชการหรือผู้มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญที่ให้ส่วนราชการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ที่จัดตั้งโดยส่วนราชการและค่าสวัสดิการต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ให้มีผลผูกพันตลอดไป จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น เมื่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ยังไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎหมาย และไม่อาจถือว่าเป็นกฎหมายภายในของฝ่ายปกครองที่จะนำมาใช้เฉพาะภายในส่วนราชการ รวมทั้งขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเพียงรายเดียว) จึงไม่มีหน้าที่ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ตามหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ตามระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๘๓/๒๕๖๗)

เมื่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎหมาย และไม่อาจถือว่าเป็นกฎหมายภายในของฝ่ายปกครองที่จะนำมาใช้เฉพาะภายในส่วนราชการ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ตามหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ฯ แต่อย่างใด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือเป็นข้าราชการบำนาญในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่นับตั้งแต่ที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวประกาศใช้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มิได้มีหนังสือแจ้งเวียนสั่งการให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการหักเงินให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ได้ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดได้ทำสัญญายืมเงินกู้ไว้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดมีเงินเดือนสุทธิหลังจากหักชำระหนี้แล้ว เหลือน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดไม่มีเงินเหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแต่ละรายปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วยการหักเงินเดือนหรือเงินบำนาญของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ฯ คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ มีหน้าที่ในการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ฯ หรือไม่

โดยที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความมุ่งหมายให้มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎหมายตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และก่อให้เกิดอำนาจในการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายใน ส่วนราชการและสหกรณ์ฯ เพื่อใช้บังคับแก่ส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ตาม มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ตาม แต่ในการออกระเบียบเช่นว่านั้นจะต้องนำไป ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเสียก่อนจึงจะมีผลใช้บังคับได้ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน เมื่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ฯ ยังมิได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎหมาย ขั้นตอนที่กำหนดให้ต้องนำระเบียบดังกล่าว ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงถือว่าเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่มีอาจไม่ดำเนินการได้ ยิ่งกว่านั้นข้อ ๗ ของระเบียบเดียวกัน ยังเป็นหลักเกณฑ์ที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการหักเงินเดือนข้าราชการที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ เพื่อชำระหนี้ หรือภาระผูกพันอื่นที่มีต่อสหกรณ์ให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไป จนกว่าหนี้หรือ ภาระผูกพันนั้นจะระงับสิ้นไป และขัดแย้งกับข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่าย เงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ความยินยอมของข้าราชการหรือผู้มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญที่ให้ส่วนราชการหักเงินเดือน หรือเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ที่จัดตั้งโดยส่วนราชการและค่าสวัสดิการต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ให้มีผลผูกพันตลอดไปจนกว่าจะชำระหนี้ เสร็จสิ้นอีกด้วย เมื่อระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ฯ ยังไม่มีสภาพใช้บังคับอย่างกฎหมาย และไม่อาจถือว่าเป็นกฎหมายภายในของฝ่ายปกครองที่จะนำมาใช้เฉพาะภายในส่วนราชการ รวมทั้งขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องข้างต้น ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จึงไม่มีหน้าที่ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินบำเหน็จบำนาญให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระเบียบ ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๓๓/๒๕๖๘)

๔. การเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. สิทธิประโยชน์และสวัสดิการอื่น ๆ

๕.๑ เงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทน

เมื่อผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลงิ้วเหล็ก ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยปฏิบัติราชการชั่วคราวที่สำนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง ซึ่งหน้าที่ และความรับผิดชอบหลักของตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลงิ้วเหล็ก กับหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติขณะได้รับคำสั่งให้มาช่วยราชการ ที่สำนักปลัดเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง ต่างเป็นหน้าที่หลักของตำแหน่งนักบริหารงานท้องถิ่น

ระดับต้น เช่นเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับต้น ในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง (นักบริหารงานท้องถิ่น ระดับต้น) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้รับเงินประจำตำแหน่งอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ (ฉบับที่ ๑๐) ต่อมา ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยปฏิบัติราชการชั่วคราวที่สำนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง เป็นเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่งนายองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลืองให้งดจ่ายเงินประจำตำแหน่งผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในระหว่างที่ไปช่วยราชการ จนกว่าจะกลับมาปฏิบัติงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ และต่อมาได้นำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หนังสือสำนักงานเทศบาลโพธิ์ประทับช้างได้ระบุแจ้งความประสงค์ขอยืมตัวพนักงานส่วนตำบลรายผู้ฟ้องคดี ไปช่วยปฏิบัติราชการที่สำนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง โดยปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งนักบริหารงานท้องถิ่น ประกอบกับปลัดเทศบาลโพธิ์ประทับช้าง ได้มีบันทึกมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง และเมื่อพิเคราะห์ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ซึ่งทั้งคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) และคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) กำหนดไว้เช่นเดียวกันว่า ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น สายงานบริหารงานท้องถิ่น มีชื่อและระดับของตำแหน่งเป็นนักบริหารงานท้องถิ่น ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของตำแหน่ง รวมถึงลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ของตำแหน่งนักบริหารงานท้องถิ่น ระดับต้น ซึ่งเห็นได้ว่า หน้าที่และความรับผิดชอบหลักของตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเสือเหลือง กับหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติขณะได้รับคำสั่งให้มาช่วยราชการที่สำนักปลัดเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง ต่างเป็นหน้าที่หลักของตำแหน่งนักบริหารงานท้องถิ่น ระดับต้น เช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการที่สำนักงานเทศบาลตำบลโพธิ์ประทับช้าง โดยมีการมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งนักบริหารงานท้องถิ่น ระดับต้น และเป็นการปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงอยู่ โดยที่ตำแหน่งนักบริหารงานท้องถิ่น ระดับต้น เป็นตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับต้น ในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องจ่ายเงินประจำตำแหน่งประจำเดือนมีนาคม เดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม

๒๕๖๐ เดือนละ ๓,๕๐๐ บาท และเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ จำนวน ๑,๗๕๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ ตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง คือ วันทำการสุดท้ายของเดือนนั้น ๆ อันเป็นกำหนดเวลาชำระหนี้ตามวันแห่งปฏิทินตามมาตรา ๒๐๔ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยผิดนัดนับถัดจากวันดังกล่าวด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๓๙/๒๕๖๗)

ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับการจัดเข้าสู่ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในสายงานนิติการ ตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช) มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ก.จ.จ. สุราษฎร์ธานี) เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เมื่อประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ก.จ.) เรื่อง กำหนดตำแหน่งข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดประเภทวิชาชีพเฉพาะและประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๗ และประกาศ ก.จ.จ. สุราษฎร์ธานี เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดประเภทวิชาชีพเฉพาะและประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้ผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งในสายงานนิติการ ตำแหน่งระดับ ๗ ขึ้นไป ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย เป็นตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ จึงต้องถือว่าตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในสายงานนิติการ เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป ที่ได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช) ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนิติกร ๗ ว โดยมิได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทยมาก่อน ต่อมา ได้รับการจัดเข้าสู่ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในสายงานนิติการ โดยมิได้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช) จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ตามประกาศดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตำแหน่งนิติกร ระดับชำนาญการ สังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง ให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดประเภทบริหารท้องถิ่น ประเภทอำนวยการท้องถิ่น และประเภทวิชาการ ได้รับเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนรายเดือน รวม ๓๖ ราย แต่คำสั่งดังกล่าวไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ก.จ.) เรื่อง กำหนดตำแหน่งข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดประเภทวิชาชีพเฉพาะและประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๗ และประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ก.จ.จ. สุราษฎร์ธานี) เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดประเภทวิชาชีพเฉพาะและประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้ผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งในสายงานนิติการ ตำแหน่งระดับ ๗ ขึ้นไป ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย เป็นตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ จึงต้อง

ถือว่าตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในสายงานนิติการ เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป ที่ได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช) ซึ่งคดีนี้ เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนิติกร ๗ ว สังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมิได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทยมาก่อน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งจัดข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีเข้าสู่ประเภทตำแหน่งและระดับตำแหน่ง (ระบบแท่ง) ตามเงื่อนไขของกฎหมาย และผู้ฟ้องคดีได้รับการจัดเข้าสู่ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในสายงานนิติการ โดยมีได้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช) ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในสายงานนิติการ ตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช) ในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ตามประกาศ ก.จ.จ. สุราษฎร์ธานี เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดประเภทบริหารท้องถิ่น ประเภทอำนวยการท้องถิ่น และประเภทวิชาการ ได้รับเงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนรายเดือน โดยไม่มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ จึงชอบด้วยกฎหมาย อันมีผลทำให้มติของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เห็นว่าคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องดำเนินการเบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในวิชาชีพเฉพาะนิติการ ในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๕๙/๒๕๖๓)

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาล ดำรงตำแหน่งนิติกร ๗ ว งานนิติการ สังกัดเทศบาลตำบลฉลอง ได้รับคำสั่งให้ได้รับเงิน พ.ต.ก. เดือนละ ๔,๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เมื่อต่อมานายกเทศมนตรีตำบลฉลองได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการเป็นการชั่วคราวที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลได้มอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานกฎหมายและคดี อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่หลักในตำแหน่งนิติกรที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของนิติกร ระดับ ๗ ว และปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ลาภักจจำนวน ๖ วัน และลาป่วยจำนวน ๔ วัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน พ.ต.ก. ระหว่างลาได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงิน พ.ต.ก. ในช่วงเวลาที่ไปช่วยปฏิบัติราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๐,๐๖๔.๕๒ บาท การที่เทศบาลตำบลฉลองไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ในช่วงเวลาดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เทศบาลตำบลฉลองจึงต้องเบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาล ดำรงตำแหน่งนิติกร ๗ ว งานนิติการ สำนักปลัดเทศบาล สังกัดเทศบาลตำบลฉลอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้รับคำสั่งจากนายกเทศมนตรีตำบลฉลอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ตำแหน่งนิติกร (พ.ต.ก.) เดือนละ ๔,๕๐๐ บาท

ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการเป็นการชั่วคราวที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลโดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม เป็นระยะเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ และได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการเป็นการชั่วคราวที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลโดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม เป็นระยะเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งในระหว่างนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีช่วยปฏิบัติราชการงานกฎหมายและคดี ฝ่ายวิชาการและแผนงาน กองวิชาการและแผนงาน ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๗ และได้มีคำสั่งมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานกฎหมายและคดี ตั้งแต่วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้โอนผู้ฟ้องคดีไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป โดยระบุตำแหน่งที่โอนไปเป็นงานกฎหมายและคดี กองวิชาการและแผนงาน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ได้มีคำสั่งรับโอนผู้ฟ้องคดีมาดำรงตำแหน่งนิติกร ๗ ว งานกฎหมายและคดี ฝ่ายวิชาการและแผนงาน ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ซึ่งหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้โอนไปรับราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้เบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือทวงถาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้เบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วน แต่ยังคงมีเงิน พ.ต.ก. ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ไม่ได้เบิกจ่าย ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเบิกจ่ายเงิน แต่ได้รับแจ้งว่า ได้มีการหารือคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดภูเก็ตและจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ไม่เบิกจ่ายเงิน ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จนถึงวันฟ้องคดี ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในช่วงเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ไปช่วยปฏิบัติราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลได้มอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานกฎหมายและคดี อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่หลักในตำแหน่งนิติกรที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของนิติกรระดับ ๗ ว ตลอดระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล และปรากฏว่าในระยะเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้ลาพัก จำนวน ๖ วัน และลาป่วย จำนวน ๔ วัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน พ.ต.ก. ระหว่างลาได้ตามข้อ ๗ (๑) และ (๓) ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดภูเก็ต เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของพนักงานเทศบาล ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงิน พ.ต.ก. ในช่วงเวลาที่ไปช่วยปฏิบัติราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ตามข้อ ๕ ของประกาศดังกล่าว และบัญชีกำหนดหลักเกณฑ์และอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของพนักงานเทศบาล แนบท้ายประกาศ ก.ท. เรื่อง ประกาศกำหนดตำแหน่งและเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของพนักงานเทศบาล ดังนี้ เดือนมีนาคม ๒๕๕๗ (วันที่ ๔ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗) จำนวน ๒๘ วัน เป็นเงินจำนวน ๔,๐๖๔.๕๒ บาท และเดือนเมษายน ๒๕๕๗ ถึงเดือน

พฤศจิกายน ๒๕๕๗ จำนวน ๘ เดือน เป็นเงินจำนวน ๓๖,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๐,๐๖๔.๕๒ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ในช่วงเวลาดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้เบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้มีการหารือเรื่องนี้ต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดภูเก็ตและจะแจ้งให้ทราบ จึงถือว่าอย่างช้าที่สุดวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งปฏิเสธไม่จ่ายเงิน พ.ต.ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นวันที่ผัดนัดชำระหนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน พ.ต.ก. จำนวน ๔๐,๐๖๔.๕๒ บาท นับแต่วันดังกล่าวถึงวันฟ้องคดีตามมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องเบิกจ่ายเงิน พ.ต.ก. ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ พร้อมดอกเบี้ยเป็นเงินจำนวน ๔๐,๕๓๓.๗๗ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๖๖/๒๕๖๗)

เมื่อข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ แต่ต่อมาได้มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกดังกล่าวและได้มีคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการ จึงมีผลทางกฎหมายเสมือนเป็นข้าราชการที่มีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายเช่นเดิม ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการในระหว่างที่ถูกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ แม้ว่ากรณีจะยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจ่ายเงินประจำตำแหน่งกรณีที่มีคำสั่งไล่ออกจากราชการและมีคำสั่งรับกลับเข้ารับราชการในภายหลังก็ตาม ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงต้องดำเนินการจ่ายเงินดังกล่าวซึ่งเป็นสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายคืนให้แก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่ต่อมากomiteกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกถอนคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งยกโทษและให้กลับเข้ารับราชการ ผู้ฟ้องคดีได้รายงานตัวกลับเข้ารับราชการแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่จ่ายเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนในระหว่างที่มีคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินดังกล่าวมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจมาปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติได้ โดยมีได้เกิดจากเหตุที่ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการหรือหนีราชการที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ประกอบกับการที่คำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ถูกเพิกถอนโดยมติของ ก.พ.อ. อันมีผลทางกฎหมายเสมือนผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการที่มีสิทธิโดยชอบ

ตามกฎหมายเช่นเดิมก่อนที่มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยปรากฏว่าก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาการและเงินค่าตอบแทนในขณะที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ กรณีจึงเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะต้องดำเนินการจ่ายเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาการและเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี แม้ว่าจะยังไม่ได้มีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินประจำตำแหน่งกรณีที่มีคำสั่งไล่ออกจากราชการและมีคำสั่งรับกลับเข้ารับราชการในภายหลัง แต่เมื่อไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้ฟ้องคดีและการปล่อยให้ผู้ฟ้องคดีต้องรอเป็นระยะเวลานานโดยไม่มีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนแน่นอนในการออกหลักเกณฑ์ข้างต้นย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องจ่ายเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาการและจ่ายเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการในอัตราที่กฎหมายกำหนด ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลา ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๐ วัน ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๑๕/๒๕๖๘)

๕.๒ ค่าตอบแทนพิเศษ

เมื่อหลักเกณฑ์การจ่ายเงินตอบแทนพิเศษประจำปีของพนักงานกองทุนการออมแห่งชาติฉบับเดิม ไม่มีหลักเกณฑ์สำคัญที่กำหนดว่าเงินตอบแทนพิเศษดังกล่าวเป็นเงินประเภทใด ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนที่จะสามารถจ่ายจากเงินในบัญชีเงินกองกลางได้หรือไม่ จะเบิกจ่ายจากเงินประเภทใดและห้ามมิให้จ่ายจากเงินประเภทใด รวมทั้งมีกรณีที่ทำให้กองทุนด้อยจ่ายเงินตอบแทนพิเศษในรอบปีนั้น ๆ หรือไม่ ที่แน่นอนชัดเจน การที่คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติมีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาความชอบด้วยกฎหมายของการอนุมัติจ่ายเงินตอบแทนพิเศษเพิ่มเติมประจำปี และมีมติให้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ชะลอการจ่ายเงินไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อกองทุนและอาจต้องมีการเรียกคืนเงินที่พนักงานได้รับไปแล้ว ซึ่งยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิเหตุผลรับฟังได้ การที่กองทุนการออมแห่งชาติชะลอการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษประจำปีเป็นการชั่วคราว และได้จ่ายเงินดังกล่าวที่ค้างจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้วเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๓ ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษของกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ประกาศใช้ใหม่ จึงมิได้เป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรและไม่มีความรับผิดชอบที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยจากต้นเงินดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของกองทุนการออมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินตอบแทนพิเศษประจำปีตามระเบียบกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้า จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้จ่ายเงินตอบแทนพิเศษ

ในงวดเดือนดังกล่าว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินตอบแทนพิเศษในเดือนมิถุนายนและเดือนธันวาคมของทุกปีตามข้อ ๑๗ ของข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับข้อ ๑๗ ของระเบียบกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษไว้เป็นหลักการกว้าง ๆ ในฐานะที่เป็นเรื่องสิทธิประโยชน์ของพนักงานเท่านั้น โดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดว่าเงินตอบแทนพิเศษดังกล่าวเป็นเงินประเภทใด ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนที่จะสามารถจ่ายจากเงินในบัญชีเงินกองกลางได้ หรือไม่ จะเบิกจ่ายจากเงินประเภทใดและห้ามมิให้จ่ายเงินตอบแทนพิเศษจากเงินประเภทใด รวมทั้งมีกรณีที่ให้กองทุนงดจ่ายเงินตอบแทนพิเศษในรอบปีนั้น ๆ หรือไม่ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่ต้องกำหนดไว้เป็นระเบียบข้อบังคับให้แน่นอนชัดเจน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจในการส่งเสริมการออมทรัพย์ของประชาชนผู้สมัครเป็นสมาชิกและเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ แก่สมาชิก ซึ่งต้องบริหารจัดการเงินสะสมของสมาชิก เงินสมทบจากรัฐบาล และผลประโยชน์ของเงินดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการระเบียบในการบริหารเงินประเภทต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจจากสังคมในระดับที่สูงกว่าหน่วยงานของรัฐทั่วไป ดังนั้น การที่คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาความชอบด้วยกฎหมายของการอนุมัติจ่ายเงินตอบแทนพิเศษเพิ่มเติมประจำปี และมีมติให้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษไปยังหน่วยงานต่าง ๆ และให้ชะลอการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษไว้เป็นการชั่วคราว โดยอาศัยข้อ ๑๗ ของข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยการพนักงานฯ และข้อ ๑๗ ของระเบียบกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๐ จนกระทั่งมีการออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษของกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อกองทุนและอาจต้องมีการเรียกคืนเงินที่พนักงานได้รับไปแล้ว ซึ่งเป็นความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมีเหตุผลที่รับฟังได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีชะลอการจ่ายเงินตอบแทนพิเศษประจำปีเป็นการชั่วคราว และได้จ่ายเงินตอบแทนพิเศษประจำปีที่ค้างจ่ายงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ งวดเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ และงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๐๖,๐๙๖ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๓ ตามระเบียบที่ประกาศใช้ใหม่ดังกล่าว จึงมิได้เป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรและไม่มีความรับผิดชอบที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยจากต้นเงินตอบแทนพิเศษประจำปีดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๖๑/๒๕๖๗)

๕.๓ เงินช่วยเหลือ

เมื่อกระทรวงการคลังได้รับอนุมัติจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้ยุบเลิกทุนหมุนเวียนตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังก่อตั้งหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๔๓ และอนุมัติให้มีการช่วยเหลือเยียวยาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่บุคลากรที่ได้รับผลกระทบจากการยุบเลิกเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
<https://bit.ly/3sBQbvO>
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เงื่อนไข และอัตราที่กำหนด ลูกจ้างประจำเงินทุนหมุนเวียนข้าราชการพาณิชย์ซึ่งได้รับคำสั่งให้พ้นจากราชการเพราะเหตุยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนฯ จึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติ รวมทั้งมีสิทธิได้รับเงินเยียวยาตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ประกอบด้วยเงินช่วยเหลือเยียวยา ๑๕ เท่า ของเงินเดือนเดือนสุดท้าย เงินค่าที่อยู่อาศัย และเงินค่าขนย้ายกลับภูมิลำเนา เมื่อมีการจ่ายเงินดังกล่าวแล้ว รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้ลูกจ้างเงินทุนหมุนเวียนฯ สมัครเป็นลูกจ้างเหมาบริการ พร้อมทั้งจัดอบรมเตรียมความพร้อมก่อนสอบให้ด้วย เงินและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจึงครบถ้วนถูกต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ และมติของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติแล้ว

เดิมผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ เป็นลูกจ้างประจำเงินทุนหมุนเวียนข้าราชการพาณิชย์ สำนักข่าวพาณิชย์ สังกัดกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอนุมัติของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ พ้นจากราชการเพราะเหตุยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนฯ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้มีการชดเชยค่าชดเชยโดยคำนวณเฉพาะจากเงินเดือนสุทธิหลังจากหักภาษีคุณด้วยจำนวนเดือนที่นับจากวันที่พ้นจากราชการจนถึงวันเกษียณอายุราชการ แล้วบวกกับบำเหน็จที่ควรจะได้รับเมื่อเกษียณอายุราชการของผู้ฟ้องคดีแต่ละราย พร้อมทั้งค่าเสียหายอันเกิดจากการขาดประโยชน์ในอาชีพในกรณีที่หน่วยงานยุบเลิก เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หน่วยงานเงินทุนหมุนเวียนข้าราชการพาณิชย์อยู่ในอำนาจของกระทรวง การคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่จะมีคำสั่งยุบได้โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังก่อตั้งหรือยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่คณะรัฐมนตรีให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนฯ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ และอนุมัติให้มีการช่วยเหลือเยียวยาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่บุคลากรที่ได้รับผลกระทบจากการยุบเลิกเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอ ดังนี้ ก. ได้รับเงินในอัตรา ๑๕ เท่าของเงินเดือนเดือนสุดท้าย ข. ในกรณีครึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ หากลูกจ้างประจำรายใดอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือน แต่จะต้องพ้นจากราชการไปเพราะเหตุยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนฯ ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนให้ลูกจ้างประจำรายนั้น เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จปกติและจ่ายเงินช่วยเหลือในวันที่ ๓๐ กันยายนของปีที่จะพ้นจากราชการ ค. ค่าที่อยู่อาศัยจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท และค่าขนย้ายกลับภูมิลำเนาในอัตราเหมาจ่ายจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ พ้นจากราชการ เพราะเหตุยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนฯ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ จึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติตามข้อ ๗ (๑๒) และข้อ ๑๙ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ รวมทั้งมีสิทธิได้รับเงินเยียวยาตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ แล้ว ดังนี้ ๑. เงินบำเหน็จปกติเป็นเงินจำนวน ๖๒,๒๙๑ บาท ตามข้อ ๑๖ ข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ ของระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว ๒. เงินช่วยเหลือเยียวยาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบด้วยเงินช่วยเหลือเยียวยา ๑๕ เท่าของเงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นเงินจำนวน ๑๗๒,๕๐๐ บาท

เงินค่าที่อยู่อาศัยจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท และเงินค่าขนย้ายกลับภูมิลำเนาจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังเปิดโอกาสให้ผู้ถูกจ้างเงินทุนหมุนเวียนฯ สมัครเป็นลูกจ้างเหมาบริการ พร้อมทั้งจัดอบรมเตรียมความพร้อมก่อนสอบให้ด้วย เงินและสิทธิประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ ได้รับดังกล่าวจึงครบถ้วนถูกต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ และมติของคณะกรรมการฯ แล้ว และไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๓ อีก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. ๒๒๓/๒๕๖๗)

๕.๔ สิทธิการลาป่วย

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติว่าด้วยการลาป่วยของพนักงานราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๙ นั้น กำหนดให้ในกรณีจำเป็นพนักงานราชการจะเสนอ หรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้นั้น เป็นการกำหนดเวลาเพื่อเร่งรัดให้พนักงาน ราชการที่ลาป่วยได้ยื่นใบลาโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลให้ทันต่อข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเท่านั้น มิได้เป็นระยะเวลาบังคับเด็ดขาดที่หากยื่นใบลาป่วยพ้นกำหนดเวลา ดังกล่าวแล้ว จะถือเป็นการยื่นใบลาป่วยที่ไม่ชอบและไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ลาป่วย แต่ประการใด แม้ผู้ลาป่วยจะยื่นใบลาป่วยเพื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แต่หากได้ยื่นภายใน ระยะเวลาอันสมควรโดยไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวและได้ป่วยจริง ผู้ลาก็ย่อมมีสิทธิที่จะลาป่วยและผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจอนุญาตก็ต้องใช้ดุลพินิจอนุญาต

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีอาการเจ็บป่วยตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านพัก จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ไปพบแพทย์และเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่หนึ่ง ในคืนวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แพทย์ได้วินิจฉัยว่าเป็นไข้หวัดและ มีความเห็นว่าสมควรหยุดพัก มีกำหนด ๑ วัน คือ ในวันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และครั้งที่สอง วันพุธที่ ๕ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาล ซึ่งแพทย์ได้วินิจฉัยว่าเป็นโรคปอดอักเสบและไซนัสอักเสบ และมีความเห็นว่า สมควรหยุดพัก มีกำหนด ๗ วัน ตั้งแต่วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงวันอังคารที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ต่อมา ในวันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบลาป่วยพร้อมใบรับรองแพทย์ จำนวน ๒ ฉบับ โดยขออนุญาตลาป่วยตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันศุกร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รวม ๖ วันทำการ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีพบว่าไม่ได้รับเงินเดือนของเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และได้ทราบว่าหัวหน้างานพัสดุ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่ได้ลงนามในใบลาป่วยให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ขาดราชการโดยไม่มีใบรับรองแพทย์ ในวันศุกร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ และในวันอังคารที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และปรากฏว่าในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบของการลา ไม่ได้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชา ถือเป็นการลาโดยมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย

และเมื่อผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตให้ลา จึงถือว่าไม่ได้มีการลาราชการ ทั้งนี้ ในการลาป่วยในวันจันทร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ตามใบรับรองแพทย์ฉบับที่ ๑ ซึ่งตามระเบียบแล้วผู้ฟ้องคดีต้องยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชาในวันอังคารที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ส่วนใบรับรองแพทย์ฉบับที่ ๒ ที่แพทย์รับรองว่าได้รับการตัวอยู่ในโรงพยาบาลตั้งแต่วันที่พุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ นั้น ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นใบลาในวันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ หรือวันอังคารที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายและเป็นวันที่ครบกำหนดวันลาออกจากราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีได้มายื่นใบลาป่วยในวันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จึงเป็นการขาดราชการโดยไม่แจ้งหรือรายงานผู้บังคับบัญชาชั้นต้น คือ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้ทราบถึงเหตุผลที่ตนได้ขาดราชการไปในช่วงเวลาดังกล่าวและไม่ได้มีการลาตามระเบียบกรณีจึงไม่สามารถจ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาการขออนุญาตลาป่วยและอนุมัติจ่ายเงินเดือนของเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แต่ไม่เป็นผล จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาและอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาป่วยตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันศุกร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รวม ๖ วันทำการ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จ่ายเงินเดือนหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ตามสิทธิที่พึงจะได้รับ

โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติว่าด้วยการลาป่วยของพนักงานราชการตามข้อ ๑๕ และข้อ ๒๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อ ๔ และข้อ ๕ ของประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง สิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติว่าด้วยการลาของพนักงานราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๙ แจ้งตามหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๒๐๑.๐๓๔/ว ๑๔๙ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ กำหนดขึ้นเพื่อให้พนักงานราชการที่ป่วยได้มีสิทธิลาเพื่อพักรักษาตัวโดยไม่ต้องไปปฏิบัติราชการ และได้รับค่าจ้างตามจำนวนวันที่กำหนดในแต่ละปี กรณีจึงต้องพิจารณาก่อนว่าระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบลาขอลาป่วยนั้น ผู้ฟ้องคดีป่วยจริงหรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงข้างต้นแล้วเห็นได้ว่า ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ปรากฏตามใบรับรองแพทย์ว่า ผู้ฟ้องคดีป่วยเป็นไข้หวัด สมควรหยุดพัก ๑ วัน ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ครั้งที่สอง ในวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ปรากฏตามใบรับรองแพทย์ว่า ป่วยเป็นโรคปอดอักเสบและไซนัสอักเสบ ให้พักจำนวน ๗ วัน ตั้งแต่วันที่ ๕ ถึงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีป่วยโดยมีใบรับรองแพทย์ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ป่วยต่อเนื่องกันตั้งแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ดังนั้น จึงรับฟังได้ว่าวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีก็ป่วยจริง แม้จะไม่มีใบรับรองแพทย์ในวันดังกล่าวก็ตาม กรณีมีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดียื่นใบลาขอลาป่วยตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติว่าด้วยการลาของพนักงานราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๙

หรือไม่ เห็นว่า การที่หลักเกณฑ์ดังกล่าว ข้อ ๑๐.๑ กำหนดให้ในกรณีจำเป็นพนักงานราชการจะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้นั้น เป็นการกำหนดเวลาเพื่อเร่งรัดให้พนักงานราชการที่ลาป่วยได้ยื่นใบลาโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลให้ทันต่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเท่านั้น มิได้เป็นระยะเวลาบังคับเด็ดขาดที่หากยื่นใบลาป่วยพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วจะถือเป็นการยื่นใบลาป่วยที่ไม่ชอบและไม่มีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้ลาป่วยแต่ประการใด แม้ผู้ลาป่วยจะยื่นใบลาป่วยเพื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แต่หากได้ยื่นภายในระยะเวลาอันสมควรโดยไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวและได้ป่วยจริง ผู้ลาก็ย่อมมีสิทธิที่จะลาป่วยและผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจอนุญาตก็ต้องใช้ดุลพินิจอนุญาต เมื่อผู้ฟ้องคดีป่วยเข้ารับการรักษาคือเป็นกรณีในของโรงพยาบาลตั้งแต่วันที่ ๓ และวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยแพทย์เห็นว่าต้องพักตั้งแต่วันที่ ๕ ถึงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แต่อาการป่วยของผู้ฟ้องคดียังไม่หายเป็นปกติ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปยื่นใบลาป่วยภายในระยะเวลาอันสมควร อีกทั้ง ยังปรากฏว่าในระหว่างเวลาที่ผู้ฟ้องคดีขอลาป่วยนั้น ผู้ฟ้องคดีได้โทรศัพท์ไปยังสำนักงานเพื่อแจ้งขอลาป่วย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่อยู่ มีเจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงานรับเรื่องไว้ แต่ไม่ได้แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่มีข้อเท็จจริงใดที่แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว การยื่นใบลาป่วยของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปตามข้อ ๑๐.๑ ของหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าไม่พิจารณาอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาป่วยระหว่างวันที่ ๓ ถึงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และไม่จ่ายค่าตอบแทนในวันลาดังกล่าว และวันที่ ๑ วันที่ ๒ และวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการปฏิบัติผิดสัญญาจ้างพนักงานราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จะต้องจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๐๙/๒๕๖๘)

๕.๕ การฝึกอบรม

เมื่อไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายหรือระเบียบใดกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไปเข้ารับการศึกษหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอกไว้ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีอำนาจในการออกประกาศหรือกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการคัดเลือกบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไปเข้ารับการฝึกอบรมได้

การที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาส่งบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไปเข้ารับการศึกษหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอก แจ้งตามหนังสือ ที่ ลต ๐๑๐๑ (ผบค.)/ว ๓๐๖ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และหนังสือ ที่ ลต ๐๑๐๑/ว ๔๗๕ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยข้อ ๑ กำหนดว่า ผู้ใดเข้ารับการอบรมหลักสูตรหนึ่งแล้ว (ยกเว้นหลักสูตรภายใน) จะเข้ารับการฝึกอบรมอีกหลักสูตรหนึ่งได้ก็ต่อเมื่อได้เว้นระยะเวลามาอย่างน้อยสองปี โดยให้รวมถึงหลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง (พตส.) ซึ่งเป็นหลักสูตรภายในของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรระดับสูงด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรภาครัฐโดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และเป็นไปตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่ ๕๕/๒๕๕๙ วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดไปเข้ารับการศึกษาค้นคว้าหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอกได้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน ด้วยเหตุนี้ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีก่อนสมัครสอบหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ที่ได้รับการรับรองจาก ก.ศป. แล้ว) รุ่นที่ ๙ ได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน รุ่นที่ ๔๑ ซึ่งสิ้นสุดวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ทำให้มีระยะเวลาห่างจากวันเริ่มอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองฯ (๒๗ มกราคม ๒๕๖๑) เพียง ๑ ปี ๗ เดือนไม่ถึงสองปีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อนุมัติค่าใช้จ่ายในการอบรมให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อ้างว่าตนผ่านการคัดเลือกเข้าอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง รุ่นที่ ๙ ของมูลนิธิวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และสอบได้ลำดับที่ ๔ ใน ๕ อันดับแรก แต่กลับไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่หลักเกณฑ์ที่ใช้กับหลักสูตรนี้ที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติในหลักการ กำหนดให้ผู้ผ่านการสอบคัดเลือกใน ๕ อันดับแรกได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายโดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยหน่วยงานเอง ดังนั้น การไม่สนับสนุนค่าใช้จ่ายจึงถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการปฏิบัติงานทั่วไปของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕๐ กำหนดให้การพัฒนาพนักงานโดยให้ไปศึกษาเพิ่มเติมฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัยในประเทศหรือต่างประเทศให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายหรือระเบียบใดกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปเข้ารับการศึกษาค้นคว้าหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอกไว้ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีอำนาจออกประกาศหรือกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการคัดเลือกบุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปเข้ารับการฝึกอบรมได้ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาค้นคว้าหรืออบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอกว่า ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาค้นคว้าหรืออบรมหลักสูตรต่าง ๆ ควรพิจารณา

คุณสมบัติของผู้แจ้งความประสงค์ให้เหมาะสมกับคุณสมบัติและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่หน่วยงานนั้น ๆ กำหนดไว้ และให้นำแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การพัฒนาบุคลากรภาครัฐโดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่กำหนดว่า บุคลากรที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรหนึ่งแล้ว จะลาไปอบรมตามหลักสูตรอื่นได้ต่อเมื่อได้เว้นระยะอย่างน้อยสองปี มาใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือก และมอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาส่งบุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปเข้ารับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอก แจ้งตามหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยข้อ ๑ กำหนดว่า ผู้ใดเข้ารับการอบรมหลักสูตรหนึ่งแล้ว (ยกเว้นหลักสูตรภายใน) จะเข้ารับการฝึกอบรมอีกหลักสูตรหนึ่งได้ก็ต่อเมื่อได้เว้นระยะเวลามาแล้วอย่างน้อยสองปี โดยให้รวมถึงหลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง (พตส.) ซึ่งเป็นหลักสูตรภายในของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรระดับสูงด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การพัฒนาบุคลากรภาครัฐโดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และเป็นไปตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่ ๕๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาให้บุคลากรไปเข้ารับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอกได้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน ดังนั้น แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ที่มีคะแนนสอบลำดับที่ ๔ ของในลำดับ ๕ คนแรกที่มีคะแนนในการคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ที่ได้รับการรับรองจาก ก.ศป. แล้ว) รุ่นที่ ๙ โดยจะเริ่มอบรมตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๑ แต่เมื่อปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะสมัครสอบคัดเลือกดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน รุ่นที่ ๔๑ จัดโดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานศาลปกครอง เป็นเวลา ๒ เดือน ๒๒ วัน เริ่มอบรมวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ และสิ้นสุดการอบรมวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ และหากนับถึงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๑ จะมีระยะเวลาห่างกันเพียง ๑ ปี ๗ เดือน ซึ่งยังไม่ถึงสองปีตามหลักเกณฑ์การพิจารณาส่งบุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปเข้ารับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอกตามหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่สอดคล้องกับแนวทางหรือหลักเกณฑ์การพิจารณาส่งบุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อนุวัติการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการอบรมในหลักสูตรกฎหมายปกครองฯ รุ่นที่ ๙ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๒/๒๕๖๗)

บทที่ ๓๔

คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยการคลังและการงบประมาณ

- ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม -

ภาคผนวก

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๗

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ฟส. ๑/๒๕๖๗	๒๖๐
ฟส. ๒/๒๕๖๗	๒๖๒
ฟป. ๑๘/๒๕๖๗	๗๔๑
ฟป. ๓๒/๒๕๖๗	๗๗๑
ฟร. ๔/๒๕๖๗	๖๖๓
อ. ๙๒/๒๕๖๗	๘๑๐
อ. ๒๒๑/๒๕๖๗	๗๒๓
อ. ๕๙๑/๒๕๖๗	๗๘๗
อ. ๖๑๖/๒๕๖๗	๔๒๕
อ. ๖๔๖/๒๕๖๗	๒๙๘
อ. ๗๐๘/๒๕๖๗	๒๒๙
อ. ๗๑๑/๒๕๖๗	๑๑๘
อ. ๗๕๐/๒๕๖๗	๓๘๘
อ. ๗๘๒/๒๕๖๗	๔๓๔
อ. ๘๐๕/๒๕๖๗	๓๐๐
อ. ๘๑๑/๒๕๖๗	๓๙๐
อ. ๘๓๐/๒๕๖๗	๒๙๓
อ. ๘๓๓/๒๕๖๗	๖๑๗
อ. ๙๐๓/๒๕๖๗	๗๘๕
อ. ๙๐๗/๒๕๖๗	๔๓๖
อ. ๙๐๘/๒๕๖๗	๔๓๑
อ. ๙๑๘/๒๕๖๗	๗๐๕
อ. ๙๓๕/๒๕๖๗	๖๘๓
อ. ๙๕๔/๒๕๖๗	๒๘๗
อ. ๙๖๖/๒๕๖๗	๒๒๘
อ. ๙๗๒/๒๕๖๗	๖๕๓
อ. ๙๘๐-๙๘๑/๒๕๖๗	๖๐๖
อ. ๙๙๓/๒๕๖๗	๒๙๐
อ. ๙๙๖/๒๕๖๗	๗๕๒
อ. ๑๐๐๐/๒๕๖๗	๓๑๔

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๑๐๐๓/๒๕๖๗	๕๗๓
อ. ๑๐๑๐/๒๕๖๗	๓๐๑
อ. ๑๐๑๙/๒๕๖๗	๓๒๙
อ. ๑๐๓๓/๒๕๖๗	๓๙๒
อ. ๑๐๓๕/๒๕๖๗	๖๗๐
อ. ๑๐๔๑/๒๕๖๗	๕๘๔
อ. ๑๐๖๑/๒๕๖๗	๓๗๖
อ. ๑๐๖๒/๒๕๖๗	๓๒๗
อ. ๑๐๗๖/๒๕๖๗	๑๑๘
อ. ๑๐๗๘/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๔๔๒
อ. ๑๐๘๑/๒๕๖๗	๑๕๑
อ. ๑๐๘๓/๒๕๖๗	๖๐๔
อ. ๑๐๘๙/๒๕๖๗	๔๘๗
อ. ๑๐๙๐/๒๕๖๗	๖๐๔
อ. ๑๐๙๑/๒๕๖๗	๔๑๓
อ. ๑๐๙๒/๒๕๖๗	๕๗๐
อ. ๑๑๐๗/๒๕๖๗	๔๐๓
อ. ๑๑๑๔/๒๕๖๗	๑๒๓
อ. ๑๑๑๕/๒๕๖๗	๒๕๘
อ. ๑๑๒๒/๒๕๖๗	๑๖๒
อ. ๑๑๒๕/๒๕๖๗	๓๖๕
อ. ๑๑๓๗/๒๕๖๗	๕๐๕
อ. ๑๑๔๒/๒๕๖๗	๕๖๗
อ. ๑๑๔๖/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๖๕๖
อ. ๑๑๕๘/๒๕๖๗	๓๘๙
อ. ๑๑๖๐/๒๕๖๗	๑๖๙
อ. ๑๑๖๒/๒๕๖๗	๒๒๔, ๕๒๖
อ. ๑๑๙๐/๒๕๖๗	๖๑๐
อ. ๑๑๙๔/๒๕๖๗	๕๕๘
อ. ๑๑๙๖/๒๕๖๗	๖๙๐
อ. ๑๑๙๘/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๕๐๐

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๑๑๙๙-๑๒๐๐/๒๕๖๗	๔๘๕
อ. ๑๒๐๒-๑๒๐๓/๒๕๖๗	๖๐๗
อ. ๑๒๐๘/๒๕๖๗	๗๕๕
อ. ๑๒๑๘/๒๕๖๗	๓๒๖
อ. ๑๒๔๐/๒๕๖๗	๖๓๖
อ. ๑๒๔๕/๒๕๖๗	๕๙๙
อ. ๑๒๖๐/๒๕๖๗	๖๙๕
อ. ๑๒๙๑/๒๕๖๗	๔๔๙
อ. ๑๒๙๓/๒๕๖๗	๔๔๔
อ. ๑๒๙๖/๒๕๖๗	๕๙๔
อ. ๑๓๑๖/๒๕๖๗	๖๘๐
อ. ๑๓๒๕/๒๕๖๗	๕๗๕
อ. ๑๓๓๔/๒๕๖๗	๕๕๑
อ. ๑๓๔๐/๒๕๖๗	๒๙๕
อ. ๑๓๖๑/๒๕๖๗	๘๐๔
อ. ๖๘/๒๕๖๗	๒๕๖, ๓๙๓
อ. ๙๘/๒๕๖๗	๗๔๖
อ. ๑๐๐/๒๕๖๗	๙๖
อ. ๑๐๘-๑๐๙/๒๕๖๗	๒๘๐
อ. ๑๑๗/๒๕๖๗	๔๐๖
อ. ๒๖/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๕๙๒
อ. ๑๐๐/๒๕๖๗	๗๑๗
อ. ๑๕๔/๒๕๖๗	๗๕๙
อ. ๑๗๐/๒๕๖๗	๗๗๔
อ. ๑๗๕/๒๕๖๗	๗๓๖
อ. ๑๗๙/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๗๗๙
อ. ๑๙๐/๒๕๖๗	๗๔๓
อ. ๒๑๓-๒๑๔/๒๕๖๗	๗๓๑
อ. ๒๒๓/๒๕๖๗	๘๐๖
อ. ๒๔๘/๒๕๖๗	๗๒๖
อ. ๘๘/๒๕๖๗	๕๒๗

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อผ. ๑๔๗/๒๕๖๗	๕๒๙, ๕๓๙
อผ. ๑๘๕/๒๕๖๗	๕๓๒, ๕๔๑, ๕๔๓
อผ. ๑๙๒/๒๕๖๗	๕๓๔
อผ. ๒๒๐/๒๕๖๗	๕๐๒
อผ. ๒๓๒/๒๕๖๗	๕๔๕
อผ. ๒๓๓/๒๕๖๗	๕๑๓
อผ. ๒๔๖/๒๕๖๗	๓๕๕
อผ. ๒๕๖/๒๕๖๗	๕๐๓
อผ. ๒๖๙/๒๕๖๗	๕๔๗
อผ. ๒๗๗/๒๕๖๗	๓๕๓
อผ. ๒๘๖/๒๕๖๗	๔๗๔
อผ. ๒๘๗/๒๕๖๗	๕๐๗
อผ. ๒๙๐/๒๕๖๗	๕๕๙
อผ. ๓๐๓/๒๕๖๗	๕๕๕
อผ. ๓๐๔/๒๕๖๗	๔๖๖
อผ. ๓๑๒/๒๕๖๗	๕๔๐
อผ. ๓๑๕/๒๕๖๗	๓๔๖
อผ. ๓๑๘/๒๕๖๗	๓๕๐
อผ. ๓๒๐/๒๕๖๗	๕๖๐
อผ. ๓๒๓/๒๕๖๗	๕๓๖, ๕๓๙
อผ. ๓๒๔/๒๕๖๗	๕๔๓
อผ. ๓๒๗/๒๕๖๗	๖๙๓
อผ. ๓๓๖/๒๕๖๗	๔๘๙
อผ. ๓๔๔/๒๕๖๗	๓๕๒
อผ. ๓๔๕/๒๕๖๗	๕๔๙
อผ. ๓๕๕/๒๕๖๗	๕๒๒
อผ. ๓๖๙/๒๕๖๗	๕๓๘, ๕๔๗
อผ. ๓๗๒/๒๕๖๗	๕๕๓
อผ. ๓๘๑/๒๕๖๗	๕๑๕
อผ. ๓๙๐/๒๕๖๗	๕๑๖
อผ. ๔๐๑/๒๕๖๗	๕๐๙

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อผ. ๔๐๗/๒๕๖๗	๓๔๘
อผ. ๔๒๕/๒๕๖๗	๔๗๓
อผ. ๔๒๙/๒๕๖๗	๔๗๖
อ.ร. ๘๓/๒๕๖๗	๗๙๕
อ.ร. ๑๐๗-๑๐๘/๒๕๖๗	๓๔๗
อ.ร. ๑๑๘/๒๕๖๗	๓๑๙
อ.ร. ๑๓๒/๒๕๖๗	๓๓๑
อ.ร. ๑๓๔/๒๕๖๗	๔๕๘
อ.ร. ๑๓๕/๒๕๖๗	๗๙๑
อ.ร. ๑๓๙/๒๕๖๗	๗๙๙
อ.ร. ๑๔๓/๒๕๖๗	๖๗๓
อ.ร. ๑๔๔/๒๕๖๗	๕๕๖
อ.ร. ๑๔๕/๒๕๖๗	๗๙๐
อ.ร. ๑๕๑/๒๕๖๗	๖๙๗
อ.ร. ๑๕๒/๒๕๖๗	๖๖๖
อ.ร. ๑๕๘/๒๕๖๗	๗๙๓
อ.ร. ๑๕๙/๒๕๖๗	๘๐๐
อ.ร. ๑๖๐/๒๕๖๗	๗๐๘
อ.ร. ๑๖๑/๒๕๖๗	๖๕๘
อ.ร. ๑๖๓/๒๕๖๗	๖๓๔
อ.ร. ๑๖๔/๒๕๖๗	๖๖๘
อ.ร. ๑๖๕/๒๕๖๗	๖๖๔
อ.ร. ๑๖๖/๒๕๖๗	๘๐๒
อ.ร. ๑๖๙/๒๕๖๗	๓๗๘
อ.ร. ๑๗๓/๒๕๖๗	๖๘๕
อ.ร. ๑๗๖/๒๕๖๗	๗๐๐
อ.ร. ๑๗๘/๒๕๖๗	๓๘๑
อ.ร. ๑๗๙/๒๕๖๗	๓๖๘

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๘

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
พ.ร. ๑/๒๕๖๘	๒๕๒, ๖๔๑
อ. ๘/๒๕๖๘	๕๘๖
อ. ๙/๒๕๖๘	๕๖๑
อ. ๑๐/๒๕๖๘	๒๔๖, ๖๔๔
อ. ๓๕/๒๕๖๘	๓๗๑
อ. ๔๖/๒๕๖๘	๕๗๙
อ. ๔๗-๔๘/๒๕๖๘	๖๗
อ. ๔๙/๒๕๖๘	๓๓๓
อ. ๖๕/๒๕๖๘	๕๗๑
อ. ๖๘/๒๕๖๘	๓๘๓
อ. ๘๒/๒๕๖๘	๕๘๗
อ. ๙๖/๒๕๖๘	๓๗๓
อ. ๙๘/๒๕๖๘	๕๘๒
อ. ๑๐๗/๒๕๖๘	๓๔๑
อ. ๑๑๕/๒๕๖๘	๓๔๓
อ. ๑๑๖/๒๕๖๘	๓๕๘
อ. ๑๒๐/๒๕๖๘	๕๑๘
อ. ๑๒๙/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๓๐๕
อ. ๑๕๑/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๕๙๖
อ. ๑๕๓/๒๕๖๘	๗๐๓
อ. ๑๗๑/๒๕๖๘	๒๓๓
อ. ๑๗๖/๒๕๖๘	๓๐๖
อ. ๑๘๓/๒๕๖๘	๖๙
อ. ๑๘๙/๒๕๖๘	๖๔๙
อ. ๑๙๖/๒๕๖๘	๗๑๔
อ. ๒๐๓/๒๕๖๘	๔๔๐
อ. ๒๐๗/๒๕๖๘	๔๑๗
อ. ๒๐๙/๒๕๖๘	๘๐๘
อ. ๒๑๔/๒๕๖๘	๔๑๙
อ. ๒๔๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๓๐๙

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๒๕๐/๒๕๖๘	๒๓๓
อ. ๒๖๘/๒๕๖๘	๔๒๑
อ. ๒๘๔/๒๕๖๘	๖๗๘
อ. ๒๙๗/๒๕๖๘	๖๖๐
อ. ๓๐๗/๒๕๖๘	๓๑๒
อ. ๓๐๙/๒๕๖๘	๒๕๐
อ. ๓๑๗/๒๕๖๘	๔๒๓
อ. ๓๓๐/๒๕๖๘	๖๘
อ. ๓๓๑/๒๕๖๘	๗๒๑
อ. ๓๓๖/๒๕๖๘	๔๗๘
อ. ๓๕๐/๒๕๖๘	๔๖๑
อ. ๓๕๓/๒๕๖๘	๖๒๓
อ. ๓๕๘/๒๕๖๘	๖๒๙
อ. ๓๖๕/๒๕๖๘	๖๔๗
อ. ๓๖๘/๒๕๖๘	๕๗๔
อ. ๓๘๑/๒๕๖๘	๕๑๒
อ. ๔๓๙/๒๕๖๘	๖๘
อ. ๔๔๕/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๔๒๙
อ. ๔๕๗/๒๕๖๘	๖๗
อ. ๔๖๓/๒๕๖๘	๓๘๖
อ. ๔๗๓/๒๕๖๘	๒๘๓
อ. ๕๖๐-๕๖๑/๒๕๖๘	๒๒๖
อ. ๕๖๙/๒๕๖๘	๒๑๑
อ. ๖๐๙/๒๕๖๘	๑๗๘
อ. ๖๕๓/๒๕๖๘	๑๙๑
อ. ๓/๒๕๖๘	๒๗๑
อ. ๖/๒๕๖๘	๒๗๖
อ. ๑๓/๒๕๖๘	๑๒๐
อ. ๑๔/๒๕๖๘	๔๐๘
อ. ๒๘/๒๕๖๘	๒๖๘
อ. ๑/๒๕๖๘	๗๘๒

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อป. ๑๔/๒๕๖๘	๗๑๑
อป. ๑๖/๒๕๖๘	๕๙๘
อป. ๒๘/๒๕๖๘	๗๖๓
อป. ๓๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๒๑๑, ๗๖๘
อป. ๕๓/๒๕๖๘	๑๒๘
อฟ. ๒/๒๕๖๘	๓๓๕
อฟ. ๒๓/๒๕๖๘	๕๒๐
อฟ. ๒๙/๒๕๖๘	๓๖๑
อฟ. ๓๙/๒๕๖๘	๕๒๔
อฟ. ๗๓/๒๕๖๘	๑๓๐
อฟ. ๘๗/๒๕๖๘	๔๘๒
อฟ. ๑๕๐/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๔๘๕
อฟ. ๑๕๒/๒๕๖๘	๔๖๙
อฟ. ๑๕๗/๒๕๖๘	๔๘๐
อฟ. ๑๖๐-๑๖๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๔๙๘, ๕๑๐, ๕๒๒
อฟ. ๑๘๔/๒๕๖๘	๒๒๕
อฟ. ๒๒๙/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๔๗๑
อริ. ๒/๒๕๖๘	๔๖๓
อริ. ๓/๒๕๖๘	๕๖๔
อริ. ๗/๒๕๖๘	๖๓๑
อริ. ๑๑/๒๕๖๘	๖๒๘
อริ. ๑๔/๒๕๖๘	๖๑๔
อริ. ๑๕/๒๕๖๘	๘๐๓
อริ. ๑๘/๒๕๖๘	๖๒๑
อริ. ๒๐/๒๕๖๘	๖๘๘
อริ. ๒๒/๒๕๖๘	๗๘
อริ. ๓๒/๒๕๖๘	๓๑๗
อริ. ๓๓/๒๕๖๘	๒๑๒, ๗๙๗
อริ. ๓๕/๒๕๖๘	๖๒๖
อริ. ๓๘/๒๕๖๘	๖๘๑
อริ. ๔๐/๒๕๖๘	๖๓๘

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อร. ๔๓/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๔๕๑
อร. ๔๖/๒๕๖๘	๓๓๗
อร. ๕๔/๒๕๖๘	๔๕๖
อร. ๖๐/๒๕๖๘	๖๔๐
อร. ๖๒/๒๕๖๘	๔๐๑

ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๗

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๖/๒๕๖๗	๑๓๗
๑๙๒/๒๕๖๗	๑๙๘
๑๙๖/๒๕๖๗	๒๒๙
๒๐๒/๒๕๖๗	๑๓๗
๒๐๘/๒๕๖๗	๕๔
๒๘๒/๒๕๖๗	๔๘
๓๒๔/๒๕๖๗	๒๐๗
๔๒๗/๒๕๖๗	๑๗๗
๔๔๗/๒๕๖๗	๒๑๕
๔๗๕/๒๕๖๗	๒๒๓
๕๐๑/๒๕๖๗	๑๑๐
๕๑๙/๒๕๖๗	๖๓
๕๕๖/๒๕๖๗	๑๖๓
๕๙๗/๒๕๖๗	๑๕๕
๕๙๙/๒๕๖๗	๑๔๗
๖๐๙/๒๕๖๗	๑๕๗
๖๑๘/๒๕๖๗	๑๔๕
๖๓๓/๒๕๖๗	๑๖๔
๖๔๓/๒๕๖๗	๗๕
๖๕๔/๒๕๖๗	๑๕๙
๖๗๕/๒๕๖๗	๑๗๓
๖๗๙/๒๕๖๗	๗๕
๖๘๕/๒๕๖๗	๑๕๒
๗๒๙/๒๕๖๗	๙๑
๗๔๘/๒๕๖๗	๕๗
๗๕๑/๒๕๖๗	๕๗
๗๕๒/๒๕๖๗	๕๗
๗๗๐/๒๕๖๗	๕๗
๗๗๔/๒๕๖๗	๑๔๕
๗๙๐/๒๕๖๗	๑๒๕

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๘๐๕/๒๕๖๗	๕๗
๘๑๐/๒๕๖๗	๕๗
๘๒๗/๒๕๖๗	๙๔
๘๓๘/๒๕๖๗	๓๙
๘๕๔/๒๕๖๗	๒๐๕
๘๘๗/๒๕๖๗	๑๕๘
๘๙๗/๒๕๖๗	๑๓๒, ๑๕๖, ๑๖๖
๙๐๒/๒๕๖๗	๖๐
๙๐๙/๒๕๖๗	๑๘๕
๙๑๒-๙๑๓/๒๕๖๗	๑๐๐
๙๒๐/๒๕๖๗	๑๑๑
๙๓๑/๒๕๖๗	๒๐๐
๙๔๔/๒๕๖๗	๑๗๑
๙๕๐/๒๕๖๗	๑๔๔, ๑๘๕
๙๕๓/๒๕๖๗	๑๔๑, ๑๘๓
๙๖๐/๒๕๖๗	๑๔๖
๙๗๕/๒๕๖๗	๑๑๕
๙๗๖/๒๕๖๗	๕๕
๙๗๗-๙๗๘/๒๕๖๗	๒๑๗
๙๘๓/๒๕๖๗	๙๒
๙๘๔/๒๕๖๗	๑๐๙
๙๙๑/๒๕๖๗	๑๖๐
๙๙๔/๒๕๖๗	๔๐
๙๙๖/๒๕๖๗	๕๖, ๘๖
๙๙๗/๒๕๖๗	๕๖
๑๐๐๒/๒๕๖๗	๑๔๖
๑๐๑๓/๒๕๖๗	๕๖, ๙๗
๑๐๑๔/๒๕๖๗	๕๖, ๙๘
๑๐๑๕/๒๕๖๗	๑๗๖
๑๐๑๖/๒๕๖๗	๑๗๕
๑๐๑๗/๒๕๖๗	๙๘

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๐๒๒/๒๕๖๗	๑๓๔
๑๐๒๕/๒๕๖๗	๑๘๒
๑๐๓๔/๒๕๖๗	๙๕
๑๐๓๗/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๑๑๓
๑๐๕๔/๒๕๖๗	๔๙
๑๐๕๘/๒๕๖๗	๑๔๘
๑๐๖๘/๒๕๖๗	๘๗
๑๐๖๙/๒๕๖๗	๘๗
๑๐๘๑/๒๕๖๗	๘๘
๑๐๘๖/๒๕๖๗	๑๕๐
๑๐๙๑/๒๕๖๗	๔๙, ๕๘, ๖๒, ๑๖๑
๑๐๙๕/๒๕๖๗	๑๑๗, ๑๔๔
๑๐๙๖/๒๕๖๗	๑๑๒
๑๐๙๗/๒๕๖๗	๑๕๑
๑๐๙๙/๒๕๖๗	๕๑
๑๑๐๙/๒๕๖๗	๑๐๔
๑๑๑๑/๒๕๖๗	๑๑๕
๑๑๒๒/๒๕๖๗	๑๔๙
๑๑๒๓/๒๕๖๗	๑๕๐
๑๑๒๕/๒๕๖๗	๑๗๐
๑๑๓๕/๒๕๖๗	๑๘๕
๑๑๓๖/๒๕๖๗	๑๐๒
๑๑๔๓/๒๕๖๗	๑๗๐
๑๑๔๙/๒๕๖๗	๘๑
๑๑๖๐/๒๕๖๗	๕๓
๑๑๖๘/๒๕๖๗	๕๖
๑๑๗๑/๒๕๖๗	๑๒๔
๑๑๗๖/๒๕๖๗	๑๓๓
๑๑๗๘/๒๕๖๗	๕๙
๑๑๘๘/๒๕๖๗	๕๒
๑๑๙๑/๒๕๖๗	๒๒๐

พ.ศ. ๒๕๖๗	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๑๙๘/๒๕๖๗	๒๓๘
๑๒๒๐/๒๕๖๗	๑๘๒
๑๒๓๓/๒๕๖๗	๙๙
๑๒๕๒/๒๕๖๗	๑๑๓
๑๒๖๔/๒๕๖๗	๑๑๔
๑๒๖๕/๒๕๖๗	๕๑, ๑๕๕, ๑๘๔
๑๒๗๑/๒๕๖๗	๒๑๖
๑๒๗๗/๒๕๖๗	๑๐๘
๑๒๗๘/๒๕๖๗	๑๐๕, ๑๖๕
๑๒๙๓/๒๕๖๗	๑๕๒, ๑๘๔
๑๓๐๐/๒๕๖๗	๑๑๖
๑๓๐๕/๒๕๖๗	๑๓๖
๑๓๒๒/๒๕๖๗	๑๗๙
๑๓๒๘/๒๕๖๗	๘๒
๑๓๓๒/๒๕๖๗	๖๖
๑๓๓๔/๒๕๖๗	๒๓๔
๑๓๓๕/๒๕๖๗	๑๓๘
๑๓๕๒/๒๕๖๗	๙๔
๑๓๕๓/๒๕๖๗	๖๓
ค.ผ. ๑/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๑๔๑

ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๘

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๙๔/๒๕๖๘	๒๒๒
อผ. ๓๕/๒๕๖๘	๑๒๗
๒/๒๕๖๘	๔๓
๑๕/๒๕๖๘	๔๐, ๗๒
๒๔/๒๕๖๘	๑๕๗
๒๙/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๒๑๘
๔๖/๒๕๖๘	๕๐
๔๙/๒๕๖๘	๖๔
๕๐/๒๕๖๘	๖๔
๕๓/๒๕๖๘	๘๕
๖๒/๒๕๖๘	๘๒
๖๔/๒๕๖๘	๖๖
๖๘/๒๕๖๘	๗๕
๗๓/๒๕๖๘	๑๘๗
๗๗/๒๕๖๘	๗๓
๗๘/๒๕๖๘	๗๓
๘๙/๒๕๖๘	๘๙
๙๑/๒๕๖๘	๖๑
๙๒/๒๕๖๘	๘๐
๙๗/๒๕๖๘	๒๐๖
๙๙/๒๕๖๘	๗๔
๑๐๖/๒๕๖๘	๘๓
๑๐๘/๒๕๖๘	๒๔๒
๑๑๗/๒๕๖๘	๑๘๓
๑๑๙/๒๕๖๘	๑๐๗
๑๒๒/๒๕๖๘	๖๕
๑๒๖/๒๕๖๘	๑๘๐
๑๓๐/๒๕๖๘	๗๘
๑๓๔/๒๕๖๘	๗๘
๑๓๗/๒๕๖๘	๔๐, ๒๐๘

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๕๔/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๒๑๙
๑๕๗/๒๕๖๘	๑๓๐
๑๖๑/๒๕๖๘	๒๑๔
๑๖๔/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๑๔๓
๑๗๖/๒๕๖๘	๑๘๐
๑๙๙/๒๕๖๘	๑๘๙
๒๐๖/๒๕๖๘	๔๔
๒๐๘/๒๕๖๘	๖๑
๒๐๙/๒๕๖๘	๔๐
๒๓๓/๒๕๖๘	๔๔
๒๓๔/๒๕๖๘	๑๙๐
๒๕๗/๒๕๖๘	๒๓๘
๒๖๐/๒๕๖๘	๑๐๓
๒๖๒/๒๕๖๘	๑๑๙
๒๖๓/๒๕๖๘	๑๖๘
๒๗๕/๒๕๖๘	๗๖
๒๗๖/๒๕๖๘	๒๒๗
๒๗๗/๒๕๖๘	๑๙๓
๒๘๓/๒๕๖๘	๑๕๙, ๒๓๕
๒๘๙/๒๕๖๘	๑๐๘
๒๙๗/๒๕๖๘	๑๙๕
๓๐๖/๒๕๖๘	๑๓๒
๓๑๐/๒๕๖๘	๑๐๒
๓๑๑/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๑๐๑, ๑๓๕
๓๑๓/๒๕๖๘	๔๑, ๗๙
๓๑๔/๒๕๖๘	๑๒๒
๓๒๒/๒๕๖๘	๗๔
๓๓๙/๒๕๖๘	๒๒๐
๓๔๐/๒๕๖๘	๗๔
๓๔๘/๒๕๖๘	๒๓๙
๓๔๗/๒๕๖๘	๑๘๒
๓๕๑/๒๕๖๘	๑๒๖

พ.ศ. ๒๕๖๘	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๖๙/๒๕๖๘	๙๐
๓๘๑/๒๕๖๘	๑๒๒
๓๘๔/๒๕๖๘	๘๔
๓๘๘/๒๕๖๘	๒๐๓
๓๘๙/๒๕๖๘	๓๙
๓๙๕/๒๕๖๘	๑๓๘
๔๐๒/๒๕๖๘	๔๒, ๔๕
๔๑๐/๒๕๖๘	๓๙, ๗๗
๔๕๓/๒๕๖๘	๕๙
๔๖๕/๒๕๖๘	๒๐๙
๕๐๗/๒๕๖๘	๔๐
๕๑๓/๒๕๖๘	๔๒, ๔๕
๕๒๖/๒๕๖๘	๔๑, ๔๓
๕๔๐/๒๕๖๘	๔๘
๕๔๑/๒๕๖๘	๑๗๙
๕๔๒/๒๕๖๘	๑๙๘
๕๔๖/๒๕๖๘	๑๙๔, ๒๑๔
๕๕๒/๒๕๖๘	๑๙๖
๕๕๕/๒๕๖๘	๑๙๒
๕๙๒/๒๕๖๘	๑๕๓
๕๙๗/๒๕๖๘	๔๑, ๗๐
๕๙๘/๒๕๖๘	๑๙๔, ๒๓๖
๖๐๑/๒๕๖๘	๒๑๐
๖๐๓/๒๕๖๘	๔๑, ๔๓
๖๑๘/๒๕๖๘	๑๙๘
๖๓๙/๒๕๖๘	๑๘๘
๖๔๘/๒๕๖๘	๑๘๐
๖๖๔/๒๕๖๘	๑๗๒
๖๖๕-๖๖๖/๒๕๖๘	๒๐๒
๖๗๗/๒๕๖๘	๕๘
๗๕๔/๒๕๖๘ (ประชุมใหญ่)	๑๖๗

คำสั่งประธานศาลปกครองสูงสุด

ที่ ๔๘ /๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

ตามที่ได้มีคำสั่งประธานศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เพื่อทำการรวบรวมคำพิพากษา และคำสั่งศาลปกครองที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จัดทำเป็นหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เพื่อเผยแพร่สำหรับตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป นั้น

เนื่องจากขณะนี้การจัดทำต้นฉบับหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๑๓ เสร็จเรียบร้อยแล้ว และโดยที่คำสั่งประธานศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเล่มต่อไปเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. นายสุชาติ	มงคลเลิศพล	ประธานกรรมการ
๒. นายอนุวัฒน์	ธราแสวง	กรรมการ
๓. นายไชยเดช	ตันติเวสส	กรรมการ
๔. นายวุฒิชัย	ไทยเจริญ	กรรมการ
๕. นายจิตติคุณ	แพ่งคุณ	กรรมการ
๖. นายวิรัช	ร่วมพงษ์พัฒนา	กรรมการ
๗. นายสัจจา	เขม้นงาน	กรรมการ
๘. นายวสุวรรค์	ทองโคกลี	กรรมการ
๙. นายมานิช	นามเดช	กรรมการ
๑๐. นายสยาม	วัฒนะมงคลรักษ์	กรรมการ
๑๑. นางจักราวดี	มณูพงษ์	กรรมการ
๑๒. นางสาวสุนันท์	ธรรมศรีรักษ์	กรรมการ
๑๓. นายชัยอนันต์	สุฐาปัญญกุล	กรรมการ
๑๔. นายยงยุทธ	อนุกุล	กรรมการและเลขานุการ
๑๕. นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นางสาวธันว์รัตน์	ธนพิทักษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางสาววรวรรณ	ชลินทรวัฒน์	ผู้ช่วยเลขานุการ

/โดยให้มีอำนาจ...

โดยให้อำนาจและหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดรูปแบบ เนื้อหา และกำกับดูแลการจัดทำหนังสือแนวนโยบายของศาลปกครอง
- (๒) รวบรวมข้อมูลคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง และปรับปรุงหนังสือแนวนโยบายของศาลปกครองให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัย เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่เอกสารดังกล่าวแก่ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๓) เสนอแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ เพื่อช่วยเหลือการทำงานของคณะกรรมการฯ
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงให้กรรมการตามคำสั่งนี้และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมโดยใช้ระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (VDO Conference) หรือ Application เช่น Line, Zoom, Cisco Webex ซึ่งเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีที่สามารถถ่ายทอดภาพและเสียงได้อย่างต่อเนื่อง โดยให้สำนักงานศาลปกครองสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามที่ได้รับการประสานหรือร้องขอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ)
ประธานศาลปกครองสูงสุด

คำสั่งประธานศาลปกครองสูงสุด

ที่ ๔๔/๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

ตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ตามคำสั่งที่ ๔๔/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ นั้น

เพื่อเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ดังนี้

๑. นายยงยุทธ	อนุกุล	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	อนุกรรมการ
๓. นายณรงค์	โชคประจักษ์ชัด	อนุกรรมการ
๔. นางสาวฉันทรัตน์	ธนพิทักษ์	อนุกรรมการ
๕. นางสาวธัญธร	ปังประเสริฐ	อนุกรรมการ
๖. นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	อนุกรรมการ
๗. นางสาววรวรรณ	ชลินทรวัฒน์	อนุกรรมการ
๘. นางสาวอุมาภรณ์	สุนทรนนท์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๙. นายศาสตรา	วงศ์วิทย์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐. นางสาวปณณธร	เพ็ญศิริพันธ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ช่วยเหลือหรือสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ รวบรวมและนำเสนอข้อมูลคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองต่อคณะกรรมการเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัย และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะผู้จัดทำ

ประธานคณะผู้จัดทำ

นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ

ประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะผู้จัดทำ

นายสุชาติ	มงคลเลิศพล	รองประธานศาลปกครองสูงสุด
นายอนุวัฒน์	ธाराแสง	ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น ในศาลปกครองสูงสุด
นายไชยเดช	ตันติเวสส	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
นายวุฒิชัย	ไทยเจริญ	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายจิตติคุณ	แพ่งคุณ	รองอธิบดีศาลปกครองกลาง
นายวิรัช	ร่วมพงษ์พัฒน	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองขอนแก่น
นายสัจจา	เขม้นงาน	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ประจำศาลปกครองสูงสุด
นายวสุวรรค์	ทองโคกสี	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายยงยุทธ	อนุกุล	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายมานิช	นามเดช	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ประจำศาลปกครองสูงสุด
นายสยาม	วัฒนเมงคลรักษ์	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นางจักราวดี	มัญญพงศ์	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นางสาวสุนันท์	ธรรมศรีรักษ์	ตุลาการศาลปกครองพิษณุโลก
นายชัยอนันต์	สุฐาปัญญกุล	ตุลาการศาลปกครองกลาง

ผู้รวบรวมข้อมูล

นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	นายณรงค์	โชคประจักษ์ชัด
นางสาวธันว์รัตน์	ธนพิทักษ์	นางสาวอุมาภรณ์	สุนทรนันท์
นางสาวธัญธร	ปิงประเสริฐ	นางสาวรัชฎาพร	รุจิโกไศย
นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	นางปราณี	อิทธิวิริยกุล
นางพิมพ์จิต	วงศ์สุวรรณ	นางสาวเพ็ญประพา	สรานุภาค
นางสาววรรณิ	ยังดำรง	นางสาววรรณ	ชลินทรวัฒน์
นางสาวจารุณี	กิจตระกูล	นายสิทธิพัฒน์	ธนจิณาปัจจ์
นางอรอุมา	โชคประจักษ์ชัด	นางสาวจิตาภา	มุสิกธณเสฏฐ์
นายกิตติ	ทัศนัยพิทักษ์กุล	นางสุภาภรณ์	โพธิ์เอี่ยม

นายสิริวิชญ์	ไชนิคม	นายวิชา	เหล่าปิยสกุล
นางสาวสิริทัศน์	สุบงกุ	นางสาวนุศนา	แก้วมา
นางเปรมประไพ	สิริเวชชะพันธ์	นางพิศารยา	อินแป้น
นางมนัญญา	ธัชแก้วกรพันธ์	นายพีรพันธุ์	กุลลาบแก้ว
นางสาวรัศมี	ศุภเอม	นายสิริวิชญ์	ผลึกมณฑล
นางสาวขวัญเรือน	ดีบ้านคลอง	นางสาวสุชาดา	ศรีเกลี้ยง
นายวัฒนา	ขวัญสุด	นางสาววิภาวี	อู่ถาวร
นายศาสตรา	วงศ์วิทย์	นางสาวปภนล	สุขการณย์
นางสาวปณณธร	เพ็ญศิริพันธ์	นางสาวอชฌา	อินทร์ศรี
นายณัฐวิทย์	ภัทรกุลวณิช	นางสาวอริน	รูปคมอิทธิกุล
นางสาวสรีตา	สุริยาสิน	นายพิศุทธิ์	แสงจันทร์ผ่อง
นางสาวธัญรัตน์	ชงบางจาก	นางสาวสมฤทัย	วิศาลาภรณ์
นางสาวเมลินดา	สาสึผล	นายสุธีร์	เจริญต้นภูบาล
นายณัฐพงศ์	จิราวีระนนท์	นายไพโรจน์	กวัคหิรัญ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

นายยงยุทธ	อนุกุล	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง
นางสาวธันว์รัตน์	ธนพิทักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์งานคดีปกครอง ๑
นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนางานคดีปกครอง
นางสาววรวรรณ	ชลินทรวัฒน์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ

รวมหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

สารบัญ เล่มที่ ๑-๑๐

เล่มที่ ๑

เล่มที่ ๒

เล่มที่ ๓

เล่มที่ ๔

เล่มที่ ๕ ภาค ๑
(ภาคทั่วไป)

เล่มที่ ๕ ภาค ๒
(แนวคำวินิจฉัยฯ เฉพาะเรื่อง)

เล่มที่ ๖

เล่มที่ ๗

เล่มที่ ๘

เล่มที่ ๙

เล่มที่ ๑๐

เล่มที่ ๑๑

เล่มที่ ๑๒

เล่มที่ ๑๓

